LIBRARY OF PRINCETON
JAN 24 1900
THEOLOGICAL SEMINARY.

Division SCC
Section 5415
No. v.4-6

Digitized by the Internet Archive
in 2013

http://archive.org/details/analectahymnicam46drev

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI

IV.

HYMNI INEDITI.

Liturgische Hymnen

des

Mittelalters

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1888.

HYMNI INEDITI.

Liturgische Hymnen

des

Mittelalters

aus

handschriftlichen Breviarien, Antiphonalien und Processionalien

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1888.

Vorwort.

Der vorliegende Band enthält eine erste Folge von Hymnen im strengsten Sinne des Wortes. Nur ungern entschlofs ich mich, schon jetzt mit Drucklegung dieses Teiles meiner Sammlungen vorzugehen. Lieber hätte ich das Geschäft des Sammelns vollständig zu Ende geführt. Allein die Häufung des Materials einerseits, andererseits ein Blick in die neuesten Sammlungen ähnlicher Art, liefsen mich ernstlich befürchten, es möchte sich, wollte ich an meiner ursprünglichen Idee festhalten, das Beste wieder einmal als der Feind des Guten erweisen.

Die ganze Unsumme geistlicher Rhythmendichtung des MA. zerfällt, je nachdem sie der privaten (wenn auch noch so öffentlichen) oder der offiziellen Andacht (sei diese auch lediglich eine Still-Messe) diente, in liturgische und aufserliturgische. Die liturgische Dichtung gliedert sich weiter in vier Arten, in Hymnen, Sequenzen, Tropen und Reimoffizien. Der Hymnus im engeren Sinne ist somit ein liturgisches Lied, das weder ein Mefshymnus (Sequenz), noch eine Interpolation eines vorhandenen liturgischen Textes (Tropus) ist. Man könnte den liturgischen Hymnus einfachhin als das geistliche Lied des offiziellen Chorgebetes bezeichnen, wenn es nicht auch einen Prozessionshymnus gäbe, der nur mit völliger Verkennung seines Wesens den Tropen beigezählt werden kann, da die Begriffsbestimmung der letzteren als Interpolationen eines bestehenden liturgischen Textes das Prozessionslied noch weniger trifft als die Sequenz.

Die hier veröffentlichten Hymnen sind der überwiegenden Mehrzahl nach inedita im eigentlichsten Sinne; einige sind es nur in der Hinsicht, dafs dieselben in den neueren zugänglicheren Hymnensammlungen fehlen. Streng gefafst sind ja selbst Hymnen, die aus liturgischen Wiegendrucken entnommen werden, keine inedita, noch weniger solche Lieder, die den grofsen Sammel-

werken des 16. Jahrhunderts entlehnt sind. Für die praktische Förderung des hymnologischen Studiums indes bleibt es sich ziemlich gleichgültig, ob ein Lied in einem immerhin seltenen und nach Ort und Zeit schwer zu erreichenden Druckwerke sich findet oder nicht findet. Ebenso gleichgültig kann es sein, ob ein Lied in diesem oder jenem Werke, das jeden andern, nur keinen litterarhistorischen, geschweige denn spezifisch hymnologischen Zweck verfolgt, mehr vergraben denn ans Licht gezogen ist. Denn wem möchte man es im Ernste zumuten, neben der ohnehin ziemlich zerstreuten und nicht ganz leicht zu beherrschenden Fachlitteratur noch allen Werken des In- und Auslandes nachzuspüren, in denen der eine oder andere sonst unbekannte Hymnus Aufnahme gefunden. Unter dieser Rücksicht glaubte ich dem Zwecke meiner Arbeiten völlig zu entsprechen, wenn ich die Hymnen, die ich in meinen handschriftlichen Quellen fand, in den Sammlungen von Daniel, Mone, Morel, Kehrein, Duméril, Neale, Trench, Hagen, Roth u. a.[1]) aufsuchte. Hymnen, die hier fehlen, habe ich in meine Sammlung aufgenommen, unbekümmert darum, ob sie etwa in einem Bande der Acta SS. oder der Bibl. PP. sich finden. Ich habe nicht einmal ex professo nachgesucht, ob sie sich dort finden oder nicht, der Meinung, dafs der hierdurch erzielte Nutzen (in den meisten Fällen eine bloſse Schaustellung von Erudition) das groſse Opfer an guter Zeit nicht verdiene. Dagegen habe ich mir allerdings Mühe gegeben, Bruchstücke oder sog. Divisiones von Hymnen als solche zu erkennen und auszuschlieſsen. Sollte mir das nicht immer gelungen sein, oder sollte ein veränderter Hymnenanfang mich in die Irre geführt haben, so wird mir derjenige leicht verzeihen, der die Schwierigkeit ähnlicher Recherchen kennt. Wird einmal eines der vollständigen Verzeichnisse sämtlicher bisan im Druck erschienenen Hymnen, die von verschiedenen Seiten in Aussicht gestellt sind, Thatsache geworden sein, dann wird eine strengere Kontrolle ermöglicht. Lieder, die in den vorgenannten Sammlungen vorhanden, habe ich mit nur zwei oder drei Ausnahmen auch dann nicht aufgenommen, wenn sie daselbst verstümmelt oder verderbt oder aus sehr späten und ungenügenden Quellen

[1]) Die Sammlungen von Klemming und Milchsack habe ich bei dem einstweiligen Mangel jedes Registers nur wenig zu Rate ziehen können.

abgedruckt sind. Diese (allerdings zahllosen) Mängel zu heben, ist Aufgabe eines grofsen abschliefsenden Thesaurus, der das schwierigste und darum letzte Werk der hymnologischen Forschung sein dürfte, wenn er auch nur annähernd das werden will, was Wackernagels grofsartiges Werk für das deutsche Kirchenlied des 15. und 16. Jahrhunderts ist.

Kommentare zu den Liedern zu geben, wie dies Daniel und Mone gethan, liegt dem Zwecke dieser Sammlung zu ferne und würde auch bei der Masse des zu bewältigenden Stoffes ein zu grofses Erkühnen sein.

Hiermit könnte ich füglich diese einleitenden Zeilen schliefsen, glaubte ich nicht, mit ein oder zwei Worten auf einen eigenartigen Angriff auf den zweiten Band dieser Sammlung (richtiger einen Teil desselben) Bezug nehmen zu sollen. Kaum hatte dieser das Licht des Büchermarktes erblickt, da erschien auch schon in No. 5 des Bulletin Critique eine Besprechung, die den Pariser Abbé Eugène Misset zum Verfasser hatte und sich in einem Stile gefiel, der auch dem Unbefangensten den Eindruck machen mufste, dafs bei der Sache eine Absicht sei. Ich sandte ein kurzes Wort der Erwiderung an das Blatt, indem ich mir vorbehielt, mich an dieser Stelle des nähern mit Herrn M. auseinander zu setzen, wofür in dem engen Rahmen einer Replik natürlich kein Raum war. Da begegnete ich zufällig in einem andern Blatte folgender Ankündigung: „Thesauris hymnologicis hactenus editis supplementum amplissimum e libris tam manuscriptis quam impressis eruerunt notulisque illustraverunt E(ugenius) M(isset) et I. W.“ Der Leser wird es darnach begreiflich finden, dafs ich jeden Gedanken an eine eingehende, sachliche Auseinandersetzung mit Herrn M. fallen lasse. Noblesse oblige. Ich kann dies um so eher, als die sämtlichen Ausstellungen Missets auf einer völligen Verkehrung des Standpunktes beruhen, den ich in der Vorrede zum zweiten Bande dieser Sammlung klar dargelegt, indem ich ausführte, dafs und warum ich dem Hymnarius Moissiacensis eine Ausnahmestellung und abweichende Behandlung zu teil werden liefs, eine Darstellung, die aber Herr M. nicht verstehen wollte oder konnte.

Also nur wenige Züge, um die Art dieses Kritikers ins Licht zu rücken und zu zeigen, mit welchem Verständnis er mein Vorwort gelesen. Anläfslich der Scholarenlieder aus Kloster

Camp und mit Rücksicht auf die Blüte niederländischer Kunst an der Neige des Mittelalters hatte ich die Wendung einfliefsen lassen, dafs der Rhein, gleichsam die Schlagader deutschen Lebens, in den Niederlanden angelangt, bereits langsamer und bedächtiger fliefse; M. läfst mich sagen, dafs der Rhein „bat aujourd'hui (sic) avec plus de calme et de lenteur" denn ehedem. Ob da nicht der Wunsch der Vater dieses kuriosen Gedankens ist? Das (sic) hat der geistreiche Übersetzer selbst angebracht, damit ja niemand seine Leistung übersehen möge.

Eine Seite weiter schreibt M.: „Mabillon, dites-vous, a donné en entier l' antiphonaire de Bangor." Mir ganz neu, dafs Mabillon das Antiphonarium Benchoriense ediert, aber noch neuer, dafs ich selbst diese Entdeckung sollte gemacht haben. Wollte Herr M. sich die Mühe nehmen, die betreffende Stelle meines Vorwortes etwas weniger flüchtig anzusehen, würde er vielleicht finden, dafs ich von Muratori geredet. Indes wer wird das so genau nehmen; das wäre wieder „votre science allemande".

Herr M. glaubt offenbar, ein besonders guter Lateiner zu sein. Dafs es ein Mittel-Latein giebt, das allerdings sehr starke Eigentümlichkeiten hat und verhältnismäfsig wenig erforscht ist, davon scheint er keine Ahnung zu haben. Am meisten erhitzt er sich darüber, dafs ich den Vers

Qui fuit ex diaconibus
Electus ab apostolis

beliefs, wie ihn die Handschrift bietet, statt ihn zu verschlimmbessern in Qui fuit ex diaconis. „Diaconis s'impose," ruft er aus, „mais diaconibus n'a rien qui vous choque; vous conservez bravement diaconibus." Herr M. hat, wie es scheint, nie die Charfreitags-Oration gehört mit dem Anfang: „Oremus et pro omnibus episcopis, presbyteris, diaconibus, subdiaconibus" etc.; ist auch nie im Glossarium auf das Wort: „Diacon, diacones pro diaconus, diaconi, passim apud veteres scriptores" gestofsen.[1])

[1]) Soeben kommt mir eine Duplik Missets zu Gesicht, worin er seine Korrektur aus metrischen Gründen als absolut notwendig (ich sage absichtlich nicht: als richtig, sondern: als notwendig) aufrecht halten will. Ich mufs es aber doch entschieden ablehnen, mich mit Herrn M. über metrische Anfangsgründe zu unterhalten. Er empfiehlt mir Huemers „Untersuchungen über den jambischen Dimetern". Wien 1876. Möge er meine Antwort nachsehen in Huemers „Untersuchungen über die ältesten lateinisch-christlichen Rhythmen". Wien 1879. S. 33 ff.

Ein andermal hätte ich notwendig den Vers

Reddentes Domino glorificos melos

wie ihn die Handschrift bietet, verbessern müssen in glorificum melos. „Un solécisme épouvantable," ruft M. aus, „glorificos melos, comme si melos n'etait pas un singulier neutre et glorificos un pluriel masculin. Et cela sans une note, sans une variante qui puisse mettre sur la voie." Da will ich dem Herrn (pour le mettre sur la voie) doch nur erinnern, dafs Cato bei Nonius (213, 17) sagt: „Omnes qui loquuntur, habere debent quosdam melos," gerade als ob melos nicht ein Neutrum im Singular und quosdam ein Maskulinum im Plural wäre. Wenn Nonius, Accius, Pacuvius das Wort so gebrauchen, begreift sich, wenn mittelalterliche Schriftsteller ebenso thun. Dafs sie es thun, davon kann sich Herr Misset — ein Beispiel für viele — im Missale Sleswicense (imp. 1486) überzeugen, woselbst die Sequenz de sancto Kanuto rege gerade mit diesem „solécisme épouvantable" beginnt:

Verbum bonum personemus
Dulcem melum jubilemus.

Ich glaube aber nicht, dafs Herr M. ein Recht hat, solche Anmerkungen in meinen Analecta zu fordern, die ja keine Schülerausgaben sein wollen.

Ein drittes Mal hätte ich das handschriftliche „Gloria psallat, gloria dicat" notwendig verbessern müssen in „Gloriam psallat" und „gloriam dicat". „Souvenez vous," hat der gelehrte Herr die Güte, mich zu instruieren, „de la vieille règle que nous exprimons en France par ‚amo Deum' et que votre science allemande hélas! a fait disparaître de nos prétendues grammaires savantes." Es fällt mir natürlich nicht im mindesten bei, Herrn M. seine Freude am Besitze dieser wichtigen Regel zu stören; allein aufserdem müfste man doch auch noch einiges andere wissen, ehe man sich ausläfst, wie es Herrn M. beliebt zu thun, so z. B., dafs es auch ein indeklinabeles „Gloria" giebt, z. B. „Occurrere ad primum gloria". Bemerken möchte ich nur, dafs neben dem Cod. Moissiacen. auch Cod. Bruxellen. 8860 saec. 11. dies indeklinabele gloria gerade in dieser Doxologie kennt:

Gaudia psallat chorus et resultet,
Gloria Dei canat et revolvat.

(Anal. Bolland) VI, 256). Die Lesart des Cod. Rhenovien. 91 bleibt ungewifs, weil Morel, der denselben benutzt, leider die Methode des Herrn Misset befolgt, nämlich an den Texten zu ändern, ohne dafs man seine Änderungen überall verfolgen könnte, wie ich mich bei Vergleich der St. Gallen Handschriften überzeugt habe.[1]) Ich will damit keineswegs diese Lesart als die „richtige" verteidigt haben; aber sie ist offenbar mehr als ein lapsus calami der Schreiber des Cod. Moissiacensis und deshalb (cfr. Vorwort) von mir belassen worden. Doch schliefsen wir die Akten. *Γλαῦξ ᾽Αδήαζε!*

[1]) In seiner Duplik will nun Herr M. aus Gründen der Metrik aufrecht halten, es sei „Gloria canat" eine unmögliche Lesart, weil sich da fünf kurze Silben folgten. Möge er in Huemers „Untersuchungen über den jambischen Dimeter", die er ja kennt, S. 15 ff. das Nötige nachsehen.

Exaeten, im Juni 1888.

Guido Maria Dreves.

I.

DE DEO.

1. De ss. Trinitate.

1. Laus trinitati resonet perennis,
Sit unitati decus athanaton,
Pectoris hymnum deitate ayon
Celebret sancte.

2. Angeli summi, patriarchae, sancti,
Apostolorum chorus beatorum,
Ordines cuncti benedicant theon
Laude beata.

3. Doxa sit patri genitaeque proli
Et tibi, compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus omni
Tempore saecli.

Brev. ms. Pragens. VI F 12 a. saec. 14. A. — Hymnar. bonus per manus Johannis de Domassin anni 1429. Cod. Pragens. XVII. F. 20. B. — 1, 3 agion B. — 3, 1 genitoque B.

2. De ss. Trinitate.

1. Laus tibi honor magno sit parenti,
Qui potens mundi machinae creator,
Cuncta qui solus regis et gubernas,
Trinus et unus.

2. Laus tibi nato, favor et potestas,
Qui luis poenas hominum docesque
Nos piis dirum sapienter hostem
Vincere factis.

3. Laus tibi sacrum sit ubique pneuma,
Tu pias mentes hominumque sensus
Imbuens afflas dirigisque sanctos
Semper ad usus.

Hymn. ms. Griesen. 154. saec. 16. —

3. De ss. Trinitate.

1. Festi laudes hodierni
Ritu ductas annuo
Cives gaudio superni
Celebrant perpetuo,
Regem trinum dum ter terni
Chori laudant mutuo.

2. Vita, melos, cor supinum
Trini cultus munere,
Veneremur regem trinum
Voce, votis, opere,
Quem lex jubet masculinum
Ter in anno colere.

3. Singulari majestati
decus et imperium,
Sacrosanctae trinitati
Sit perenne gaudium,
In quo simus nos beati
Per te, Christe, praemium.

Brev. ms. Lambacen. 476. saec. 15. A. — Brev. ms. S. Petri Salisburgen. a IV 12. saec. 15. B. — Brev. ms. S. Petri Salisburgen. a I 10. saec. 15. C. — Brev. ms. S. Petri Salisburgen. a IV 1. saec. 14. D. — 1, 2 ductas animo A. — 3, 5 In duo sumus ABD.

4. De ss. Trinitate.

1. Adesto, sancta trinitas,
Par splendor, una deitas,
Qui exstas rerum omnium
Sine fine principium.

2. Te coelorum militia
Laudat, adorat, praedicat,
Triplexque mundi machina
Benedicit per saecula.

3. Adsumus et nos cernui
Te adorantes famuli,
Vota precesque supplicum
Hymnis junge coelestium.

4. Unum te lumen credimus,
Quod et ter idem colimus,
Alpha et O quod dicimus,
Te laudat omnis spiritus.

5. Illumina cor hominum,
Absterge sordes mentium,
Resolve culpae vinculum,
Everte moles criminum.

6. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito,
Laus sit sancto spiritui,
Trino Deo et simplici.

Orat. ms. saec. 15. Cod. 7977 bibl. fam. imp. reg. Austriacae. Vindobon. Obschon nur einem Gebetbuche entnommen, beweist die ganze Haltung des Gedichtes, dafs wir einen Hymnus im strengen Sinne des Wortes vor uns haben.

5. De nativitate Domini.

1. Ab aeterno ordinata
Mater Dei praeparata,
Per te cunctis salus data,
Quae per Evam est sublata.

2. Benedicta mulierum,
Stella fundens solem rerum,
Jubilare Dei clerum
Tibi carmen fac sincerum.

3. Castae matris coelibatus
Patet Mosi praenotatus,
Quando rubus est monstratus
Flamma tactus non crematus.

4. Dulcem virgo profert florem,
Suavem vitis dat odorem,
Cum jam suum genitorem
Nata parit praeter morem.

5. En antiqua carnis jura
Nova mutat genitura,
Et dum factor fit factura,
Suum perdit jus natura.

Brev. ms. S. Floriani XI. 477 saec. 15. Zuschrift. — Scheint ein Stück Abcedarius. Nach Str. 5 stehen in der Handschrift die folgenden leoninischen Verse:

Sponsum virgo paris cujus tu sponsa vocaris
Nescia peccati genitrix et filia nati
Sana peccantes et protege te celebrantes.

6. In Nativitate Domini.

Infra Nocturnum.

Judicii signum, tellus sudore madescit.

1. E Coelo rex adveniet per saecla futurus,
Scilicet in carne praesens ut judicet orbem.
2. Unde Deum cernent incredulus atque fidelis
Celsum cum sanctis aevi jam termino in ipso.
3. Sic animae cum carne aderunt, quas judicat ipse,
Cum jacet incultus densis in vepribus orbis.
4. Rejicient simulacra viri cunctam quoque gazam
Exuret terram ignis pontumque polumque.
5. Inquirens taetri portas confringet Averni,
Sanctorum sed enim cunctae lux libera carni.
6. Trudentur sontes, aeterna flamma cremabit,
Occultos actus retegens tunc quisque loquetur.
7. Secreta atque Deus reserabit pectora luci,
Tunc erit et luctus, stridebunt dentibus omnes.
8. Eripitur solis jubar et chorus interit astris,
Volvetur coelum, lunaris splendor obibit,
9. Dejiciet colles, valles extollet ab imo,
Non erit in rebus hominum sublime vel altum.
10. Jam aequantur campi montes et caerula ponti,
Omnia cessabunt, tellus confracta peribit.
11. Hic pariter fontes torrentur fluminaque igni.
Sed tristem sonitum tubarum mittet ab alto.
12. Et coram hic domino reges sistentur ad unum,
Decidet e coelo ignis et sulfuris amnis.

Cod. Scotor. Vindobonen. 53 f 6. anni 1419 mit Mel. A. — Cod. Palat. Vindob. 4096. anni 1478. B. —

„In die Nativitatis Christi infra octavam lectionem S. Augustini duo cantores cantent versum: Judicii signum, quo repetito o choro demum post quoslibet duos versus chorus vel duo repetunt: Judicii.“ A.

„Versus Sybillae Cyntheae de die judicii et poenis inferni septem“ B. — 2, 2 cui jam vero in ipso B. — 3, 2 und 4, 1 fehlen B. — 4, 2 terras. Von 5, 1 an fährt B folgendermafsen fort:

Vox ibi nulla sonet, dirus nisi fletus ubique,
Non sentitur ibi quidquid nisi frigora flammae,
Et foetor pigmenti complet putredine nares.
Os quoque flammivomo ingens implebitur igne
Et vermes lacerant ignitis dentibus ossa.
Insuper et pectus curis torquetur amaris,
Nec vox ulla valet miseras edicere poenas.
Ignibus aeternae nigris loca plena gehennae,
Frigora mixta simul ferventibus algida flammis,
Nunc oculos nimis flentes ardore camini,
Nunc iterum nimio stridentes frigore dentes,
His miseris vicibus miseri volvuntur in aevum.

7. De ss. Nomine Jesu.

Ad Completorium.

1. Virtus summa coelestium
Fulget et mundi gloria,
Dum triumphalis titulus,
Jesu nomen recolitur.

2. Summi Tonantis dextera,
Qua mundus exstat conditus,
Mortalibus increbuit
Potenti Jesu nomine.

3. Et nati sapientia,
Qua cuncta sunt disposita,
Notatur, dum mirabile
Jesu nomen insonuit.

4. Spiritus almi bonitas
Monstrataque clementia,
Dum reparantur perdita
Per Jesu nomen inclytum.

5. Spes aeternorum viguit
Fidesque invisibilium,
Dum summi patris filio
Jesu nomen imponitur.

6. Succensus amor cordibus
Flagranti desiderio
Suspirat ad coelestia,
Jesu dulcis memoria.

7. Supernae vigor gratiae
Profusus rorat animam,
Dum sursum mens attollitur,
Jesu nomen recolitur.

8. Ad te ergo confugimus,
Spes unica mortalium,
Exaudi preces supplicum
Jesu, o Jesu Domine.

Antiph. ms. Hilarien. V. anni 1632. — Mel: Deus tuorum militum.

8. In festo trium regum.

Ad Vesperas.

1. Vergente mundi vespere
Degentes terrae termino
Lucis suffulti sidere
Hymnum canamus gloriae.

2. Ex orientis patria
Fidelium primitiae
Divina magi gratia
Luce lustrantur gratiae

3. Tria sumentes munera
Stellam secuti praeviam
Quaerunt regentem sidera
Urbem ingressi regiam.

4. Instructi vaticinio
Bethlehem petunt lumine,
Inventum in praesepio
Colunt natum de virgine.

5. Trinum Deum et Dominum
Tribus signant muneribus,
Hominem, regem hominum,
Potentem in coelestibus.

6. Herodem vitant perfidum
Angelico admonitu,
Christum praedicant splendidum
Genti suae in reditu.

7. Post passionem Domini
Thoma loti baptismate,
Trino credentes nomini
Signis clarent et dogmate.

8. Exuti tandem saeculo
Exsultant coelo spiritus,
Corpora fragrant tumulo
Consepulta divinitus.

9. Magorum patrocinio
Nos solvat Christus maculis
Vitae donatos gaudio
In saeculorum saeculis.

10. Praestet pater ingenitus,
Filius cum paraclito
Vitam nobis post obitum
Sancto magorum merito.

Brev. ms. Meliten. in Pedepontis Pragens. 8 anni 1398. — 2, 4 lustrant Hs. — 5, 1—4: Trinum Deum et hominem | Et dominum tribus signant Miraculis hominem regem hominem | Potentem in coelestibus Hs. — 6, 4 Gentis Hs. — 10, 4 Sanctorum magorum Hs.

9. In festo trium regum.

Ad Nocturnum.

1. Hymnis, laudum praeconiis
Deum cole, Colonia,
Trium regum reliquiis
Dei ditata gratia.

2. Magi et reges inclyti
Noctem pellunt perfidiae,
Virtute Deo placiti,
Luce lustrati gloriae.

3. Stellam secuti praeviam
Lumen requirunt lumine,
Majestatis potentiam
Parvo colunt in homine.

4. Salutem terrae praedicant,
Tollunt errores gentium,
Signis virtutum emicant
Regni cives coelestium.

5. Patri, nato et flamini
Sit laus, honor et gloria,
Qui nos magorum lumini
Jungat in pacis patria.

Brev. ms. Meliten. in Pedepontis Pragens. 8 anni 1398. — 1, 4 Dei fehlt Hs. Unvollständig bei Dan. I. 278.

10. In festo trium regum.

Ad Laudes.

1. Stella lucente mundo matutina
In Oriente sedit gens divina,
Splendida luce claret puer cruce,
Rex superorum.

2. Tribus cum donis magi tres professi
Religionis limitem ingressi
Natum adorant, dominum honorant,
Deum cunctorum.

3. Fidei lumen suae ferunt genti,
Praedicant numen suumm orienti,
Damnant errores, bonos formant mores
Viri virtutis

4. Sit trinitati decus et potestas,
Laus unitati, virtus ac majestas,
Cujus nos dono sancti locent throno
Patres salutis.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398. — 3, 2 Praedicant unum Hs.

11. De inventione pueri Jesu.

In 1. Vesperis.

1. Festiva nobis gaudia
Jesu inventi pueri
Devota dat materia,
Fructus ventris virginei.

2. Mater virgo moestissima
Jesum quaerit per triduum,
Amissum sed laetissima
In templo cernit filium.

3. Quanta matris laetitia,
Dum cernit, replet intima
Natum suum dulcissimum
Inter doctos doctissimum.

4. Felix nobis Christifera
Confer, ut culpis perditum
Quaeramus cum frequentia
Et non perdamus habitum.

5. Virgo, vera puerpera,
Colentibus da gaudia
Haec tua festa, penitus
Aufer poenas, quas traximus.

6. Laus patri sit et genito
Simulque sancto flamini,
Qui genitricis meritis
Nos coeli jungat agmini.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragen. VI F 20. A. — Brev. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8 anni 1398. B. — 3, 4 Inter doctores A.

12. De inventione pueri Jesu.

In 2. Vesperis.

1. Festiva gaudia dant mysteria
Inventi pueri Jesu domini,
Ventris virginei fructus unici.

2. Mater moestissima, virgo Maria
Quaerit per triduum Jesum amissum,
Quem in templo tandem cernit sedentem.

3. Quanta laetitia matris intima
Replet, dulcissimum videt ut natum.
Vix mens credens capit, Dominus novit.

4. Felix Christifera, nobis impetra,
Ut culpis perditum quaeramus Jesum
Et inventum rursus nunquam perdamus.

5. Surge, puerpera, gaudia vera
Colentibus dona haec tua festa,
Da inventum tecum tenere Jesum.

6. Laus uni Domino nomine trino,
Qui dedit filium esse unicum
Verbum summi patris virginis matris.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398.

13. In feste Transfigurationis.

Ad 1. Vesperas.

1. Anni reduxit circulus
Diem festum, qui tristibus
Tollens laboris taedium
Vitae ministrat gaudium.

2. Hac in die Christus Jesus
Se transfigurans coelitus
Dignatus est ostendere
Vultum futurae gloriae.

3. Qui solis instar claruit,
Et vestis ut nix canduit,
Audita est vox paterna,
De nube clamans lucida:

4. En hic meus stat filius
Nativus et carissimus,
Audite, quidquid dixerit,
Instruxerit, praeceperit.

5. Petrus, Johannes, Jacobus
Interfuerunt, testibus
His rite credit credula
Felix parens ecclesia.

6. Nobis fidem corroborant
Haec gesta, spem sursum levan
Et charitatem suggerunt
Fructumque vitae conferunt.

7. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. A. — Brev. ms. Voraviens. 108 saec. 14/15 B. — Brev. ms. Nonnebergens. 26 B 29. saec. 15. C. — Brev. ms. Claustronesburgens. 590 saec. 14. add. saec. 15. D. — Brev. sec. notulam et ritum dominorum Teutonicorum imp. s. l. 1500 E. — Brev. Kimense imp. s. l. 1518 F. —

1, 2 qui testibus B; qui aestibus C. — 3, 1 solis instar praebuit CDF. — 4, 1 est filius B. — 4, 2 Votivus et AE. — 4, 3 u. 4 Quidquid dixerit audite | Quod praeceperit facite BCF. — 5, 4 Praebens fidem ecclesia BCDF. — 6, 3 suggerant A. — 6, 4 conferant A.

14. In festo Transfigurationis. D. N.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis mater ecclesia
Praeclari candoris sonet praeconia,
In novis nuptiis Christi vestimenta
Ecce sunt alba sicut nix.

2. Nobis aperitur dies clarissima,
In qua referuntur inclita gaudia
Ceteris fratribus de Christi gloria
Priscis ostensa patribus.

3. Magnum sacramentum, expletis promissis
Fit transfiguratum coram discipulis
Corpus dominicum, quibus sic congruit,
Ut hoc revelent caeteris.

4. In monte excelso virtus apparuit
Christi, ac de coelo vox patris sonuit
Dicens de filio: Hic mihi placuit,
Hunc audite pro bravio.

5. Te trina deitas unaque poscimus,
Sic tu nos visites sicut te colimus,
Per tuas semitas duc nos, quo tendimus,
Ad lucem, quam inhabitas.

Antiph. ms. Plagens. s. sign. saec. 16. A. — Vesperale ms. saec. 15. Cm. univers. Monacen. 167. B.

15. In festo Transfigurationis D. N.

1. Deus manens primordium
Simulque finis omnium,
Precamur, ut nos milites
Multo reatu debiles.

2. Auge tui charismata
In ore nostro et pectore
Ut nostra mens te percolat,
Et lingua digne proferat.

3. Tu fons perennis luminis,
Lux es et vita permanens,
Unus potentialiter
Trinusque personaliter.

4. Purga mala, quae gessimus,
Bonis adorna moribus,
Addens tui custodiam,
Ne post agamus perperam.

5. Praesta, pater piissime,
Patrique compar unice
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Diurn. ms. Neoclaustren. XII. F. 23 saec. 15. A. — Brev. ms. Admontens. 746 a anni 1439 B. — Brev. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14838 C. 2, 2 pectora B. — 5, 1 u. 2 Praesta pater omnipotens | Per Jesum Christum Dominum C; das Weitere fehlt.

16. In festo Transfigurationis D. N.

1. Festiva jam solemnia
Nobis recurrunt annua,
Qua proles Dei unica
Paterna fulsit gloria.

2. Prospicuo nam lumine
Candido tectum podere
Christum in arvo hac die
Clari viderunt heroes.

3. O quam digna celebritas,
In qua polorum dignitas
Telluris hujus infima
Irradiavit nubila.

4. O clientes eximii,
Hujus tamen egregii
Clarum decus prodigii
Suis viderunt oculis.

5. Tu patris nate unice,
Cunctos clementer refove,
Qui tuae festum gloriae
Devote colunt hodie.

6. Laus patri invisibili,
Laus ejus almo flamini,
Lausque sit unigenito,
Orbis terrarum Domino.

Brev. ms. Palat. Vindobon. 1945 anni 1420.

17. De armis Christi.

1. Lauda Sion gloriosa
Christi torcularia,
Per quae nimis fructuosa,
Valde salutaria
Sunt exorta gratiosa
Nobis pocularia.

2. O quam felix hasta, latus
Christi quae aperuit,
Cruci clavis conclavatus
Qui transfigi meruit,
Per quem mundus renovatus
Et salus refloruit.

3. Nexus clavis et ligatus
Christus, ut nos solveret,
Deus homo captivatus,
Ut captos redimeret,
In hoc mundo conversatus,
Ut nos coelo redderet.

4. Christus, botrus Engaddinus,
Est expressus ferulis.
Nostra salus, flos divinus
Et salvator nobilis,
Bonus pastor celestinus,
Rex totus amabilis.

5. Unde fluit mundus liquor
Et potus nectaricus
Cujus mirus dulcis sapor
Et totus sanaticus,
Ejus salvativus odor,
Bonus, aromaticus.

6. Fundat bonus Christianus
Vasa hinc vinaria,
Mentem scopet cordis manus
Vera per scoparia,
Replens lotus non mundanus
Sua promptuaria.

7. Felix sanguis, felix unda,
Christi fluens latere,
Mendas nostras tergens munda.
Lava nos a scelere,
Per te nobis laetabunda
Salus sit ac vivere.

8. Miserere, qui latronem
Poenitentem sumpseras,
Transfigentem militonem
Hasta sustinueras,
Nobis bonum des agonem
Nec extremos deseras.

9. Genitori genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor virtus quoque
Sit et benedictio.
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VII 52. saec. 15.

18. De corona spinea.

Ad Vesperas.

1. Hymnum dicamus hodie
Psallentes laudum cantica
Aeterni regi gloriae
Pro corona dominica.

2. Coronat regem omnium
Corona contumeliae,
Cujus nobis opprobrium
Coronam confert gloriae.

3. De spinarum acculeis
Christi corona plectitur,
Qua ministris tartareis
Mundi potestas tollitur.

4. Corona Christi capitis
Sacro perfusa sanguine,
Poenis solutos debitis
Reos purgat a crimine.

5. Lauda fidelis concio
Spinae trophaeum inclytum,
Per quam perit perditio
Vitaeque datur meritum.

6. Nos a puncturis liberat
Aeterni patris filius,
Dum spinis pungi tolerat
Spinarum culpae nescius.

7. Plaudat turba fidelium,
Quod per spinae ludibrium
Purgat creator omnium
Spineti nostri vitium.

8. Laus Christo, regi gloriae,
Pro coronae virtutibus,
Qui nos reformans gratiae
Coronat in coelestibus.

Brev. ms. Sanctae Coronae saec. 14. Cod. Pragens. XII E 6 a. A. — Diurn. ms. Altovadens. 7 saec. 15. B. — Diurn. ms. Ducumburgens. 80 saec. 15. C. — Brev. ms. Pragens. XII A 22 saec. 14. D.

6, 4 Vitae coronam contulit C. — Nach Str. 6: Dum spinarum aculeos | Christus pro nobis pertulit | Per diadema spineum | Vitae coronam contulit B. — Nach Str. 4 Divisio BC.

19. De corona spinea.

Ad Vesperas.

1. Hymnum canamus gloriae
Superno regi regiae,
Qui coronam victoriae
Patris praesentat curiae.

2. Mira Christi prudentia
Victa jacet victoria,
Christus passus opprobria
De probris carpit praemia.

3. Sertum de spinis plectitur,
Quibus dum Christus pungitur,
De spina spina tollitur,
Dum per hanc culpa pellitur.

4. Ecce cruor et punctio
Est lavacrum et unctio,
Pulso nos purgat vitio
Unctionis infusio.

5. O corona credentium,
Consolamen et mentium,
Paris currens ad stadium
Coronae capit bravium.

6. Laus, honor, virtus, gloria
Patri, nato cum flamine,
Qui duce matre virgine
Nos coronet in gloria.

Diurn. ms. Altovadens. I saec. 14. — 4, 2 In lavacrum Hs. — 5, 3 Parit Hs. — Nach Str. 3 divisio.

20. De corona spinea.

Ad Nocturnum.

1. Auctor salutis unice,
Mundi redemptor inclyte,
Tu Christe nobis annue
Crucis fecundae gloriae.

2. Tu sputa, colaphos, vincula
Et dura passus verbera,
Crucem volens ascendere
Nostrae salutis gratia.

3. Hinc morte mortem diruens
Vitamque vita largiens,
Mortis ministrum subdolum
Deviceras diabolum.

4. Nunc in parentis dextera
Sacrata fulges victima,
Audi, precamur vivide,
Tuo redemptos sanguine.

5. Te summa Deus trinitas etc.

Brev. ms. Pragens. XII A 22. saec. 14 A. — Brev. ms. S. Georgii saec. 15. Cod. Pragens. XIII C 1 a. saec. 15 B. — 1, 1 unicus B. — 1, 2 inclytus B. — Auf Kreuzerhöhung B.

21. De corona spinea.

Ad Tertiam.

1. Vexilla regis prodeunt
Et coronae mysterium
Corruscat, per quod omnium
Ad Deum corda redeunt.

2. Sertum de spinis plectitur,
Quibus dum Christus pungitur,
De spina spina tollitur,
Dum per hanc culpa tollitur.

3. O corona, spes unica,
O redemptorum gloria,
Mundana post naufragia
Nobis coronas duplica.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Patri, nato, paraclito,
Qui cummulato merito
Nos coronet in patria.

Brev. ms. Sanctae Coronae saec. 14. Cod. Pragens. XII E 6 a. A. — Diurn. ms. Altovadens. I. saec. 14. B. — Diurn. ms. Altovadens. 7. saec. 15. C. — Diurn. ms. Ducumburgens. 80. saec. 15. D.

22. De corona spinea.

Ad completorium.

1. Pange, lingua, gloriosi
Coronam certaminis,
Pange poenas speciosi
Summi nati numinis,
Qui nos purgat pretiosi
Unda sui sanguinis.

2. Hinc Judaei deicidae
Diadema spineum,
Criminosi patricidae
Chlamydem coccineum
Circumponunt spreta fide,
Cor ferentes ferreum.

3. O corona coronati
Domini ludibrium,
Omnes per te coronati
Sedent super solium,
Ut sic prius judicati
Faciant judicium.

4. Coeli maris atque soli
Soli Deo gloria,
Spiritui, patri, proli,
Cui parent imperia,
Qui nos ad superna poli
Perducat palatia.

Brev. ms. Sanctae Coronae saec. 14. Cod. Pragens. XII E 6 a. A. — Diurn. ms. Altovadens. I saec. 14. B. — Diurn. ms. Altovadens. 7 saec. 15. C. — Diurn. ms. Ducumburgens. 80 saec. 15. D. — 1, 2 soli fehlt einmal D.

23. De corona spinea.

1. Coronam, Sion filia,
Dignis attolle laudibus,
Quam figurant mysteria
Legis figuris pluribus.

2. Inter vepres ostenditur
Vervex adhaerens cornibus,
Quo Christus intelligitur
Coronandus sub sentibus.

3. Arca corona cingitur
Mensaeque legis labium,
Per quae sertum exprimitur
Coronans Dei filium.

4. Altare thymiamatis
Coronae cingens gloria
Signum est diadematis,
Sub quo Christus fit hostia.

5. Laus Christo, regi gloriae,
Pro coronae virtutibus,
Qua nos reformans gratiae
Coronat in coelestibus.

Brev. ms. Chunegundis filiae Ottokari regis. Cod. Pragens. XII D 9. saec. 14. init. — 3, 2 legis labrum.

24. De facie Salvatoris.

In 1. Vesperis.

1. Magnum gaudium gignitur,
Moeror ingens depellitur,
Quando coluntur inclita
Vultus Christi solemnia.

2. Corde, ore et vocibus
Diebus atque noctibus
Sacro psallamus vultui,
Quantum possumus cernui.

3. Caritate praecipua
Succensi ac continua
Veneremur imaginem
Cunctis angelis celebrem.

4. Vultum et vitam ipsius,
Cujus festa recolimus,
Perquiramus ardentius,
Imitemur devotius.

5. Alapis quondam caeditur,
Sputis foedis polluitur,
In magna reverentia
Est modo in ecclesia.

6. Agentes ejus gloriam
Atque jugem memoriam
Remunerat hic gratia
Et satiat in patria.

7. Trino laus uni Domino,
De cujus beneficio
Forma haec venerabilis.
Fidis donatur populis.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. — 1, 2 pellitur Hs. — 5, 4 In modo in Hs. — 6, 3 Munerat hic Hs.

25. De facie Salvatoris.

Ad Completorium.

1. Omnis fidelis gaudeat
Et grates Deo referat,
Quantum quit, tantum audeat,
Laudesque dignas offerat.

2. Jesus in mundum veniens
Se manifestum praebuit,
Fines orbis pertransiens
Consolari nos voluit.

3. Vultum suum praelucidum
Universis exhibuit,
Bonis ac malis placidum,
Nulli unquam prohibuit.

4. O mira Christi bonitas
Et stupenda clementia,
Nec aestimanda caritas
Ob multa beneficia.

5. O beata effigies,
Te veneramur in via,
Ut hinc cedentes saties.
Cum gaudio in patria.

6. Summo parenti gloria,
Honor quam ingens filio,
Laus paraclito varia
Dicatur sine termino.

Brev. ms. Trebonens. saec 15. Cod. Pragens. VI F 20. — 1, 3 Quantum quid Hs. — 5, 3 hinc recedentes Hs.

26. De sepulchro Domini.

1. Rex gloriose martyrum,
Triumpho tam mirabili
Mortis sternens imperium,
Inhabitator tumuli.

2. Accubuisti dulciter
Absconsus in cubiculo,
Qui leo ut velociter
Resurrexisti clanculo.

3. De terrae corde floridus
Resurgit hic spectabilis,
Qui prius velut marcidus
Aruerat horribilis.

4. O quam formosus claruit
Indutus stola gloriae,
Ortus ut sol exsiliit
De sepulchri origine.

5. De sepulchro irradiat
Creator rerum omnium,
Nos consepultos faciat
Transire ad consortium.

6. Electorum suffragium
Nobis tunc subveniat,
Cum cordis nostri vinculum
Naturae solvit debitum.

7. A peccatis nos liberet
Aeterni patris filius,
A poenis nos eripiat
Spiritus paraclitus.

Cod. bibl. Jagellonicae 2012 saec. 15.

27. In festo Paschatis.

Infra Nocturnum.

1. Resurrexit leo fortis,
Qui vastavit tartara,
Resurrexit agnus mitis
morte caesus barbara,
Gaudet coelum, gaudet terra
jubilantque maria.

2. Lumen redit ex abysso,
lampada de tenebris,
Granum mortuum frumenti
Surgit culmen celeris,
Gaudet coelum, terra, pontus
Fructus culmo foederis.

3. Hic est aries Abrahae,
cui vepres haeserant,
Hic est optimus sacerdos,
Quem non culpae laeserant,
Hic est serpens exaltatus,
Qui serpentes fecerat.

4. Ave nunc, perenne decus,
tali graves pondere
Qui per te salutem nostram
dispensavit condere,
Atque crimen omnis mundi
potuit absolvere.

5. Ave dies benedicta,
Quam creavit Dominus,
Quam nos ipsam laetabundo
pectore recolimus,
Quam per annum semel omnes
super dies ponimus.

6. Cetus vomuit Ionam
redivivum saeculo,
Per quem Ninive salvata
claro fulget saeculo,
Decantantes in excelsis
corde laudes strenuo.

7. Qui pro filio recepto
vitulus interiit,
Qui pro culpis solis nostris
sicut vermis periit
Et illustris ab inferno
cum triumpho rediit.

8. Nunc aperta via vitae
Cunctis patet gentibus,
Nunc et lacrimae terguntur
Oculis fluentibus,
Nunc lux alma reparatur
tenebrosis mentibus.

9. O Maria, virgo vera,
qualem partum feceras,
Tu ad mortem vulneratum
epithyma dederas,
Tu in reparatione
fracto mundo veneras.

10. Gaude, mater, resurrexit
tuae carnis filius,
Resurrexit de sepulchro
patefactis viribus,
Non est hac nativitate
quidquam mirabilius.

11. Ecce vacuum sepulchrum,
patet sanctuarium,
Ecce linteum ligatum
simul et sudarium,
Ecce saxum revolutum
monstrat omne gaudium.

12. Hinc et inde servant locum
Duo cives superi,
Resurrexit, ajunt, Jesus,
funus factus funeri,
Qui confregit portas mortis
in virtute humeri.

13. Tu, Maria, tuum primum,
tu nunc cerne dominum,
Quem mortaliter offendit
prima mater omnium,
Qui destruxit infernorum
modo triste solium.

14. Vos, discipuli, siccate
lacrymantes oculos,
Victonicii cantate
laetabundos modulos,
Resurrexit ecce Christus,
dicite per populos.

15. Et nos, fratres, decantemus:
Resurrexit Dominus,
Ut in fine resurgentes
vultum ejus cominus
Mereamur contemplari
cum electis omnibus.

16. Gloria sit tibi, Christe,
qui captasti tartara,
Tuos omnes abstraxisti
ad superna gaudia,
Junge nos simul cum illis
in aeterna saecula.

Cod. Scotorum Vindobonens. 53 f 6 anni 1419. mit Mel: „In die paschae infra XII lectionem homiliae beati Gregorii papae quatuor cantores cantant versus sequentes, bini tres versus ex una parte, alii duo alios tres ex alia parte. Deinde continuatur lectio XII incipiendo ibi: »Hanc ergo rationis gloriam« usque ad finem.“ — 2, 3 frumenta Hs.

28. In ascensione Domini.

Ad processionem.

Ascensor sessorque poli, tibi gloria, Christe,
Laus et honor pariter, gratia multimoda.
Qui nos sponte tua proprio cum sanguine cunctis
Solvisti Zabuli compedibus miserans.
Forma servili humilis mundum veniendo
Namque redemisti omne genus hominum.
Atque triumphator coelum scandens petiisti,
Illuc nos, petimus, scandere fac, Domine.

Cod. Cremifanen. 309 saec. 12|13. — 6. genus humanum Hs. — 7. scandere fecisti Hs.

29. In ascensione Domini.

Ad processionem.

Salve, festa dies, toto venerabilis aevo,
Qua Deus ascendit victor et astra tenet.
Hinc tumulum repetens post tartara carne resumpta
Belliger ad coelos ampla trophaea refert.

Quos habuit poenale chaos, jam reddidit vitae,
Et quos mors petiit, hos nova vita tenet.
Rex sacer, ecce tui radiat pars magna triumphi,
Cum puras animas sacra lavacra habent.
Candidus egreditur mundis exercitus undis,
Atque vetus vitium purgat in amne novo.
Fulgentes animas vestis quoque candida signat,
Et grege de niveo gaudia pastor habet.
Additur ac felix consors mercede sacerdos,
Qui dare vult domino dupla talenta suo.

Processionale ms. Cremifanen. 31 saec. 14.

30. In festo Pentecostes.

Ad processionem.

Salve, festa dies, toto venerabilis aevo,
Qua Deus in sanctos affluit igne suos.
Ad meliora trahens gentili errore vagantes,
Bestia ne raperet, munit ovile Dei.
Quos prius Eva nocens infecerat, hos modo reddit
Ecclesiae pastos ubere lacte sinu.
Mitibus alloquiis agrestia corda colendo,
Munere felici de vepre nata seges.
Aspera gens saxo vivens quasi more ferino,
Messis abundantis horrea fruge reples.
Immaculata tuis plebs haec vegetetur in ulnis
Atque Deo purum pignus ad astra feras.
Una corona tibi de te tribuatur ab alto,
Altera de populo vernet adepta tuo.

Processionale ms. Cremifanen. 31 saec. 14.

31. In festo corporis Christi.

1. Exultent coeli agmina
Et militans ecclesia,
Devota laudum carmina
Decantent cum laetitia.

2. Hinc cleri universitas
Preces, hymnos et cantica
Et laudes Christo debitas
Voce psallat magnifica.

3. Hinc gratiarum actio
In oratione resonet,
Hinc cordis jubilatio
Et lingua melos intonet.

4. Cunctae quidem creaturae
Suum laudent creatorem,
Nam adorant omnes jure
Christum regem et pastorem.

5. Sitientes inebriat
Nectare sui sanguinis,
Se diligentes satiat
Carne summae dulcedinis.

6. Panis, qui de coelo venit,
Est divinus et coelestis,
Cor dulci sapore lenit
Et dat solatia maestis.

7. Trinitati sit gloria,
Unitati potentia,
Cujus nos eucharistia
Ad coeli ducat gaudia.

Diurn. ms. Altovadens. XVII. anni 1404 A. — Brev. ms. Pragens. VI F 3. saec. 14. B. — Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. C. — Brev. Pragens. imp. Venetiis 1517. D.

32. In festo corporis Christi.

1. Ad coenam agni providi
Et stolis albis candidi
Post rubri maris transitum
Laetum paremus aditum.
2. Cujus carnis edulium
Vitam servat credentium,
Et calix sui sanguinis
Sitim exstinguit criminis.
3. Hic magnum est convivium
Et pauperum refugium,
Qui ferventes in spiritu
Pascuntur ejus habitu.
4. Hic est panis et olei
Gustus sapore mellei,
Quem temperat divinitas
Et pariter humanitas.
5. Is cibus delectabilis
Est solum commestibilis
A mundae mentis cordibus
Et purgatis a sordibus.
6. O vere potens victima,
Holocaustorum optima
Cunctaque sacrificia
Perficiens legalia.
7. Non agnum neque vitulum
Nobis offers in pabulum,
Immo subcinericium
Das panem corpus proprium
8. Tradis in potum sanguinem,
Bene procurans hominem
Hic in praesenti gratia,
Ut vivat post in gloria.
9. Os tangis signi specie,
Cor tangas rei serie,
Pascis panis in nubilo,
Pascas in rei jubilo.
10. Honor et laus ingenito
Patri et unigenito
Cum spiritu paraclito
Pro sacramento tradito.

Brev. ms. Altovadense LXVI. saec. 14. A. — Antiphonale Cisterc. saec. 14. Cod. Pragens. XII C 7. B. — Brev. Cisterc. saec. 14 Cod. Pragens. VII F 8. C.

33. In festo corporis Christi.

1. Ad coenam agni providi
Et stolis albis candidi
Post transitum maris rubri
Christo canamus principi.
2. Cujus corpus [sanctissimum
In ara crucis torridum
Cruore ejus roseo
Gustando vivimus Deo].
3. O vere digna hostia,
Per quam Christi vestigia
Sequentibus laetitia
Hic et in coeli curia.
4. Quibus vitae substantiam
Hora sui memoriae
Carnem suam propriam
Subministrat quotidie.
5. O fidei mysterium,
Mundos, fortes nos effice,
Quo intremus in gaudium
Trinitatis deificae.
6. Ut cum sanctis feliciter
Conregnantes praeconia
Tibi laudum perenniter
Immolemus in gloria.

7. Quaesumus, auctor omnium,
Ut hoc vitae mysterio
Ab omni mortis impetu
Tuum defendas populum.

8. Praesta, pater, per filium,
Praesta per almum spiritum,
Quibus hoc das edulium,
Prosperum serves exitum.

Brev. ms. Cisterciens. saec. 14. Clm. Monacens. 23280. — Nach Str. 4 die bei den Cisterziensern übliche divisio.

34. In festo corporis Christi.

1. Vexilla regis prodeunt,
Corpus et sanguis subeunt
Hujus festi memoriam
Ad utriusque gloriam.

2. Fixum crucis patibulo
Pro redimendo populo
Nunc a nobis assumitur
Corpus, dum signum editur.

3. Sanguis, qui veris exiit
Christi membris, dum obiit,
Nunc mysticis infunditur
Membris, dum signum bibitur.

4. O sacramentum gratiae,
Portentum amicitiae,
Vitae nostrae viaticum,
Nos tuum corpus mysticum.

5. Quos nunc foves in speculo,
Tunc in futuro saeculo
Nos revelata facie
Foveto sine specie.

6. Sit trinitati gloria
Pro filii victoria,
Quam per carnem obtinuit,
Quam nobis escam tribuit.

Antiph. ms. Cisterc. saec. 14. Cod. Pragens. XII. C. 7.

35. In festo corporis Christi.

Ad Nocturnum.

1. Cantemus laudis canticum
Coram salutis hostia,
Quae est nostrum viaticum
In angelorum gloria.

2. Panis vitae, vivifica
Defunctos morte animae,
Pax aeterna, pacifica
Discordes, Jesu optime.

3. In altis es mirabilis,
In terris rex placabilis,
Vultu desiderabilis,
Bonis totus amabilis.

4. Te edentes a sordibus
Purgans orna virtutibus,
Annue matris precibus,
Defende nos ab hostibus.

5. Coelestis panis gratia
Nos in adversis protege,
Confer vitae solatia
Et nos guberna et rege.

6. Trinitati sit gloria,
Unitati potentia,
Cujus nos eucharistia
Ad coeli ducat gaudia.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Musaei Bohemici s. sign. A. — Diurnale ms. Altovadens. XVII. anni 1404 B. — Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. C. — Brev. ms. Pragens. VI F 3. anni 1341 D. — Brev. Pragens. imp. Venet. 1517 E.

2, 2 mortis animae B. — 6, 4 ducant gaudia B.

36. In festo corporis Christi.

Ad Laudes.

1. Collaudent omnes populi
Deifica magnalia,
Per totum gyrum saeculi
Deo cantent praeconia.

2. Reges et omnes principes,
Senes cum junioribus,
Carnis Christi participes
Jubilent totis cordibus.

3. In cymbalis et tympano
Magnificent solemniter,
In cithara et organo
Deo decantent jugiter.

4. Tota fidelis concio,
Jucundis Deo laudibus
Psallens cordis tripudio
Totis insistat nisibus.

5. Trinitati sit gloria,
Unitati potentia,
Cujus nos eucharistia
Ad coeli ducat gaudia.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Mus. Bohem. s. sign. A. — Diurn. ms. Altovadens. XVII. anni 1404 B. — Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. C. — Brev. ms. Pragens. VI F 3. saec. 14. D. — Brev. Pragens. imp. Venetiis 1517. — 2, 1 Reges et omnes populi B. — 4, 3 Psallas B. — 5, 2—4 fehlen B.

37. In festo corporis Christi.

Ad Primam.

1. Christus nos suo corpore
Reficiat et sanguine,
Melchisedech libamine
Nos firmet sancto robore.

2. O salutaris hostia,
Quae coeli pandis ostia,
Nos bella premunt hostium,
Fer robur et auxilium.

3. Mores, vitam et opera
Reges momentis omnibus
Et beatis accelera
Pacem dare cum civibus.

4. Hymnum demus cum hostia
Hac die festa domino,
Qui sacra eucharistia
Nos pascat sine termino.

Clm. Monacens. (ol. Underdorfens.) 7522 saec. 15 A. — Hymn. ms. S. Galli 16 anni 1446 B. — 2, 3 Bella premunt hostilia B. — 3, 4 dare concivibus B.

38. De corpore Christi.

Ad Primam.

1. Verbum prodiens a patre,
Lumen verum de lumine,
Deus de coelis humilis,
Homo nobis visibilis.

2. Da ut lege deposita
Tua simus sub gratia,
Qui diu clausis aperis,
Das lumen nostris tenebris.

3. Servos veni redimere
Tuo sacrato sanguine,
Fac nos tecum resurgere
Cibatos tuo corpore.

4. Ut cum sanctis perenniter
Laudes solvamus pariter,
Saeculorum altissimo
Ovantes regi Domino.

5. Laus sit patri et filio,
Spiritui paraclito,
Unitati sit gloria
Per infinita saecula.

Hymn. ms. S. Galli 16 anni 1446 A. — Psalt. cum hymn. imp. Lipsiae 1509 B. — 1, 1 procedens a A. — 1, 3 Deus fehlt B. — 2, 3 Qui aperis diu clausis A. — 3, 4 Dans A. — 4, 4 Regi ovantes A. — 5, 1 patri cum A.

39. De corpore Christi.

Ad Tertiam.

1. Magister cum discipulis
Virtutis suae consciis
Sedens de pane conficit
Se ipsum et his porrigit.

2. In divinis operibus
Est nihil mirabilius,
Nam commedens comeditur,
Foris manens ingreditur.

3. Hoc posse dat hominibus
In ordine sublimibus,
Sic panem benedicere,
Carnem Christi conficere.

4. Hoc nemo valet alius
Sanctus homo vel angelus,
Quod solum potest presbyter
Formas servans integriter.

5. Decet ergo presbyteros
Honore tanto praeditos,
Se ipsos circumspicere,
Fideliter attendere.

6. Regale sacerdotium,
Mirificum officium,
His unctio quod contulit,
Caracter quantum extulit.

7. Sint pura cordis intima
Et recta foris omnia,
Introeat mellissimus
Cibus cibans nos dominus.

Brev. ms. Augiae minoris saec. 14 Cod. montis S. Georgii 247 A. — Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesen. 23 B. — Brev. ms. S. Deodati saec. 16. Clm. Monacens. 10 909 C. — 3, 2 sublimius A.

40. In festo corporis Christi.

Ad Tertiam.

1. Christe, qui tuo corpore
Nos cibas, potas sanguine,
Te nobis omni tempore
Da cum divino flamine.

2. O fidei mysterium,
Mundos, fortes nos effice,
Quo intremus in gaudium
Trinitatis deificae.

3. Hora ductus es tertia
Ad passionis hostiam
Crucis portans suspendia,
Ut nos ferres ad gloriam.

4. Hymnum demus cum hostia
Hac die festa domino,
Qui sacra eucharistia
Nos pascat sine termino.

Hymn. ms. Sangallens. 16 anni 1446 A. — Clm. Monacens. (ol. Underdorfens.) 7522 saec. 15 B. — 1, 2 atque potas B. — 2, 4 Trinitate A.

41. In festo corporis Christi.

Ad Sextam.

1. Christus nobis sit epulum,
Nostrae mentis substantia
Quo firmetur, et poculum
Corda replens laetitia.

2. O divina clementia,
Duc nos ad sanctam patriam,
Ubi vera sunt gaudia,
Per salutarem hostiam.

3. Ut cum sanctis feliciter
Conregnantes praeconia
Tibi laudum perenniter
Immolemus in gloria.

4. Hymnum demus cum hostia
Hac die festa Domino,
Qui sacra eucharistia
Nos pascat sine termino.

Clm. Monacens. (ol. Underdorfens.) 7522 saec. 15. A. — Hymn. ms. S. Galli 16 anni 1446 B.

42. In festo corporis Christi.

Ad Nonam.

1. Christe, qui ut agniculus
Oblatus volens moreris,
Praesta, ne mortis titulus
Nos det ultori sceleris.

2. O coeleste convivium,
O redemptorum gloria,
O requies humilium,
Aeterna confer gaudia.

3. Hujus cultu memoriae
Ne mortis des supplicio,
Sed de lacu miseriae
Educ, qui clamas: Sitio.

4. Hymnum demus cum hostia
Hac die festa Domino,
Qui sacra eucharistia
Nos pascat sine termino.

Clm. Monacens. (ol. Underdorfens.) 7522 saec. 15. A. — Hymn. ms. S. Galli 16 anni 1446 B. — 1, 1 Christus, qui A. — 3, 2 Dirae mortis supplicio B.

43. In festo corporis Christi.

Ad Completorium.

1. Christe te das saeculo
Sed tripharium,
Matris habitaculo
Per substantiam,
Sed beato populo
Sacrificium.

2. Trinum corpus efficis
In ecclesia,
Quod unicum reficis
Per mysteria,
Hoc trino munusculo
Sit cor saucium.

3. Corpus primum editur
Patris socio,
Pneumate perficitur
Haec conjunctio,
Ima summis jungitur
Benedictio.

Clm. Monacen. (ol. Underdorfen) 7522. saec. 15.

44. In festo corporis Christi.

Ad processionem.

Salve, festa dies, toto venerabilis aevo,
Qua caro Messiae fit cibus ecclesiae.

Ecce dies instat multum venerabilis, in qua
Humano generi contigit impar honor.
Non est angelicae naturae tanta potestas
Unquam concessa, quanta datur homini.
Presbyteris tantum conceditur ista facultas,
Christi conficere corpus ut est hodie.
Praesens mysterium credentibus auget abunde
Et satis accumulat ad fidei meritum.
Currant Christicolae solemnia pervenerantes
Muneris magni mundus adesse modo.
Praesens ista dies designat tempus idem, quo
Discipulos pavit carne suo Dominus.
Nec miretur homo, quod summa potentia fecit,
Quae potuit verbo cuncta creare simul.
Nam transmutare minus est quid in hoc vel in illud,
Quam totum mundum condere de nihilo.
Sancta fides confert his maxima, corde fideli
Omnia qui credunt, ut docet ecclesia.
Nam scriptura refert, patres fecisse stupenda
Contra naturam grati ferente fide.
Nulla fides merita capit hinc, ubi vis rationis
Certificans dubios experimentum dedit.
Hoc sacramento nos commemorare fatemur,
Quod mortem tulerit omnis creator homo.
Est quoniam quotiens tractaverit ista sacerdos,
Christus eum memorem praecipit esse sui.
Sub cruce, sub verbo natura novatur et aram
Panis honorificat atque cruor calicem.
Ecce fides quanta facit per verba locuta,
Ecce fit haec animae, quae modo carnis erat.
Quod surgens coelos ascendit haec tria sane,
Quale sacrificium vult cibus ille, notant.
Scilicet ut carne moriatur, inde resurgat,
Ter quinis gradibus templa superna petat.
Sic memores passi, surgentis, ad astra meantis
De donis propriis munera Christo demus.
Non minus hoc placat, quam puer obtulit Abel
Quam quod Abram, quam quod rex sacrifexque Salem.
His tribus nititur variorum forma sacrorum,
Quae ratio, quae lex, quae sacra coena dedit.
Fac quoque nos et eos Deus esse perenniter illic,
Quo Cherubim, Seraphim nocte dieque clamant.

Miss. ms. Oxonien. anni 1384. Cod. Monacen. 705. — „In festo Corporis Christi ad processionem tres clerici de superiori gradu in medio processionis in cappis sericis dicant prosam.“

45. In festo inventae crucis DN.

1. Laudemus regem Dominum
In saeculorum saecula,
Cujus lignum vivificum
Invenit sancta Helena.

2. Mundatus corporaliter
Ejusdem sanctae filius
Convertit se totaliter
Factus christianissimus.

3. Post haec transmittit Helenae
Moranti Jerosolymis,
Ut crucem sibi quaereret
Dignam membris dominicis.

4. Precamur cordis intimis,
Dilecta Dei famula,
Ut tuae patrociniis
Acquiras nobis gratiam.

5. Praesta pater per filium,
Praesta per almum spiritum,
Ut per hujus suffragium
Aeternum dones praemium.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacen. LXXXIX. A. — Brev. Strigon? imp. bibl. Francisc. Posonien. B.

2, 1 Nudatus A. — 2, 3 Committit se A. — 3, 1 Propter hoc transmittit A. — 3, 2 Moranti Helenae Jerosolymis A. — 5, 3 per famulae A.

46. In festo exaltationis sanctae crucis.

1. Christe supreme, dominator alme,
Rex triumphator, celebris redemptor,
Quos redemisti pretio valenti,
Nosmet obaudi.

2. Debitas laudes meritasque grates
Reddimus votis tibimet, benigne,
Quos crucis magno redemis trophaeo
Sanguine fuso.

3. Hoste submerso barathri profundo
Vicerat ligno draco qui nocivo,
Christi per lignum sua damna sanctum
Plorat per aevum.

4. Moeret exstincto coluber veneno,
Viribus pressis soliti doloris,
Luget assumptum veterem colonum
In paradisum.

5. Per crucis signum, crucifer, jucundum
Per tui dulcis pretium cruoris
Jure clementi famulos atroci
Eripe morti.

6. Doxa regnanti supero parenti,
Laus simul proli maneat perenni
Cum coaeterno pariterque digno
Pneumate sancto.

Brev. ms. Lambacen. CLXXVII saec. 14. A. — Brev. ms. Lincen. L p 19. saec. 12. B. — 4, 1 Geret A. — 4, 3 Luget sumptum B. — 4, 4 fehlt B.

II.

DE BEATA.

47. De B. V. Maria.

1. Summi regis mater virgo,
virgo gemma virtutum,
Virgo sancta, virgo prudens,
filia Jerusalem,
Stella maris, porta coeli,
mitis sponsa Domini.

2. Tu decora plus quam luna,
tota ut sol rutilans,
Speciosa ut columba,
Evam lapsam reparans,
Sicut rosa inter spinas,
sic tu inter filias.

3. Omnes chori angelorum
laudes tibi concinunt,
Deum super se cernentes
factum ex te hominem,
Unde proni te salutant
secus thronum gloriae.

4. Nullis ergo sicut tuis
Christus favet precibus,
Nam matrem habet honori
faciens, quod monuit,
Hinc coelorum es regina
Et terrarum domina.

5. Surge teque pone murum
pro peccatis populi,
Ordo, gradus, aetas, sexus
viam vitae deserunt,
Virtus vera procul abest,
sanguis tangit sanguinem.

6. En scelestis fervet ira,
ultor saevit gladius,
Mundus iste sceleratus
crebris labat ictibus,
Tene, tene, mater pia,
ferientis dexteram.

7. Tolle malum, auge bonum,
esto salus omnibus,
Ecclesiam inter fluctus
totis rege manibus,
Ut mansurae pacis portum
salvis intret mercibus.

8. Ubi tecum miro modo
omnes sancti jubilant,
Adorantes trinitatem,
unum deum pariter,
Qui trinus et unus exstat
per aeterna saecula.

Cod. Virunensis (bibl. publ.) 38 saec. 12. — Aus einem Officium Conceptionis B. M. V., ohne dafs indes das Lied speziell auf dies Geheimnis Bezug nähme.

48. De B. V. Maria.

1. Ave Dei thronus,
Quam creator bonus
Totam consecravit
Sibique aptavit.

2. Genuisti regem,
Qui delevit legem
Veteris edicti,
Qua eramus stricti.

3. O virgo beata,
Nostra advocata,
Femina regalis.
Serva nos a malis.

4. Dissolve nostrorum
Vincla peccatorum.
Orna nos moribus
Et justis actibus.

5. Carnis castitatem,
Cordis puritatem,
Pacem nobis dona
Et optata bona.

6. Pietatis fune
Trahe nos impune
Post te ad gaudia,
O dulcis Maria.

7. Christe, verbum patris,
Servis tuae matris
Te ipsum ostende
Et vitam impende.

Cod. Palat. Vindobon. (olim Campensis) 883 saec. 14/15. — Das Lied steht im Verlaufe einer Serie liturgischer Hymnen und ist dadurch als solcher beglaubigt. Seine Melodie war offenbar die des Ave maris stella.

49. De B. V. Maria.

1. O regina regni Dei,
O coelestis vas diei,
Verbi Dei felix aula,
Coeli melos et coraula.

2. Mundi jubar et aurora,
Nos protege, Deum ora,
Serva precor, maris stella,
A gehennae nos procella.

3. Virgo dulcis, virgo pia,
Naufragantum spes Maria,
Da salutem, redde portum,
His qui tuum colunt hortum.

4. Rosa coeli, preces audi,
Quas aptamus tuae laudi,
Audi preces, sume vota,
Quae plebs offert tibi nota.

5. Placa nobis, quem fovisti,
Virgo pura, mater Christi,
Virgo pura, sponsum ora,
Ne nos damnet mortis hora.

6. Ut cum fuerit finita
Hic mortalis nobis vita,
Sorti donet angelorum
Nos creator saeculorum.

Hymn. ms. Voravien. 87 saec. 14. — 2, 2 Hoc protege Hs.

50. De B. V. Maria.

1. Gaude mater in gaudio,
Tantis referta gaudiis,
Coeli locata solio,
Nati fruens deliciis.

2. Enixa virgo filium
Decoro sponso virginum,
Sanctorum consors agminum
Sono praecellis carminum.

3. Sanctos excedis meritis
Amoris privilegio,
Castis stringendo gremiis
Natum in cordis jubilo.

4. Tibi congaudent virgines
Sertis ornatae roseis
Et constipatae liliis
Albis fulgentes niveis.

5. Ergo gaudens cum filio
Tantis dotata dotibus,
Fulgens ex lucis radio,
Trinis locata sedibus;

6. Assiste, virgo virginum,
Ostende nato viscera,
Ne mors devoret criminum
Pro quibus suxit ubera.

7. Conforta virgo trepidos,
Peccati pressos vulnere,
Nec diu sinas tepidos
Torpente carnis pondere.

8. Precare, mater, filium
Pro lapso fratrum ordine,
Reduc nos ad principium
Sancto flante spiramine.

9. Gloria tibi, Domina,
Assumpta super sidera,
Ubi fruamur gratia
Per sempiterna saecula.

Hymni et Sequent. mss. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacen. 14667. — Nach 9, 2 Et coronata in coeli regis curia Hs. — 9, 3 fruamur tuti Hs. — 9, 4 aeterna Hs.

51. De B. V. Maria.

1. Aeternae mortis tenebras
Ortusque noctem superas,
Tolle per matrem virginem
Nostram, Jesu, caliginem.

2. Illuminatrix saeculi,
Te invocamus cernui.
Tuum ut nobis filium
Efficias propitium.

3. In maris fundo Pharao
Dum mergitur periculo,
Christe, matris ob gratiam
Fer ultra nos ad patriam.

4. Succurre, o Theotocos,
Dans cunctos adversarios
In matutino sternere
Et carmen Deo psallere.

5. Qui fortiter diluculo
Clauso resurgis vinculo,
Castae matris oramine
Nos omni munda crimine.

6. De clauso cujus utero
Sponsus prodit ut thalamo,
Ipsi nos, mundi domina,
Commendans reconcilia.

7. Qui das in lignis igneis
Paraclitum discipulis,
Nostris amorem cordibus
Matris infunde precibus.

8. Et genitrix altissimi,
Plena virtute domini,
De ipsa plenitudine
Nobis partire satage.

9. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et almo spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Voravien. 152 saec. 15 A. — Hymn. ms. Superioris Altae saec. 15. Clm. Monacen. 9508 mit Mel. B. — Der Hymnus bezeichnet als de Conceptione BMV., was seinem Inhalte (vgl. Str. 5, 7) wenig entspricht.

52. De B. V. Maria.

Ad Laudes.

1. Pendens in crucis cornibus
Longe porrectis manibus,
Ob genitricis merita
Trahe nos ad coelestia.

2. Quam prope stantem, caritas,
Plaga doloris penetras,
Fac, pia, nos in pectore
Hoc sauciare vulnere.

3. Tu sol occasum nesciens,
Mortem qui vincis moriens,
Piae parentis precibus
Nostris appare mentibus.

4. Virgo, quae unigenitum
Tuum plorasti mortuum,
Da pietatis lacrymas
Nostrasque dele maculas.

5. Verum Joseph in tumulum
Christi ponunt corpusculum,
Matris obtentu, Kyrie,
Nos morte victa redime.

6. Stella maris praefulgida,
Ad viam vitae praevia,
Exutos carnis pondere
In Christo fac quiescere.

7. Custos tuarum ovium,
Quam turma servat militum,
Ab omni nos temptamine
Matris oratu protege.

8. Regina coeli Maria,
Quam laudat omnis anima,
Completo nos servitio
Remuneret donatio.

9. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Voravien. 152 saec. 14 A. — Clm. Monacen. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. B; Mel.: A solis ortus cardine. — Str. 5—9 in Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. XIII E 4 a. C. — 5, 1 Novum Joseph C. — 5, 2 Christi ponit C. — 9, 2 Cujus mater concepta est hodie C. — Vgl. das zu No. 52 Gesagte.

53. De conceptione BMV.

1. Gaude, Sion, quod cypressus
Super te extollitur,
Ex qua ramus est progressus,
De quo flos egreditur,
Cujus fructus nece pressus
Ad vitam reficitur.

2. Gaude, Jacob quia Stella
Ex te sic progreditur,
Quae in Annae ventris cella
Ad tempus reconditur,
Et post orta fit puella,
De qua Christus nascitur.

3. Anna, Gedeonis vellus
Exoritur roridum,
Quod figurat madens tellus
Florem edens candidum,
Quem expressit rex novellus
Mundum curans morbidum.

4. Virgam ex se radix Jesse
Egressuram innuit,
Quae producta mox in esse
Miro modo floruit,
Cujus fructus nobis esse
Salutare tribuit.

5. Fons signatus, clausus hortus
Hujus est indicium,
Quod Mariae praesens ortus
Mortis est exitium,
Quae, cum sit salutis portus,
Vitae dat initium.

6. Ave, tu Jericho rosa,
Lilium convallium,
Tu oliva speciosa,
Cedrus alta omnium,
Fructum paris, gloriosa,
Mundo Dei filium.

7. Gloria, laus, par majestas,
Honor patri, filio,
Cujus aequa est potestas,
Honor sit paraclito,
His cum una sit majestas
Compar sit laudatio.

Brev. ms. S. Floriani XI 402 saec. 15. A. — Brev. S. Floriani ms. XI 404 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 475 saec. 15. C. — Brev. Mellicen. 992 saec. 15. D. — Brev. ms. Pragens. VI E 4 saec. 14. add. saec. 15. E.

1, 3 Ex quo AB. — 2, 4 Ad vitam reficitur E. — 2, 5 Et post sancta A. — 5, 3 Quod Mariae matris ortus AB. — 5, 4 Praesens est AB. — 6, 1 Ave virgo gloriosa AB; Quae (l.: Ave) tu rosa Jericho D. — 6, 5 Fructum profers E. — 7, 1 par honestas E. — 7, 2 Patri sit cum filio E. —

54. De immaculata conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

1. Gaude, mater salvatoris,
Magni vellus Gedeonis,
Rubus, igne, qui non uris,
Veri templum Salomonis.

2. Sponsa Dei, stella maris,
Porta coeli tu vocaris,
Mundi salus, saevientis
Caput caedens Holofernis.

3. Mare sicco calle transis
Currus mergens Pharaonis
Inque Sion dominaris
Pulsis inde Jebusaeis.

4. Assueri regis sceptrum
Caput tangens virgo tuum
Mori fecit laqueatum
Aman, sanctis inimicum.

5. Babylonis rex in praedam
Non abduxit te captivam,
Philistaei nec Goliae
Es transfixa pugione.

6. Sicut suum sol nitorem
Nunquam perdit nec decorem,
Primi patris nec tu labem
Nullam sentis nec foetorem.

7. Tu sol occasum nesciens
Et lumen semper rutilans,
Tu sidus lucem pariens,
Delicti nubes profugans.

8. Nullus in te confidentes
Unquam vidit infelices,
Vere tibi nam devotus
Est necesse, sit beatus.

9. Ad te ergo nos clamantes
In hac valle lacrimantes
Ad nuptias aeternales
Fac venire triumphantes.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15. A. — Cod. ms. Ducumburgensis. 7 saec. 15. B. — „Incipit devotissimum officium immaculatae conceptionis BM. editum per Fratrem Bernardinum de Busti ordinis minorum. Quod quidem officium approbatum est et confirmatum a sanctissimo Dno. nostro Sixto IV. pont. max.“ B.

55. De conceptione BMV.

Ad Nocturnum.

1. O benedicta femina,
Quam coeli laudant agmina,
Te confitemur hodie
Conceptam sine crimine.

2. Sicut solaris radius
Corruptionis nescius
Intrasti matris viscera,
O gloriosa domina.

3. Nullum redemit filius
Ex omni gente dignius,
Qui te servavit provide
Mundam paterno scelere.

4. Gloria tibi Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In saeculorum saecula.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

56. De conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. Exultet coeli concio
Mariae dulci filio
Nosque laetemur hodie
Conceptione dominae.

2. Maria, mundi gloria,
Lucis aeternae filia,
Te praeservavit filius
Ab omni labe penitus.

3. Originalis macula
Cuncta respersit saecula,
Sola post natum vitiis
Nunquam contacta diceris.

4. Maria, mater gratiae,
Exemplar innocentiae,
Te deprecamur intime,
Nos a peccato protege.

5. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria
Atque Mariae virgini
Per infinita saecula.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15. A. — Cod. Ducumburgens. 7 saec. 15. B. — Cfr. „Gaude mater salvatoris“.

57. De conceptione BMV.

In 2. Vesperis.

1. Magnum Dei consilium
Per incarnandum filium
Providit nobis miseris
Nos redimens ab inferis.

2. Cui sacro ministerio
Incarnandi conceptio
Mariae necessariam
Primam dedit materiam.

3. Quam praedictam per prophetam
Justorum fidem completam
Necdum carnis officio
Colit nostra devotio.

4. Non carnis ministerium,
Cujus tamen contagium
Atque labem originis
Vis lavit sacri flaminis.

5. Deo auctori gratiae,
Patri misericordiae
Sit laus cum unigenito
Et spiritu paraclito.

Diurn. ms. Mallerstorpens. saec. 15. Clm. Monacens. 8159. A. — Cod. S. Petri Salisburg. a VI 52. saec. 15. B. — 1, 4 Nos fehlt B. — 2, 2 Incarnando B. — 3, 1 praedicta B. — 3, 3 officia B. — 5, 3 cum fehlt B. — 5, 4 spiritui B.

58. De conceptione BMV.

1. O parens virgo pariens parentem,
Splendor aestivus sine carnis aestu,
Dumus incensus, sine rore virga
Florida, salve.

2. Germinat radix, humus irrigatur,
Planta pubescit, rosa purpuratur,
Hortus alludit, violae resultant,
Incola plaude.

3. Lucis es latrix, medicina morbi.
Sordium lotrix, lavacrum reorum,
Gratiae mater, genitura pacis.
Surgit oliva.

4. Virgo lactatrix, genitrix pudica.
Laeta spes, vernans via, sol obumbrans.
Umbra perlucens, inarata tellus
Perdita reddit.

5. Erigas lapsos, tenebras serena,
Planta deserta fragilesque firma.
Pauperes dita, moderare motum.
Pectora munda

6. Vasculum fusum Joachim decorum,
Nectar includens, satiem verorum
Manna de coelo, medicum reorum,
Cuncta regentem.

7. Summe rex clemens, tribuas colenti
Festa conceptae genitricis almae,
Posco, coelestem patriam videre
Te duce Christe.

Brev. ms. Lambacens. CLXXIV saec. 14. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 403 saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. C. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 6035. D.

1, 2 Splendor fehlt A. — 1, 3 Divinis incensus A. — 3, 2 lavatrix B. — 5, 2 In se disertas A: Planta desertas B. — 6, 1 Vasculo fuso B. — 6, 2 virorum A: reorum B.

59. De conceptione BMV.

Ad Matutinum.

1. Novum surgant in gaudium
Mens, sensus, cor et ratio.
Plebi datur fidelium
Dei matris conceptio.

2. Nam grata lux producitur
Superni nostri luminis,
A qua mox umbra pellitur
Primae labis originis.

3. Arbor vitae fructifera,
Cujus flos fructus, folia
Nova det, fuget vetera.
Tollat mortis ludibria.

4. Fons erumpat quadrifidus,
Riget, fecundet arida.
Gratus, dulcis, perlucidus
Corpus, cor reddat florida.

5. Fructus sacratae virginis,
Jesu, dulcedo gratiae,
In nostrae vitae terminis
Nos redde luci gloriae.

Brev. ms. saec. 15. Cod. lat. 132. Mus. Hungar. Pestini. — 3, 3 fulget Hs. — 5, 3 Ut nostrae Hs. — 5, 4 Nos reddet Hs.

60. In conceptione BMV.

1. In plausu grati carminis
Adsit nova laetitia,
Dum Dei matris virginis
Sacra dantur initia.

2. Cujus serpentis callidi
Pede caput conteritur,
Fastus gigantis perfidi
David funda devicitur.

3. Columba mitis, humilis,
Quae felle caret criminis,
Signum Dei clementiae
Ramum virentis gratiae.

4. Puteus clausus lapide
Prodit salutis ostium,
Quo sitis lapsis fervidae
Restringitur incendium.

5. Fructus sacratae virginis,
Jesu dulcedo gratiae,
In nostrae vitae terminis
Nos reddat luci gloriae.

Brev. ms. saec. 15. Cod. lat. 132 Mus. Hung. Pestini.

61. De conceptione BMV.

1. Stirpe Jesse generosa
Prodis, virgo regia,
Gloriosa legis glosa
Es, mater egregia,
Nobis praesta, coeli rosa,
Sanctorum collegia.

2. Figuris patriarcharum,
Virgo, praefiguraris
Scripturisque prophetarum
Futura proclamaris,
Jam concepta lumen clarum
Aeternum largiaris.

3. Rubus ille visionis,
Moysen qui expavit,
Vellus quoque Gedeonis,
In quod pluvia roravit,
Tu es, nata Salomonis,
Concepta stirpe David.

4. Stella maris, lux solaris
Micas de caligine,
Jam concepta veneraris
Futura verbigenae
Ut sis mater, sic bearis
Tua in origine.

5. Evae maledictionem
Deus exstirpaverat
Tuam per conceptionem,
Per quam restauraverat
Hierarchiae ruptionem,
Dum te sic creaverat.

6. Hujus ergo concionis,
Virgo et mater pia,
Laudes jubilationis
Audi, ut vitae via
Nobis detur coeli thronis
Per te, virgo Maria.

7. Genitori genitoque etc.

Hymn. ms. Salisburgens. (bibl. publ.) V 1 J 201. saec. 15.

62. De conceptione BMV.

1. Jam nostra floret vinea,
Jam hiems cessit proprera,
Te vocat sponsi gratia
Ad conceptum veni, filia.

2. Te exspectant deliciae
Coelestesque militiae,
Te sponsus in meridie
Veni, sic vocat cottidie.

3. Isaiae vox expresse
Te nasciturum de Jesse
Ut praedixit, generaris
Atque oreris, stella maris.

4. Veni in lucem gentium,
Immensa spes credentium,
Ut sis salus moerentium
Ad regem cunctorum entium.

5. Laetificando flebiles
Et sublevando debiles
Per te nostra precamina
Sint laus et perennis gloria.

Hymn. ms. saec. 14/15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 1 J. 201. — Die vierten Zeilen mit 9 statt 8 Silben.

63. De conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. Maria, Dei genitrix,
Succurre nobis miseris,
Ut pio tuo filio
Serviamus perpetuo.

2. Quo fugiemus, Domina,
Nisi ad te, piissima,
Mater misericordiae,
Tibi devotos protege.

3. Nos peccatores adjuva
Prece pia continua,
Ut quidquid mali fecimus,
Remittat tuus filius.

4. Ut expiatos sordibus
Reddat polorum sedibus,
Tibi vera sint gaudia,
Benigna virgo Maria.

5. Gloria tibi, Domine,
Genitricis origine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. A. — Brev. ms. Pragens. IV F 4. saec. 15. B.

64. De conceptione BMV.

Ad Completorium.

1. O stella maris praevia
Fluctus turbantes levia
Et navigantes crimine
Tuo salva munimine.

2. Flantem refrena fremitum
Hostis, exaudi gemitum
Et fletum te colentium,
Solare luctus mentium.

3. Da potum salutiferum,
Statum vitae fructiferum,
Post mortem Dei fruitum,
Dulcem ejus intuitum.

4. Cui laus, honor, victoria
In trinitatis gloria,
Unitatis essentia
Per saecula manentia.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. — 1, 3 navigantes vielleicht statt naufragantes. — 3, 1 Vielleicht portum

65. De conceptione BMV.

1. Virga de Jesse generata stirpe,
Virgo tu floris genitrix perennis,
Sume prolatas tibi symphonias,
Sancta Maria.

2. Te canat primum chorus angelorum
Solis auroram maris atque stellam.
Quae poli portas reserare clausas
Promeruisti.

3. Concinant vates proceresque bis sex.
Quod sacro sanctae thalamo puellae
Jungitur verbo caro, terra coelo
His paranymphis.

4. Martyrum coetus nece purpuratus
Te melodiis canat ordinatis
Morte quam nati penetravit alti
Mucro doloris.

5. Personent hymnum tibi confitentum
Ordines votis jubilationis,
Hunc Deum coeli quia credidisti,
Quem genuisti.

6. Tu parens nati sine conjugali
Solvis antiquum muliebre damnum,
Virgines almae viduaeque sanctae
Laude resultent.

7. Laus Deo patri parilique proli
Pneumati sancto sit ubique juncto,
Qui creaturae Deus universae
Regnat in aevum.

Cod. Virunens. (bibl. publ.) 38 saec. 12. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52 saec. 15. B. — Brev. ms. Altovadens. LXIII saec. 14. C. — Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. D.

1, 1 Virgo B. — 3, 3 Jugiter verbum B. — 4, 1 Martyrum chorus B. — 4, 2 cantat B. — 5, 2 Ordines vocis B. — 6, 4 Laudes rependant B. — 7, 4 Regnas in B.

66. De conceptione BMV.

Ad Matutinum.

1. O sponsa Christi fulgida,
Regina coeli inclita,
Virgoque prudentissima
Et mater Dei intacta.

2. Floresce, dulcis filia,
In matris alvo concepta,
De qua flos campi speciosus
Nasci voluit dominus.

3. Tu virga stirpe regia
David sacrata exorta,
Quae regem sine macula
Regum lactasti domina.

4. Tu porta semper serata,
Prophetae ore praedicta,
Quod nulli unquam pervia
Mortali esses, Maria.

5. Princeps solus sed transivit
Per te, qui cuncta creavit,
Qui verbum Dei dicitur
Et toto orbe colitur.

6. Haec nobis det conceptio
Virtutum dona in mundo,
Ut grates tuo filio,
Dicamus cum tripudio.

7. Laus trinitati inclyta
Sit semper ac victoria
In unitate solida
Per saeculorum saecula.

Brev. ms. Raitenbuchens. saec. 15. Clm. Monacens. 12214. A. — Clm. Monacens. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. B. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15/16. C. — Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesen. 23. D. — Diurn. ms. Griesen. 49 saec. 15. E.

1, 3 Et virgo prudentissima A. — 5, 1 sed fehlt C. — 6, 1 Det nobis haec tua A: Det tua nobis C.

67. De conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. O Maria dignissima,
Stella maris clarissima.
Mater misericordiae
Et aula pudicitiae,
Ora pro nobis Dominum
Tuum patrem et filium.

2. Ut nos a malis eruat
Cunctis et bonis instruat,
Evacuet criminibus,
Corroboret virtutibus,
Perversitatem comprimat,
Et pacem mundo conferat.

3. Sancta tua conceptio
Sit salus et protectio
Omnium te colentium
His odisque canentium,
Ne perturbet hos daemonum
Incursio vel hominum.

4. Hujus in vitae termino
Esto nobis auxilio,
Ut terrorem tunc Satanae
Per te queamus vincere,
Conservans et ecclesiam
Coelitus duc ad patriam.

5. Deo patri sit inclito
Ejusque nato gloria
Cum spiritu paraclito,
Agmini laus et coelico,
Cum quibus gaudimonium
Sit nobis in perpetuum.

Brev. ms. Oenipontan. 610 saec. 15. A. — Clm. Monacens. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. B: mit Mel. = O Christi mater fulgida, zu je 4 Zeilen abgeteilt und mit der Doxologie: Gloria tibi Domine, Gloria unigenito etc. — 4, 3 tunc insaniae A.

68. In nativitate BMV.

1. Maria, mater Domini,
Aeterni patris filii,
Fer opem nobis omnibus
Ad te confugientibus.

2. Deum de Deo genitum
Tu genuisti filium,
Qui non habet initium
In te sumpsit exordium.

3. Coelum terramque qui regit,
In te formatus exstitit,
Quem mundus totus non capit,
In tuo ventre jacuit.

4. Deus et homo nascitur
Unus et Christus colitur,
Jesus, redemptor omnium,
Salvator atque gentium.

5. Tunc nobis nasci profuit,
A morte nos eripuit,
Pro nobis ipse mortuus
Et nos per illum vivimus.

6. Gloria tibi Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Gradicens. saec. 15. Cod. Olomucens. II VIII 38. A. — Brev. ms. Voraviens. 268 saec. 15. B. — Orat. ms. Tegurin. anni 1469. Clm. Monacens. 20124. C. — 5, 1 Hinc nobis A.

69. De nativitate BMV.

1. Lux ecce surgit aurea,
Coeleste sidus fulminat
Orta matre virginea,
Totum mundum illuminat.

2. Aurora lucis rutilat,
Aeternae lucis nuntia,
Exsultans mundus jubilat
Novae lucis ob gaudia.

3. Haec lux serenum conferat
In tenebris sedentibus
Et umbram mortis auferat
Illustrans nos virtutibus.

4. O lux de stirpe regia,
Per te divina gratia
Post mundi hanc tristitiam
Aeternam det laetitiam.

5. Adesto mitis omnibus,
Virgo mater deifica,
Nomenque in vocantibus,
Maria, stella coelica.

6. Honor matris et gaudium,
Jesu, cum patre pariter
In choro te videntium
Fac nos gaudere jugiter.

Oration. ms. Tegurin. anni 1467. Clm. Monacens. 19991.

70. De nativitate BMV.

1. O sancta mundi domina,
O dignitatis femina,
O stella maris inclita,
De David stirpe genita.

2. Emerge dulcis filia,
[Nitesce jam virguncula],
Regum nascens prosapia,
Maria lux deifica.

3. Natalis tui lumine
Verique solis numine
De te, virgo, emicuit
Totus orbis resplenduit.

4. Per te simus coeligenae
Nos exsules terrigenae,
Nos natos ad miseriam
Renasci fac ad gloriam.

5. Sit trinitati gloria
Piae matris memoria,
Nobis dulce solatium
Sit nunc et in perpetuum.

Orat. ms. Tegurin. anni 1467. Clm. Monacens. 19991. — Der Hymnus ist offenbar eine Umarbeitung des ältern gleichen Anfangs bei Mone 340.

71. In Praesentatione BMV.

1. Veni, veni, o filia,
Intra nostra cubicula,
Surge, surge ac propera,
Jam tua floret vinea.

2. Te exspectant deliciae,
Sponsus vocat meridie,
Adorant Sion filiae,
Laudant adolescentulae.

3. Salve, splendor justitiae,
O gemma pudicitiae,
Tu nos ab hoste protege,
Mater misericordiae.

4. Salve, virtutum cellula,
Mundi spes atque domina,
Regina coeli inclyta,
Aeternae vitae janua.

5. Te nos devotis mentibus
Devotisque affectibus
Venientem suscipimus,
Laudantes benedicimus.

6. Precamur ergo, domina,
Nostra spes, salus unica,
In nos intende supplices
Et juva pusillanimes.

7. Nostram vide miseriam,
Nobis confer clementiam
Et in coeli clarissimo
Nos colloca palatio.

8. Hanc, o rex regum Domine,
Suscipientes suscipe,
In templo tuae gloriae
Bonis adimplens gratiae.

9. Sit trinitati gloria,
Sit decus et victoria,
Qui nos salvet pro meritis
Mariae semper virginis.

Brev. ms. Pragens. XII D 15 saec. 15. — 2, 2 Te sponsus vocat in. Hs. — 3, 2 Gemma pudicitiae Hs. — 4, 2 spes que domina Hs. — 5, 3 Venientem in templum suscipimus Hs. — 5, 4 Laudantem Hs. — 6, 3 Nos intende Hs. — 7, 2 Nobis fehlt Hs. — 8, 3 Nos in templo Hs.

72. In Praesentatione BMV.

1. Ave maris stella,
Clarum jubar orbis,
Deitatis cella,
Mater salvatoris.

2. Stirpe generosa
Regum, sacerdotum,
Prae cunctis formosa,
Tuum sumis ortum.

3. Die hac praeclara
Devoti parentes
Praesentant in ara
Te vota reddentes.

4. Templi gradus trima
Quindecim ascendis,
Castitatem prima
Domino promittis.

5. Morem seniorum
Servans Joseph nupta,
Regem angelorum
Paris incorrupta.

6. Mater opulenta,
Dulcis et benigna,
Nos tuo praesenta
Nato prece digna.

7. Sit laus Deo patri,
Creatori nostro,
Parilique proli
Cum flamine sacro.

Antiph. ms. Hilariens. V. anni 1632. — Mel.: Ave maris stella.

73. In Praesentatione BMV.

1. Ave maris stella,
Virgo Deo grata,
Inclita puella,
Regum stirpe nata.

2. Virgo singularis,
Infans ablactata,
Templo praesentaris,
Mundi advocata.

3. Salve porta coeli,
Femina intacta,
Credens Gabrieli
Mater Christi facta.

4. Sit laus Deo patri,
Igni atque proli,
Honor almae matri
Et reginae poli.

Brev. ms. Frisingens. saec. 15. Clm. Monacens. 19283. A. — Vesperale ms. Underdorfens. saec. 15. Clm. Monacens. 7772. B. — Ad completorium A. — In secundis vesperis B. — Mel.: Ave maris stella.

74. In praesentatione BMV.

1. Ave novi partus
Generosa proles,
Ave mundi salus,
Benedicta mater.

2. Sumens matris Annae
Ramum de radice
Jesse et Abrahae,
Mutans fructum Evae.

3. Solve vae serpentis,
Tere caput hostis,
Tu sola immunis
Ab omni vae ventris.

4. Monstra te sponsam Dei
In templo Domini,
Imple votum matris
Et virginitatis.

5. Virga turgens gemmis,
Florens rore coeli,
Sola virgo manens
Fructum peperisti.

6. Vita salutarem
Praesta puram natis,
Ne mors vincat fortem.
Da gaudia pacis.

7. Sit laus vivae fonti
Aquae salientis
In terram virginis
Virtute pneumatis.

Antiph. ms. Plagense saec. 16 s. sign. A. — Brev. sec. rit. candidiss. ord. Praemonst. imp. Parisiis 1598. B. — Mel.: Ave maris stella.

75. In praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

1. Ab aeterno ordinata,
Maria, virgo virginum,
Prius est sanctificata
Ante parentis uterum.

2. Benedicta mundo nata
Aetatis post triennium
Est in templum praesentata
Ad virginum collegium.

3. Coelibatum inchoavit
Prae omnibus hominibus,
Jejunavit et oravit
Prae singulis virginibus.

4. Dormiendo vigilavit
In Domini servitio,
Vigilando laboravit
Acu, colo et licio.

5. En quam prudens et fidelis
Maria, mundi Domina,
Constituta nunc in caelis
Regina tuens omnia.

6. Filio cum Bonitate
Patrique laus et gloria,
Qui trinus in unitate
Per cuncta regnat saecula.

Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283. A. — Orat. ms. Underdorfens. saec. 15. Clm. Monacens. 7815. B.

Der Hymnus ist in wechselnden trochäischen und jambischen Zeilen geschrieben, was auf die Hymnen des hl. Bonaventura und damit auf einen Franziskaner-Dichter weist. Er ist abecdarisch.

76. In Praesentatione BMV.

Ad laudes.

1. Omnes fideles plaudite
Et virginis infantiam
Devoto corde colite
Mirantes ejus gratiam.

2. Nam in puella tenera
Vernat sensus maturitas
Et panditur per opera
Habitans intus deitas.

3. Docta, matura, strenua
Et honore spectabilis,
Virtute scandens ardua.
Cunctis praestans et humilis.

4. Sic conditoris munere
Miris ornata dotibus,
Ut digna foret parere
Deum castis visceribus.

5. Gloria tibi Domine etc.

Brev. ms. Altovadens. XXV saec. 14. add. 15. A. — Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. B. — Brev. ms. Secoviens. anni 1380 add. saec. 15. Cod. Graecens. 1424. C.

77. In Praesentatione BMV.

Ad Tertiam.

1. O gloriosa domina.
Prae cunctis felix femina,
Sumis ex regum germine
Ortum, regina gloriae.

2. Totius expers criminis
Bonis impleris omnibus
Naturae et gratuitis
In maternis visceribus.

3. Tuis sanctis parentibus
Ex more se parantibus
Ter quinos gradus hodie
Scandis sine juvamine.

4. Ut sacramentum daemoni
Redemptionis hominum
Occultaretur, virgini
Virgo sponsaris virginum.

5. Fis sponsa patris, geniti
Mater, templum paracliti,
Angelicis beatior
Spiritibus et dignior.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine.
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Ant. ms. Hilariens. V anni 1632.

78. In Praesentatione BMV.

1. Plasmator coeli siderum
Lumen creat magnificum,
Cujus vita sanctissima
Illustratur ecclesia.

2. Munda ab omni crimine
Prodit ex regum germine,
Affertur a parentibus
Deo vota reddentibus.

3. Solis divinis usibus
Mancipanda prae ceteris,
Magnis nitet virtutibus,
Custoditur ab angelis.

4. Prudens, cunctis humilior,
In amore ferventior,
Prior est in vigiliis
Frequentior in canticis.

Antiph. ms. Hilariens. V saec. 16. — 4, 3 Prior in Hs.

79. In Praesentatione BMV.

1. Sacrae parentes virginis,
Steriles naturaliter,
Hanc dono summi numinis
Susceperunt feliciter.

2. Votum solventes filiam
Ad templum trimam deferunt
Deo placentem hostiam,
Ibi mansuram deserunt.

3. Infantiae tam tenerae
Crevit virtus et gratia
In omni complens opere
Creatoris obsequia.

4. Regitur sancti spiritus
Domestico dictamine,
Omnis virtutis penitus
Decus splendet in virgine.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. A. — Brev. ms. Salisburgens. saec. 15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 1 J 201. B.

80. De Visitatione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis dat virgo gaudia
Novis eloquiis reserans labia,
Deum magnificat humilis et pia,
Quam gratia vivificat.

2. Festi recolitur dies laetissima,
Qua rite panditur salus uberrima,
Dudum veteribus per signa plurima
Sanctis ostensa patribus.

3. Post verbum coelicum salubris foederis
Per os angelicum missum a superis,
Visitat proximam virgo prae ceteris
Se exhibens humillimam.

4. Rem admirabilem jam intellexerat,
Feminam sterilem, quae consenuerat,
Filium gerere, cui dignum duxerat
Laetam salutem promere.

5. Praecelsae dominae dum vox insonuit,
Interno lumine Johannes claruit,
Exsultat gaudio, sanctus qui meruit
Christum lavare fluvio.

6. Te trinum dominum unumque colimus,
Reginae virginum meritis petimus:
Post vitae terminum duc nos, quo tendimus,
Ad te datorem luminum.

Brev. ms. Scotor. Vindobon. 52 d 10 anni 1471. A. — Orat. ms. Tegurin. anni 1446. Clm. Monacens. 19991. B. — Brev. ms. S. Odiliae Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. C. — 4, 2 consueverat A. — 5, 2 In utero lumine A. — 6, 4 datorem luminis A. — Gehört mit dem Hymnus Pange lingua (Mone 416) und dem folgenden zum Festofficium des Baseler Conzils, das in I. Vesp. mit der Antiphon: In splendoribus beginnt.

81. De Visitatione BMV.

Ad Laudes.

1. Verbum supernum prodiens
A fonte vivi luminis,
Homo factus est oriens
Intra uterum virginis.

2. Mox florens Jesse virgula
Progreditur a Nazareth.
Festinat Christi gerula
Ut videat Elisabeth.

3. Ferre salutem incipit,
Hanc sentit infra viscera,
Et jam ventura percipit,
Qui nondum vidit aera.

4. Mater senior praedicat
Gestricem verbi coelici,
Illa junior explicat
Opus regis magnifici.

5. Haec quasi tribus mensibus
Durat sanctarum concio,
In canticis suavibus
Gratulans Dei filio.

6. Uni trinoque gloriam
Laetis psallamus cordibus,
Qui benigne det veniam
Mariae servitoribus.

Frag. Brev. ms. Feldkirchen. s. sign. saec. 15. A. — Diurn. ms. Hermetisvillan. saec. 15. Cod. Griesens. 56. B. — Orat. ms. Tegurin. anni 1466. Clm. Monacens. 19991 C. — Brev. ms. S. Odiliae Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. D.

82. De visitatione BMV.

Ad Completorium.

1. Ave dulcis angelica
Vox dixit Gabrielica
Mariae, per quam coelica
Sumpsit annunciata.

2. Gratia sancti spiritus
In illa fuit coelitus,
Dum Gabriel divinitus
Praedixit verba grata.

3. Plena fidei credidit,
Illi responsum reddidit,
De quo salutis edidit
Fructum virtus sacrata.

4. Dominus potens praefuit
Ancillae, quae non defuit.
Hoc Ave quam dulce fuit
Carmen in hac beata.

5. Tecum tunc, virgo, trinitas,
In te tota divinitas,
A te venit humanitas.
Est Eva qua mutata.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Deum sic in homine.
Ut in Maria virgine
Abdis matre serata.

Clm. Monacen. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. Mit Mel. — Die Aufschrift ad Completorium beweist, dafs wir ein im kirchlichen Offizium gebrauchtes Lied vor uns haben; die metrische Form legt den Gedanken nahe, dafs es ursprünglich als aufserliturgisches Lied (Cantio, Cantilena) gedacht worden.

83. In purificatione BMV.

Ad processionem.

1. Laetetur omne saeculum
Veritatis reditum,
Diei penset pretium,
Retractet mysterium,
Templo Deus pro homine
Praesentatur hodie.

2. Magnus ante luciferum
Et mundi principium,
Fit parvus, fit infantulus,
Verus non phantasticus
Ex casta Dei virgine
Factus est mirifice.

3. Dives rex sine tempore
Fit pauper in tempore,
Coeli sedens palatio
Nascitur in stabulo,
Virgo mater et bajula
Nulla ibi altera.

4. Nutritur, qui vivificat,
Crescit, qui magnificat,
Datis obedit legibus
Subditus parentibus,
Deus creator omnium
Jussa complet hominum.

5. Mira haec dispen[sa]tio,
Mira haec dignatio,
Non lucens sed lucibilis
Deus invisibilis
Videtur in praesepio,
Virginis in gremio.

6. Legem servat purissimus,
Ne oblatret impius,
Sicut in lege scribitur,
Infans circumciditur,
Servantur dies provide
Et complentur hodie.

7. Maria, sancta femina,
Virgo integerrima,
Nullis tacta excessibus
Nihil debet legibus,
Jussa servat legalia
Pro peccatis habita.

8. In templo mater puerum
Laeta ducit plurimum,
Praesentat Deo filium
Ipsum Deum inclytum,
Columbas atque turtures
Offert Deo supplices.

9. In columba dilectio
Mutua perpetuo,
In turture est castitas
Geminaque sanctitas,
Haec quia virgo meruit,
Haec offerre debuit.

10. Hunc Simeon ut aspicit
Justus, ulnis accipit,
Dimitte, dicit, Domine,
Me in pace hodie,
Viderunt oculi mei
Salutare Domini.

11. Paratum omni populo
Longinquo et proximo,
Omnium lumen gentium
Gratia et praemium,
Lumen et plebis gloria
Israel non modica.

12. Omnes gentes accedite,
Cernite et credite,
Lumen inaccessibile,
Lumen invisibile
Apparet et illuminat
Et in templo rutilat.

13. Videte omnes populi,
Omnes Christum Domini,
Deum, lumen de lumine
Accurrentes sumite,
Accedite, precamini
Et illuminamini.

14. Ferte lumen in cordibus
Hoc diebus omnibus,
Luceat corpus actibus,
Ferte lumen manibus,
Candelas manus teneant,
Ut obscura pereant.

15. Hoc lumen cor illuminet
Et hoc corpus rutilet,
Ut mente atque corpore
Clarefacti optime
Laudetis deum plenius
Vestris in operibus

16. Hoc lumen est altissimus,
Summi patris filius,
Puer iste tenerrimus
Deus est interminus,
Dierum antiquissimus
Primus et novissimus.

17. Hoc lumine castissima
Genitrix dignissima
Hoc lumen ventre pertulit,
Hoc intacta peperit,
Istud ad templum detulit,
Simeon hoc extulit.

18. Quibus te, virgo, laudibus
Efferam in talibus,
Mens nescit, sermo deficit,
Stupor sensum eximit,
Filium habens, Domina,
Non per viri opera.

19. Moti sunt dialectici,
Victi sunt haeretici,
Concubuit sic peperit,
Syllogismus periit,
Mundana sapientia,
Victi sunt a femina.

20. Sion adorna thalamum
Et intende canticum,
Surge, appare fulgide,
Christum regem suscipe,
Quem virgo mater genuit,
Virgo mater peperit.

Cod. Cremifanensis 309 saec. $^{12}/_{13}$. — 2, 5 Et casta Hs. — 3, 4 Nascetur Hs. — 9, 2 Mutuo Hs.

84. De compassione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Congaudentes condolete,
Adoptionis filii,
Et gementes congaudete
Sanctae Dei genitrici.

2. Nam crucis per mysterium
Cunctis est effecta mater,
Quibus per mortis meritum
Filius est factus pater.

3. Hoc illa commendatio
Vult, quam Dominus tunc fecit,
Quando matrem discipulo
Ipsumque matri commisit.

4. Hinc clamans exspirat Jesus
Et mors parum matri parcit,
Aperitur latus ejus
Mater hoc, non ipse, sensit.

5. De cruce corpus tollitur,
Sepelitur reverenter.
Dolor matris intenditur,
Nam dilexit vehementer.

6. O pia Dei genitrix,
Cujus jam plenum gaudium,
Sis nobis semper adjutrix
Ob luctus tui meritum.

7. Honor, laus, virtus, gloria
Uni Deo nec non trino,
Quo largiente materna
Prosit nobis compassio.

Hymn. ms. Hermetisvillanus anni 1553. Cod. Griesens. 23. „Hoc opus scribi fecit Domina Meliora a Grüth, abatissa monasterii Hermatschuil. Constat novem coronas francicas. A. — Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusen anni 1449 Clm. Monac. 10930. B.

4, 1 exspiravit Jesus A; exspirans B.

85. De compassione BMV.

Ad Laudes.

1. Dignas laudes reddant matri
   Morte nati libertati,
   Sine qua non est solutum
   Redemptionis pretium.
2. Ipsa nascentis gerula,
   Praedicantis discipula,
   In passione socia,
   Regni consors in gloria.
3. Simeonis tunc gladius
   Fremebat in cor ipsius,
   Herodis cum propter metum
   In Aegyptum tulit Jesum.
4. Valde mater tunc doluit,
   Cum duodenem perdidit,
   Sed post dure Judaeorum
   Fert machinas in filium.
5. Filio dato perfidis
   Crevit matris dolor nimis,
   Quae filius in corpore,
   Sustinet mater in corde.
6. O mater et martyr Christi,
   Per poenas quas pertulisti
   In passionis tempore,
   Sucurre nobis in morte.
7. Sit trinitati gloria
   Pro redemptorum venia,
   Quam meruerunt miseris
   Filius et mater nobis.

Hymn. ms. Hermetisvillanus anni 1553. Cod. Griesens. 23. A. — Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusen anni 1449. Clm. Monac. 10930. B.

86. In transfixione BMV.

Ad 1. Vesperas.

1. Ave stans sub cruce,
   Privata mundi luce,
   Fide semper clara,
   Jesu mater cara.
2. Sume nostrum ave,
   Nostri miserere,
   Tu nos hic tuere,
   Culpam nostram dele.
3. Mater Jesu clemens,
   Quae stas ad crucem gemens,
   Per te nobis detur,
   Taetrum quod vitetur.
4. Monstra te esse matrem,
   Per te suum patrem
   Filius inclinet
   Seque nobis donet.
5. Decor virginalis,
   Flos stirpis regalis,
   O fons lucis mundi,
   Fac, ut simus mundi.
6. Sit laus Deo patri,
   Crucifixo decus,
   Spiritui sancto
   Honor trinus et unus.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. A. — Antiph. ms. Praedicat. Cracovien. s. sign. saec. $^{15}/_{16}$. B. — Brev. Misnen. imp. Lipsiae 1502. C. — 6, 4 tribus unus C.

87. In transfixione BMV.

Ad Completorium.

1. O gloriosa domina,
Quae tua cruciamina,
Cum Barrabas dimititur
Et Christus poenas patitur.

2. Tuus tractatur filius
Longe quam latro vilius,
Irrisus fert ludibria
Gente vallatus impia.

3. Pastorem heu percutiunt,
Oves dispersae fugiunt
Te sola cum discipulo
Manente sub patibulo.

4. Beata matris viscera,
Transfixa crucis gladio,
Procurent nobis gaudia
Post haec in coeli solio.

5. Nec mirum, si sis anxia
Visa crudeli furia,
Te sciens puram virginem,
Christum Deum et hominem

6. Jesu, nate de virgine
De mystico spiramine,
Qui mortem crucis pateris
Confossus plagis asperis;

7. Amore matris anxiae
Nostrae parças miseriae,
Suique fletus copia
Nos ducat ad coelestia.

8. Imperatrix clementiae,
Rorem in funde gratiae
In corda nostra arida,
Ut tibi fiant placita.

9. Sit laus, honor, devotio
Jesu Mariae filio,
Tenso crucis patibulo
Pro redimendo populo.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. A. — Antiph. ms. Praedicatt. Cracovien. s. sign. saec. $15^{1}/_{16}$. B — Brev. Misnen. imp. Lipsiae 1502. C. — 2, 3 Mira et fert A. — 8, 4 placida AB. — Str. 9 fehlt B.

88. In Assumptione BMV.

In 1. Vesperis.

1. Gaude, fidelis concio,
Cujus spes est in domino,
Plaude mater in filio
Regnanti sine termino.

2. Ipsa, quae Christum gènuit,
Mortem devicit hodie
Et in carne refloruit
Templum solis justitiae.

3. Ancilla quondam humilis
Nunc sublimis in gloria,
Cui nulla fuit similis
Nec par erit alia.

4. Somno pacis dormierat
Sacro eruta corpore,
In spe caro quieverat
Cum virginali decore.

5. Sponsus dilectam excitat,
Suam unicornis virginem.
Christus carnem suscitat,
In qua se fecit hominem.

6. Ave virgo, maris stella,
Verbi Dei sacrarium,
Salve summi regis cella,
Majestatis solium.

7. Agnosce, qui te diligunt,
Ut, quod credunt, hoc sentiant,
Qui te patronam eligunt,
Spei fructum inveniant.

8. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Quam suscitat in gloria
Trinitatis potentia.

Cod. Graecens. (ol. Secovien.) 1247 saec. 12.

89. In Assumptione BMV.

Ad Laudes.

1. Salve sancta virgo, sancta parens,
Virgo virginum, exemplo carens,
Cujus sole mundus nitet clarens,
Cujus rore revirescit arens.

2. Mundi gaudium tua viscera
Ad terras inclinarunt supera,
Ut reis de convalle misera
Fieret regressus ad aethera.

3. Et tandem venit vitae terminus,
Quem et ipse subiit Dominus,
Mora brevi facta divinitus
Ad carnem tuus redit spiritus.

4. Caro carni omni nobilior,
Cujus partus coelis excelsior,
Morte facta prius humilior,
Resurgit se ipsa sublimior.

Cod. ms. Graecens. (ol. Secovien.) 1247 saec. 12. — Die Doxologie: Gloria tibi Domine | Qui natus es de virgine | Quam suscitat in gloria | Trinitatis potentia, gehört nach Ausweis des Metrums nicht hieher.

90. De gaudiis BMV.

1. Gaude, sideribus mater quae imperas,
Felix theotoca, corda laetificas
Prompte moesta varie,
Nobis asta noctu, mane.

2. Gaude nunc, domina, mater et intacta,
Dulci oraculo angeli dum credis
Concipisque auctorem
Summum mortis atque vitae.

3. Gaude, quae peperis virgoque permanes,
Lactasti propriis uberibus Deum,
Creantem te gerebas
Ulnis prona trementibus.

4. Gaude multiplici laude, puerpera,
Reges Christum quaerunt, te Saba veniunt
Nova stella ducente
Dantque munera regia.

5. Gaude, quod in templo Christus praesentatus
Quem et amplexatur Simeon hic justus,
Dicens: servum, domine,
Tuum dimittis in pace.

6. Gaudet angelicus chorus de victore
Christo, praesidium ferentem patribus
In inferno entibus
Gaudes et, virgo Maria.

7. Gaudet summus pater, natus et spiritus
Amborumque simul, quod virgo ascendis
Super orbes coelorum,
Laudent angeli te semper.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20.

91. In festo Mariae nivis.

In 1. Vesperis.

1. Jesu Christi mater,
Virga stirpis Jesse,
Sponsa Dei digna,
Salve, salus nostra.

2. Ore, corde, voce
Cunctae creaturae
Promunt laudes, hymnum
Tuae sanctitati.

3. Honor nostri cultus
Et vera spes nostra,
Pietate plena,
Praeclecta mater.

4. Almae quidem urbis
Digne curam gerens
Votum vovit virgo
Tuae pietati.

5. Novum condit templum
Fide, mente pura,
Miro modo locum
Templi demonstrasti.

6. Nives praeter morem
Montem, impleverunt,
Turbae stupent, voces
Dulces extulerunt.

7. Et ad laudem tuam,
Sancta mater Christi,
Gratum fundat templum
Liberius papa.

8. Salus, virtus, decus
Summo Deo patri,
Qui in arce poli
Per saecula regnat.

Brev. ms. Plagens. s. sign. anni 1499. A. — Clm. Monacen. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. B. — Brev. Kimense imp. s. l. 1518. C. — Mel: Ave maris stella B.

92. In festo Mariae nivis.

In 1. Vesperis.

1. Exultet coelum laudibus,
Romae quod dedit nivibus
Aestatis sed sub aestibus
Templum sacratae virginis.

2. Summae Deus clementiae,
Hic laudem matris gloriae
Sic amplias mirifice
Magnificae indaginis.

3. Chorus novae Jerusalem
Decantet idcirco talem,
Quae divinitatis salem
In crucis ponit acie.

4. Conditor alme siderum,
Ut te dares propitium,
Nobis paras refugium
Matrem misericordiae.

5. Ad coenam agni providi,
Ad legem patris coelici,
Ad gaudia paracliti
Nos ducat mater Domini.

Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1257. saec. 15. — 4, 2 Ut se dares.

93. In festo Mariae nivis.

In 1. Vesperis.

1. Plaude, coelestis civitas,
Gaude, mater ecclesia,
Adest nova festivitas
Mariae praeclarissima.

2. Qua in aestate media
Virginitatis speculum
Nives spargit et gelua,
Miretur omne saeculum.

3. Nam praegrandi miraculo
Romana plebs obstupuit
Et nivis sub signaculo
Basilicam mox construit.

4. Super nives et lilium
Virguncula nitidior
Ex nive domicilium
Format nive candidior.

5. Pudorem ejus niveum
Figura haec praecinuit,
Quae summi patris filium
Summo pudore genuit.

6. Ob hoc reginam virginum
Laudemus mente sedula,
Ut nos per suum filium
Salvificet per saecula.

7. Praesta, pater, per filium
Una cum sancto spiritu,
Et virginale lilium
Nos servet ab interitu.

Brev. ms. Capit. Cracovien. 22 saec. 15. — 1, 4 praeclarissimae Hs. — 3, 4 construxit Hs. — 6, 1 regina Hs.

III.

DE SANCTIS.

94. De ss. Abdon et Sennen.

1. Orent pro nobis martyres
Abdon et inclytus Sennes,
Cum Christus nobis debitam
Conferat pius veniam.

2. Exoret nunc altissimum
Amor sacratus martyrum,
Ne nos judex in tartarum
Detrudat immanissimum.

3. Sint nobis devotissimi
Martyres invictissimi,
Consolentur precibus,
Quos diligit altissimus.

4. Sit laus, perennis gloria
Deo patri cum filio
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Patavien. (?). saec. 14. Clm. Monacen. 11015.

95. De sancto Achatio.

1. Amator dulcis hominum
Caneris, Jesu Domine,
Usque ad terrae terminum
A solis ortus cardine.

2. Concilias Achatium
Tibi cum turba procerum
Militum nova milium,
Conditor alme siderum.

3. Hos spernendo simulacra
Turbis unis fidelium
Sanguinea per lavacra,
Rex Christe factor omnium.

4. A Deo dignos comites
Theodori cum gaudio
Mille conjungis milites,
Jesu nostra redemptio.

5. Claram sic et purpuream
Numero decem millium
Tuam consummas vineam,
Deus tuorum militum.

6. Judicati supplicia
Crucis volenter subeunt,
Fulget crucis victoria,
Vexilla regis prodeunt.

7. Veneremur hos nobiles
Per pietatis opera,
Qui meruerunt stabiles
Aeterna Christi munera.

8. Sit nunc hic et in patria
Vera nobis felicitas,
Laus tibi sit et gloria,
O lux beata trinitas.

Brev. ms. Campoliliense No. 1. saec. 14. — Die Schlufszeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen.

96. De sancto Achatio.

1. Promat carminibus, turba fidelis
Laudes martyribus, quos sacra caelis
Fixit emeritos passio servos.

2. Milibus his denis foedere junctis,
Spreto terrigeno rege, superno
Spondent obsequium ferre benignum.
3. Crescentes igitur progrediuntur,
Augmento fidei, qua solidati,
Ardent pro domino se dare leto.
4. In furiam raptus rex Adrianus
Omnem diis aciem thura negantem
Mandat terrificis cedere flagris.
5. Post inflexibiles corde tirones
Affixit crucibus, sol radiosus
Clausit ad occubitum lumen eorum.
6. Christi martyrii sic quoque facti
Consortes, placiti cunctipotenti
Commendant homines se recolentes.
7. Nunc, Achati pie, propitiare
Adjunctis sociis crimine tectis,
Bona, quae petimus, percipiamus.
8. Laus uni domino nomine trino
Sit pro militia tam numerosa,
Qua jam siderea promicat aula.

Brev. ms. Claustroneoburgens. 967 anni 1369. A. — Brev. ms. Claustroneoburgens. 1191 saec. 15. B. — Brev. ms. Voravien. 108 saec. 15. C. — 1, 3 ut commeritos A. — 2, 2 supremo B. — 3, 1 ingrediuntur A. — 3, 1 qui soli dati. A. — 5, 1 corde tytores A. — 7, 3 Ut bona quae A.

97. De sancto Achatio et sociis.

Ad Vesperas.

1. Agni sponsa Hierusalem
novis insta laudibus,
Radiantibus ornata
sanctorum monilibus,
Quae tot claris illustraris
hodie martyribus.
2. Adrianus rex profanus
sacra dena milia
Venerari jubet vana
daemonum sculptilia,
Spernunt martyres vesana
principis consilia.
3. Thura surdis non litamus,
inquiunt, simulacris,
O Caesar, sed adoramus
Christum, natum virginis,
Qui per crucem protoplasti
nexum solvit criminis.
4. Saevis regibus assistit
Tortor crudelissimus,
Contra Christi bellatores
arma sumit concitus,
Perimens diris athletas
crucifixionibus.
5. In his fulsit rediviva
tota Christi passio,
Signa cuncta passionis
et rerum concussio,
Clarificans sanctos suos
divina dignatio.
6. „Christe, nostrae passionis
colentes solemnia,
Precamur, supernis donis
dita, dans praesidia.“ —
Quod petistis fiat, inquit
vox de coelo nuntia.

7. Gloria et honor Deo,
Christo, regi martyrum,
Gloria resultet semper
pio patri luminum,
Gloria flamini sancto
nunc et in perpetuum.

Clm. Monacen. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. — Mel. = Urbs beata Hierusalem.

98. De sancto Achatio.

1. O rex aeterne conditor,
Fidelium redemptor,
Fac nos devote colere
Martyrum festa hodie.

2. Qui propter te, Domine,
Crucifixi sunt hodie
In diversis doloribus,
Nos exaudi, quaesumus.

3. Flagellis hi afflicti sunt
Et felle hi potati sunt
Et spinis coronati sunt
Et clavis perforati sunt.

4. Ipsorum ergo meritis
Nos junge coeli gaudiis,
Ubi regnas et imperas,
O lux beata trinitas.

Brev. ms. Teplense anni 1353. Cod. Pragens. VII F 23 — 1, 3 recolere Hs.

99. De sancto Achatio et soc.

Ad Nocturnum.

1. Natura creans omnia
Si daret omni machinae
Posse loqui praeconia
Laudantia te Domine;

2. Pro minimo deficeret
Laudare beneficio
Te, quamvis laudes diceret
In aevum sine medio.

3. Praeter ineffabilium
Donorum beneficia
Dans mundo decem milium
Martyrum patrocinia.

4. Sic reparas tot milibus
Ablatam coelo decimam,
In cruce promerentibus
Offerre carnis victimam.

5. Adjuvet intercessio
Nos apud te tot milium,
Sanctorum contubernio
Frui post hoc exsilium.

6. Tibi laus, virtus, gloria
Sit, sempiterna deitas,
Cui simplex est essentia
Sed personarum trinitas.

Clm. Monacen. (ol. S. Emmerami) 14243 saec. 15.

100. De sancto Achatio.

Ad Completorium.

1. Hymnizantes exsultemus,
Dum divinam recensemus
Palmam decem milium,
Qui per gloriam trophaei
Perque passionem Dei
Secuti sunt filium.

2. O commilitones Christi,
Vestra nos a clade tristi
Liberet victoria,
Pendet nostra spes in vobis,
Impetrate partem nobis
In coelesti gloria.

3. Prosit vestra singularis
Efficax et salutaris
Nobis intercessio
Et distinctae trinitatis
Unicaeque deitatis
Fides et confessio.

Clm. Monacen. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. A. — Brev. Basileen. imp. s. l. 1478. B. — 2, 1 O fehlt B. — 2, 4 vobis fehlt B. — 3, 4 Et districtae B. — Mel: Pange lingua (was natürlich nicht ohne Gewaltthätigkeit abgeht).

101. De sancto Adalberto.

1. Exultet claro sidere
Fulgens mater ecclesia,
Adalbertus in aethere
Nova profudit gaudia.

2. Pauper, pudicus, humilis
Christo se totum dedicat,
In lege Dei docilis
Verbis, exemplis praedicat.

3. Triumphat per martyrium
Christi fortis in acie,
Conservans semper lilium
Virginalis munditiae.

4. Lux vitae, coeli meritum
Cum signorum frequentia
Ejus commendat exitum
Et praedicat magnalia.

5. Quaesumus, auctor omnium,
Ut hoc paschali gaudio
Per ipsius suffragium
Crescat nostra devotio.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui surrexisti a mortuis
Et fortes in certamine
Sertis ornas perpetuis.

Brev. ms. Trebonens. saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. A. — Brev. ms. Pragens. IV F 4 saec. 15. B. — Brev. ms. Capit. Cracovien. 22. saec. 15. C. 1, 2 martyr ecclesia C. — 1, 3 Adalbertum B. — 2, 1 Puer pudicus A. — 2, 4 exempla C. — 4, 1 Dux vitae B; Dux coeli, vitae A.

102. De sancto Adalberto.

Ad Vesperas.

1. Festum agat ecclesia,
Laetentur coeli hodie,
Adalbertus victoria
Possedit thronum gloriae.

2. Servus prudens et humilis
Christo se totum dedicat,
Martyr et praesul habilis
Dictis et factis praedicat.

3. Fulgens vultu angelico
Corda illustrat gentium
Sermone evangelico
Obscura fugans mentium.

4. Triumphat per martyrium
Pugil fortis in acie,
Tenens pudoris lilium
Cum rosa patientiae.

5. Jesus ob sancti meritum
Requie pacis praevia
Direxit ejus spiritum
Ad gaudiorum praemia.

6. Salutis auctor, petimus,
Audi voces in jubilo,
Da perfrui quod metimus
In hoc paschali gaudio.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracovien. s. sign. saec. 15/16.

103. De sancto Adalberto.

Ad Nocturnum.

1. Laetare pacis foedere
Nova, mater ecclesia,
Adalbertus in aethere
Mundo refudit gaudia.

2. Exortum lumen tenebris,
Erranti gratum homini,
Et dies cogit celebris,
Laudare nomen Domini.

3. Sub sanctitatis tegula
Florens vitali palmite,
In patricina regula
Recto incessit tramite.

4. Fons modice scaturiens
Excrevit inundantia,
Gemmas in se parturiens
Virtutum abundantia.

5. Romae agens officium
Sepelivitque funera,
Reversus ad obsequium
Sanctificavit munera.

6. Salutis auctor, petimus,
Audi voces in jubilo,
Da perfrui, quod metimus,
In hoc paschali gaudio.

7. Honor et virtus, Domine,
Tibi sit laude sedula,
Pro cujus passus nomine
Martyr gaudet per saecula.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracovien. s. sign. saec. $^{15}/_{16}$.

104. De sancto Adalberto.

Ad Laudes.

1. Fulget in templo legifer
Lucens doctrinae radio,
Fortis armatus signifer,
Custos potens in atrio.

2. Ferens crucem in humeris
Servorum signat facies,
Prodigiis innumeris
Hostiles rumpit acies.

3. Pruthenos et Hungariam,
Polonos et Bohemiam
Docet vitae munditiam
Salutem monstrans praeviam.

4. Mandat Christum diligere,
Mundi caduca spernere,
Corda sursum dirigere,
Coeleste regnum quaerere.

5. Salutis auctor petimus etc.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracovien. s. sign. saec. 15—16.

105. De sancto Aegidio.

1. Gaudet Jerusalem, visio pacis,
Gaudet, plaudit, ovat cive recepto,
Cui pariter noster chorus dat hymnum.

2. Felix Aegidius, fortis ad arma,
Victor celsa petens hoste triumphat,
Gaudent regna poli plena trophaeis.

3. Surgunt exanimes huc revocati,
Leprae squalor cadit tactibus hujus,
Nec restat precibus febris anhela.

4. In vocis jubilo, machina mundi,
Tali laetitiam prome patrono,
Pro te namque Deum sedulus orat.

5. Sit patri gloria, laus, hymnus, honor
Nato semper idem, pneumati sancto,
Qui vivit pariter trinus et unus.

Brev. ms. Sitanstetten. CIX saec. 15. A. — Brev. ms. Plagens. s. sign. saec. 15. B. — Brev. ms. Pragens. VII A 12 saec. 14. C. — Brev. ms. Claustroneoburgens. 596 saec. 14. D. — Brev. ms. Voravien. 122 saec. 14. E. — Brev. Kimense imp. s. l. 1518. F.

1, 1 Jerusalem, fortis ad arma AF; Jerusalem, dicta pacis visio D. — 2, 1 Aegidius, visio pacis AF. — 5, 3 Qui nunc pariter regnat A.

106. De sancto Aegidio.

1. Festum sancti Aegidii
Mente colamus parili,
Qui cum supernis civibus
Nunc gaudet in coelestibus.

2. Genere quidem nobilis
Sed nobilior meritis,
Signis clarebat pluribus
Opem ferens debilibus.

3. Ab obsessis corporibus
Daemones fugans precibus,
Peccatum regis diluit,
Mortuis vitam reddidit.

4. Hinc gaudet tota Gallia
Cum Francis et Germania,
Hinc omnis lingua jubilet,
Omnisque reus supplicet.

5. Ut a nostris reatibus
Suis nos mundet precibus,
In trinitatis nomine
Te adoramus, Domine.

Brev. ms. Palat. Vindob. 1717 saec. 14. — Mel.: Fit porta Christi pervia.

107. De sancto Aegidio.

1. Gratuletur ecclesia,
Resultet ad haec gaudia,
Aegidii quae annua
Nunc recolit solemnia.

2. Aegidii festa gerimus
Eumque prece quaerimus,
Ut suo patrocinio
Conciliet nos domino.

3. Nos idem Christi famulus
A vitiorum nexibus
Solvat summisque civibus
Conjungat coeli precibus.

4. Hoc genitor praestet summus
Genitorisque filius,
Sanctus simul paraclitus,
Trinus et unus dominus.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52 saec. 15.

108. De sancta Afra.

1. O martyr Afra, particeps paradysi,
Rosea gemma inter coeli principes,
Quae purpurata per stolam martyrii
Gaudia vitae meruisti ingredi,
Thalamum agni nobis orans aperi.

2. Ut renovati per virtutem spiritus
Sanctisque tuis, martyr alma, precibus
Coelicolarum aggregati coetibus,
Virginum agmen mereamur subsequi
Voce cantantes semper incessabili.

3. Gloria Deo per immensa saecula,
Sit trinitati decus et imperium,
Honor, potestas sanctoque spiritui
Sit trinitati, [sit] laus individua
Per infinita saeculorum saecula.

Brev. ms. Claustroneoburgens. 596 saec. 14. — 1, 1 O fehlt Hs. — 1, 4 ingredi fehlt Hs. — 3, 4 trinitati laus Hs.

109. De sancto Agapito.

Ad processionem.

1. Alma virgo, sponsa regis,
O Maria nobilis,
Te elegit, qui plasmavit,
Quando mundum condidit.

2. Tota pulchra es amica
Sine naevi macula
Et decora ac praeclara
Summi regis famula.

3. Sunt pollutae manus nostrae
Omni prorsus crimine,
His, precamur, ut preceris
Nos absolvi vinculis.

4. Quo sanctorum sancta simus
Digni puris sensibus
Introire et tractare
Membra sacratissima.

5. Surge, sancte martyr Christi,
Mansione propria
Et praecede coram plebe
Iter mirae gloriae.

6. Jubilemus Christo regi
Et Mariae virgini.

Codex Cremifanensis 309 saec. $^{12}/_{13}$. — Str. 6 scheint den Rundreim zu bilden, aus Str. 5 hervorzugehen, dafs das Lied ein Prozessionshymnus war. Der hl. Martyrer ist jedenfalls Agapitus, dessen Reliquien umgetragen wurden. So erinnert der Hymnus an die ähnlichen St. Galler Hymnen, z. B. den Prozessionshymnus des Radpertus zum Feste des hl. Gallus. — 1, 2 O fehlt Hs.

110. De sancta Agnete.

1. Cedat tristitia cordis ab aula,
Intret laetitia pectoris alta
Ob natalitia virginis alma.

2. Castrum munditiae casta puella
Scandens militiae condere bella,
Sensu conspicua, carne tenella.

3. Ut ferrum superans omneque magnes,
Sic Christum venerans prendidit Agnes,
Per quem proba, minas vincit et ignes.

4. Mundi divitias virgo subegit,
Carnis delicias eminus egit,
Cunctas nequitias hostis abegit.

5. Stanti magnifice sic in agone
Fertur mirifice arrha coronae
Victo terrifice hoste dracone.

6. Sit laus ingenito summo parenti,
Sic ejus genito sit sapienti,
Sit laus paraclito cuncta regenti.

Brev. ms. Brixinens. saec. 15. Cod. semin. Brixin. s. sign. A. — Brev. Brixinens. imp. Augustae 1489. B. — 3, 3 vicit et agnes B.

111. De sancta Agnete.

1. Pange lingua studiose
Regis mei nuptias,
Nupsit illi gloriose
Castas per delicias,
Virgo stirpis generosae,
Sion mater filias.

2. Nobis, Agnes, advocata
Sis ad Christum Dominum,
A quo prece tua grata
Postules auxilium,
Ne sententia prolata
Tradat in supplicium.

3. In supremo tuae vitae
Transit dies ultimus,
Conservasti fidem rite,
Guttur ferit gladius,
Triumphantem forti lite
Praemiat te Dominus.

4. Verbum caro te cibavit
Mox et in se perficit,
Mellis, lactis gustu pavit,
Quo te plene reficit,
Cor[que] tuum exsultavit
Et in laude deficit.

5. Tantum ergo nunc dignare
Placare sponsum servulo,
A quo velis impetrare
Gratiam in saeculo,
Ut post tecum exultare
Possit in palatio.

6. Genitori genitoque
Psallat nostra concio,
Procedenti abutroque
Compar sit laudatio,
Virginalis ipsum quoque
Laudet benedictio.

Miss. ms. saec. 15. Cod. lat. 132. Mus. Hungar. Pestini. — Obschon einem Missale entnommen, doch, wie die Nachahmung des Pange lingua beweist, ein Hymnus im engern Sinne des Wortes.

112. De sancta Agnete.

Ad Vesperas.

1. Gloriosae veneremur
Agnetis solemnia,
Venerantes inflammemur
Ad cujus praeconia,
Ut amorte liberemur
Per ejus suffragia.

2. Fides fulsit in puella
Fervens et mirabilis,
Annis erat haec tenella
Sed vita laudabilis,
Minae probant et flagella
Vim mentis immobilis.

3. Christum amat nec terrenum
Sponsum vult inspicere,
Sed abhorret ut venenum
Juvenem cum munere,
Cuncta reputat ut caenum
Deo juncta foedere.

4. Veritatis ratione
Post certandi studium
Passionis in agone
Percurrendo stadium
Gloriatur jam coronae
Consecuta bravium.

5. Ergo sponsi speciosa
Sponsa mira specie,
Tua prece pretiosa
Mox datori gratiae
Nostra fiat gratiosa
Turma deinde gloriae.

Hymn. ms. saec. 15. Clm. Monacens. 10108 A. — Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusen. anni 1449. Clm. Monacens. 10930 B.

2, 2 Fervens admirabilis B. — 5, 1 Virgo sponsi B. — 5, 2 Sponsa fehlt B.

113. De sancta Agnete.

Ad Nocturnum.

1. Dulce melos et melodis
Concrepet concordiam
Chorus noster, ornans odis
Agnetis historiam
Passionis, quibus modis
Pervenit ad gloriam.

2. Virgo sacra literatis
Studiis imbuitur,
Legi vacans veritatis
A scholis revertitur,
Viso vultu venustatis
Juvenis exuritur.

3. Pulsat mentem virginalem
Votis, prece, munere,
Thorum petit nuptialem,
Jungi pari foedere,
Sed sermonem virgo talem
Respondet cum pondere:

4. Ah peccati nutrimentum
Et fomes nequitiae.
Scias meum cor praeventum
A sponso justitiae,
Qui dat mihi complementum
Inundantis gratiae.

5. Cujus pater est uxoris,
Mater viri nescia,
Inde mihi fons amoris,
Inde mentis gaudia,
Vernant genae per cruoris
Ejus stillicidia.

6. Lux decoris, dignitatis
Apex, gemma generis
Sponsum meae castitatis
Praedecorat ceteris,
Nec pro jugo novitatis
Damnum feram veteris.

7. Ob amorem hujus nolo
Quemquam vel inspicere,
In hoc placet mihi solo
Jugiter quiescere,
Hunc et colo, hunc adoro
Huic laus sine tempore.

Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusens. anni 1449. Clm. Monacens. 10930. — 1, 3 Chorus ut ornans Hs. — 1, 5 modis fehlt Hs. — 1, 6 ad aeternam gloriam Hs. — 2, 1 literarum Hs. gegen den sonst beachteten Reim. — 2, 5 Visu Hs. — 6, 5 pro jungis Hs. — 6, 6 Damnum verum Hs. — 7, 1 Ab amoris Hs.

114. De sancta Agnete.

Ad Laudes.

1. Spretus livet nec livoris
Contempti confusio
Causam promit, dat languoris
Lectum desperatio,
Morbum prodit cautioris
Medici scrutatio.

2. Tunc praefecti praesentatur
Virgo tribunalibus,
Denudata perornatur
Resolutis crinibus,
Jubet judex, ut tradatur
Scortanda laenonibus.

3. Mox lupanar illustratur
Operante numine,
Alba sibi stola datur,
Nondum tacta virgine
Procus obit, suscitatur
Virginis praecamine.

4. Fides ergo roboratur
Et error confunditur,
Stat in igne nec crematur,
Populus incenditur,
Cursus ense terminatur,
Virgo palma fruitur.

5. Laudes ergo creatori
Conemur persolvere,
Pro quo virgo sancta mori
Habet [vere] vivere,
Laus sit nostro redemptori,
Qui hanc fecit vincere.

Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusens. anni 1449. Clm. Monacens. 10930.

115. De sancta Agnete.

1. Agnes, virtutum speculum,
Digna Christi ovicula,
Devicit omne saeculum
In fide manens sedula.

2. Norma et decus virginum
Spes, vita, virtus, praemium,
Debilibus solatium
Reddit in vitae spatium.

3. Gemebundis laetitia
Datur, fugantur tristia,
Per hanc et vitae premium
Datur per omne saeculum.

4. Nunc decollata gladio
Per vitae innocentiam
Coeli conregnat gaudio
Dei cernens clementiam.

5. Collo fuso sanguine
Divino adjuta flamine
Regis intrat palatia,
Fulta virtutis gratia.

6. Sidus haec praeclarissimum,
Rosa splendens et lilium,
Dei exoret filium
Pro salute omnium.

7. Summo parenti gloria etc.

Hymnarius ms. cum commento saec. 15. Cod. Pragens. XIII G. 9. — 2, 2 virtutis praemium. — 4, 2 Per vitatae.

116. De sancto Albano.

1. Fortitudo certantium,
Deus, in te sperantium,
Audi preces fidelium
Tuorum te laudantium.

2. Quod in sanctis mirabilis
Tuis es et laudabilis,
Albani tui pugilis
Virtus ostendit stabilis.

3. Vir fortis in certamine
Pro fide fuso sanguine
Confessus est te, Domine,
Pro tuo passus nomine.

4. Hic fidei catholicae
Normam docendo publice
Pravitati haereticae
Repugnavit mirifice.

Hymn. ms. Gracens. 392 saec. 15 mit Mel. A. — Brev. ms. Graecens. 1462 saec. 15. B.

117. De sancto Alexio.

In 1. Vesperis.

1. Novum depromat canticum
Noster chorus cum jubilo,
Extollens virum coelicum
In hujus vitae nubilo.

2. Vocatus est Alexius,
Ortus nobili genere,
Sanctitate eximius,
Dei repletus munere.

3. Gustata Christi gratia
Mundo factus spectaculum,
Contemnit improperia
Patientiae speculum.

4. Honestate mirabilis,
Urbis decus et gloria.
Odore immutabilis,
Flagrat in tota patria.

5. Trino Deo sit gloria,
Alexio qui merita
Confert pie et praemia
Voluntate gratuita.

Brev. ms. Secoviens. saec. 15. Cod. Graecens. 1548. — 3, 1 Gustatur Christi Hs.; vielleicht für Ditatur Christi. — 4, 4 Flagrat Hs. — 5, 2 Alexio que Hs.

118. De sancto Alexio.

Ad Nocturnum.

1. In hoc festo Alexii.
Adoptionis filii,
Gaudete cum laetitia
Ad tam sacra solemnia.

2. Qui sciat causam pauperum
Et noscat omnem miserum,
Beatus est Alexius,
Eufemiani filius.

3. Claro stipatus semine
Virtutis exstat geminae,
In paupertate patiens
Et castitate praeminens.

4. Lucernam manu bajulans,
Semper praecinctis lumbis stans.
Cucurrit sic in stadio,
Ut potiatur bravio.

5. Sancte Alexi nostra spes
Sis et laborum requies,
Pro nobis Deum supplica
Malaque nostra replica.

6. Da nobis cuncta prospera,
Allevia sic aspera,
Ut post haec transitoria
Tecum simus in gloria.

7. Fac unitatis trinitas,
Trina regnantis unitas,
Ut laudum prece sedula
Laudemus te per saecula.

Brev. ms. Secoviens. saec. 15. Cod. Graecens. 1548.

119. De sancto Ambrosio.

Ad Laudes.

1. Quod speculum laudabile
Datur matri ecclesiae,
Canite omnes populi
Cantu Domino celebri.
2. Vates magnus Ambrosius
Praedestinatus coelitus
Templum Deo recuperat,
Quod Sathanas foedaverat.
3. Deus, qui nunquam deserit,
Fideles quos hic reperit,
Virum tantae indaginis
Suis praefecit filiis.
4. Infulas pontificii
Hic gerens corde humili
Paradisi Ambrosius
Incola fit dulcissimus.
5. Mysteria incognita
Scripta quoque abscondita
Plana fecit fidelibus
Pontifex hic catholicus.
6. Gubernando ecclesiam
Plebem correxit deviam,
Pestem fugans haereticam
Per doctrinam catholicam.
7. Arrianorum gravia
Dicta ac nefandissima
Exclusit a fidelibus
Haec exstirpando penitus.
8. Nox taetra cedit lumini,
Confunduntur haeretici,
Coeli augentur munera
Ambrosii per opera.
9. Sacro confectus senio,
Carnis solvitur sacculo,
Conregnarturus Domino,
Regi regum altissimo.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398. A. — Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. $^{15}/_{16}$. Clm. Monacens. 14667. B. — 1, 4 Canticum Domino B. — 2, 3 Templa Deo AB. — 2, 4 Sathan A. — 5, 3 Plana fehlt A. — 7, 1 dicta gravia verstellt A. — 7, 4 Hac A, Hoc B. — 9, 1 senio fehlt B; servo A.

120. De sancta Anastasia.

1. Clangat fortis tuba evangelica,
Nos mundum spernere, deum timere,
Sequi Jesum Christum pro cunctis passum.
2. Quem secuti multi fide suffulti,
Sexuque fragili mente virili
In Anastasia manente pia.
3. Mundi divitias, caducas pompas,
Sensibus noxia calcans omnia
Dilexit dominum in perpetuum.
4. Ipsa carceratos gratia natos
Visitans dapibus servit actibus,
Prompta martyrio gaudet cum Christo.
5. Felix martyr, ora, nobis implora
Peccatis veniam, post mortem vitam
In coelis vivere omni tempore.

6. Laus patri, laus nato, laus paraclito,
Laus sit trinitati, laus unitati,
Laus in hoc saeculo, laus in futuro.

Hymn. ms. Benedictoburanus anni circiter 1494. Clm. Monacens. 4750. — 2, 1 secuturum. Hs. — 2, 2 fragilis, virilis. Hs.

121. De sancto Andrea.

1. Gaude sacrata meritis
Andreae tellus inclytis
Festa revolvens annua,
Quis petiit coelestia.

2. Ortus Israelitica
De gente legi subdita,
Qua patriarchae splendidi
Fulserunt et fiedici.

3. Germanus et clavigeri
Coelestis aulae exstitit,
Carnali tam propagine
Quam passionis genere.

4. Vitae qui spargens semina
Pellebat procul delubra
Achajam purgans lavacro
Plebemque sacrans domino.

5. Denos quater exanimes
Ejectos maris fluctibus
Mortis tulit e faucibus,
Vitae donavit usibus.

6. Patras hinc sane oppido
Degens divo suffragio
Urbem sanavit languidam
Salutem ferens profluam.

7. Aegea sed proconsule
Furente contra Dominum
Crucis tulit suspendium,
Coelo reddidit spiritum.

8. Quis sermo quaeve valeat
Lingua referre omnia,
Illa solum in patria
Quae gesserat miracula.

9. Nunc te precamur. hagie,
Nostra libenter excipe
Vota ferque remedium
Levando moles criminum.

10. Laus, decus, par et gloria
Dicatur ab ecclesia,
Sit trinitati unicae
Constans aeterno foedere.

Brev. ms. Mme. de Memorency anni 1597. Hsch. der kk. Familien-Fidei-Kommifs-Bibliothek Wien. A. — Brev. ms. Aquilegien. saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. B. — Brev. ms. Damasian. saec. 15. Clm. Monacens. 5695 C.
1, 2 inclyti A. — 4, 3 Achaeam AC. — Nach Str. 4 „Divisio“ C. — 9, 1 Hinc te precamur C. — Str. 8 fehlt AB. — 9, 3 Vota fertque B; Votaque fer A. — 10, 1 decus, pax AC.

122. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. A solis ortus cardine
Ad usque terrae limitem
Annam canamus principem,
Matrem Mariae virginis.

2. Haec inter matres praeminet
Nobilitate germinis,
Quod ventris arca continet,
Fit mater Dei hominis.

3. A tempestate saeculi
Per stellae adminiculum
Haec felix mater liberat,
Dum stellam maris generat.

4. Luna noctem clarificat,
Cum stirps Jesse fructificat,
Cum proles Annae nascitur,
Aurorae lux progreditur.

5. Haec mundo solem protulit,
Qui sol splendorem attulit
Nobis paternae gloriae,
Lumen totius gratiae.

6. Beata mater munere,
Quae pavit sacro ubere
Mariam, fovit gremio,
Strinxit amplexu proprio.

7. Laudet chorus fidelium
Jesum Mariae filium,
Qui hanc honore, gloria
Coronavit in patria.

8. Regnat mater cum filia,
Festa ducunt solemnia,
Jesu earum precibus
Nos junge coeli civibus.

9. Sit trinitati gloria,
Maria plena gratia,
Per te sit Christi visio
Felix nostra fruitio.

Clm. Monacens. (ol. Sanemmeramen.) 14926 saec. 15. — Mel. = A solis ortus. — 7, 1 Gaudet chorus.

123. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Sanctae Annae solemnia
Jam nobis dant solatia,
Nam sua primogenita
Magna attulit gaudia.

2. Anna sancta, fac filiam
Tuam nobis propitiam,
Ut ipsius per gratiam
Reducamur ad patriam.

3. De tua carne prodiit
Nata, quae Deum genuit,
Ipsius nos per merita
A cunctis malis libera.

4. Anna, tuis fac precibus,
Vitam nostram in melius
Bene reformet citius
Aeterni patris filius.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. a IV L. 270 saec. 15.

124. De sancta Anna.

Ad 1. Vesperas.

1. Anna, mater egregia,
Orta de stirpe regia,
Per partum honorabilis
Filiae venerabilis.

2. Cum Joachim connubio
Juncta legali studio,
Omni decore claruit,
Haerede tamen caruit.

3. Pari virtute conjuges
Voto jugi pervigiles
Preces fundebant humiles,
Ne permanerent steriles.

4. Post crebra desideria
Divina per imperia
Anna concepit, peperit,
Femellum foetum reperit.

5. Gaudet beata femina,
Humana ferre semina,
Sed gaudebat uberius,
Cum rem noscebat verius.

6. Anna Mariam genuit,
Secretum fide tenuit,
Prius sanctam quam genitam,
Inter filias inclitam.

7. Arbor o salutifera
Magno fructu magnifica,
Mater prolis amabilis,
Ava prolis mirabilis.

8. Hujus precatu, Domine,
In trinitatis nomine
Spe gaudeamus jugiter
Et vivamus perenniter.

Brev. ms. Patavicnse saec. 15. Clm. Monacens. 11047. A. — Brev. ms. S. Nicolai ad. Patav. saec. 15. Clm. Monacens. 16146. B.
3, 3 fundebat A. — 5, 1 Gaude beata AB. — 6, 2 fidem tenuit A. — 7, 1 Arbore salutifera AB.

125. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

1. Gaude, mater ecclesia,
Lauda Mariae gaudia,
Annae dum natalitia
Recensentur ex filia.

2. Felix Anna ex Maria
Tam praedulci propagine,
Ex qua divina sophia
Fulsit sub carnis tegmine.

3. Ergo Deo sit gloria,
Sit gratiarum actio,
Qui nos Annae ex filia
Visitavit in filio.

Brev. ms. Dominic. saec. 14. Cod. bibl. publ. Olomucens. I VIII 4.

126. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

1. Ave mater Anna
Dei matris alma,
Semper benedicta,
Felix coeli porta.

2. Sumens de Abraha
Ortum patriarcha,
In partu Mariae
Mutans Evae nomen.

3. Solve primae matris
Vincla maledictae,
Contra vim serpentis
Bona cuncta posce.

4. Monstra te esse matrem
Benedictionis,
Ut sis mater matris
Nati dei patris.

5. Virgo singularis,
Fructus ventris tui
Sine labe venit
Pro salute mundi.

6. Vitam de radice
Jesse assumpsisti,
Ex David semine
Virgam produxisti.

7. Sit laus Deo patri,
Christo, paracleto,
Virgini, filiae
Piae matris Annae.

Antiph. ms. Plagense saec. 16. s. sign. A. — Brev. sec. rit. caudidiss. ord. Praemonst. imp. Parisiis 1598. B. — 2, 1 Abrahae A. — 2, 2 patriarchae A.

127. De sancta Anna.

Ad Vesp. et Noct.

1. Honos Deo, dulce melos
Promat homo sic, ut caelos
Voce tangat, simul pangat
Laudes turba coelica.

2. Annae piae sanctissimae,
Adsunt festa mitissimae,
Rex, adesto sit et praesto
Phalanx archangelica.

3. Joachim te patriarcha
Ducit, Anna, sed monarcha
Heli caeli dat fideli
Tibi vitae gaudia.

4. Noemi et tu, decora
Dei sponsa, nos in hora
Salva mortis, asta fortis,
Confer et subsidia.

5. Regis ava et reginae
Mater alma, tu ruinae
Peccatorum miserorum
Miseratrix subveni.

6. In conspectu deitatis,
Ubi mandis cum beatis,
Nobis, Anna, dulci manna
Dona tecum perfrui.

7. Civitatis tu supernae
Civis haeres, nos veternae
Culpae natos expiatos
Redde Dei filio.

8. Ut beata visione
Et coelesti mansione
Digni simus, dum transimus
Mundi de exsilio.

9. Summo laus sit genitori,
Proli quoque redemptori,
Nobis flamen sit solamen,
Chorus hic dicat Amen.

Brev. ms. Caesareen. saec. 15. Clm. Monacens. 7924. A. — Brev. ms. Cisterciens. saec. 14. Cod. Oenipontan. 542. add. saec. 15. B. — Diurn. ms. Cisterc. saec. 15. Cod. Hamburgen. 1571. C.

128. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Praeclari patris Abrahae
Celso exorta semine,
In quo es et benedicta
A Deo, Anna inclyta.

2. Quae ut gemma pretiosa
Promicasti gloriosa,
Ex Aaron stirpe sacra
Christi matrem paritura.

3. In te insignis pietas,
In te mira benignitas,
In te felix fecunditas,
In te refulget sanctitas.

4. Funde preces ad filium
Tuae prolis, Jesum pium,
Ut nos post hoc exsilium
Vehat ad coeli solium.

5. Praesta laudanda Trinita
Et adoranda unitas
Ut transferamur candii
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. S. Floriani XI 468. saec. 14. A. — Brev. ms. Teplense anni 1353. Cod. Pragens. VII G 23. B. — Brev. ms. Pragens. VII A 12 saec. 14. C. — Dieselbe Hsch. C ad Laudes: „Hymnus: Sancta Anna exaltata | Es in Abrahae semine | Et amabili amicta | Virtutum pulchritudine. || Ex Aaron prosapia | Originem duxisti | Sanctitate eximia | Dei matrem protulisti. || In te insignis etc. || Funde preces etc. || Praesta laudando trinitas etc.“ || Vgl. den Hymnus: Sancta Anna benedicta.

129. De sancta Anna.

1. Sancta Anna, benedicta
Es in semine Abrahae,
In laudabili amicta
Virtutum pulchritudine.

2. Ex Aaron prosapia
Originem duxisti,
Sanctitate eximiam
Dei matrem protulisti.

3. In te insignis claritas,
In te felix benignitas,
In te viva fecunditas,
In te refulget sanctitas.

4. Funde preces ad filium
Tuae prolis, Jesum pium,
Ut nos post exilium
Ad coeli ducat solium.

Brev. ms. Pragens. VI E 4 saec. 14. A. — Brev. Pragens. imp. Venetiis 1517. B. — 2, 3 Sanctitatem B. — 3, 3 felix fecunditas A.

130. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Quem terra, pontus, aethera
Colunt, in Anna cumulat
Christus virtutum munera,
Quae matrem ejus bajulat.

2. Cui luna, sol et omnia
Subsunt et cuncta sidera,
Benigna sua gratia
Replevit Annae viscera.

3. Beata mater munere,
Deus verus et pontifex
Per natam tuam libere
Casta sub arca clausus est.

4. Beata coeli nuntio,
Quo ventris tui fructus est
Salutis reparatio,
Ex quo salvator fusus est.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui sic disponis singula,
Ut suo sistant ordine
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Plagense s. sign. saec. 16. — Die ersten Zeilen der Strophen mit der Mel. entlehnt dem Stammliede Quem terra, pontus.

131. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. O gloriosa domina,
De cujus virgo genere
Coeli regentem culmina
Lactavit sacro ubere.

2. Quod Eva tristis abstulit
Redditur partu filiae,
Quae dum salutem protulit,
Coeli fenestra facta est.

3. Tu regis alti gratiam
Deposce atque veniam,
Nobis qui festa colimus
Tuae perennis gloriae.

4. Gloria tibi, Domine,
Ex Annae nato germine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Plagense s. sign. saec. 16.

132. De sancta Anna.

Ad Matutinum.

1. Plaudat chorus fidelium,
Coetus canat credentium
Annam beatam feminam,
Annam matronam inclytam.

2. Ex hac Maria prodiit,
Quae sola matrem protulit
Salva pudoris clausula
Natum regentem condita.

3. Ambae parentes nobiles
Ambaeque praedicabiles,
Mundi lucernae splendidae
Divino micant lumine.

4. Sit laus paterno numini,
Sit filio, sit flamini,
Qui nos per Annae meritum
Coeli ducat ad aditum.

Brev. ms. Altenhohenavien. saec. 15. Clm. Monacen. 2905. A. — Brev. ms. Dominic. saec. 15. Cod. Constantien. 1393. B. — Nocturnale ms. Dominic. saec. 15. Clm. Monacen. 23155. D.

133. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Felix Maria filio,
Totius orbis domino,
Felix Anna per filiam,
Stellam maris praefulgidam.

2. Annam dies hic inclytus
Vidit beari coelitus
Et cum melodis laudibus
Jungi supernis civibus.

3. Obtentu matris filiae
Mariae, plenae gratiae,
Nobis auctorem omnium
Redde, Anna, propitium.

4. Sit laus paterno numini,
Sit filio, sit flamini,
Qui nos per Annae meritum
Coeli ducat ad aditum.

Brev. ms. Dominican. saec. 15. Cod. bibl. publ. Constantien. 1393. A. — Brev. ms. Altenhohenavien. saec. 15. Clm. Monacen. 2905. B.

134. De sancta Anna.

In 2. Vesperis.

1. Felix Anna, stella caeli,
Laude digna est fideli,
Hunc mundum replens gaudio
Sacrato puerperio.

2. Anna carnis propagine
Mariam nobis protulit,
Quae suo reddit germine,
Quod Eva tristis abstulit.

3. O vas coelestis gratiae,
Mater reginae virginum,
Te deprecamur intime,
Posce veniam criminum.

4. Memento, mater inclyta,
Quam potens es per filiam,
Nobisque prece sedula
Impetra Dei gratiam.

5. Ejus nunc dona precibus,
Dator bonorum omnium,
Ut gaudiis coelestibus
Fruamur post exsilium.

6. Patri natoque gloria
Simul cum sancto spiritu,
Qui per Annae suffragia
Nos defendat in exitu.

Diurn. ms. Melitensium in Pedepontis Pragens. a IV L 270 saec. 15. A. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. B. — 1, 1—4 Felix Anna prae aliis | Digna laude fidelium | Mundum replevit gaudio | Per sacrum puerperium B. — 2, 1 Haec de carnis progenie B. — 3, 3 Per te precamur anxie B. — 3, 4 Remissionem criminum B. — 4, 4 Procura Dei B. — 5, 1 Tuisque donet precibus B. — 6, 2 Detur cum B. — 6, 4 Conservet nos in B. — Wie man sieht, ist B stellenweise eine Überarbeitung von A.

135. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Hymnum coelestis gloriae
Pro Annae natalitio
Noster depromit hodie
Chorus cordis ex gaudio.

2. Haec est Jesse prosapia,
Hoc gaudens privilegio,
Hac dum praefulget Maria
Fit mater Dei filio.

3. Quam benigna divinitas,
Humana pati voluit,
Fecunda dum virginitas
Fructum floris exhibuit.

4. Ergo Deo sit gloria,
Sit gratiarum actio,
Qui nos Annae ex filia
Visitavit in filio.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. $15^{/16}$. — Mel.: Lauda mater ecclesia.

136. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Omnis sanctorum concio
Claro laudis praeconio
Matrem attollat virginis
Tam gloriosi nominis.

2. Anna matrona nobilis,
Virtutibus spectabilis,
Mira refulsit gratia
Tali dotata filia.

3. Stirps Jesse clara floruit,
Dum Anna rosam genuit,
Quae tulit Dei filium,
Florem virtutum omnium.

4. Hanc filiam cum filio
Coeli locatam solio
Jam pia videt oculo,
Sancto salutat osculo.

5. Deus, lux vera cordium
Et nobile solatium,
Fac Annae per suffragia
Nos tua frui gratia.

Brev. ms. Ord. Theutonici anni 1488. Cod. arch. ord. Vindob. 184. A. — Brev. ms. Carmeli Abenspergani anni 1482. Clm. Monacens. 2502. B.

137. De sancta Anna.

1. Lauda, mater ecclesia,
Lauda Mariae gaudia,
Annae dum natalitia
Recensentur ex filia.

2. Felix Anna ex Maria
Tam praedulci propagine,
Ex qua divina Sophia
Fulsit carnis sub tegmine.

3. O quam festa felicia
Quamque profusa gaudia,
Ubi mater ex filia
Tanta praefulget gloria.

4. Ergo Deo sit gloria,
Sit gratiarum actio,
Qui nos Annae ex filia
Visitavit in filio.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. $15^{/16}$. — Mel.: O gloriosa domina quae tua cruciamina.

138. De sancta Anna.

1. Nova Annae solemnia
Novum ornat praeconium,
Nova dat nobis gaudia
Deus, creator omnium.

2. Anna sidus aethereum
Vivis juncta sideribus,
Terra, pontus, empyreum
Exultet coelum laudibus.

3. Anna virtutum floribus
Floruit ab infantia,
Cujus da, Jesu, precibus
Beata nobis gaudia.

4. Novi ut ortu sideris
Moeror cedat et gemitus,
Paraclitus qui diceris,
Veni, creator spiritus.

5. Solve de culpae noxibus
Amore nos propitio,
Salutem confer omnibus,
Jesu, nostra redemptio.

6. Ardorem fuga noxium,
Fores expurga scelerum,
Pacem largire cordium,
Conditor alme siderum.

7. Praesta, laudanda trinitas,
Da, adoranda unitas,
Ut transferamur candidi
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. Campoliliens. 4 saec. 15. A. — Brev. ms. Ducumburgens. 80 saec. 15. B. — Nach Str. 3 Divisio.

139. De sancta Anna.

1. Sacrae parentes virginis
Post thorum diu sterilem
Deo placentem meritis
Almam dederunt sobolem.

2. Anna Joachim credidit,
Novi partus novam prolem
Concepit, tulit, genuit,
Dei et hominis matrem.

3. Primam matris vae carentem,
Culpae, poenae, miseriae,
Solam serpentis victricem
In benedicto semine.

4. Domum Dei, portam coeli,
Arcam, templum, sacrarium
Portavit spiritus sancti
Mater, matrem fidelium.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Quam caput trivit draconis
In cubili Annae matris.

Antiph. ms. Plagens. s. sign. saec. 16. — Mel.: A solis ortus cardine.

140. De sancta Anna.

1. Sol, qui de stella illuxit,
Stellae parentem produxit
Ut novae lucis radium,
Deus, creator omnium.

2. De sancta Anna exorta
Est Maria, coeli porta,
Quasi stella matutina,
O gloriosa Domina.

3. Proles, quam Anna genuit,
Dominum carne induit
Pro salvandis hominibus,
Exultet coelum laudibus.

4. Virgo et mater unica
Vim hostium annihilat,
Necans cuncta haeretica
Aurora lucis rutilat.

5. Conemur nos excutere
De tenebrarum pulvere
Deique regnum quaerere
Jam lucis orto sidere.

6. O mater beatissima,
Cum prole clementistima
Posce semper prece pia
Beata nobis gaudia.

7. Praesta, laudanda trinitas,
Da, adoranda unitas,
Ut transferamur candidi
Ad coenam agni providi.

Hymn. ms. c. commento saec. 15. Cod. Pragens. X G 18. A. — Brev. Pragens. imp. Venetiis 1517. B. — 4, 2 annihila A. — 4, 4 rutila BA. — Str. 6 fehlt B.

141. De sancta Anna.

1. Ave vitae vitis,
Ava Christi mitis,
Anna tu dignare
Nos te collaudare.

2. Sumens nostra vota,
Quae mente devota
Tibi resonamus,
Audi quae rogamus.

3. Solvens mortis lora
Christi nobis ora,
Anna, prece grata
Ostende placata.

4. Monstra vitae viam
Factam per Mariam,
Christum quae gestavit
Ipsumque lactavit.

5. Virgo, vitae porta,
Per quam est exorta,
Annam extollamus,
Hymnos concinamus.

6. Vitam praesta puram,
Ut mundi picturam
Laeti transeamus,
Coelos conscendamus.

7. Sit laus Deo patri
Summum decus Christo,
Spiritui sancto
Honor trinus et unus.

Brev. ms. Cremifanens. 262 saec. 15. A. — Antiph. ms. Cremifanens. 359 anni 1465 B. — Brev. ms. Lambacens. CLXIV. saec. 15. C. — Brev. ms. Nonnbergens. 26 B 29 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Floriani XI 386 saec. 15. E. — Brev. ms. Lincense Γ o 24 saec. 15. F. — Brev. ms. Claustroneoburgens. 967 anni 1369 G.

1, 2 Anna Christi A. — 3, 2 Christum nobis ora C. — 4, 2 Sanctam per AC. — 5, 2 Per quam lux est orta AB. — 6, 2 Mundi perituram C.

142. De sancto Ansuino.

Ad Vesperas.

1. Pastor gregis summi regis
Est Ansuinus ovium,
Quem decoras et honoras,
Christe, redemptor omnium.

2. Hunc in templo sub exemplo
Rite formasti dotibus,
Culpas vellat, hostem pellat,
Exsultet coelum laudibus.

3. Qui mundana velut vana
Exhorruit per opera,
In quo florent et reflorent
Aeterna Christi munera

4. Omnis prorsus necis morsus
Vitent per sancti meritum,
Ut in messe possint esse,
Deus, tuorum militum.

5. Liga restem, fuga pestem,
Elisor hostis invidi,
Nos vocando et minando
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14.

143. De sancto Ansuino.

Ad Nocturnum.

1. Clamor plebis attollitur,
Ansuinus exposcitur,
Justus, sanctus et innocens
In praesulem eligitur.

2. Spretis terrenis opibus
Dotatus est coelestibus,
Quidquid verbis edocuit,
Comprobavit operibus.

3. Pauperum curam habuit
Eisque semper tribuit,
Quaecunque in hoc saeculo
Habere ipse potuit.

4. Ergo, pater, te petimus,
Ut hostis ille pessimus,
Qui nos laborat laedere,
Pellatur, ut te cernimus.

5. Camerinensem populum
In tua laude sedulum
Guberna semper, inclyte,
Pellendo pacis aemulum.

6. Decus, honor et gloria
Patri, nato, paraclito,
Sancti sint hujus gratia
Nobis mansura gaudia.

Brev. ms. saec. 14. bibl. Rossianae s. sign.

144. De sancto Ansuino.

Ad Laudes.

1. Canat turba fidelium
In Ansuini laudibus,
Exsultet et cor omnium
Decoris ejus actibus.

2. Electus est divinitus
A fratribus in praesulem,
Donatus exstat coelitus
Pauperibus in consulem.

3. Quorum curam retinuit,
Ut patuit in opere,
Alimoniam tribuit
Mundano spreto munere.

4. Hujus ergo praesidium
Petimus unanimiter,
Perpetuum exsilium
Fugiamus perenniter.

5. Decus, honor et gloria
Patri, nato, paraclito,
Sancti sint hujus gratia
Nobis mansura gaudia.

Brev. ms. saec. 14 bibl. Rossianae s. sign.

145. De sancto Antonino.

Ad Matutinum.

1. Atrae noctis obscuritas
Antonini fulgoribus
Fugatur, qui prodigiis
Vitae et signorum radiat.

2. Virginitate niveus,
Doctrinae luce splendidus.
Praesul et pastor optimus,
Clarum virtutis specimen.

3. Pauper amavit pauperes,
In miseros misericors,
Intrepidus in perditos,
Plus quam mitis in humiles.

4. Quam potens apud Dominum,
Qui mortis jura subruit,
In hanc lucem dum revocat
Mortis revinctum nexibus.

5. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Aeternae mortis jaculum
Ejus vitemus precibus.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui surrexisti a mortuis,
Cum patre et almo spiritu
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. $^{15}/_{16}$ add. saec. 16. Mit der Intonation: Ad coenam agni.

146. De sancto Antonino.

Ad Laudes.

1. Cum sol ad cursum properat,
Ad te, praesul, confugimus,
Qui tuas laudes canimus,
Tuis sub alis protege.

2. Tu qui tot a corporibus
Morbos depellis hominum,
Casus afflictos miserans
Emenda nostras animas.

3. Tot jam malis atterimur,
In tot lapsus incidimus,
Ut pene spes nos deserat,
Dextram nisi porrexeris.

4. Virgo, perpurga corpora,
Doctor, animos instrue,
Pastor, egentes refice,
Tibi cuncta debebimus.

5. Quaesumus auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Aeternae mortis jaculum
Ejus vitemus precibus.

6. Gloria tibi Domine
Qui surrexisti etc.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. saec. $^{15}/_{16}$. — Mel.: Ad coenam agni.

147. De sancto Antonio erem.

Ad Vesperas.

1. Impetra nobis gaudia beata
Vita praesenti labili decursa,
Qui tibi hymnum canimus libenter,
Sancte Antoni.

2. Omnes remittat poenas delictorum,
Morbos avertat memorans suorum
Obtentu ignis stratis hostis telis
Pater de caelis.

3. Hos morum flores te reddentes tutum,
Quos tibi gignit area virtutum,
Te deprecamur, nobis impertiri
Pie digneris.

4. A cunctis malis prorsus liberati,
Christo renati serviamus grati,
Sic defensati, vitae praeparati
Fine carenti.

5. Nomen ut totus veneretur orbis
Christi devotus, ipsum placa nobis,
Ut viam nostrae videat salutis
Perfidus hostis.

6. Nunquam praefatus hostis dominetur,
Praestet hoc pater filiusque nobis
Spiritu sancto compareque sibi
Trinus et unus.

Antiph. ms. S. Katharinae Hamburgens. 431 saec. 15. — Mel.: Iste confessor. — 2, 3 hostis fehlt Hs. — 4, 1 prorsus liber Hs.

148. De sancto Antonio erem.

In 1. Vesperis.

1. Nova procul et vetera
Culpa, laudemus intime
Tibi canentes vespere,
Lucis creator optime.

2. Qui normam poenitentium
Et formam vitae conferens
Nobis donas Antonium
Lucem dierum proferens.

3. Cum Paulo primus viguit
Divinis vacans studiis,
Tunc desertum incoluit
Lucis novae primordiis.

4. In his Christus exhibuit
Perfectionis ordinem,
Modum vivendi statuit
Mundi parans originem.

5. Ab his sumpsit exordium
Monastica perfectio,
Qua mens vivit fidelium
Et regulatur ratio.

6. Regi regum sit gloria,
Qui nobis in Antonio
Dat virtutis vestigia
Eum sequendo studio.

Diurn. ms. Paulinorum saec. 15. Cod. Gottwicens. 439 saec. 15. — 1, 4 Lucis causator Hs. — Die Schlufszeilen der vier ersten Strophen bilden die erste Strophe des Morgenhymnus Lucis creator optime.

149. De sancto Antonio erem.

Ad Nocturnum.

1. Plaude, mater ecclesia,
Sacro gaude tripudio,
Digna prome solemnia
Pro coronato filio.

2. Victor regnat Antonius
Hoste victo domestico,
Se victo vincit plenius
Throno locatus coelico.

3. Ditatus hic inopia
Contemptu gaudet hominum,
Superna dives gloria
Coelorum videt dominum.

4. Collega felix colitur,
Dignus coeli collegio,
Cujus vita reficitur
Innovatur religio.

5. Antoni, lux ecclesiae,
Vitae perfectae speculum,
Consortes regi gloriae
Fac nos spernentes saeculum.

6. Gloria patri domino
Sancti sit hujus merito
Ac ejus unigenito
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. — 4, 1 Collegat Hs. — 4, 4 Innova chorum Hs.

150. De sancto Antonio erem.

Ad Laudes.

1. Lux hortatur nos solemnis
laudis ad praeconium,
Venerantes gloriosum
meritis Antonium,
Signa cujus tanta nostrum
implet testimonium.

2. In deserto servus dei
florens sicut lilium,
Supernorum zelo ductus
et invisibilium,
Per angustam sequebatur
viam Dei filium.

3. Oriundus in Aegypto
sicut sol in tenebris,
Lupa duce visitavit
montium in latebris
Paulum, qui tunc primus erat
eremita celebris.

4. Mira virtus et non sanae
fidei remedium,
Fuit panis angelorum
integer ad prandium,
Quem tot annis corvus ante
tulerat dimidium.

5. Obsequentes mansuetus
vir leones meruit,
Quibus durum pro ligone
cespitem aperuit,
Ubi Paulum cum moerore
mortuum inseruit.

6. Flagellatus et afflictus
fuit a daemonibus,
Cruce tamen praemunitus
et orationibus,
Declinavit ab illatis
infestationibus.

7. Deo patri sit et nato,
sancto quoque flamini
Laus et honor et potestas
deo sit et homini,
Qui fecundae partum matri
contulit et virgini.

Brev. ms. Diessens. saec. 15. Clm. Monacens. 5695. A. — Clm. Monacens. (ol. Underdorfens.) 7522 saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1945 anni 1420. C. — Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14. D. — Brev. Paderbornen. imp. Lipsiae 1513 E.

1, 6 implevit E. — 2, 3 zelus dictus D. — 2, 4 et fehlt A. — 4, 1 et non inane E. — 4, 3 angelorum fehlt A. — immansuetos E. — 5, 5 Ibi Paulum D. — 5, 6 instituit.

151. In translatione s. Antonii erem.

Ad Vesperas.

1. Psallat praesens haec concio
Cum cordis desiderio
In beati solemnio,
Cujus fulget confessio.

2. Qui transportatus hodie
De transmarinis partibus
Cum triumpho victoriae
Exsultat in coelestibus.

3. Adsit huic familiae
Suis necessitatibus
Ipsum choro ecclesiae
Et cunctis exorantibus.

4. O confessor sanctissime,
Qui vicisti fortissime
Hostem felicis animae,
Ad te suut nostrae lacrymae.

5. Ut deleas facinora,
Quae perpetrarunt corpora,
Et per tua suffragia
Nos Deo reconcilia.

6. Sit laus patri et filio,
Qui beato Antonio
Dedit pro sacro munere
Flammas ignis exstinguere.

Brev. ms. Palatinae Vindobon. 1945 anni 1420. A. — Brev. ms. Monacens. 366 saec. 15. B.

152. In translatione s. Antonii erem.

Ad Laudes.

1. Antonio conferamus
Laudes et praeconia,
Cordis sibi praebeamus
Et oris obsequia,
Ut ab ipso valeamus
Possidere praemia.

2. Qui in Thebarum privatus
Diu fuit partibus
Nunc in oris sublimatus
Exstat Viennensibus
Et frequenter nominatus
In terrarum partibus.

3. Ut in transportatione
Narrat rei veritas,
Non ulla in conditione
Latorum asperitas
Fuit, quod tui, patrone,
Fecerat societas.

4. Corpus sancti gestabatur
In hostili agmine,
Quisquis hostis vincebatur
Prae ejus munimine
Et ferenti flectebatur
Ut arundo flamini.

5. Papa ferri dum percepit
In feroci acie
Corpus sancti, tunc incepit
Vi obedientiae
Huic mandare, praecepit,
Tradi hoc ecclesiae.

6. Dum audivit sancti lator
Mandatum, quod fecerat
Animarum gubernator,
Sibi condescenderat,
Sancti volo fore dator,
Clero sic contulerat.

7. Trino Deo creatori
Sit honor et gloria,
Qui tot suo confessori
Praesentavit praemia,
Ut ignis daret dolori
Barathri remedia.

Brev. ms. Palat. Vindob. 1945 anni 1420. A. — Brev. ms. Monacens. 366 saec. 15. B. — Zum Verständnis vgl. Acta SS. Jan. II. 516.

2, 1 primatus B. — 3, 3 concione AB. — 5, 1 praecepit AB; dum ferri B. — 5, 5 Hinc mandare A; praecepit fehlt B. — 5, 6 Tradi hoc fehlt B.

153. In inventione s. Antonii abbatis.

In Vesp. et Laud.

1. Exsultet coelum laudibus
Antonii solemnio,
Adsis nobis psallentibus,
Jesu, nostra redemptio.

2. Annis puer, sensu vetus
Antonius clarissimus,
Virgo prudens, locupletus
Dei fide, qua vivimus.

3. Perfectus esse cupiens
Praediorum dat pretia
Egenis, frui sitiens
Aeterna coeli gloria.

4. Eremum petit devium,
Fugiens turmas hominum,
Te semper habens praevium,
Jesu, corona virginum.

5. Orans cinctus cilicio
Membra domabat tenera,
Flens meretur jejunio
Aeterna Christi munera.

6. Superatur versutia
Daemonis per Antonium,
Protectum tua gratia,
Christe, redemptor omnium.

7. Antoni, fuga vitia,
Hostis fugator callidi,
Ducat nos tua gratia
Ad coenam agni providi.

8. Laus, honor, virtus, gloria,
Imperium et dignitas
Tibi sit, regens omnia
O lux beata trinitas.

Brev. ms. Palatin. Vindob. 1945. anni 1420. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. B.

3, 1 Praefactus esse B. — 3, 3 Egens frui sciens B. — 5, 3 meretur fehlt B. — 7, 3 tua fehlt B.

154. In inventione s. Antonii erem.

Ad Nocturnum.

1. Tanti viri solemnio
Jubilemus divinitus,
Super nostro consortio
Veni, creator spiritus.

2. Vulneratus daemonibus
Pergens iter per asperum,
Solatur tuis vocibus,
Conditor alme siderum.

3. Expers litteris sapiens,
Vincit vates scientiae,
Signo tuo se muniens,
Magne Deus potentiae.

4. Docens eum tugurium
Pauli ferre teterrime,
His corvo mittis prandium,
Lucis creator optime.

5. Cadaver Pauli fletibus
Sepelit egens sarculi
Missis a te leonibus,
Jesu, salvator saeculi.

6. Felix pater Antonius
Coelos conscendit hodie,
Suscepit eum obvius
Splendor paternae gloriae.

7. Antoni, pater hagie,
Coelesti fulgens gloria,
Donet per te rex gloriae
Beata nobis gaudia.

8. Patri sit laus et filio
Paraclitoque flamini,
Quem laudat coeli solio
Iste confessor Domini.

Brev. ms. Palat. Vindob. 1945 anni 1420. — Die letzten Zeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen.

155. De sancto Antonio Patavino.

Ad Vesperas.

1. En gratulemur hodie
Christo regi jucundius,
In cujus aula gloriae
Jam jubilat Antonius.

2. Francisci patris aemulus
Sic illi se contemperat,
Ut fonte manans rivulus
Aquas vitae circumferat.

3. Longe lateque defluit
Sitique mortis aridos
Verbo salutis imbuit
Dans rore sacro invidos.

4. Hic stigmatum qui bajulo
Patri natus innititur,
Dum praedicat de titulo,
Confixus ille cernitur.

5. Sub tanto duce militans
Vincendo se non vincitur,
Duci miles cohabitans
Jam bello non concutitur.

6. Nos in campo certaminis
Patrum zelantes gloriam
Hic sub re nostri nominis
Vincamus ignominiam.

7. Praestet hoc nati genitor,
Hoc genitoris genitus
Ac par utrique conditor
Paraclitus hoc spiritus.

Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851 A. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. B. — Antiph. ms. Francisc saec. 14. Cod. Pragens. XIII. C. 14 C. — Cod. Pragens. XIII. B. 1. saec. 14. D. — Unvollständig und fehlerhaft bei Mone 812.

1, 1 Congratulemur C. — 3, 1 difluit A. — 5, 4 illi cernitur C. — 7, 2 genitoris fehlt A.

156. De sancto Antonio.

Ad Nocturnum.

1. Laus regi plena gaudio,
Qui merces militantium,
Seipsum dat Antonio
Militiae stipendium.

2. Antoni, vir egregie,
Qui tuae, quam praenoveras,
Hic vivens arrham gloriae,
Christum videns acceperas.

3. Pro te digna, dum moreris,
Natorum fit commotio,
Margaritae non funeris
Cujus fiat possessio.

4. Hujus honorem gloriae
Praedixeras in Padua,
Quae tantis vitae gratia
Manet donis irrigua.

5. Per te, pater, cum filio,
Consolatorque spiritus,
A criminum contagio
Nos hic emundet funditus.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851 B. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. C. — Antiph. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Pragens. XIII. C. 14. D. — Mel.: In coelesti collegio D.

157. De sancto Antonio.

Ad Laudes.

1. Jesu, lux vera mentium,
Nos illustra diluculo
Tot signis per Antonium
Opaco fulgens saeculo.

2. Hic nautis in naufragio
Signo salutis adfuit,
Quibus sub lucis radio
Viae ducatum praebuit.

3. Haereticum lux fidei
Signo purgat, dum jacitur
Ab alto vasis vitrei
Fragilitas nec frangitur.

4. Irrisor lucis gratiae
Signorum languet clericus,
Post votum surgens gloriae
Sancti fit testis publicus.

5. Per hunc nos, pater luminum,
Signes et, lux de lumine,
Illustratoris hominum,
Cum spiritus munimine.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. B. — Antiph. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Pragens. XIII. C. 14. C. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851 D. — Mel.: Proles de coelo prodiit. C.

158. De sancta Apollonia.

Ad Vesperas.

1. Apolloniae virginis
Inhaerentes solemniis
Cantu dulcis harmoniae
Regem laudemus gloriae.

2. Natam a puerilibus
Annis, quam ditans moribus,
Vitiorum humoribus
Privat atque squaloribus.

3. Cellidriano tradita
Ad imbuendum inclyta
A patre viro nobili
Corde flagrat immobili.

4. Tandem nutrici strenuae
Virginis corpus tenue
Ad educandum redditur
Christianae et creditur.

5. Alit tenellam virginem
Nutrix, Domino celebrem,
Docens, placeret ut Deo,
Plus quam cibo corporeo.

6. Ad verba salutifera
Nutricis Apollonia
Delectatur in Domino
Nequam despecto saeculo.

7. Almae sit laus trinitati,
Victoria unitati,
Apolloniae precibus
Quae nos jungat coelestibus.

Brev. ms. Melitensium in Pedepontis Pragens. No. 8 anni 1398 add. saec. 15. A. — Antiph. ms. Pragens. XII A 9 saec. 15 B. — Hymn. ms. c. commento saec. 15. Cod. Pragens. XIII G 9 C. — Brev. ms. S. Jacobi Brunae 26 saec. 15. D.

2, 1 Nata puerilibus B; Natam a parentibus CD. — 2, 2 Annis puerilibus C; Annis qui ditans D. — 2, 3 Vitiorum oneribus C. — 2, 4 Privatur os squaloribus C. — 3, 1 Colidano C. — 3, 2 Ad nubendum A. — 3, 4 flagratur C. — 4, 2 corpus tenerae C. — 4, 4 ut creditur C. — 5, 1 teneram virginem A; virginem teneram C. — 5, 2 Domino nutrix celerem C. — 5, 3 Docens complacere Deo C. — 6, 1 Adversa C. — 6, 4 Despecta nequam saeculo C; Nequam despreto saeculo B.

159. De sancta Apollonia.

Ad Nocturnum.

1. Orbis splendor per climata,
Apollonia inclyta,
Virtutum ejus merita
Mater pandit ecclesia.

2. Non generis mens virginis
[Nec] quoque pulchritudinis
Advertit efficaciam
Hujus per Dei gratiam.

3. Induta culto regio
In via, non in devio
Pedem reponens animae
Deum [petit] precamine.

4. Almae sit laus trinitati,
Victoria unitati,
Apolloniae precibus
Qui nos jungat coelestibus.

Brev. ms. Melitensium in Pedepontis Pragens. 80 anni 1398.

160. De sancta Apollonia.

1. Quem terra, pontus, aethera
Colunt et coeli curia,
Dignam elegit famulam
Virginem Apolloniam.

2. Cui luna, sol et omnia
Condigna dant obsequia,
Impendit beneficia
Per hujus sanctae merita.

3. Mirantur ergo saecula
Coelestia miracula
Patrata in hac virgine,
Quae militavit inclyte.

4. Beata mater munere,
Quae meruisti vincere
Dira tormenta gentium
Excussione dentium.

5. Benedicta coeli nuntio,
Quae pro Dei filio
Ignem subisti validum
Properans ad martyrium.

6. O gloriosa domina,
Quae post tot cruciamina
Membra relinquens saeculo
Animam coeli solio.

7. Quod Eva tristis abstulit
Nunc paradisi gaudia,
Hoc tibi Deus contulit
Salutis per compendia.

8. Tu regis alti janua,
Quae sanctis exstat pervia,
Fac miseris sit patula
Et nobis, Christi famula.

9. Gloria tibi, Domine,
Pater, fili, paraclite,
Qui sanctae Apolloniae
Exaudis nos precamine.

Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesens. 23 A. — Hymn. ms. Griesens. 155 saec. $^{15}/_{16}$ B. — 1, 2 Columtur B; coeli fehlt A. — 3, 4 militat B. — 4, 1 Sancta mater B. — 8, 3 sic pocula AB. — 9, 4 Exaudi B. — Die ersten Zeilen sämmtlicher Strophen gleichen den entsprechenden des Hymnus Quem terra, pontus.

161. De sancto Arsacio.

In 1. Vesperis.

1. Jucundemur melodia,
Dulcis cantus symphonia
Christo regi summo, quia
Festa adsunt nobis pia.

2. Vir praeclarus, venerandus
Arsacius et laudandus
Fidei se subdit, dandus
Ambrosio imbuendus.

3. Catholicus comprehensus
Divo spiritu accensus,
A non-fide est suspensus
Factus confessor immensus.

4. Convertit Mediolanum
Patremque Eustorianum
Et Eustorium germanum,
Toti terrae facit sanum.

5. Matrem convertit Laudinam,
Rimariam consobrinam
Centuagiesque trinam
Tandem convertit ruinam.

6. Phoracem nec non Vercellas
Sanans convertit procellas,
Inopias, curisellas,
Medicinas dans novellas.

7. Laudam demum est reversus
Et ad praesulatum versus
Per conciliique versus
Est dignitati immersus.

8. Hic gratibus Dei rexit,
In terris quod hunc dilexit,
Quem de coelis El prospexit,
Ad se spiritum transvexit.

9. Laus sit tibi, Deus vere,
Ex affectu cordis mere,
Omni malo nos tuere
Et da juge te videre.

Brev. ms. Ilminense anni 1437. Clm. Monacens. 7391. — Zum Verständnis vgl. Acta SS. Mai VII. p. LVIII. n. 21 sqq. — 5, 3 Centuagiemque Hs. — 7, 3 Pro concilii Hs. — 9, 4 da junge Hs.

162. De sancto Auctore.

Ad Vesperas.

1. De Auctore nunc patrono
Nostro libet pangere,
Quem adepti Dei dono
Sumus, ne nos angere
Possit hostis, dum in throno
Huic vox queat clangere.

2. Hunc auctor nobis coelestis
Pro patrono statuit,
Quod ex miris per hunc gestis
Gregi bene patuit,
Invocantibus nam maestis
Juvando non latuit.

3. Iste auctor Deo gratus
Omni menda caruit,
Cum Treviris conversatus
Signifer apparuit
Et post mortem nobis datus
Ut defensor claruit.

4. Novae laudis hinc patroni
Hujus festa quaerito,
Nam pro laude Dei boni
Hunc laudabis merito,
Corde, voce clari soni
Laudes ergo gerito.

5. O beate pater Auctor,
Tu te invocantibus
Tutor, rector sis et fautor
Et te deprecantibus
Sis morumque pacis auctor,
Ut adsint regnantibus.

6. Sit divinae trinitati
Honor, laus et gloria
Auctoris veri, beati
Hujus ex memoria
Ut per hoc nostri peccati
Deleatur scoria.

Brev. ms. Lubicens. saec. 15. Cod. bibl. civit. ol. 62.

163. De sancto Augustino.

Ad Vesperas.

1. Laetetur Sion filia
Ex alto fulta munere,
Chorus pangat solemnia
Jam lucis orto sidere.

2. Sidus ex solis spiculo
Augustinus scintillulat,
Obscuris in propatulo
Aurora lucis rutilat.

3. Erutilat prodigiis
Hujus in terris radius,
Edixerat ecclesiis
Ales diei nuntius.

4. Praenuntius scientiae
Sacrae secreta luminat,
Imbre refusa gratiae
Vox clara ecce intonat.

5. Altitonat sententiis
Manichaeorum pendula
Trudens, cedit a dubiis
Nox, tenebrae et nubila.

6. Hinc nubila qui revehit
Ex anima justitiae,
Intronizatum provehit
Summae Deus clementiae.

7. Clemens pater nos pauperes
A fauce hostis invidi
Sic praetuens fac praepares
Ad coenam agni providi.

8. Providо patri, genito
Paraclitoque gloria,
Sint Augustini merito
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 15. — Die letzten Zeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen; die ersten Zeilen der Strophen nehmen jedesmal ein Wort aus der letzten Zeile der vorhergehenden Strophe herüber, das durch Sperrdruck hervorgehoben.

164. De sancto Augustino.

1. Festa patris Augustini,
Gesta praesulis divini
Celebrantes veneremur,
Admirantes imitemur.

2. De profundo Babylonis,
De mundo confusionis
Rex coelorum duxit talem
Ad coelestem Hierusalem.

3. Sacerdotium regale
Regnumque sacerdotale
Hic ut David ordinavit,
Ut Salomon exornavit.

4. Hic ut Aaron zelotes
Abiron consacerdotes
Aemulatus est viventes
Ad infernum descendentes.

5. Simulacra perfidorum,
Spurca sacra reproborum
Ut Moyses annullavit
Et Phinees castigavit.

6. Sacra principis muscarum,
Genimina viperarum,
Ut Elias profanavit,
Ut Johannes increpavit.

7. Hunc post Christum imitemur,
Hunc ad Christum comitemur,
Scholam ejus frequentantes,
Stolam ejus praestolantes.

8. Praesta, pater et patrone,
Praesta, fili, pastor bone,
Praesta, spiritus amborum,
Stolam nobis beatorum.

Brev. ms. Claustroneoburgens. 1200 saec. 14. A. — Hymn. ms. Claustroneoburgens. 999 saec. 14. B. — 4, 1 helotes A. — 4, 3 est fehlt A.

165. De sancto Augustino.

1. Exsultemus Deo caeli
Caritatis spe fideli,
Qui ut angelum divinum
Mundo misit Augustinum.

2. Oriens nos visitavit,
Quibus talem destinavit
Post apostolos pastorem
Apostolicum doctorem.

3. Malleus haereticorum,
Dux et decus clericorum
Schismaticos confutavit,
Catholicos confortavit.

4. Libros scripsit infinitos
Et instruxit imperitos,
Lacte parvulos potavit,
Majusculos pane pavit.

5. Hujus, Christe, nunc ducatu
In tuo discipulatu
Nos indignos tu dignare
Deo dignis aggregare.

6. Praesta, pater et patrone,
Praesta, fili, pastor bone,
Praesta spiritus amborum
Sortem nobis electorum.

Brev. ms. Claustroneoburgens. 1200 saec. 14. A. — Hymn. ms. Claustroneoburgens. 999 saec. 14. B. — Mel.: Festa matris Augustini B.

166. De sancto Augustino.

1. Gratulentur eremitae
Uniti coenobio,
Laetentur anachoritae
Cum cleri collegio,
Augustinus lumen vitae
Cepit ab Antonio.

2. Audiens Simplicianum
Sociis exclamitat:
Surgant indocti, tunc vanum
A se mundum abdicat,
Nec fuit opus humanum,
Eremum inhabitat.

3. Augustinus baptizatur,
Exsultat ecclesia,
Te Deum hic ordinatur,
O mira solertia,
Pia mater delectatur,
Ovat coeli curia.

4. Veste migra hic indutus,
Praecinctus corrigia,
Ut Johannes redimitus
Est zona pellicea,
Gestus cujus est secutus
Thesbite cum Elia.

5. Fratres Deum norma data
Jubet praediligere,
Caritate ordinata
Proximo se nectere,
Qua virtutibus ornata
Monet libros legere.

6. Salve, pater et dux noster,
Caput nostrum inclytum,
Exoretur virgo mater,
Supplicet ad filium,
Ut in eo quivis frater
Perhorrescat vitium.

7. Enti summo, uno trino,
Laus, honor et gloria,
Vel rerum numero quino,
Jesu Christi gratia
Hic detur utili bino
Nobis et in patria.

Cod. Palat. Vindob. 3301 saec. 16 A. — Brev. Roman. imp. Venet. 1521 B. — 5, 1 data fehlt A. — 7, 3 Vel verum B.

167. De sancto Augustino.

1. Alma parente genitus,
Doctorum doctor maximus,
Est primus puer deditus
Augustinus in studiis.
2. Hic omne, quod in literis,
Quod artibus in liberis
Et quidquid in scientiis,
Nullo tradente concipit.
3. Summe peritus apicem
Tenebat rerum omnium,
Replebat aures, tollitur
Augustinus ad sidera.
4. Baptizat hunc Ambrosius,
Deum laudamus intonat,
Simplicianus monachus
Habitum dat et cingulum.
5. Commemoramus te, patrem
Eremitarum colimus,
Augustine, te poscimus,
Sis filiis solatium.
6. Da, pater alme, da, fili,
Spiritus sancte, caritas,
Te venerari jugiter
Et Augustinum colere.

Cod. Palat. Vindob. 3301 saec. 16.

168. De sancta Barbara.

1. Digne colit ecclesia
Haec praeclara solemnia,
In quibus virgo Barbara
Conscendit super sidera.
2. Haec blandimenta saeculi
Sprevit et minas populi
Reputavit pro nihilo
Se commendando Domino.
3. Hinc traditur tortoribus,
Qui poenis hanc atrocibus
Affligunt donec abneget
Nomen, quod [Christus] edocet.
4. At virgo Christi nobilis,
In fide stans immobilis,
Fortis pugnat in stadio,
Devicit icta gladio.
5. Sit honor patri Domino,
Laus ejus unigenito,
Pneumati sancto gloria
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Chimense. saec. 15. Clm. Monacens. 5306.

169. De sancta Barbara.

1. Bonis sonis concordiis
Vox psallat in praeludiis
Musicarum suffragia,
Beata nobis gaudia.
2. Auctorem mundi noverat
Dum virgo votum apperit,
Puritatis adest rigor,
Rerum Deus tenax vigor.
3. Barbara ense traditur,
A patre sponso mittitur,
Hanc laudant omnis angeli,
Beatus auctor saeculi.
4. Ab igne post consumitur,
Dum corpus bysso colitur
Lucens amictu splendidi
Ad coenam agni providi.
5. Reis solamen porrige,
Carnem infectam corrige,
Ut des nobis imperium,
Rex gloriose martyrum.
6. Annue, sancta trinitas,
Concede simplex unitas,
Videre floris roridam
Auroram lucis fulgidam.

Antiphon. ms. Raigradense. $\frac{F}{K}$ I *a* 1 anni 1325. — 2, 2 apperuit Hs. — 4, 3 amictos Hs. — 5, 3 Ut det Hs. — 6, 1 beata trinitas Hs.

170. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

1. Praecelsae festum Barbarae
Concedat nos depromere
Christus, amator virginum,
Rex gloriosus martyrum.

2. Virilem sexum respuit,
Patrisque vota renuit,
Nobilis haec locupleta
Virgo permansit Barbara.

3. Abraham natum immolat,
Dioscorus hanc natam dat
Ad supplicia, tormenta,
Constans haec erat Barbara.

4. Angelorum solatia
In carcere haec reclusa
Accepit, vitae pascua
Cum serto virgo Barbara.

5. Sicut Moyses obumbrata,
Cum stola candidissima
Te texit Christus in hora
Passionis tuae, Barbara.

6. Tu in adspectu judicis
Vindictam tolle vindicis,
Pro nobis prece cara sta,
Virtuosa tu Barbara.

7. Necessitatis tempore
Corde, verbo et opere
Te invocant, o praeclara,
Cuncta ministrans Barbara.

8. Trinum et unum rogita,
Ut corpus Christi, sacrata,
Nos pascat in mortis hora
Tuo obtentu, Barbara.

Brev. ms. Ilmense anni 1473 Clm. Monacens. 7391. A. — Vesperale ms. Underdorfen. saec. 15. Clm. Monacens. 7772. B. — Clm. Monacens. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. C. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14910. E. — Brev. ms. Scotor. Vindobon. 50 h 8. saec. 15. F.

1, 3 Christus cunctarum virginum D. — 1, 4 gloriose D. — 2, 3 Nobilisque A. — 3, 3 Ad supplicium A; Ad tortorum supplicia F. — 3, 4 Ob deitatis nomina F. — 4, 2 carcere recondita F. — 4, 4 serto haec Christicola F. — Str. 5 fehlt F. — 5, 1 adumbrata D. — Str. 6 fehlt F, dafür

Haec cum Judith castissima,
Cum Hesther praeclarissima
Reatus caput amputet,
Nos Mardochaeo collocet.

7, 3 u. 4 Qui hanc invocant corditer | Succurrit his celeriter F. — 8, 3 Nos fehlt D. — Str. 8 lautet in F unverständlich:

Trino et uni gloria
Haec semper Dei famula,
Ut hujus per suffragia
Coeli fruamur laurea.

171. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Beatorum ad roseta,
Tormentorum ad spineta
Barbara transivit lacta,
Laudemus Dei filium.

2. Auster flans virtute forti
Rosam duxit hujus horti,
Quam complantant castae sorti
Flos campi, florens lilium.

3. Rore coelico compluta,
Fidei virtute tuta,
Sprevit et deridet muta
Simulacra gentilium.

4. Bona nobis posce cuncta,
Sponsa sponso tuo juncta,
Contra dirae mortis puncta
Da robur et auxilium.

5. Armis lucis te vestisti,
Dum luctamen hoc inisti,
Quibus actum devicisti
Poenarum horribilium.

6. Ramus palmae virescentis
Datur laudibus vincentis,
Auri cultus resplendentis
Coelestium mobilium.

7. Alme Deus, trine monos,
Jugis tibi laudis honos,
Virginales nos ad thronos
Perduc post exsilium.

Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14910. A. — Clm. Monacens. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. Mel. = O Christi mater fulgida.

172. De sancta Barbara.

1. Barbara, virgo inclita,
Coelos conscendit hodie,
Quam vexit ad coelestia
Splendor paternae gloriae.

2. Agnum sequens cum cantico
Et sponsum sine macula,
Cum quo degustat sedule
Aeterna Christi munera.

3. Rosa rubens martyrio
Floret ut candens lilium,
Tenet cum Dei filio
Magnum salutis gaudium.

4. Beata, quae in acie
Inter Sion juvenculas
Te videt laeta facie,
O lux beata trinitas.

5. Assumpta est feliciter
Mundum linquens nequissimum,
Tecum gaudet perenniter,
Jesu corona virginum.

6. Rogamus ergo pariter
Nos, virgo, irae filii,
Ut perducas feliciter
Ad coenam agni providi.

7. Alme pater, nos protegas,
Fili, tu nos illumina,
Det flaminis benignitas
Beata nobis gaudia.

Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. Mit Mel. — Die Schlufszeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen. — 6, 1 Rogemus Hs.

173. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Hymnizemus regi Christo,
Quem collaudant in excelso
Cives coelestis patriae
Hymnum canentes gloriae.

2. Et simul nos in hac vita
Pro Barbarae solemnia
Hymnizando jubilemus,
Per hanc Christum collaudemus.

3. Confitetur trinitatem,
Infert ei pater mortem,
Sed et marmor sub pedibus
Transfert eam in montibus.

4. Pastor nequam oves perdit,
Patri prolem dum ostendit,
Oves ejus sunt locustae,
Sic punitur pastor juste.

5. Corpus sanctum verberatur,
Cilicio dissecatur,
Costae ejus perforatae
Et lampades applicatae.

6. Caput ejus ex malleo
Tundi jubet ferus leo
Et mamillas amputari
Posteaque decollari.

7. Gemma Christi, o Barbara,
Nobis tecum sedem para,
Ut nos tecum feliciter
Conregnemus perenniter.

Brev. ms. Damasin. saec. 15. Clm. Monacens. 5695. — 2,˙2 solemnaria Hs.; über solemnia, ae cfr. Du Cange s. h. v. — 5, 2 desiccatur Hs. — 6, 2 Tondi jubet Hs.

174. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Tua prece nos insigni,
Nunc rosa, veris primula,
Dira ducis et maligni
Ne nos attentent jacula.

2. Cum sis mitis ut agnella,
Throno regis nos insella,
Jesu, corona virginum,
Qui lux es vera luminum.

3. Ne dicatur nobis „ite“,
Martyr virgoque proroga,
Sed ad verbum „huc venite“
Regna patris tu eroga.

4. Tibi decus, Jesu bone,
Laborantes qui coronae
Coeli decoras bravio,
Mundi currentes stadio.

Brev. ms. Ducumburgen. 74 saec. 15. A. — Brev. ms. Claustroneoburgens. 1199 saec. 14. B. — Brev. ms. Aquilegien. saec. 15. Cod. semin. Brixin. s. sign. C. — Brev. ms. Lambacen. CLXXVII saec. 15. D. — Brev. sec. notulam et ritum DD. Theutonicorum imp. s. l. 1500. E.

1, 1 Illa prece D. — 1, 2 Rosa veri primula D; Fulgens vernalis primula E. — 2, 2 instella B; installa E. — 3. 1 Ne dicas C. — 3, 3 hoc venite ABE; da venire D. — 3, 4 Regnare patris eroga BC; Stare patris tu D; Stans tu patris o roga. — 4, 1 sqq. Deo patri sit gloria ABCD.

175. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Ave vernans rosa,
Virgo gratiosa.
Barbara dignare
Nos te collaudare.

2. Gaude Deo digna,
Dulcis et benigna.
Barbara, flos clare,
Nostri recordare

3. Salve agna mitis,
Palmes verae vitis,
Barbara fecunda,
Nos a noxa munda.

4. Vale cedrus lata,
In coelo plantata,
Barbara beata,
Abige peccata.

5. Barbara formosa,
Felix, gratiosa,
Torcularis uva,
Precibus nos juva.

6. Sit laus Deo patri.
Summo Christo decus.
Spiritui sancto.
Tribus honor unus.

Clm. Monacens. 8394. saec. 15. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15. B. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 35. saec. 15. C. — Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 20021 anni 1470. D.

176. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Ave, martyr alma,
Florens sicut palma,
Barbara decora,
Tu pro nobis ora.

2. Gaude, benedicta
Athleta invicta,
Barbara insignis
Opem fer indignis.

3. Salve, vas honoris,
Sponsa salvatoris,
Barbara dilecta,
Duc nos via recta.

4. Vale, templum Dei
Pulchrae speciei,
Barbara nunc rei
Miserere mei.

5. Barbara praeclara,
Christo Jesu cara,
Pia, reverenda,
Ipso nos commenda

6. Sit laus Deo patri
Summo Christo decus
Spiritui sancto
Tribus honor unus.

Clm. Monacens. 8394. saec. 15. A. — Cod. S. Petri Salisburg. a VI 52 saec. 15. B. — Cod. S. Petri Salisburg. a VI 35 saec. 15. C. — Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 20021 anni 1470. D. — 2, 1 u. 2 Gaude athleta invicta | Barbara benedicta BC.

177. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Ave gemma splendens
Liliumque candens,
Barbara praefulgens,
Nobis esto clemens.

2. Gaude vitae vena,
Caritate plena,
Barbara serena,
Salva nos a poena.

3. Salve micans stella,
Gratiarum cella,
Barbara sacrata,
Nobis Christum placa.

4. Vale, salve, gaude,
Ave digna laude,
Barbara suavis,
Junge nos beatis.

5. Barbara, flos florum,
Consors angelorum,
Memento reorum
In regno coelorum.

6. Sit laus Deo patri,
Summo Christo decus,
Spiritui sancto,
Tribus honor unus.

Clm. Monacens. 8394. saec. 15. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 15. saec. 15. B. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 35 saec. 15. C. — Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 20021 anni 1470. D.

178. In translatione sanctae Barbarae.

1. Adsunt plausu celebria
Lucis hujus praeconia,
Qua virgo martyr inclita
Mundi triumphat Barbara.

2. Haec vaga mundi gaudia
Et blandimenta noxia,
Patrem linquens et praedia
Lucra metit coelestia.

3. Grata patri per omnia
Digna nutritur gloria,
Lautam favoris gratia
Turris servat custodia.

4. Formosa foris facie,
Sed fidei pro specie
Fulget intus formosior
Et sponso sponsa gratior.

5. Unica patris filia
Unico matris filio,
Eximio eximia
Se copulat obsequio.

6. Perempta patris furia
Sponsi potitur copia,
Suscepta coeli curia
Regis locatur regia.

7. Qua virgo cum virginibus
Et martyr cum martyribus
Cantat felix feliciter,
Laus tibi, Christe, jugiter.

8. Juncta sponsi complexibus
Jam coelica coelestibus
Nos virgo martyr socia
Post hujus vitae spatia.

9. Ut agnum sine macula
Sequamur per tripudia
Sanctorum aeternalia
In saeculorum saecula.

10. Praesta, pater ingenite,
Patrisque unigenite
Et utriusque spiritus,
Dexter Dei tu digitus.

Hymn. ms. Superioris Altae saec. 15. Clm. Monacens. 9508 mit Mel. A. — Brev. ms saec. 15. Clm. Monacens. 26681. B. — Brev. ms. S. Floriani XI, 475 saec. 14. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 403 saec. 15. D.

1, 3 Patris linquens D. — 3, 3 Tanta favoris C. — 3, 4 Munda servat praecordia D. — 4, 2 per speciem D. — 6, 4 Regis locat in regia B; locat in gloria D. — 7, 3 Tanta felix B. — 8, 1 Cuncta sponsi B. — 9, 1 Et agnum B. — 9, 2 Sequatur B.

179. De sancto Bartholomaeo.

1. Psallat chorus in jubilo
Superno regi domino,
Qui nos dat apostolico
Gaudere patrocinio.

2. Bartholomaei merita
Decantet haec ecclesia,
Cujus sacra solemnia
Praesentet laude debita.

3. Christi missus dum praedicat,
Gentilitatem abdicat,
Plebemque Deo dedicat,
Deum patrem magnificat.

4. Vexatam regis filiam
Per daemonis invidiam
Sanat ad Dei gloriam,
Convertit idolatriam.

5. Christo credit Polymius
Creditque Deo populus,
In eis atque omnibus
Laudatur Dei filius.

6. Astragis saevit feritas,
Exuitur humanitas,
Sancto datur felicitas,
Superno regi claritas.

7. Voto precamur supplici,
Ut precibus apostoli
Nos a reatu liberi
Possimus Deo perfrui.

Brev. ms. Secovien. saec. 15. Cod. Gracen. 1548. — 2, 4 laude semita.

180. De sancto Bartholomaeo.

1. Laudibus dignis resonemus hymnis,
Additur caelis Domino fidelis
Civis, elatus meritis, beatus
Bartholomaeus.

2. In die coetus modulare laetus
Vocibus festis jubilans canoris,
Gloriae sanctum recolens triumphum
Bartholomaei.

3. Hominis sedem gemebundus aedem
Hostis antiquus fugiens iniquus,
Tristis abscedit quaerulusque cedit
Bartholomaeo.

4. Noluit justum latere magistrum
Indus antiquum fugiendo ritum,
Verae sementem fidei serentem
Bartholomaeum.

5. Te parem Petro memorem beato,
Qui tenet primam monetam sacratam,
[Cui datur] prima, tibi sors secunda,
Bartholomaee.

6. Laus Deo patri genitaeque proli,
Flamini sancto reboat in alto
Gloria coeto, requie potito
Bartholomaeo.

Hymnar. ms. Griesens. 154 saec. 16. — 2, 2 canorum Hs. gegen den Reim. — 3, 1 gemebundum Hs. — 4, 1 Noluerat Hs. — 5, 1 beate Hs. gegen den Reim. — 5, 3 Lücke von drei Silben. — 6, 1 genitique Hs.

181. De sancto Bartholomaeo.

1. Apostoli solemnia
Suscipiat ecclesia,
Concinat vox angelica
Plebs laudet cum laetitia.

2. Per quem teruntur crimina,
Curatur regis filia,
Rex cedit atque milia,
Gaudet coelestis curia.

3. Qui vincens in martyrio,
Carnis discerpto corio,
Coetu ductus angelico,
Caput submisit gladio.

4. Sic Deus hoc ulciscitur,
Rex Astrages confunditur,
Daemonio prosternitur,
Nece saeva corripitur.

5. O sancte Bartholomeae,
O pontifex aetheree,
Fer nobis opem veniae
A Deo tibi traditae.

6. Ut cum judex consederis
Judicibus cum ceteris,
Ne damnemur sceleris
Adsta pro tuis famulis.

7. Praesta, pater piissime
Jesuque perdulcissime
Ac spiritus clementiae,
Rex regum electissime.

Brev. Misnense imp. Lipsiae. 1502. — 1, 4 laudat. — 2, 2 Curare. — 3, 2 discerptus. — 6, 4 Adsta tu pro.

182. De sancto Benedicto.

1. Rex benedicte, benedic et protege
Laudantes tuum Benedictum famulum,
Qui benedictus nomine et moribus
Claruit signis, quod est tui muneris.
2. Vas reformabat, quod casus diviserat,
Nunc miserando nos reformet animo,
Impetrans nobis fontem veri luminis,
Ad cujus precem silex fudit laticem.
3. Vincla ligati nutu solvit oculi,
Clemens nostrorum vincla solvat scelerum,
Ut certo pede gradiamur tramite,
Quem suasit nobis ipse dux examinis.
4. Rex Christe, tuum secretalem intimum,
Qui ut orabat, mortuus revixerat,
Nos mortis reos, morte cordis mortuos,
A morte mala ejus prece libera.
5. Ad te tendebat, ad te per te venerat,
Nunc videns tecum tui regni gaudium,
Nos tanti patris congaudentes gaudio
Psallamus odas, sit tibi laus, trinitas.

Brev. ms. Lambacen. CLXXIII. saec. 14. A. — Brev. ms. Lincen. F p 19. saec. 12. B. — Brev. ms. Raigraden. $\frac{D}{K}$ I a 17. saec. 14. C. — Cod. Palatin. Vindob. 1826 saec. 12. D. — Diurn. ms. Graecens. 1463 anni 1357. E. — Brev. ms. Cellae Principum saec. 14. Clm. Monacens. 7213. F. — Brev. ms. Caesareense saec. 15. Clm. Monacens. 7922. G. — 3, 3 recto pede B. — 3, 4 exanimis A. — 4, 1 Per Christe B; O Christe tuum CD. — 4, 3 mortis corde B. — 5, 4 laus tibi A.

183. De sancto Benedicto.

Ad Nocturnum.

1. Ut tuae vitae, Benedicte, laudes
Nunc tui digne famuli canamus,
Cordis impuri maculam tu apte
Solve precatu.
2. Tu monachorum pater et magister,
Caelibem vitam sacer edidisti
Atque doctrinae monumenta signis
Ipse probasti.

3. O nimis felix, pater alme, semper
Angelis vita, spiritu prophetis,
Patribus signis, Domini ministris
Par documentis.

4. Est satis solos alios venire
Et suas Christo animas lucrari,
Tu subornatus grege centuplato
Appetis astra.

5. Quo tot a Christo redimite sertis,
Quot tuis scriptis animas lucraris,
Inter has et nos simul adnotari,
Sancte, precare.

6. Hoc pater praestet, hoc idem parentis
Unicus natus sibi comperennis,
Hoc sacer flatus, Deus unus una
Omne per aevum.

Brev. ms. Benedict. saec. 14. Clm. Monacens. 23 179.

184. De sancto Benedicto.

Ad Completorium.

1. Te, Christe, rex piissime,
Hic confitendo jugiter
Calcavit hostem fortiter
Superbum ac satellitem.

2. Virtutum actu et fide
Confessionis ordine
Jejuna membra deferens
Dapes supernas obtinet.

3. Plus currit in certamine
Confessor iste sustinens,
Quam martyr ictu sufferens
Mucrone fundens sanguinem.

4. Proinde te, piissime,
Precamur hujus supplices,
Ut hujus almi gratia
Nobis remittas debita.

5. Gloria tibi, Domine,
Gloria unigenito
Una cum sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Thierhauptense saec. 15. Clm. Monacens. 21 007.

185. De sancto Benedicto.

1. Monachorum praeducem,
Benedictum caelibem
Laudemus cum cantico
Cordis in tripudio.

2. Annos pueritiae
Dispensando provide
Subtraxit a saeculo,
Quos libavit Domino.

3. Regularis vitae mores
Reputans, ut coeli flores,
In specus latibulo
Se recepit clanculo.

4. Curam carnis respuens,
Poenis se subjiciens,
Totum suum vivere
Dedit parsimoniae.

5. Merulae sub specie
Princeps castrimargiae
Temptat doctorem gratiae
Per florem pudicitiae.

6. A Romano monacho
Pascitur edulio,
Quem a specu solito
Vocat tintinnabulo.

7. Nobis ejus precibus
Sit placatus Dominus,
Ut per ejus gratiam
Consequamur gloriam.

8. Nobis pater et filius
Praestet hoc et paraclitus,
Ut simus in patria
Per infinita saecula.

Cod. Palat. Vindobon. (ol. Campensis) 883 saec. ^{14} 15. — Das Lied steht in einer Reihe liturgischer Hymnen.

186. De sancto Benedicto.

Ad Laudes.

1. Laudes canoras concrepet
Pugnantium ecclesia,
Hostesque malos increpet
Benedicti potentia.

2. Qua membra sanat arida,
Visum caecis restituit,
Surgunt defuncta corpora,
Istud in multis patuit.

3. Construuntur coenobia,
Sacra dat pater monita,
Arcta vivunt inedia,
Dote dotantur coelica.

4. Uterque sexus advenit,
Datam observant normulam,
Coctum vinumque horruit
Istam professus regulam.

5. Recitat hoc Gregorius,
Doctor hujus et filius,
Quem sublimavit Dominus
Non aliis infimius.

6. Patri natoque gloria,
Decus, honor paraclito,
Nobis aeterna gaudia
Sint Benedicti merito.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. s. sign. bibl. Rossianae. — 3, 4 Docte doctantur Hs. — 5, 1 hoc Hieronymus Hs.

187. De sancto Benedicto.

1. Gaude civitas coelestis,
Quod beatus adest testis
Junctus tibi Benedictus,
Dei famulus invictus.

2. Hic in terris mundum suis
Despexit cum fallaciis,
Vas ubi prece solidat,
Fugit, ne laude pereat.

3. Vestem panem dat Romanus,
Sed antiqui saevit manus,
Dum submitti panem novit,
Hostis ictu molem movit.

4. Sacerdote visitatur,
Paschae dies nuntiatur,
Sumunt cibum simul laeti
Dei gratia repleti.

5. Currit Maurus jussu patris
Petri graditurque viis,
Super liquens elementum
Demersum trahit Placidum.

6. Electo grex veneficum
Patri praesentat poculum,
Sed signo crucis edito
Vas eliquescit subito.

7. O Benedicte, sine mora
Tu pro nobis semper ora,
Utque nobis expurgatis
Sit portio cum beatis.

8. Honor, decus et potestas
Una tibi sit majestas,
In qua pater, verbum, flamen
Unus Deus regnat. Amen.

Brev. ms. Alrispacen. saec. 15. Clm. Monacens. 2820. A. — Brev. ms. Campi principum anni 1494. Clm. Monacens. 6918. B. — Brev. ms. Cistercien. saec. 14. Clm. Monacens. 23280. C. — 7, 1 Benedicte sine C.

188. De sancto Benedicto.

Ad Matutinum.

1. Felix nostra religio
Ad Benedictum clamitet,
Eductos de exsilio
Jesu sanctis nos societ.

2. Jesu virtute clericum
A potestate daemonis
Eripuit, propheticum
Jussum hoc dans et numinis:

3. Non carnes edas amplius,
Sacros non petas ordines,
Sin vero tibi fortius
Adhuc illudent daemones.

4. Sed jussum patris clericus
Oblitus verbum accidit,
Quod dixit Christi famulus
Turpique morte concidit.

5. Abba pater, nos visita
Tuae splendore gratiae,
Perficere da cognita,
Consortes nos fac gloriae.

6. Patri natoque gloria,
Decus, honor paraclito,
Nobis aeterna gaudia
Sint Benedicti merita.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae. s. sign.

189. De sancto Benedicto.

1. Deus, tuorum militum
Spes et corona, praemium,
Intende pronis auribus
Indignis nostris vocibus.

2. Qui Benedictum hodie
Ab omni purum crimine
Eductum carnis cavea
Levasti super aethera.

3. Ob ejus alma merita
Nostra relaxa crimina
Hic liberans a noxiis
Et in futuris saeculis.

4. Te cuncta laudant pariter,
Summe cunctornm arbiter,
Est cujus regnum stabile
Per aevum sine tempore.

Brev. ms. S. Emmerami. anni 1511. Clm. Monacens. 14575.

190. De sancto Benedicto.

Ad Vesperas.

1. Christe, verum lumen patris,
Te fatemur, hagie,
Natum almae carne matris
Humanae substantiae,
Hic patrem promisit natis
Benedictum hodie.

2. Christus sibi lumen dedit,
Quo lustravit lumine
Mundum tenebrosum, cedit
Daemon sibi fulmine,
Suo Deo cum obedit
Sancto plenus flamine.

3. Hic nam scripsit monachorum
Planam stilo regulam,
Altam donis meritorum
Observantibus eam,
In qua normam vidit morum
Et vivendi formulam.

4. Sicut scripsit, ita vixit,
Testis est Gregorius,
Ut vivebat, sic monebat
Alios liberius,
Inde furit, mentem urit
Presbyter Florentius.

5. Cum invidit patri, vidit
Quod necare poterat
Sanctum patrem, tulit panem,
Viro, quem infecerat,
Sancto mandat, quod hunc
mandat,
Hic ut corvus auferat.

6. Da, ut rite, Benedicte,
Vivamus in regula,
Quam professi sumus, fessi
Non simus, sed omnia
Peragamus, ut vivamus
Cum sanctis per saecula.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. bibl. Rossianae s. sign. — 1, 5 Hic pacem Hs. — 5, 1 in vidi Hs. — 5, 6 His ut Hs. — 6, 3 Quem professi Hs.

191. De sancto Benedicto.

Ad Completorium.

1. Bonum doctrinae, gratia nomine,
Vas disciplinae, tradito lumine
Terrae Nursinae sine caligine,
Mentis ruinae lux carens flamine.

2. Errantem mundum cum sua gloria
Et moribundum patrisque praedia,
O Benedicte, spernis ut labilis,
Vitae non fictae vir venerabilis.

3. Non temptamenta carnis acerrima
Vel blandimenta trahunt ad infima
Te, sed frutecta purgant incendia,
Virtus directa superat omnia.

4. Errorem gregis provido pectore
Non facto tegis mystico robore,
Ampullae virus in cruce spargitur,
Sic hostis dirus publice sternitur.

5. Diu vagantem cum pio verbere
Facis orantem coelico munere,
Aquam producis montis in vertice,
Servum reducis cadens a stipite.

6. Instans mergentem trahis a flumine,
Post zeli dentem sentis asperrime,
Hinc levigatur lapis in opere,
Daemon fugatur, flamma stridet aere.

7. Contritum servas subito puerum,
Gulam explanas, Totilam scis herum,
Dicis futura, clericus solvitur,
Fles pro stuctura flascaque tegitur.

8. Dum mappas spernis, puer abjicitur,
Farinam sternis, fabrica struitur,
Linguis das minas vagusque moritur,
Draconem minas, debitum solvitur.

9. Vas stat illaesum, defluit oleum,
Hinc sanas caesum, galla ducit reum,
Defunctus redit, flet soror nimium,
Haec morti cedit, fis scius omnium.

10. Scribis mandata, nuntias ultima,
Specu sanata fit cito femina,
Labem peccati dele, da gaudia,
Sit trinitati laus, honor, gloria.

Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. — Mit Mel.
Nach Str. 5 Divisio, wodurch der liturgische Gebrauch aufser Zweifel. — 1, 3 Nursiae gegen den Reim Hs. — 7, 2 Glilam explanans Hs. Es ist das Lib. 2 Dialogg. c. XII erzählte gemeint, weshalb sich gula, allenfalls noch cella, als Emendation empfiehlt.

192. De sancto Benedicto.

1. Benedictus sit dominus,
Qui junxit sibi cominus
Sanctum patrem Benedictum,
Quia gessit cor invictum
Christum prae cunctis
diligens.

2. Is nomine de gratia,
Progenitus de Nursia,
Claris ortus parentibus
Scolis est Romae traditus
Nil praeter Deum sitiens.

3. Mundum fugat cum floribus
Pomposis spretis moribus,
Romani sumit habitum
Divine sibi praescitum,
Hunc nutrix quaerit sedula.

4. Sacerdos illi mittitur,
Paschae cibos ut deferat,
Qui ab ambobus sumitur
Et laudes Deo praedicat,
Cui sit honor per saecula.

5. Ferrum natat de profundo,
Crux vas fregit cum immund
Potu, Placidus levatur
Ex aquis et reportatur
Ad paternum gremium.

6. Oleum multiplicatur,
Patris natus suscitatur,
In columba demonstratur
Anima sororis, datur
Ad supernum gaudium.

7. Aquas petra produxisti,
Verus legis lator Christi,
Animam ferre vidisti
Germani teque praescisti
Finiendum citius.

8. Archimandrita fidelis,
Verus haeres Israelis,
A morte nos suscitatos
Domino conjunge gratos,
Ut assumamur mitius.

9. Pater, flamen et tu, Christe,
Fac, quod rogat sanctus iste,
Ut pro nobis oret is te
Collaudetque plus quam bis te
Sanctis cum coelestibus.

Diurnale ms. Campolilien. anni 1433. Cod. Altovadens. XIV. A. — Brev. ms. Graecen. 1658 saec. 14. B. — 4, 2 cibus B. — 9, 3 Te ut pro nobis B; nobis orat A.

193. De sancto Benedicto.

Ad Vesperas.

1. Benedicti solemnitas
Adest, quem mira sanctitas
Christi monstravit famulum,
Dum puer sprevit saeculum.

2. Vas fractum prece reparat
Et ad deserta properat,
Carnis obstat illecebrae,
Crux virus frangit funebre.

3. Virgo domat instabilem,
Dat rupis aquam bibilem,
De lacu ferrum redditur,
Fluctus Mauro percurritur.

4. Venenum corvus dejicit,
Mors hostis sanctum afficit,
Saxum gravatum tollitur,
Illudens flamma pellitur.

5. Defunctos culpis exuit,
Dracone vagum terruit,
Dat debitori pretium,
Adauget vasis oleum.

6. Vexatum mundans alapat,
Cathenas visu dissipat,
Defunctum patri reddidit,
Sororem coelo respicit.

7. Jesu munitus sanguine
Dum ad preces erigitur,
Transit et clara lumine
Via, qua migrat, cernitur.

8. Insanae sensum tribuit
Specus, quam quondam coluit,
Sic etiam post obitum
Viventis vivit meritum.

9. Cum genitore genito
Sit honor et paraclito,
Qui salvet nos a crimine
Benedicti precamine.

Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14343. saec. 15.

194. De sancto Benedicto.

Ad Laudes.

1. Aurora surgit aurea
Festa restaurans annua,
Cum Benedictus arduum
Coeli scandit palatium.

2. Quanta in summis accipit,
Qui sic in imis claruit,
Cujus micant prodigia
Per ampla mundi climata.

3. Cujus carentum gratia
Tellus vomit cadavera,
Devotis unda liquida
Sicca lambit vestigia.

4. Totius orbis ambitum
Per solis vidit radium,
Mens in auctore posita
Subjecta cernit omnia.

5. Te, summe pater, quaesumus
Pronae mentis visceribus,
In coelum des conscendere,
Quos terram doces spernere.

6. Sit patri laus ingenito
Sit decus unigenito
Sit utriusque parili
Majestas [sacro] flamini.

Brev. ms. Neoclaustren. XII F 23 saec. 15. A. — Brev. ms. Admonten. 746 anni 1439. B. — Brev. ms. Benedict. saec. 15. Cod. Palat. Vindob. 1896. C. — Inter opp. Petri Damiani PP. LL. 145, p. 958.

1, 2 restaurat C. — 2, 1 accepit B. — 3, 2 Tellus movit C. — 4, 3 in actore C. — Doxologie fehlt AC.

195. De sancto Benedicto.

1. Beata nobis gaudia
Anni reduxit orbita,
Dum Benedicti spiritus
Thronis datur coelestibus.

2. Exsultet Sion filia
Tanti patris praesentia,
Cujus vita terrestria
Florent, fraglant coelestia.

3. Naturae stupent opera
Nova patris miracula,
Dum nutrici compatitur,
Vas fractum quod reficitur.

4. Aeterni regis munera
Degustans petit abdita,
Quibus dum fert angustias
Hostis vincit versutias.

5. Doctus hinc Dei digito
Dei vir exercitio
Sed ad vitae monasticae
Fit pastor regis gloriae.

6. Ira frendens plebs subdita
Patri veneni pocula
Dat, sed crucis signaculo
Vas rumpit velut jaculo.

7. Curam confert dolentibus,
Aegris salutem mentibus
Praestat, fugat daemonia,
Praesens videt absentia.

8. Totam sub solis radio
Mundi conspexit machinam,
Sicut columbam candidam
Vidit sororis animam.

9. Vitam duxit sanctissimam
Et famam felicissimam
Fineque perfectissimo
Cessit ab hoc ergastulo.

10. Summo patri sit gloria
Natoque laus sit maxima,
Honor, decus, decentia
Sit pneumati per saecula.

Brev. ms. S. Crucis 310 saec. 15. A. — Brev. ms. Campolilien. 1 saec. 14. B. — 4, 2 Petra degustans abdita B. — 6, 4 tamquam jaculo B.

196. De sancto Benedicto.

1. Beata nobis gaudia
Commendant haec solemnia,
Quae pater unctus gratia
Fruens habet in gloria.

2. Exultet ergo concio
Patris hoc natalitio,
Sit gratiarum actio
De Dei beneficio.

3. Ne mundi sequens vitium
Subiret praecipitium,
Reliquit artis studium
Deserti petens stadium.

4. Aetatem transit moribus
Resistens voluptatibus,
Spretis vitae favoribus
Se dedit fatigatibus.

5. Dehinc virtute proficit,
Quem Deus patrem praeficit,
Vita doctrinam elicit
In regula, quam conficit.

6. In cujus almo dogmate
Vita formatur stigmate
Christi virtutum schemate
Culpae remoto themate.

7. Culmen postremo gratiae
Contingens mentis acie
Refulsit sine macie
Perfectionis facie.

8. Tantis pollens virtutibus
Mirandis lucet actibus,
Quare coronis pluribus
Exsultat in coelestibus.

9. Vir venerande numine
Benedictus et nomine,
Fac, o pater et domine,
Nos dignos coeli lumine.

10. Sit trinitati gloria,
Quae nos ab hac aporia
Mundos a culpae scoria
Locet in monte Moriah.

Brev. ms. Altovaden. LXVI. saec. 14. A. — Diurnale ms. Altovaden. XV saec. 14. B. — Antiph. Cisterc. saec. 14. Cod. Pragens. XII C 7. C. — Cod. Palat. Vindob. (ol. Campensis) 883 saec. 14 et 15. D.

197. De sancto Benedicto.

1. O Benedicte inclite,
Christi athleta splendide,
Adesto nostris precibus,
Quas pie tibi fundimus.

2. O gloriose patrone,
Nostrae salutis opifex,
Ut digne demus cantica
Nostra disrumpe vincula.

3. Adesse tuis famulis
Dignare, dux amabilis,
Sentiant nostra pectora
Tua semper munimina.

4. Tu es nostrum refugium,
Tu robur potentissimum,
Tu salus et protectio,
Nostraque jubilatio.

Cod. Palat. Vindob. 4089 anni 1460. — Die Form des Liedes läfst in demselben den liturgischen Hymnus nicht verkennen.

198. De sancto Bernardino.

In Vesperis.

1. Lux ex Olympo prodiens
Mentes humanas docuit,
Dum vis divina praeferens
In Bernardino claruit.

2. In Bernardino claruit
Triplex virtutis ratio,
Os puro corde paruit,
Concordat operatio.

3. Concordat operatio
Petentium oraculis,
Dum sancti praedicatio
Corruscavit miraculis.

4. Corruscavit miraculis
Vivens et mundo moriens,
Cujus claret spectaculis
Sepulchrum votis annuens.

5. Sepulchrum votis annuens
Sanat morbos et vulnera,
Extollit quisque rediens
Deum, qui fecit opera.

6. Deum, qui fecit opera,
Collaudat omnis spiritus,
Ut nobis septem munera
Sancti prece det coelitus.

Brev. ms. Francisc. Graecens. T 12° 2. saec. 15. A. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. — mit vier Intonationsweisen. B. — Der Hymnus hat die Eigentümlichkeit, dafs jede Strophe die Schlufszeile der vorhergehenden wieder aufnimmt.

199. De sancto Bernhardino.

Ad Nocturnum.

1. Innovatur plebs fidelis,
Aeternae vitae nescia,
Quam pater duxit in caelis,
Francisci proles inclita.

2. Bernhardinus, praeco tonans,
Perlustrans mundum opere,
Decem legis cordas servans,
Coelesti plenus ubere.

3. Spernens opes, salvans oves,
Carnis conculcans zabulum,
Quem ligavit, supplantavit,
Pudicae mentis aemulum.

4. Pastoris jussa peragit
Sed nulla profert jurgia
Et claritatis contulit
Piae matris obsequia.

5. Mitis corde, verax ore,
Doctrina facto consonat,
Orta spinis cum decore
Haec vernans rosa pullulat.

6. Trinae sedis praesulatum
Volenti corde renuit,
Christi regis principatum
Perennis vitae meruit.

7. Ingenitus et genitus
Cum spiritu paraclito
Nos hic absolvat penitus
Per hunc a culpae debito.

Brev. ms. Francisc. anni 1492. Clm. Monacens. 23152. — 1, 3 pater, Konj.; fehlt Hs. — 2, 4 Coeleste Hs. — 7, 1 Ingenito et genito Hs.

200. De sancto Bernhardino.

Ad Laudes.

1. O Sena, vetus civitas
Matris Mariae virginis,
Dic Bernardini inclytas
Probati laudes carminis.

2. Sic aegris in servitium
Se dedit pestis tempore,
Quibus sicut mancipium
Curvo servivit corpore.

3. Hujus vita prodigiis
Per universum rutilat,
Solitisque suffragiis
Christi fideles visitat.

4. Nam caecis lumen renovat,
Arentes artus solidat
Et morientes sospitat,
Quos languor jam consumpserat.

5. Patri, nato, spiritui
Sit sempiterna gloria,
Et nostro sit conflictui
Patris sancti memoria.

Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8, mit dreifacher Intonation. A. — Brev. ms. Francisc. Graecens. T 12° 2. saec. 15. B. — 5, 3 conflictui B.

201. De sancto Bernhardino.

In 2. Vesperis.

1. Bernhardinum, qui divinum
Jesu nomen egregium
Praedicavit et amavit,
Concinat plebs fidelium.

2. Miles purus, dux futurus,
Carni praefecit spiritum,
Quem coronas, dum te donas,
Jesu, corona virginum.

3. Orat patrem, rogat matrem,
Quem praedilexit nimium,
Ut praeserves, ut conserves,
Jesu, redemptor omnium.

4. Pauper mundo, te jucundo
Corde, reliquit junior
Haec terrena votis plena,
Jesu, corona celsior.

5. Ergo mores non honores
Sancti fit hujus mentio,
Quem decoras, quem honoras,
Jesu, nostra redemptio.

6. Dat cor ipsum, dum se ipsum
Subdit more discipuli,
Gerit crucem post te ducem,
Jesu, salvator saeculi.

7. A maligno sub Martino
Culpatur doctor gentium.
In docendis quem defendis,
Jesu, lux vera mentium.

8. Pater vere, nos tuere,
Fili nate divinitus,
Nobis parce, sed non parce
Veni, creator spiritus.

Diurnale ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Graecens. T 12° 2. B.
Mel.: O Sena vetus civitas. Intonation derselben in A.

202. De sancto Bernardo.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, amor unice,
Fons totius gratiae,
Lilium convallium.
Dulcis amor cordium,
Felices, quos reficis,
Amor, qui non deficis.

2. Grande donum gratiae,
Sequi regem gloriae,
Quem circumdant lilia,
Sanctorum tot milia,
Concrepantque dulcibus
Hymnis atque laudibus.

3. Quorum in consortio
Laetabundus gaudio
Fonte hausto gratiae
Canticum laetitiae,
O Bernharde, concinis
Regem cernens oculis.

4. Venustatus candidis
Paradisi liliis,
Agnum sequens jugiter
Promis singulariter
Virginale canticum
Turmis junctus virginum.

5. Jam cum sponso dulcia
Pascis inter lilia,
In abysso luminum
Coeli consors agminum,
Opulenta requie
Cubans in meridie.

6. Jam securus habitas,
Vere fervet caritas,
Caritatis otium,
Perenne solstitium,
Jugis exsultatio,
Frequens jubilatio.

7. Angelorum curiae
Praesentatus hodie,
Regis in cubiculo
Debriaris osculo,
Sponsi clarus roseum
Introgressus thalamum.

8. O quam dulci jubilo
Regis in palatio
Ad consortes cursitas,
Cogit enim caritas,
Flore jam perpetuo
Coronatus candido.

9. Sion regis filia,
Cujus omnis gloria
Ab intus in aureis
Praedicatur fimbriis,
Oleo non vacuum
Amplexare filium.

10. Quem decorum gloria
Honestavit gratia,
Unxit intus fervidum
Caritatis oleum,
Oleum laetitiae,
Decor conscientiae.

11. Summa tibi trinitas
Temporum aeternitas,
Canticorum dulciter
Laus perennis jugiter,
Honor, virtus, gloria
Per aeterna saecula.

Brev. ms. Altovadens. LII saec. 14. A. — Brev. ms. Cellae Principum saec. 14. Clm. Monacens. 7213. B. — Diurn. ms. Graecens. 1463 anni 1357. C. 2, 1 Gaude donum A. — Str. 5 u. 6 fehlen AC. — Str. 7 fehlt B. — 9, 1 Magni regis B. — 11, 1 tibi fehlt A.

203. De sancto Bernhardo.

Ad Tertiam.

1. Gaudet chorus angelicus
Et ordo apostolicus,
Confessor cum martyribus,
Uterque cum virginibus.

2. Regis summi suavissimus
Cibat omnes intuitus,
Bernhardus hoc prae omnibus
Refulget ut carbunculus.

3. Cum pausas hic, sanctissime,
Salutem poscas animae,
Vide causam miseriae
Sanctae matris ecclesiae.

4. Et corporis et animae
Tota salva compagine
Dei simus essentiae
Participes et gloriae.

5. Summi patris hoc filius
Praestet hoc et paraclitus,
Cum quibus gaudet plenius
Bernhardus Dei famulus.

Brev. ms. Fürstenrellens. saec. 15. Clm. Monacens. 7215.

204. De sancto Bertholdo Garstensi.

Ad Nocturnum.

1. Voce clara personemus
Et sinceris cordibus,
Manus nostras emundemus
Operum a sordibus,
Ut sic magnum collaudemus
Deum in coelestibus.

2. Qui Perchtoldum enutrivit
Disciplinae moribus,
Sub qua regnum introivit
Purus ab erroribus
Et in vera pace vivit
Junctus confessoribus.

3. Ille mente gloriosa
Carnis jura domuit
Et exempla copiosa
Fratribus intonuit.
Quae ut bona pretiosa
Sic venari monuit.

4. Hic saphyrum in decore
Justus sine macula
Coelum induit colore
Nubis in obstacula
Clara cordium stupore
Fulgurans miracula.

5. Sub aeterno salutari
Vivens nunquam hebuit,
Qui post carnem elevari
Super astra debuit,
Ipse viam in hoc mari
Stricto jure praebuit.

6. Quam dignetur aperire
Nobis in exsilio,
Ut valentes pertransire
Plano supercilio
Nos disponat dies irae
Patris in auxilio.

7. Praesta, summi genitoris
Aeterna potentia,
Praesta, nati redemptoris
Vera sapientia
Et nostri consolatoris
Spiritus clementia.

Cod. Mellicensis 617 saec. 15.

205. De sancto Bertholdo.

Ad Laudes.

1. Coelestis aulae gloria
Aeterna in memoria
Perchtoldum jam constituit
Et vitae stolam induit.

2. Qui totus coelo deditus
Tractavit mente redditus
Ad paradisi gremium
Dulce salutis praemium.

3. Sub nostrae carnis hedera
Reliquit mundi foedera
Nec adhaerebat homini,
Tactus fervore Domini.

4. Ipse benignis precibus
Gregem demersum faecibus
A damno mortis erigat
Et via pacis dirigat.

5. Praesta pater etc.

Cod. Mellicens. 617 saec. 15.

206. De sancto Bertholdo.

In 2. Vesperis.

1. Gaude, Sion, urbs electa,
Super Christum stans erecta,
Quae in armis bellatorum
Ordinatum tenes chorum.

2. Tu es nutrix subalterna,
Semper tendens ad superna,
Tu Perchtoldum enutristi
Sub amore Jesu Christi.

3. Gaude, summa civitatum,
Quae altissimum primatum
In aeterno sede geris,
Ubi sponsum intueris.

4. Tu es mater electorum,
Semper viva spes bonorum.
Tu Perchtoldum, sanctum Dei
Confessorem, jungis ei.

5. Sit laus vera Deo soli,
Summa virtus magnae proli,
Sit aeternum decus quoque
Procedenti ab utroque.

Cod. Mellicens. 617 saec. 15.

207. De sancta Brigitta.

Ad Laudes.

1. Dies salutis agitur
Et tempus acceptabile,
Brigidae dum recolitur
Festum praecommendabile.

2. Actus reformat regios
Monens regem salubriter,
Ut per viros egregios
Regnum regat feliciter.

3. Virtute Dei liberat
Possessum a daemonio
Sponsa fratrem, quem visitat,
Sano curat remedio.

4. Sicut ovis quae periit
Frater errans incredulus
Ad veram fidem rediit,
Christi minister sedulus.

5. Venenum castrimargiae
Serpens antiquus obruit,
Quod mater pudicitiae
Cum angelo mox repulit.

6. Jesu, nostra redemptio,
Fac nos in regnis coelicis
Hujus patronae merito
Sanctorum frui gaudiis.

Brev. ms. Altovadense LXII saec. 14. A. — Cod. Sitanstetten. CCXXXII. saec. 15. B.

1, 4 recommendabile A. — 2, 2 und 3 fehlen A. — 3, 4 Sana B. — Str. 5 fehlt B. — 5, 4 mox repellit A.

208. De sancto Bonaventura.

Ad Laudes.

1. Sol claro fulget radio
Latebras fugans gentium,
Quas catholicarum gladio
Connexit miti mentium.

2. Alto innixus lumini
Prospicit iconismata,
Tartaris trucis flumini
Unitis fert charismata.

3. Tusa Graecorum pectora
Sacro reduxit flamine,
Quique sprevere litora,
Christi quos emit sanguine.

4. Electus Bonaventura
Miro gessit omine,
Funis laetetur cinctura
Plebs alto pressa nomine.

5. Felix tu gaude Lugdunum
Tanti patris praesentia,
Qui tibi trinum et unum
Sua monstrat clementia.

6. Tuae nos, pater luminum,
Nate aeternae gloriae
Paracliteque numinum,
Adjunge tuae gratiae.

Brev. ms. Francisc. anni 1492. Clm. Monacens. 23152. A. — Brev. Roman. imp. Venetiis (de Paganinis) 1512. B. — Brev. Roman. imp. Venetiis (de Giunta) 1519. C. — 4, 3 Finis laetetur AC. — 6, 1 Qua nos B; Tua nos A.

209. De sancto Burchardo.

1. Gaudium magnum referunt per annum
Festa Burchardi veneranda sancti.
In quibus regnum meruit supernum
Scandere felix.

2. Ipsius laudes resonemus omnes
Mente devota animaque tota.
Gratias dantes Domino canentes
Munere tali.

3. Hic Deo carus, pietate clarus,
Angliae nobis veniens ab oris
Coelicam vitam docuit colendam
Vocibus, actis.

4. Post datum vitae spatium peractae
Carne defunctus superisque junctus
Pro suis servis simul et catervis
Sedulus orat.

5. Doxa, majestas, honor et potestas,
Laus, salus, virtus, decus, ordo certus
Trino sit simul unitati Deo
Saecula cuncta.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. Pataviense imp. Augustae (Erh. Radolt) s. a. B.

5, 3 Trino sit simul unitati Deo AB. — Der Hymnus verbindet Quantität und Reim. — Vgl. Acta SS. Oct. VI, 572.

210. De sancto Carsulo.

1. Congaudentes jubilemus
Sonoris concentibus,
Altithrono Deo trino,
Qui junxit zetarium
Post sentinam mundi choris
Hodie angelicis.

2. Virgis caesus et plumbatis,
appensus equeleo,
Ter auditur captivatus,
sub praefecto Castulus
Fabiano suffocatur
arenae sub pondere.

3. Hinc migrantem coeli civem
coelestis militiae
Stipant turmae voce clara
ferentes in aethera,
Sic suum contigit phase
sacro paschae tempore.

4. Qui locatus cum supernis
gratularis civibus,
Aurem praebe pietatis
nostris supplicatibus,
Intercedens pro salute
corporis et animae.

5. Summe martyr athletarum
cum deo regnantium,
Cleri tui et populi
adesto precatibus
Et criminum veternorum
resolve chirographum.

6. Cujus tumbae advolutus
sanus redit languidus,
Lumen ministratur caeco,
claudi gaudent gressibus,
Fauces clamant, quae veternis
haerebant silentiis.

7. Sit patri virtus, potestas,
perpes sempiternitas,
Ejus concrepet et nato
honor, jubilatio,
Pneumati salus perennis
saeculorum saeculis.

Brev. ms. Mosburgense saec. 14. Clm. Monacens. 2368. A. — Brev. ms. Mosburgense saec. 15. Clm. Monacens. 23067. B.

2, 1 Virgis caesis B. — 2, 3 captivatus B. — 3, 3 voce clarae B. — 6, 3 Lumen administratur cetus A; administratur caeco B. — 7, 5 Pneumati sit salus B.

211. De sancto Christophoro.

1. Regem coelestis gloriae
Laudent flores ecclesiae,
Supernorum qui patria
Victoris fulgent gratia.

2. Hos inter flores praeditum
Virtutibus Christopherum
Suo Christus clarissimo
Intronizat palatio.

3. Ortum primis natalibus
Et procerum primordiis
[Deque] gente Chanananea
Vera refert historia.

4. Qui fretus Dei munere
Deum cepit postponere,
[Plus quam] militis cingulum
Legis dilexit vinculum.

5. Mundo totus emoritur,
Christum vivendo sequitur,
Laborum fructus aggregat,
Ad coelos liber evolat.

6. Nos ergo tanto martyri
Corde et voce supplici
Laudes canamus debitas,
Deo ferventes gratias.

7. Sit Deo perpes gloria,
Cujus magna potentia,
Per quam victor egregius
Mundum vicit Christophorus.

Brev. ms. Voraviense 220 saec. 15. — 1, 3 Supernorum patria Hs. — 1, 4 fulget Hs. — 2, 1 Nos inter Hs. Versehen des rubricator. — 2, 3 Suo nos Christus Hs. — 7, 1 Sit ergo Deo Hs. — 7, 2 magna est Hs.

212. De sancto Chrysogono.

1. O Christe, fons omnis boni,
Testis tui Chrysogoni
Festum colentes respice,
Salvans reos hujus prece.

2. Falsos Deos hic abnegans
Tibique multos aggregans
Afflictus est a perfidis
In carne poenis plurimis.

3. Romae diu quas pertulit,
Et post Aquilejae fuit
Jussu peremptus Caesaris,
Diocletiani trucis.

4. Sepultus illic corpore
Longo manebat tempore,
Sed nunc Tegrensensem lacum
Ornat per adventum suum.

5. Jam semper ejus spiritus
Te, Christe, laudat coelitus,
Culpis per hunc nos exime
Coeloque dignos effice.

6. Praesta, pater cum filio
Et spiritu paraclito,
Trinus per aevum nomine
Regnans et unus numine.

Diurn. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 26285. A. — Diurn. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 20112. B. — Diurn. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 20000. C. — Brev. ms. Lambacen. CLXIX. saec. 14. D. — 1, 1 O fehlt AB; boni fehlt A.

213. De sancta Clara.

In 2. Vesperis.

1. Clara clarens, labe carens,
Luce lucet siderea,
Stella poli juncta soli,
Lux ecce surgit aurea.

2. Clara mente, clara gente
Causam traxit originis,
Incorrupta Christo nupta,
Consors paterni luminis.

3. Hostem sternens, fastum spernens
Vias vitat discriminum,
Iter pandit, post te scandit,
Jesu, corona virginum.

4. Dum conatur, ut sequatur
Clara Christi signiferum,
Fit novella per te stella,
Conditor alme siderum.

5. Assuero juncta vero
Hesther in choris virginum,
Veneramur, invocamus
Te lucis ante terminum.

6. In hoc festo gaudens esto,
Soror senex, juvencula,
Cui congaudes, redde laudes,
Plaude, turba paupercula.

7. In hac die, pater pie,
Mitte nobis paraclitum,
Qui per natum fers reatum,
Deus, tuorum militum.

Diurn. ms. Hermetisvillan. saec. 15. Cod. Griesens. 56. A. — Brev. ms. S. Odiliae Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. B.
5, 3 Ne ritamus A. — 6, 2 Soror fehlt A. — 7, 2—3 fehlen A.

214. De sancta Clara.

1. Decus clarum feminarum
Cum Christo Clara jubilat,
Coelibatus surgit status,
Aurora lucis rutilat.

2. Plaudat mater, deus pater
Quam tanto ditat munere,
Cedat metus, psallat coetus
Jam lucis orto sidere.

3. Lucet Clara, lux praeclara,
Velut sol in meridie,
Quam perducis et inducis,
Magnae Deus potentiae.

4. Huic junguntur, concluduntur
Velut in coelo sidera,
Continentes, requirentes
Aeterna Christi munera.

5. Curam gregis sponsa regis
Gerit ut dux in acie,
Quam commendet, ut defendet
Splendor paternae gloriae.

6. Matris prece ut a nece
Solvas ac nexu criminum,
Vera vitis, dulcis, mitis,
Jesu, corona virginum.

Cod. Pragens. XIII E 2 auf einliegenden losen Blättchen des 14. Jhrh.

215. De sancta Clara.

In 2. Vesperis.

1. En praeclara virgo Clara,
Regnat in regno luminum,
Quam amasti, desponsasti,
Jesu, corona Virginum.

2. Mundo spreto corde laeto
Francisci magisterio
Carnem terit et te quaerit,
Jesu nostra redemtio.

3. Per te solem parit prolem
Sanctarum gregem pauperum,
Quas tu ditas et maritas,
Conditor alme siderum.

4. Puritate, paupertate
Mater et ejus agmina
Te sectantur, imitantur,
O gloriosa Domina.

5. Finit cursum, scandit sursum
Claret multo prodigio,
Annotatur, comprobatur
In coelesti collegio.

6. Virgo pura, nostri cura
Fac tibi sit in curia,
Sint optata per te data
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Pragens. XIII C 14. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admonten. 851. B. — 5, 3 u. 4 fehlen B. — 6, 1 u. 2 fehlen B.

216. De sancta Clara.

In 2. Vesperis.

1. Laetabundus plaudat mundus
Novis utens muneribus,
Hilarescat et laus crescat,
Exsultet coelum laudibus.

2. Gaude, coetus, novi fretus
Sacro Francisci germine,
Sacrae gestus dies festus
A solis ortus cardine.

3. Virgo Clara vita clara,
Cujus clarent spectacula,
Lux accessit, qua decessit,
Plaude turba paupercula.

4. Juxta nomen ejus omen
Nutu peregit coelico,
Vicit Clara mundo cara
Ex more docta mystico.

5. Clausa aedes, nuda pedes,
Praecincta funem tenuit,
Sic cordata illibata
Proles de coelo prodiit.

6. Mundi blanda ut nefanda
Contempsit, sumens aspera,
Sic mercatur, sic lucratur
Aeterna Christi munera.

7. Morte tacta, vitam nacta
Optato vivit gaudio,
Jucundatur, gloriatur
In coelesti collegio.

8. Cujus actus vitam nactus
Morborum tollit onera,
Admirantur, venerantur
Quem terra, pontus, aethera.

9. Hujus funus, sacrum munus,
Donis ditat Assisium,
Vota dando te laudando,
Christe, redemptor omnium.

10. O praeclara virgo Clara,
Obtenta per te venia
Deprecare et lucrare
Beata nobis gaudia.

11. Cujus prece nos a nece
Conserva, pater, invidi,
Nec non ducas et inducas
Ad coenam agni providi

12. Tibi decus, honor aequus,
O lux beata trinitas,
Collauderis, honoreris,
Tu trinitatis unitas.

Antiph. ms. S. Johannis Pistoriens. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. A. — Antiph. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 15. B. — 3, 2 claraut A. — 4, 2 pergit A. — 4, 3 Juxta A; vixit B. — 4, 4 docti AB. — 5, 1 Clausam . . nudam A. — 7, 1 vita A. — 9, 1 Cujus B.

217. De sancto Claudio.

Ad Vesperas.

1. Jam Christus, dator munerum,
Munus Claudio gloriae
Dedit in locum siderum
Mutans luctum miseriae.

2. Cujus celebre hodie
Celebremus solemnium,
Novae festum laetitiae
Novum dans mundo gaudium.

3. Hic dum in laudes Domini
Se praesentat praesentibus,
Suo reddamus nomini
Laudes votis et vocibus.

4. Lumen de patris lumine,
Beatae proles virginis,
Nos labefactos crimine
A labe mundet criminis.

5. Impleta sancto spiritu
Maneant vasa cordium,
Qui implevit in sonitu
Fide corda fidelium.

6. Judaea Judae similis
Cur ei differs credere,
Qui pro te natus humilis
Te primo venit quaerere?

7. Tu signis et virtutibus,
Quae Claudius, lumen hominum,
Tuis offert obtutibus,
Convertaris ad Dominum.

8. Gloria tibi, trinitas,
Sit in coeli palatio,
Ubi per te felicitas
Nobis detur cum Claudio.

Brev. ms. S. Deodati saec. 16. Clm. Monacens. 10909.

218. De sancto Colomanno.

Ad Laudes.

1. Salve, felix miles Christi,
Colomanne, qui vicisti
Vagam mundi vanitatem
Ac hostilem feritatem.

2. Christi crucem bajulabas,
Quando te ipsum domabas,
Laeta mundi respuendo,
Plus adversa diligendo.

3. Poenas diras es perpessus,
Viae causam dum confessus
Eras, per quam Deo gratus
Et a malis criminatus.

4. Es acriter verberatus,
Forcipibus laniatus,
Ovis, testis concrematus
Et in cruribus serratus.

5. Haec tormenta nil ferebas,
Jesu Christo adhaerebas,
Pari nece tu necatus
Es in ligno strangulatus.

6. Laureatis jam congaudes,
Ergo Deo nostras laudes
Illic facito jucundas,
Ubi gaudiis abundas.

7. Fac nos tuo interventu
Collocari in conventu,
In quo agmina sanctorum
Psallunt regi saeculorum.

8. Praesta pater, quod optamus,
Praesta fili, quod speramus,
Praesta spiritus amborum
Nobis regnum gaudiorum.

Brev. ms. Mellicense. 1780 saec. 15. A. — Brev. ms. Lambacense CLXVI saec. 15. B. — Brev. ms. Hospitalens. saec. 15. Cod. S. Pauli ad Laventum chart. 320. C.

219. De sancto Constantio.

1. Chorus hymnizans coelitum,
Ob mundae vitae meritum
Christi solis justitiae
Vernat cohaeres gloriae.

2. Hujus ubertas gratiae
Sic alludit ecclesiae,
Ut carnis motu labiles
Reddat supernis habiles.

3. Horum situs consortio,
Cum sit aequa proportio,
Palmae vitalis omnibus
Gaudet praesul Constantius.

4. Decente comptus laurea,
Corona fulgens aurea,
Dierum longitudine
Crescit in sanctitudine.

5. Nocentis mala turbinis
Fili repellas virginis,
Admittens preces martyris
In orbe lato celebris.

6. Tranquilla dones tempora,
Sana mentes et corpora,
Sacro nos emptos sanguine
Salves in tuo nomine.

7. Patri verboque inclito
Cum spiritu paraclito
Laus decantetur sedula
Per infinita saecula.

Hymn. ms. S. Galli 16 anni 1446 ohne Mel. — 6, 4 Salvas Hs.

220. De sancto Constantio.

1. Decente comptus laurea
Gaudet praesul Constantius,
Dierum longitudini
Crescit in sanctitudine.

2. Deum confessus balnea
Laetus intrat ferventia
Nudatis atque calcibus
Premit carbones igneos.

3. Nocentis mala turbinis
Fili repellas virginis,
Admittens preces martyris
In orbe lato celebris.

4. Tranquilla donans tempora
Sana mentes et corpora,
Sacro nos emptos sanguine
Serva in tuo nomine.

5. Patri verboque inclito
Cum spiritu paraclito
Laus decantetur sedula
Per infinita saecula.

Hymn. ms. S. Galli 440 saec. 15 et 16. Mit Mel. — Vgl. No. 219.

221. De sancto Corbiniano.

1. Ave pastor bone,
Praesul ac patrone
Plebis Christianae,
Flos Corbiniane.

2. Sumens donum piscis
Te tuosque pascis,
Fame pro urgente
Aquila ferente.

3. Solvitur a nece
Crucis tua prece
Latro triduanus
Sanae vitae sanus.

4. Monstratur in fure
Mulae redditurae
Signum sanctitatis
Tuae pietatis.

5. Virga fodis fontem,
Unda rigat montem,
Signum hodiernum
Manet sempiternum.

6. Vitam praecellenti
Enecti jumenti
Mansuetus in cursus
Saginam fert ursus.

7. Hora matutina
Splendet lux divina,
Qua ut leti tui
Meruisti frui.

8. Mortis praescis horam,
Fratribusque coram
Sacramentis fretus
Astra scandis laetus.

9. Ad coenam vocatus
Intras trabeatus
Nuptiali veste,
Discumbis honeste.

10. Sublato pastore
Oves in errore
Luporum furore
Uno clament ore:

11. Nos favore precum,
Quo scandisti, tecum
Trahe, pastor bone,
Pater et patrone.

12. Sit laus patri, nato,
Pneumati beato,
Qui est Deus unus,
Honor trino trinus.

Brev. ms. Plagense anni 1499 s. sign. A. — Hymn. ms. Claustroneoburgens. 968 saec. 14. B. — Brev. ms. Graecens. 1548 saec. 15. C. — Brev. Kimense imp. s. l. 1518. D.

6, 2 Evecti AD. — 6, 2 in cursu A. — 6, 4 defert ursus AD. — 8, 2 Fratribus coram AD.

222. De sanctis Cyrillo et Methodio.

1. Festis praecipuis debita cantica
Pangant multiplici laude sonantia
Ora unanimem cordis habentia
Sonum cum vocis strepitu.

2. Digne fert hominum commemoratio,
Quos coeli suscepit splendida optio
Augens angelicis coetibus agmina
Pontificum haec fraterna.

3. Quare coelicolis inclita gaudia
Et Moravicolis festa celebria,
Quorum conciliis se sociat pia
Plebis convenientia.

4. Clemens obsequiis talibus affore
Dignetur deitas clementi amore
Nostris pectoribus inserens gratiam
Et fidei constantiam.

5. Virtus, laus et honor simul et gloria
Sit patri, genito, spiritui sancto,
Cujus manet trina, regnat et unica
Sine fine potentia.

Brev. ms. Capit. Olomucens. 155 saec. 15. A. — Hymn. ms. c. comment. saec. 15. Cod. Pragens. XIII G 9. B. — 1, 3 Oris unanime B. — 5, 3 Cujus manet aeterna B.

223. De sanctis Cyrillo et Methodio.

1. Festa celebria colit ecclesia
In vocis jubilo dulci symphonia
Vehitque ad regnum Christus sempiternum
Cyrillum cum Methodio.

2. Digne fert hominum dulcis memoria,
In Christum Dominum quod tunc Moravia
Credidit fortius, fidem felicius
Haec dum praedicant lumina.

3. Adsunt coelicolis inclita gaudia
Terraeque incolis sacra solemnia
Quoruum consiliis se sociat omnis
Plebs fidelis Moraviae.

4. Clemens obsequiis talibus affore
Velit ut deitas clementi amore,
Populi unitas cordis ex fervore
Precum impetret amore.

5. Virtus, laus et honor omniumque decor
Sit patri, genito, flaminique sancto,
Cujus manet trina regnat et unica
Sine fine potentia.

Cod. Pragens. (ol Trebonens.) I E. 25. fol. 154. a. saec. 15. — Bearbeitung und Veränderung des vorstehenden Liedes. — 3, 4 Moravia Hs.

224. De ss. Cyrillo et Methodio.

1. Gaudet mater ecclesia
De pontificum gloria,
Quorum vita insignior
Claret et gloriosior.

2. Swatopluk prudentissimo
Quorum usus consilio
Se baptismate abluit,
Christo placere studuit.

3. Borywoyg dux Bohemiae
Christi cognito nomine
Plebem gentis Bohemiae
Divinae subdit gratiae.

4. Regnum credit Moraviae
Cum ducatu Bohemiae,
Per hos regi altissimo
Spreto cultu nequissimo.

Cod. Pragens. (ol. Trebonens.) I E 25 saec. 15. Zuschrift späterer Hand.

225. De sancto Dionysio.

1. Ave pater scandens polum,
Ave pie visens solum,
Annua festa munia
Tua sacrans praesentia.

2. Offer, sacerdos optime,
Moresque et preces nostras
Sacra Fidem, martyr Dei,
Moresque nostras corrige.

3. Ope guberna fragiles
Mundi hujus in pelago
Atque exutos corpore
Pie benignus suscipe.

4. Quo sine fine gloriam
Deo patri et filio
Una cum sancto spiritu
Tecum canamus perpetim.

Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14667.

226. De sancto Dionysio.

1. Pax Christi velut gladius,
Qua pius gaudet animus,
Fortis ut mors dilectio,
Qua mundi fit despectio.

2. Hanc suis amatoribus
Concessit Deus dominus,
Hoc austro gelu solvitur,
Quod aquilone volvitur.

3. Hoc igne sancti spiritus
Repletus est divinitus
Beatus Dionysius,
Cum venerat Parisius.

4. Junguntur ei socii
Pernobilis negotii
Rusticus, Eleutherius,
Uterque jam sidereus.

5. Dant verbum Dei gentibus
Salutem nescientibus,
Ob hoc plectuntur capite
Acceptae Deo victimae.

6. Sed sanctus Dionysius
Caput assumens manibus
Deportavit ad tumulum
Viam duorum milium.

7. Post haec ipsius martyris
Corpus translatum Noricis,
Sacer Emmrane, in tua
Collocatur ecclesia.

8. Per quorum patrocinia
Et amborum suffragia
Ab universis hostibus
Nos liberari poscimus.

9. Sit laus patri cum filio,
Sancto simul paraclito.
Qui doctorem hierarchicum
Beavit Dionysium.

Diurn. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14842. A. — Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. 15/16. Clm. Monacens. 14667. B. — Nach Str. 4 Divisio.

227. In translatione s. Dionysii.

Ad Nocturnum.

1. Consonent cuncta nostrae vocis organa,
Psallat vis omnis utriusque hominis
Hymnum laudando in hoc natalitio,
Quod nobis magnum jam redditur annuum.
2. Hoc festum namque coelendum praecipue
Hic venerandi patris Dionysii
Praesenti templo sacravit translatio
Mire repertis revelata literis.
3. Unde divinam, precamur, clementiam
Ut nos illius mereamur precibus,
Quem pro patrono huic dedit coenobio,
Translatum longe de partibus Galliae.
4. Gloria patri sempiterna perpeti,
Laus coaeterno sit ejus et filio
Honor que sancto pneumati paraclito
Et nunc et ultra per aeterna saecula.

Diurn. ms. Sanemmeramen. saec. 15. Clm. Monacens. 14842. A. — Hymn. et Sequent. ms. Sanemmeramen. saec. 15/16. Clm. Monacens. 14667. B. — 2, 4 revelata lateris A. — 3, 1 deprecamur A.

228. In translatione s. Dionysii.

1. Electus doctor gentium
Convertens Dionysium,
Athenis patrem ordinat,
Quem Clemens Gallis destinat.
2. Hic fidem plantans dogmate
Plantatam rigat sanguine,
Hic victor coelo spiritum,
Dat terrae carnis habitum.
3. Tandem devotis fraudibus
Colendum Caesar laudibus
Patronum Gallis abstulit
Et Ratisponam detulit.
4. Post plures annos igitur,
Dum super hoc ambigitur,
Caesar et papa veniunt
Et sanctum hic inveniunt.
5. Discussis enim omnibus
Scrutiniis in somnibus,
Ne dubium sit posteris,
Rem certam vulgant literis.
6. Nos ergo semper facias,
Jesu benigne, gratias
Tibi devotas canere
Pro tam insigni munere.
7. Et tu, Machari nobilis,
Christi pugil immobilis,
Tuo dicatos pulvere
Fac tecum coelo vivere.
8. Hinc Emmeramus lateri
Wolfgangus alter alteri,
Hoc praesul inter praesules
Tu nos salvari postules.
9. Gloria tibi, Domine,
Cujus signamur nomine,
Cum patre et paraclito
Pro pignore tam inclyto.

Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14600. — Diurn. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14664. — Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. 15/16. Clm. Monacens. 14667. — Brev. monast. S. Emmerami imp. 1571.

229. De sancta Dorothea.

1. Festum nunc celebre colamus hodie,
Melodum gloriae pangamus sobrie,
Cantica sonora, neumata decora
Vox promat citharea.

2. Conscendat jubilans hymnus ad aethera
Coelorum, elimans crimina vetera,
Veniam implores corrigendo mores,
O dulcis Dorothea.

3. Idola destruis, cellula virtutis,
Gentiles instruis, regula salutis,
Per te, virgo bona, sororum corona
Fulcitur gemmis aurea.

4. Urunt flammivomae mamillas faculae,
Carnem fuscinulae lacerant ferreae,
Fortiter caeditur, acriter teritur
Facies fuste rosea.

5. De viridario rosas notario
Mittis orario vitae solario
Errantem allicis, damnatum eruis
A nece sic tartarea.

6. Oramus, domina, reprime noxia,
Morbos elimina, cicatrices sana,
Da flere scelera, et cum angelica
Laetari semper chorea.

7. Praestet hoc trinitas veraque unitas,
Pater et filius, almus paraclitus,
Simplex essentia, regens viventia,
Cui serviunt aethera.

Brev. ms. S. Floriani XI 386 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 402 saec. 15. B. — Brev. ms. Mellicense 992 saec. 15. C. — Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1556. D.

1, 1 Festum quam celebre C. — 4, 3 teritur fehlt A. — 4, 4 fasce rosea A. — 7, 3 Simplex cui serviunt aethera A. — 7, 4 Per saeculorum saecula A. — Vgl. Morel 395.

230. De sancto Edmundo.

Ad Vesperas.

1. Jam Christus, dator munerum,
Munus Edmundo gloriae
Dedit in locum siderum
Mutans lacum miseriae.

2. Solemnis surgit hodie
In Edmundi praeconium
Novae dies laetitiae
Novum dans mundo gaudium

3. Dum hora laudum Domini
Se praesentat praesentibus,
Reddamus ejus nomini
Laudes votis et vocibus.

4. De patris lumen lumine,
Beatae proles virginis,
Nos labentes in crimine
Mundes a labe criminis.

5. Impleta sancto spiritu
Maneant vasa cordium,
Qui implevit in sonitu
Fide corda fidelium.

6. Ex omni parte precibus
Edmundi tuos protege,
Tu, qui tibi faventibus
Te faventem non denegas.

7. Judaea Judae similis,
Cur ei differs credere,
Qui pro te natus humilis
Te primo venit quaerere?

8. Sed signis et virtutibus
Edmundi quae lux hominum
Tuis offert obtutibus,
Convertaris ad Dominum.

9. Gloria tibi, trinitas,
In personarum proprio,
Una permanens deitas
Sine fine principio.

Antiph. ms. Hilariense V anni 1632. — Mel.: Jam regina discubuit. — Vgl. den Hymnus gleichen Anfangs De sancto Claudio.

231. De sancto Edmundo.

Ad Tertiam.

1. Aeterne rex regnantium,
Regnans in throno gloriae,
Quo fidei pugnantium
Datur triumphus gratiae.

2. Scandens ad te vox pauperum
Precum ferens praeconia,
Manum referat munerum
Perfectam super omnia.

3. Ut trina vis, qua vivitur,
Dum vivit in te, Domine,
Mane si quid extollitur,
Flectat in Jesu nomine.

4. Fremunt servi, cum Dominus
Servos quaerat in tartaro,
Gaudent cum nihilominus
Regnat Deus Dei caro.

5. Hinc te precamur supplices,
Dum hora surgit tertia,
Spiritum in nos duplices
Tua superna gratia.

6. Gloria, laus, imperium
Voce reddatur sedula
Edmundo danti gaudium
In sempiterna saecula.

Ant. ms. Hilariense V anni 1632 mit Mel. — 3, 2 Dum vivit in nomine Hs. — Das Lied ist offenbar älter als seine Quelle; das beweist der tadellos gehandhabte zweisilbige männliche Reim.

232. De sancto Edmundo.

Ad Completorium.

1. Christe, qui lux es mentium,
Mentes fide purificans,
Mentibus te timentium
Lumen beatum praedicans.

2. Precamur mente debita,
Visita nos et instrue
Et per Edmundi merita
Quietam noctem tribue.

3. Ne gravis nos exercitus
De nocte nocens obruat,
Ne reus carnis exitus
Nos tibi reos statuat.

4. Oculi carnis dormiant,
Qui se contra nos erigunt,
Hostes cape, ne capiant
Famulos, qui te diligunt.

5. Defensor, nos ab hostibus
Defendas, ut solitus es,
Ne mercentur sanguinibus,
Quos sanguine mercatus es.

6. Memento tui memorum
Et pro nobis de virgine
Natus in fine temporum,
Adesto nobis, Domine.

7. Praesta, pater, fili, flamen,
Ut a nobis periculum
Omne tollas et gravamen
Regnans per omne saeculum.

Antiph. ms. Hilariense V anni 1632.

233. De sancta Elisabeth.

1. Deus tuorum militum
Pauperum atque divitum,
Veni missus divinitus
Nunc sancte nobis spiritus.

2. Primo dierum omnium
Qui eras, fac solemnium
Elisabeth nos promere
Jam lucis orto sidere.

3. Vexilla regis prodeunt,
Haereses cunctae pereunt
Per signa suae gratiae,
Magnae Deus potentiae.

4. Exsultet coelum laudibus
Elisabeth quod precibus
Redit ad te omnis reus,
Rector potens, verax Deus.

5. Aeterna Christi munera,
Elisabeth per opera
Fractis membris redit vigor,
Rerum, Deus, tenax vigor.

6. Rex gloriose martyrum,
Ut vincamus hostem dirum,
Datur exempli species,
Christe, qui lux es et dies.

7. Jesu, corona celsior,
Omni qui es humilior,
Fac ditet nos humilitas,
O lux beata trinitas.

8. Virginis proles opifex,
Quos percutit peccatifex
Converte nos ad Dominum
Te lucis ante terminum.

9. Veni, redemptor gentium,
Tollens vitae fastidium,
Ut veniamus fulgidi
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. S. Floriani XI 475 saec. 15. A. — Brev. ms. Ducumburgense 68 saec. 15. B. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20 saec. 14. C.

2, 2 da solemnium BC. — 4, 2 Elisabethque A. — 6, 1 Christe redemtor omnium BC; dafs die Lesart von A die richtige ist, beweist der Reim, der durch den ganzen Hymnus zweisilbig ist. BC scheuten die Anrufung rex martyrum in einem Liede de vidua; daher die Änderung. — 6, 3 Dator exempli A. — 8, 2 pervertit A; peccati lex B. — 8, 3 Ad te converte A; Converte ad te B. — Die ersten und letzten Zeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen.

234. De sancta Elisabeth.

Ad Nocturnum.

1. Exultent filiae matris ecclesiae,
Nam regis filia contemnens vilia
Scandit ad aethera, sumens post aspera
Aeterna Christi munera.

2. Ligna cum vidua ista ingenua
Deo collegerat, ignem accenderat
In domo animae, ardens te intime,
Lucis creator optime.

3. Illustris matrona jactat duo dona
Gazophulacio, fides et actio
Currunt in stadio, ades cum bravio,
Jesu, nostra redemtio.

4. Summa nobilitas et morum claritas
Ornat Elisabeth, servat cum Jochabet
Foedus conjugii in spe refugii,
Summi largitor praemii.

5. Ancilla pauperum, filia procerum
Fieri voluit, utrumque tenuit,
Animae speculum et opus sedulum,
Agnoscat omne saeculum.

6. Bonorum operum donum fructiferum
Sentit et recipit, dum fide percipit,
Quanta sit gratia, quae dat cum gloria
Beata nobis gaudia.

7. Elisit aemulum, decorat saeculum
Multis miraculis lumen dat oculis,
Vires debilibus, succurrit omnibus,
Exsultet coelum laudibus.

8. Te invocantibus adsis fidelibus,
Qui nullum despicis sed omnes respicis,
Tu via, veritas, vitae aeternitas,
Tu trinitatis unitas.

Cod. S. Petri Salisburgens. a V 8 saec. 15. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a V 15 saec. 16. B. — Diurn. ms. Norimbergens. anni 1514. Clm. Monacens. 15915. C.

235. De sancta Elisabeth.

Ad Vesperas.

1. Gaude, felix Hungaria,
Gaude de Christi munere,
Laudes in voce varia
Corde promas et opere.

2. Elisabeth sanctissima
De te nascendo prodiit,
Rite detestans infima
Coeleste regnum petiit.

3. Terreni regis filia
Regi coelesti placuit,
Electum super millia
Quaerens invenit, tenuit.

4. Conjuncta coeli civibus
Vitae potatur flumine,
Divinis vacans laudibus
Lumen videt in lumine.

5. Laeta stupet Thuringia
Fractis naturae regulis,
Dum perficit suffragia
Fiunt miranda saeculis.

6. Vita defunctis redditur,
Aegris confertur sanitas,
Claudus directe graditur,
Caecos illustrat claritas.

7. Hanc ergo dignis laudibus
Nostra collaudet concio,
Quae nos profusis precibus
Commendat Dei filio.

8. Sit laus patri cum filio,
Sancto simul paraclito,
Qui nos purgatos vitio
Regno collocet coelico.

Brev. ms. Scotor. Vindobon. 53 b. 10 saec. 14. A. — Brev. ms. Francisc. Posoniens. 50 saec. 15. B. — Orat. ms. Tegurin. anni 1469. Clm. Monacens. 20124. C. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. D.

2, 2 De te nascente A; de renascendo C. — 3, 1 Sereni regis B. Str. 5 6, 7 fehlen D. — 5, 1 stupent A. — 6, 1 Vitae defunctus A.

236. De sancta Elisabeth.

Ad Nocturnum.

1. Magnae Deus potentiae,
Qui potentes non abjicis,
Elisabeth egregiae
Aures inclina canticis.

2. Dilecta tibi famula
Pro te facta paupercula,
Quia pavit famelicos,
Cibos sumpsit angelicos.

3. Horrendas morbi species
Et lepram non abhorruit,
Unde viventis facies
Ut sol frequenter splenduit.

4. Exemplum facta viduis
Claris fulget miraculis
Vitam reddendo mortuis,
Membris quietem tremulis.

5. Contractis, paralyticis,
Caecis et epilenticis,
Surdis, mutis, deformibus
Succurrit almis precibus.

6. Cuncta morborum genera
Depellit ejus dextera,
Amplectens enim vetera
Laeva nescivit opera.

7. Per eam, Christe, quaesumus
Quia per nos non possumus,
Ut a matris letiferae
Tu nos ablactes ubere.

8. Proli honorem regiae
Fac prosequentes modulis,
Sincera mentis acie
Tuis adjunge vernulis.

9. Sis, pater potentissime,
Fili sapientissime,
Spiritus benignissime,
Tutela nobis animae.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. A. — Orat. ms. Tegurin. anni 1469. Clm. Monacens. 20124. B. — Clm. Monacens. 8394 saec. 15. B.

1, 4 Aurem A. — 6, 1 Contra morborum AB. — 6, 3 Cujus amplectens dextera BC. — 6, 4 Laeva nescit BC.

237. De sancta Elisabeth.

1. Surgit de stirpe regia
Lux singularis gloriae,
Ferens alta prodigia
Nata regis Hungariae.
2. Elisabeth puellula
Generis spreto culmine
Vitam ponit sub regula
Vili contenta tegmine.
3. Felix nonus Gregorius
Hanc fovit, et dum docuit,
Instructa volat altuis,
Coeli regna promeruit.
4. Nam mortuo lantgravio
Viro cuncta pauperibus
Prompto praebet subsidio
Piis intenta usibus.
5. Plangunt leprosi ulcera
Sanctae tutricis funera,
Color laetus moerentibus
Fit signis subsequentibus.
6. Octo resurgunt mortui,
Morborum cuncta genera,
Sumant precantes servuli
Aeterna Christi munera.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14.

238. De sancto Emmeramo.

1. Lauda, Hierusalem, Deum,
Lauda, Sion, atque eum,
Qui confortavit pessulum,
Portas, seras et ostium
2. Sanctae matris ecclesiae,
Cum Emmeramum paterne
Pontificat Bavariae
Civitati Ratisbonae.
3. Oritur Aquitaniae,
Praesulatur Pictaviae,
Quas reliquit cum genere
Ditatus dei munere.
4. Domum patris et populum
Oblitus est ob Dominum,
Intravit in exsilium,
Quaesivit Dei filium.
5. Putationis tempore
More botri se scindere
Et membratim dividere
Volens, Deo confidere.
6. Scalam ascendit patiens
Ut Jacob Deum sitiens,
Mulctatus membris singulis,
Hic est casus terribilis.
7. Fortunata Bavaria,
Tu claudis sanctuaria,
Quae non celant cellaria
Per varia suffragia.
8. O dulce decus praesulum,
Cruoris ferens flosculum,
Funde preces ad Dominum,
Quod noxas tollat hominum.
9. Gloria tibi, Domine,
Qui certantes magnifice
Pro tuo sancto nomine
Coronasti deifice.

Hymn. et sequent. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14667. — Die Hs. besagt zwar „Alia prosa de Sancto Emmeramo“; indessen beweist doch die Form, besonders die Doxologie am Schlusse, daſs das Lied ein Hymnus und keine Sequenz ist. — 7, 3 selant Hs.

239. De sancto Emmerico.

1. Chorus coelestis agminis,
Coetus superni culminis
Ad thronum summi numinis
Melos attollat carminis.
2. Cujus rivus dulcedinis
Et decor pulchritudinis
Dignis largitur [luminis]
Donum beatitudinis.

3. Hujus vigore gratiae
Confessor stirpis regiae
Aevo in pueritiae
Cultum sequens munditiae.

4. Henricus, dux catholicus,
Regis et haeres unicus,
Miles Christi mirificus
In carne vixit coelicus.

5. Mundum contempsit labilem,
Carnem subegit fragilem,
Daemonis et versatilem
Ensem subegit debilem.

6. Hoste sic victo triplici
Confessor virgo coelici
Principis et uranici
Stola vestitur duplici.

7. Qua decoratur splendide
Turbae amictus nitidae,
Consors est sine macula
Agni per cuncta saecula.

8. Patri decus ingenito,
Gloria unigenito,
Sitque compar laus debito
Spiritui paraclito.

Brev. ms. Franciscan. Posoniens. saec. 15. No. 50. — 2, 3 Dignus. Lücke in der Handschrift sichtlich. — 2, 4 Domini beatitudinis Hs. — 4, 1 Emmericus Hs. gegen das Versmafs; Emmericus und Henricus gehen als Synonyma. — 8, 3 debito laus Hs.

240. De sancto Emmerico.

1. Plaude, parens Pannonia,
De tam felici filio,
Cujus virtute varia
Coelum repletur gaudio.

2. In te regnum de germine
Dux Henricus exoritur,
Ortus salutis semine
Deo cultore seritur.

3. Ab ipsa pueritia
Deum timere didicit,
Subter pedum vestigia
Cuncta terrena subjicit.

4. Conservans pudicitiam
Vitae devitat maculam,
Domans cordis lasciviam
Spernit consortis copulam.

5. Summo patri et Domino
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Sit sempiterna gloria.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1812 saec. 14. B. — Cod. Pragens. XIII G 9 saec. 15. C.
1, 1 Gaude parens felix Panonia C. — 2, 2 Dux Emmericus A. — 3, 3 Beatus pedum A. — 5, 1 Trino Deo et simplici A. — 5, 4 Et nunc et in perpetuum A; In sempiterna C.

241. De sancto Erasmo.

Ad Nocturnum.

1. Martyr Christi eximie,
Mundum vicisti hodie,
Quando ab hac miseria
Scandis ad vera gaudia.

2. Qui dum pro fide tunderis,
Plumbo, pice perfunderis,
Oleo, cera, sulfure
Solutis in sartagine,

3. Et nil laesionis pateris;
Dum his Caesar perfunderis
Heu, clamat, uror misere,
Succurre, sancte, propere.

4. Pars vulgi perit tertia,
Quando corruscant fulmina,
Ne pereamus hodie,
Salva nos ab hoc daemone.

5. Christum praedicat omnibus
In ipsum confidentibus,
Draconi sanctus imperat,
Ne quemquam hic contaminat.

6. Credit plebs videns talia,
Et quadraginta milia
Sunt baptizati hominum
Adstantes ad spectaculum.

7. Laus, honor, virtus, gloria
Regnanti super sidera
Sit patri et sit filio,
Spiritui paraclito.

Hymnarius bonus Joh. de Domassin. anni 1429. Cod. Pragens. XVII F 20. — 1, 3 Quando fehlt Hs. — 3, 3 clamas Hs.

242. De sancto Erasmo.

Ad Vesperas.

1. Martyris sacri annua
Erasmi nunc solemnia
Celebrando terrestria
Perstrepent et coelestia.

2. Nam ipse ab infantia
Refulsit diva gratia,
Nocte surgendo media
Ferre gliscit inedia.

3. O sacerdos piissime,
Qui spreta vitae carie
Vivebas percastissime,
Pauperum fautor optime.

4. Praesulatus aspernator,
Egestatis adamator,
Cujus corvus praepositor
Dapis, praecepti auditor.

5. Quem angelus arripiens
Levavit ac praecipiens,
Quod foret illic praedicans
Et mentes Christo convertens.

6. Respice, praesul praeclare,
Qui passus es tam amare
Resinae, plumbi fervore,
Picis tenacis que cerae.

7. Sit nobis gravis haec poena
Protectio a catena
Hostis, semper fide plena
Coeli speremus amoena.

8. Tibi, Deus altissime
Atque fili piissime
Spiritus ac paraclite,
Sit honor, decus perenne.

Hymnarius bonus. Joh. de Domassin. anni 1429. Cod. Pragens. XVII F 20. A. — Hymn. ms. cum commento saec. 15. Cod. Pragens. XIII G 9. B. — 1, 1 sacra B. — 1, 3 celebrent B. — 1, 4 ac coelestia B. — 2, 3 surgens media B. — 3, 2 vitae carcere A. — 5, 1 accipiens A. — 7, 1 haec gravis B. — 8, 4 decus, honor A.

243. De sancto Erasmo.

1. O pater alme, clemens atque pie,
Da te laudemus, ardenter amemus
Nunc revoluto martyris in festo
Sancti Erasmi.

2. Hic pius, prudens, idola deludens
Sed deum caeli animo fideli
Voce fatetur nec minis terretur
Imperatoris.

3. Tentus insignis praesul a malignis,
Mente non sanus Diocletianus
Hunc Dei sanctum carceris ad antrum
Ferro ligavit.

4. Fustibus caesus sulphureque laesus,
Hinc calefacto plumbo resoluto
Praesul addictus, nec per haec est victus
Fortis athleta.

5. O martyr digne praesul et benigne,
Nos tuae laudi vacantes exaudi
Nosque commenda Deo et emenda
Crimina nostra.

6. Domino regum canamus in aevum,
Qui coronavit sanctos et beavit,
Quorum obtentu nostroque conventu
Coelica dentur.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. ms. Voraviense 129 saec. 15. B. — Brev. ms. Scotor. Vindob. 50 h 9 saec. 15. C. — Brev. ms. Lincense *I* o 24 anni 1525. D. — Brev. Kimense imp. s. l. 1518. E.

244. De sancto Erasmo.

Ad Nocturnum.

1. Fortis athleta martyrum
Et lux clara pontificum
Erasmus est, cujus sacra
Festa colit ecclesia.

2. Cum quibus ille gaudia
Tunc conscendit ad ardua
Deicolarum dapibus
Fruiturus coelestibus.

3. Hunc vita fert antistitem
Ac Christi probat martyrem,
Quia victis tortoribus
Jam gaudet in coelestibus.

4. Erasmus, vir egregius,
Ter caesus duris fustibus,
Ungulis tortus inguine
Ferrea uritur tegmine.

5. Resolutis plumbo, pice,
Cera, resina, sulphure
Ac oleo hic perfusus
Illaesus stat ab ignibus.

6. Hujus prece assidua
Nobis rerum auge bona
Ac post culparum veniam,
Christe, da coeli gloriam.

7. Haec genitor praestet summus
Genitorisque filius
Sanctus simul paraclitus,
Trinus et unus Dominus.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. A. — Antiph. ms. Scheftlariense anni 1425. Clm. Monacens. 17 002. B. — 3, 1 vita fecit A.

245. De sancto Erasmo.

1. Erasmi de victoria
Psalmis, hymnis, dramatibus
Gratuletur ecclesia,
Exsultet coelum laudibus.

2. Regis ferocis pertulit
Erasmus discriminium,
Aegrotis mente contulit
Magnum salutis gaudium.

3. Ardebat quidem reddere
Haeredes tui filii
Tuo tibi ex munere,
Summi largitor praemii.

4. Signis, verbis, subsidiis
Animas infidelium
Tuis dedit imperiis,
Rex Christe, factor omnium.

5. Duro caesum martyrio
Martyrem hunc emeritum
Unis digne consortio,
Deus, tuorum militum.

6. Valvam pandis aetheream
Sancto tanto dignissime
Post coronam purpuream,
Aeterne rex altissime.

7. Subventu nos propitio
Consolari divinitus,
Cum patre et cum filio
Veni, creator spiritus.

Cod. Gottwicens. 202 saec. 15. A. — Brev ms. Capit. Cracovien. 20. saec. 15. B. — Brev. ms. Graecense 1548 saec. 15. C. — 1, 1 de fehlt C. — 1, 2 Psalmis de vicinis de agmatibus B. — 2, 2 discriminum B. — 3, 1 Arebat A. — 3, 3 ex fehlt A. — 5, 1 Multo caesum B. — 5, 2 hunc meritum B. — 5, 3 Vitis digne B.

246. De sancto Erasmo.

1. Haec dies acceptabilis,
Qua pater venerabilis
Erasmus coelo spiritum
Per dignum reddit meritum.

2. Praesul doctorque celebris
Multos duxit de tenebris
Per verbum evangelicum
Ad Christum lumen coelicum.

3. Doctrinis et miraculis
Hostes fugat ut jaculis,
Ritum profanum destruit,
Cultum divinum iustruit.

4. Christi miles egregius,
Armiger quippe regius,
Verum secutus Jonathan
Ad pugnam promptus inclitam.

5. Per bella triumphalia
Multa subjugat milia,
Et hostiles satellites
Fideles fiunt milites.

6. Rex coelestis magnalia
Ac mira mirabilia
Ostendit in hoc milite,
Qui militavit inclite.

7. Qui nos sacro precamine
Emundatos a crimine
Commendet regi domino
Qui regnat sine termino.

Brev. ms. Gottwicense 436 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 472 saec. 15. B. — 3, 2 et jaculis B. — 5, 3 Et sic hostiles A.

247. De sancto Erhardo.

1. Proles praeclara Scotiae,
Praesul Erharde inclite,
Quem nobis clemens Dominus
A terrae misit finibus.

2. Et cujus probant merita
Per signorum indicia,
Quae fiunt in debilibus
Et multis aegrotantibus.

3. Hunc locum tui corporis
Valla pacis praesidiis.
Ut nos et monasterium
Sequamur vitae dominum.

4. Patronum te virgineus
Consentiat hic cuneus,
Omnis cum clero populus,
Senes cum junioribus.

5. En Jesum Christum Dominum
Fac tu nobis propitium,
Ut et nos tibi debitum
Persolvamus obsequium.

6. Laus tibi, sancta trinitas,
Vera et una deitas,
Quae in sanctorum meritis
Semper es admirabilis.

Brev. ms. S. Floriani XI 406 saec. 15. A. — Diurn. ms. Mallerstorfense saec. 15. Clm. Monacens. 8159. B. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14913. C. — Str. 2 fehlt B. — 3, 3 Ut sit hoc monasterium B. — 3, 4 Salutis dominicum (l. domicilium) B. — 4, 2 Sentiat hic B. — 5, 1 Tu Jesum B. — 5, 2 Fac nobis B. — Der Hymnus war jedenfalls (vergl. 3, 1 u. 4, 1—2) für das Niedermünster in Regensburg gemacht.

248. De sancto Erhardo.

Ad Laudes.

1. Prompto et puro animo
Hymnum canamus Domino
Pro patris nostri meritis,
Sancti Erhardi praesulis.

2. Nobilis hic scotigena
Et verus mundi advena
Praedicans evangelium
Convertit corda gentium.

3. Doctrinis ac miraculis
Fidemque dedit populis,
Fratre juvante plurima
Construxit monasteria.

4. Novus Christi agricola
Loca quaerens fructifera,
Propter lucra dominica
Petivit regna Norica.

5. Et tandem fessus senio,
Coelesti dignus praemio.
Diem hic clausit ultimum
Victurus apud Dominum.

6. Ejus quanta sint merita.
Testantur beneficia,
Quae impetrat, debilium
Sanitas et languentium.

7. Hujus placatus precibus
Esto nobis propitius
Et Christianis omnibus
Te Deum invocantibus.

8. Pro tali patrocinio
Laus tibi et confessio,
A quo sumit exordium
Omne sanctorum meritum.

Brev. ms. Garstense anni 1415. Cod. Lincens. I p 12. A. — Brev. ms. S. Crucis. 320 saec. 14. B. — Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. $15/16$. Clm. Monacens. 14667. C. — 2, 4 gentilium A. — 4, 1 Bonus Christi B.

249. De sancto Eustachio.

Ad Laudes.

1. Romam redit Eustachius,
Victor miles egregius
Regni devictis hostibus,
Castrorum fractis postibus.

2. Trajanus jam obierat,
Viam carnis inierat,
Adriani malitia
Successit cum saevitia.

3. Imperio praedominans,
Christianos abominans
Mortem infert credentibus
Et Christum confitentibus.

4. Impellitur Eustachius,
Ut offerat quantocius
Simulacris inanibus
Humanis factis manibus.

5. Ab Adriano destitit
Et illi sectae restitit,
Detestans idolatriam,
Anhelans coeli patriam.

Brev. ms. Voraviense 268 saec. 15. A. — Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 471. B.

250. De sancto Eustachio.

1. O mira dispensatio,
Dei praedestinatio,
Quemvis trahis subtiliter
Et salvas mirabiliter.

2. Mittis cervum cruciferum,
Qui fecit salutiferum
Tuum asseclam Placidum,
Gentilitate perfidum.

3. Humane cervus loquitur,
Quo Placidus instruitur,
Episcopum ut adeat
Et in baptismo madeat.

4. Itur et fit obediens
Katechizatus rediens,
Renatus in baptismate
Cessat ab omni schismate.

5. Vocatur tunc Eustachius,
Qui Placidus dictus prius,
Mutato sibi nomine
Surgit fides in homine.

6. Ipse, uxor et filii
De deitate conscii,
In trinitatem creduli
Fidem sectantur seduli.

7. Et nos cum ipsis Dominum
Profitentes unitrinum
Mente laudemus sedula
Per saeculorum saecula.

Brev. ms. S. Floriani XI 472. saec. 15. A. — Brev. ms. Lincense Γ o 24 saec. 15. B. — Brev. ms. Plagense. s. sign. anni 1499. C. — Brev. ms. Voraviense 268 saec. 15. D.

1, 1 O miranda D. — 2, 1 crucifixum BC. — 6, 1 Ipse vox A. — 7, 2 unicum A. — 7, 4 In saeculorum CD.

251. De sancta Felicitate.

1. Gaude, mater ecclesia,
Tantae matris solemnia
Recolendo celebribus
Cordum ac vocum laudibus.

2. Quae septiformis spiritus
Donis imbuta coelitus
Septem profudit pignora,
Septena coeli sidera.

3. Felix mater Felicitas,
Felix fratrum nativitas,
Quos matri mater gratia
Patris junxit in patria.

4. Contemptis cruciatibus,
Blanditiis, terroribus,
Certant mortis in stadio
Sancti pro vitae bravio.

5. Poenas tortor accumulat
Nec simul omnes jugulat,
Terrere parans alium
Alius per supplicium.

6. Mater natorum vulnera
Gaudens videt et funera,
Regno gestit praemittere,
Quos sic sequatur propere.

7. Confortat mares femina,
Cum fletu spargit semina,
Quae laetanter recipiat,
Cum tempus messis veniat.

8. Tu nunc, mater cum filiis,
Coeli fruentes gaudiis,
Nostis Deum supplicibus
Piis placare precibus.

9. Sit trinitati gloria
Sanctorum in victoria,
Laus, honor, jubilatio
Et gratiarum actio.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. — Nach Str. 6 „Divisio". — 8, 2 ferentes gaudiis. — 8, 3 Nostris deum.

252. De sanctis Fereolo et Ferutio.

Ad Vesperas.

1. Psallat chorus fidelium
Festum revolvens annuum,
Quo martyres in curia
Locati sunt siderea.

2. Sacerdos hic Fereolus,
Irenaei discipulus,
Sacris refulsit moribus
Dignisque actionibus.

3. In sacro namque dogmate
Resplenduit mirifice
Cum levita Ferutio,
Athleta Dei maximo.

4. Quorum nos patrocinia
Ad coeli ducant agmina,
Ut regnemus cum incolis
In sacris tabernaculis.

5. Protegatur Chrysopolis
Horum sanctis suffragiis,
Per quos rogamus Dominum
Suae salutis praemium.

6. Cui laus, virtus, imperium
Per omne manens saeculum,
Qui regnat trinus unice,
Cuncta regens justissime.

Brev. ms. S. Deodati saec. 16. Clm. Monacens. 10909. — 2, 2 Hic Hyrremi. — 5, 1 Chrysopolis = Vesontium (Bisontium).

253. De sancto Francisco.

Ad Laudes.

1. Plaude, turba paupercula,
Patre ditata paupere.
Laudis propina pocula
Sacro depressa ubere.

2. Hic simplex, rectus, humilis,
Pacis cultor amabilis,
Lumen in vase fictili
Ardens, lucens in fragili.

3. Vili contentus tegmine,
Sacro calescens flamine,
Vincunt algorem caumata,
Christi dum gestat stigmata.

4. Carnem mundumque conterens,
Hostes malignos proterens,
Auream victor meruit
Aureolam, dum docuit.

5. Pauper, nudus egreditur,
Coelum dives ingreditur,
Spargit virtutum munera,
Aegris profligat vulnera.

6. Verorum pater pauperum,
Nos pauperes fac spiritu,
Consortes redde superum
Ereptos ab interitu.

7. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Sint hujus sancti merito
Nobis aeterna gaudia.

Hymn. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Pragens. XIII B 1. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851. B. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. C. — Unvollständig und inkorrekt bei Mone 922.

254. In festo stigmatum s. Francisci.

1. Crucis Christi mons Alvernae
Recenset mysteria,
Ubi salutis aeternae
Dantur privilegia,
Dum Franciscus dat lucernae
Crucis sua studia.

2. Hoc in monte vir devotus
Specu solitaria,
Pauper a mundo semotus
Condensat jejunia,
Vigil, nudus, ardens totus
Crebra dat suspiria.

3. Solus ergo clausus orans
Mente sursum agitur,
Super gestis crucis plorans
Moerore conficitur
Crucisque fructum implorans
Animo resolvitur.

4. Ad quem venit rex e caelo
Amictu seraphico,
Sex alarum tectus velo
Aspectu pacifico,
Affixusque crucis telo
Portentu mirifico.

5. Cernit servus redemtorem
Passum impassibilem,
Sanctorum imperatorem,
Tam puim, tam humilem,
Verborum audit tenorem
Viro non effabilem.

6. Vertex montis inflammatur
Vicinis cernentibus,
Cor Francisci transformatur
Amoris ardoribus,
Corpus vero mox ornatur
Mirandis stigmatibus.

7. Collaudetur crucifixus
Tollens mundi scelera,
Quem laudat concrucifixus
Crucis ferens vulnera,
Franciscus, prorsus innixus
Super Christi foedera.

Cod. S. Peter Salisburg. a. VI. 52. saec. 15. — Cfr. Daniel I, 316.

255. De sancto Gabriele.

Ad matutinum.

1. In Gabrielis ordine
Aeterna lucet claritas,
Ardet amoris lumine
Seraphica limpiditas.

2. Throni, Virtutes, Seraphim,
Potestates, Archangeli,
Dominationes, Cherubim,
Principatus et angeli.

3. Hi spiritus angelici
Assistunt Deo jugiter
Et trinitati simplici
Sanctus proclamant dulciter.

4. Ex quorum coetu mittitur
Nostrae salutis bajulus,
Hic Gabriel qui dicitur,
Magni consilii angelus.

5. Ab arce missus coelitus
Divinam per indaginem,
Virtute fatur spiritus,
Sanctam repleri virginem.

6. Declarat hoc mysterium
Gabriel sanctae virgini,
Quae clamat pandens gaudium:
Ecce ancilla domini.

7. O signifer angelice,
Qui donas mundo gaudia,
Tuis praesenta coelice
Aeterna frui gloria.

Brev. ms. Rappoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. B. — 6, 3 gaudens B. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. C. — 1, 1 Gabrielis in ordine C. — 1, 3 Gaudet amoris C. — 1, 4 Seraphice B. — 2, 3 atque Cherubim AB. — 5, 4 Sanctus repleri C. — 6, 3 gaudens B. — 7, 4 Tuisque praesta C.

256. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. In hierarchia coelica
Mirus fulget hierarchicus,
Secreta rimans deica
Dux angelorum unicus.

2. Ardens amore nimio
Divino dictus Seraphim,
Plenus Dei mysterio
Digne vocatur Cherubim.

3. Virtus de coelo prodiit
Per hunc virtutum cumulum,
Coelum caecis aperuit
Nobis Deus per angelum.

4. Potestas ejus cernitur
Cum volat missus subito,
Et caro Christi gignitur
Ex ejus verbo credito.

5. Thronorum robur Gabriel
Ignaram captat virginem,
Concipere Emanuel,
Trinitatis imaginem.

6. O signifer angelice,
Qui dones mundo gaudia,
Tuis praesenta coelice
Aeterna frui gloria.

Brev. ms. Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. A. — Brev. ms. Hermetisvillan. saec. 15. Cod. Griesens. 56. B. — Diurn. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. C. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. D.

1, 2 Nixus fulget D; Murus est hierarchicus B. — 4, 4 creditur B. — 5, 2 In aram captat B. — 6, 3 Tuis praecenta A; Tuisque praesta C.

257. De sancto Gabriele.

In 2. Vesperis.

1. Lux coelorum, angelorum
Decus decantat veniens
De Maria melodia:
Verbum supernum prodiens.

2. Ave stella, Dei cella,
Navigantis in aequora,
Roris plena vitae vena,
Illumina nunc pectora.

3. Devotorum angelorum
Precibus fusis hodie
Vota sume, o rex summe,
Te deprecamur hagie.

4. Tu de caelis Gabrielis
Voce venisti angeli,
Nos defendes, cum descendes,
Jesu, salvator saeculi.

5. Jesum natum per affatum
Gabrielis praefulgidi,
Confitemur et scutemur
Hostis a telo perfidi.

6. Cum beatis nobis datis
Sanctorum sertis numerum,
Vitam donet, nos coronet,
Conditor alme siderum.

Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. A. — Diurn. ms. Hermetisvillan. saec. 15. Cod. Griesens. 56. B. — Brev. ms. S. Odiliae Rappoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. C. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42. saec. 15/16. D. — 1, 1 Dux coelorum A; Lux sanctorum B. — 3, 1 De istorum D.

258. De sancto Gaudentio.

In Vesp. et Noct.

1. Felix per omne saeculum
Est urbs Novariensium,
Ubi confessor inclitus
Dei fulsit Gaudentius.

2. Hunc senior Laurentius
Peremptus a crudelibus
Mausolei cultoribus
Lectorem parvum docuit.

3. Editus Hipporegiae,
Nutritus sed Novariae,
Martini post notarius,
Eusebii mox socius.

4. Simplicianus exhibet
Hunc primum hic pontificem,
Sicut ipse praedixerat,
Cunctorum fides rutilat.

5. Quem Petrus coeli claviger
Sibi probat non imparem,
Urbis matronam nobilem
Ad liberandum dirigens.

6. A quo sanata exstitit,
Dum hostis pulsus abiit,
Et ejus salus omnium
Moestorum fuit gaudium.

7. Dum transiit Gaudentius,
Successor est Agapius,
Quem ipse praeelegerat,
In carne donec aderat.

8. Credentes Christo Domino
Salvantur ejus merito,
Si digne confitebimur,
Et nos omnes salvabimur.

9. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Ut precibus Gaudentii
Possimus coelo perfrui.

Brev. ms. saec. 15. s. sign. bibl. Rossianae. — 7, 2 Agabius Hs. — 7, 4 atterat Hs.

259. De sancto Gaudentio.

Ad Laudes.

1. Clari sacerdos nominis,
Sacri peritus dogmatis,
Plebem Dei Gaudentius
Sacris pavit sermonibus.

2. Hunc imbuit Laurentius,
Ejus laude clarissimus,
Hunc illi dignum meritum
Junxit parem Eusebium.

3. Pergit minister et comes
Mori paratus exsul est,
Miles probavit, praesulis
Se posse formam sumere.

4. Pius vates Ambrosius,
Facundiae qui floribus
Decus fuit ecclesiae,
Gaudentium sic alloquens:

5. Reor, episcopaberis.
Respondit: Vera asseris,
Creandus sum ab altero,
Migrabis ante saeculo.

6. In re canit Ambrosius,
In tempore Gaudentius,
Causam paris miraculi
Vero loquuntur spiritu.

7. Petrus coelorum janitor
Suo movit oraculo
Urbis matronam nobilem
Ad vatis aedem currere.

8. Dum templa gressu contigit,
Daemonem fides expulit,
Exusta peste femina
Mox egit Deo gratias.

9. Praesta, beata trinitas,
Concede simplex unitas,
Ut precibus Gaudentii
Possimus coela perfrui.

Brev. ms. saec. 15. bib. Rossianae s. sign. — 4, 1 Qui pius vates Hs. — 8, 1 Sum templa gressu Hs.

260. De sancto Georgio.

1. Artis decor, verbi schema
Personet decoris thema,
Novae laudis diadema
Cudat regi gloriae.

2. Plaudat color et figura
Cum rhetoricae pictura,
Promat omnis genitura
Elyon victoriae.

3. Canant spherae planetarum,
Plaudant circuli stellarum,
Pliades et lux earum
Ardoris vibramine.

4. Eurus spirat ab aurora,
Zephyrus a noctis hora,
Auster festum hoc irrora
Fecundo rigamine.

5. Ipsa die vernant prata
Et in spicas tument sata.
Lucent Tempe flore grata
Et vernant de gramine.

6. Annum condit ver odore,
Sol in gyro propriore
Novo polit humum flore
Roris temperamine.

7. Genitori, geniturae,
Proli patris et figurae,
Modulentur plasmaturae
Cum amborum flamine.

Brev. ms. Landishutense saec. 15. Clm. Univ. Monacens. 153. A. — Cod. Sangallens. 418 saec. 15. B.

1, 1 urbis scema B. — 1, 4 Cui dat B. — 2, 1 Pandat B. — 3. 1 Gaudet B. — Nach Str. 6 eine Strophe in unbesorgtem Versmafs Ave pater Gregori etc., die sicher unecht ist. B. — Das Versmafs legt die Vermutung nahe, dafs unser Hymnus ursprünglich als Sequenz u. z. auf die Melodie Verbum bonum gedichtet worden.

261. De sancto Georgio.

1. Festum beati martyris
Georii digne colimus,
Domine, rex piissime,
Tu precum vota suscipe.

2. Qui pro aeterno nomine
Regis tormenta sustulit,
Ut mereamur praemia
Suscipere coelestia.

3. Hic Daciano principe
Suspensus in equuleo
Laceratus est ungulis
Lateribusque crematus.

4. Missus in antrum carceris,
Post haec in rotam aeneam
Impositus comminuit
Incolumis et permansit.

5. Hinc agonista Domini
Impavidus sartaginem
Plumbum ferventem insiliit
Atque laetus repausavit.

6. Ignis de coelo mittitur
Idolumque comburitur
Et idola in pulverem
Redacta sunt et cinerem.

7. Post haec tyrannus pessimus
Ira repletus fervida
Praecipiens decollare
Choris junxit angelicis.

8. O pie martyr Geori,
Pro nobis ora Dominum,
Ut Suevienses incolas
Pio favore protegas.

9. Praestet hoc nobis deitas
Beata patris ac nati
Cum pneumate paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Hymn. ms. S. Galli 410 saec. 15. — 3, 3 est fehlt Hs. — 3, 4 Lateribus atque Hs. — 6, 4 in cinerem Hs.

262. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. Gloriose Christi martyr,
miles invictissime,
Qui pro fide trinitatis
tulisti supplicium,
En triumphas super astra
inter flores martyrum.

2. Te devote suspirantes
exuas periculis
Ac post hujus carnis metam
jungas coeli civibus,
Quo perenni valeamus
tecum frui gloria.

3. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo
Una patri filioque
inclito paraclito,
Cui laus sit et potestas
per aeterna saecula.

Brev. ms. S. Waltrudis Montens. anni 1597. Hsch. 7966 der kk. Familien-Fidei-Kommifs-Bibliothek Wien.

263. De sancto Georgio.

1. Novelli sideris exorto jubare
Mundus cum superis festo non impare
Promunt praeconia, nos enim gratia
Visit ex alto oriens.

2. Granum projicitur in terrae gremium.
Dans, quando moritur, fructum eximium,
Sic post martyrium odorem varium
Dat Georgius moriens.

3. Ictus supplicii fortiter patiens,
Palmam martyrii ovans suscipiens,
Hinc beneficia mater ecclesia
Per eum plura suscipit.

4. Qui patientia tormenta superat,
Meriti gratia lictores tolerat,
Effuso sanguine pro Christi nomine
Bravium vitae accipit.

5. O martyr semina culparum remove,
Virtutum germina in nobis promove,
Ut ita libere possimus currere
In mandatorum semita.

6. Implora precibus jugiter Dominum.
Nobis pauperibus amorem geminum
Libens ut tribuat atque nos instruat
Reddendo vota debita.

7. Nostraque inclytis describi nomina
Procura meritis in vitae pagina,
Ut poli solium post hoc exsilium
Capiamus feliciter.

8. Patri ingenito honor et gloria,
Sit unigenito salus, victoria
Benigno flamini sit, trino numini
Laus sit nunc et perenniter.

Brev. ms. Ducumburgense 68 saec. 15. A. — Brev. ms. Ducumburgense 67. saec. 15. B. — Nach Str. 4 „Divisio“.

264. De sancto Gregorio.

1. Laudibus dignis resonemus omnes
Corde devoto veneranda sacra
Tam refulgentis meritis beati
Festa patroni.

2. Qui satus Romae patre Gordiano,
Silvia matre genitus pudica,
Traxit et famam genere ex avito
Nobilitatis.

3. Artibus puris teneris sub annis
Impiger sensus aluit tenellos
Atque gustavit studio frequenti
Dogmata Christi.

4. Struxit ad Christi venerationem
Claustra sex fratrum Siculis in arvis,
Septimum sumptu proprio latina
Struxit in urbe.

5. Post cleri ritus statuit precesque,
Cuncta restaurans monumenta sedis,
Ordines cleri revocansque sacros
Papa creatus.

6. Nunc tuis praesens age sis, Gregori,
Corde sincero flagitamus omnes,
Quatenus sacris sociemur astris
Arce polorum.

7. Sit Deo nostro decus et potestas,
Sit salus perpes, sit honor perennis,
Qui poli summa residet in arce
Trinus et unus.

Hymnar. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesens. 23.

265. De sancta Gertrude.

Ad Vesperas.

1. Jesu, flos matris virginis,
Votis faveto supplicis
Hymnizantis tibi gregis
Gertrudis festa praesulis.

2. Tempsit quae tui gratia
Cosmi ridentis basia,
Malens coeli theoricam
Vitam sequi quam perditam.

3. Hanc matrem sensit pupillus,
Inops, egens et languidus,
Pedem claudis, lumen caecis
Vitam praebentem mortuis.

4. Tuis, precamur, meritis
Nos solve nexu criminis.
Ut cum judex advenerit,
Agni jungamur dexteris.

5. Nunc et te rogat pupillus,
Gertrudis virgo, grex tuus
Suffragia, quo precibus
Votisque preces fundimus.

6. Trinae monadi gloria
Sit perpes, pangant omnia
Simploque semper triplici,
Laus, decus, virtus parili.

Cod. Palat. Vindob. 4715 anni 1427.

266. De sancta Hedwige.

In Vesp. et Laudibus.

1. Congaudeat ecclesia
Hedwigi claris moribus,
Quam coronavit gloria
Christus in coeli sedibus.

2. In exemplum est posita
Nobilibus haec nobilis,
Nam univit seposita
Facta dives et humilis.

3. Haec temperatis moribus
Nec non placidis exstitit,
Valde larga pauperibus
Voluptatibus restitit.

4. Utens perpaucis poculis,
Fastus corporis mitigat
Et sursum cordis oculis
Tensis docet, quem diligat.

5. Vita, mores, miracula
Excellensque devotio
Pro Christi clamant famula,
Quod sit cum Dei filio.

6. Praesta, Deus, petentibus
Per Hedwigis suffragia,
Ut in eorum mentibus
Tua non desit gratia.

Brev. ms. Altovadense L II saec. 14. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. saec. 14. B. — 4, 4 diligit A. — 5, 3 Christi clamant quod famula A. — 5, 4 Sibi cum Dei filio A.

267. De sancta Hedwige.

1. Exsultet jam angelica
Festiva turba gaudio,
Laetetur aula coelica
Hedwigis natalitio.

2. Hesther nova fastigio
Sed fastus prorsus nescia,
Humilitatis studio
Pervenit ad coelestia.

3. Judith fulgens jejunio,
Dorsum cruentans verbere,
Hostem prostravit gladio,
Carnem non sinens serpere

4. Marthae gerens officia
Pietatis visceribus,
Anhelans ad coelestia
Sparsit quaeque pauperibus.

5. Summi largitor praemii,
Hedwigis natalitio
Fac nos ejus consortii
Aeterno frui gaudio.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. $^{15}/_{16}$. — Mel.: Aeterni patris unice.

268. De sancta Hedwige.

Ad Vesperas.

1. Gemma fulget ecclesiae,
Hedwigis, ductrix Slesiae
In lucem data gratiae
Gaudiumque Poloniae.

2. Fulget vita mirabilis,
Plena bonis operibus,
Multimodis in populis
Meritorum virtutibus.

3. Sub annis pueritiae
Dei timore subdita,
Cor gerit innocentiae
Devotioni dedita.

4. Sacris imbuta literis
Aetate licet tenera
Thesauro sui pectoris
Nova condit et vetera.

5. Instat orationibus,
Psalmos non cessat promere,
Pro malis imminentibus
Die noctuque gemere.

6. Cujus praeclara merita
Nobis implorent veniam,
Ut dimittantur debita
Per Jesu Christi gratiam.

7. Nos supplices exaudias
Pacemque nobis conferas,
Omnes fideles protegas,
Te deprecamur, trinitas.

Hymn. ms. (c. commento) saec. 15. Cod. bibl. Jagellonicae 2012. A. — Brev. ms. sec. notulam et ritum dominorum theutonicorum imp. s. l. 1500. B. 1, 3 u. 4 Ducissam sanctam colite | Vos gentes nunc Poloniae A. — 2, 1 Fulsit ista miraculis A. — Str. 4 u. 5 verstellt A. — 4, 4 Laetanter scandit aethera A. — Str. 7 fehlt B.

269. De sancta Hedwige.

1. Gemma lucet ecclesiae
Novo fulgore rutilans,
Hedwigis mater Slesiae
Nos meritis laetificans.

2. Ex nobili plantario
Prodit cedrus de Libano,
Perenni virens folio
Fit cypressus ex platano.

3. Haec est oliva pullulans
Rivosque fundens olei,
Robur mentis illuminans
Cognitione fidei.

4. Pietatis dulcedine,
Viriditate frondium,
Carismatum pinguedine
Morbos curans debilium.

5. Sic de palmis victoriae
Praedulces fructus capiens,
Triumphum tenet gloriae
Aeterna dona possidens.

Brev. S. Annae Pragae saec. 16. Cod. Pragens. XII D 3.

270. De sancta Hedwige.

Ad Laudes.

1. Hedwigis piis actibus
Non cessabat insistere,
Pro malis imminentibus
Die noctuque quaerere.

2. Sacris imbuta litteris
Divina mente sedula
Novae legis ac veteris
Scrutabatur oracula.

3. Plena Dei scientia
Et prophetiae spiritu
Multa vidit praesagia
De defunctorum exitu.

4. Florens vita, miraculis,
Imperabat daemonibus,
Optatam in periculis
Opem ferens poscentibus.

5. Psallebat flexis genibus
Aut humi dato corpore,
Fixis in coelum vultibus
Orabat omni tempore.

6. Cujus praeclara merita
Nobis implorent veniam,
Ut dimittantur debita
Per Jesu Christi gratiam.

7. Hujus nobis per merita
Christus condonans debita,
Det in praesenti gratiam
Et in futuro gloriam.

Brev. ms. S. Annae Pragens. saec. 16. Cod. Pragens. XII D 3. A. — Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. 15/16. B. — Brev. sec. notulam et ritum dominorum Theutonicorum imp. 1500. C.

3, 4 Defunctorum exitu A; Defunctorum in exitu B. — 6, 1—4 in mit abweichender Reimstellung A:

Hujus nobis per merita
Christus condonans debita
Det in praesenti gratiam
Et in futuro gloriam.

271. De sancta Hedwige.

1. Laudemus votis intimis
Hedwigem, venam copiae,
Profusam elemosynis
Egenorum inopiae.

2. Mandatum Dei provide
Quae dum implere studuit,
Pro potu aquae frigidae
Justi mercedem tenuit.

3. Manus levans esuriem
Panem petenti tribuit,
Algoris pellens rabiem
Veste nudum operuit.

4. Infirmos, clausos carcere
Visitavit sollicite,
Absolvit prece, munere
Saepe truncandos capite.

5. Peregrinos excipiens
Curavit lotis pedibus,
Jus sepulturae faciens
Defunctorum corporibus.

6. Hujus nobis per merita
Christus condonans debita
Det in praesenti gratiam
Et in futuro gloriam.

Brev. St. Annae Pragens. saec. 16. Cod. Pragens. XII D 3. A. — Brev. sec. notulam et ritum dominorum Theutonicorum imp. s. l. 1500. B.

1, 3 Perfusam AB. — 2, 1 Quae legem Dei B. — 2, 2 Clam adimplere B. — 3, 1 Famis levans B. — Str. 4 u. 5 verstellt B. — 4, 4 truncatos A.

272. De sancta Hedwige.

Ad Laudes.

1. Laudis tantae praeconia
Sonent in cunctis auribus
Et haec sacra solemnia
Festiva fiant omnibus.

2. Sic enim honorabitur,
Quem honorari vult Deus,
Nec in ea frustrabitur
Orans pro crimine reus.

3. Hinc ergo psalmi resonent
Cum dulcissonis laudibus,
Quibus affectus consonent
Sacris pleni dulcoribus.

4. Tuque, beata femina,
Voces audi precantium
Et ad sanctorum agmina
Vota juva credentium.

5. Praesta, Deus, petentibus
Per Hedwigis suffragia,
Ut in corum mentibus
Tua non desit gratia.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. A. — Antiph. ms. Mus. Francisc. Brunen. 433 saec. 14. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1868 saec. 14. C. — „Ad nocturnum“ BC.

273. De sancta Hedwige.

Ad Nocturnum.

1. Te decet hymnus gloriae,
Deus, in hac sacra die,
Qua Hedwigis eximiae
Recensentur solemnia.

2. Te in ipsius gloria
Nostra laudent praeconia,
Nam ipsam tu glorificas
Per virtutes magnificas.

3. Mirandae patientiae
Fuit et affluentiae,
Plena bonis operibus,
Fulgens placidis moribus.

4. Fulsit et per prodigia
Haec mulier egregia,
Nam in plerisque rutilant,
Qui jam sanati jubilant.

5. Caeci, claudi reparantur,
Nece strati suscitantur,
Adfuit aegrotantibus
Pia pie precantibus.

6. Adsis et nobis, domina,
Pellens nostra discrimina
Et tuis fulti precibus
Jungamur coeli civibus.

7. Praesta, Deus, petentibus
Per Hedwigis suffragia,
Ut in eorum mentibus
Tua non desit gratia.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. A. — Antiph. ms. Musaei Franciscaei Brunens. 433 saec. 14. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1868 saec. 14. C. — Str. 7 fehlt A.

274. De sancta Helena.

1. Factor orbis et omnium
In orbe existentium,
Dirige clemens mentium
Vota tibi psallentium.

2. Cujus misericordia
Salvari volens omnia
Sibi suisque vernulam
Praedestinavit Helenam.

3. Cujus sollicitudine
Passionis dominicae
Lignum tectum inquiritur
Quaesitumque detegitur.

4. Haec circa ministerium
Ceu Martha frequens martyrum,
Ex fundamentis editas
Decoravit ecclesias.

5. Ipsius per te precibus
Justificari poscimus,
Ut post carnis exuvias
Coelum nobis aperias.

6. Trino et individuo
Cunctipotenti Domino
Regnanti sine termino
Sit laus et jubilatio.

Hymn. ms. saec. 15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 1 J 201 A. — Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. B. — Brev. ms. Capit. Dusseldorpien. saec. 15. Cod. Düsseldorpien. C. 64. — 1, 2 subsistentium C. — 3, 4 quaeritur C. — 3, 4 retegitur A.

275. De sancto Hellario et soc.

1. Exsultet coelum laudibus,
Resultet terra gaudiis,
Dum Hellarium virtutibus
Uti miramur variis.

2. Cujus Levità legitur
Vir Tacianus Hellari,
Qui secum poenas patitur
Fide firmatus hilari.

3. Felix consors catholicus
Hac fide fit felicior;
Quem sanxit apostolicus,
Ut cultu sit celebrior.

4. Accedit large Largius
Simul cum Dionysio,
Tantorum in arce socius
Dei praestante filio.

5. Vos ergo, Christi milites
Et gloriosi meritis,
Efficite nos divites
In regno, quo nunc vivitis.

6. Concedat hoc ingenitus
Una cum unigenito,
Qui sunt in esse penitus
Aequales cum paraclito.

Brev. ms. Aquilegien. saec. 15. Cod. sem. Brixin. s. sign. — 2, 2 Hellari Hs. nach der im Mittelalter vielfach üblichen Aussprache statt Hellarii. Cfri Analecta III, 12 not. — 3, 3 sanctit Hs. — 6, 4 una cum paraclito Hs. wohl aus 6, 2 eingeschlichene Wiederholung.

276. De sancta Hemma.

Ad Vesp. et Mat.

1. Consurgat laeta concio
Spei ditata munere,
Larga referre Domino
Vota piorum carmine.

2. Alliciamus vocibus
Laudisonis altissimum,
Corda movendo potius
Compaginesque corporum.

3. Pro nobis Hemma deprecans
Adsit benigna, petimus,
Ipsum jucundo mitigans
Plausu canendo carius.

4. Auctor bonorum optime,
Te collaudantes visita,
Cordis obscura remove,
Lustrata redde pectora.

5. Hemmae nos fove precibus,
Quam vitae colit ratio,
Cujus in laude canimus
Tibi suavi gaudio.

6. Memento, salus omnium,
Quod singulorum merita
Tu fingis dans initium,
Effectus atque praemia.

7. Revela sensus, instrue
Mentes, adesse propera,
Fac aspiremus intime
Donantem te solatia.

8. Praesta pater cum filio,
Deus unus in gloria
Regnansque cum paraclito
In sempiterna saecula.

Cod. ms. Gurcens. sine Nr. saec. 14. Fürstbischöfl. Archiv unter den Kanonisationsakten.

277. De sancta Hemma.

Ad Laudes.

1. Omnis decora pectore
Femella grata Domino,
Ore fraglans aromate
Fructuque nitens candido.

2. Non conjunx neque vidua
Fit expers agni thalami,
Pridemque sibi commoda
Clari ministrat oppidi.

3. Nunc quondam sponsi quaerulae
Gaudent annexae socio
Thorique dona capere
Perennis vitae praemio.

4. Rosarum cultae floribus,
Claris ornatae laureis,
Sacris ditatae moribus,
Locis cubando fulgidis.

5. Gliscunt tinnire jubilo
Jucunda laudum cantica,
Clangore sub organico
Semper novando gaudia.

6. Matris honoris sociae,
Quam prolis visu decorant,
Matres sponsaeque filiae
Regis quo regna possident.

7. Sanctorum tu rex intimo
Dignus amore cordium,
Amplecti desiderio,
Dulcis amor fidelium.

8. Sit tibi patri gloria
Prolique cum paraclito
Nunc et per cuncta saecula
Soli Deoque Domino.

Cod. Gurcens. s. sign. saec. 14. (Fürstbischöfl. Archiv Klagenfurt.)

278. De sancto Hermagora.

1. Aeterne Deus, solio
Coelorum sedens rutilo,
Nunc Hermagorae precibus
Absolve nos sceleribus.

2. Fortunatique comodis
Nos omnes reple monitis,
Qui Hermagora praevio
Succurrat lapso populo.

3. Quos junxit tui caritas
Merito colit civitas,
Haec hisdemque pastoribus
Erepta est daemonibus.

4. Proinde festa gaudii
Omnes vicini populi
Undique proni cursitant
Laetaque mente jubilant.

5. Nunc Deo, pastor inclite,
Nosmet commenda sedule,
Quem praescivisti inclytum,
Ut diluas flagitium.

6. Pro cujus nutu feminam
Salvasti Alexandriam,
Eo juvante populum
Ad coeli perduc solium.

7. Hujus amore capite
Truncatus es ut hodie,
Sublimes Aquilegiam
Urbem fovendo Austriam.

8. Praestet pater ingenitus,
Hoc ejus unigenitus,
Sanctus quoque paraclitus
Nunc martyrum pro laudibus.

Brev. ms. Aquilegiens. saec. 15. Cod. semin. Brixinens. A. — Cod. ms. Oenipontans. 783. saec. 15. B.
2, 4 Succurre A. — 5, 3 Quem concinisti B. — 7, 1 Cujus B. — 7, 3 Sublimet B.

279. De sancto Hieronymo.

In 1. Vesperis.

1. Hymnum novum salvatori
Chorus noster promat laetus,
Homini qui peccatori
Crimen prorsus tersit vetus.

2. Vivere cum in errore
Cerneret quem suae laudis,
Huic solemni de doctore
Inscio providit fraudis.

3. Hic errores multos spexit
Christi fidem tenebrantes,
Roboratus quos detexit,
Canes exstirpans latrantes.

4. Fidei tu magne doctor,
O Jeronyme beate,
Mire scripturae translator,
Plebis pater sceleratae.

5. Presbyter o cardinalis
Humilis ac eremita,
Alter Paule obstans malis,
Sedule Bethlehemita.

6. Hostis trux haereticorum
Miram nudans falsitatem,
Runco falsorum errorum
Puram monstrans veritatem.

7. Sis pro nobis intercessor
Celebrantibus haec festa,
Pie clemens o confessor
Pellens hostium molesta.

8. Summum apud genitorem,
Natum sacrum atque flamen,
Sui regni largitorem,
Trinum unum Deum. Amen.

Brev. ms. Palat. Vindob. 13847 saec. 15. A. — Cod. Graecen. 970 saec. 15. B. — 3, 3 quos dilexit A. — 4, 1 Fidei cum A. — 6, 1 crux haereticorum B: — 6, 2 Mitam nudans A. — 6, 3 Ratio falsorum A. — 7, 3 o fehlt A.

280. De sancto Hieronymo.

Ad Vesperas.

1. Laude laudet laxa magnum
Christi plebs Jeronymum,
Doctrinarum fluit stagnum
Rigans mentis hominum,
Patet iter nunc ad agnum,
Pium Jesum Dominum.

2. Lucis lumen lucet clarum,
Quod gignit Sclavonia,
Vasta mundi gratiarum
Luce lustrat spatia,
Cedit imber tenebrarum,
Rutilat ecclesia.

3. Patrem patri parens Deo
Linquens Romam petiit,
Tanta didicit, quod eo
Nullus major exstitit.
Graeco verbo vel Hebraeo
Puer artes habuit.

4. Sumit summus summos status
Cardinalis apicis,
Ludo fugit deturpatus
Muliebris tegminis,
In deserto duros actus
Fert amore numinis.

5. Rudes roret ros ut mentes,
Construit coenobium,
Libros scripsit et discentes
Docet Dei studium,
Tunc errores vim perdentes
Petunt praecipitium.

6. Mortis morsu mortem perdens
Coeli scandit atria,
Sibi currit Christus praesens
Cum coelesti curia,
Quod Cyrillus visu cernens
Acta pandit gaudia.

7. Regi regum reddat laudes
Concio fidelium,
Quem Jeronimi praegrandes
Preces dent propitium,
Donet coeli donet dapes
Ipse deus omnium.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. A. — Brev. ms. Altovadense CXLII saec. 15. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3. C. — Brev. ms. Pragense VI F 12. saec. 14 add. 15. D — Vgl. Morel 436.

1, 2 plebis A. — 3, 4 exiit C. — 6, 5 vim cernentes A. — 7, 5 coeli donet fehlt A. — 7, 6 Ipsi decus omnium A. — „Canitur sub nota: Urbs beata.“ C.

281. De sancto Hieronymo.

Ad Laudes.

1. Splendent coeli sedilia
Ornata celso sidere,
Jeronymi magnalia
Extollantur in aethera.

2. Clarum sidus illuminans
Universam ecclesiam,
Vitam mortalem terminans
Ad coeli transit curiam.

3. De supernis irriguo
Montes fecit fructiferos,
In planis stilo congruo
Nodos amovit asperos.

4. Aegrorum dum frequentia
Tumba sancta requiritur,
Sanantur membra saucia,
Salusque multis redditur.

5. In sanctorum splendoribus
Uni Deo sit gloria,
Jeronymi qui precibus
Det nobis coeli gaudia.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. A. — Brev. ms. Altovadense CXLII saec. 15. B. — Antiphon. ms. Pragense XII A 9 saec. 15 mit Mel. C. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. XII A 9. D.

282. De sancto Hieronymo.

Ad Nocturnum.

1. Coelesti doctus lumine
Jeronymus eximius,
Divini verbi semine
Mundum replet uberius.

2. Ferventi desiderio
Hic vir plenus virtutibus
Jugi vacabat studio
Et lacrymosis precibus.

3. Belli triumpho triplicis
Victor insignis acie,
Conservat decus duplicis
Virginalis munditiae.

4. Hic specimen Sclavoniae,
Is doctor sapientiae,
Hic speculum ecclesiae,
Exemplar sanctimoniae.

5. In sanctorum splendoribus
Uni Deo sit gloria,
Jeronymi qui precibus
Det nobis coeli gaudia.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. A. — Brev. ms. Altovadense CXLII. saec. 15. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VII C. 3. C.

283. De sancto Jacobo.

1. Psallat chorus tripudium,
Illuxit mundo gaudium,
Jesus salvator gentium
Dum coronavit Jacobum.

2. Hic Zebedaei filius,
Frater Johannis inclitus,
Veritatis discipulus,
Christi testis egregius.

3. Qui Petrum unxit oleo,
Jordanem transit baculo,
Bino floret connubio
Devotionis studio.

4. Jesum vocantem sequitur,
In mari pater linquitur,
Praedicator efficitur,
Samaritanis mittitur.

5. Errores gentis corrigit,
Ritus profanos dirimit,
Aras sacrandas erigit,
Ad coelos plebem dirigit.

6. Antipater hunc gladio
Necavit placens populo,
Sanctum annectens azymo
Cruoris testimonio.

7. Patrone tuis precibus
Fac, ut vitam in melius
Nostram reformet [actibus]
Aeterni patris filius.

8. Gloria summo Domino
Sit, ejus unigenito
Cum spiritu paraclito
Nunc et perenni saeculo.

Brev. ms. Pragense VI F. 12 saec. 15.

284. De ss. Joachim et Anna.

1. O beate Joachim
et Anna beata,
Nostrae decantationes
Preces et laudationes
Sint vobis oblata,
Et nostra peccamina
Per vestra precamina
Mox fiant ablata.

2. O beata genitrix
nostri redemptoris,
Tui cari genitores
Fiant tecum precatores
Pro nobis his horis,
Ut cedant, quae noceant,
Et adsint, quae placeant,
Dono salvatoris.

3. Praesta, summe genitor,
nos te venerari
Nunc et semper tuo nato
Atque verbo incarnato
Nos incorporari,
Dante tuo spiramine,
Cum quis in solo numine
Praestas doxa pari.

Brev. ms. Brixinense saec. 15. Cod. sem. Brixinens. s. sign.

285. De sancto Jodoco.

1. Pange cunctorum Domino caterva
Docta mellicum resonare melos,
Festa cum sancti remeant Jodoci
Rite colenda.

2. Qui Deum summum recolens sequendum,
Vilis et pauper, modicus minister
Exstitit, paucis famulis pro Christo
Terrea linquens.

3. Nam pius regnum sibi contributum,
Fratris obtentum, populi rogatum
Sprevit, ut coeli roseum tribunal
Scandere posset.

4. Solium linquens, patriam subinde,
Omnibus votis eremum petivit,
Solus ut soli famulans tonanti
Semper adesset.

5. Cujus ut nobis veniam precatu,
Christe, concedas, humiles rogamus.
Quo tibi pium resonemus hymnum
Corde parato.

6. Sit patri summo pariterque nato
Flamini nec non decus et potestas,
Qui regit semper moderatur atque
Saecula cuncta.

Psalt. ms. c. hymn. Claustroneobgense 968 saec. 14/15. — 2, 3 famulis Christi Hs. — 3, 1 piis Hs. — 3, 2 rogatu Hs. — 4, 1 Solum Hs.

286. De sancto Jodoco.

1. Sancta mater ecclesia
Laetetur cum facesia,
Recolendo solemnia
Tanti patris perennia.

2. Coeli obumbratus jubare,
Coeli cibatus nectare,
Gaudet in exsiliis,
Tristatur in deliciis.

3. Regnum mundi profanum
Sprevit, vidit Dei manum,
Arae Dei ut adstaret
Et divina celebraret.

4. Sanctorum quaerens limina,
Labore spargit semina,
Quae laetanter recipiat,
Cum tempus messis veniat.

5. Hujus immensa gratia
Per multa terrae spatia
Ab infirmis visitatur,
Quibus statim salus datur.

6. Adjutor necessitatis
Et collator honestatis,
Visus, vocis et auditus
Reformator non invitus.

7. Pater Judoce, patrone,
Fruens Dei visione,
Tuis piis supplicibus
Christum placare precibus.

8. Defende tuos famulos
In laude tua sedulos,
Aegros sana, salva sanos,
Leva pressos, rege vanos.

9. Sit trinitati gloria
Confessoris memoria,
Laus, honor, jubilatio
Et gratiarum actio.

Brev. ms. Chimense saec. 15. Clm. Monacens. 5306. A. — Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 19636 saec. 15. B. — 3, 1 Egenum mundum ut A. — 5, 1 Cum immensa A. — 7, 2 Favens Dei A.

287. De ss. Ingenuino et Albino.

1. Salutis reddunt gaudia
Sacra nobis solemnia,
Quae replicans praeterita
Anni revolvit orbita.

2. Praecurrentes in stadio
Praesules dignos bravio
Expleto cursu hodie
Coronavit rex gloriae.

3. Gaudeat coeli curia
Istis aucta sodalibus,
Laetetur et ecclesia
Sub his militans patribus.

4. Qui ex vasis spurcitiae
Vasa nos pudicitiae
Et ex servis nequitiae
Filios forment gratiae.

5. Peccati pressos cumulo
De hoc mundi ergastulo
Ad patriam nos exsules
Transferte, sancti praesules.

6. Vestro dentur precamine
Nobis virtutes animae,
In ultimo examine
Vita coeli cum agmine.

7. Doxa patri, laus filio,
Honor pneumati hagio,
Et tu parentis sophia,
Sother, salva nos, Messia.

Brev. ms. Brixinense saec. 15. Cod. sem. Brixin. s. sign. A. — Cod. Oenipontan. 783 saec. 15. B. — Brev. Brixinense imp. Augustae 1487. C. — 5, 1 annulo B; tumulo A.

288. In nativitate s. Johannis B.

1. Deus salus credentium,
Quem nulla vox mortalium
Laudare digne sufficit,
Nostris fave concentibus.

2. In hac die praecipue,
Qua natus esse creditur
Tuus Johannes praevius
Ac praeco sacratissimus.

3. Quem dum teneret obsitum
Maternus adhuc uterus,
Motu sui corpusculi
Te nuntiavit affore.

4. Hic namque dignus exstitit
Sacro Dei praeconio,
Natos quod inter conjugum
Non esset illo celsior.

5. O quanta mundo gaudia
Praecursor iste detulit,
Cum dixit: orbis crimina
Agnus jam venit tollere.

6. In cujus ortu gaudiis
Mundus repletur maximis,
Hoc nos ab omni crimine
Deus praecante liberet.

7. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. ms. S. Georgii saec. 14. Cod. Pragens. VI F 12. A. — Brev. ms. Pragense XII G 11 a saec. 14. B. — Brev. ms. Pragense XIII C 1 b saec. 14. C. — Brev. ms. S. Nicolai saec. 15. Clm. Monacens. 1614. D.

„In conceptione beatissimi Johannis baptistae.“ D — 2, 2 Sicut conceptus creditur D. — 3, 1 Qui dum haberet D. — Str. 4 u. 5 verstellt D. — 4, 3 Natusque D; inter conjuges A; conjugium B. — 5, 3 Cum toti orbis D. — 6, 1 Quibus conceptus gaudiis D. — 6, 3 Haec nos AD.

289. In nativitate s. Johannis B.

1. Salve Johannes, nomine
Prasago Dei gratia,
Felix felici omine
Divina de clementia.

2. Ultra legem nascentium
Ortum praecurris gaudio,
Deum salutas omnium
Clausus in matris gremio.

3. De sterili non sterilis
Prodis proles magnifica,
Prolis pater mirabilis
Effectus vita coelica.

4. In coetum apostolicum
Tui translati filii,
Patrem probant mirificum
Doctorem evangelii.

5. In patrem pater omnium
Te specialem eligit,
Baptistae ministerium
Christus a te dum exigit.

6. Tu gaudes privilegio
Prae cunctis natis hominum,
Sanctorum in collegio
Primatus per officium.

7. Trinitati deificae
Laus, honor, virtus, gloria
Johonnis in mirificae
Sanctitatis memoria.

Cod. Palat. Vindobon. (ol. Campen.) 883 saec. $^{14}/_{15}$. — Steht innerhalb einer Folge liturgischer Hymnen.

290. In decollatione s. Johannis B.

1. Sancti baptistae martyris Johannis
Festum colamus, in quo recitamus,
Regem Herodem eum decollasse
Propter puellam.

2. Justus Johannes regem arguebat
Atque dicebat, ei non licere
Secum habere coadulterantem
Fratris uxorem.

3. Mulier prava insidiabatur
Et nitebatur sanctum jugulari,
Sed operari istud non valebat
Propter Herodem.

4. Namque Herodes secum metuebat,
Custodiebat audiens libenter,
Impatienter tandem illum portans
Incarceravit.

5. Sui natalis coenam rex tunc fecit,
Adesse fecit nobiles plerosque,
Saltans puella placuit Herodi
Et invitatis.

6. Jurejurando illi rex promisit,
Se donaturum, quidquid postularet,
Caput Johannis ista postulavit
Monitis matris.

7. Rex contristatus propter jusjurandum
Atque puellam nolens contristare,
Caput Johannis misit amputari
Et dari sibi.

8. Corpus a suis fuit asportatum
Atque locatum fuit in sepulchro,
Precibus cujus hymnum hunc canentes
Nos adjuvemur.

9. Laudibus cives celebrant superni
Te Deus simplex pariterque trine,
Supplices et nos veniam precamur,
Parce peccatis.

Antiph. ms. S. Johannis Pistoriens. saec. 15. Cod. bill. Rossianae s. sign. — Mel.: Quod chorus vatum.

291. De sancto Johanne Ev.

1. Jesu, sapor amantium
Et merces ineffabilis.
In Johannis praeconium
Nobis esto placabilis.
2. Cui commisisti virginem
Matrem in cruce moriens,
Illum tibi consimilem
Fratrem et natum faciens.
3. Jucundemur uberius
Ob ejus reverentiam,
Qui frater est et filius
Per virginis custodiam.
4. Melos clangat et resonet
In Johannis memoria,
Quem precemur, ut praeparet
Nobis locum in patria.

Cod. Palat. Vindob. (ol. Campen.) 883 saec. $^{14}/_{15}$. Steht innerhalb einer Reihe liturgischer Hymnen.

292. De sancto Johanne Ev.

Ad Laudes.

1. Joanni laudes canimus
Et virtutum insignia,
Dum patrata recolimus
Ejus prece prodigia.
2. Bibens veneni poculum
Mortem ex hoc non pertulit.
Geminatur miraculum,
Vitam exstinctis contulit.
3. Drusianam discipulam
Dum a morte resuscitat,
Flentem plebem pauperculam
In Christi laudes excitat.
4. Matri moerenti filium
Defunctum vivum reddidit,
Vivens pandit mysterium
Incredulus sic credidit.
5. Somnum mortis hic capiens
Nullum dolorem sentiit.
Vitam praesentem finiens
Dierum plenus obiit.
6. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Plagense saec. 16. Mel.: Salvete flores martyrum.

293. De sancto Johanne Ev.

Ad Vesperas.

1. Johannes, grandis aquila,
Coeli perlustrans cardinem,
Verbum ens ante saecula
Deum scribit et hominem.
2. Carnis nitens munditia
Diligitur prae ceteris,
Mentis intelligentia
Pandit arcana posteris.

3. Medullam coeli rapuit
Aquila grandis roboris,
In coena dum recubuit
De fonte potans pectoris.

4. Stans juxta crucem domini
Finem vidit discipulus,
Fidem facturus homini,
Testis fidelis sedulus.

5. Missus in fervens dolium
Pugil illaesus exiit,
Virgo vincens incendium
Trinam coronam meruit.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Plagense saec. 16. — Mel.: Salvete flores martyrum.

294. In festo s. Johannis ante portam.

In 1. Vesperis.

1. Coelestis roris gratia
Devotas mentes compluat,
Quas ad hoc festum gloria
Sancti Johannis aggregat.

2. Dudum qui ferens verbera
Cum turba apostolica,
A concilii conspectu
Transiit gaudens pro Jesu.

3. Constanter Christum praedicans,
Flagellis caesus hodie
Ludibriaque perferens
Poenae non cessit igneae.

4. Statum scripsit ecclesiae
Addictus post exsilio,
Sed revelat hunc crebrius
Divina sanctum visio.

5. Donec veniret, Dominus
Istum manere censuit,
Qui mundi malis obrutus
Poenas mortis non pertulit.

6. Imploret hunc humilius
Fidelium nunc populus
Orantem pro sanctissimo
Collegarum collegio.

7. Sub cruce datus filius
Mariae et vicarius
Commendet nos altissimo
Trino et uni Domino.

Brev. ms. Lincense Γ o 24 anni 1525. — 4, 2 Addictus est Hs.

295. In festo s. Johannis ante portam.

In 1. Vesperis.

1. Concentu jucundo
Deum collaudemus,
Opere fecundo
Voci concordemus,
Corde consonemus.

2. Ovis mox pastoris
Vocem ut audivit,
Ruptis mundi loris
Haec pede contrivit.
Et post Christum ivit.

3. Navi, reti, patre
Relictis in mari,
Didicit cum fratre
Arte salutari
Homines piscari.

4. Respuit uxorem
Johannes amplecti,
Currit post odorem
Dilecti dilecti,
Prae cunctis electi.

5. Avis alte volans
Secreta rimatur,
In cruce consolans
Custos matri datur,
Filius vocatur.

6. Dolii ferventis
Oleo intrusus
Gaudet ut unguentis
Balneans perfusus,
Tortor est confusus.

7. Valde honorandus
Est Christi dilectus,
Angelis mirandus
Cubat supra pectus,
O quam felix lectus!

8. Sempiternum solem
Aquila respexit,
Verbum Dei prolem
Scriptitans detexit,
Mundum mundus exit.

9. Gloria parenti,
Honor ejus nato,
Laus sit procedenti
Pneumati beato
Sine fine dato.

Brev. ms. Cellae Principum saec. 14 Clm. Monacens. 7213. — 8, 3 verbum Dei solem Hs.

296. In festo sancti Johannis ante portam.

Ad Matutinum.

1. Amplitudinem in sancto Joanne
Dilectionis tuae relucentem
Da nobis digne depromere, regum
Rex pie, Christe.

2. Eminentius nam dilectione
Ceteris singulari inflammasti,
Quem a deliciis nuptialibus
Pie vocasti.

3. Sanguine Christus hunc sibi conjunxit,
Sed suam per adoptionem factus
Est frater ejusdem atque filius
Virginis matris.

4. Apostolatus culmine refulgens
Divinitatis arcana eructat,
Qui reti piscando antea vili
Victum quaerebat.

5. Procellis mundi nunquam derelictum
E coelo Christus dulciter vocavit,
Atque inde egredientem coeli
Lux circumfulsit

6. Pro nobis ergo nunc interveniat,
Qui ampliori caritatis Christi
Praerogativis caeteris discipulis eminebat.

7. Patri potenti, proli sapienti,
Flamini sancto, amborum splendori,
Regnanti super aethera decantemus Alleluja.

Brev. ms. Lincense *Γ* o 24 anni 1525.

297. In festo s. Johannis ante portam.

Ad Laudes.

1. Reduxit anni orbita
Hujus diei gaudia,
Johannes cum apostolus,
Athleta invictissimus,

2. Subjectus poenis olei
Ferventis et exsilii,
Christum qui post personuit
Multisque miris claruit.

3. Vocatione Domini
Fossa migravit tumuli,
Venit lux tanta coelitus,
Quam nullus tulit oculus.

4. Corporisque virginei,
A vae mortis extranei,
Sancti Johannis coelitus
Glebam abscondit Dominus.

5. Olim emissum desuper
Scaturit manna tumulo,
Per quod nimirum castitas
Ornatur laudis titulo.

6. Hunc attolamus pariter
Omnes sonoris laudibus,
Coelorum multipliciter
Quem adornavit Dominus.

7. Genitor atque filius
Et spiritus paraclitus
Succurrat nobis miseris
Sancti Johannis meritis.

Brev. ms. Lincense *Γ* o 24 anni 1524.

298. De sancto Johanne Eleemosynario.

1. Laudibus summis decus ad tonantis
Carminis ductu modo personare
Da tuis digne tua facta, eleimon
Sancte Johannes.

2. Natus in Cypri patria parentum
Stirpe praeclara puer es per omnes
Mire laudatus probitate vitae
Urbe Amatunta.

3. Dum tuam castis ageres juventam
Moribus, virgo tibi se Maria
Noctis in visu redimita serto
Monstrat olivae.

4. Quae sit et qualis properans videre,
Te monet sese jubet ac amare,
Ut suis votis faveas aperte
Mente fideli.

5. Annuis matris Domini monentis
Jussibus castis, memorans olivae
Fronde spectata pietatis istic
Signa latere.

6. Protinus miro puer aestuare
Corde coepisti miserantis igne.
Fervida post hac pietate egenis
Viscera solvis.

7. Cum tuae toto patuisset orbe
Fama virtutis radiosa, sanctus
Urbe Alexandri patriarcha cuncta
Laude gubernas.

8. Quasvis et cleri et populi cohortes
Legibus rectis moderaris omnes,
Te facis justo reticere iniquas
Judice lites.

9. Hinc simul pauper, miser ac egenus,
Naufragans dona et peregrinus omnes
Dante te laeti referunt opima
Aeris et auri.

10. Prodigus quamvis gremio sinuque
Aes recondebas, inopum nec unquam est,
Plus tibi semper tribuente Christo,
Arca minuta.

11. Jure te laudant calami loquaces,
Pauperum patrem solite beatum
Concinunt cuncti, qui hodie corruscas
Laude perenni.

12. Gloriam summo referant parenti,
Flamini ac nato pueri senesque,
Gratias reddat paritate laudis
Omnis et aetas.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 23. anni 1443.

299. De sancto Josepho.

Ad Vesperas.

1. Christe, lux siderum, splendor sanctorum,
Lumen de lumine, verbum de Deo,
Patre progrediens, mundo refulgens.

2. Agnus, qui pro tuis per te salvandis
Natus de virgine, rex, Dei agne,
Vincula tu mortis moriens solvis.

3. Virgineus totus virginis natus,
Virgini es sponsus, virginum custos,
Matri dans celebrem Joseph custodem.
4. Nos ejus precibus perennes fletus
Dones evadere, rex pie Christe,
Cujus das hodie festis ovare.
5. Nutritor Domini tu Jesu Christi,
Joseph, egregiae sponsus Mariae,
Sed testis virginis et piae matris.
6. Gaudia tu matris unici patris
Corde simul gestans, pro nobis orans
Sis matrem virginem ejusque prolem.
7. Laus Deo sit patri, laus patris proli,
Laus sancto flamini patris ac nati,
Laus trino et uni perenni. Amen.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixin. s. sign.

300. De sancto Josepho.

Ad Vesperas.

1. Joseph stirpis Davidicae,
Sponse almae theoticae,
Adesto nostris precibus,
Quas tibi pie fundimus.
2. O gloriose bajule,
Monarche coeli curiae,
Ut digne demus cantica,
Nostra disrumpe vincula.
3. O custos matris Domini,
Devotos tuo nomini,
Joseph alme, per aspera
Salva semper et prospera.
4. Adesse tuis famulis
Dignare, dux amabilis,
Sentiant nostra pectora
Tua semper juvamina.
5. O faber beatissime,
Succurre benignissime
Nosque supplices respice,
Vota servorum suscipe.
6. Praesta, pater ingenite,
Jesu cum sancto flamine,
Ut Joseph almi precibus
Jungamur in coelestibus.

Brev. ms. Lincense *I* o 24 saec. 15. A. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1513. B. — 2, 1 Gloriose bajule. B. — 2, 4 disrumpe crimina. B. — „In tono: Jesu nostra redemptio“ B; daher der fehlerhafte Anfang bei Daniel I, 280:

Jesu nostra redemptio
Joseph stirpis Davidicae
Adesto nostris precibus etc.

301. De sancta Juliana.

1. Laetitiam nobis tribuit lux ecce serena,
Qua virgo sapiens coelum petiit Juliana.
2. Haec etenim sexu fragilis sed mente virilis
Poenis multimodis victis Sathanam superavit.
3. Excoquitur flamma plumboque nitens velut aurum,
Hinc ictu gladii migrans adiit paradisum.

4. Obtineas ergo veniam nobis, Juliana,
Ut caro dum moritur, sanctis animae socientur.
5. Laus et honor virtusque Deo trino sit et uni,
Qui regnum stabile semper retinet sine fine.

Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553 Cod. Griesens. 23.

302. De sancta Justina.

Ad Nocturnum.

1. Justina beatissima,
Aeterni regis famula
Et cultrix prudentissima
Non segnis neque fatua.
2. Fluenta evangelii,
Quae pia aure audiit,
Sermone nec non opere
Libens complere studuit.
3. Christum aperte profitens,
Summi tonantis filium,
Mundi factorem et natum
De virgine sanctissima;
4. E contra mundi idola
Fabrorum manu peracta,
Metalla stolidissima,
Daemonibus simillima.
5. Quapropter gens incredula
Fremebant in juvenculam,
Verberibus et gladiis
Hanc perfodebant acriter.
6. Sed virgo prudentissima,
In sexu quamvis fragili,
Constanter et viriliter
Vincebat omnes fortiter.
7. Mortale corpus tradidit
Pro Christo ad supplicium
Et immortalem spiritum
Commendat ad altissimum.
8. Quem trinum et unum Deum
Omnes fatemur pariter
Regnantem super aethera
Per saeculorum saecula.

Diurn. ms. Neoclaustrense XII F 23 saec. 15. A. — Brev. ms. Admontense 746 a. anni 1439 B. — Brev. ms. S. Spiritus et Galli (ap. Paviam) saec. 15. Clm. Monacens. 7217. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1896 saec. 15. D.
5, 3 audivit B; adiit D. — 3, 1 Ipsum B; Christi D. — 4, 1 mundi fabula B; Contra mundi D. — 7, 4 commendabat B.

303. De sancta Justina.

Ad Laudes.

1. Justina, quae Christi martyr,
Constans fideli pectore,
Oblita saevi vulneris
Mortem subit, ut viveret.
2. Mucronis iram profugit,
Auget, quod ibat tollere
Hostis, furorem perdidit,
Dum vita crevit funere.
3. Confessa lumen gentium,
Fundens cruorem pro Deo,
Qui nos ut sic redimeret,
Fudit sacratum sanguinem.
4. Ne mens timeret anxia,
Sexum fides armaverat,
Perducta ad aras idoli
Est facta Christi victima.
5. Miles licet perculerit,
Tamen coronam rex dedit,
Membris apertis vulnere
Coelum patescit martyri.
6. Percussor est ad inferos,
Percussa vadit ad polos,
Christo fideles qui ferit,
Se mergit, illos erigit.

7. Precamur, ut roges patrem
Natumque, sanctum spiritum,
Dignetur ut placabilis,
Quos condidit, defendere.

8. Personae enim, quae micant,
Sed solus est altissimus,
Sic unus in tribus Deus
Et tres in uno credimus.

Diurn. ms. Neoclaustrense XII F 23 saec. 15. A. — Brev. ms. Admontense 746 a. anni 1439 B. — Brev. ms. S. Spiritus et Galli saec. 15. Clm. Monacens. 7217. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1896 saec. 15. D.

2, 2 quod dabat tollere B. — 2, 4 Dum viva B. — 5, 1 licite perculit D; protulit B; perculimit A. — 6, 1 Praecursor D.

304. De sancta Justina.

Ad Vesperas.

1. Phoebus astris cum omnibus,
Phebe cunctis sideribus,
Aether tellusque laudibus,
Sonetque plebs carminibus.

2. Justina, virgo Domini,
Prosapia praenobili
Illustris cosmi ac poli
Martyrque theu filii.

3. Provecta in sublimia
Per bina natalitia,
Abjecta hic ad infima
Per bina haec mortalia.

4. Urbs Patavi Venetica
Ortu neceque florida
Maximiano sobrie
Quam suffert a Sub-Caesare.

5. Convexa coeli adiit,
Agmen coelorum petiit,
Tam dogma Christi sustulit,
Quam cruor sui praestitit.

6. Altithrono nos afferat,
Quae hic nos prece vegetat,
Conjungi secum satagat,
Quo perfrui nos agitat.

7. Sit, Christe, rex piissime,
Tibi patrique gloria
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Palat. Vindob. 1896 saec. 15. A. — Diurn. ms. Neoclaustrense Neostadii XII. F 23 saec. 15 B. — Brev. ms. Admontense 746 a. anni 1439. C. — Brev. ms. Cellae Principum saec. 15. Clm. Monacens. 7217. D. — Sämtliche Hss. sec. consuetudinem monachorum congregationis S. Justinae seu unitatis O.S.B.

4, 1 Urbis pictava C. — 5, 2 Agni coelorum A. — 5, 4 perstitit B. — 6, 1 Altithroni A; Altithronum B.

305. De sancta Katharina.

1. Ave decus virgineum
Inter catervas virginum,
Ave lumen sidereum
Lucis non habens terminum.

2. Haec clara fuit genere
Sed clarior virtutibus,
Christi nata caractere
Comes datur martyribus.

3. Sacro vicit eloquio
Plebem virgo rhetoricam,
Dein victo Maxentio
Fidem docet catholicam.

4. Spondentis fugit munera,
Minas spernit Maxentii
Et voluntate libera
Fert agonem martyrii.

5. Dum tenetur in carcere,
Reginam et Porphyrium
Docet ad vitam currere
Vitae promittens bravium.

6. Sternit rotarum machinam,
Prosternuntur artifices,
Stupent ad stantem feminam
Magi, vates, haruspices.

7. Dum ferit collum niveum
Percussoris improbitas,
Stillat liquorem lacteum,
Quo signatur virginitas.

8. Coetus hanc angelicus
In monte sepelit Sina,
Et audiuntur coelitus
Sonorae vocis carmina

9. Olei liquor nobilis
De membris manat virginis,
Quo linitur debilis
Et recedit incolumis.

10. Ergo tuis supplicibus
Fave, virgo, propitia
Christoque tuis precibus
Nos clementer concilia,

11. Patri, nato, paraclito
Sit perpes jubilatio,
Qui sublimavit inclito
Katharinam martyrio.

Brev. ms. Palat. Vindobon. 1717 saec. 14. Mit Mel. = Ad coenam agni providi.

306. De sancta Katharina.

1. Ave beata regina,
Martyr Christi Katharina,
Sumens nostra precamina
Perducas ad coelestia.

2. Regnum mundi quae sprevisti
Et tormenta devicisti,
Pro Christo, quem dilexisti,
Tuum sanguinem fudisti.

3. Multis peccatis gravamur,
Absolve, quibus ligamur,
Ne subito moriamur,
Virgo Christi, te precamur.

4. Decollatam te mons Sina
Sepelivit per agmina
Angelorum canentia:
Christo semper sit gloria.

Brev. ms. Pragense VI E 4 a. saec. 14.

307. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Ad festum sanctae Virginis
Katharinae et martyris
Dei laetentur populi
Per omne tempus saeculi.

2. Haec jam virgo Deo digna,
Pia, dulcis et benigna,
Bis sex dies jejunando
Complevit in ergastulo.

3. Cui missus est Michael
Archangelus et signifer,
Ut secura de proelio
Sit Dei adjutorio.

4. Quae pugnantes vituperat
Illos, cum quibus lis erat,
Dicens: Qui in Deo sperat,
Semper vincit et superat.

5. Demum Christus apparuit,
Quem virgo sancta meruit
Videre, quia renuit
Mundum, de quo non doluit.

6. Virgo nata regis Costi,
Miserere semper nostri,
Ne sit dies judicii
Nobis poena supplicii.

7. Illud imple, quod petisti,
Et tu, rex, qui promisisti,
Ut in exitu animae
Sis nobis salus veniae.

8. Salus, honor, imperium
Sit creatori omnium
Cum Nazareno filio
Et spiritu paraclito.

Brev. ms. saec. 14. Cod. bibl. Rossianae. s. sign.

308. De sancta Katharina.

1. Ave Dei sponsa,
Virgo Katharina,
Vitae medicina
Nostrae et tutela.

2. Costi regis nata,
Nostra sume vota,
Martyr Christi pia,
Nobis sis propitia.

3. Regis blandimenta,
Minas et tormenta
Tu vicisti fide
Firma et sermone.

4. Sacri roris unda
Tua manat tumba,
Quo linitus miser,
Sanus fit et aeger.

5. Nostras audi preces,
Cunctas terge faeces,
Ut mundo corpore
Te laudemus ore.

6. Prosit nobis pium
Tis patrocinium
Modo carne vivis
Et post jam defunctis.

7. Sit laus regi summo,
Patri atque nato,
Spiritui sancto
Cuncta per saecula.

Brev. ms. Altovadense XVII anni 1404. A. — Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. B. — Brev. ms. Pragense VI F 12 saec. 15. C. — Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragae anni 1398 D. — Brev. Pragense imp. Venet. 1517. E. —

3, 1 Blandimenta regis ABCD. — 5, 3 mundo corde A. — 6, 2 Tuum patrocinium ABCD; einer der Fälle, in denen das unverständlich gewordene tis, durch tuum ersetzt, das Versmafs verdorben. — 6, 3 Modo nobis vivis BC; Mundo carne vivis D. — 4, 4 Post hoc jam BC; Et post hoc defunctis D. — Mel. des Hymnus offenbar Ave maris stella.

309. De sancta Katharina.

1. Tu nos, virgo pia,
De terrena via
Transfer ad divina,
Dulcis Katharina.

2. Costi regis nata,
Christo regi data,
Cum quo semper manes,
Nos aegrotos sanes.

3. Omnium errata,
Facta, cogitata,
Per tuos labores
Ut mundentur, ores.

4. Fortis tu fuisti,
Sola dum vicisti
Doctorum cohortes,
Fac nos fide fortes.

5. Clemens aliquando
Fueras rogando
Ante mortem Deum,
Nunc et roges eum.

6. Ille tuo voto
Parebat ex toto,
Cui tu paruisti,
Mortem dum subisti

7. Sit laus Deo patri
Summo Christo decus etc.

Brev. ms Claustroneoburgense 596 saec. 14. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 406 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14638 C. — Str. 1—3 durch Ausschneiden einer Initiale verstümmelt B. — 3, 2 Summo regi AB. — 3, 1 Hominum errata B. — 6, 3 parasti A.

310. De sancta Katharina.

1. O rex benigne Domine,
Virginum palma fulgida,
Audi quas fundunt populi
Preces precantes cernui.

2. Almae virginis rutilat
Festa dies ac celebris
Katharinae, nos precibus
Cujus muniri petimus.

3. Hujus oratu supplices
Precamur atque humiles,
Pacem concede cordium,
Vitare labem criminum.

4. Mentes accendat caritas,
Igne flammescat animos,
Divino semper munere
Sic vigeamus perpetim.

5. Praestet hoc ipsa trinitas
Patris natique pariter,
Sanctus amborum spiritus
Cuncta gubernans saecula.

Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. VI F 12. A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 1000 anni 1336 B. — Brev. ms. Graecense 1548 saec. 15. C. — Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod Griesens. 23. D. — Brev. ms. Monacense 23181 saec. 14. E. — Als de s. Margaretha BE; De communi virginis D.

311. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Katharina mirabilis
Atque Deo amabilis,
Per omnia laudabilis,
Nobis succurre miseris.

2. Adsis nobis exsulibus
Tuum festum colentibus,
Et carentes virtutibus
Nos subleva sideribus.

3. De tuis sacris ossibus
Manat liquor languentibus
Curans eos doloribus
Tuis orationibus.

4. Post triumphum martyrii
Te portaverunt angeli
In montem sanctum Sinai,
Sic jusserat vox Domini.

5. Quae dum eras in saeculo,
Corde vivebas Domino,
Florens flore virgineo
Regem videns in solio.

6. Unde, virgo sanctissima,
Nos de morte perpetua
Salva prece assidua
Per saeculorum saecula.

7. Hoc Deus det omnipotens
Et filius omnitenens
Cum spiritu paraclito,
Qui regnat in perpetuo.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14. — 4, 3 In monte sancto Hs. — 5, 4 Regis videns Hs. — 6, 1 virgo sacratissima.

312. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Katharina, flos Graeciae,
Regnat cum palma gloriae,
Arcta pugnans militiae,
Dies venit victoriae.

2. Angelicis in manibus
Fertur ad Sina verticem,
Quam assumpsit cum laudibus
Chorus novae Jerusalem.

3. Te cohors Evae flebilis
Implorat patrem luminum,
Esto nobis placabilis,
Jesu, corona virginum

4. Haec Costi regis unica
Saevum vicit Maxentium,
Tua se cinxit tunica,
Christe, redemptor omnium.

5. Ex Sion mitis filia
Tibi, Christe, complacuit,
Cum haec in coeli curia
Novum sidus emicuit.

6. Regnare mundo respuit,
Christo regnare cupiens,
Mox in ipsa refloruit
Verbum supernum prodiens

7. Ictum dirae laesionis
Pro te tulit mitissime
Tuae memor passionis,
Aeterne rex altissime

8. Natum Christum de virgine
Virgo promit mundiciae,
Quod prodiit abs semine
Magnae Deus potentiae.

9. Adjuva, dulcis filia,
Ut mente pura candidi
Transeamus cum gloria
Ad coenam agni providi

10. Unitrino sit gloria
De virginis victoria,
Fer, patris sapientia,
Beata nobis gaudia.

Clm. Monacens. (ol. Sanemmeramens.) 14926 saec. 15. Mel.: In Mariam vitae viam.

313. De sancta Katharina.

1. Christe, redemptor omnium,
Victor, spes atque praemium,
Exaudi vota cordium
Hoc festo te colentium.

2. Haec virgo, proles regia,
Contemnens mundi gaudia
Conscendit ad coelestia,
Quae martyr est egregia.

3. Haec in se Christum induens,
Adorans, amans, intuens
Mentem divinis imbuit,
Terrena cuncta respuit.

4. Doctrinis fulta mysticis
Ac verbis evangelicis
Argumentis rhetoricis
Vim tollit et sophisticis.

5. Nam turba philosophica
Credit, vincit zetorica,
Succumbit dialectica,
Elinguis fit rhetorica.

6. Regiua gustu fidei
Chori consors aetherei
Per consensum Porphyrii
Palmam subit martyrii.

7. Orare virgo sinitur,
Quod petit, adipiscitur,
Nam omni salus redditur,
Cum praesens festum colitur.

8. Cervicem praebet, caeditur,
Lac pro cruore funditur,
Ab angelis deducitur,
In monte Sina conditur.

9. Nunc ergo, judex hagie
Nos virginis egregiae
Festum colentes hodie
Tuae reforma gratiae.

10. Deo patri sit gloria,
Honor, virtus, victoria,
Natoque laus par inclito
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. S. Petri Salisburg. a IV 11 saec. 14. A. — Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. B. — Brev. ms. Zwethalense 120 saec. 14. C. — Brev. ms. Sanemmeramense saec. 15. Clm. Monacens. 14638 D. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. E.

2, 4 mater est A. — 3, 1 Haec virgo Christum E. — 3, 3 divinis induit BC. — Str. 4 fehlt E. — Str. 5 fehlt A; steht hinter Str. 6 E. — 5, 1 Mox turba E. — 5, 2 zetorica von ζήτωρ = ζητήτωρ (ζητέω). — Str. 7 fehlt E. — Str. 8 fehlt AE. — 10, 3 par fehlt BC. — 10, 1—4: Summo parenti gloria Natoque laus quam maxima | Cum sancto sit spiramine | Et nunc et omni tempore. E.

314. De sancta Katharina.

1. Sponsae Christi eximiae
Representantur nuptiae
Katharinae, tripudiis
Gaudentibus coelicolis.

2. Instat dies sanctissima
Principalis et annua,
In qua truncata capite
Cum Christo coepit vivere.

3. Hinc laureata residet
In gremiis Jerusalem
Sponsi vultu, quem potius
Adamarat, perfruitur.

4. Hinc perlustrans terrestria
Multa patrat miracula,
Caecis refundens lumina
Et mutis reddens famina.

5. Ex olei liquamine,
Quod sancto fluit corpore,
Aegri tacti prosiliunt
In ejusdem praeconium.

6. Festivitas haec celebris
Est nuptiarum gaudiis,
Quibus agnus cum virgine
Copulatur in requie.

7. Deo patri sit gloria
Cum filio in saecula
Ac spiritu paraclito,
Cum quo regnat sacra virgo.

Diurn. ms. Altovadense I saec. 14. A. — Nocturn. ms. Veteris montis saec. 14. Cod. Dusseldorpien. C 61. B. — Psalt. ms. Veteris montis saec. 13. Cod. Dusseldorpien. C 58. C. — Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. D. — 1, 3 Margarethae tripudiis D. — 3, 2 germine A. — 4, 4 mutis verba perdita D. — Str. 5 fehlt D. — 6, 1 Haec est illa festivitas et D.

315. De sancta Katharina.

1. Festus sereni luminis
Illuxit dies virginis
Katharinae, quae regias
Intrat ornata nuptias.

2. Haec pulchra, prudens, nobilis,
Sacris imbuta litteris,
Sacra regis mortifera
Exprobrat voce libera.

3. Haec quinquagenos rhetores
Victos reddit indecores,
Sed decorantur taliter
Igne purgati pariter.

4. Virgo flagellis caeditur,
Carcere caesa clauditur,
Fame quoque confligitur,
Pane coelesti pascitur.

5. Rotas frangit et conterit,
Rotis fractis plebs interit,
Regina Christum praedicat,
Torta mamillis evolat.

6. Hinc decollanda ducitur,
Virgo lictori traditur,
Orat, ut sui memores
Salvando, Christe, liberes.

7. Vox de coelis mox sequitur,
Quae sic vota prosequitur:
Pro quibus oras, annuo,
Opem salutis spondeo.

8. Post haec exspectans frameam
Cervicem flectit lacteam,
In signum pudicitiae
Lac effundit pro sanguine.

9. Mox angelorum agmina
Corpus levant in aera
Et in Sinai culmine
Divino locant numine.

10. Deo sit laus et gloria
Katharinae memoria,
Nos post hanc vitam gratiae
Vita coronet gloriae.

Cod. Palat. Vindob. (ol. Campens.) 883 saec. $^{14}/_{15}$. A. — Psalt. ms. Veteris montis saec. 13. Cod. Dusseldorpien. C 58 B. — Noct. ms. Veteris montis saec. 14. Cod. Dusseldorpien. C 61. C. — 4, 2 Carcere clausa A. — 4, 3 Clausa fame constringitur BC. — 6, 4 Christus liberet A. — 8, 2 tendit A.

316. De sancta Katharina.

In 2. Vesperis.

1. Gaude, mater ecclesia,
Cujus praedulcis filia
Cum triumphali gloria
Transivit ad coelestia.

2. Regali ex progenie
Clara fuit specie,
Plena sapientiae,
Mirae eloquentiae.

3. Maxentium redarguit,
Quod Deos falsos coluit,
Post haec magistros superat,
Quibus eam concluserat.

4. Diro caesa verbere
Clauditur in carcere,
Cibo carens penitus
Confortatur coelitus.

5. Angelico munimine
Rotam sensit minime,
Sed turba caesa fulmine
Ruit obmisso ordine.

6. Decollata virgine
Lac manat cum sanguine,
Sic ostendisti, Domine,
Signum innocentiae.

7. Angeli adveniunt,
Laudes dignas concinunt,
Ad montem Sina deferunt
Corpus et sepeliunt.

8. Ecce iam per saecula
Sonant haec miracula,
Quod ibi stillat oleum,
Vera salus debilium.

9. Gloria tibi, Domine,
Mirabili in virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Graecense 1462 saec. 15. — 3, 4 Quibus vi concluserat Hs.

317. De sancta Katharina.

1. Cordis ima cum jubilo
Ablato mortis nubilo
Promat in laudem virginis
Praedulce melos carminis.

2. Ab urbe Alexandria
Nam Costi regis filia,
Katharina praenobilis,
Refulsit rosae similis.

3. Terrore non concutitur,
Dum carcere recluditur,
Ab angelis custoditur,
Fame sitique premitur.

4. Excaecatos dum superat
Oratores, mox praeparat
Testes fide praenobiles
Et athletas immobiles.

5. Rotarum sic vertiginem
Collidit et caliginem,
Maxentium saevissimum
Confudit os virgineum.

6. Ignem suffert et vincula
Christi vera discipula,
Docta Dei cum digito
Sic claruit martyrio.

7. Novit illam rex virginum
Expertem mole criminum,
Locans corpus virgineum
Angelorum collegium.

8. Adesto, virgo, sedulo
Servis in hoc exsilio,
Ut tecum in perpetuo
Regnent perenni gaudio.

9. Hoc praestet summus Dominus,
Qui te ditavit coelitus,
Ut sibi fiat cognitus
Clerus et omnis populus.

Brev. ms. Ducumburgense 67 saec. 15. A. — Brev. ms. Ducumburgense 68 saec. 15. B. — 7, 4 collegio B. — 8, 1 sedula B.

318. De sancta Katharina.

1. Ave gemma claritatis,
Ornans templum Domini,
Geminaeque caritatis
Vas auri, Dei nomini
Consecratum, depuratum
Ad instar carbunculi.

2. Totus totam inflammavit
Te sacratam virginem
Sacer ignis et purgavit
Auferens rubiginem,
De argento vas formavit
Rerum dans originem.

3. Ex regali stirpe vita
Nata sorte diceris,
Sacris scriptis erudita
Rhetoribus praeficeris
Quinquagenis disputando,
Sic victrix efficeris.

4. Rotis sacrum corpus datur
Dedicatae martyris,
Flagris trita decollatur
Nec cedit suppliciis,
Gens vesana dissipatur
Poena mortis duplicis.

5. In supremis montis Sina
Manibus angelicis
Sepelitur Katharina
Condigna obsequiis,
Membris sacris medicina
Liquor manat languidis.

6. Nobis ergo tu benigna
Mundo fluctuantibus
Adsis, virgo Deo digna,
Mari naufragantibus,
Da salutem, nam virtutem
Tuam prece poscimus.

7. Ascendentem imploramus
Te ad thronum gratiae
Sempiternum, invocamus,
Ut nos tuae gloriae
Cohaeredes regni simus
Post vallem miseriae.

Clm. Monacens. (ol. Alrispacens.) 2581 saec. 12 add. saec. 14. Auf dem letzten Blatt: „Karitati tuae Christe ad honorem virginis Katharinae cedat iste hymnus; novis modulis hymnizemus sacra festa [c]arminibus sobriis.“

319. De sancto Kiliano.

1. Mare, fons, ostium atque terrarum
Deus, tu omnium caput bonorum,
A te bona fluunt, ad te recurrunt.
2. Longe ab insulis pars bona maris
Ad fontem rediit teque requirit,
Jesu, viventium fontem aquarum.
3. Maris fons est Deus, pars Kilianus,
Quem procul patriis sitit ab oris,
Cervi more suum tendit ad haustum.
4. Scotorum insulae felix alumnus,
Nos prece sedula dignos fac aqua,
Quam quisque biberit, sitim post nescit.
5. Mundos baptismate fraudes iniquae
Semper inficiunt, semper demergunt
Per stagnum criminis in poenam mortis.
6. Sed tuis precibus omnes rogamus
De saeva eripi noxa Charybdis
Tangentes lacrymis portum salutis.
7. Laus tibi, trinitas, laus et potestas,
Te laudant flumina, coeli ac terrae,
A mari ad mare laus sit hac die.

Brev. ms. Lambacense CLXVI saec. 14. A. — Brev. ms. Lambacense CLXIV saec. 15. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 472 saec. 15. C. — Brev. cathed. Eystettens. imp. s. l. et a. D. — 3, 1 pars Colomannus C; pars Willibaldus D. — 3, 3 sitit ad haustum B. — 4, 1 Anglorum insulae D. — 5, 1 si ades inique C; fraudes tuique D. — 5, 2 maleque mergunt.

320. De sancto Ladislao.

1. Regis regum civis ave,
Regum gemma Ladislave,
Regni consors gloriae,
Regem regum rex agressus
Sis defensor indefessus
Et atleta patriae.
2. Salve, salus Hungarorum,
Rex cohaeres angelorum,
Vas coelestis gloriae,
Ab aeterno vas electum,
Vas insigne, vas effectum
Vendicans justitiae.
3. Hungarorum gens, congaude
Nova novi regis laude
Pulsans tintinabula,
Felix ave Varadinum,
Cujus augens fama signum
Resonat in saecula.
4. Tibi, Christe, chorus hymnum
Cantat orbis, quod per lignum
Ad te trahis omnia,
Scala factus ascensorum
Et corona confessorum,
Tibi laus et gloria.

Brev. ms. Pragense XIII G 9. saec. 15. A. — Brev. ms. Pestiense saec. 15. Cod. bibl. univers. 74. B. — 1, 3 Novus consors A. — 2, 6 Vendicat in saecula A. — 3, 6 Vendicat justitiae. — 4, 4 Scala scandens ascendentium. A.

321. De sancto Lamberto.

1. Grates sint regi gloriae,
Quem martyrum victoriae
Laudant effuso sanguine
Legitimo certamine.

2. De quorum hic collegio
Honore nitet regio,
Lambertus, lampas lucida
Laude resplendet fulgida.

3. Tyranni sprevit lanceam
Atque Dodonis frameam
Ac mundi transitoria,
Desiderans coelestia.

4. Attolle nunc, ecclesia,
Sancti Lamberti merita,
Qui hic ob Christi gloriam
Carnis mactavit hostiam.

5. Invicte miles Domini,
Jam posce finem crimini,
Ne nos in hac miseria
Relinquat Christi gratia.

6. Laus sit patri et filio,
Spiritui paraclito
Ac sempiterna gloria
In saeculorum saecula.

Brev. ms. S. Lamberti saec. 15. Cod. Graecens. 1521 A. — Brev. ms S. Lamberti saec. 15. Cod. Graecens. 1541. B.

322. De sancto Lamberto.

Ad Laudes.

1. Adstemus mẽnte vigili
Summo summorum principi,
Recursione annua
Lucis agentes gaudia.

2. Qua beatum pontificem,
Sanctae legis opificem,
Lambertum choris coelitum
Conjunxit per martyrium.

3. Hunc invocemus intimis
Suspiriis et lacrymis,
Ut in exactu judicis
Poenas excuset meritis.

4. Concedat hoc ingenitus
Ingenitoque genitus
Et ex utroque prodiens
Unus cuncta diffiniens.

Brev. ms. S. Lamberti saec. 15. Cod. Graecens. 1541 A. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixin. s. sign. B. — 1, 4 agentis. B. — 3, 1 Hunc imitemus A. — 3, 4 excusat B.

323. De sancto Lamberto.

Ad Nocturnum.

1. Hymnizemus rerum summum
plasmatorem omnium
In assumptu sui testis,
Lamberti antistitis,
Consummata carnis lucta
nunc ludentis laurea.

2. Hic a primo volvens aevo
sacras leges animo
Assuescebat in divinis
promptus exercitiis.
Norma recte conversandi
sese nitens excoli.

3. Ex hoc ejus divulgata
vitae famae gloria
Provisore suo primis
totus grex Trajecticus
Concordando sui curae
hunc balavit praefore.

4. Elevatus in privatum
elevavit meritum,
Morum probos promens fructus
crevit in virtutibus,
Suasit verum coli Deum
damnans cultum daemonum

5. Quidam tanti semen verbi
refutantes perfidi,
Comportantes pectus tortum
venerunt Leodium,
Illic sibi praeoptatum
mactabant episcopum.

6. Hujus vitae quae sit via,
monstrant signa plurima,
Quae per illum circumquaque
panduntur assidue,
Cujuscunque pestis moestam
relevantem sarcinam.

7. Cujus donis gaudet laetus
omnis sinus Noricus,
Latus septus cespes sanctus
sed laetetur amplius
Per virtutum clarus facta
ossa tenens sobria.

8. Tanti pro te per insontem
viri fusum sanguinem,
Mundans nodos cordis foedos
da successus floridos
Majestatis sub occulto
regnans absque termino.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. — Es reimen nicht die Verse, sondern die Halbverse. — 1, 1 Hymnizamus Hs.

324. De sancto Lamberto.

1. Hymnum canamus gloriae
Christo, qui rex est gratiae,
Et martyris victoriam
Dicamus ad memoriam.

2. Adsunt sacra solemnia,
Quibus docet ecclesia,
Qua sit virtute praeditus
Lambertus, martyr inclitus.

3. Invictus in certamine
Athleta Christi nomine
Fidem sinceram tenuit
Et claritate micuit.

4. Crimen Pipini prohibens,
Curam solerter adhibens,
Incestas damnat nuptias
Verae saluti noxias.

5. Hinc, ut sumatur ultio,
Praesul datur supplicio,
Poenam suffert alacriter,
Quam placat causa jugiter.

6. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. ms. Capit. Dusseldorpien. saec. 15. Cod. Dusseldorpien. C 64. A. — Hymn. ms. Hermetisvillanus anni 1553. Cod. Griesens. 23. B. — 1, 1 gratiae B. — 1, 4 gloriae B. — Doxologie nicht vollständig A.

325. De sancto Lamberto.

Ad Laudes.

1. Martyr sacer Lambertus
Laudis munere dignus,
Hanc diem tinxit cruore
Palmae functus honore.

2. Tanto pio parente
Coeli sede nitente
Civis cluit senatorum
Consors angelicorum.

3. Gaudet chorus herorum
Felix vatidicorum,
Perpetim congloriante
Auctus tanto compare.

4. Quin et apostolorum
Plaudit turba piorum,
Cum quibus in duodenis
Pausat sedibus altis.

5. Purpureus senatus.
Laeto corde beatus
Praemiis hunc cohaeredem
Laudat participantem.

6. Insuper confessorum
Coetus conspicuorum
Elevat consacerdotem
Mixtum dona fruentem.

7. Exhinc plebs virginalis
Pansis mitibus alis
Gratulatur cum recepto
Coeli caelibe casto.

8. Quem furentis praedonis
Fervens ira Dodonis
Cum sociis conspiratis
Celsis miserat astris.

9. Tanto patre precante
Nostra crimina dele,
O trinum numen et unum
Regnans omne per aevum.

Brev. ms. S. Lamberti saec. 15. Cod. Graecens. 1541. A. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. B.

2, 1 Tanto et pio B. — 2, 2 sede mente A. — 3, 4 compare tanto A. — 5, 3 primus hunc B. — Str. 7 fehlt A. — 8, 3 ira de donis B. — 9, 1 Tanti patris B. — Das seltene Versmafs des Hymnus lautet im Schema:

⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑
⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑
– ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑
⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑

326. De sancto Launomaro.

Ad Vesperas.

1. Semper Deum mirabilem,
Nostrae salutis principem,
Nunc annuis recursibus
Puris canamus mentibus.

2. Adsunt enim celebria
Launomari solemnia,
Cujus probantur merita
Praeclara per miracula.

3. Patrarat haec, dum viveret
Hic carneo sub tegmine,
Patrat subidem talia
Coeli tenens palatia.

4. Hujus precatu servulis
Adesto, Christe, propriis
Et post quieta tempora
Dona beata gaudia.

5. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio
Sanctoque sit spiritui
In sempiterna saecula.

Orat. ms. S. Launomari ap. Blesam. saec. 15/16. Cod. bibl. Rossianae s. sign.

327. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Laeta reduxit tempora
Dies athletae proprius,
Quo digna lauro tempora
Victor cingit Laurentius.

2. Post patrem clamat praevium,
Ne currat sine filio,
Instat vestigans studium
Omni jam dignus bravio.

3. In caecos opem luminis,
Opes spargit in pauperes,
Christi confessor nominis
Vincla sprevit et carceres.

4. Ut nullis cedens caedibus
Cratem subit ut joculum,
Angelis et hominibus
Probitatis spectaculum.

5. Odor ascendit inclitus,
Ardor partitur hostiam,
Coelo fulgorem spiritus,
Fornaci carnis scoriam.

6. Laurenti, martyr lautior
Et holocaustum pinguius,
Quos ignis urit longior,
Tu nos resperge crebrius.

7. Sit trinitati gloria,
Cujus fides Laurentium
Constanter per incendium
Duxit in refrigerium.

Antiph. ms. Plagense s. sign. saec. 16. A. — Brev. sec. rit. candidiss. ord. Praemonstrat. imp. Parisiis 1598 B.

328. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Tibi, Christe, rex gloriae,
Laus et honor sit hodie,
Celebretur in gaudio
Solemnis hic Laurentio.

2. Festa dies recolitur,
Deo vivens qua moritur
Carne levita maximus,
Odas hinc laeti solvimus.

3. Sixtum requirit gladius,
Flet in agone socius,
Relictum se conqueritur,
Morte dum vita potitur.

4. Mens ergo coelis dedita
Fide dispensat credita,
Ignis mox per supplicium
Transit in refrigerium.

5. Ubi laeto de foenore
Perenni gaudens tempore,
O Laurenti, nos respice
Salvans ab ira vindice.

6. Sit potestas ingenito,
Sit honor unigenito,
Hymnum cantemus cernui,
Laus sancto sit spiritui.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign.

329. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Exsultet jam angelica
Festiva turba gaudio,
Et omnis aula coelica
Laetetur in Laurentio.

2. Adjungit hunc angelicis
Interna cordis puritas,
Et choris apostolicis
Doctrina, fructus, dignitas.

3. Diutina martyribus
Carnis ac mentis passio
Et confessorum coetibus
Conformis vitae ratio

4. Felix, qui digne jungitur
Tantis in coelo sociis.
In ejus laudem igitur
Resultet terra gaudiis.

5. Summi largitor praemii,
Quem decet laus et gloria,
Da meritis Laurentii
Beata nobis gaudia.

Antiph. ms. Plagense s. sign. saec. 16. A. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis. 1514. B. — Brev. sec. rit. candid. ord. Praemonst. imp. Parisiis. 1598. C.

1, 4 in Gregorio B. — 5, 3 meritis Gregorii B.

330. De sancto Leonhardo.

1. O Leonharde pastor bone,
Clarum sidus rutilans,
Sacrae fidei colone
Labis chaos mutilans
Evangeliique sator
Mortis purgans lolia.

2. Infernorum spoliator
Viam lucis reserans,
Captivorum liberator
Fidem Christi praedicans,
Mundum vincens praedicator
Hosti rapis spolia.

3. Tua voce, fortis leo,
Mortuos vivificas,
Praedicando multos Deo
Perditos reaedificas,
Persequenti poenitentis
Abscondis vestigia.

4. Pigmentalis ad medelam
Nardus salutifera,
Odor suavis ad tutelam
Contra cuncta pestifera.
Removendo corruptelam
Sacra per prodigia.

5. Te rogamus, pater pie,
Leonharde, fletibus,
Praesens sis extrema die,
Sathanae de retibus
Nos absolas et a Styge
Tua cum potentia.

6. Vitiorum de sentina
Et de mortis carcere
Nos eruas, a ruina,
Reis velis parcere,
Aures precibus inclina
Tua pro clementia.

7. Praesta, pater atque nate,
Dei sapientia,
Confer, spiritus beate,
Nexus et essentia,
Trinitas in unitate,
Ens regens viventia.

Brev. ms. Hospitalense saec. 15. Cod. chart. S. Pauli ad Laventum 320 A. — Brev. ms. Lambacense CLXXIV saec. 15. B. — Brev. ms. Claustroneoburgense 978 saec. 15. C. — Brev. ms. Scotor. Vindob. 50 h 9 saec. 15. D. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. E. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. F.

1, 4 mundis labis mutilans B. — 1, 6 lolium B. — 4, 6 rapens spolium B. — 5, 2 precibus B. — 6, 3 et a ruina DEF. — 6, 6 prae clementia B: per elementiam F. — Von den geraden Verszeilen reimen stets 2 und 4 jeder Strophe, während die letzten Zeilen alle unter sich reimen.

331. De sancto Leonhardo.

1. Plaudat chorus fidelium
Christum bonorum praemium,
Qui Leonhardo gaudia
Concessit immortalia.

2. Concessit illi solvere
Taetro ligatos carcere,
Concessit et peccamina
Solvat, remittat crimina.

3. Ejus sacram potentiam
Et in solvendo gratiam
Clamant silentes carceres
Turrisque grandes aggeres.

4. Clamant mucrones, ocreae,
Tormenta, lora, lanceae,
Nexus, cathenae, circuli,
Omnisque forma vinculi.

5. Confert opem poscentibus,
Adest se invocantibus,
Et nobis adsit laetior
Et protegat serenior.

6. Patri, proli, paraclito
Sit laus honore debito,
Qui Leonhardi servulis
Det gloriam cum angelis.

Brev. ms. S. Nicolai ap. Patav. saec. 15. Clm. Monacens. 16140. Procession. ms. Francofurtan. anni 1588. Cod. Bremen. b 56. B. — 1, 3 Ut Leonhardo A. — 2, 2 Retro ligatos A. — 3, 4 Turrique Hs. — 5, 2 sqq. Adsum dicit vocantibus | Vocatus adsit laetior | Vocem protrahat senior. A.

332. De sancto Leonhardo.

1. Plaudat manu plebs fidelis
Visitata nunc de caelis,
Cum beati Leonhardi
Signa fraglant more nardi.

2. Ortus hic de stirpe clara,
Clodovaeo regi cara,
Qui Francorum sceptra gerens
Christo fide tunc adhaerens.

3. Praesul sacer, o Remigi,
Per baptismum rapis Stygi
Hunc infantem, cum emundas
Ipsum, levas super undas.

4. Puer factus adolescens,
Sursum sanctitate crescens,
Cum egenis dividebat
Large cuncta, quae habebat.

5. Verbum Dei praedicavit,
Signis dicta confirmavit,
Curat aegros, solvit vinctos,
Reddit vitae tunc exstinctos.

6. Leonhardus vir beatus,
Stola lucis trabeatus,
Vita carnis exspirante
Signa facit nunc ut ante.

7. Omnes juvat, nullum spernit,
Peccatores non secernit,
Cunctis pie suffragatur,
Cum devote deprecatur.

8. Invocemus et nos tardi
Nomen sancti Leonhardi,
Prece ejus ut adjuti
In extremis simus tuti.

9. Honor patri sit et nato
Atque pneumati beato,
Qui amborum exstat flamen,
Clamitemus omnes. Amen.

Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Clm. Monacens. 23280. — Nach Str. 5 „divisio“.

333. De sancto Leopoldo.

In 1. Vesperis.

1. Austriae decus, princeps et patrone,
Da, Leopolde, quibus advocaris,
Gaudia, alto qui es de sanguine
Marchio cretus.

2. Vitam pudice agis juvenilem
Ac demum spondes conthoralem castam,
Supplices Deo vivitis parentes
Prole fecundi.

3. Virtutis robur detestari fecit
Vitia cuncta, animo potenti
Hostes repellis plebemque defendis
Pace jucunda.

4. Sparsit agrestes silva tibi frondes,
Quando venatu incedebas tuo,
Gaudes invisum peperisse fructum
Ramos sambuci.

5. Capitis velum annos post repertum
Conjugi tuae vento vi ablatum,
Illic tu struis indice sambuco
Aram sacratam.

6. Quam dedicasti rebus locupletem,
Ut dei cultus virginisque matris
Jugiter crescat, honor, virtus et laus
Omne per aevum.

7. Spiritum tandem reddis Deo mundum,
Marchio sancte, anno tunc salutis
Sexto ter deno undies centeno
Mense Novembri.

8. Vexilla tua possident paterna
Austriae duces, illos tu commenda,
Ut vivant justi Deoque accepti
Totum per orbem.

9. Insignem clarum pietate virum,
Te nos precamur, patriam tuere,
Corpora munda frugibus et nostros
Lares adorna.

10. Gloria patri resonemus omnes
Ejusque nato jubilemus apte,
Cum quibus regnas simul et, creator
Spiritus alme.

Brev. ms. Ducumburgense Nr. 68. saec. 15. A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 590 saec. 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Lincense Γ o 24 saec. 15. C. — 1, 2 advoceris CB. — 1, 3 pudore A. — 2, 2 spondens BC. — 3, 3 propellis BC. — 3, 3 defendens C. — 5, 2 Gurgiti tuo A.

334. De sancto Leopoldo.

Ad Laudes.

1. Aurora rubens fugat noctis stellas,
Alma ac luce promat vox humana
Quascunque laudes, animus exsultet
Corde jucundo.

2. Laudent te Deum regem in excelsis
Principes omnes, pueri et senes,
Viduae, matres, sanctimoniales,
Castitas omnis.

3. Limina sacra Crucis et Neuburgae
Laudent, Mellicum Austriaeque fines
Patronum sanctum, Leopoldum pium,
Coelo regnantem.

4. Pietas, summa notio tu Dei,
Daemones pelle, teneant ne fata
Fonte lavatos, cruore redemptos,
Protege semper.

5. Laudemus patrem, filio sit honor,
Spiritus sanctus nanciscatur laudes,
Trinus et unus sit nobiscum Deus
Laude perenni.

Brev. ms. Lincense *I* o 24 anni 1525 A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 590 saec. 14. add. saec. 15. B. — 1, *2* Alma ac A. — 3, 1 et fehlt A.

335. De sancto Leopoldo.

1. Lux visa per caliginem
In terram mittit radium,
Quando sanctorum aliquem
Nobis donat egregium.

2. Exit ab ea, quidquid est,
Quod ab ipsa distinguitur,
Sed multum damni interest,
Dum quis ab hac disjungitur.

3. O via, vita, veritas,
Te, Christe, jubar optimum,
Nescit malorum caecitas,
Sed videt mens fidelium.

4. Petamus ergo gratiam,
Ut Leopoldi merita
Nobis impetrent veniam,
Mala vadant praeterita.

5. Oriatur hinc claritas
Veritatis catholicae,
Fides, spes atque caritas,
Virtutes theologicae.

6. Laetemur nunc in Domino
Leopoldi solemnia
Colamus charis glutino
Vita cedente noxia.

7. Dies agentes prosperos
Contra versuti jacula,
Ne lugeamus asperos
Per infinita saecula.

8. Ut cum finis adveniat
Vitae praesentis concite
Maria nos respiciat
Cum Leopoldo comite.

9. Sit patri laus et inclito
Excelsa nato gloria
Summo quoque paraclito,
Nostra quod est victoria.

Brev. ms. Sitanstettense XCII saec. 15. A. — Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499 B. — Brev. ms. Claustroneoburgense 590 saec. 14 add. 15. C. — Cod. Ducumburgens. 180 anni 1620. D. — Miss. ms. Palat. Vindob. 1839. saec. $^{15}/_{16}$. E.

2, 2 constringitur E; disjungitur D. — 2, 4 distinguitur BE. — Str. 4 fehlt E. — 4, 3 reducant veniam D. — 5, 2 praelucidae BE. — 6, 1 Late-

mur ut in B. — 6, 2 memoriam D. — 6, 3 charitatis (st. χάρις) glutino B. — 6, 2—4 Humilitate placita | Spreto culparum cumulo | Et voluptate noxia E. — 8, 1 finis accurrerit D; advenerit E. — 8, 2 praesentis miserae D. — 8, 3 respexerit DE. — 9, 1 et filio DE. — 9, 2 Celsa dilecto gloria DE.

336. De sancto Leopoldo.

Ad Matutinum.

1. Da, fabricator noctis et diei,
Arcana sancta contemplari tua,
Coelo suspendis lucis tuae sedem
Solus potenter.

2. Clare distinguis lumineque imples
Machinam mundi reliqua et astra
Lucere jubes hominis ad visum
Orbe manente.

3. Calor vitalis vigeat in nobis,
Quo tibi tandem debita solvamus
Digne nocturna, hostibus ne vagis
Impediamur.

4. Tu immortalis es beatitudo,
Hinc optant cuncti residere tecum
Summo affectu nostrumque clamorem
Audi benigne.

5. Ut Leopoldus facta tibi prece
Monstret psallentes, meritis per sua
Augeat fidem, populum australem
Pace defendat.

6. Praesta hoc, pater, filio cum tuo,
Spiritus alme. Deus simplex unus,
Cuncta qui regis atque omni aevo
Cuncta gubernas.

Brev. ms. Lincense *I* o 24 anni 1525 A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 590 saec. 14. add. poster. B.

337. De sancto Livino.

1. Laetum carmen decantetur
Ac Livini praedicetur
Vitae fama valida.

2. In conspectu satis claret,
Super os matris volaret
Dum columba vivida.

3. Vitam signans in materno
Alvo prolis de superno
Mira Dei gratia

4. Instillando guttas lactis
Labiis matris praetactis
Lucis abundantia.

5. Nocte intra palatium
Parentum in solatium
Fit signans praesagium

6. Vitae suae laureandae
Et coronae sibi dandae
Nobis in suffragium.

7. Sit laus patri atque nato
Cum hoc pneumati beato
Hic et aeternaliter.

Brev. ms. Burchusense saec. 15. Clm. Monacens. 5246.

338. De sancto Longino.

1. Verbum aeternum prodiens
Formam accepit servuli,
Sponte in cruce moriens
Mortem abstulit saeculi.

2. Veluti anguis aeneus
Pendens in crucis stipite,
Quo sanabatur populus
A morsu dirae viperae.

3. Christi latus aperiens
Miles crudeli lancea,
Corde puro prospiciens
Sanatur ejus gratia.

4. Tandem dura sub regula
Carnis gesta mortificans,
Jugi cum abstinentia
Spiritum vivificans.

5. Vana devastat idola
Sermone et opere,
Tormenta fert crudelia
In suo sacro corpore.

6. Demum truncatus capite
Fulget per insignia,
Quibus clarescit limpide
Ipsius sanctimonia.

7. Patri, nato cum spiritu,
Deo sit uni gloria,
Qui mundum ab interitu
Sua salvavit gratia.

Brev. ms. Capit. Olomucens. 301 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 26 anni 1499. B.

339. De sancto Longino.

Ad 1. Vesperas.

1. Magnae Deus potentiae,
Qui tuae dono gratiae
Ex vase contumeliae
Instauras vasa gloriae.

2. Nam militem saevitiae,
Qui mucroneque lanceae
De tuo sacro latere
Undam fudit cum sanguine,

3. Illustrans mentem corpore
Membrum facis ecclesiae,
Ut corde, ore, opere
Te collaudaret hodie.

4. Renuntians militiae
Et terrenae substantiae
Juste, pie et sobrie
Sub jugo vixit gratiae.

5. Ac diro poenae genere
Tortus virili pectore
Tandem truncari capite
Pro tuo tulit nomine.

6. Quem in coelesti culmine
Palma fulcis victoriae,
Cujus de sacro corpore
Signa fiunt clementiae.

7. Hujus obtentu, rex pie,
Tuo benigno munere
Confer hic sancte vivere
Et te in coelo cernere.

Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 28 saec. 15. — 4, 4 vixit gloriae Hs.

340. De sancta Ludmilla.

Ad Nocturnum.

1. A somno pigros excita,
Soporem mentis abjice,
In laudes tuas incita,
Aeterni patris unice.

2. Nostras mentes illumina
Claritate eximia,
Perduc ad vitae lumina
Dans gaudiorum praemia.

3. Nobis prosit suffragium
Ludmillaeque martyrium,
Perenne praesta bravium,
Deus creator omnium.

4. Actus nostros sic corrige,
Ne delinquamus iterum,
Coeleste munus porrige,
Conditor alme siderum.

5. Praesta, beata trinitas,
Manere in concordia,
Concede, simplex unitas,
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Pragense XIII B 9 saec. 15. A. — Brev. ms. Pragense XII G 11 saec. 14. B. — 1, 1 Excitat B. — Die Schlufszeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen.

341. De sancta Ludmilla.

1. Haec sunt sacra solemnia
Ludmillae venerabilis,
Congaudeat ecclesia
Voce cantus laudabilis.

2. Haec est vernalis primula,
Quae de terra Bohemiae
Prima vernans et sedula
Fit vas coelestis gratiae.

3. Prima noctis vigilia
Fune capit interitum,
Per quod coelestis curia
Ejus obtinet spiritum.

4. Quam ultor nihilominus
Metum necis incutiens
Vindicavit mox Dominus
Lictores interficiens.

5. Nam diversus interitus
Hos cum omni familia
Sic absorbuit penitus,
Ut perirent per omnia.

6. O quam celebris haec dies,
Quam illustravit gratia,
Nam Ludmillae datur quies
Cum divina potentia.

7. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus, gloria,
Nam agminis jam coelici
Ludmilla gaudet patria.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. add. 15 A. — Brev. Trebonense saec. 15. Cod. Prag. VII C 3. B. — Brev. ms. Palatin. Vindobon. 1674. saec. 15. C.

342. De sancta Ludmilla.

1. In Ludmilla salvatoris
Laudemus clementiam,
De tenebris quam vocavit
Ad fidei gratiam
Et virtutum hanc effecit
Omnium discipulam.

2. Haec amatrix castitatis
Et sanctorum operum,
Imitatrix pietatis
Dulcis nutrix pauperum,
Consolatrix afflictorum
Poenitendi speculum.

3. Pro fidei fundamento
Sustinet martyrium,
Cultus Christi pro augmento
Coeli tenet bravium,
Est pro cleri alimento
Consors coeli civium.

4. Mater sancta et patrona,
Bohemorum domina,
Posce nobis prece pia
Coelestia gaudia,
Fac, ut pulso hoste tuus
Te collaudet populus.

5. Patri summo sit laus, decus
Natoque victoria
Spirituique beato
Sempiterna gaudia,
Qui coronet celebrantes
Ludmillae solemnia.

Brev. ms. Pragense XIV F 12 saec. 15. add. 16. — 1, 6 Omniumque Hs. — Poenitentiae Hs. — 4, 5 hoste tuo Hs. — 4, 6 collaudat Hs.

343. De sancta Ludmilla.

In 1. Vesperis.

1. Lux vera lucis radium
Sparsit in hemisphaerium
Bohemorum ad gaudium
Per Ludmillae martyrium.

2. Vetus error nam abiit,
Lumen fidei adiit
Gens Bohema et gratiae,
Baptisma et spem gloriae.

3. Dum Christi vacat laudibus
Prima noctis vigilia,
Nurus hanc plena fraudibus
Sua necat familia.

4. Mortale solvens debitum
Deo commendat spiritum,
Coelicum subit aditum
Et lictores interitum.

5. Insignia sanctitatis
Sunt, redolent suaviter
Dono fontis pietatis
Ossa sua perenniter.

6. Lauda Deum, Bohemia,
Psalle, gaude, tripudia,
Ludmillae per suffragia
Regna sperans coelestia.

7. Altissimi veri Dei
Nobis donet memoria,
Ut regnemus licet rei
Cum Ludmilla in gloria.

Brev. ms. Pragense XII G 11 a. saec. 14. A. — Brev. ms. Pragense XII B 9. saec. 15. B.

344. De sancto Ludovico.

Ad Vesperas.

1. Vergente mundi vespere
Sol mundo misit Hesperum,
Ut in praesenti carcere
Luce fulgeret operum.

2. Ludovicus ex nomine
Sacra praesignans studia,
Lucem doctus a lumine
Dat in vitae custodia.

3. Hic puer purus animo
Sed vir perfectus sensibus,
Cepit servire Domino
Senem se praebens moribus.

4. Ductus in Arragoniam
Obses pro patre deditus,
Servavit patientiam
In coelo mente positus.

5. Ibi manens septennio
Vacavit sapientiae,
Divino magisterio
Captus Rachelis specie.

6. Summi patris potentia
Nos regat, unigeniti
Illustret sapientia,
Uret amor paracliti.

Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851.

345. De sancto Ludovico.

Ad Vesperas.

1. Vergente mundi vespere
Sol mundi misit Hesperum,
Qui micans ut in aethere
Lucem monstravit operum.

2. Ludovicus per omnia
Ductu divinae gratiae
Vectus est ab infantia
Solem sequens justitiae.

3. Regali stirpe genitus
Contempsit primogenita,
Regno terreno penitus
Mente carens gratuita.

4. Detentus in Hesperia
Claret per patientiam,
Nam passus nivis gravia
Praefert semper laetitiam.

5. Dum patitur exsilium
Datur solerti studio,
Christus ejus ingenium
Suo perfundit radio.

6. Quo repletus deifice
Profert cunctis salvifica,
Ubique fans authentice
Dei praeco mirifica.

7. Factus Francisci filius
Virgo candens ut lilium,
Fit et praesul eximius,
Collega nunc coelestium.

8. Patri, genito, flamini
Devota reddant agmina
Laudem condignam numini
Per vespertina carmina.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. B. — Diurn. ms. Hermetisvillan. saec. 15. Cod. Grieseus. 56. C. — 4, 1 Hispania A. — 5, 1 Cum patitur C. — 7, 1 Sancti Francisci C. — 8, 1 Patri renato flamini C. — Mel.: Plaude turba paupercula B. — Vgl. Acta SS. Aug. 3, 804.

346. De sancto Ludovico episcopo.

Ad Laudes.

1. Aurora lucis rutilat
Hinc mundo tenebrosa,
Dum Ludovicus jubilat
In throno luminosa.

2. Jam caecis lumen reparat
Lux ejus radiosa,
Et debiles corroborat
Vis sua virtuosa.

3. Surdorum aures aperit,
Mutis reddit affatum,
Petentes se non deserit
Cunctis donans optatum.

4. Pressos a malis eruens
Emundat maculosos,
Defunctis vitam tribuens
Curat daemoniosos.

5. Francorum et Siciliae
Domus congratulentur,
Aragonum, Hungariae
Regna conjucundentur.

6. De tam claro lucifero
Ecclesia laetatur,
Cujus prece stellifero
Coelo promoveatur.

Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851.

347. De sancto Ludovico episcopo.

Ad Nocturnum.

1. Dum medium silentium
Noctis nunc tenent omnia,
Decantet vox fidelium
Ludovici magnalia.

2. In nocte taetra saeculi
Sanctus hic mite claruit,
Menti cujus infantuli
Divina lux emicuit.

3. Orationum hostias
Christo devotus immolat
Carnis domans ineptias
Ad alta mente convolat.

4. Virginitatis lilium
Hunc angelis parificat,
Humilitas sublimium
Ipsum loco dignificat.

5. Pietatis compassio
Possedit ejus animum,
Egenorum obsequio
Se subdit velut infimum.

6. Patri, nato, paraclito
Vota reddantur cordium,
Qui hujus sancti merito
Praestent nobis subsidium.

Brev. ms. Francisc. anni 1464 Cod. Admontens. 851. — 5, 4 impium Hs.

348. De sancto Ludovico episcopo.

Ad Nocturnum.

1. Dum medium silentium
Noctis nunc tenent omnia,
Coetus cantet fidelium
Ludovici praeconia.

2. In nocte nempe saeculi
Plenus fulsit virtutibus
Clarus director populi
Velut coelum sideribus.

3. Hic splendet sapientia,
Nitescit et virginitas,
Rorat misericordia
Rubetque fluens caritas.

4. Hunc regulat religio,
Motum firmat tranquillitas,
Extollit contemplatio,
Parvificat humilitas.

5. Hic patet ab initio
Virtutum universitas,
Quas miro magisterio
Scripsit beata trinitas.

6. Tu, qui plenus virtutibus
Fuisti sine numero,
Tuis sacris influxibus
Nos juva cursu prospero.

7. Et qui minorum habitum
Portasti minor ceteris,
Post vitae jungas transitum
Tibi devotos superis.

8. Trino Deo et simplici
Digna laudum praeambula
Sint et tanto pontifici
Per infinita saecula.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. B. Mit doppelter Intonation: Vergente mundi vespere und Lux ex Olympo.

349. De sancto Ludovico.

Ad Laudes.

1. Ut lux aurorae rutilat
Lucique solis plenius
Se Ludovicus similat
Ut verae lucis filius.

2. Nam jubar summi sideris
Semper gessit in facie,
Dum nostri par itineris
Adhuc foret in acie.

3. Qui vita sursum habitans
Hanc angelis parificat,
Et somnolentes excitans
Nos spiritu laetificat.

4. Umbram noctis exterminat
Fulgore sapientiae,
Sed clarius illuminat
Per culmen sanctimoniae.

5. Aestum doloris temperat
Stillans ejus compassio,
Carnemque suam macerat
In pauperum collegio.

6. Ergo tu, pater inclite,
Procura tibi subditis,
In patria jam praedite,
Nos abundare meritis.

7. Tuisque detur fratribus,
Te precantes solicite
Ut pergant sanctis gressibus
Ad coelum recto limite.

8. Laus, honor, virtus, gloria
Trinitati deificae,
Quae cunctis exstat praevia,
Sit pro tanto pontifice.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. B. — Brev. ms. S. Odiliae Rappoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. C. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1506. D. — Mel.: Vergente mundi vespere und Plaude turba paupercula.

350. De sancto Ludovico.

1. Pulset coelum laus amoena,
Laus cunctorum fidelium,
Moduletur vox serena
Ludovici praeconium.

2. Ludovicus infantulus
Devotae mentis studio
Coepit vacare sedulus
Virtutum exercitio.

3. Fide constans, spe subvectus,
Caritatis operibus
Digne vacans est electus
Ex perfectorum millibus.

4. Omnem reatum animae
Quam cruciant humanitus
Piae laverunt lacrimae
Simul et matris transitus.

5. Omnis spiritus invocet
Supernum regem inclitum,
Qui nos in regno collocet
Per Ludovici meritum.

Antiph. ms. Hilariense anni 1632.

351. De sancto Ludovico episcopo.

In 2. Vesperis.

1. Ludovicus ut amicus
Christi mox jugum subiit,
Dum praeclara nobis clara
Proles de coelo prodiit.

2. Non turbatur, dum artatur
Pro patre jussu regio,
Sic meretur, ut laudetur
In coelesti collegio.

3. Est promissum post emissum
Minorum cinctus cordula,
Ergo toto cordis voto
Plaude, turba pauperscula.

4. In Tolosa velut rosa
Candet princeps ecclesiae,
Cui praelato jam beato
En gratulemur hodie.

5. Sic in eo dante Deo
Viget omnis perfectio,
Cujus vita fuit ita
Laus regi plena gaudio.

6. Hujus prece nos a nece
Per trinitatis bravium
Liberatos fac beatos,
Jesu, lux vera mentium.

Brev. ms. Francisc. anni 1474. Cod. Hilariens. CXII. A. — Diurn. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 3. B. — Brev. ms. S. Odiliae Rappoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929 C. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1506. D. — Die Schlufszeilen der Strophen Anfänge der bekannten Ordenshymnen auf Franz von Assisi und Anton von Padua.

352. De sancta Magdalena.

1. Grates reddamus Domino,
Fratres, corde et animo,
Qui peccantes non perire
Vult sed correctos vivere.

2. Magdalenae haec Mariae
Gesta docent sanctissimae,
Quae carnis suae maculas
Fusas lavit per lacrimas.

3. Passum in cruce Dominum
Flendo quaerens ad tumulum
Prima videre meruit,
Ab inferis cum rediit.

4. Cujus prece piissime
Tu nos exaudi Domine
Et nostra delens crimina
Aeterna dona gaudia.

5. Sit trinitati debita
Laus et perennis gloria,
Sit decus et imperium
Modo et in perpetuum.

Brev. ms. Lunaelacense saec. 14. Cod. Palat. Vindob. 1950 A. — Brev. ms. Benedictin. saec. 14. Clm. Monacens. 23179. B.

353. De sancta Magdalena.

1. O quam digna memoria,
Quae tam rea in vitiis,
Locata fit in gloria
Fruens coeli deliciis.

2. Haec est dicta Magdalena,
Claris orta parentibus,
Sed peccatis fuit plena
Carnis abutens sensibus.

3. Sed lacrimarum flumine
Dum compuncta resolvitur,
Sancto peruncta numine
A peccatis absolvitur.

4. Et sorori praeficitur
Devotionis studio,
Quo mens ardens afficitur
Dulcedinis tripudio.

5. Haec Lazarum ab inferis
Suis reduxit precibus,
Quia Christum prae ceteris
Suis placavit fletibus.

6. Quem dilexit ferventius
Sub cruce stans intrepida
Et quaesivit frequentius
In sepulchro non tepida.

7. Et sic videndo Dominum
Vitae tulit laetitiam,
Sicut seductrix hominum,
Eva sevit tristitiam

8. Suis ergo nos precibus
A vitiorum aestibus,
Christe, conjunge coetibus
Sanctorum in coelestibus.

9. Trinitati laudatio
In unitatis gloria,
Sit et par veneratio
In aeterna memoria.

Cod. Palat. Vindob. (ol. Campens.) 883 saec. 14/15. — Das Lied steht in einer Folge liturgischer Hymnen.

354. De sancta Magdalena.

1. Repleta gaudio fidelis concio
Hymnum laetitiae decantet hodie
Christo, qui gratiam dedit et veniam
Mariae quondam debili.

2. Illa per nimia cucurrit vitia,
Peccavit publice, sed prolis deicae
Per medicamina purgavit crimina
Affectu admirabili.

3. Haec mulier pia, poenitendi via,
Exoret veniae fontemque gratiae,
Ne nos culpis gravet sed sordidos lavet
Fonte inexsiccabili.

4. Patri ingenito ejusque genito
Sanctoque flamini, amborum numini,
Sit laus et gloria, qui ligat omnia
Catena indissolubili.

Brev. ms. Palatin. Vindob. 13420 saec. 14.

355. De sancta Maria Magdalena.

1. Festa dilectae Domini Mariae,
Quam reis formam posuit sequendam,
Annuo nobis reditu retorquet
Flammeus orbis.

2. Haec pedes Christi lacrimis rigavit,
Osculis mulcens, refovens capillis,
Quin et infudit capiti verendo
Nectar olivi.

3. Inde calcato Stygio tyranno
Prima surgentem meruit videre,
Nuntio firmans animos paventes
Discipulorum.

4. Ergo te felix petimus virago,
Dulcis exemplum veniae, Maria,
Fac bonum Jesum famulis misellis
Conciliatum.

5. Laudibus cives celebrant superni
Te, Deus simplex pariterque trine,
Supplices et nos veniam precamur,
Parce redemptis.

Hymn. ms. S. Galli 26 saec. 14.

356. De sancto Malachia.

1. Malachiae solemnia
Votis et hymnis debitis
Mater colit ecclesia
Sancti confisa meritis.

2. A barbaris Hiberniae
Carnis duxit originem,
Sed nullam de barbarie
Culpae traxit aeruginem.

3. Lex Dei docet puerum
Et spiritalis unctio,
Fructus replevit operum
Virtutis exercitio.

4. Ad Imari vestigia
Dum juvenis instruitur,
Sanctitatis fastigia
Sanctum sequens assequitur

5. Clero clarens et populis
Malachiae religio
Sortitur archipraesulis
Gradum de sacerdotio.

6. Hinc signis et virtutibus
Mundum fulgens illuminat,
Ex lucris spiritalibus
Christo talenta geminat.

7. In Claravalle moritur,
Quem clare monstrat vivere,
Manusque manco redditur
Attacto sancti funere.

8. Adesto votis supplicum,
Malachia sanctissime,
Munus nobis salvificum
Dans corporis et animae.

9. Sit laus patri cum filio
In unitate spiritus,
In quo sit nobis unio
Cum Malachia coelitus.

Brev. ms. Altovadense CXXVI saec. 15. A. — Antiph. ms. Hilariense V anni 1632. B. — Nach Str. 4 „divisio“ B.

357. De sancta Margaretha.

1. Adest triumphus nobilis,
Festum coelis inducitur,
Quo sponsa cum amabilis
In thalamum traducitur.

2. Rubet perfusa sanguine,
Virgis caesa acerrimis,
Stat fortis in certamine
Locis clausa deterrimis.

3. Egrediens daemon callidus
Terret draconis specie,
Sed mox aufugit pallidus
Signo crepans victoriae.

4. Tandem ligatis manibus
In vas aquae demergitur,
Sed fractis ligaminibus
Virgo ridens egreditur.

5. Ad tribunal perducitur,
Verba sprevit mulcentia,
Ut plectatur praecipitur
Capitali sententia.

6. Imminente cervicibus
Mucrone jam horribili
Orat profusis precibus
Christum precatu flebili:

7. In quacunque angustia
Turbati quique fuerint,
Exaudi hos per omnia,
Qui te per me petierint.

8. Vox tonat de sublimibus:
Intra jam sponsi gaudia,
Sed et te venerantibus
Promitto coeli gaudia.

9. Laus patri sit cum filio,
Jucunde psallant coelibes,
Qui coelibatus lilio
Sibi despondit virgines.

Brev. ms. Franciscan. Posoniens. No. 50 saec. 15. — 3, 2 speciem Hs.

358. De sancta Margaretha.

1. Venerandae virginis
Et gloriosae martyris,
Celebremus inclita
Margaritae solemnia.

2. Ejus devotis laudibus
Insistamus alacrius,
Huic hymnizemus intimo
Cordis et oris jubilo.

3. Haec a pueritia
Praeventa Dei gratia
Terrena spernens gaudia
Tetendit ad coelestia.

4 Respuit Olybrium,
Sathan evertit impium,
Fuso triumphans sanguine
Fit sponsa regi gloriae.

5. Cujus nos patrociniis
Munda, Jesu, a maculis,
Cum patre flatuque sacro
Qui regnas sine termino.

Hymn. ms. Salisburgens. (bibl. publ.) V 1 J 201 saec. 15. — 4, 2 imperium Hs.

359. De sancta Margaretha.

1. Ut tibi laudes resonemus omnes
Virgo formosa, martyr gratiosa,
O Margareta, Christi testis laeta,
Pro nobis ora.

2. Vernula Christi esse meruisti,
Spernens profanos Deos atque vanos,
Largire bona, paradisi dona
Coelitus rora.

3. Haec matris vice fertur a nutrice
Fide non vana docta Christiana,
Quam ut praefectus vidit est illectus
Veneris more.

4. Illa constanter atque gratulanter
Non valens flecti precibus praefecti,
Ipsam inflatus terrens et iratus
Mortis timore.

5. Hinc virgo caesa faculis est laesa,
Post aestum flammae mergitur in amne,
Dolore tuta funibus soluta
Digne salvatur.

6. Post tormentales poenas et letales
Christo dilecta, praesidi despecta,
Prece suorum memor famulorum
Sic decollatur.

7. Laus patri detur, nato jubiletur,
Amborum flamen commendetur, Amen,
Cum sanctis dei depromamus regi
Coelicum carmen.

Antiph. ms. Voraviense 29 saec. 14. add. 15 A. — Brev. ms. S. Floriani XI 384 saec. 14. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 386 saec. 15. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 404 saec. 15. D. — 7, 2 commendemus B.

360. De sancta Margaretha.

Ad Laudes.

1. Solemnis dies virginis
Celebretur cum gaudio,
Quae novam dans laetitiam
Supremo choro virginum.

2. Caput draconis horridi
Calcans virgo sub pedibus,
Qui clamans voce quaerula,
Rogans, ut sibi parceret.

3. Felix puella caeditur
Ac laniatur ungulis,
Ignibusque comburitur
Et dolio immittitur.

4. Tandem virgo Margaretha
Ad decollandum ducitur,
Quae servos sui memores
Superno Deo commendet.

Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusen anni 1449. Clm. Monacens. 10930. — 1, 3 dans ecclesiae laetitiam Hs. — 4, 4 commendes Hs.

361. De sancta Margaretha.

Ad Laudes.

1. Per totius orbis fines
Congaudeant fideles
In hoc festo venerandae
Virginis et martyris
Margarethae, quae mundanae
Sprevit pompam gloriae.

2. Et quae sursum sunt sapiens
Et virtutum lampades
In occulto cordis gerens
Ardebat, deliciis
Interesse summi regis
Omnibus imperantis.

3. Pro quo spretis hujus mundi
Cunctis vanitatibus
Edomabat carnis luxus
Vigilans assidue
Et deprecans tota mente
Pro statu ecclesiae.

4. Margaretha, martyr sancta,
Fundimus precamina,
Te per illum obsecrantes,
Pro quo mortem passa es.
Ut nos omnes consoleris
Et a malo protegas.

5. Te laudamus Deum trinum
In personis, sed unum
In honore deitatis,
Cum quo regnat inclita
Margaretha nunc et semper
Per aeterna saecula.

Brev. ms. Lincense 1 p 19 saec. 14. A. — Clm. Monacens. 14703 saec. 14. B. — Hymn. ms. Sangallens. 16 anni 1446. C. — 2, 2 virtutem lapides C. — 2, 6 In omnibus imperans C; Cunctis imperantibus A. — 3, 3 Obdomabat C. — 4, 5 consolaris C. — 5, 4 regnat in umbra C.

362. De sancta Margaretha.

1. Pangat chorus hymnum Dei filio
Pro martyris Margarethae proelio,
Quae praefecto passa sub Olybrio
Consecrari meruit martyrio.
2. Jesu Christi propter diligentiam
Se praefecti spernit esse sociam,
Per divinam impolluta gratiam
Mundi hujus evasit spurcitiam.
3. Castigatur, carceratur regina,
Sed te coelo tenebrosa nubila
Illuminant magnifica lumina,
Inaudita audit consolamina.
4. A dracone devoratur pessimo,
Signo crucis exit potentissimo.
Tormento discruciatur plurimo,
Ligno sublevatur in altissimo.
5. Caro ferro scalpitur sanctissima,
Concrematur lampade terrifica,
Ad aethera Christi clamat amica:
Judicium meum, Deus, judica.
6. Immergitur aquae virgo regia
Nexa simul manus ac vestigia,
Abluitur dum in aqua media,
Ligamina disrumpuntur fortia.
7. Decollari datur carnificibus,
Extra castrum ducitur verberibus,
Decollata fertur in coelestibus,
Angelicis ulnis et concentibus

8. Supplicamus ergo tibi, domina,
Qui tua recolimus certamina,
Dei sentiamus adjuvamina,
Per tua sanctissima oramina.

9. Summo creatori patri gloria,
Ejus unigenito victoria,
Sacro flamini laus omnifaria,
Qui saecula Deus regit omnia.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesens. 23. B.

1, 1 Pange B. — 1, 2 Margarethae fehlt A. — 3, 1 regia B. — 3, 2 lumina verschr. B. — 4, 4 sublevatur potentissimo A. — 5, 3 clamat anima. B. — 6, 1 Immersatur A. — 6, 2 Coxa simul B. — 6, 3 Abluuntur B. — 6, 4 rumpunt fortia A. — 8, 2 tua colimus A. — 9, 1 Mundi creatori B. — 9, 4 Qui saecla Deus unus A; Per saecula Deus unus omnia B.

363. De sancta Margaretha.

Ad Vesperas.

1. O stella lucida, Margaretha fida,
Mundum exsuperas, mundum non formidas,
Calcas daemonium, spernis Olybrium,
Auctore Deo omnium.

2. O rosa florida, virgo praefulgida,
Virgarum tu plagas saevasque ungulas
Per Christi gratiam atque potentiam
Vincis ac tenes gloriam.

3. O decus coelicum, lumen mirificum,
Lampades igneas doliique aquas,
Acutum gladium, mortis supplicium
Annullas propter bravium.

4. Ave, rorifera Margaretha pia,
Malcho tu exitum impetrasti pium,
Nosque non deseras, reis opem feras,
Cum transimus mortis seras.

5. Ave, pedissequa Mariae, sic de qua
Congaudent angeli, plaudunt archangeli,
Coelestis curia, omnis ecclesia
Psallit tua praeconia.

6. Ave, coelicola, praesens plebecula
Tuum martyrium celebrat, ut pium
Sponsum admoneas, ut fixum facias,
Jurando quod audieras.

7. Te patrem gratiae, summae potentiae,
Te Jesum comparem, spiritum aequalem
In coeli patria in una gloria
Noscamus cuncta saecula.

Brev. ms. Campoliliense 5. saec. 14. add. 15. A. — Brev. ms. Ducumburgense 80 saec. 15. B.

364. De sancta Margaretha.

Ad Nocturnum.

1. Magnae dies laetitiae
Nobis illuxit coelitus.
Quo Margaretham hodie
Rex aequisivit gloriae.

2. Annis sub infantilibus
Christi fidem amplectitur.
Qua displicens parentibus
Domo parentum pellitur.

3. Regnum mundi despiciens
Se nobilem non meminit,
Oves nutricis nutriens
Sic pauper victum meruit.

4. Grandi decore omnium
Accepta erat oculis,
Cum sprevit Olybrium
Multis stipatum populis.

5. Sit laus Patri cum filio
Jucundo psallant coelites,
Qui coelibatus lilio
Sibi despondit virgines.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. A. — Brev. ms. Franciscc. Posoniens. 50 saec. 15. B. — 1, 4 accersivit B. — 3, 1 Regem mundi B. — 3, 3 nutricis pascendo B. — 5, 2 Jucunde B. — 5, 4 despondens A.

365. De sancta Margaretha.

1. Laudes solvat harmonia,
Quod in coeli hierarchia
Summa regnat cum sophia
Margaretha virgo pia.

2. Haec dum annos juveniles
Gessit, actus sprevit viles.
Est effecta Christi miles,
Tactus contempsit viriles.

3. Amans veri sponsi chorum
Cultus liquit idolorum
Nec ob ictus tormentorum
Deum negavit deorum.

4. Nec virgarum haec caesuras,
Flammarum neque laesuras
Expavebat licet duras
Propter fidem passa curas.

5. Jam triumphi per agonem
Superavit et draconem
Et in fine per mucronem
Mortis tulit passionem.

6. Adsta, martyr trabeata,
Sic ad coelum ordinata
Vota Christo fundat grata,
Nostra cedantque peccata.

7. Ergo laudes, quas tenemur,
Demus et, ut nos salvemur.
Unum Deum veneremur,
Quem nos trinum confitemur.

Brev. ms. Plagense anni 1499 s. sign. A. — Brev. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. B. — Brev. ms. Raigradense $\frac{D}{K}$ I a 17 saec. 14. C. — Brev. ms. Scotorum Vindobon. 50 h 8 saec. 15. D. — Brev. ms. Campoliliense 1 saec. 14. E. — Brev. ms. Voraviense 122 saec. 14. F. — Brev. ms. Lincense Γ p 19 saec. 14. G.

1, 2 Quos in G. — 3, 1 sponsi fehlt G. — 7, 1 Ut tenemus AD. — Vgl. den Hymnus gleichen Anfangs Mone 1044.

366. De sancta Margarethae.

1. Laetetur omne saeculum
Margarethae praeconio,
Pro te donans corpusculum,
Jesu, nostra redemptio.

2. Pectus crucis signaculo
In draconem praemuniens,
Solvit hunc isto baculo
Verbum supernum prodiens.

3. O quam probant Margaretham
Flamina diri serpentis,
A quibus liberat laetam
Corde natus exparentis.

4. Sponso suo obviavit
Exornata lampadibus,
Dum has Christo praesentavit,
Exsultat coelum laudibus.

5. Impetres nobis loculum
Ad amoena paradisi
Atque coeleste pabulum
Ad coenam agni providi.

6. Virgo pro nobis postulet
Et genitoris genitus,
Tu par utrique conditor,
Veni, creator spiritus.

Brev. ms. S. Deodati. saec. 16. Clm. Moacens. 10909.

367. De sancta Margaretha.

1. Jesu, corona virginum,
Perpes salus credentium,
Audi voces fidelium
Tibi laudes canentium.

2. Hac in die, qua praeclara
Per tormenta it amara
Ad coelorum regna laeta
Virgo Christi Margaretha.

3. Exsultent ergo agmina,
Coeli plaudat ecclesia,
Sed tu magis specialis
Gaude chorus virginalis.

4. Margaretha, Deo digna,
Tuo sponso nos consigna,
Ut in luce prece tua
Gloriemur per saecula.

5. Praesta, pater omnipotens
Per Jesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum
Regnat cum sancto spiritu.

Processionale ms. Cremifanense 102 saec. 16. A. — Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. add. 15. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G. 6 C. — Hymn. ms. Sangallens. 410 saec. 15. D. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 5917 E. — Brev. ms. Oenipontan. 610 saec. 15. F. — Brev. ms. Lincense Γ p 19. saec. 14 G. — Brev. ms. bibl. publ. Salisburg. V 2 E 41 saec. 15. H.

2, 3 u. 4. Ad coelorum regna plana | Virgo Dei Juliana F. — 3, 1 Exsultent regi H. — 5, 1 Praesta pater piissime etc. G.

368. De sancta Margaretha.

1. Coeli militia consonet dulciter,
Felix ecclesia laudet communiter
Dominum, qui virginum
Est sponsus, rosa, lilium.

2. Cujus est hodie ducta in thalamum
Margaretha, piae hujus supplicium
Intra regna polorum
Verum continet bravium.

3. Sua gentilitas est generatio,
Sed legis aequitas verae fit ratio,
Quod haec credit in Christum
Negans quodlibet idolum.

4. Propter concubitum clauditur carcere,
Spernens Olybrium permanet in fide,
Carcer luce corruscat,
Pede daemonem calcitrat.

5. Prior daemon ater glutit hanc horridus,
Se cruce munit haec, scinditur impius,
Flamma vincitur, nudas
Palmas erigit et suas.

6. Orat sub gladio martyr ingenua,
Laurum fert columba, cernuat genua,
Cervix alba secatur,
Sponso virgo suo datur.

7. Jesu protege nos, gloria virginum,
Trinus nempe monos, a faece criminum
Tu nos absolve digno
Sponsae virginis merito.

Antiph. ms. Capit. Cracoviense 84 saec. 14 A. — Hymn. ms. c. commento saec. 15. Cod. bibl. Jagellonicae 2012 B.

3, 1 Tua gentilitas A. — Str. 5 fehlt B. In der That fehlt derselben der sonst beobachtete Binnenreim vor der Cäsur der Asklepiadeen; leider ist dies auch bei Str. 6 der Fall. — 7, 4 virginis martyrio A. — Die Mel. des Hymnus: Sanctorum meritis A.

369. De sancta Margaretha.

Ad Vesperas.

1. Gaudens ecclesia conferat organa
In laudem Domini cantica concinens
Ac digne recolat virginis aunua
Margarethae solemnia.

2. Quae spretis opibus, regia gloria,
Praefecti thalamo seseque denique
Et victis pariter daemone, carcere
Fert ensis nece praemia.

3. Et poenas varias perpeti gaudio,
Praefecti copulam filio virginis
Et densas tenebras lumine splendido
Commutat prudens filia.

4. Hujus nos meritis et prece virginis
Fac mundi, Domine, gaudia spernere
Carnem conterere, daemones vincere
Nec non captare praemia.

5. Praesta hoc, genitor optime maxime,
Hoc tu, nate Dei et bone spiritus,
Regnans perpetue, fulgida trinitas,
Per cuncta pie saecula.

Brev. ms. Lincense Γ p. 19. saec. 14. A. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 6035. B. — Vesperale ms. Underdorfense saec. 15. Clm. Monacens. 7772. C.

1, 1 conferat agmina A. — 1, 3 recolens C. — 2, 1 Cum spretis A; gloriam B. — 2, 2—4 u. 3, 2—4 verstellt A. — 2, 3 Et victo pariter B; daemoniis A; carcerem B. — 3, 1 ut poenas varias B.

370. De sancta Margaretha.

1. Chorus iste tibi, Christe,
Laude canat euphona,
Atque tota plebs devota
Voce psallat consona
Margarethae recolendo
Votiva solemnia.

2. Quae dum mundi declinavit
Blandimenta noxia,
Illam sibi subarravit,
Qui regnat per saecula,
Quo et sponso mater sancta
Laetetur ecclesia.

3. Cui fidem mox intacta
Servavit omnimodo,
Tandem vita hac peracta
Ornatur martyrio,
Sidus fulgens pretiosum
In coelesti curia.

4. Margaretha hinc nitore
Tuo nos irradia,
Et ut tuo cum factore
In superna patria
Collaetari mereamur,
Apud Christum supplica.

5. Uni tribus coaequalis
Laus sit et victoria,
Quibus consubstantialis
Honor est et gloria,
Solo ex quo, per quem, in quo
Sunt et exstant omnia.

Brev. ms. saec. 15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 3 B 20; A. — Brev. ms. Graecense 1548 saec. 15. B. — Brev. ms. Millestadiense saec. 14. Cod. Musaei Virunens. 218. C. — Brev. ms. saec. 15. Clm. Monacens. 23067.

371. De sancta Margaretha.

1. Haec dies clara rutilat,
Qua plebs fidelis personat
Margarethae praeconia
Triumphantis in gloria.

2. Haec nata stirpe regia
Nutricis dum ovilia
Curavit et balantibus
Haesit campos petentibus,

3. Hanc praeses sponsam ducere
Cupivit, sed indicere
Tunc virgo se Christicolam
Non distulit catholicam.

4. Mox ipsam praeses percuti
Jussit, sed virgo veluti
Gigas has poenas pertulit
Nec flammas ignis timuit.

5. Hanc draco non perterruit,
Quae nec submergi potuit,
Sed mox cum quinque millibus
Decollatur credentibus.

6. Hujus, o Christe, precibus
Nos salva cum coelestibus
Regnans cum patre et spiritu
In sempiterna saecula.

Hymn. ms. S. Galli 410 saec. 15. — 2, 3 bidentibus Hs.

372. De sancta Margaretha.

1. Ave, fulgens et praeclara,
Margaretha Deo cara,
Fac nos Christo jubilare
Semper atque laudes dare.

2. Ave, martyr speciosa,
Precibus suffragiosa,
Vere laude jubilosa,
Consolatrix uberosa.

3. Ave, dulcis et beata,
Margaretha Christo grata,
Martyr et virgo sacrata,
Sis pro nobis exorata.

4. Honor, virtus et potestas,
Laus perennis et majestas
Soli Deo uno, tamen
In personis trino. Amen.

Hymn. ms. Claustroneoburgens. 968. saec. 14. — 4, 3 u. 4 Soli Deo trino tamen | In personis — — Amen. Hs.

373. De sancta Margaretha.

1. Ave Margaretha,
Christi sponsa laeta,
Peccata deleta
Fac fortis athleta.

2. Victrix sapientum,
Dum vicis tormentum,
Duc nos ad conventum
Sanctorum concentum.

3. Solve maculatum
Cor nostrum reatum
Et in bonum statum
Christo redde gratum.

4. Sit laus Deo patri,
Summo Christo decus,
Spiritui sancto
Tribus honor unus.

Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1256 saec. 15. — Mel.: Ave maris stella.

374. De sancta Margaretha.

1. Sion exsultent filiae
Deo verbo et opere,
Qui dux et sponsus virginum,
Flos est et palma martyrum.

2. Nox instat ecce media,
Vigil resultet anima,
Vas adaptet et oleum,
Sponsus pulsat ad ostium.

3. Voce pulsantis cognita
Virgo prudens Margarita
Exit jam lotis pedibus
Lucem portans in manibus.

4. Quem quaesivit, jam reperit,
Sponsum dilectum suscipit,
Thoro matris ecclesiae
Donum collegit gratiae.

5. Flammis, aquis, verberibus,
Feris, vinclis, carceribus
Sed nec morte convincitur,
Cum amet, quem amplectitur.

6. Plexa succumbit capite,
Caput resumens animae,
Christi fit juncta corpori,
Hinc spes humano generi.

7. Gloria tibi, trinitas,
Et tibi, vera unitas,
Tua nos salvet gratia
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. A. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. B. — 1, 2 verbis et B. — 5, 3 Nec morte A. — 5, 4 Quando amat quoque plectitur B. — 7, 2 Ejus nos unit veritas B.

375. De sancta Margaretha.

Ad Laudes.

1. Adeste, turbae virginum,
Sponsum laudantes Dominum,
Margarethae solemnia
Dum recolit ecclesia.

2. Annis quae primis spiritus
Sancti perfusa coelitus
Rore contempsit gaudia
Mundana transitoria.

3. Hanc pater Theodosius
Odit, sed Dei filius,
Dum pro se spernit omnia,
Regni jubet sit socia.

4. Haec dum nutricis gregibus
Praeest juncta virginibus,
Prae urbe Antiochia
Olybrio fit obvia.

5. Cujus voto contraria
Tormenta suffert varia,
Sed perseverat libera
Mens poenis frangi nescia.

6. Cum mundo carnem, daemonem
Dum vicit fide integra,
Totum transcendens hominem
Jam mente tenet supera.

7. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Antiph. ms. Lubicense (Cod. s. sign.) saec. 15.

376. De sancta Maria Aegyptiaca.

1. Hymnizemus regi Christo,
Qui eduxit ex Aegypto
Mariam forti brachio,
Miretur omnis natio.

2. Procedit sexus fragilis,
Ad pugnandum inhabilis,
Intrat secretum eremum,
Coeleste spectat praemium.

3. Victa prius ab hostibus
Tandem resumptis viribus
Fugit aspectus hominum,
Vires conculcat daemonum.

4. Vocem spernit exactoris,
Jussa complet salvatoris,
Cujus bibendo calicem
Virtutum scandit apicem.

5. Magnum plane miraculum.
Gloriosum spectaculum,
Per charitatem geminam
Sic triumphare feminam.

6. Hostem prosternit triplicem,
Palmam gestat multiplicem,
Stolam meretur duplicem,
Victrix jam tenet Simplicem.

7. Trinitati sit gloria,
Cujus haec est victoria,
Honor, decus, imperium
Et nunc et in perpetuum.

Hymn. ms. S. Mariae ad arborem saec. 15. Cod. Sanctens. reg. XVI ms. 2. A. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec 14. B. — Brev. ms. Capit. Dusseldorpien. saec. 15. Cod. Dusseldorpien. C 64. C. — Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens 8 anni 1389. D. — Hymn. ms. saec. 15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 1 J 201. E. — 1, 1 Hymnizemus fehlt D. — 2, 4 praestat praemium B.

377. De ss. Marino et Ammiano.

In Vesperis.

1. O quam mire, Deus, tuae
consulis ecclesiae,
O quam multipliciter,
quam misericorditer,
Humanae fragilitati
es dignatus compati.

2. Interdicti ligni gustum
namque amarissimum
Delevisti per amarum
passionis poculum,
Mutans ligni maledictum
in crucis elogium.

3. Post haec crescente ubique
per vastum mundum fide
Plura loca sublimasti
per quos illuc misisti,
Qui morti se tradidere
pro vitae talione.

4. Quorum duo sub amore
Christi coaluere,
Marinus et Ammianus,
Uterque Deo carus,
Quos nobis esse patronos
Dedit pius Dominus.

5. Sit laus sanctae trinitati,
divinae pietati,
Quae non cessat subvenire,
qui merentur perire,
Nos per beatum Marinum
salvet et Ammianum.

Brev. ms. Rotense saec. 15. Clm. Monacens. 23146. A. Diurn. ms. Rotense saec. 15. Clm. Monacens. 23203 B. — Bemerkenswert ist der Reim, der hier ganz gegen das Wesen des trochäischen Tetrameters die geraden und ungeraden Verse bindet. — 3, 1 sq. verstellt. AB.

378. De sancta Martha.

In 2. Vesperis.

1. Rulitat Marthae dies, hospitae
Domini, sororis Magdalenae,
Resonent cantica laetitiae
Imperatori summae gloriae.

2. Quae suscepit Christum hospitio,
Laetatur polorum in solio,
Quam dulcis exstitit susceptio,
Per quam datur Olympi regio.

3. Cujus prece Dominus foetidum
A morte suscitavit Lazarum,
Liberet per ipsius meritum
A morte perpetua populum.

4. Felix regis coelorum hospita,
Aula cujus nitet emerita,
Petimus, hunc pro nobis rogita,
Quo vivamus tecum in aethera.

5. Gloria cum patre sit genito
Spirituique perenni sancto,
Qui Deus trinus et omnipotens
Hanc memorum faciat memorem.

Cod. Sitanstettens. CCXXXII saec. 15. A. — Brev. ms. Cracoviense saec. 15. Cod. bibl. Jagellonicae 1258. B. — 3, 2 Ab orco A. — 4, 2 vices et merita A; nitet o Martha B. — 4, 2 nobis roga B. — 4, 4 in aethere B. — 5, 4 faciat memoriam A.

379. De sancta Martha.

1. A solis ortus cardine
Ad usque terrae semitam
Toto cordis conamine
Christi laudemus hospitam.

2. Haec gloriosa domina
Multis ministrans populis
De tuis verbis semina
Reformavit miraculis.

3. Natantem virum suffocat
Rhodanus amnis medio,
Sed hunc a morte revocat
Marthae frequens oratio.

4. Haec pia gestans viscera
Per fidei constantiam
Tarasconis mortifera
Peste purgavit patriam.

5. Deus pro nobis omnibus
Eam semper exaudiat
Et a malis incessibus
Nos, ubique custodiat.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. A. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragense VII C. 3. B. — Brev. ms. Pragense XII A. 22. saec. 14. C. — Brev. Pragense imp. Venet. 1517. D. — 5, 4 Eam semper custodiat AC; Suam semper D.

380. De sancta Martha.

1. Hymnizet nunc plebs credula,
Cum Martha, Christi sedula
Receptrix, hinc eripitur
Et coelitus excipitur.

2. In ista fluxum sanguinis
Stringens Christus, flos virginis,
Hujus castellum introit,
Quem frequens ista colligit.

3. Contemplans soror otio
Vacat, hujus devotio
Sollicitat et satagit,
Actuum nihil negligit.

4. Nos Marthae bona portio
Coeli jungat consortio,
Dans ob hanc vitam Lazaro
Nos abstrahat a Tartaro.

5. O placens hospes hospiti,
Sicut in terris capiti,
Sic membris pande coelicam
Domum et archangelicam.

6. In sepultura gloria
Qui scripto te memoria
Aeterna dignam edocet,
Nos per te tecum collocet.

7. Sit Patri, sit et genito,
Sit honor par paraclito,
Qui per te trahat hospite
Nos ad se recto tramite.

Brev. ms. Salisburgense saec. 15. Cod. bibl. publ. Salisburgens. V 3 B 20. A. — Brev. ms. Nonnbergense 26 B 29 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 417 anni 1487. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 472 saec. 15. D. — Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499 E. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. F.

1, 1 Hymnum nunc plebs F. — 2, 1 En ista A. — 3, 2 Vocat hujus AD. — 3, 4 Actumque E. — 5, 4 Domum et angelicam ACD; Domum et fac evangelicam F. — 6, 1 gloriam E. — 6, 2 memoriam E. — 6, 2 scripta C. — 6, 3 Aeterna fehlt A. — 7, 2 Sit honorque C.

381. De sancta Martha.

1. Magnae laetitiae lux fulget hodie,
Vox laudis debitae, mens, manus opere
Domini hospitae concordi foedere
Agant festum nunc celebre.

2. Adsunt solemnia felicis transitus,
Nam cum victoria jam liber spiritus
Recepit praemia beata coelitus,
Plena magnaque gaudia.

3. Resonis plausibus modos dulcissimos
Concinnis vocibus laetos et intimos
Sinceris mentibus cantus suavissimos
Dare compellunt animos.

4. Tibi cum funeris fiant exsequiae,
Votivi muneris Christi praesentiae,
Digne concinere, festive, sobrie
Decet carmina promere.

5. Hinc auctor omnium, memor quod placitum
Sumpsit obsequium, hospitae debitum
Reddit hospitium aeternum, inclitum,
Regnat quo Christus, solium.

6. Agmen angelicum hanc ad perpetuum
Duxit hymnidicum chorum spirituum,
Triumphi canticum psallens, Christe, tuum
Thronum scandit ad arduum.

7. Oramus, Domine, regnans perenniter
Divino numine cum patre pariter
Sanctoque flamine, nos salva jugiter,
Coelorum pius arbiter.

Brev. ms. Nonnbergense 26 B 29 saec. 15 A. — Brev. ms. Minorit. Vindobon. s. sign. saec. 15. B. — Hymn. ms. Claustroneoburgens. 968 saec. $^{14}/_{15}$. C. — Brev. ms. Augustan. saec. 15. Clm. Monacens. 3002. D.

2, 2 Jam cum BC. — 3, 2 Continuis A; concinimus C. — 5, 1 Huic auctor C; Nunc auctor B. — 5, 3 inclitum fehlt B. — 6, 3 Triumphi fehlt B. — Die letzten Zeilen ergeben: Festum nunc celebre magnapue gaudia. | Compellunt animos carmina promere etc., d. h. die erste Strophe des alten Himmelfahrtsliedes, das vorstehendem seine Melodie geliehen.

382. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Marthae solventes debitum
Exsultemus in laudibus,
Ut deprecemur Dominum,
Quem pavit suis dapibus.

2. Ab Asia in Europam
Venit haec Christi hospita,
Quam recepit portus maris,
Ut fertur, in Marsilia.

3. Ac deinde Tarasconis,
Sic vocatus a bestia,
Quae inibi habitabat,
Cunctarum crudelissima.

4. Quam haec Christi apostola
Agressa est intrepida
Et munita singnaculo
Crucis ligavit cingulo.

5. Tunc populus incoluit
Locum, quem ante horruit,
Qui corruscat miraculis
Beatae Marthae meritis.

6. Exaudi preces supplicum
Juncta choris coelestium
Tuumque pro nobis, Martha,
Hospitem Christum rogita.

Cod. Sitanstettens. CCXXXII saec. 15. A. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. saec. 15. B. — 3, 2 vocatur A. — 5, 2 corruit A. —

383. De sancta Martha.

1. Pange lingua praeconium
Marthae cantus dulcedinis,
Quam laudat evangelium,
Collaudet et vox hominis.

2. Conservans sine macula
Pudicitiae lilium,
Implebat mente sedula
Pietatis obsequia.

3. Veritatis discipula,
Sed magistra fidelium,
Ut vera Christi famula
Divisit patrimonium.

4. Ad pedes apostolicos
Posuit ejus pretium,
Quae paverat famelicos
Mundi calcans fastiginm.

5. Praesta, beata trinitas,
Ut in terra viventium
Nobis detur haereditas
Per ipsius suffragium.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. A. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec. 15. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragense VII C 3 C. — Brev. ms. Pragense XII A 22 saec. 14. D. — Brev. Pragense imp. Venetiis 1517. E. —

384. De sancta Martha.

1. Deo nostro sit jucunda
Decoraque laudatio,
Cujus virtus est profunda
Et immensa ratio,
Qui nobis cruoris unda
Fit mentis purgatio.

2. Qui descendit pro salute
Nostra in exsilium,
Sed monstravit se virtute
Verum Dei filium,
Ut afferret nobis tutae
Salutis auxilium.

3. Intrans quoddam in castellum
Per Martham excipitur,
Sedet soror ad scabellum.
Jesu dum allicitur
Verbo, per quod cunctis bellum
Vitiis indicitur.

4. Marthae soli fuit cura
De Jesu servitio,
Hinc turbatur erga plura
Grato beneficio
Et procurat mente pura
Exceptum hospitio.

5. Demum venit Tarasconem
Verbum Dei serere,
Ubi grandem mox draconem
Meruit conterere
Et conversam concionem
Christum docet quaerere.

6. Hospes Christi, Deo cara,
Cujus larga gratia
Ascendisti ad praeclara
Coelorum palatia,
Ibi commanendi para
Nobis semper spatia.

7. Illud nobis, pater, praesta
Natoque cum flamine,
Cujus veneramur festa,
Ejus ut juvamine
In extremo nos molesta
Ne premant examine.

Brev. ms. Capit. Dusseldorpien. saec. 15. Cod. Dusseldorpiens. C. 64.

385. De sancta Martha.

1. Exsultet coelum laudibus.
Resultet terra gaudiis,
Laetis canamus vocibus
Et ex totis praecordiis.

2. Psalmis, hymnis et canticis
Excitetur devotio,
Placetur ira judicis
In hoc sacro solemnio.

3. Sint pura cordis intima,
Sordes absint libidinum,
Mundificetur anima
Prorsus a labe criminum.

4. Haec est dies laetitiae,
Qua coronavit hospitam
Jesus Christus, rex gloriae,
Mercedem reddens debitam.

5. Rogemus, ut haec hospita
Cum tota coeli curia
Obtineat per meritâ
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Altovadense LXIII. saec. 14. A. — Brev. ms. Altovadense XXV saec. 15. B. — Brev. ms. Pragense XII A 22. saec. 14. C. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VII C 3 D. — Brev. Pragense imp. Venetiis 1517. D. — 3, 4 Probis a clade B.

386. De sancto Martino.

1. Martini laudes incliti
Quis digne fari poterit
Virtutum gemmis praediti?
Laudanti laus supererit.

2. In sanctitatis culmine
Nulli secundus claruit,
In confessorum agmine
Sidus impar emicuit.

3. Tres suscitavit mortuos
Christum sequens in numero,
Fide, spe, forma vacuos
Pio portavit humero.

4. Virgo, doctor egregius
Bina gaudet aureola,
Apostolorum socius
Humilitatis viola.

5. Sit trinitati gloria
Sub unitatis clausula
Martini per solemnia
In sempiterna saecula.

Psalt. c. hymn. ms. S. Mariae ad arborem saec. 15. Cod. Sanctens. reg. XVI ms. 2.

387. De sancto Martino.

1. En gratulemur spiritu
Voto colentes debito
Haec festa, quae solemnibus
Martinus ornat gaudiis.

2. Tu supple, Christe, quod minus
Vis nostra languens efficit,
Tu da quietos temporum
Nobis dies praesentium.

3. Martinus autem praevius,
Fac, ut sit horis omnibus,
Ne daemonum fallacia
Pes noster impactus ruat.

4. Hic arma nobis coelica
Instante pugna conferat,
Hoc proeliante cominus
Hostis fugetur noxius.

5. Hic nos per undas saeculi
Clavo gubernet prospero,
Ne forte nostram spumea
Puppim Charybdis sorbeat.

6. Hic nos triumpho nobili
Et laureatos mystice
Aptet tuis conspectibus
Junctos supernis civibus.

Hymn. ms. Diessens. (c. comment.) saec. 15. Clm. Monacens. 5504.

388. De sancto Materno.

1. Treviris dum esset stans
Gentibus et praedicans
Multum duris et severis,
In nulla parte sinceris.

2. Plures tamen converterunt,
Et ad fidem aduxerunt,
Sicut omni mundo patet
Et in scripturis nil latet.

3. Ecce breviter quid factum,
Sicut transiit ad actum,
Tunc Maternus est defunctus,
Terrae stomacho subjunctus.

4. Panuntaus ivit Romam,
Sicut haec praescripta promam,
Defunctum asserens Petro,
Prudenti magis quam Jethro.

5. Alium dona sodalem,
Sive talem vel aequalem,
Qui me juvet praedicare,
Precor, pater summe care.

6. In vero Christo spem fixit
Petrus et consolans dixit:
Hujus sume curvaturam,
Nec plus ullam gere curam.

7. Baculo tange sepulchrum,
Materni, quod erat pulchrum,
Suscitatur mox a morte
Docens pie in cohorte.

8. Sit gloria Deo patri,
Laus et honor sacrae matri
In praesenti diecula
Et sempiterna saecula.

Cod. Pragens. XIII G g saec. 15. — 3, 2 transit. Hs. — 4, 1 Lies: Eucharius ivit. — 6, 3 Huic sume Hs. — 8, 4 Et in sempiterna Hs.

389. De sancto Matthaeo.

1. O verbum fidelissimum
Digneque acceptissimum,
Venisse Jesum Dominum
Peccantibus remedium.

2. Matthaeum de negotio
Qui visum vocat publico,
Hinc mente sequax alacri
Lucrum liquit thelonei.

3. Purae specular animae
Sol penetrat justitiae,
In quo mox vere faciem
Suam rex homo perficit.

4. Hinc mentis, carnis domate
Laetus excepto Domino,
Pasturus Deum hominem
Duplex parat convivium.

5. Huc publicani currite,
Dapes captate gratiae,
Dat vobis jus hospitii
Cum Jesu domus Matthaei.

6. Qui sumptus de theloneo
Deservit evangelio,
Praeclarus lingua, calamo,
Fidem probat martyrio.

7. Hos, Jesu bone, respice
Nutuque trahe gratiae,
Quos salves aeternaliter
Almis Matthaei precibus.

8. Simus nos tibi epulum,
Nostrumque tu convivium,
Sanctis tuis consocies
Nos et in bono saties.

9. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. ms. Voraviense 108. saec. $^{14}/_{15}$. A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 1200 saec. 14. B. — Hymn. ms. Claustroneoburgens. 996 saec. $^{14}/_{15}$. C. — Mel: Verbum supernum. — 4, 3 Passurus ABC. — 5, 1 Hinc A. — 6, 1 sumpsit B. — 7, 1 Nos Jesu BC.

390. De sancto Matthaeo.

1. Lex sacra jam egreditur,
Matthaeus cum eligitur,
Quem a suo telonco
Dei vocavit jussio.

2. Qui linquens teloneum
Dei sequens filium,
Toto cordis tripudio
Adhaesit evangelio.

3. Per hunc nunc Aethiopia
Repulsa idolatria
Christo Domino militat,
Idola cuncta abdicat.

4. Apostolatus gratiam
Adeptus summo studio,
Hostium pertinaciam
Frangit in Dei filio.

5. In crucis fide hominum
Statuens plura milia,
Digne secutus Dominum
Conscripsit evangelia.

6. Sanctis plenus operibus
Fulgens atque virtutibus
Pro Christo hic occiditur,
Quo nunc felix perfruitur.

7. Deo patri sit gloria etc.

Brev. ms. Pragense XIII G 9 saec. 15. —

391. De sancto Mauritio et sociis.

1. Festivitatis annualis gloriam
Honore, fratres, concinamus debito,
Qua Thebaeorum laureati martyres
Gaudent sodales semet auctos coelici.
2. Hi saeviente rege quondam pessimo
Amore Christi sunt necati pariter,
Fuso cruore sempiternum praemium
Sumunt coronam peramantes gaudii.
3. Maximianus, idolorum servitor,
Plebi fidelis sed tonanti perfidus,
Illis diebus immolator squalidus,
Christi negator confitentes perculit.
4. Pro nobis alma semper ora legio,
Pro nobis almus oret et Mauritius,
Nobis misellis condolendo servulis
Opem benignam supplicando conferat.
5. Sit trinitati sempiterna gloria,
Honor, potestas atque jubilatio,
In unitate cui manet imperium
Ex tunc et modo per aeterna saecula.

Brev. ms. Lincense *I* p 19. saec. 12. A. — Brev. ms. Lunaelacense saec. 14 Cod. Palatin. Vindob. 1950 B.

1, 3 Qua coelicolarum A. — 2, 1 quondam rege B. — 4, 3 condolendo sedulis A. — 4, 4 conferas A.

392. De sancto Mauritio.

1. Christum laudemus Dominum
Et Deum patrem luminum,
In quo triumphat coelitus
Princeps et dux Mauritius.
2. Cum corona victoriae
Ad thronum tendit gloriae,
Cum tot et tantis milibus
Veris Christi martyribus.
3. Quanta salus terrestrium,
Quantus honor coelestium
In Christo triumphantium
Et milibus laetantium.
4. Fermentum sacrae fidei
Et amor cordis ignei
Dulcorant jam supplicia
Per gratiam in gratia.
5. O martyres sanctissimi,
Coelesti Deo proximi,
Qui vestris nunc in milibus
Regnatis in sublimibus;
6. In virtute multiplici
Plebi favete supplici
Et nos a malis omnibus
Vestris salvate precibus.
7. Praestet aeterna trinitas
Manens et regnans deitas,
Ingenitus ac genitus
Et spiritus paraditus.

Brev. ms. Plagense saec. 15. s. sign. A. — Brev. ms. Voraviense 129 saec. 15. B. — Brev. ms. Admontense 874 saec. 15. C. — Clm. Monacens. (ol. Montis aprini) 6017 saec. 15. D.

3, 4 Et militibus B. — 4, 3 Dulcorat B. — 5, 2 Qui vestra nunc A. Martyris nunc in B. — 5, 4 Regnas A; regnans B. — 6, 4 Vestris salvare A C.

393. De sancto Mauritio.

Ad Nocturnum.

1. Christo coelorum agmina
Dent laudes et mortalia,
Cum multis septus milibus
Scandit astra Mauritius.

2. Thebaea felix legio,
Cruore compta muricis
Victrix triumphi laurea
Fide vicisti terrea.

3. Plaudunt honore coelici
Canendo melos obvii.
Tendunt et ulnas gaudii
Vitae ducentes principi.

4. Sis nostri memor, domina.
Dum pangis agno cantica.
Gravatos sorde libera,
Delendo mortis crimina.

5. Salve, beata trinitas,
Simul et una deitas,
Juva creatrix saeculum,
Quae regnas in perpetuum.

Cod. Palat. Vindob. 2682 saec. 15. A. — Brev. ms. Secovien. saec. 15. Cod. Graecen. 1548. B. — Hymn. ms. Griesen. 155 saec. $^{15}/_{16}$. C.

1, 1 Christe A C. — 2, 2 Crucis tempta mauricis C. 2, 3 verschrieben: Victrix triumphi laureati devicisti B. — 3, 1 Plaudent A; 6 laudum honore C. — 3, 2 melos ovii A: melos obin C. — 4, 1 memor fehlt C. — 4, 2 Tu pangis C. — 5, 3 Viva creatrix AC; die deutsche Interlinearversion von A hat viva gelesen: „lebendiv scepharinne".

394. De sancto Mauritio.

1. Ave martyr egregie,
Mauriti, princeps principum,
Ave victor dignissime,
Cohortis ductor inclitae.

2. Salve testis dulcissime,
Exuperi piissime,
Salve comes et legio,
Salvete cosmi lumina.

3. Oramus vestris precibus,
Culpis mundemur omnibus,
Jungamur piis coetibus,
Agni sequamur choreas.

4. Praesta, pater ingenite,
Praesta, Deus tu genite,
Praesta, sacer paraclite.
Rex per aeterna saecula.

Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerani saec 15. Clm. Monacens. 14667. — Vgl. den Hymnus gleichen Anfangs auf St. Ursula.

395. De sancto Mauro.

1. Res tuae sunt, altissime,
Laudes sanctorum gliscere,
Mauri beati supplices
Has flagitamus suscipe.

2. Gemma resplendens fulgida,
Quam protulit Valeria,
Secundo Romam prodiens,
Orbis caduca fugiens.

3. Huic Maurus sequax traditus,
Cunctis ut esset portmodum
Aptum remotis commodum
Sequentibus altithronum.

4. Sic et labentem fluctibus
Puerum retraxit crinibus
Currens per undas fluminis
Jussu boni pii patris.

5. Laus patri invisibili,
Laus sit et almo flamini,
Laus sit et unigenito,
Orbis terrarum domino.

Hymnar. ms. Griesen. 154 saec. 16. A. — Cod. Hamburgen. 1568 saec. 15. B. — Brev. . . sec. rubricam S. Martini sacri monasterii montis Pannoniae imp. Venetiis 1506. C. — 1, 1 Rex tuae A. — 1, 4 Hanc. AC.

396. De sancta Monica.

1. Adest fletus et gaudii
Dies, in quâ plangitur
Vita latens in tenebris,
Quae nimis decipitur
In errore Manichaei,
Post fonte abluitur.

2. Pergit Romam Augustinus
Piae cum matris fletu,
Transit hinc Mediolanum
Receptus a civibus,
Terra marique filium
Quem mater insequitur.

3. Planctus ibi commutatur
In vehemens gaudium,
Dum praedicat Ambrosium
Dogma salutiferum,
Convertitur Augustinus,
Defensor fidelium.

4. Baptizatur a praesule
In magno miraculo,
Novae datur militiae
Vir a Simpliciano,
Illuminatur in fide
Sanctae matris merito.

5. Ad natale revertuntur
Fantes arcana Dei,
Vilescebat iste mundus
His cum oblectamentis,
Quem genuit, haec laetatur,
Videre servum Christi.

6. Ad ostia Tiberina
Post fletus et agones,
Post viri natique lucra
Ultimos claudit dies
Haec pia mater Monica,
Migravit feliciter.

7. Regi regum salus, vita,
Decus et imperium,
Trinitati laus et honor
Sit per matris meritum,
Quae luctu nobis donavit
Doctorem fidelium.

Antiph. ms. Plagense saec. 16 s. sign. — Melodie: Urbs beata Hierusalem. — Alles weist auf französischen Ursprung des Liedes.

397. De sancta Monica.

Ad Vesperas.

1. Alma mater genorosa
Doctoris praecipui,
Et affectu viscerosa
Amoris melliflui,
Tota vita virtuosa
Nostro lucet usui.

2. Alta, mater pietatis,
In tota ecclesia
Per exempla sanctitatis
Fulges relucentia
Et affectu caritatis
Viges refraglantia.

3. Sancta mater amorosa,
Circa tuum filium
Exstitisti lacrimosa
Praecavens exsilium,
Ne ex morte aerumnosa
Sentiret supplicium.

4. Eja, Monica beata,
Coeli sedes solio,
Ad superna elevata
Claro luces radio,
Inter angelos locata
Tuo stas cum filio.

5. Tibi, mater, supplicamus
Ex piis affectibus,
Tuas preces imploramus
Multis cum gemitibus,
Ut per te possideamus
Deum in coelestibus.

6. Sempiternae trinitati
Melos demus dulciter,
Trinaeque divinitati
Cantemus hilariter,
Gloria humanitati
Christi sit perenniter.

Brev. ms. Novacellense anni 1501. Cod. Oenipont. 405.

398. De sancta Monica.

Ad Nocturnum.

1. Patris nostri Augustini
Mater sancta Monica
In amorem Dei trini
Arsit ut seraphica
Fuitque verbi divini
Jugiter famelica.

2. Quanta fuit vis amoris
Erga suum filium,
Tanta fuit vis doloris
Petentis auxilium,
Unde flebat cunctis horis
Ad excelsum solium.

3. Tantae lacrymae manarunt
Ab infessis oculis,
Pectus, ventrem irrigarunt
Ex profusis rivulis,
In coelestibus clamarunt
Coram sanctis angelis.

4. O beata mater pia,
Supplicamus jugiter,
Esto nobis hic in via
Adjutrix viriliter
Et ad coelorum gaudia
Ducas nos alacriter.

Sempiternae trinitati etc.

Brev. ms. Novacellense anni 1501. Cod. Oenipontan. 405. — 4, 5 coeli Hs. — 4, 6 Ducas alacriter Hs.

399. De sancto Morando.

In Vesp. et Noct.

1. Iste confessor Domini,
Vita Morandus humili
Cella vixit coenobii
Jugo religionis.

2. Astra corde contemplatur,
Lege Dei meditatur,
Die, nocte immoratur
Psalmis devotionis.

3. Cujus festa plebs devota
Pura mente, fide tota
Labe celebret amota
Peccatorum vilium.

4. Omnibus pater carebat
Vitiis, dum hic vivebat,
Fratres suos sic alebat,
Decebat ut filium.

5. Bonitate, castitate
Praeditus hic pietate
Fuit et pudicitate
Sanctus hoc in saeculo.

6. Unde chorus in honore
Noster psallens cum clangore
Vocis, cordis et amore
Ipsius in jubilo.

7. Summo gloria parenti,
Laus aeterna sit nascenti
Et paraclito, clementi
Deo sine termino.

Cod. ms. Palat. Vindob. 1946. anni. 1482.

400. De sancto Nicolao.

1. Deus, fons omnium, rex saeculorum,
Tibi persolvimus, quidquid nos sumus,
Lapsis da veniam, vita, da vitam.

2. Johannis socium, David par sanctum,
Sanctis parentibus esset ut sanctus,
Sanctum Nicolaum unxisti dignum.

3. Sacerdos inclitus, nulli secundus,
Dispensat triticum tuis comissum,
In tantum colendus, in quantum bonus.

4. Est clemens omnibus, mitis et pius
Lucerna Domini, lux, porta mundi,
Salus credentium, spes populorum.

5. Aurum largus donat, occidi vetat,
Adest undivagis in mari nautis,
Ejus ad tumulum manat olivum.

6. Sancte Nicolae, nobis succure,
Tua nos merita protegant sancta,
Ut tuis precibus simus, securi.

7. Laus tibi, trinitas, summa majestas,
Sanctorum gloria tibi sit apta
Nobis protectio, salus in mundo.

Cod. Palat. Vindob. 1885 saec. 12. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52 saec. 15. B.
3, 3 In quantum colendus in tantum bonus B. — 6, 3 securi simus A.

401. De sancto Nicolao.

1. Spes peccatorum maxima
Et confessorum gloria,
Nicolae dulcissime,
Te nunc laudantes respice.

2. In vocibus laudantium
Votis aspira cordium,
Quae pulsantur singultibus
Pro admissis criminibus.

3. Precamur, amantissime,
Pro nobis intercedere,
Ut nobis supplicantibus
Propietur Dominus.

4. Ora patrem et filium,
Per quem redemit saeculum,
Ut nos amborum spiritus
Tueatur ab hostibus;

5. Solvat nexorum vincula,
Cuncta depellat noxia,
Post hujus vitae terminum
Perenne donet gaudium.

6. Sit trinitati gloria,
Cujus laetemur gratia,
Angelorum spiritibus
Sit laus cum sanctis omnibus.

Diurn. ms. Altovadense I. saec. 14. — 5, 1 sq. solvet, depellet Hs.

402. De sancto Nicolao.

In 2. Vesperis.

1. Confessor Christi fulgide,
Laude digne Nicolae,
Fer opem supplicantibus,
Qui tua festa colimus.

2. Qui culmen pontificii
Sortitus manu Domini,
Subjectos sibi famulos
Deo fecisti congruos.

3. Cunctipotentem Dominum
Redde placatum et pium,
Ne pro reatu puniat
Sed miseris indulgeat.

4. Laus sit Deo per saecula,
Qui nutu regit omnia,
Qui dignum sibi famulum
Adoptavit Nicolaum.

Brev. ms. Mlle de Memorency. anni 1597. Hsch. der kk. Familien-Fideikommifs-Bibl. Wien 7966.

403. De sancto Nicolao.

Ad Completorium.

1. Christi confessor inclite,
Vota tuorum suscipe,
Auresque pias porrige
Laudanti te catervulae.

2. Et sicut multis coelitus
Adhuc in carne positus
Ad te confugientibus,
Nunc nobis sis propitius;

3. Cum datur salus languidis,
Redditur vita mortuis,
Lumen caecis refunditur,
Capiunt gressum debiles.

4. Vitae perennis commoda
Simul feras et praemia,
Tua juvante gratia
Nostra precatur turmula.

5. Praestet hoc patris pietas,
Praestet et nati caritas
Paraclitique gratia
Per cuncta semper saecula.

Diurn. ms. Altovadense I. saec. 14.

404. De sancto Nicolao.

1. Ave praesul alme,
Dei cultor magne,
Ave pastor sane
Plebis Nicolae.

2. Viam vitae monstrans,
Iter mortis damnans,
Te sequentes portam
Coeli introducis.

3. Fugis universum
Crimen architectus
Supra firmam petram
Locas fundamentum.

4. Auri dono vetas
Stupri foedum nefas,
Patris et natarum
Tegis velle pravum.

5. Nautae tribulati
Turbulento mari
Ut te vocaverunt,
Cessit aquae motus.

6. Nos in hujus mundi
Tempestate saeva,
Ad te nos clamantes
Juva prece tua.

7. Praestet nobis summus
Pater atque natus,
Una sanctum pneuma
Nunc et in aeternum.

Cod. Palat. Vindobon. 1671 saec. 13. Mit Neumen. A. — Orat. ms. Tegurinum anni 1470. Clm. Monacens. 20021. Auf Benedikt. B.

1, 1 Ave pater alme B. — 1, 3 Ave dux invicte B. — 1, 4 Sancte Benedicte B. — Str. 4 u. fehlen B. — 7, 1 u. 2 Per te nos pater summus | Salvet atque natus B.

405. De sancto Nicolao.

Ad Tertiam.

1. Aeterne rex altissime,
Vota tuorum suscipe
Nosque tui famuli
Prece salva Nicolai.

2. Cujus pium suffragium
Det nobis hic solatium
Et in futuro gaudium,
Quod postulamus unicum.

3. Adesto, praesul inclite,
Precesque nostros suscipe
Offerque summo praesuli
Preces devotas populi.

4. Tua prece assidua
Ut nostra solvas crimina
Et coeli dones praemia,
Voce precamur sedula.

5. Ut caritate spiritus
Sic effluamus invicem,
Quo corde cum suspiriis
Christum sequamur intimis.

6. Hoc praestet nobis trinitas
Et trina semper unitas,
Quam decet laus cum gloria
In saeculorum saecula.

Diurn. ms. Altovadense I. saec. 14. — 1, 3 Fehlt eine Sylbe am Versmafs. — 5, 1 Et charitate. — 5, 1 effluamur.

406. De sancto Nicolao.

1. Adest dies sanctissimus,
Virtute clara splendidus,
Qua Nicolaus egregius
Locatur in coelestibus.

2. Hic parvus infans corpore,
Magnus tamen Dei fide,
Quarta vel sexta feria
Semel sugebat ubera.

3. Virtute fulgens nobili,
Vigiliis, jejuniis
Domabat corpus juvenis,
Ne foedaretur vitiis.

4. Fit praesul Christi nobilis
Pro sanctitatis meritis,
Qui illum exornaverat
Coelestis regni gratia.

5. Adesto, praesul inclite,
Precesque nostras suscipe
Offerque summo praesuli
Preces devotas populi.

6. Sit trinitati gloria,
Aeterna laus et inclita,
Summo patri et filio
Cum flamine parcalito.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Gracens. 1556. A. — Cod. Palat. Vindobon. 1671 saec. 13 B. —

1, 1 Ave dies A. — 1, 2 Nicolaus sanctissimus A. — 3, 1 nobili AB: der sonst regelrechte Reim auch 4, 3 und 4 durch Endassonanz vertreten. — Der Hymnus steht ad. vesp. in B, ad. noct. in A.

407. De sancto Norberto.

Ad Nocturnum.

1. Optatus votis omnium
Venit dies clarissimus,
Quo patris nostri spiritum
Suscepit orbis Dominus.

2. Hic nativum linquens solum
Praemonstratum se contulit,
Ubi Deo totus servit
Fallax revincens saeculum.

3. Vitam degit angelicam
Gradu incedens praevio,
Ut tandem sequatur ducem
Canonicorum concio.

4. O grande nobis gaudium.
Coenobitarum speculum,
O decus archipraesulum,
Norma vitae credentium.

5. Agamus ergo gratias
Albi vestitus indici
Et veniam prece dulci
Rogemus patrem omnium.

6. Te, hujus rector saeculi,
Precatur ordo candidus,
Ut Norberto suo duci
Jungatur in coelestibus.

Hymn. ms. Schäftlariens. saec. 15. Clm. Monacens. 23092. add. post. A. — Brev. sec. rit. candidiss. ord. Praemonst. imp. Parisiis 1598. B.

408. De sancta Ottilia.

In 1. Vesperis.

1. Orbis conditor ac rector,
Christe serenissime,
Deus universitatis,
Rex regum sanctissime,
Per te laudes inspiratas
Sume clementissime.

2. Dos, flos Ottiliae tuae,
Virginis eximiae,
Cui tribuisti munus
Lucis in baptismate
Tam mentis quam suae frontis
Consignatae chrismate.

3. Ipsa celsi praecursoris
Suscipit oraculum,
Et monetur, ut decenter
figat tabernaculum,
Quo laxetur piae plebis
Gratia piaculum.

4. Laudabilis Ottilia
Fulsit mirabilius,
Nam referta fuit vere
Virtutum monilibus,
Plaustra, boves post ruinas
Priscis reddit viribus.

5. Jam vacuum prece digna
Vas implevit temeto,
Ut sorores recrearet
ordine sic congruo,
Quando voluit, revixit
et est tracta saeculo.

6. Altissimo genitori
sit cum nato gloria
Spirituque utriusque,
decus et victoria,
Creatori gubernanti
sub se cuncta saecula.

Vesperale. ms. Underdorfense saec. 15. Clm. Monacens. 7772. A. — Brev. ms. Raitenbuchense saec. 15. Clm. Monacens. 12214. B. — Brev. ms. Raitenbuchense saec. 15. Clm. Manacens. 24006 C. — Cod. Sangallens. 418 saec. 15. D.

1, 4 regum rectissime D. — 2, 1 Mos, flos C. — 2, 5 frontis suae B. — 2, 6 consignat B.

409. De sancta Ottilia.

In 2. Vesperis.

1. Alma virga Ottilia,
Claris orta natalibus,
Resplenduit in populis
Puella sacrae indolis.
2. Clausis orba luminibus
Sed claris cum praecordiis,
Perpessa est exsilium
Parentum per consilium.
3. In fonte vero lavacri
Mox ut tincta sanata est,
Chrismate sacro ungitur,
Decora patent lumina.
4. Pulchra quidem haec corpore,
Sed fide multo pulchrior,
Spernebat mundi gloriam
Tendens aeternam patriam.
5. Te venerantes conjunctam
Angelicis spiritibus
Nunc personemus laudibus
Tibi devotae famuli.
6. Subveni nobis, domina,
Assiduis precatibus,
Quo mereamur consequi
Coelestis regni gaudia.
7. Gloria sit ingenito
Gloria unigenito,
Gloria sit paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Pragens. VI F 20 A. — Vesperale ms. Underdorfense saec. 15. Clm. Monacens. 7772. B. — Brev. ms. Reitenbuchense saec. 15. Clm Monacens. 12214. C. — Cod. S. Galli 1418 saec. 15. D.

2, 1 Clausa orba A. Clare orbata D. — 2, 2 Sed clara praecordiis A. Clara tamen praecordiis BC. — 3, 1 In fontem vero A. — 3, 2 Mox intincta est sanata A. Mox ut tincta signata est BC. — 3, 3 Chrisma sacrum inungitur BC; Cum chrismate immergitur D. — 4, 1 haec facie A. — 5, 4 devoti famulae AD. — 6, 3 Quibus meremur A. — 6, 4 Jungamur ut coelestibus A. — 7, 1 Gloria patri ut ingenito A. Gloria patri ingenito BCD.

410. De sancto Panthaleone.

1. Fons universalis boni
De sinu altissimi,
Jesu Christe, te rogamus,
Tibi grates solvimus,
A quo manat omne bonum
Gratis, non per meritum.
2. Ex te manavit in mundum
Pietatis oleum,
Pantaleon puer annis
Sed maturus moribus,
Medicina languentium,
Portus naufragantium.
3. Lucratus es feliciter,
Hermolae presbyter,
Dum filium ecclesiae
Genuisti in fide,
Qui non timuit occidi
Pro gloria fidei.
4. Ecce triumphalis dies
Pretiosi martyris,
Coelum, terram ad annua
Invitat solemnia,
Et indicit laetitiam
Et promittit veniam.
5. Sume, Panthaleon pater,
Laudes, vota pariter
Intercede, te rogamus,
Supplex pro supplicibus,
Ne nos ira judicantis
Puniat pro vitiis.
6. Praesta, pater per filium,
Magnum mundi pretium,
Sanctum quoque per spiritum,
Advocatum omnium,
Quibus est una gloria
Per aeterna saecula.

Brev. ms. S. Floriani XI 403 saec. 15. A. — Brev. ms. Voraviense 152 saec. 14. add. 15. B. — 4, 2 Gloriosi martyris B. — 4, 5 incidit verschr. A.

411. De sancto Panthaleone.

1. Jesu, tuorum palma perpes martyrum,
Pantaleonem qui sacrasti martyrem,
Nobis per ipsum da perenne gaudium,
Ob festa cujus nos ovantes adsumus.

2. Hunc Hermolaus, presbyter sanctus tuus,
Tibi fidelem fecit esse militem,
Docet, profanam spernat idolatriam
Et te salubrem diligat semper ducem.

3. Hinc ipse multos praedicans incredulos
Convertit ad te cum suo simul patre,
Serpente laesum salvavit et caeculum
Praeclara plura fecit et miracula.

4. Maximiano rege post haec pessimo
Volente poenas carne pro te plurimas
Est passus igne, bestiis et carcere,
Quibus triumphum salvus egit plurimum.

5. Demum sub ense plexus inclita nece,
Coeleste regnum sumpsit a te praemium,
Nos quo precante solve cuncto crimine
Et fac superna numerari patria.

6. Praesta benigne, Christe, cum tuo patre
Et cum sacrato spiritu paraclito,
Qui trinus unum numen et sanctissimum,
Aeterna cunctis laus sit tibi saeculis.

Brev. ms. Chunegundis, abbatissae S. Georgii, filiae Ottokari regis Cod. Pragens. VII D 9. A. — Brev. ms. S. Georgii saec. 14. Cod. Pragens. VI F 12. B. — Brev. ms. S. Georgii. saec. 14. Cod. Pragens. VII G 7. C. — Brev. ms. S. Georgii saec. 14. Cod. Pragens. XIII C 1 a. D.

1, 3 Da nobis per ipsum D. — 2, 1 Hinc Hermolaus B. — 3, 3 salvavit atque B. — 3, 4 plura fehlt B.

412. De sancto Panthaleone.

1. Panthaleonis annua
Recolamus solemnium,
Quem ad jucunda gaudia
Mater praemisit filium.

2. Qui stirpe satis nobili
Humilibus patentia
Mente ascendit humili
Clausa superbis atria.

3. Vultus decor angelici
Vernans in ejus facie
Signa sinebat elici
Promissae sibi gloriae.

4. Laetare, Nicomedia,
Felix alumni sanguine,
Per cujus es suffragia
Vero perfusa lumine.

5. Miranda canunt opera,
Quae gessit pius medicus,
Puer exstinctus vipera,
Caecus et paraliticus.

6. Tormenta docent ignea,
Quanta sint ejus praemia,
Fretum et moles saxea
Justo nocere nescia.

7. En martyris praeconium
Ensis accedit cereus
Et fluens per martyrium
Liquor ex carne lacteus.

8. Pantaleon egregie,
Precum tuarum munere,
Fac nos ad cives patriae
Cum incolis ascendere.

9. Praestet pater ingenitus
Una cum unigenito,
Quos laudet omnis spiritus
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. Admontense 874 saec. 15. — 1, 2 solemnia Hs. — 1, 4 promisit filia Hs. — 5, 2 gessit medicus Hs. — 7, 4 Liquor fehlt. Hs.

413. De sancto Paulo Erem.

1. Ordo sanctorum militum
Eremitarum humilis
Paulum collaudat inclitum
Et monachorum jubilis.

2. Pauper, mitis et docilis,
Caelebs, pius, obediens,
Modestus, sanctus, humilis,
Justus, verus et sapiens.

3. Quaesivit hunc Antonius,
Quem Christus ei praetulit,
Panem coelestem nuntius
Jejuno corvus attulit.

4. Rosa fulgens et inclita,
Baptista Christo praevio
Paulus Eliae conscita
Consimilis in invio.

5. Suum praedixit exitum
Propheta pandens abdita,
Leo deplorat obitum
Flectens genua subdita.

6. Te transitu mirabilem
Sanctorum in splendoribus,
De coelis honorabilem
Translatum coeli civibus

7. Veste nudata praedicat
Antonius, Hieronymus
Laude multa magnificat,
Te, pater pie, petimus:

8. Christi nos auge [munere],
Auctos fove precatibus,
Pacis adstringe foedere,
Redde polorum sedibus.

9. Honor et virtus inclito
Patri prolique genito,
Sacro spirato flamini
Sit sine meta termini.

Diurn. ms. Paulinorum saec. 15. Cod. Gottwicens. 439. — 8, 3 foedera Hs. — 9, 1 inclyte Hs. — 9, 2 genite Hs.

414. De sancto Petro Coelestino.

Ad Vesperas.

1. In coelorum rosario
Rosa novella ponitur,
In sanctorum collegio
Novus sanctus colligitur.

2. Hic Petrus recte dicitur,
Nam fuit sede solidus
Et ut Petrus cognoscitur
Boni zelator fervidus.

3. Petrus errorum devia
Fide fugat catholica,
Murus daemonum vitia
Necat cum spe mirifica.

4. Coelestinus nunc noscitur
Cum fit Christi vicarius,
Nam coelitus ostenditur
Ante, post et tunc medius.

5. Honoris cedit apici
Forma factus humilium,
Se manifestat refici
Consortio simplicium.

6. Clemens quintus conformiter
Christo disponens agere,
Ex probatis solemniter
Hunc sanctum jubet colere.

7. Nunc trinitati gratias
Reddamus omnes debitas,
Concinamus alacriter
Dicentes una pariter:

8. Gloria patri Domino
Nato atque paraclito,
Nos hujus sancti merito,
Coeli fruamur gaudio.

Clm. Monacens. (ol. Montis aprini) 6017 saec. 15.

415. De sancto Petro Coelestino.

Ad Nocturnum.

1. Plaudens mater ecclesia
Lauda Dei magnalia
Per haec Petri celebria
Confessoris solemnia.

2. Ab infantia primitus
Mundi declinans strepitus,
Operatur divinitus,
Quae non erant humanitus.

3. Vacare Deo cupiens
Abdita petit montium,
Silet, laborat aut legit,
Orans vigilat nimium.

4. Vixit in abstinentia,
Vilitate, penuria,
Multos traxit ad Dominum
Consolans omnem miserum.

5. Continuo jejunio
Carnis terit superbiam,
Lorica seu cilicio,
Gestans cathenam ferream.

6. Demum in hora ultima
E mundo sui transitus
Crux emicat in aera.
Qua conscendit superius.

7. Petre, confessor inclite,
Sic gressus nostros dirige,
Ut, quem monstrasti, tramite
Procedamus sequentes te.

8. Gloria patri Domino
Nato atque paraclito,
Nos hujus sancti merito
Coeli fruamur gaudio.

Clm. Monacens. (ol. Eberspergens.) 6017 saec. 15. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. B. — 5, 2 terat B.

416. De sancto Petro Coelestino.

Ad Laudes.

1. Lux sanctorum confessorum,
Petrus in coeli sedibus
Introivit, ubi vivit.
Exsultet coelum laudibus.

2. Coenobita mirus vita
Miranda facit opera,
Dum dormivit, acquisivit
Aeterna Christi munera.

3. Hora mortis dirae sortis,
In qua timent, qui exeunt,
Morienti, congaudenti
Vexilla regis prodeunt.

4. Vir fidelis est in caelis
Ut procurator munerum,
Per hunc dona nobis dona,
Conditor alme siderum.

5. Tu perfectus, simplex, rectus
Exis de mundi scelere,
Vitas sordes, unde gaudes
Jamlucis orto sidere.

6. Trinus unus donet munus,
Quo vivamus in gloria,
Sic coronet sicque donet
Beata nobis gaudia.

Clm. Monacens. (ol. Montis aprini) 6017 saec. 15. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. B.

417. In translatione s. Petri Coelestini.

Ad Laudes.

1. Novum ducem et praevium
Dat Deus in praeconium,
Qui nova per fastigia
Regat virtutum culmina.

2. Petrus de petra solidus
Surgit ut stella fulgidus,
Fidem ornavit moribus
Mundi spretis honoribus.

3. Coelestinus hic dicitur,
Cum ad papatum sumitur,
Totus exstitit coelicus,
Persistens vir angelicus.

4. Patrum secutus tramitem
Vitam elegit humilem,
Nam summo pontificio
Cessit quieto animo.

5. Splendor Olympo veniens,
Cum signo crucis rediens,
Petri beati spiritum
Tulit ad coeli bravium,

6. Sit ergo nunc laudatio
Plena, cujus translatio
Gesta est pari gaudio
Loco et colle Madio.

7. Uni trinoque Domino
Sit honor sine termino,
Qui nostro dedit tempore
Perfrui tanto lumine.

Antiph. ms. Coelestin. saec. $^{15}/_{16}$. Cod. Pragen. VIII C. 15. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. — Erste Str. mit Mel. A.

418. In translatione s. Petri Coelestini.

Ad Vesperas.

1. Claret in orbe tua mira sanctitas,
Perquam est orta saeculo serenitas
Lucis internae, vitae speciositas,
Petre confessor.

2. Tu, pater alme, functus pontificio
Summo levari mentis beneficio
Malens, quam trahi mundi artificio,
Renuntiasti.

3. Nam tuum fuit hoc sanctum propositum,
Ut solitudo te teneret obsitum,
Deo dicatum dignum mundum coelitum
Sprevisti mundum.

4. Tantum praepolles sanctitate sedula,
Artus conservans omni sine macula,
Ut Deo sanctis stes ut ardens facula
Sanctis loquelis.

5. Petre beate, sis nostra protectio,
Ut tui sancti corporis translatio,
Eam qui colunt, plena sit laudatio
Firma virtute.

6. Laetetur ergo et exsultet Aquila,
Quae renovatur Petri per miracula,
Et expiantur quaeque sunt piacula.
Novo regressu.

7. Sit Deo nostro summa laus et gloria,
A quo largitur clericis victoria,
Sanctis ut fiat in terra memoria.
Laude divina.

Antiph. ms. Coelestin. saec. 15 Cod. Pragens. VIII. C. 15. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488 B. — A nur Str. 1 mit Mel.

419. In translatione s. Petri Coelestini.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet jam angelica
Turba coelestis curiae,
Laetetur plebs catholica
Petrum collaudans hodie.

2. Cujus corpus extrahitur
De Campaniae partibus
Et datur Aquilensibus,
A quibus digne colitur.

3. Pontificalem infulam
Ubi Petrus assumpserat,
Fuit translatus Aquilam.
Ut Deus disposuerat.

4. In matris jacet gremio
Dilecti corpus filii,
Pro cujus suffragio
Aegri curantur varii.

5. Per Petrum multipliciter
Dotatur haec ecclesia,
A culpa, poena pariter
Donatur indulgentia.

6. Gaudete, cives Aquilae,
Colentes haec solemnia,
Habetis donum nobile
Ex Christi providentia.

7. Sit Deo trino simplici
Laus, decus et imperium,
Sit Petri prece supplici
Nobis perenne gaudium.

Antiph. ms. Coelestin. saec. 15/16. Cod. Pragens. VIII C 15. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488 B. — Str. 1 mit Mel. A.

420. De sancto Placido.

In Vesperis.

1. Plaude, turba monachorum,
De triumpho sociorum,
Quos coronat rex coelorum
Inter choros angelorum.
2. Lauda satis, non tacere,
Cernens tuos praevalere
Et in mensa consedere
Cum ceteris tironibus.
3. Qui pro Christo cruentati
Et de pugna laureati
Velut reges purpurati
Et in thronis collocati.
4. Magnos habes advocatos
Super coelos exaltatos,
Summo regi semper gratos,
Ad rogandum praeparatos.
5. Quorum meritis salvari
Possimus et illustrari,
Super nivem dealbari
Et in coelis collocari.
6. Regi sanctorum omnium
Sit laus per cuncta saecula,
Qui istos per martyrium
Magnos fecit in gloria.

Cod. ms. Scotor. Vindobon. 53 f. 6 anni 1419.

421. De sancto Placido.

Ad Nocturnum.

1. Ovantes Christi martyrum
Gesta miranda canimus,
Quorum tormenta corporum
Dira fuisse cernimus.
2. Genis quaque rubentibus
Vestro cruore roseo,
Fulgentibus, candentibus
Omni decore niveo.
3. Vos roseis et fulgidis
Florum coronis aureis
Cum agno melos canitis
Super montes aromatis.
4. Nos quoque tibi psallimus,
Ignosce delinquentibus,
Hostis confractis viribus
Nosque redde coelestibus.
5. Deo deorum omnium
Salus, honor et gloria,
Qui tuis per martyrium
Donas immensa munera.

Cod. ms. Scotor. Vindobon. 53 f. 6 anni 1419. — Cod. ms. Hamburgen. 1568 saec. 15. B. — 1, 1 Christi martyres AB gegen den Reim.

422. De sancto Placido.

Ad Laudes.

1. Vastum per orbem canitur
Sacrum schema certaminis,
Monachorum extollitur
Praecelsi decus ordinis.
2. Quorum de arce prodeunt
Triginta quinque milites,
Qui cum triumpho redeunt
Poli scandentes limites.
3. Nostri sunt decus ordinis,
Nostri sunt duces agminis,
Nobisque foeda criminis
Dimitte, rex certaminis.
4. Dona superna scandere
Sacrosque hymnos promere,
Ad laudes horum martyrum
Infunde jubar luminum.

5. Summi patris fastigio
Laudis melos dulcissimum,
Qui nobis ex martyrio
Largitur omne praemium.

Cod. Scotorum Vindobon. 53 f. 6 anni 1419. A. — Cod. ms. Hamburgen. 1568. saec. 15. B. — 1, 1 Vasti per orbem B.

423. De sancto Placido.

Ad Vesperas.

1. O Casinensis gloria,
Perpes ejus victoria,
Tua digna memoria
Gesta narrat historia.

2. Romanis ortum regibus
Omnipotentis legibus
In Benedicti gregibus
Educatum te legimus.

3. Corruscans mirabilibus
Magnis atque nobilibus,
Favens miserabilibus,
Quoquo modo debilibus.

4. Post varia supplicia,
Tormenta multiplicia,
Tua membra patricia
Ostenduntur victricia.

5. Angelorum fis socius
Ense truncatus ocius,
Coelum scandis velocius,
Intende nostris vocibus.

6. Placide, vir egregie,
Martyr fortis et regie,
Nos fragiles ne despice
Sed protegendo respice.

7. Vita, salus ingenito,
Potestas unigenito,
Flamini perpetuitas,
Sit trino una deitas.

Brev. ms. S. Spiritus et Galli ap. Paviam saec. 15. Clm. Moacens. (ol. Cellae principum) 7217. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. B. — 1, 3 Tuam dignam B.

424. De sancto Placido.

Ad Nocturnum.

1. Qui Casinum excolitis
Et Placidum recolitis.
Hoc totum, quod incolitis,
Hujus fuit, quem colitis.

2. Exsultanter laetamini,
Gaudenter gratulamini,
Hunc sanctum veneramini,
Per quem et coronamini.

3. Stirpe satus Octavia
Cum fratribus et Flavia
Sprevit mundi suavia
Coeli sperando gaudia.

4. Benedictus hunc docuit
Et Christum sequi monuit,
Hostis isti non nocuit
Nec traxit ad quod voluit.

5. Sub tali magisterio
Hoc vixit monasterio
Anno minus decennio
Coeli dignus rependio.

6. Centenis signis claruit
Et, quis esset, apparuit,
Gratulatur Sicilia
Cernendo mirabilia.

7. Vita, salus ingenito,
Potestas unigenito,
Flamini perpetuitas,
Sit trino una deitas.

Brev. ms. Cellae Principum saec. 15. Clm. Monacens. 7217. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. B. — 2, 1 Exsultate A. — 3, 1 Stirpe natus B; Stirpe sanctus A.

425. De sancto Placido.

Ad Laudes.

1. Captus ab infidelibus
Cum pluribus fidelibus
Perstat ut vir fortissimus,
Vera fide firmissimus.

2. Ex cruciandi genera
Cogitantur innumera,
Diebus septem septies
Poenarum fit congeries.

3. Fractis maxillis, dentibus,
Fit stupor magnus gentibus,
Sine lingua laus resonat,
Et Christi nomen intonat.

4. Ense caput abscinditur,
Et regnum sic acquiritur,
Victorinus, Eutychius
Fratri junguntur citius.

5. Conducuntur ad gaudia
Donatus, Faustus, Flavia,
Cum ter denis occiditur.
Firmatus his adjicitur.

6. Interfectores impii
Poenas dant homicidii,
Nam submerguntur fluctibus
Usi sceleris fructibus.

7. Placide, martyr optime,
Cum sociis hoc obtine,
Ut ista nostra concio
Coeli fruatur solio.

8. Patri patrisque famini,
Sit procedenti flamini
Virtus, decus, potentia
In saecula manentia.

Brev. ms. monast. S. Spiritus et Galli prope Paviam saec. 15. Cod. Monacens. (ol. Fürstenzellens.) 7217. A. — Brev. Coelestin. imp. Neapoli 1488. B. — 2, 1 Ex zu cogitantur. — 5, 2 et Flavia B. — 6, 4 fluctibus B. — 8, 1 flamini B.

426. De sancto Prosdocimo.

Ad Laudes.

1. Illustrat ejus sanctitas
Fervensque summa caritas
Concives et finitimos
Et reddit Deo proximos.

2. Exemplum praebet omnibus
Doctrinam donat pluribus,
Ut fide vivant stabiles
Et opere consimiles.

3. Ad cujus aram sternimus,
Preces devote fundimus,
Processione sedula
Curvantes rite genua.

4. Cantantes psalmos vocibus,
Orantes longis fletibus,
Petentes indulgentiam
Et pro delictis veniam.

5. Nos, pie pastor, adjuva,
Tuam catervam releva,
Ut tuis sanctis meritis
Consociemur inclitis.

6. Sit laus omnipotentiae
Natoque decus gloriae.
Sit horum sancto flamini
Nostroque salus agmini.

Brev. ms. Sanemmeramense saec. 15. Clm, Monacens. 14838. — Die Hymnen dieses Heiligen ad vesperas und matutinum stehen bei Mone III S. 487. Dieser fehlt, obschon er ersichtlich nur eine Fortsetzung jener ist.

427. Quinque fratrum.

Ad Vesperas.

1. Fratrum adest solemnitas,
Laudetur alma trinitas,
Et vox cum laudum jubilo
Hymnum decantet, Domino.

2. Hinc psalmi, laudes, cantica
Et laetiores personent,
Psallant voce magnifica
Melosque dulce jubilent.

3. Laudemus cum instantia
Pia sanctorum corpora,
Qui jugi abstinentia
Contempserunt praesentia.

4. Christo Deo laus debita
Per fratrum sancta merita.
Jungamur ut coelestibus
Ardore sancti spiritus.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. A. — Brev. ms. Pragense IV F 4 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 30 saec. 15. C. — 2. 1 Huic psalmi B. — 3, 3 Quae jugi B. — 4, 3 Jungamur in Coelestibus A.

428. De sancto Quirino.

1. Solve servorum facinus tuorum,
Supplicum mentes tibi da placentes,
Laudibus crebris ut ab his voceris,
Sancte Quirine.

2. Annuus cursus redeundo rursus
Gaudium terrae solet en referre,
In tui festo populis adesto
Laetificandis.

3. Patribus claris genitus probaris,
Flore primaevo foret absque naevo
Vita quo mundis redimit a lumbis
Qui redemisti.

4. Inclitum nomen titulans agonem
Temet hastatum docuit probatum,
Signifer Christi velut expulisti
Arma draconis.

5. Tu te millenas patiendo poenas
Factus es bellis Domini flagellis,
Protulit vivum caro sancta rivum
Quando cruoris.

6. Lege divina tua mens opima
Depulit plebis scelus infidelis,
Rege virtutum tribuendo scutum
Crudelitatis.

7. Hoc Dei flamen dedit incitamen,
Daemonis membrum populis tremendum,
Claudium saevum ditione regum
Quem superasti.

8. Forte certamen meruit laudamen,
Cumque nocturnis jugulatus umbris
Sumeres palmam decoratus almam
Martyriorum.

9. Morte calcata capiens amata
Regna coelorum comes angelorum,
In quibus civis sine fine vivis
Israelita.

10. Consulens nobis, pater, ulcerosis,
Dando purgatum precibus reatum,
Esto de caelis veniae medelis
Auxiliator.

11. Cerne contritam miserando vitam,
Morte peccati sumus aggregati,
Nos ut indemnes requie perennes
Vivificemur.

12. Cuncta gignentem celebrent parentem
Seu coaequatum deitate natum,
Atque solamen postulare, flamen,
Gloria semper.

Orat. ms. Tegurin. anni 1469. Clm. Monacens. 20124.

429. De sancto Quirino.

In 1. Vesperis.

1. Resultet vox laetitiae,
Nam lacrimis moestitiae
Abstersis sanctis oculis
In summis tabernaculis

2. Gaudet martyr praecipuus,
Quirinus, Christi famulus,
Terrenum sceptrum respuens,
Coelorum regi serviens.

3. Imperator egregius
Philippus, qui catholicus
Primus rexit imperium,
Genuerat hunc filium.

4. Ac ille felix genitus,
In sancta fide strenuus
Post mortem patris permanens,
Spiritui obediens,

5. Sanissimi consilii
Doctrinis evangelii
Post Jesum vadit propere
Crucem tollens in opere.

6. Hoc non Caesar fert Claudius,
Nudatum rebus omnibus
Saevis plagis perdomuit
Enseque nocte perimit.

7. Truncatus datur Tiberi,
Pastoris mox presbyteri
Hunc cura frequens reperit,
Repertum atque sepelit.

8. Per annos octoginta sic
Per duos et quadringentos
Romae signorum munere
Recenti mansit corpore.

9. Hinc gemma data Bavaris;
Quirine, hos a tartaris
Salva tuo juvamine
Summum bonum dans animae.

10. Praestet aeterna trinitas,
Manens et regnans deitas,
Ingenitus et genitus
Et spiritus paraclitus.

Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14790. A. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283 B. — Diurn. ms. Tegurin. anni 1503. Clm. Monacens. 19309. C.

8, 2 et duos et trecentos A. — 10, 1 Praesta pater piissime etc. A.

430. De sancto Quirino.

1. Martyr Quirine, fortis in sacra fide
Nobis benignus fer juvamen coelitus
Christumque regem deprecare perpetim,
Ut nostra corda mundet atque corpora.

2. Multis ferimur heu malis et stringimur,
Sed haec resolvi per preces sanctas tui
Speramus omnes, adjuva nos supplices,
Digni supernis quo fruamur gaudiis.

3. Nobis det altus parens atque filius,
Hoc paraclitus praestet altus spiritus,
Qui solus ima continens et ardua
Trinus et unus perpetim regnat Deus.

Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 19636 saec. 15. — 1, 2 fer benignus Hs. — Ein alter Hymnus.

431. De sancto Quirino.

1. Christum laudemus carmine,
Qui sanctum suum martyrem,
Quirinum, fuso sanguine
Coelum concessit scandere.

2. Hic Dei fretus gratia
Mundi contempsit lubrica,
Jesu sequens vestigia
Adeptus est coelestia.

3. Quem Caesar ferox Claudius
Rebus nudavit omnibus,
Plagis affligens verberum,
Uti negaret Dominum.

4. Et nocte caesum gladio
Tiberi immisit fluvio,
Inde levatur provido
Sancti Pastoris studio.

5. Cujus spiritus choreis
Jam conjunctus angelicis
Fruitur coelo beatis
Per aevum laetus gaudiis.

6. Dehinc in fines Noricas
Summa delatus gloria
Signorum efficacia
Tota pollet Bavaria.

7. Istinc virtute martyris
Furor fugatur daemonis.
Lumen orbatus recipit,
Gressum claudicans revehit.

8. Omnis hinc languor pellitur,
Salus optata redditur,
Promens de corde genitum
Voti hinc parat gaudium.

9. Adsis nunc, martyr, quaesumus,
Sancte Quirine, precibus,
Ut mereamur omnibus
Solvi culparum nexibus.

10. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14790. A. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283. B. — Diurn. ms. Tegurinum anni 1503. Clm. Monacens. 19309. C.

2, 1 Hinc Dei A. — 3, 4 Dominum fehlt A. — 7, 1 Istic A. — 8, 3 Per mena A.

432. De sancto Remigio.

In 1. Vesperis.

1. Remigius praesul meritis ortuque venustus
Francorum Domino gentem peperit luculentam.

2. Remedium praestans magnum precibus miserorum
Nobis perpetuum tribuat pius omne per aevum.

3. Subveniat nunc magnificus nostris quoque votis,
Aeternae patriae cives fore quo mereamur.

4. Deo patri atque nato laus cum sancto spiritu
Sit per infinita saecula saeculorum.

Brev. ms. S. Emmerani saec. 15. Clm. Monacens. 14638. — Die Doxologie paſst versmaſslich nicht zum Vorhergehenden.

433. De sancto Roberto.

1. Rex Christe, vita, veritas,
Spes, fides, pax et caritas,
Nos per ista solemnia
Divina reple gratia.

2. Ut sancto Roberto pie
Laudes canamus hodie,
Qui vivens regulariter
Mundum devicit fortiter.

3. Hic justus, fortis, patiens,
Mundanos luxus fugiens,
Religionis habitum
Sumpsit augendo meritum.

4. Quem Dei providentia
Molismensis ecclesia
Primum abbatem habuit,
Sub pastore quo floruit.

5. Hic tandem quaerens aspera,
Locum mutans in prospera,
Radix fuit propaginis
Cistertiensis ordinis.

6. Qui, ut Deus providerat,
Regressus, unde venerat,
Coelesti luce praevia
Migravit ad coelestia.

7. Precemur ergo Dominum,
Ut nos a labe criminum
Purgatos ejus precibus
Jungat coelorum civibus.

8. Sit Trinitati gloria,
Ipsi laudum praeconia,
Cantemus mente sedula
Per infinita saecula.

Antiph. ms. Hilariense V. anni 1632.

434. De sancta Scholastica.

1. Quem terra, pontus, aethera,
Colunt, deducis hodie
Scholasticam ad supera,
O fons misericordiae.

2. Summi largitor praemii,
Hesther Israel filia
Post necem Aman impii
Regni potitur gloria.

3. Consors paterni luminis,
Accensa intrat lampade
Virgo ad festum similis
Sacro instructa dogmate.

4. Christe, redemptor omnium,
Judith dum hostem superat,
A principatu criminum
Sese potenter liberat.

5. Ad coenam agni providi
Rachel decora facie
Introivit et candidi
Cum honore laetitiae.

6. Audi, benigne conditor,
Tuae dilectae meritis
Ne nos antiquus proditor
Suasibus urat tacitis.

7. A solis ortus cardine
Corde canamus supplici
Hymnum cum oris ordine
Trino Deo et simplici.

Brev. ms. S. Georgii Pragens. (Abatissae Kolowrat) saec. 15. Cod. Pragens. XIII E 1. Die ersten Zeilen der Strophen Anfänge bekannter Hymnen.

435. De sancto Sebastiano.

1. Laudes canamus inclitas
Canentes regi gratias,
Qui fecit sibi martyrem
Sebastianum militem.

2. Hic vir in armis strenuus
Acceptus erat omnibus
Atque imperatoribus
Inter primates positus.

3. Qui militans in publico
Gentilium palatio,
Christum tamen quotidie
Adorabat catholice.

4. Et sub absconso chlamydis
Conjungens se Christicolis
Deo reddebat animas,
In quas captabat Sathanas.

5. Vir sanctus fratres geminos
Et martyres quam plurimos
Firmans eorum animos
Victores fecit inclitos.

6. Tandem, quis esset, claruit,
Lux latere non potuit,
A daemonum cultoribus
Damnatur ut catholicus.

7. In campo nudus ponitur
Sagittis et configitur,
Reputatus pro mortuo
Sanus adstabat denuo.

8. Dehinc mactatus fustibus
Vir fortis et intrepidus,
Coelo remittens spiritum
Victoris sumpsit praemium.

9. Christi bellator inclite,
Tuam catervam respice,
Ut per tua suffragia
Solvantur nostra crimina.

10. Laus tibi, sancta trinitas,
Quae martyres glorificas.
Nobis parans subsidia
Per horum digna merita.

Hymn. ms. Graecens. 392 saec. 15 mit Mel. A. — Brev. ms. Montis aprini anni 1469. Clm. Monacens. 6000 B. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 6004 C.

436. De sancto Sebastiano.

In Vesperis.

1. Solvamus omnes congrua
Magno patri praeconia
Sebastiano, vocibus
Demus sonos cum laudibus.

2. Ortu refulsit nobilis
Et sanctitate praeditus,
Cultor Dei verissimus
Et miles invictissimus.

3. Per quem beati martyres
Certare norunt fortiter,
Pluresque vitae maximis
Sunt incitati praemiis.

4. Post ipse gaudens pertulit
Duri genus certaminis
Et per triumphi lauream
Christi subivit gloriam.

5. Qui praedicati martyris
De sede coeli claruit
Et osculatus propriam
Donavit illi gratiam.

6. Tuum, creator, militem
Fac pro redemptis supplicem
Et, quod precamur, audias
Et nostras laxes debitas.

Orat. ms. S. Launomari ap. Blesam saec. 15/16. Cod bibl. Rossianae s. sign.

437. De sancto Servatio.

1. Audi precantis agminis
Voces ob actus criminis,
Servati, sancte pontifex,
Nam dulcis atque mitis es.

2. Tu scis, quod ante gessimus,
Tu nunc, quod ecce poscimus,
Arce sagittas daemonum,
Confer medelam vulnerum.

3. Vim, quam tenes in nomine,
Imple potenti numine,
Serva gregalem copiam
Praestans salutis gratiam.

4. Servando jam, qui municeps
Coelestis aulae factus es,
Tuos fideles vernulas,
Servando nunquam deseras.

5. Hoc te per illum quaesumus,
A quo redemti vivimus,
Quem laus et omnis gloria
Per cuncta decet saecula.

Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. A. — Brev. ms. Sanctense saec. 15 s. sign. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 402 saec. 15. C. — Clm. Monacens. (ol. Sanemmeramens.) 14926 saec. 15. D.

438. De sancto Servatio.

Ad Vesperas.

1. Festum nunc celebre mater ecclesia
Laetetur colere magnaque gaudia,
Cum coeli solium transit ad arduum
De mundo hoc Servatius.

2. Conscendit cathedram praesul Servatius,
Dum pronum advenam erigit angelus,
Pastoris virgulam porrigens sedulus.
Fit pavor piis mentibus.

3. Qui scandens limina Petri apostoli
Fundens precamina pro vita populi,
Propter solamina dona clavigeri
Accepit clavem coelicam.

4. Oramus, Domine, pater egregie,
Servati, subditos protege famulos,
Ne nos daemonia obruant impia
Dimergant vel in inferos.

5. Ut cum flamivoma nube revertitur
Christus et crimina igne ulciscitur,
Tuis precatibus nostris reatibus
Impetres indulgentiam.

6. Praesta hoc, genitor optime maxime,
Hoc tu, nate Dei et bone spiritus,
Regnans perpetuo fulgida trinitas
Per cuncta pie saecula.

Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926 saec 15. Mit Mel. des Stammliedes.

439. De sancto Servatio.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, nostra redemptio,
Adstantum te devotio
Collaudat, qui Servatio
Tantam donasti gratiam.

2. Hic solus post apostolos,
Dum instruebat populos,
Linguis sonabat omnium
Per suae vocis organum.

3. Pastus altaris epulo
Jejunus mansit sedulo,
Ni fratrum eum caritas
Cogeret vel infirmitas.

4. Dum capit hunc rex Attila,
Stertenti servit aquila,
Alternis umbram generans
Alis et aestum temperans.

5. Tibi patrique gloria
Cum sancto sit spiramine
In summa coeli curia
Nunc et per cuncta saecula.

Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926. saec. 15. mit Mel. = Fit porta Christi pervia.

440. De sancto Severino.

In 1. Vesperis.

1. Laude digna jubilemus,
Laudem Deo semper demus,
Qui patronum sanctum virum
Nobis dedit Severinum.

2. Doctor verus Arianam
Exstirpavit sectam vanam,
Verbo veritatis sanctam
Illuminans ecclesiam.

3. Iste vivus angelorum
Meruit audire chorum,
Martinus ad coelestia
Dum transfertur palatia.

4. Felix praesul, cujus vita
Confortatur eremita,
Qui se cum illo sedulo
Orabat dignum praemio.

5. Imber terris siccis datur,
Dum vir Dei reportatur,
Annis tribus qui negatus
Erat sed nec fructus datus.

6. Sancte pater Severine,
Praesul urbis Agrippinae,
Ora Deum, ut nos tecum
Gaudeamus sine fine.

7. Sit laus, honor et potestas,
Decus, virtus et majestas
Deo patri, Christo nato,
Spiritui paraclito.

Brev. ms. Lincense *Γ* p. 19 saec. 14. A. — Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. B. — 1, 2 sqq. Laude digna angelorum | Jubilemus laudem Deo | Semper Deus qui patronum sanctum corporum | Nobis dedit Severinum A.

441. De sancto Sigismundo.

Ad Vesperas.

1. Laeto corde recolamus
Patroni solemnia
Et cantando gaudeamus
Ad ejus obsequia,
Ut per ipsum habeamus
Sempiterna gaudia.

2. Divina scripta testantur,
Quod quidam viri pii
Cum ipso martyrizantur,
Octo ejus socii,
Et cum ipso tumulantur
Duo ejus filii.

3. Regnum terrae permutavit
Hic pro regno gloriae,
Deum prae cunctis amavit
Vere vivendo pie,
Deus ipsum exaltavit
Ad superna gaudia.

4. Regnum suum, quod possedit,
Pro superno solio
Sigismundus totum dedit
Beato Mauritio,
Honoribus mundi cedit
Pro aeterno gaudio.

5. Virtus Dei operatur
Sigismundi precibus,
Colens locum liberatur,
Quo jacet, a febribus,
Corde mundo qui precatur
Hunc bene cum fletibus.

6. Nam dicitur, quod intrare
Paradisi gloriam
Nequit dives, hic istam re-
intravit miseriam,
Ut sic posset penetrare
Juste coeli curiam.

7. Regi pio laudes demus
Propter Christi gloriam
Et cum ipso imploremus
Peccatorum veniam,
Ut sic laeti valeamus
Adipisci gloriam.

Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283.

442. De sancto Sigismundo.

Ad Completorium.

1. Beata nobis gaudia
Sigismundi industria
Orante sancta Maria
Nobis impetret, Eia.

2. Beati viri munere
Qui juste posset vivere
Delictaque corrigere,
Hic coelum posset scandere.

3. Sic Deum semper amavit,
Ecclesias visitavit,
Divitias posttergavit
Et pauperibus donavit.

4. Sigismundi devotio
Plaudat cleri solemnio
Et Agaunensis legio
Psallat cum magno gaudio.

5. Laus et honor patri pio
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283.

443. De ss. Sixto et Simmicio.

1. Adest sacrata praesulum
Festivitas illustrium,
Confessione cordium
Qui respuerunt saeculum.

2. Quorum colentes annuam
Festivitatem propriam
Ipsos precamur cernui,
Ut nostra mundent crimina

3. Oratione sedula
Votisque nostriis subditis
Nobis det indulgentiam
Eorum intercessio.

4. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Psalt. c. hymn. ms. Bremense b 109 saec. $^{14}/_{15}$. A. — Brev. Bremense imp. Coloniae 1486. B.

444. De Sororibus BMV.

In 1. Vesperis.

1. Hodierna festivitas
Per mundi claret orbitas,
Qua sunt sorores Mariae
Junctae coelesti curiae.

2. Hae cum sorore Lazari
Voto fruentes hilari
Ad sepulchrum conveniunt,
Jesum videre cupiunt

3. Unguentis Christum optimis
Quaerunt profusis lacrimis,
Sed quem credebant mortuum,
Jam regnat in perpetuum.

4. O sorores egregiae,
Nobis sitis propitiae,
Vestris beatis precibus
Nos ferte in coelestibus.

5. Uni Deo sit gloria
Pro sororum memoria,
Qui nos earum precibus
Jungat sanctorum civibus.

Clm. Monacens. (ol. Superioris Altae) 9508 saec. 15. A. — Brev. Carmelit. imp. Venet. 1579. B. — Mel.: O Christi mater fulgida. A.

445. De Sororibus BMV.

Ad Nocturnum.

1. Laetabundus fidelium
Coetus colat solemnia
Sororum, quae cum virgine
Coeli fruuntur lumine.

2. Haec quidem luminaria,
Quod nomen sonat Maria,
Poenitentes irradiant,
Ut ad Christum perveniant.

3. Ad sepulchrum dominicum
Unguentum ferunt mysticum
Orto jam sole saeculi,
Has sequuntur discipuli.

4. Ergo nunc vestris precibus
Annuite supplicibus,
Ut post caduca funera
Festinemus ad supera.

5. Uni Deo sit gloria
Pro sororum memoria,
Qui nos earum precibus
Jungat sanctorum coetibus.

Clm. Monacens. (ol: Superioris Altae) 9508 saec. 15. A. — Brev. Carmelit. imp. Venetiis 1579 B.

446. De sancto Stanislao.

1. Alma per ejus merita
Vita defunctis redditur,
Dos salutis gratuita
Multis aegris impenditur.

2. Dat medelam per annulum
Tabe gravatis morbida,
Ad sacrum cujus tumulum
Membra curantur languida.

3. Aures conclusae vocibus
Panduntur, mutis labia,
Claudi fruuntur gressibus,
Et fugantur daemonia.

4. Martyr, tuis precatibus
Nobis precare veniam,
Ut soluti reatibus
Deo pangamus gloriam.

5. Ergo jugis sit gloria
Deo regi per saecula,
De martyris victoria
Laude fruamur sedula.

Brev. ms. S. Floriani XI 384 saec. 14. — Brev. ms. S. Floriani XI 386 saec. 15. — Brev. ms. S. Floriani XI 475 saec. 15. — Der Hymnus scheint nur die zweite Hälfte (divisio) eines längeren zu sein.

447. De sancto Stanislao.

1. Pollens doxis promicuit
Sidus matre Cracovia
Cujus per orbem praebuit
Signis miris insignia.

2. Rector gregis egregius,
Stanislaus per saeculum,
Praesul plebis eximius,
Trophaei pandit titulum.

3. Athletha Christi graditur
Gravato grege stadio,
Quem crucem tollens sequitur
Vitae perennis bravio.

4. Nam trux ab hoc dum angitur
Pro insontum excidio
Rex Boleslaus, plectitur
Sacrae vir matris gemio.

5. Decisos artus laniat
Rancor furens tyrannicus.
Quos singulos irradiat
Rex radiis uranicus.

6. Omnes tutelat sedulo
Aquilarum munimine,
Corpus restaurat famulo
Sacrato medicamine.

7. Transit polum eximiis
Victor pollens miraculis,
Cujus, Christe, suffragiis
Dimitte noxam servulis.

8. Ergo jugis sit gloria
Deo regi per saecula,
De martyris victoria
Laude fruamur sedula.

Brev. ms. S. Floriani XI 386 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 384 saec. 14. B. — Brev. ms. S. Floriani XI 475. C.
1, 3 praeduit AC. — 4, 1 ad hoc dum agitur A.

448. De sancto Stanislao.

1. Gaude, mater Polonia,
Prole fecunda nobili,
Summi regis magnalia
Laude frequenta vigili.

2. Cujus benigna gratia
Stanislai pontificis
Passionis insignia
Signis fulgent mirificis.

3. Hic certans pro justicia
Regis non cedit furiae,
Stat pro plebis injuria
Christi miles in acie.

4. Tyranni truculentiam
Qui dum constanter arguit,
Martyrii victoriam
Membratim caesus meruit.

5. Novum pandit miraculum
Splendor in sancto coelitus,
Redintegrat corpusculum
Sparsum coelestis medicus.

6. Sic Stanislaus pontifex
Transit ad coeli curiam,
Ut apud Deum opifex
Nobis imploret veniam.

7. Poscentes ejus merita
Salutis dona referunt,
Morte praeventi subita
Portum ad vitae redeunt.

8. Cujus ad tactum annuli
Morbi fugantur turgidi,
Ad locum sancti tumuli
Multi curantur languidi.

9. Surdis auditus redditur,
Claudis gressus officium,
Mutorum lingua solvitur
Et fugatur daemonium.

10. Ergo, felix Cracovia,
Sacro dotata corpore,
Deum, qui fecit omnia,
Benedic omni tempore.

11. Sit trinitati gloria,
Laus, honor, jubilatio
De martyris victoria
Sit nobis exsultatio.

Antiph. ms. Capit. Cracoviens. 84 saec. 14 A. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 22 saec. 15. B. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20 saec. 14. C. — Cod. Pragens. XIII C 9 saec. 15. D. — 3, 1 Sic certans A. — Str. 8, 9 u. 10 fehlen C.

449. De sancto Stephano rege.

1. Gaude, mater Hungaria,
Prolis augens praeconium
Cum laude multifaria
Patronum lauda proprium.

2. Hic tibi verus lucifer
Lumen fidei praebuit,
Datus et ad hoc legifer
Viam salutis docuit.

3. Hujus ortus praedicitur
Patris coelestis nuntio,
Mater ad matrem mittitur
Nascentis vaticinio.

4. Puer crescens progreditur
Sicut cedrus in Libano,
Praedictum nomen inditur
Huic a beato Stephano.

5. Dignis datur doctoribus
Imbuendus in litteris,
Probis ornatur moribus
Sub annis adhuc teneris.

6. Adolescens aggreditur
Verba salutis serere,
Gens Hungara convertitur
Et baptizatur propere.

7. Trino Deo et simplici
Sit laus et honor, gloria,
Qui sancti regis supplici
Concedat coeli gaudia.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1812 saec. 14. B. — 2, 4 salutis praebuit A. — 5, 1 Dignus erat A. — 5, 3 Probis honoratur A. — 7, 3 regis Stephani A. — 7, 4 Praecedit AB.

450. De sancto Stephano rege.

1. Jam lucis orto sidere
Gens sancti regis promere
Consurge laudes coelitus,
Nos reple sancte spiritus.

2. Veri lux solis oritur
Tetraque nox dissolvitur,
Jam fide Christus colitur,
Horroris nubes tollitur.

3. Gaude, felix Pannonia,
Deo fundens praeconia,
Stephani regis merita
Canat mater ecclesia.

4. Gaude, quod tanti praesidis
Mater condigna diceris,
Qui reducens de tenebris
Te conportabit superis.

5. Hic Geisae ducis filius
Praemonstratus divinitus,
Amore flagrans in Dei
Normam condidit fidei.

6. Hic fundans monasteria
His large donat praedia,
Mundi sprevit contagia
Spe tendens ad coelestia.

7. Hic signum crucis gestiens,
Mentem divinis imbuens
Hostes devincit fidei,
Quo cives gaudent coelici.

8. Corona fungens regia
Vana contempsit gaudia,
Carne soluta hodie
Cum Christo ovat gloriae.

9. Nunc eja, pater inclite.
Tuos devotos respice,
Te laudantes concentibus
Nos serva a nocentibus.

10. Summo patri sit gloria,
Nato laus et victoria
Cum spiritu paraclito.
Qui regnat sine termino.

Cod. Pragens. XIII G 9 saec. 15. — 2, 2 Tetra nox Hs. — 4, 4 confortabit Hs.

451. De sancto Stephano rege.

1. Gaudent coeli nova luce
Tonantis vox dum clangit,
Novo rege, novo duce
Gedeonis tuba barrit.

2. Per quem fratres liberantur
Paganismi caecitate,
Hungarorum gens laetatur
Ortu prolis et magistri.

3. Pannonia gratulatur,
Angelica vox dum sonat,
Decrepitat dux cum Geysa.
Dei cepit repromissa.

4. Inquit missus aethereus:
Sum protomartyr Stephanus,
Et qui nascetur Stephanus,
Rex erit et apostolus.

5. Pater credens admiratur,
Pavens mater rem miratur,
Voce simul perlustratur:
Nunc porto ducem fidei.

6. Crescunt bona, crescunt laudes,
Cor congaudet, vox non cesset,
Cum non sistat operari
Summus rerum artifex.

7. Puer natus vegetatur
Et in regem coronatur,
Regnum rite gubernatur,
Fides Christi dilatatur.

8. Sidus claret matutinum,
Ante solem fert vexillum,
Per quem solis fulsit lumen
Hungarorum mentibus.

9. Hic est miles, rex et rector,
Qui dum rexit et regnavit
Hostis caudae de cordula
Gentem suam liberavit.

10. Jerarchia jam congaudet
Cum rex regem praedicavit
Reparandam ad ruinam
Saxa quadravit barbara.

11. Almo patri sit gloria
Natoque sit victoria
Amborum cum spiramine
In sempiterno saecula.

Brev. ms. univers. Pestiens. 74. saec. 15. A. — Brev. Strigoniense imp. Venetiis. 1480 B. — 5, 4 Tunc orthodoxae fidei B. — 6, 2 cessat A. — 9, 3 Hostis tandem de tortura B. — 10, 2 regni praedicatur B. — 10, 3 Reparant ad A. — 10, 4 Saxa fehlt A; quadrat B.

452. In inventione s. Stephani.

1. Psallat chorus fidelium
Pro Stephani victoria,
Primi ducis pugnantium
In coelesti militia.

2. Qui patris, verbi, spiritus
Virtute, luce, flamine
Plenus, locatur coelitus
In levitarum culmine.

3. Qui pollens in prodigiis,
In verbis sapientiae,
In vitae privilegiis
Arcem munit ecclesiae.

4. Dum lucis hostes arguit
De caecitate mentium
Piasque mentes erigit
Ad lucis desiderium.

5. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Protovictoris merito
Vera sint nobis gaudia.

Brev. ms. Voraviense 157 saec. 14.

453. In festo inventionis s. Stephani.

1. Nunc convexa poli orbis et omnis
Plaudant dulcisoni carminis odas,
In sacri Stephani martyris almi
Festo, quo celebre redditur orbi.

2. Qui moles lapidum inter et ictus
Primus de numero compos opimo,
Dux praestans acie robore vocis,
Primatus retinet jura cruore.

3. Hujus Gamaliel pignora sanctus
Condit mausoleo compote voto,
Quod post et celebre reddidit alme
Monstrans signiferi praemia primi.

4. Tu nunc martyrii gemma beati,
Orantes famulos respice clemens,
Cunctis a barathri faucibus atri
Ereptis tribue gaudia vitae.

Antiphon. ms. S. Stephani Frisingen. saec. 12. Clm. Monac. 21585.

454. In inventione s. Stephani.

1. Exsultet coelum laudibus
Ob diei solemnia,
Quo dux datus martyribus
Aeterna intrat gaudia.

2. Cernens coelestem gloriam,
Cernens Jesu praesidium,
Hostilem spernit furiam,
Spernit stridorem dentium.

3. Dire saxis dum quatitur,
Dei precatur veniam,
Carnis vinclis dum solvitur,
Liber volat ad patriam.

4. Divo junctus collegio
Coronatusque gloria
Prece nos et praesidio
Christi firmet in gratia.

5. Trino simul et simplici,
Qui lux est sine macula,
In hierarchia triplici
Laus omnis sit in saecula.

Brev. ms. Voraviense 157 saec. 14.

455. De sancto Suitberto.

1. Olim apud nos exsulem
Sed nunc fruentem patria
Laudemus almum praesulem,
Sanctos decent praeconia.

2. Transmissus huc ab Anglia
Propter salutem gentium
Lingua docebat sobria
Viam salutis omnium.

3. Wilfridus almis moribus
Probatum Christi militem
In Merciorum finibus
Sacravit hunc antistitem.

4. Christi reversus tradidit
Fidem Boructuariis
Novamque sedem perdidit
Expulsus a nefariis.

5. Locum colens mox alterum,
Qui dictus est in litore
Receptor illic pauperum
Toto resedit tempore.

6. Aditur a fidelibus
Sancti sepulchrum praesulis,
Signis enim frequentibus
Corruscat hic miraculis.

7. Hujus precatu poscimus
Te, Christe, patris unice,
Et qui patrono psallimus,
Vultu sereno respice.

8. Sit laus patri cum filio
In unitate spiritus,
Cujus remuneratio
Sanctos coronat coelitus.

Brev. ms. Luneburgense 99. saec. 14. A. — Brev. ms. Luneburgense 67. saec. 15. B. — 5, 1 mox fehlt B. — 7, 3 Ut qui A.

456. De sancta Thecla.

In 1. Vesperis.

1. Sacrosancte, gloriose
Coelestis exercitus
Princeps, potens, virtuose,
Resides qui coelitus,
Orbis prima virtuose
Ordinas et exitus.

2. Riga nostras tuo rore
Linguas, solve pectora,
Ut promatur sacro more
Virginis victoria,
Sanctae Theclae, quam ex ore
Tuo tulit, gloria.

3. Haec exuta mulierum
Mores virum induit,
Suum pectus virgo merum
Illibatum obtulit,
Dei timor nec hoc serum
Immolare potuit.

4. Almum patrem et athletam
Ecclesiae fortissimum
Paulum audit, tunc in laetam
Mentem carpit proximum
Christum suis cunctis metam,
Judicem mitissimum.

5. In hunc sponsum ardet sponsa
Spernens orbis munera,
Laeta virgo in succensa
Ignis pergit onera,
Inter flammas fit illaesa,
Inter saeva vulnera.

6. Alexandrum spernit, saevum
Ducem Antiochiae,
Solum sitit sequi Deum
Expers haec malitiae,
Ut sit consors hinc post aevum
Coelestis militiae.

7. It secura inter feras
Ista truces propera,
Semper Christo laudes veras
Mente canens libera,
Cadunt phocae, cadit ursus,
Anguis, leo, vipera.

8. Sic ut dira hostis fera,
Ignis et incendia
Evincantur, Deo mera
Ferat haec precamina,
Cum hujus nobis vitae sera
Dissolventur fragmina.

9. Sit aeterno patri Deo
Laus, honor et gloria,
Sit et nato, qni cum eo
Regnat in memoria,
Ab utroque procedenti
Semper et in saecula.

Cod. Oenipontan. 738. saec. 15 et 16.

457. De sancta Thecla.

Ad Matutinum.

1. Regis aeterni fulget aula choris
Militum claris, radiata pollent
Agmina densis coronata viris
Clara triumphis.

2. Agmine nullo nullus latet error,
Omnium virtus, omnium potestas
Foris emicat, madefacta patent
Sanguinis ora.

3. Hinc ferae truces, rabidi tyranni,
Legis exhaustae, hinc congesta toto
Orbe clarescunt genera poenarum
Milites almos.

4. Hos inter Christi milites lucescunt
Rosida sexus fragilis vexilla,
Virginum casto utero fluente
Sanguine tincta.

5. Scandit his celsis clarior trophaeis
Filia patrem imitata Paulum,
Thecla, virilem jam induta mentem
Roboris almi.

6. Tegit hanc pudor, pietas et fides,
Caritas ardens indefessa Dei,
Roseum nexa diadema caput
Virginitatis.

7. His fortis armis nihil expavescens
Rabidos stravit hostes et tyrannos
Flammas exstinxit trucia lenivit
Ora ferarum.

8. Armes his nostras mentes, exoramus,
Tu sacra virgo Thecla, cujus laudes
Canimus laeti, accipe precantum
Vota sublimis.

9. Hoc nobis praestet trinitas beata,
Unitas compar, simplex, indivisa,
Pater ac natus et ab ipsis unus
Spiritus almus.

Cod. Oenipontan. 783. saec. 15.

458. De sancta Thecla.

Ad Laudes.

1. Laetis exsultet gaudiis
Coelorum aula principum,
Triumphans in victoriis
Aeterni regis militum.

2. In his fides, in his virtus,
Triumphat in his caritas,
In his Dei viget spiritus
Sanctaque integritas.

3. Vincendi miro genere
Adduntur et his virgines,
Quae sacro suo corpore
Se Deo jungunt martyres.

4. Ex sexu hoc nam fragili
Vicerunt hostes rabidos,
Sternentes altos, humili
Loco terrentes turbidos.

5. His Paulo docta fulgidis
Choreis Thecla nectitur,
Quae vincens iram praesidis
Cerona sacra plectitur.

6. Cujus instantes laudibus
Hoc die sacratissimo
Juvemur ejus precibus
Ab omni vitae taedio.

7. Quod praestes, sancta trinitas,
Aequalis simplex gloria,
In tribus compar Deitas
In saeculorum saecula.

Cod. Oenipontan. 783. saec. 15.

459. De sancto Thoma.

1. Clarum lumen ecclesiae
Et fulgens lampas Indiae,
O Thoma beatissime,
Nos salva, pater optime.

2. Honore apostolico
Decoratus magnifico
In sede duodecima
Coelestis aulae laurea.

3. Aegrotos sanas homines,
Sermone fugas daemones,
Per te datur felicitas,
Qui et defunctos suscitas.

4. Multis clares virtutibus,
Nos solve a reatibus
Auctoritate inclita
A Christo tibi tradita.

5. Te post multa miracula,
Flagella atque vincula
Tandem occidunt lanceis
Viri crudeles ferreis.

6. Quem cum palma victoriae
Mox suscepit rex gloriae
In coeli tabernacula
Ad electorum agmina.

7. Laus uni Deo et trino,
Peractae vitae termino
Qui nos Thomae precatibus
Conjungat coeli civibus.

Brev. ms. Ilminense anni 1437. Clm. Monacens. 7391.

460. De sancto Thoma Cantuariensi.

1. Patris nostri memoriam
Des nos, Thomae victoriam,
Sonare multifariam,
Rex gloriose martyrum.
2. Adsunt namque insignia
Ipsius nunc solemnia,
Quo prece poscat praemia
Beata nobis gaudia.
3. Cum contra regem Anglicum
Fert Thomas bellum coelicum
Zelumque vincit hostium,
Vexilla regis prodeunt.
4. Coelum laetus efficitur,
Thomas ense dum plectitur,
Mundi salus promittitur
Jam lucis orto sidere.
5. Sidus hoc, quod emicuit,
Thomas fuit, qui latuit,
Sed hoc in morte patuit,
Rector potens, verax Deus.
6. Cum sonantnr funebria,
Pellantur clamat tristia
Et depromantur gaudia
Chorus novae Jerusalem.
7. Nos propter Thomae meritum
Fer ad triumphum inclitum,
Coeli decusque politum,
Conditor alme siderum
8. Nostrum auffer opprobrium,
Transfer nos ad convivium,
Mensae loca sedentium
Ad coenam agni providi.
9. Gloria tibi Domine
Qui natus es de virgine etc.

Brev. ms. S. Crucis. 320. saec. 14. — 1, 2 Det nobis Hs. — 6, 1 sonant funebria Hs.

461. De sancto Thoma Cantuariensi.

1. Thomae laetemur annuo
Martyris natalitio,
Qui cum Christo passus est,
Christo nascente natus est.
2. Rosa rubet in lilio,
Adest mater filio
Suoque secum gremio
Laudat orans pro praemio.
3. Cujus virtute nominis
Suique tactu sanguinis
Lepra fugatur criminis
Et datur vita mortuis.
4. Preces Thomae [et merita]
Dei favente gratia
Sanent nostra discrimina,
Mentes purgent et corpora.
5. Laus sit divino numini,
Deo et vero homini,
Laus sit patri et filio
Flaminique paraclito.

Cod. S. Floriani XI 419. saec. 15.

462. De sancto Thoma Cantuariensi.

1. Ad festa magni praesulis
Et laureati martyris
Concurrat plebs fidelium,
Tenentis cursus bravium.

2. Qui rite per exsilium
Vivendi format studium
Carnem domando crucians,
Ut menti sit obtemperans.

3. Contemptor injustitiae,
Vir summae pudicitiae
Amplexus est justitiam.
Quam norat sibi sociam.

4. Pro qua fundendo sanguinem
Eundem bibit calicem,
Quem Christus passus ebibit,
Dum nos saluti reddidit.

5. Nunc clarent sua merita
Per tam mira miracula,
Quae mundo fiunt jugiter
Licet ineffabiliter.

6. Caecis lumen restituens,
Surdis auditum conferens,
Claudos ad gressum dirigit,
Mutis loquelam porrigit.

7. Mundat leprosos, luridos
Cunctosque sanat languidos,
In coeli regnans curia,
Nos juvans per suffragia.

8. Te nunc, Thoma, suppliciter
Rogamus omnes pariter,
Ut tuis sanctis precibus
Emundes nos criminibus.

9. Ut tua festa colere
Tibique laudes solvere
Possimus casto corpore
In hoc et omni tempore.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15 A. — Brev. ms. S. Floriani XI 403 saec. 15 B.

4, 2 Eundo A. — 6, 4 loquelam reddidit A. — Doxologie: Gloria tibi Domine, qui natus es B.

463. De sancto Trudberto.

1. O vera vitis Domine,
Jesu, qui sacro flamine
Tuos confortas palmites
Nos quoque firma fragiles.

2. Ut sitibundo pectore
Pangamus in hoc tempore
Tuam tuique inclitam
Testis Trudberti gloriam.

3. Iste tuo auxilio
Refulsit in hoc saeculo
Arbor onusta fructibus,
Fulgens cunctis virtutibus.

4. Per mundi splendens climata
Martyr clarus victoria,
Mundi sprevit fastigia
Tua sequens vestigia.

5. Ex clara stirpe genitus,
Genus virtutum floribus
Ornat, dum flori Domino
Fructum fert florens nimio.

6. Carne solutus hodie,
Indutus stola gloriae,
Hujus pro vitae patria
Coeli jam tenet atria.

7. Voce clamemus cernua:
Trudberte, tuos adjuva,
Dum sumus in exsilio,
Commenda Dei filio.

8. Sis benedictus in Sion,
Cui nomen exstat Elion,
Deus, deorum Domine,
Unus sub trino nomine.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

464. De sancto Trudberto.

1. O summe, solus, unicus,
Qui sempiterni luminis
Clara serenus gratia
Tuos adornas coelitus.

2. Intende nostris laudibus
Tui favore numinis,
Almi triumphum martyris
Trudberti concinentibus.

3. Ad cujus acceptissima
En excubantes pignora
Dignum tuis praeconiis
Laeti canorem solvimus.

4. Per ejus obtentum sacris
Illuminari sensibus,
Tuo precantes munere,
Splendor paternae gloriae.

5. Aeterna patri gloria
Et filio cum pneumate
Mundum regenti perpetim
Resultet omni tempore.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

465. De sancto Trudberto.

1. Lucerna veri luminis
Fulgore clara sanguinis,
Quae tota flagras coelitus
Ardore sancti spiritus.

2. Infunde nostris mentibus
Tuis pie precatibus
Lucem supernae gratiae,
Trudberte, martyr inclite.

3. Hoc trinitatis unicae
Lux sempiterna perfice.
Creans, fovens, illuminans,
Fert quidquid universitas.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

466. De sancto Trudberto.

1. Gaudio plenis animi medullis
Et resultanti celebremus ore
Clara beati Trudberti martyris
Festa benigni.

2. Qui Deo fretus duce de supremo
Venit occasu patria relicta,
Consequi sperans peregre vagando
Moenia coeli.

3. Qui triumphanti rutilus cruore
Scandit insignes hodie senator
Inter invictos proceres opima
Laude receptus.

4. Cum quibus celsa residens curuli
Fascibus pollet nitide supernis
Compos effectus radiantis aulae
Jure perenni.

5. Nunc tuum nobis, pretiose martyr,
Supplici voto petimus, favorem
Coelitus missum pietate larga
Semper adesse.

6. Quo tibi dignas Domino regente
Perpetim grates ferat hoc ovile
Sub tua gaudens ope sempiterno
Munere pacis.

7. Praestet hoc summae genitor sophiae,
Praestet aeterni soboles parentis,
Praestet amborum sociale pneuma
Numine terno.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

467. De sancto Trudberto.

1. Ecclesiarum speculum,
Trudberte, praesens saeculum
Spernis, dum rerum copiam
Fugis sequens inopiam.

2. Hic carne fers penuriam,
Intrans coelestem curiam,
Abundas hinc divitiis
Et affluis deliciis.

3. Fers crucem cum tripudio,
Lucrum reportas Domino,
Dispensas servis triticum
Sequendo corde Dominum.

4. Martyr, pro nobis supplica,
Sint nobis tua merita
Scutum inexpugnabile,
Salus carnis et animae.

5. Ut tibi laude debita
Solvamus hic obsequia,
Assiste nobis precibus,
Precamur pronis fletibus.

6. Sit trinitati gloria,
Sit laus, honor, victoria,
Decus et jubilatio,
Sit gratiarum actio.

Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15.

468. De sancto Udalrico.

1. Udalrici gloriosi
Pangat natalitia
Praesulisque pretiosi
Plebs, et sinat vitia
Tanti nati generosi
Nutrix major Rhaetia.

2. Tali clerus gaudens duce
Concinat suavia,
Tanta clara videns luce
Gens relinquat avia,
Hac dulcescens digna nuce
Tota plaudat Suevia.

3. O Augusta, sedes digna,
Praesularis civitas,
Tantam dotem Dei signa,
Qua te sua pietas
Exornavit tam benigna,
Summa coeli claritas.

4. Udalrice, bone pastor,
Normula clementiae,
Fidei divinae doctor,
Verae sapientiae,
Et coelestis agri cultor,
Rosa patientia.

5. Christi dulcis o athleta,
Te devote poscimus,
Ne nos mortis tangat meta,
Dele, quod deliquimus,
Turbinis exhauri freta,
Quae nunc navigavimus.

6. Offer nobis bonitatem,
Disciplinam Domini,
Vitam mundam, sanctitatem,
Summo junge numini,
Tuo per felicitatem
Supplicamus nomini.

7. Ut post vitam temporalem,
Brevem et instabilem,
Habeamus consodalem
Te patrem amabilem,
Apud Deum commensalem
Coeli venerabilem.

8. Deus, nobis hoc dignare
Ob amorem praesulis
Udalrici, pater, dare,
Fili Dei, parvulis,
Pneuma sacrum, nos beare
Sacris velis formulis.

Cod. ms. Scotorum Vindobonens. 53 c 7 anni 1346. mit Mel. — 1, 4 Plebs in sinat Hs.

469. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1 Scilicet dignum beatis
Civibus spectaculum,
Obviam dum surgit illis
Albicans exercitus,
Et novis fulgens trophaeis
Coetus adstitit Deo.

2. Gaudet aether et phalanges
Dant sacrae pium melos,
Martyres suas sodales
Virginesque, dum suas
Filias rex et sorores
Virgo mater suscipit.

3. Angeli canunt beatis
Tot repletis sedibus,
Hostis at frendet petentes
Dum sibi notas domus
Et suas sponsi coronas
Cernit a sponso dari.

4. Vos at, o beata turma,
Seu placet vos sidera,
Sive reginas micantes,
Seu columbas, turtures,
Sive sponsi margaritas,
Sive dici lilia.

5. Festa dum vestris triumphis,
Dum sacros damus dies,
Sentiat grex iste, vestro
Vota quae sponso facit,
Esse grata facta per vos
Impetrato munere.

6. Vota nostra, quae videtis
In beato lumine,
Dulce si conferte moestis
Chrisma pinguis gratiae,
Luce functis ut diescat
Lux perennis gloriae.

7. Hoc per has da, factor orbis
Tuque proles virginis
Spiritusque septiformis
Ex utroque par Deus,
Cui decus, laus atque virtus
Post et ante saecula.

Antiph. ms. Plagense s. sign. saec. 16. — Mel.: Urbs beata.

470. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. Recreator et purgator
Purga mentem concinentem
Virginum praeconia,
Auster, veni flatu leni,
Cordis venae fluant plenae
Per sancta suspiria.

2. Britanorum antiquorum
Haec Ursula ex insula
Terminos egreditur,
Cum qua tanta cohors sancta,
Ut collecta sic electa,
Ad palmam dirigitur.

3. Hinc per Rhenum velis plenum
Aggrippinam per divinam
Voluntatem adeunt,
Spernunt mortem, vincunt fortem,
Spernunt mundum, vas immundum,
Ut regnent, intereunt.

4. Colonia sancta, dia
Haec pignora sanctiora
Colligit et suscipit,
Veneratur, gratulatur,
Quod ditatur et donatur
His, quas coelum recipit.

5. Jesu bone, audi pronae
Voces mentis te canentis
Cum sanctis martyribus,
Purga, munda et fecunda,
Ut confortes et consortes
Facias coelestibus.

6. Te laudamus, praedicamus
Cum dilectis et electis,
Benedicta trinitas,
Serva, rege tua lege,
Quos creasti et salvasti.
Gloriosa unitas.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. A. — Brev. ms. Minoraugiense saec. 14. Cod. Montis S. Georgii 247. B. — Hymn. ms. Sanblasian. anni 1504. Cod. S. Pauli ad Laventum Sanbl. cart. 12. C. — Hymn. ms. Hermetisvillan. anni 1553. Cod. Griesens. 23. D. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20. saec. 15. E. — 1, 1 Te craetor E. — 1, 2 Purga fehlt A. — 2, 5 sit electa D. — 3, 1 Huic A. — 5, 4 et fecunda fehlt E. — 5, 5 Ut confortes fehlt E.

471. De sancta Ursula et sociis.

Ad Laudes.

1. Jesu Christe,
Patris unigenite,
Natus ipse virginis.
Amator castitatis.

2. Te inspirante
Mentes tibi devotae
Annos, sexum superant,
Viriliter decertant.

3. Inter stupenda
Quae facis miracula.
Magnum dat spectaculum
Triumphus feminarum.

4. Quae splendida
Castitatis lilia,
Ut sic magis luceant,
Fuso sanguine purpurant.

5. Inter quas sancta
Cum sociis Ursula
Ut rosa in Jericho
Floret coram Domino.

6. Haec limina
Petens apostolica
Conducit a patria
Undena secum milia.

7. Illic instructae
Sanctae sedis a praesule
Agrippinam redeunt,
Ibi martyrizatae sunt.

8. Ergo lauda
Deum, sancta Colonia,
Qui te tam sublimibus
Ditavit pignoribus.

9. Laus, gloria,
Honor et victoria
Patri sit et filio
Spirituique sancto.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. A. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Pragens. VI G 2. B. — Diurn. ms. Cisterciense anni 1357. Cod. Graecens. 1463. C. — Brev. ms. Capit. Dusseldorpien. saec. 15. Cod. Dusseldorpien. C 64. D.

1, 3 ipse fehlt A. — 2, 2 devotos B. — 4, 1 candida C. — 7, 2 Sacrae sedis BC. — 7, 4 Ibique AD. — Das auffallende Versmafs des syllabierenden Hymnus ist, abgesehen von Unregelmäfsigkeiten (4, 4; 6, 4; 7, 4):

[⏑] — — — —
— — — — — — —
— — — — — — —
— — — — — — —

472. De sancta Ursula.

1. Jerusalem et Sion filiae
Procul pulsa causa moestitiae
Jam nunc promant signa laetitiae
Virginali plaudentes gloriae.

2. Martyrii decor purpureus
Castitatis praefulget lilio,
Puellarum nobilis cuneus
Decoratus sacro martyrio.

3. Quid nunc agis, impie zabule,
Qui circuis devorans sedule,
En fraus tua aequatur nebulae,
Dum vinceris per manum Ursulae.

4. Britannici haec regis filia
Mundum spernit et mundi gaudia
Jungit sibi divina gratia
Convirgines undecim milia.

5. Nobilitant harum collegia
Teusca virgo atque Tamaria,
Nostra quibus favent obsequia
Corde, voce, mente quoque pia.

6. Fervet in his amor martyrii
Inter lucem aeterni radii,
Nam superni regem palatii
Contemplari est summa gaudii.

7. Illuc tendit harum intentio,
Nam sororum pio suffragio
Implorato affectu nimio
Prosternuntur Hunnorum gladio.

8. Perfunduntur cruore roseo
Percalcato tumore fumeo,
Hinc ascenso coelo sidereo
Praesentant se sponso cum oleo.

9. O virginum saccr exercitus,
Per hoc donum concessum coelitus
Mala nostra fugare penitus,
Ut praemia dentur divinitus.

10. Deo patri ejusque filio
Cum spiritu, qui est et unctio,
Luce cujus fulget haec concio,
Semper sit laus et jubilatio.

Hymn. ms. Claustroneoburgens. 968 saec. 14. A. — Brev. Damasin. saec. Clm. Monacens. 5677. B. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacens. 19283 C. — Cod. Palat. Vindob. (ol. Campens.) 883 saec. $^{14}/_{15}$ D. — 2, 2 fulget A. — 5, 2 Theuscha D. — 8, 2 funeo D. — 8, 4 Se praesentant A.

473. De sancta Ursula.

In 1. Vesperas.

1. Gaude, felix Colonia,
Devote laudans Dominum,
Qui per undena milia
Te sublimavit virginum.

2. Quas Ursula de finibus
Anglorum et Britanniae
Tuis adduxit moenibus,
Ut forent salus patriae.

3. In Basilea navibus
Relictis Romam adeunt,
Fusis ad sanctos precibus
Coloniam post redeunt.

4. Ubi telis et gladiis
Sub rabie barbarica
Multisque poenis aliis
Regna mercantur coelica.

5. Trinitati sit gloria
Pro sacratis virginibus,
Quae nos ad coeli gaudia
Suis perducant precibus.

Brev. ms. Praedicatt. saec. 15. Clm. Monacens. 23163 A. — Brev. FF Praedicatt. imp. Venetiis 1514. B.

474. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

1. Exsultet coetus milium
Sanctarum fulgens virginum,
Suis corona nobilis
Nobiscum adsit servulis.

2. Deus, tuarum martyrum
Septus coronis milium,
Undenae turbae virginis
Nos adjuva suffragiis.

3. Rex gloriose virginum,
Theos almarum milium,
Earum per suffragia
Dimitte nostra crimina.

4. Iste confessor omnium
Candor sanctarum virginum
Propitietur populis
Undeni chori famulis.

5. Virginis proles Domino
Et Ursulae egregio
Reportet almas virginum
Undecim grates milium.

6. Praesta, pater, per virgines
Et, fili, per undecies
Almum flamen per millies
Gloriemur ut septies.

Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42. saec. $^{15}/_{16}$ A. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1521. B. — 5, 1 Virgines proles AB.

475. De sancta Ursula.

1. Ave martyr egregia,
Princeps principum [Ursula]
Ave Pinnosa splendida,
Cohortis ductrix inclita.

2. Salve testis dulcissima
Victoris boni, Cordula,
Comes et sacra legio,
Jugi colenda gaudio.

3. O insigne collegium,
O concors virtus omnium,
Eadem cunctis proelia,
Una cunctis victoria.

4. Oramus, vestris precibus
Culpis mundemur omnibus,
Piis jungamur coetibus
Agni haerendo gressibus.

5. Praesta, solus ingenite,
Praesta, tu unigenite,
Praesta nobis, paraclite,
Qui regnas omni tempore.

Orat. ms. Ambergense anni 1476. Clm. Monacens. 2990. — Obschon nur aus einem Gebetbuche geschöpft, dennoch ein zweifellos liturgischer Hymnus. — Vgl. den Hymnus gleichen Anfangs auf Mauritius.

476. De sancto Venantio.

Ad Nocturnum.

1. Venantius almificus
Totus est Deo devotus,
Mundum relinquens penitus
Simul cum rebus omnibus.

2. Parentibus stabilia,
Pauperibus mobilia,
Pro Christo dedit omnia,
Quae erant transitoria.

3. Morans in cavernicula,
Indutus veste candida,
Sequens Christi vestigia,
Qui parat grata praemia.

4. Confortabat Porphyrium
Praebentem magisterium,
Ne timeas supplicium
Pro Christo tibi traditum.

5. Recipies in gloria
Parata tibi praemia,
Quibus exsultant agmina
Sanctorum ac angelica.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14.

477. De sancto Venantio.

Ad Vesperas.

1. Venanti, martyr inclite,
Te deprecantes suscipe,
Ut possint mente quaerere
Salutem veram integre.

2. Puer quindenis, flagita,
Regis ut detur venia,
Captivos semper adjuva
Solvendo dictis vincula.

3. Venanti, custos omnium
Tuorum esto civium,
Et maxime fidelium,
Qui credunt Dei filium.

4. Martyr Venanti, protinus
Nobis succurre citius,
Qui tibi laudes reddimus
Diebus atque noctibus.

5. Christo superno supplica,
Nobis ut detur gratia,
Qui sumus in ecclesia
Solventes tibi debita.

6. Gloria patri Domino,
Qui dedit non immerito
Venantio carissimo
Regnare cum paraclito.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14.

478. De sancto Venantio.

Ad Laudes.

1. Venantius sanctissimus,
Dei cultor magnificus,
Christum sequens in omnibus,
Ut facit verus famulus.

2. Athleta Dei crucifer,
Esto noster vexillifer,
Defende nos in proelio,
Dum sumus in exsilio.

3. Post mortem da consilium
Simulque patrocinium,
Ora pro nobis filium,
Cum judicabit saeculum.

4. Pugnasti cum Antiocho
Pro Camerini populo,
Eripiens a tartaro,
Qui serviebat idolo.

5. Nos a sinistris liberet
Dextrisque esse imperet,
Qui regnat super omnia,
Collocet nos in gloria.

Brev. ms. bibl. Rossianae s. sign. saec. 14.

479. De sancto Verone.

1. Deus, corona coelitum,
Chori quem laudant omnium,
Fave pius hymnidicis
Catervae nostrae modulis.

2. In altis tu mirabilis
Tuos ornans miraculis,
Patrem Veronem pluribus
Honoras qui virtutibus.

3. Ad cujus sacrum morbidi
Adducti tumbam plurimi
Fugatis carnis pestibus
Sanis recedunt gressibus.

4. Febres relinquunt corpora,
Caecis redduntur lumina,
Sanantur paralitici,
Purgantur daemoniaci.

5. Redemptor, hujus precibus
Tuos conserva, quaesumus,
Patrisque tanti meritis
Poli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Mlle. de Memorency anni 1597. Hsch. 7966 der k. k. Familien-Fideikommifs-Bibliothek in Wien.

480. De sancto Victorino.

1. Vulnus per te, Victorine,
Funde cum precamine,
Tuae preces medicinae
Ungant consolamine,
Nos vestire et dignare
Cum virtutum stamine.

2. Exta mentis et succende
Flammis et igniculo
Caritatis et defende
Labis a periculo,
Hostis ne adsultus laedat
Nos letali spiculo.

3. Nocte qui te impulsavit
Voce lacrimabili
Ut femella et fraudavit
Fraude inaestimabili,
Quod tu martyr restaurasti
Cum precatu stabili.

4. Pugnasti cum Antiocho
Noxae ob remedia,
Manus plantae infixisti
Ut virtutis taedia
Evaporans et intrares
Angelorum praedia.

5. Ejulatu post reatum
Saxi de latibulo
Evolasti linquens statum
Mortis cum prostibulo,
Sertis ut te laurearet
Coeli rex et fibulo.

6. Sic nos juves evitare
Antra immunditiae,
Fac et corpus instigare
Actus et justitiae,
Ut cantemus coram throno
Dramata laetitiae.

7. Fractor legis Caesar Verna
Tradens in exsilium
Beatorum cum caterva
Te, sed rex humilium,
Mox ad hunc ut suspirasti,
Dirigens auxilium.
8. Ab Aureliano sursum
Es suspensus pedibus,
Ita complevisti cursum
Carnis nunc in aedibus
Coeli regnans, pugil Christi,
Et sanctorum sedibus.
9. Vox humana non retexit,
Quibus te ardoribus,
Christe, martyr hic dilexit,
Demptus a languoribus
Cunctis tecum qui respirat
In polorum floribus.
10. Sit laus in personis trino,
Uni in essentia,
Deo vero, qui divina
Procreavit entia,
Haec ut essent ruitura
Aevaque manentia.

Brev. ms. Plagense s. sign. saec. 15.

481. De sancto Vincentio.

1. Christi miles pretiosus,
Levita Vincentius
Ad tribunal sponte, rogum
Conscendit intrepidus.
2. Cujus salis crepitantis
Per corpus minutiae
Sparsim ibant atque prunae
Vernabantur sanguine.
3. Inter haec manet immotus
Ille Dei famulus,
Orans Christum in sublime
Erectis luminibus.
4. Gloria et honor Deo
Usquequo altissimo,
Cui laus est et potestas
Per aeterna saecula.

Brev. ms. Damasinum saec. 15. Clm. Monacens. 5695. A. — Brev. ms. ord. hospit. S. Joh. de Hierusalem saec. 15. Clm. Monacens. 10111. B. — Brev. sec. consuet. dom. hospit. Hierosolymitani S. Joh. imp. Spirae 1495. C. 2, 3 ibat C. — 2, 4 Vernebantur C.

482. De sancto Virgilio.

1. Hujus diei gloria
Exsultet coelum laudibus,
Ex cordibus praeconia,
Vota sonent ex vocibus
2. Sol ab occasu rediens
Vergente mundi vespere,
Fit novus dies prodiens
Jam lucis orto sidere.
3. Virgilius Hibernia
Natus, de mundi finibus
Illuxit, nova gaudia
Dans orientis partibus.
4. Hora prima incipiens
Et in diem proficiens
In carne carnem nesciens
Et mundus mundum transiens.
5. De bono semper melior,
Spe grandis, fide firmior,
Caritate perfectior,
Fit morte pretiosior.
6. Coelum adauxit gaudiis,
Mundum replet suffragiis,
Perfectos ditat gratiis,
Parvos fovet auxiliis.
7. Ex meritorum copia
Gratis redundat gratia,
In laude stat et gloria
Virgilii memoria.
8. Sit laus patri cum filio,
Sit gratiarum actio
Spiritui paraclito
Semper ut a principio.

Brev. ms. Admontense 6 saec. 15. A. — Cod. Palat. Vindob. 547 saec. 15. B. — 2, 1—3 fehlen A. — 4, 1 primum B. — 7, 1 Pro meritorum B.

483. De sancto Vito.

1. Ut queant almum resonare psalmum
Mites et mundi famuli jucundi,
Solve scelestes laqueorum pestes,
Vite beate.

2. Nuntius celso veniens Olympo
Te confortavit, fide confirmavit,
Sed pater fremit, Christianum gemit
Te fore factum.

3. At tu promissi certus jam superni,
Pro quibus oras, veniam imploras,
Casta tuorum in coelos servorum
Dirige vota.

4. Antra deserti carceris perpessus,
Inter leones quievisti fessus,
Te non exurit clibanus, dum furit
Praesidis ira.

5. Caeteri tantum sunt athletae torti
Per exterorum manus dati morti,
Pater vesanus diras infert manus
Te cruciando.

6. O quantum felix meriti praecelsi
Pugil et puer, martyr atque virgo,
Pusio regem superat et legem
Praedicat orbi.

7. Laudibus cives celebrant superni
Te, Deus simplex pariterque trine,
Supplices et nos veniam precamur,
Parce redemptis.

8. Laus Deo patri parilique proli,
Laus et amborum tibi, pneuma sacrum,
Nunc et in toto maneat futuro
Tempore saecli.

Clm. Monacens. (ol. Tegurin.) 19824 saec. 15. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 20001. B. — 3, 1 Ut tu A.

484. De sancto Vito.

Emicat alma dies Viti sub honore beati,
Qua superat mundum, emicat alma dies.
Scandit ad alta poli Christoque conjungitur atque,
Ut bravium capiat, scandit ad alta poli.
Corpore parvus erat, sed sese superat ipse,
Corde pius, quamvis corpore parvus erat.
Nam thanatum calcat convincens aeque tyrannum,
Victor ovat palma, nam thanatum calcat.

Hunc prece pulsemus, Christum cernamus ut omnes
Ipsius obtentu, hunc prece pulsemus.
Doxa patri semper Domino patrique Messiae
Pneumate cum sancto doxa patri semper,

Brev. ms. Pragense XII F 16. saec. 15. A. — Hymnarius bonus Joan. de Domassin. anni 1429. Cod. Pragens. XVII F 20. B. — Brev. ms. Capit. Olomucens. 155 saec. 15. C.

485. De sancto Vito.

Ad Nocturnum.

1. Ad honorem coronantis
Et coronam gratis dantis
Jubilantes exsultemus,
Exsultando jubilemus
Suo sancto martyri.

2. Hac in die qua beatum
Testem Vitum laureatum
Sublevando coronavit,
Coronatum sublimavit
Sede regni superi.

3. Hic aetate praematura
Dono magis quam natura
Vix septennis blandimenta
Mundi ridens et tormenta
Canos sensus induit.

4. Puer tyro tyrannorum
Minas calcat superborum,
Ad culturam idolorum
Non rugitus hunc leonum
Nec catasta terruit.

5. O beate martyr Christi,
Cujus crucem tu tulisti,
Qui plorando tunc sevisti,
Quos laetando messuisti
Fructus vite perpetis.

6. Nos indignos tu, qui dignus,
Nos infirmos tu, qui firmus,
Ad sanctorum angelorum
Tecum porta et conforta.
Tuis sanctis meritis.

7. Praesta, pater sempiterne,
Tuque, fili coaeterne,
Ac amborum sacrum flamen,
Nobis confer tu solamen,
O beata trinitas.

Hymnar. ms. Claustroneoburgens. 968. saec. $^{14}/_{15}$ A. — Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. B.

1, 4 Exaltando A. — 3, 5 Canes B. — 4, 2 supernorum AB. — Str. 6 fehlt B.

486. De sancta Walburga.

1. Ave flos virginum, soror magnorum
Fratrum Willibaldi et Wunibaldi,
Ave virginei sponsa decoris.

2. Inter innumeros, quos misit sanctos,
Te lectam genuit lectamque misit
Florem angelicum Anglia mater.

3. Te mater Domini, mater et virgo,
Choreis virginum virginem junxit
Filioque suo sponsam dicavit.

4. Ingressa thalamum regis coelorum
Audis angelicum carmen jucundum:
Intra, virgo, tui gaudium sponsi.

5. Laus tibi, trinitas, laus et potestas,
Te laudant virgines quinque prudentes,
Te oret pro nobis virgo Walburgis.

Brev. ms. S. Georgii saec. 14 (init.) Cod. Pragens. VI F 12. A. — Brev. ms. S. Georgii saec. 14 (init.) Cod. Pragens. VII G 7. B. — Brev. ms. S. Georgii saec. 14. Cod. Pragens. XII G 11. C.

2, 2 Te laetam genuit laetamque misit B; Electam genuit lectamque A. — 5. 3 Walburga B.

487. De sancta Waldetrude.

Ad Vesperas.

1. Spes in periculis,
Salus, honor tuis,
Sancta Waldetrudis,
Precamur subveni.

2. Jactamur in mari,
Procellis tundimur,
Pirata circuit,
Necare nititur.

3. Ab ore belluae
Marinae libera
Portumque naufragis
Salutis impetra.

4. Hoc praestet unico
Pater cum filio,
Praestet paraclitus
Creator spiritus.

Brev. ms. S. Waldetrudis Montibus Hannoniae anni 1597. Hsch. 7966 der k. k. Familien-Fideikomifs-Bibliothek in Wien.

488. De sancta Waldetrude.

Ad Laudes.

1. Pange lingua gloriosae
Salutis praeconia,
Waldetrudis pretiosae
Recolens solemnia,
Quam virtutum radiose
Perlustrant insignia.

2. Ortu vernans ex praeclaris
Oritur natalibus,
Vitae fastum saecularis
Respuens cum opibus,
Disciplinae regularis
Intendit operibus.

3. Sacro tandem ab Auberto
Suscepto velamine,
Ut praecursor in deserto
Montis in cacumine,
More vivit inexperto
Divo fervens flamine.

4. Militanti spe coronae
Constanter in stadio
Patet hostis, quem sermone
Fugat et opprobrio,
Angelica visione
Fulta sui pretio.

5. Sicut fornax Babylonis
Pueros clarificat,
Claritate sic agonis
Christus hanc mirificat,
Sanitatum dum in donis
Languentes laetificat.

6. Cujus in hac spem habentes
Protegit memoria,
Morbos pellit, sanat mentes,
Effugat daemonia,
Sacri ignis in ardentes
Reprimens incendia.

7. Gloria et honor Deo,
Qui in alvo virginis
Salvo flore virgineo
Formam sumpsit hominis,
Crucis reformans tropheo
Primi damna criminis.

Brev. ms. S. Waldetrudis Montibus Hannoniae anni 1597, Hsch. 7966 der k. k. Familien-Fidei-Kommifs-Bibliothek in Wien. — 3, 4 Montis cacumine Hs. — 6, 1 Cujus in spem Hs.

489. De sancta Waldetrude.

In 2. Vesperis.

1. Regi perennis gloriae
Canamus, Sion filiae,
Omnisque Christianitas
Laudes referat debitas.

2. Psalle, Montensis villula,
Quam Waldetrudis famula
Christi fruens coelestibus
Suis ditavit ossibus.

3. Gaudet coelestis curia,
Cujus auget consortia
Tantae matronae spiritus
Nullos timens interitus.

4. Quae degens in corpusculo
Fuit exemplar populo
Totius sanctimoniae
Sub mandatis ecclesiae.

5. Haec et soror Aldegundis
In Maris istius undis
Mundum, carnem, daemonia
Vicerunt fultae gratia.

6. Cujus infirmi precibus
Sanantur a languoribus,
Hanc poscens corde credulo
Nulli cedit periculo.

7. Hujus nunc, Christe, meritis
Et prece tuis subditis
Da peccatorum veniam
Ducens eos in patriam.

8. Essentialis unitas
Et personalis trinitas,
Gloria, laus cum honore
Tibi sit omni tempore.

Brev. ms. S. Waldetrudis Montibus Hannoniae anni 1597. Hsch. 7966 der k. k. Familien-Fidei-Kommifs-Bibliothek Wien.

490. De sancto Wenceslao.

1. Dum matutinis laudibus
Interesse desiderat,
Defunctus hostis ictibus
Ad Jesum laetus properat.

2. Sed sanguis Christi servuli
Effusus per invidiam
Clamat in aures populi
Fratris ejus perfidiam.

3. Qui arte nulla tegitur,
Dum die floret postera
Et a cunctis conspicitur
Facti designans scelera.

4. Trinitati sit gloria,
Per cujus beneficia
Wenceslaus in populis
Tantis fulget miraculis.

Brev. ms. Teplense anni 1353 Cod. Pragens. VII F 23.

491. De sancto Wilhelmo.

Ad Vesperas.

1. Eremitarum cunei
Ad laudes Christi currite
Et oculis jam fidei
Wilhelmum laetum cernite.

2. Laetatur in collegio
Sanctorum sine termino,
Qui manens in exsilio
Pauper servivit Domino.

3. Manum misit ad fortia
Fortis athleta Domini,
Carnem trivit inedia
Studens virtutum culmini.

4. Post transitum ad gaudia
Hic fulget in miraculis.
Stans in coelesti curia
Oret pro suis servulis.

5. Da nobis, sancta trinitas,
Quod te cernamus pariter,
Ut tibi laudes debitas
Persolvamus alacritrer.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14 A. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1513 B. — 1, 3 Oculis et jam A. — 1, 4 Gulielmum B. — „In tono: Coeli cives applaudite B.

492. De sancto Wilhelmo.

Ad Laudes.

1. Sit pro nobis intercessor
Pretiosus hic confessor
Gulielmus, Domine,
Ipsum se qui abnegavit,
Crucem suam bajulavit
Hic pro tuo nomine.

2. Mane fuit lupus rapax,
Post divini verbi capax
Escam dans ad vesperam,
Post agnitam veritatem
Amplexatus caritatem,
Quae non agit perperam.

3. Nos infirmi, nos fallaces,
Nos caduci, nos sequaces
Si vere fuerimus
Ejus tribulationum,
Simul consolationum
Nos consortes erimus.

4. Deus pater et filius,
Amborum spiritus pius,
Praestet nobis hoc beata
Trinitas in unitate,
Unitas in trinitate,
Spes et salus nobis data.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. — 2, 1 Sane fuit Hs. — 4, 2 Amborumque Hs.

493. De sancto Wilhelmo.

1. Jesu, corona celsior,
Cultum dans sponsae regium,
Cui veritas sublimior
Jam regni reddit praemium.

2. Da supplicanti coetui
Hujus obtentu gratiam,
Ut tui data fletui
Culpa reportet copiam.

3. Anni recurso tempore
Dies solemnis claruit,
Quo Wilhelmus de corpore
Migrans superna meruit.

4. Hic vana terrae gaudia
Spernens se summis implicat,
Jure sibi coelestia
Fidemque votis vendicat.

5. Te, Christe, rex piissime,
Jugis hic pulsans precibus
Hostes expugnat animae
Fraudis elisis actibus.

6. Virtutum actu et fide
Praesul, ornatu praeditus,
Mentis degustat avide
Haustu saporem spiritus.

7. Plus currit in certamine
Longo confligens proelio,
Quam martyr fuso sanguine
Cum ictu gaudens praemio.

8. Proinde te, piissime,
Precamur hujus meritis
Nos a peccatis exue
Vitae deducens semitis.

9. Gloria tibi, Domine,
Gloria Unigenito
Una cum sancto flamine
Cultu reddatur debito.

Antiph. ms. Hilariense V anni 1636. — Mel.: Jesu corona celsior (Analecta hymnica II p. 116 No. XXI).

494. De sancto Wilhelmo.

Ad Tertiam.

1. Jesu, cordis jucunditas,
Qui peccatores visitas,
Sancti Wilhelmi precibus
Adesto nobis omnibus.

2. Quem dum privasti lumine
Corporis, sancto flamine
Lucrasti, velut gaudia
Mundi contempsit omnia.

3. Mox vitam eremiticam
Amplectitur, ut coelicam
Contempletur hierarchiam
Viam tenendo regiam.

4. Tanti patris vestigia
Spernendo transitoria
Sequamur omnes filii,
Consortes tandem gaudii.

5. Praesta, pater, per filium
Nobis aeternum gaudium
Una cum sancto flamine
Post hanc vitam in lumine.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. A. — Brev. Roman. imp. Venetiis 1513 B. — 3, 1 Vox vitam A. — „Canatur in tono: Coeli cives applaudite“ B.

495. De sancto Wilhelmo.

Ad Completorium.

1. Coelum gaude, terra plaude,
Wilhelmi sunt solemnia,
Plebs exsulta laude multa
Mundana vincens gaudia.

2. Gaude frater, gaudet pater
In coelesti collegio,
Ubi Jesus, mentis esus,
Stellato sedet solio.

3. Hic docebat, dum vivebat,
Carnem mundumque spernere,
Et ad bona fructus dona
Mentem manusque tollere.

4. Erat mitis, expers litis,
Prudens, pudicus, humilis,
Mente purus et securus,
In lege Dei docilis.

5. Hunc sequamur, ut fruamur
Trinitatis consortio,
Quam adorat, quam honorat,
Sanctorum laeta concio.

Brev. ms. Altovadense LII. saec. 14. — 1, 1 Coelum laude Hs. — 3, 3 bona frui dona Hs.

496. De sancto Wilhelmo.

Ad Nocturnos.

1. Aeternae largitor vitae,
Qui dedisti eremitae
Nostro coeli bravium,
Nostris precibus intende,
Pie pater, et impende
Miseris solatium.

2. In hoc festo confessoris
Tui, nostri protectoris,
Mentes nostras erige
Cum sobrio intellectu
Ad te nostras in conspectu
Tuo vias dirige.

Brev. ms. Altovadense LII. saec. 14.

497. De sancto Wolfgango.

1. Florem mirificum Suevia protulit,
Cui tam magnificum gratia contulit
Annis sub teneris munus, ut artubus
Jam vernaret et actibus.

2. Doctor fit pueris primo scholaribus,
Decanus Treviris hinc saecularibus,
Post factus monachus saeculum abjicit
Abbatique se subjicit.

3. Tandem Pannoniis fidem dum praedicat.
Motus praeconiis Caesar hunc advocat
Et, licet renuat, Wolfgangum exsulem
Dat Ratisponae praesulem.

4. Ecclesiasticum decus hic integrat,
Claustris monasticum ordinem reparat,
Ad quod Erhardus hunc armat oraculo
Reliquiae miraculo.

5. Dum sanctus subditos dogmate refovet,
Terrores subitos Sathanas commovet,
Quo victo murmurans languidus decidit,
Quem praesul sanum reddidit.

6. Piis hic studuit semper operibus,
In fame tribuit victum pauperibus,
In furto miserum detentum protegit
Ipsumque veste contegit.

7. Errorem superat hic in haeretico
Et ore reserat multa prophetico,
Dans absens equum mox obstat periculis,
Punit et sanat oculis.

8. Daemones effugans vitat jactantiam,
Tandem praesentiens mortis instantiam
Sumpto viatico humi provolvitur
Oransque carne solvitur.

9. Regi post transitum somnis haec exarat,
Post sex ad obitum ille se praeparat,
Sed sceptro postmodum functus edidicit,
Quam vera sanctus scripserit.

10. Decus ingenito patri ac genito
Cum sancto spiritu sit, qui nos merito
Wolfgangi civibus jungat angelicis
Sedilibus in coelicis.

Brev. ms. Lunaelacense saec. 15. Cod. Palat. Vindob. 1975 A. — Brev. ms. Kimense imp. s. l. 1518 B. — Brev. monast. S. Emmerami imp. 1571 C. Nach Strophe 5 Divisio AB. — 5, 3 rediit A. — 7, 3 Dat absens A. — 9, 2 sex sed mox A. — 10, 4 Sedibus in A.

498. In translatione sancti Wolfgangi.

1. Aeterne rex altissime,
Preces tuorum suscipe
Honore tui praesulis,
Cujus festa recolimus.

2. Qui natus ex ingenuis
Parentibus Suevigenis,
Mundique hujus levia
Hic sprevit ab infantia.

3. Edoctus sacris literis
Doctrinisque mirabilis,
Exhinc direxit animum,
Ut sequeretur Dominum.

4. Reliquit domum paternam
Terrenamque substantiam
Cunctam contemnens saeculi
Juxta praeceptum Domini.

5. Tandem petens coenobium
Fit monachorum speculum,
Talis vixit sub regula,
Ut ejus probant merita.

6. Dum in sulcis sterilibus
Arat doctor catholicus
Paganorumque perfida
Revocare volens corda,

7. Caesar Otto praeconiis
Tactus digni pontificis,
Doctorem vocat exsulem,
Dat Ratisbonae praesulem.

8. Peractisque bis undenis
Annis sui regiminis
Coelo commendans spiritum
Terrae dat carnis habitum.

9. Multis signis dum claruit,
Regi summo qui placuit,
Caesar et papa veniunt,
Sanctum de terra erigunt.

10. Transfert papa pontificem
Sacerdosque sacerdotem,
Sacrat et pius humilem
Et confessor confessorem.

11. Et tu, praesul clarissime,
Wolfgange beatissime,
Confer et opem omnibus
Ad te confugientibus.

12. Ipsi canamus gloriam,
Trinam regenti machinam,
Qui nos Wolf[gangi precibus
Collocet in coelestibus].

Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacen. 14600. — 5, 1 patens. — 8, 4 dans.

499. De sancto Zenone.

Ad Vesperas.

1. Summe rex regno dominans supremo,
Rector et celsi sapiens Olympi,
Lege qui vastum stabili per orbem
Cuncta gubernas.

2. Tu Cephae navi pelago natanti
Provides nautas navis alta doctos
Hanc tuo qui, ne pereat procellis,
Flamine ducunt.

3. Munus ad tantum fideique transtra
Atque Zenonem dederis locandum,
Quem parens quondam peperit, sacrasti
Ventris ab umbra.

4. Hostis ut novit puerum nefandus
Indolis sanctae, rapit hunc Veronae
Matre de cara Medioquelani
Vexit in arces.

5. At tuo tutus clipeo beatus,
Ne sacros daemon laniaret artus,
Exteras exsul subiit nutrices
Lacte ducandus.

6. Cumque discernens veniebat aetas,
Litteras morum radians decore
Hausit ac annis iter a tenellis
Flexit ad astra.

7. Patrias tandem remeans in oras
Ad sacrum felix ubi praesulatus
Culmen ascendit populique factus
Pastor amatus.

8. Grex ut aeternis fruiturus esset
Pascuis, verbum seruit salutis,
Fulgido firmans operum bonorum
Lumine dicta.

9. Te Deum laudant sua mira magnum,
Morte nam victis animas reduxit,
Daemonum turbas domuit tuoque
Numine pellit.

10. Unde per mundi mare navigantes
Nos juva ventis placidis, ut ipsi
Ejus ad portum meritis vehamur
Aetheris altum.

11. Laus honor summo tibi sit parenti
Gloriae splendor genitoque verbo,
Pneumati sancto decus atque virtus
Nunc et in aevum.

Clm. Monacens. 23147 saec. 12. add. saec. 16 mit Mel.

500. De sancto Zenone.

Ad Nocturnum.

1. Effulget orbi speculum
Zeno praesul mirificus,
Cujus festa solemnia
Anni nobis fert orbita.

2. Qui Christi fide fervidus
Ac praesens spernens saeculum,
Flore virtutum praeditus
Coeli possedit praemium.

3. Hic onus carnis bajulans
Plura fecit miracula,
Ut floret lux clarissima,
Caecis fugavit tenebras.

4. Nempe piscans in flumine
Vidit plaustro praecipitem
Cum bubus suis rusticum
Ad amnis ima mergere.

5. Quod hostis hoc nequissimus
Patrasset cernens vir pius,
Preces fudit ad Dominum
Ejus poscens auxilium.

6. Subvenit Christi gratia,
Quae se credentes munerat,
Ac liberavit hominem
Reddens saluti pristinae.

7. Post hoc curavit filiam
Imperatoris unicam,
Quam fecerat hospitium
Daemon tunc sibi pessimus.

8. Athesis amnis alveus
Excrescens ultra solitum
Conscendit ad eximium
Ecclesiae fastigium.

9. Confestim fulgent merita
Viri sancti dignissima,
Nam mansit aqua solida,
Cum sit natura fluida.

10. Precamur ergo supplices,
Zeno praesul sanctissime,
Ut coeli nobis Dominum
Efficias propitium.

11. Quo post abluta crimina
Fruamur ejus gloria
Habituri felicia
In aeternum solemnia.

Brev. ms. S. Zenonis saec. 15. Clm. Monacens. 23143. — Doxol.: Praesta pater piissime.

Inhalts-Verzeichnis.

	Seite
Ab aeterno ordinata	50
Ab aeterno ordinata	14
Ad coenam agni providi	28
Ad coenam agni providi	28
Adest dies sanctissimus	216
Adeste turbae virginum	202
Adest fletus et gaudii	212
Adest sacrata praesulum	235
Adesto sancta trinitas	14
Adest triumphus nobilis	192
Ad festa magni praesulis	245
Ad festum sanctae virginis	167
Ad honorem coronantis	256
Adsunt plausu celebria	100
Adstemus mente vigili	175
Aeternae largitor vitae	261
Aeternae mortis tenebras	39
Aeterne Deus solio	152
Aeterne rex altissime	216
Aeterne rex altissime	262
Aeterne rex regnantium	128
Agnes virtutum speculum	72
Agni sponsa Hierusalem	64
Alma mater generosa	212
Alma parente genitus	96
Alma per ejus merita	236
Alma virgo Ottilia	218
Alma virgo sponsa regis	69
Amator dulcis hominum	63
Amplitudinem in sancto	161
Anna mater egregia	76
Anni reduxit circulus	19
Antonio conferamus	88
Apolloniae virginis	91
Apostoli solemnia	102
Artis decor verbi schema	143
Ascensor sessorque poli	26
A solis ortus cardine	75
A solis ortus cardine	204
A somno pigros excita	185
Atrae noctis obscuritas	85
Auctor salutis unice	22
Audi precantis agminis	232
Aurora lucis rutilat	187
Aurora rubens fugat	181
Aurora surgit aurea	109
Austriae decus	180
Ave beata regina	167
Ave decus virgineum	166
Ave Dei sponsa	168
Ave Dei thronus	37
Ave dulcis angelica	53
Ave flos virginum	256
Ave fulgens et praeclara	201
Ave gemma claritatis	173
Ave gemma splendens	100
Ave Margaretha	201
Ave maris stella	49
Ave maris stella	50
Ave martyr alma	100
Ave martyr egregia	251
Ave martyr egregie	211
Ave mater Anna	77
Ave novi partus	50
Ave pastor bone	123
Ave pater scandens polum	125
Ave praesul alme	215
Ave stans sub cruce	56
Ave vernans rosa	99
Ave vitae vitis	83
Barbara virgo inclita	98
Beata nobis gaudia	110
Beata nobis gaudia	110
Beata nobis gaudia	235
Beatorum ad roseta	97
Benedicti solemnitas	109
Benedictus sit Dominus	108
Bernhardinum qui divinum	112
Bonis sonis concordiis	96
Bonum doctrinae	107

	Seite		Seite
Canat turba fidelium	84	Deus fons omnium	214
Cantemus laudis canticum	29	Deus manens primordium	20
Captus ab infidelibus	226	Deus salus credentium	157
Cedat tristitia	69	Deus tuorum militum	129
Chorus coelestis agminis	132	Deus tuorum militum	106
Chorus hymnizans coelitum	122	Dies salutis agitur	116
Chorus iste tibi Christe	200	Dignas laudes reddant matri	56
Christe lux siderum	163	Digne colit ecclesia	96
Christe qui lux es mentium	128	Dulce melos et melodis	71
Christe qui tuo corpore	31	Dum matutinis laudibus	258
Christe qui ut agniculus	32	Dum medium silentium	188
Christe redemptor omnium	170	Dum medium silentium	188
Christe supreme dominator	34	Ecclesiarum speculum	247
Christe te das saeculo	32	E coelo rex adveniet	15
Christi verum lumen patris	106	Effulget orbi speculum	264
Christi confessor inclite	215	Electus doctor gentium	126
Christi miles pretiosus	254	Emicat alma dies	255
Christo coelorum agmina	211	En gratulemur hodie	90
Christum laudemus carmine	229	En gratulemur spiritu	208
Christum laudemus Dominum	210	En praeclara virgo Clara	120
Christus nobis sit epulum	32	Erasmi de victoria	135
Christus nos suo corpore	30	Eremitarum cunei	259
Clamor plebis attollitur	84	Exsultemus Deo coeli	95
Clangat fortis tuba evangelica	74	Exsultent coeli agmina	27
Clara clarens labe carens	119	Exsultent filiae matris	130
Claret in orbe tua	222	Exsultet claro sidere	66
Clari sacerdos nominis	142	Exsultet coeli concio	42
Clarum lumen ecclesiae	243	Exsultet coelum laudibus	59
Coelesti doctus lumine	154	Exsultet coelum laudibus	89
Coelestis aulae gloria	115	Exsultet coelum laudibus	150
Coelestis roris gratia	160	Exsultet coelum laudibus	207
Coeli militia consonet dulciter	198	Exsultet coelum laudibus	240
Coelum gaude terra plaude	260	Exsultet coetus milium	251
Collaudent omnes populi	30	Exsultet jam angelica	147
Concentu jucundo	160	Exsultet jam angelica	178
Confessor Christi fulgide	215	Exsultet jam angelica	223
Congaudeat ecclesia	146	Factor orbis et omnium	150
Congaudentes condolete	55	Felix Anna stella coeli	80
Congaudentes jubilemus	117	Felix Maria filio	80
Consonent cuncta	126	Felix nostra religio	106
Consurgat laeta concio	151	Felix per omne saeculum	142
Cordis ima cum jubilo	172	Festa celebria colit	124
Coronam Sion filia	23	Festa dilectae Domini	191
Crucis Christi mons Alvernae	140	Festa patris Augustini	94
Cum sol ad cursum properat	85	Festi laudes hodierni	14
Da fabricator noctis	183	Festis praecipuis	123
De Auctore nunc patrono	93	Festiva gaudia	18
Decente comptus laurea	122	Festiva jam solemnia	20
Decus clarum feminarum	119	Festiva nobis gaudia	18
Deo nostro sit jucunda	206	Festivitatis annualis	210
Deus corona coelitum	253	Festum agat ecclesia	66

	Seite
Festum beati martyris	144
Festum nunc celebre	127
Festum nunc celebre	232
Festum sancti Aegidii	68
Festus sereni luminis	171
Florem mirificum	261
Fons universalis boni	218
Fortis athleta martyrum	135
Fortitudo certantium	72
Fratrum adest solemnitas	227
Fulget in templo legifer	67
Gaude civitas coelestis	105
Gaude felix Colonia	251
Gaude felix Hungaria	130
Gaude fidelis concio	57
Gaude mater ecclesia	77
Gaude mater ecclesia	138
Gaude mater ecclesia	172
Gaude mater Hungaria	238
Gaude mater in gaudio	38
Gaude mater Polonia	237
Gaude mater salvatoris	41
Gaudens ecclesia conferat	199
Gaudent coeli nova luce	239
Gaude sacrata meritis	75
Gaude sideribus	58
Gaude Sion quod cypressus	40
Gaude Sion urbs electa	115
Gaudet chorus angelicus	114
Gaudet Jerusalem	67
Gaudet mater ecclesia	124
Gaudio plenis animi	246
Gaudium magnum referunt	117
Gemma fulget ecclesiae	147
Gemma lucet ecclesiae	148
Gloriosae veneremur	70
Gloriose Christi martyr	144
Grates reddamus Domino	190
Grates sint regi gloriae	175
Gratulentur eremitae	95
Gratuletur ecclesia	68
Haec dies acceptabilis	136
Haec dies clara rutilat	200
Haec sunt sacra solemnia	185
Hedwigis piis actibus	148
Hodierna festivitas	236
Honos Deo dulce melos	78
Hujus dici gloria	254
Hymnis laudum praeconiis	17
Hymnizantes exsultemus	65
Hymnizemus regi Christo	98

	Seite
Hymnizemus regi Christo	202
Hymnizemus rerum summum	175
Hymnizet nunc plebs credula	204
Hymnum canamus gloriae	22
Hymnum canamus gloriae	176
Hymnum coelestis gloriae	81
Hymnum dicamus hodie	21
Hymnum novum salvatori	152
Jam Christus dator munerum	121
Jam Christus dator munerum	127
Jam lucis orto sidere	238
Jam nostra floret vinea	44
Jerusalem et Sion filiae	250
Jesu amor unice	113
Jesu Christi mater	59
Jesu Christe patris unigenite	249
Jesu cordis jucunditas	260
Jesu corona celsior	259
Jesu corona virginum	198
Jesu flos matris virginis	146
Jesu lux vera mentium	91
Jesu nostra redemptio	233
Jesu sapor amantium	159
Jesu tuorum palma	219
Illustrat ejus sanctitas	226
Impetra nobis gaudia	85
In coelorum rosario	220
In Gabrielis ordine	140
In hierarchia coelica	141
In hoc festo Alexii	73
In Ludmillae salvatoris	185
Innovatur plebs fidelis	112
In plausu grati carminis	44
Johannes grandis aquila	159
Johanni laudes canimus	159
Joseph stirpis Davidicae	164
Iste confessor Domini	213
Jucundemur melodia	92
Justina beatissima	165
Justina quae Christi martyr	165
Katharina flos Graeciae	170
Katharina mirabilis	169
Laetabundus fidelium	236
Laetabundus plaudat mundus	120
Laeta reduxit tempora	177
Laetare pacis foedere	67
Laetetur omne saeculum	198
Laetetur omne saeculum	54
Laetetur Sion filia	94
Laetis exsultet gaudiis	243
Laetitiam nobis	164

	Seite
Laeto corde recolamus	234
Laetum carmen decantetur	183
Lauda Hierusalem Deum	132
Lauda mater ecclesia	81
Lauda Sion gloriosa	21
Laude digna jubilemus	234
Laude laudet laxa magnum	153
Laudemus regem Dominum	34
Laudemus votis intimis	149
Laudes canamus inclitas	231
Laudes canoras concrepet	105
Laudes solvat harmonia	197
Laudibus dignis resonemus hymnis	102
Laudibus dignis resonemus omnes	145
Laudibus summis decus	162
Laudis tantae praeconia	149
Laus regi plena gaudio	90
Laus tibi honor	13
Laus trinitati	13
Lex sacra jam egreditur	209
Lucerna veri luminis	246
Ludovicus ut amicus	189
Lux coelorum angelorum	141
Lux ecce surgit aurea	48
Lux ex Olympo prodiens	111
Lux hortatur nos solemnis	87
Lux sanctorum confessorum	221
Lux vera lucis radium	186
Lux visa per caliginem	182
Magister cum discipulis	31
Magnae Deus potentiae	131
Magnae Deus potentiae	184
Magnae dies laetitiae	197
Magnae laetitiae lux	205
Magnum Dei consilium	42
Magnum gaudium gignitur	24
Malachiae solemnia	192
Mare fons ostium	174
Maria Dei genitrix	45
Maria mater Domini	47
Marthae solventes debitum	206
Martini laudes incliti	207
Martyr Christi eximie	133
Martyris sacri annua	134
Martyr Quirine	229
Martyr sacer Lambertus	176
Monachorum praeducem	104
Natura creans omnia	65
Nova Annae solemnia	82
Nova procul et vetera	86
Novelli sideris	145
Novum depromat canticum	73
Novum ducem et praevium	22
Novum surgant in gaudium	43
Nunc convexa poli	240
O beate Joachim	155
O benedicta femina	41
O Benedicte inclite	111
O Casinensis gloria	225
O Christe fons omnis boni	118
O gloriosa domina	51
O gloriosa domina	57
O gloriosa domina	79
O Leonharde pastor bone	179
Olim apud nos exculem	241
O Maria dignissima	47
O martyr Afra	68
O mira dispensatio	138
Omnes fideles plaudite	51
Omnis decora pectore	151
Omnis fidelis gaudeat	24
Omnis sanctorum concio	81
O parens virgo	42
O pater alme	134
Optatus votis omnium	217
O quam digna memoria	190
O quam mire Deus tuae	203
Orbis conditor ac rector	217
Orbis splendor per climata	92
Ordo sanctorum militum	220
O regina regni Dei	38
Orent pro nobis martyres	63
O rex aeterne conditor	65
O rex benigne Domine	169
O sancta mundi domina	48
O Sena vetus civitas	112
O sponsa Christi fulgida	46
O stella lucida	196
O stella maris praevia	45
O summe solus unicus	246
Ovantes Christi martyrum	224
O vera vitis Domine	245
O verbum fidelissimum	209
Pangat chorus hymnum	195
Pange cunctorum Domino	155
Pange lingua gloriosae	257
Pange lingua gloriosi	23
Pange lingua praeconium	206
Pange lingua studiose	70
Panthaleonis annua	219
Pastor gregis summi regis	83
Patris nostri Augustini	213

	Seite
Patris nostri memoriam	244
Pax Christi velut gladius	125
Pendens in crucis cornibus	39
Per totius orbis fines	194
Phoebus astris cum omnibus	166
Plasmator coeli siderum	51
Plaudat chorus fidelium	79
Plaudat chorus fidelium	179
Plaudat manu plebs fidelis	180
Plaude coelestis civitas	60
Plaude mater ecclesia	86
Plaudens mater ecclesia	221
Plaude parens Pannonia	133
Plaude turba monachorum	224
Plaude turba paupercula	139
Pollens doxis promicuit	237
Praecelsae festum Barbarae	97
Praeclari patris Abrahae	78
Proles praeclara Scotiae	136
Promat carminibus	63
Prompto et puro animo	137
Psallat chorus fidelium	139
Psallat chorus fidelium	240
Psallat chorus in jubilo	101
Psallat chorus tripudium	154
Psallat praesens haec concio	88
Pulset coelum laus amoena	189
Quem terra pontus aethera	79
Quem terra pontus aethera	92
Quem terra pontus aethera	231
Qui Casinum excolitis	225
Quod speculum laudabile	74
Recreator et purgator	249
Reduxit anni orbita	162
Regem coelestis gloriae	118
Regi perennis gloriae	258
Regis aeterni fulget	242
Regis regum civis ave	174
Remigius praesul	230
Repleta gaudio	191
Res tuae sunt altissime	211
Resultet vox laetitiae	228
Resurrexit leo fortis	25
Rex benedicte benedic	103
Rex Christi vita veritas	230
Rex gloriose martyrum	24
Romam redit Eustachius	137
Rutilat Marthae dies	203
Sacrae parentes virginis	52
Sacrae parentes virginis	82
Sacris solemniis	19
Sacris solemniis	52
Sacrosancte gloriose	241
Salutis reddunt gaudia	156
Salve felix miles Christi	121
Salve festa dies	26
Salva festa dies	27
Salve festa dies	32
Salve Johannes nomine	157
Salve sancta virgo	58
Sancta Annae benedicta	79
Sanctae Annae solemnia	76
Sancta mater ecclesia	156
Sancti baptistae martyris	158
Scilicet dignum beatis	248
Semper Deum mirabilem	177
Sion exsultent filiae	201
Sit pro nobis intercessor	259
Sol claro fulget radio	116
Solemnis dies virginis	194
Sol qui de stella illuxit	82
Solvamus omnes congrua	232
Solve servorum facinus	227
Spes in periculis	257
Spes peccatorum maxima	214
Splendent coeli sedilia	154
Sponsae Christi eximia	171
Spretus livet nec livoris	72
Stella lucente mundo	17
Stirpe Jesse generosa	44
Summe rex regno	263
Summi regis mater virgo	37
Surgit de stirpe regia	132
Tanti viri solemnio	89
Te Christe rex piissime	104
Te decet hymnus gloriae	150
Thomae laetemur annuo	244
Tibi Christe rex gloriae	178
Treviris dum esset stans	208
Tua prece nos insigni	99
Tu nos virgo pia	168
Udalrici gloriosi	247
Ut lux aurorae rutilat	189
Ut queant almum	255
Ut tibi laudes	193
Ut tuae vitae	103
Vastum per orbem canitur	224
Venanti martyr inclite	252
Venantius almificus	252
Venantius sanctissimus	252
Venerandae virginis	193
Veni veni o filia	49

	Seite		Seite
Verbum aeternum prodiens . . .	184	Vexilla regis prodeunt	23
Verbum prodiens a patre. . . .	30	Vexilla regis prodeunt	29
Verbum supernum prodiens. . .	53	Virga de Jesse	46
Vergente mundi vespere	16	Virtus summa coelestium. . . .	16
Vergente mundi vespere	186	Voce clara personemus.	114
Vergente mundi vespere	187	Vulnus per te Victorine	253

Druckfehler und Nachträge.

S. 14. Der Hymnus Nr. 5 ist aus den 5 Antiphonen der ersten Vesper eines Marienofficiums zusammengesetzt; umgekehrt kommt auch der Fall vor, dafs Hymnen in Antiphonen aufgelöst werden.

S. 21. Lies Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52 statt a VII 52.

S. 34. Der Hymnus Nr. 34 findet sich auch in Antiph. ms. Veteris montis saec. 15. Cod. Dusseldorpiens. C. 62; er scheint also ein Hymnus der Cistercienser, nicht etwa wie Nr. 35 spezifisch böhmischen Ursprungs zu sein.

S. 117. Lies in der Überschrift von Nr. 210 Castulus statt Carsulus.

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI

V.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien.

Erste Folge.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

Fues's Verlag (R. Reisland).

1889.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien

des

Mittelalters.

Erste Folge.

Aus

Handschriften und Wiegendrucken

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

Einleitung.

Man hat frühzeitig die Frage aufgeworfen, welcher der beiden Kirchen, der westländisch-lateinischen oder der griechisch-morgenländischen, in der Kunst des heiligen Liedes der Vorrang gebühre. Die Antwort fiel stets, nicht blofs was inneren Wert und Vollendung, sondern auch was Zahl und Fülle betrifft, zu Gunsten der Abendländer aus. „Die Vorzüglichkeit der lateinischen Hymnologie," meinte Augusti, „ist so entschieden, dafs man sowohl in Absicht auf Anzahl und Menge der Kirchenlieder, als in Ansehung des inneren Reichtums derselben die Griechen und Syrer den Lateinern gar nicht an die Seite setzen kann," [1]) eine Ansicht, die noch in neuerer und neuester Zeit von Kayser vertreten ist [2]). War die Frage verfrüht, so war es die Antwort ungleich mehr. Man verglich Sachen, die man nicht kannte, zählte Dinge, die man nicht übersah. Dafs man den hymnologischen Bestand der griechischen Kirche nicht ahnte, liegt zu Tage, seit durch Pitras Untersuchungen das Vierteldutzend liturgischer Hymnen der Griechen auf mehr denn ein Dutzend Folianten angeschwollen, so dafs derselbe ohne Gefahr der Übertreibung ausrufen kann: Nulle part la poésie n'a reçu de l'église un plus grand honneur que dans la patrie d'Homère [3]). Aber man kannte auch den andern Gegenstand der Vergleichung nur höchst mangelhaft; man kannte von dem poetischen Besitze der lateinischen Kirche nur einen Teil, ob die Hälfte, ein Drittel, ob nur ein Zehntel, wird die Zukunft lehren müssen. Vor allem übersah man eine ganze Klasse liturgischer Poesieen, in gewisser

[1]) Denkwürdigkeiten aus der christlichen Archäologie V, 292.

[2]) Beiträge zur Geschichte und Erklärung der ältesten Kirchenhymnen. Zweite Aufl. I, 52.

[3]) Hymnologie de l'église grecque, p. 23.

Hinsicht die wichtigste von allen — die Reimofficien. Denn der Hymnus, die Sequenz, mit denen allein man sich befafste, sind nur ein Teil, ein dienendes Glied an einem liturgischen Gebilde, das Reimofficium aber ist ein sorgfältig gegliedertes, in sich geschlossenes und abgerundetes Ganze, ein liturgisches Tages- und Stundengebet, in dem nicht nur die eingelegten Hymnen, sondern sämtliche Antiphonen und Responsorien, kurz alles, mit Ausnahme der Psalmen und Lektionen, in gebundener Rede, in Rhythmus und Reim gekleidet erscheint. Der mittelalterliche Kunstausdruck für ein solches Officium mit Ausschlufs der Psalmen und Lektionen — also für alle jene Teile des Officiums, welche gesungen, nicht recitiert werden und daher in das Antiphonar gehören, war „Historia“. Derselbe findet sich in tausend und abertausend Rubriken, wie: Istam historiam compilavit magister N.; hodie imponatur historia de sancto N.; incipit nova historia de sancta N., lauter Redewendungen, die nicht von einer Vita oder Legenda, auch nicht von den erzählenden Lektionen der 2. Nokturn zu verstehen sind, sondern nichts anderes besagen wollen, als was wir heute mit dem Worte Officium zu bezeichnen pflegen. Seinem Ursprunge nach erklärt sich dieser Name wohl daher, dafs mindestens die Responsorien, sehr oft auch die Antiphonen[1]) die Geschichte eines Heiligen oder Festes zum Vorwurfe haben. Er hat aber jede Erinnerung an diesen Ursprung abgestreift; denn man redete ebensogut von einer Historia de sanctissima trinitate und einer Historia nova de corpore Christi, in denen von erzählenden Teilen nicht die Spur vorhanden ist.

An solchen Historiae nun, die in poetischer Sprache geschrieben sind, Historiae rhythmatae et rimatae, sind die mittelalterlichen Liturgieen sehr reich. Was ist aber von ihnen durch die bedeutenderen Hymnensammlungen bekannt geworden? Die alten Sammlungen von Cassander, Bebel, Fabricius u. s. w.

---

[1]) Vielfach nehmen nämlich die gereimten Antiphonen, ihrer ursprünglichen Einrichtung getreu, Bezug auf den Psalm, dem sie als Antiphon zugeteilt sind. Im Vorbeigehen sei bemerkt, dafs, wenn auch die Antiphonen geschichtlichen Inhaltes sind, oft ein doppelter Faden der Erzählung nebeneinander herläuft, indem der eine durch die Antiphonen, der andere durch die Responsorien weitergeführt wird. Die Folge ist, dafs beide Erzählungen sich unterbrechen und ablösen und von einer historischen Aufeinanderfolge keine Rede sein kann.

ignorieren dieselben vollständig. Daniels Thesaurus, noch immer das standard-book des Hymnologen, bietet nicht eines. Mone ist der Begriff des Reimofficiums, wie es sich von einem so gründlichen Kenner mittelalterlicher Poesie erwarten läfst, nicht fremd. Er giebt ihn I. S. 264 kurz und gut wieder und bemerkt: „Solche durchaus versifizierte oder gereimte Officien des Chors giebt es mehrere und einige sind in dieses Werk aufgenommen, weil sie zugleich ein Seitenstück zu den versifizierten Messen sind, die schon im 4. Jahrhundert vorkommen.“ Es macht aber ganz den Eindruck, als ob Mone derartige versifizierte Officien häufig nicht als solche erkannt habe. Vollständige oder fast vollständige Officien finden sich bei ihm im 1. Bande nur eines No. 201, ein Officium de corpore Christi[1]); im 2. Bande ebenfalls nur ein ganzes Officium de conceptione B. M. V. (326), noch dazu völlig unzulänglich ediert;[2]) im 3. Bande findet sich ein Officium de s. Margaretha (1042), zwei von der heil. Ursula (1178 und 1183); keines dieser drei Officien ist auch nur halbwegs befriedigend wiedergegeben. So hat z. B. 1042 in der ersten Nokturn nur eine Antiphon, in der zweiten zwei (vielleicht drei, wenn V. 45 die Aufschrift vergessen sein sollte), in der dritten wieder eine. Da in jeder Nokturn drei Responsorien, scheint Mones Handschrift kein monastisches Brevier gewesen zu sein; dann hat er in der ersten und dritten Nokturn jedesmal zwei Antiphonen unter den Tisch fallen lassen. Neben diesen gröfseren treiben allerhand kleinere Bruchstücke von Officien in den drei Bänden umher. So z. B. im zweiten No. 412 de visitatione B. M. V. Als seine Quelle nennt Mone ein Dominikaner-Brevier, ehemals zu St. Peter, jetzt zu Karlsruhe; aus dem, was Mone giebt und nicht giebt, ersieht man, dafs er ein Diurnale vor sich hatte; er ediert nur Vesper- und Laudes-Antiphonen, nur Kopf und Schwanz, der ganze Rumpf,

[1]) Hier fehlen in sämtlichen Nokturnen die Antiphonen. Vgl. auch Officium No. 5 des vorliegenden Bandes.

[2]) Man vgl. No. 12 dieser Sammlung, wo sich das Officium in der richtigen Fassung findet. Geradezu verblüffend wirkt Mones Bemerkung: „Ebenfalls ein ganz gereimtes Officium auf dieses Fest steht in der Hsch. S. 296 des Klosters St. Peter in Salzburg aus dem 12. Jahrhundert, die ich aber nicht verglichen. Sie fängt jedoch erst mit V. 213 an. Ebenso die Hs. des germanischen Museums zu Nürnberg No. 4984 des 13. Jahrhunderts.“ Hätte er sich die Mühe eines zweiten Blickes genommen!

die 3 Nokturnen der Matutin fehlen — avulsum sine trunco caput disjectaque membra. Ebenso ist 892, einige Teile des Dominikusofficiums, ersichtlich einem Diurnale entnommen. Wer aber keine Fragmente edieren will, wo er das Ganze bieten könnte und folglich sollte, der müfste wissen, dafs in einem Diurnale niemals ein vollständiges Officium zu finden ist. Unter No. 908 giebt Mone aus einem Kolmarer Antiphonar zuerst die 5 Antiphonen ad vesperas, und zwar als eine; dann unter 909 aus derselben Handschrift (offenbar einem Antiphonarium monasticum) die 6 Antiphonen der ersten Nokturn ebenfalls als eine, und um das Mafs voll zu machen, legt er in der Anmerkung „beide Lieder“ einem französischen Dichter bei. In Summa ist in den 3 Bänden Mones auch nicht ein einziges unverstümmeltes Officium.

Morel hat in seine kleine Sammlung drei Officien aufgenommen. No. 143 ist das Officium Visitationis des Kardinal Adam Easton[1]), aber wunderlicherweise sind hier sämtlichen Responsorien ihre Versus abhanden gekommen. So z. B. in der 1. Nokturn

R. 1. Surgens Maria gravia
Migravit per cacumina
In civitatem Judae,
Intravit domum propere
Zachariae cum opere
Salutis consobrinae.

So weit Morel. Unter den Tisch fällt:

V. Ut audivit Elisabeth
Salutes mox de Nazareth,
Exclamat mirative.

Es ist kaum glaublich, dafs dem Schreiber des Einsiedler Codex 82 (nach Morel ein Brevier) die sämtlichen Verse sollten in der Feder geblieben sein. Das zweite ist das Officium Karls des Grofsen (444), das dritte das gewöhnliche Katharinenofficium (458), ersteres mit geringen, letzteres mit bedeutenderen Lücken.

Die erste Hymnensammlung, die eine beträchtliche Anzahl von Reimofficien[2]) in unverstümmelter und durchweg in korrekter

[1]) Vgl. Die Hymnen Johanns von Jenstein. Prag 1886. S. 29 ff.

[2]) Übergangen sind in dieser Aufzählung Sammlungen, die keinen hymnologischen Zweck verfolgen, z. B. Analecta Bollandiana, Langebecks Scriptt. rer. Danicarum u. a., sowie vereinzelt edierte Officien; zu nennen wäre noch Milchsack mit einigen wenigen Historiae.

Weise zur Ausgabe bringt, ist die von G. E. Klemming, Hymni. Sequentiae et piae cantiones in regno Sueciae olim usitatae. Holmii 1885 — 1887. Der erste Band seiner Sammlung enthält die Officien folgender 12 schwedischer Heiligen: Ansgarius, Birgitta (2), Botuidus, Brinolphus, David, Ericus, Escillus, Helena, Henricus, Katharina, Nicolaus, Sigfridus, sowie ein Officium patronorum Sueciae. Hierzu kommen im zweiten Bande zwei Officien de corona spinea, eines de visitatione, eines de compassione B. M. V., sowie endlich ein unglücklich ediertes Marienofficium ohne Titel auf S. 133 ff.[1]); der dritte Band enthält noch 6 weitere Officien auf Anna, Barbara, Elisabeth, Joseph, Martha, Thomas Cantuariensis.

Ein Umstand, der eine richtige Edierung mancher Reimofficien erschwert, ist die abweichende Einrichtung der verschiedenen Breviere. Von der höchsten Tragweite ist rücksichtlich unseres Gegenstandes der Unterschied der monastischen und nicht-monastischen Officien. Während in letzteren jede der drei Nokturnen, aus denen sich die Metten (Matutinum) aufbauen, aus je 3 Antiphonen zu ebensovielen Psalmen und je 3 Responsorien nach einer gleichen Anzahl Lektionen besteht, zählt im Monastikon die erste und zweite Nokturn je 6 Psalmen und 4 Lektionen, also auch 6 Antiphonen und 4 Responsorien. In der dritten Nokturn treten an Stelle der Psalmen die diesen Brevieren eigentümlichen Cantica, die stets sub una Antiphona gebetet werden, worauf wieder 4 Lektionen mit ihren Responsorien folgen. Der ersteren Form des Breviers bedienen sich neben dem Säcularklerus Augustiner, Prämonstratenser, Dominikaner und Franziskaner, der letzteren Benediktiner, Cistercienser, Karthäuser, Cölestiner. Die nächste Folge des Unterschiedes ist diese: Ist ein Officium ursprünglich für das Weltpriesterbrevier, wie wir es Kürze halber nennen wollen, geschrieben und ich finde dasselbe in einer Benediktinerhandschrift, so stofse ich auf dasselbe in einer erweiterten, interpolierten Gestalt. Die Mönche mufsten, um sich des Officiums bedienen zu können, dasselbe dehnen; dies geschah selten durch poetische Ergänzung, sondern meist durch Interpolation mittels vorhandenen poetischen und

[1]) Vgl. No. 21 dieser Sammlung. Bei Klemming fehlt die 1. Vesper und sind die Antiphonen der Laudes in einen Hymnus verwandelt.

unpoetischen Materials, das gerne anderen Officien auf dasselbe Fest entlehnt wurde. Wird ein solches Officium aus einem monastischen Breviere ohne weiteres abgedruckt, so hat man einen mit Schlacken durchsetzten und in Unordnung geratenen Text geliefert. Als ein Beispiel kann Mones No. 326 dienen. Um ein Officium aus der monastischen in die gewöhnliche Form umzusetzen, wird man in der Regel das Richtige treffen, wenn man die 6 Antiphonen der ersten und die drei ersten Antiphonen der dritten Nokturn zu je drei auf die drei Nokturnen der Matutin verteilt; die Responsorien sind entweder der Reihe nach in die Nokturnen einzutragen unter Fortfall der drei letzten, oder es ist in jeder Nokturn die vierte zu unterdrücken. Welches von beiden Verfahren im einzelnen Falle das richtige, kann nur durch innere Gründe, mit Sicherheit meist nur dann entschieden werden, wenn es möglich wird, das Officium in nicht-monastischen Handschriften wiederzufinden. Umgekehrt kann aber ein Officium auch ursprünglich für eine monastische Gemeinde gefertigt sein; ein solches Officium aus einem nicht-monastischen Breviere wiedergeben, heifst einen lückenhaften und unvollständigen Text bieten.

Neben diesen grofsen Hauptunterschieden laufen einige kleinere, die indes der Beachtung sehr wert sind. So unterscheidet sich das monastische Brevier der Cistercienser von dem gleichfalls monastischen der Benediktiner, abgesehen von der Verschiedenheit des Hymnars dadurch, dafs die Vesper der Cistercienser vier Antiphonen hat, wo die der Benediktiner fünf aufweist; dafs die Cistercienser die fünf Psalmen der Laudes stets sub una Antiphona sangen und daher mit den überzähligen vier Antiphonen die vier sog. kleinen Horen ausstatten konnten.

Sind solche Antiphonen legendarischen Inhaltes, so läfst sich meist nicht absehen, ob sie an der ihnen naturgemäfs zukommenden Stelle stehen oder nicht; beziehen sie sich aber inhaltlich auf die Psalmen, so läfst sich bisweilen feststellen, dafs eine Antiphon, die meine Cisterciensерquelle als ad Primam gehörig bietet, thatsächlich zu einem Laudes-Psalm gehört. Vor mir liegt beispielsweise ein Barbaraofficium, das ich bisher nur in nicht-monastischen und Cistercienser-Brevieren gefunden; ich bin aber überzeugt, dafs die monastische Form des Benediktiner-Breviers die ‚ursprüngliche und allein richtige ist. Die Antiphon zur Prim lautet nämlich in der Fassung der Cisterciensерbreviere:

Atria laetitiae virgo jubilando subivit
De cellis claris clara trophaea ferens.

Das weist aber mit Händen auf den zweiten Psalm der Laudes. Zur Herstellung der ursprünglichen Form fehlt jetzt nur noch eine Antiphon, die fünfte der ersten Vesper. Zu beachten ist in ähnlicher Weise, dafs die Officien des Dominikanerbreviers die Psalmen der ersten Vesper stets sub una antiphona bieten, wo die des Franziskanerbreviers fünf Antiphonen haben, wogegen letzteres frühzeitig in der dritten Nokturn nur zwei Responsorien hat; dafs in vielen Diöcesen die Officien der ganzen österlichen Zeit nur eine Nokturn, in anderen zwar drei Nokturnen, aber nur eine Antiphon für jede derselben kannten.

Über die Wichtigkeit der Reimofficien für die Geschichte der liturgischen Dichtung des Mittelalters ein Wort sagen, hiefse es verlieren, da die Sache selbstredend ist. Dagegen ist es vielleicht angebracht, flüchtig auf das Interesse aufmerksam zu machen, das dieselben unter metrischer Rücksicht bieten. Selbstverständlich herrscht hier — ganz abgesehen von den Unterschieden, die zwischen Dichtern und Dichterlingen bestehen — eine grofse Mannigfaltigkeit. Der Reimprosa zunächst kommen Officien, die, wie wir sagen würden, aus Knüttelversen bestehen — das Wort hat bekanntlich an sich durchaus keinen tadelnden Beigeschmack — d. h. die den Reim wohl handhaben, aber die Zählung der Silben vernachlässigen, sowie andere (und hierher gehören gerade die ältesten Officien, z. B. das gewöhnliche Gregors des Grofsen und des Apostels Jacobus), die aus silbenzählenden mit blofser Endassonanz verbrämten Zeilen bestehen, ohne sich um einen bestimmten Tonfall viel zu bekümmern, so dafs man in den Handschriften nur zu leicht über sie wie über Prosa dahinliest. Erst wenn man sie rücksichtslos, unbekümmert um die Regeln des Accentes mit Zuhilfenahme der sog. schwebenden Betonung[1]) liest, erkennt man das sie beherrschende strenge Gesetz. Ebendarum dürften dieselben geeignet sein zur Lösung der Frage — Taktwechsel oder schwebende Be-

[1]) Vgl. Huemer, Untersuchungen über die ältesten lateinisch-christlichen Rhythmen, Wien 1879, S. 23 ff.; W. Meyer, Der Ludus de Antichristo und Bemerkungen über die lateinischen Rhythmen des 12. Jahrhunderts, München 1882, S. 56.

tonung? — das Ihrige beizutragen; ebenso die zahlreichen in leoninischen Hexametern aller Art abgefafsten Stücke.

Unter den formvollendetsten Officien zeigt sich rücksichtlich des Metrums eine doppelte Strömung, die eine auf Wahrung gröfstmöglicher Einheit der Form gerichtet, die andere auf Entwickelung reichster Mannigfaltigkeit bedacht. Die erstere steht unserer modernen Geschmacksrichtung näher, die andere bringt in bezeichnender Weise das mittelalterlich-romantische Princip zum Ausdruck, eine parallele Erscheinung zu dem, was wir in der Baukunst beobachten. Während heutzutage die künstlerische Einheit zu fordern scheint, dafs z. B. mindestens in koordinierten Fenstern dasselbe Mafswerk wiederkehre, erkannte das Auge eines Erwin hierin nicht Einheit, Einfachheit und Gleichmafs, sondern Armut, Nüchternheit und Eintönigkeit. Nur in den grofsen Linien und allgemeinen Umrissen suchte man das Gleichmafs festzuhalten, war aber ebenso besorgt, durch möglichste Krausheit des Beiwerks alles Steife und Gleichförmige von demselben fernzuhalten. Dasselbe Streben macht sich in der lateinischen Reimdichtung des Mittelalters geltend, mehr als im Hymnus in den Sequenzen, mehr als in der Sequenz in den Reimofficien. Ein wie bewufstes Streben dies war, verdeutlichen am besten die zahlreichen Traktate über Vers- und Reimkunst, die uns aus jenen Tagen erhalten sind. Möchten wenigstens einzelne derselben zugänglicher gemacht werden; sie würden rascher und sicherer unsere Kenntnis von dem die mittelalterliche Reimpoesie beherrschenden Gesetze fördern, als es die schwierigste und ausdauerndste Beobachtung vermag. Was die Kunst des Strophenbaues, die namentlich im Reimofficium eine sorgliche Pflege fand, betrifft, liefert eine Handschrift des Stiftes Seitenstetten (Cod. CVII) einen interessanten Beitrag. Dieselbe enthält einen „tractatus de rithmis vel rithmorum magistri Tybini“, worin folgende 14 Genera von Strophen unterschieden werden, die, wenn mein Gedächtnis nicht trügt, auch in Wolfs reichhaltiger Arbeit über die Lais, Sequenzen und Laiche nicht erwähnt werden. Kürze halber gebe ich statt schwieriger Begriffsbestimmungen nur die Namen mit Beifügung der Beispiele. Dieselben sind augenscheinlich von Tybinus für seinen Traktat gefertigt; auf Tiefe des Gedankens kam es natürlich dabei wenig an.

1. Cephalicus.

O Donate,
Martyr Christi
Qui fuisti,
  Confer grate
Tibi datum
Coeli statum.

2. Caudatus.

Nicolae,
Prius trahe
  Nos, confessor Domini,
Te sequamur
Et donamur
  Christo summo homini.

3. Pyramidalis.

Dorothea
Virgo bea
  Martyr et egregia,
Dele rea,
Nova crea
  Vitae privilegia.

4. Convolutus.

O Margaretha,
  Tu coelorum angelorum
Nosti secreta
Per passionem,
  Quam pateris justis stateris
Per confessionem.

5. Collateralis.

O digna Christi nuntia,
  Sis solamen peccatori,
    Felix sancta Barbara,
Cui pacem nuntia,
  Hunc junge creatori,
    Ne plebs laedat, Barbara;
Tua sed oratio
  Ad gratiam
    Prosit miserentis,
Hunc coeli det palatio,
  Sagaciam
    Gustet redimentis.

Hierzu die Bemerkung: Secunda cautela, quod talis rhythmus ad minus conservare debet tres consonantias et ad majus quatuor; tres propter differentiam ab aliis, sed quatuor propter regulas praedictas, nämlich die Wirkungssphäre des Reims. Es kommen aber auch Beispiele mit fünf Reimen vor, so z. B. die Antiphona ad Benedictus in No. 43 dieser Sammlung.

6. Laqueatus.

Nobis ostende
Summum coeli jubilum,
Virgo Katherina,
Nos ad montem Sina
Duc post vitae nubilum,
Plebem defende.

7. Cathenatus.

O Maria
Magdalena,
Mater poenitentiae,
Unda plena,
Fons clementiae,
Tu conversionis via.

8. Triangularis.

Elisabeth progenie
Nata de regali,
Nos in aula veniae
Fac ali,
In vita nos terrena
Carnalia despicere
Atque post haec amoena
Inspicere.

9. Excellens[1]).

a) Omnes sancti et electi,
Precamur, nos defendite
Ut possimus via recti
Fore totique perfecti,
Juvamen ostendite.

b) Post carnis ut excidium
Consortes vestri simus
Vitantes omne vitium,
Ne Stygis sorbet limus,
Deus juvet optimus.

[1]) Potest fieri duobus modis.

10. Cruciferus.

Qui laudari vis in vita.
  Veritates stude capere
  Et justum velis sapere.
Mala vitiosa vita.

11. Cruciatus.

Si fueris abs vitio.
  Places Deo,
Fini et initio,
  Gaudens de converso reo
Supplicio
  Solvens hunc a ferreo[1]).

12. Vehemens.

Justum dum perficias,
  Abjicias divitias,
  Delicias
    Utriusque vitae,
Cum justis tunc salvaris,
  Laetaris, fruaris
  Praeclaris,
    Cum dicitur: Venite.

„In praemisso exemplo, so Tybinus, consonantiae vehementer sentiuntur facientes sonum repentinum ut aquae vehementes facientes ictus.“

13. Interstitialis.

Quod amavit Christus dona.
  Sis solamen flentibus,
  Panem esurientibus,
  Da potum sitientibus.
A Christo refers summa bona.

14. Laboriosus.

Esto patiens turbatus,
Maesto faciens solatus,
Haec fidelis claret vita
Nec in caelis aret ita.

Mit Rücksicht auf den Raum mufs ich es leider bei diesem Wenigen bewenden lassen. Über die Art der Wiedergabe der Texte ist früher das Nötige bemerkt worden. Bezüglich der

[1]) Abs fuero Hs.; in allen Beispielen ist aber sonst der männliche Reim zweisilbig.

Varianten brauche ich wohl kaum beizufügen, dafs es bei Officien, die in zahllosen liturgischen Büchern vorkommen, geradezu unmöglich, glücklicherweise aber auch nicht nötig ist, sämtliche vorkommenden Abweichungen aufzuführen. Offenbare Fehler verdienen einen Platz unter den Varianten, solange ein Text auf einer Handschrift ruht; wo aufserdem solche unterlaufen, geschieht es mit Rücksicht auf solche, denen nur die trübe Quelle vorliegt; denn auch hier gilt: Timeo virum unius libri. Es gilt auch rücksichtlich jener, die, auf eine Handschrift angewiesen, von der geringsten wirklichen oder vermeintlichen Unregelmäfsigkeit des Versmafses willkommene Veranlassung nehmen, ihr Licht in geistreichen Konjekturen und Emendationen leuchten zu lassen, um in neun von zehn Fällen statt der verlorenen Drachme doch nur Kehricht in den Händen zu halten. Man denke sich eine Edition Heines in diesem Stile besorgt, und man wird fühlen, was ich meine. Die Musen haben aber zu allen Zeiten ungezogene Lieblinge gehabt, nicht blofs im „Jungen Deutschland", sondern selbst unter den Mönchen des finsteren Mittelalters. —

Vielleicht ist es nicht überflüssig, darauf aufmerksam zu machen, dafs die zahlreichen gereimten Hexameter aus typographischen Rücksichten nicht in einer Zeile gegeben werden konnten, sondern an der Cäsurstelle gebrochen werden mufsten; bei bicaudatis geschieht die Brechung nach der zweiten Cäsur. Um diese Versart auch für das Auge kenntlich zu machen, beginne ich trotz des Reimabschlusses die zweite Hälfte mit kleinem Anfangsbuchstaben.

Noch möchte ich mich einer angenehmen Pflicht entledigen, indem ich meine herzliche Erkenntlichkeit allen denen gegenüber zum Ausdrucke bringe, die mir bei meinen Arbeiten behilflich gewesen. Die Anzahl der öffentlichen und privaten Bibliotheken, deren Vorständen ich mich zu Dank verpflichtet fühle, ist aber leider bereits eine so grofse, dafs ich notgedrungen davon Umgang nehmen mufs, dieselben einzeln hier aufzuführen.

Exaeten, im Oktober 1888.

Guido Maria Dreves.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

SERIES PRIMA.

I. De sanctissima Trinitate.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Sedenti super solium
Congratulans trishagium
Seraphici clamoris
Cum patre laudat filium
Indifferens principium
Reciproci amoris.

2. Sequamur per suspirium
Quod geritur et gaudium
In sanctis coeli choris,
Levemus cordis studium
In trinum lucis radium
Splendoris et amoris.

3. Si nosse vis haec gemina,
Non semina sed lumina
Consideret indago,
Lux Deus est intermina,
De qua res manat gemina,
Tam amor quam imago.

4. Lux non decisa radium
Diffundens per hoc medium
Multiplicat ardorem,
Sic pater gignit filium
Cum ipso spirans tertium
Concorditer amorem.

5. Aeterno patri gloria,
Ex quo subsistunt omnia
Per verbum in amore,
Cujus signavit gratia
Nostra suae praecordia
Imaginis splendore.

Ad Magnificat.

A. O Seraphim jucunditas
Et Cherubim limpiditas,
Thronorum robur, Trinitas,
Fac digne te laudemus;
Memoriae sis unitas
Notitiaeque veritas,
Te utriusque bonitas
Perenniter amemus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem trinum et simplicem
venite adoremus,
Trinumque mentis apicem
Ter-uni praesentemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelum terramque digitis
Qui tribus appendisti,
Praeposuisti conditis
Humanitatem Christi.

2. De Deo Deus prodiens
Se fecit viatorem
Scanditque cursum finiens
Distribuens calorem.

3. Leventur cordis ostia:
Memoria gignenti,
Nato intelligentia,
Voluntas procedenti.

Responsoria.

1. Confirmat hoc mysterium
Sacrarium scripturae,
Nam dixit auctor omnium,
Ut essent creaturae.
Verbum dedit initium
Vertibili naturae.

V. Hoc, summae lucis radium,
Hoc verbum dico filium
Aeternae geniturae.

2. Qui coeli fecit ambitum
Molisque non fecundae
Supertulisse spiritum
Informi fertur undae,
Eundem hic paraclitum
In nos fudit abunde.
V. Per hunc donatur caritas,
Per hunc mentis vacuitas
Impletur gemebundae.

3. Arcani dat indaginem
In opere finali,
Qui plasmans ait hominem
Sermone numerali:
Ad nostram sit imaginem
In apice mentali;
V. Cum simplex esset operans,
Sic tamen ait numerans
Re sola personali.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Excelso regi gloriae
Psallamus sapienter,
Concordet vox memoriae
Notitiae gaudenter.

2. O paucis quondam Trinitas
Sion nota colonis,
Quam laudat grandis civitas
Ad fines aquilonis.

3. Descendit Dei filius
Ad pauperis honorem
Manavit coeli fluvius
Amoris rigans florem.

Responsoria.

1. Quod Abraham ad ostium
Per trium contubernium
Virorum speculatur,
Dum trium differentium
Indifferens dominium
Adorans protestatur;
V. In his vidit indicium
Trium, quorum fastigium
In nullo separatur.

2. Aeterna mundi serie
Conceptum sapientiae
Fert Salomon praeisse,
Paris efficientiae
Communisque laetitiae
Cum Domino fuisse;
V. Tres sunt in throno gloriae
Parens, proles, laetitiae
Per natum nobis missae.

3. Quis aquis vestem tribuit,
Quis spiritum continuit
In manu more doni?
Judaei juris inscii,
Quod nomen ejus filii,
Hoc dicant Salomoni.
V. Jesus, quem, Qui Est, genuit,
Per donum qui nos induit,
Subjectus lotioni.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A coeli, terrae termino
Laus judici venturo,
Levetur trino Domino
Vox, manus corde puro.

2. Supernae lucis radius
In nube fulguravit
Et ignis regi praevius
Contraria purgavit.

3. Cor cantet, vox et opera,
Concordet psalmo lyra,
Nam brachio cum dextera
Rex coeli fecit mira.

Responsoria.

1. Candor lucis, perpurum speculum,
Patris splendor perlustrans saeculum,
Nubis levis intrans umbraculum
In Aegypti venit ergastulum.
V. Virgo circumdedit virum
Mel mandentem et butyrum.

2. A veterani facie
Manavit ardens fluvius,
Antiquus est ingenitus
Et facies est filius,
Ardoris fluxus spiritus,
Duorum amor medius;
V. Sic olim multifarie
Prophetis luxit Trinitas,
Quam post pandit ecclesiae
In carne fulgens veritas.

3. Sequamur testimonium,
Quod patri super filium
Complacuit effari,
Cui spiritus solatium
Columbae per prodigium
Ostendit immorari;
V. Hoc probat turba testium,
Qui signis lucent clari,
Nec haeresis mendacium
His potest refragari.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quam clara testimonia
Nimisque credibilia
Praecelsae Trinitatis
Oracula, miracula,
Imagines et specula,
Quae lucent in creatis.

2. Cum laudibus et jubilis
Colatur increabilis
Patronus populorum,
Quo generata veritas
Donataque suavitas
Sunt pascua coelorum.

3. In te, fons vitae, sitiunt
Te trinum panem cupiunt
In invio vexati;
Dum benedici supplicant,
Ter nomen Dei replicant
Intenti Trinitati.

4. Tres in fornacis medio
Cum quarto quasi filio
Coelestis geniturae
Trino rerum principio
Psallerunt in vestigio
Totius creaturae.

5. „Laudet factura Dominum"
Imponit laudi termimum
In copia sermonum;
In te sit finis carminum,
Per natum, pater luminum,
Et par utrisque donum.

Ad Benedictus.

A. Quam felix coeli civitas,
Cui splendet trina claritas,
Quamque jucunda visio,
Lustrari trino radio
Mulcebris ardoris!
Illustra, Deus oriens,
His, qui sedent in tenebris,
Ne tendat grex caecutiens
Circumdatus illecebris
In viam erroris.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aeterna mens, dum flectitur
In se, par proles nascitur
Notitiae mentalis,
Simplicitatis ratio
Concludit, ut distinctio
Personae sit aequalis.
Jucundaque germanitas
Requirit, ut par caritas
Sit duum medialis;
Hic sanctus exstat spiritus,
Quem donet nobis coelitus
Cum nato principalis.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Musaei Czartoryski O 1211. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. bibl. Rossianae s. sign. B. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15. in forma monastica. C. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851. D. — Brev. ms. S. Odiliae Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. E. — Manuale sec. ritum et ord. sacrosanctae ecclesiae Romanae imp Venetiis 1507. F.

In 1. Noct. **A** 3, 1 Laetentur cordis hostia C; lenentur cordis ostia A. — **R** 1, 7 radium fehlt C. — In 2. Noct. **R** 3, 6 Qui dictant Salomoni A; Hoc dicant Salomoni B; Qui dicunt Salomoni C; Dicantque Salomoni D. — In 3. Noct. **A** 1, 1 Coeli terrarum termino. B. — In 3. Noct. **R** 1, 4 fehlt C; De Aegypto venit D. — **R** 3 fehlt. D. — Ad Bened. **A** 5 Mulcebris amoris A. — Hymnen zum Officium: In 1. Vesp.: In majestatis solio; ad Noct.: O lux beata Trinitas; ad Laudes: Festi laudes hodierni. — Das Schema dieses Officiums ist das des Franciscusofficiums: Franciscus vir catholicus.

2. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, felix ecclesia,
Quam larga Dei gratia
Sic amavit, ut proprium
Daret edendum filium.

2. Res jucunda, res stupenda
Omnibusque praeferenda,
Forma panis ministratur,
Caro Christi manducatur.

3. Panis ille virtuosus
Sumptus non consumitur,
Semper manet gloriosus,
A quocunque manditur.

4. Christus omni fit sumenti
Sed mercede differenti:
Mors est malis, vita bonis
Sacris sub eisdem donis.

5. Hoc qui vesci desiderat,
Cunctos errores deserat
Et fide crescat nimium,
Cibus enim est grandium.

R. O coena magnifica,
Qua carne vivifica
Hora vespertina,
Christe, tibi credulos
Cibasti discipulos,
Sic nobis propina
Tua sacra munera,
Ut in mortis vespera
Fiant medicina;
V. Esca tui corporis
Atque potu sanguinis,
Christe, nos sagina.

Ad Magnificat.

A. Ave, fons deliciarum,
Ave cibus animarum,
Sic in via nos satia,
Ut tandem in patria
Tui vultus dulcedine
Fruamur omni tempore.

Ad Nunc dimittis.

A. O panis vitae
veneranda refectio rite,
Ens caro sincera,
verbum patris, hostia vera,
Nosmet inhaerere
tibi fac, Deus et homo, vere
Atque tui, Jesu,
pie nos ale corporis esu.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnes ad cenam
properent dulcedine plenam
Pervigiles gentes
Christum gustare volentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fructum salutiferum
Dedit eis in prandium,
Dum verbum caro fieret,
Qua sibi caros pasceret.

2. Per frumenti, vini fructum
Fideles multiplicavit,
Dum erroris pellens cultum
Nobis se communicavit.

3. Haereditas nobis redditur
Communione calicis,
Faex culpae tibi solvitur,
Quicunque digne percipis.

Responsoria.

1. Felix tempus et optatum,
Vitulum quo saginatum
Pater filio mactavit,
Stola prima decoravit,
V. Esuriem pellens mentis
Sacris alimentis.
2. Haec est coena praeparata,
Ad quam fuit invitata
Multitudo popularis
Saturanda cibis raris,
V. Mentes nostras renovemus
Ut sic participemus.
3. O quam bonus et quam magnus
Verus est paschalis agnus,
Christus Jesus nobis datus,
Agno legis praesignatus.
V. Gustet ergo populus
Quam suavis sit Dominus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nostrum tibi, Domine,
Sit gratum sacrificium
Satians pinguedine
Nostrum desiderium.
2. Mensa nobis praeparatur,
Domini dum propinatur
Calix, quo inebriatur
Mens et pane solidatur.
3. Sicut cervus linquens montes
Aestu calens petit fontes,
Sic ad eum festinemus,
Fontem vivum ut gustemus.

Responsoria.

1. In figuris sacramentum
Istud praeostenditur,
Dum per regis libamentum
Abrahae occuritur,
Et per panis alimentum
Vinique reficitur.
V. Victor ut revertitur
benedictione potititur.
2. Verum manna modo datur
Nobis in edulium
In deserto quod dabatur
Olim per mysterium
Perierunt hi vescentes
Vita servat nos edentes
V. Umbra rei patuit,
Res figurata latuit.
3. Helias hunc primitus
Datum sibi coelitus
Panem degustavit,
Cujus fortitudine
Montem tuum, Domine,
Dignus visitavit.
V. Cibum in dulcedine
Talem Deus animae
Pauperi paravit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Altaris participatio
In perenni gaudio
Juventutem omnium
Laetificat credentium.
2. Quos Thau Deus insignivit,
Frugum adipe cibavit
Atque melle saturavit,
Petra fluens quod donavit.
3. Beati, qui pascuntur
Salutari hostia
Laudis Deo merebuntur
Cantare praeconia,
Dum in fine locabuntur
In coelesti gloria.

Responsoria.

1. Quod Assuerus omnibus
Quondam optimatibus
Typice paravit,
Hoc grande convivium
Deus jam per filium
Nobis instauravit.
V. Si quis sitit, veniat.
Vitae potum hauriat
Calice praeclaro.

2. Corpus hoc sanctissimum
Accepit in ferculum
Turba duodena,
Cum jam pati voluit
Christus et discubuit
Praeparata cena;
V. Qui indigne vescitur
Illo judicabitur
Sempiterna poena.
3. O manna deificum
Agmen cibans angelicum,
Da nobis, rogamus,
Ut non ad judicium
Sed ad vitae praemium
Te percipiamus;
V. Sic nos tui satia
Sacramenti gratia,
Ne plus sitiamus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Orbem terrae Dominus
Non movendum amplius
Fortiter firmavit,
Petram dum immobilem,
Vivam et esibilem
Eidem substravit.
2. Sciat omnis populus,
Quod vere sit Dominus
Sacer ille panis,
Qui datur in atrio
Dei pro remedio
Usibus humanis.
3. Sitim meam sanguine,
Quem fudisti, Domine
Sitiens in cruce
Dulciter inebria,
Praestans, ut in gloria
Te fruamur luce.
4. Regem regum omnium
Benedicat Dominum
Chorus sacerdotum,
Quorum sese manibus
Praebendum fidelibns
Subjugavit totum.
5. Senes cum juvenibus
Jucundis concentibus
Dominum laudemus,
A quo salutifera
Carnis suae munera
Coelitus habemus.

Ad Benedictus.

A. O miranda pietas,
O praedicanda caritas,
Ut servum famelicum
Satiaret, unicum
Nobis in convivium
Pater dedit filium.
Benedictus sis, Domine,
In coelesti culmine.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Beati, qui esuriunt
coelestem alimoniam,
Satiantur manducando
vivam eucharistiam,
Quam tibi voluntarie
Sacrificabunt, Domine.

Ad Tertiam.

A. Beati, qui vocati
sunt ad nuptias,
Ubi esus agni praebet
regibus delicias,
Bonum hoc delectamentum
Super aurum et argentum.

Ad Sextam.

A. Confortat panis omnia,
Vinumque confert gaudia,
In his nos vivificavit
Christus, coenam dum paravit.

Ad Nonam.

A. Mors divina recolenda
Toties opponitur,
Sacer panis in altari
Quandocunque sumitur;
O quam mirabilia
Sunt haec testimonia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laus sit tibi, Domine,
Qui visus in homine
De coelo venisti
Atque vivum populo
Oris testimonio
Te panem dedisti;
Per tui mysterium,
Magnum in se pretium,
Omnes te precamur,
Ut ablato speculo
Carnis in hoc saeculo,
Perquod retardamur,
Frui tua facie,
Sicut est, in specie
Laeti mereamur.

Brev. ms. S. Floriani XI 428 saec. 15. A. — Brev. ms. Voraviense 152 saec. 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Secoviense saec. 14. Cod. Graecens. 471. add. saec. 15. C. — Diurnale S. Floriani XI 452 saec. 15. D.

In 1 Vesp. R, 10 sacri corporis AB. — R. 11 Jesu Christe AB. — Ad Nunc dim. A fehlt B. — In 3. Noct. A 2, 4 fehlt A.

3. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jesum lauda, ecclesia,
Pro torrente nectaris,
Fluentis a clementia
Corporis, quo cibaris,
Qui factus est hostia
Mundi salutaris.

2. In via poenitentiae
Est corpus Jesu praesidium,
Delens culpam sol gratiae,
Spes et solamen tristium.

3. Ave dulce poculum
Animae sitientis,
Sanguis Christi, fons exsulum,
Venia delinquentis.

4. Se ipsum timentibus
Dat clemens miserator,
Qui solis puris mentibus
Fit dulcis vegetator.

5. O testamentum nobile,
Quod in coena Christus fecit
Est cunctis memorabile,
Quos dignanter se refecit.

Ad Magnificat.

A. O Jesu, salus omnium,
O dulcedo medicinalis,
Et animarum languentium
O panis suavis et vitalis,
Te corde esurientium
Cibus pascuae perennalis,
Ovium pastor et ostium,
Erue nos a cunctis malis,
Sanctorum merces et gloria.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. O panis vitae, Jesu, rex optime,
Nos ciba clementer cibo gratiae,
Nos tecum suscipe, hostes reprime,
Et nos perduc ad regnum gloriae.

Ad Nunc dimittis.

A. O Jesu clementissime,
Sana palatum animae,
Ut tui sacri corporis
Dulcedinem sentiamus
Et igne tui amoris
Succensi in te vivamus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sub sacramento Christum Jesum
Exsultantes adoremus,
Qui se nobis dat vitae esum,
Jubilantes collaudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jesus, in cujus anima
Digne sumptus habitat,
Fugat mala, dat optima,
Virtutibus nobilitat.

2. Laudetur dei clementia,
Qui regnat potenter
In coelis sub corporali praesentia,
Nobiscum manet hic clementer.

3. Carnis Christi sacramentum
Est vitae nostrae alimentum,
Contra hostes firmamentum
Dans virtutum incrementum.

Responsoria.

1. Omnes fideles, agite
Diem piae memoriae,
In qua nobis auctor vitae
Se dedit sub panis specie
In cibum omnis gratiae.
V. Grates Deo et laudes reddite
Et corde hunc toto diligite.

2. Christus panem accipiens:
Hoc est, ait, corpus meum;
Calicem dedit inquiens:
Bibite sanguinem meum.
V. Haec vitam dant animae,
Quam satiant suavissime.

3. O benedicta dextera
Benigni salvatoris,
Quae nobis confert munera
Suavissimi saporis,
Haec pandunt justis aethera
Et dant praemia honoris.
V. Carnis Christi et corporis
Dona sunt magni honoris.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O benedicta dextera
Christi, de qua profluxerunt
Mundo divina munera,
Quae nobis vitam contulerunt.

2. Haec dona melliflua
Morbos curant animae,
Sunt salus perpetua
Et vigor pacis intimae.

3. Accedens homo ad sumendum
CorpusChristi absterge prava,
Omne nefas est pellendum,
Sordes cordis lacrimis lava.

Responsoria.

1. In plures partes si frangatur
Hostia sub panis specie,
Qualibet Christus datur
In multis locis quotidie,
Non frangitur nec dividitur
Sed integer accipitur.
V. Nec plus in multis locis datur,
Quam si minima pars sumatur.

2. Venerandum sacramentum
Divinae eucharistiae
Est justorum nutrimentum,
Pax et salus ecclesiae,
Debilium firmamentum
Et donum indulgentiae.
V. Contra hostes munimentum
Est et sanitatis augmentum.

3. Vultu tuae clementiae
Nos jugiter aspice,
Rex Christe, sol justitiae,
Scelera nostra abjice
Et pleno omnis gratiae
Nos te pane vitae refice.
V. Te esurientes satia,
O sacra eucharistia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum tremore et amore,
Homo fidelis, accede,
Discumbens cum creatore
Cibum divinum commede.

2. Sint procul cuncta vitia,
Sit munda conscientia,
Sumentis sit fides vera,
Adsint virtutis opera.

3. Sit fides, spes et caritas,
Sit in corde et puritas,
Tunc Christi corpus sumatur
Et sanguis ejus bibatur.

Responsoria.

1. Felix tellus virginalis,
Quae mundo fructum protulit,
Panem vitae immortalis,
Qui mortem nostram abstulit
Atque nobis perennalis
Gaudia vitae contulit.
V. Panis vive, nos vivifica
Et transfer ad regna coelica.

2. Sacramentum hoc vitale
In cunctis mundi finibus
Christus in memoriale
Dedit suis fidelibus,
Est aegris medicinale
Et solamen migrantibus;
V. Est spiritale gaudium
Et electorum praemium.

3. O Jesu, nostra gloria,
Te rogamus suppliciter,
Ut sancta sacrificia
Semper sumamus salubriter;
Sint peccatorum venia,
Sint nostra salus jugiter,
Sint a malis custodia.
V. Sint in via nos salvans gratia,
Sint vitae aeterna in patria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. O quantam sanctitatem
Decet cordis hospitium,
Quod in se Deum et hominem
Suscipit regem omnium.

2. Caro cibus, sanguis potus
Sunt dona veri medici,
Quibus curatur aegrotus,
Si digne studet refici.

3. Medicina salutaris
In interitum utitur,
Si non a puris et claris
Cordibus Christus sumitur.

4. Fovet, nutrit et roborat
Corpus Christi gloriosum,
Bonos sibi incorporat;
Opus facit fructuosum.

5. Adjutor in periculis.
Jesu, muni nos in extremis,
Nos tuae carnis epulis
Jungas civibus supremis.

Ad Benedictus.

A. Pax summa et recta via,
Jesu, lapsis manum porrige,
Tua veritas et gratia
Errantes pie corrige,
O vita regens omnia,
A morte reos erige
Et gressus ad coelestia
Nostros clementer dirige.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sol aeterna et lux mundi,
Mentes nostras illumina,
Jesu, fons dulcis sitibundi,
Dans charismatum flumina;
Fac, ut corde simus mundi,
Delens nostra crimina
Da tui vultus jucundi
Nobis aeterna solamina.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. A. — Brev. ms. Altovadense CXLII saec. 15. B. — Brev. ms. Pragense I A. 42. saec. 15. C.

In 1. Vesp. **A** 5, 4 se fehlt A. — Invit. 1 Christum regem A. — In 3. Noct. **B** 1, 4 nostram fehlt A. — Hymnen: Ad Complet.: Cantemus laudis canticum; ad Noct.: Exsultent coeli agmina.

4. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Felix cibans, felix cibus,
Felix libans, a quîs tribus
Felix fit convivium.
2. In quo menti praeparatur,
Non amenti dum gustatur,
Gratiae diluvium.
3. Christus cibans, Christi caro
Cibus esse non ignaro
Sacramenti creditur.
4. Libans autem est sacerdos,
A quo datur haec sacra dos,
Dum voce conficitur.

R. Honor laus devotio
Sacramento unionis,
Per quod animabus bonis
Sacra fit refectio.

V. Pulchre cibi cum cibato
In amore delicato.
Conservatur unio.

Ad Magnificat.

A. O quam dulcis cibus iste,
Corpus tuum, Jesu Christe,
Pacis testamentum,
Tui munimentum
Animam vivificat
Et te, Deus, magnificat.

Ad Matutinum.

Invitatoriam.

Christo regi jubilemus,
Corpus ejus adoremus,
Venite exultemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus cibi praefiguram
Melchisedech coluit,
Panis vinique mensuram
Abrahae dum praebuit.
2. Et sic huic sacramento
Pro veraci munimento
Lex naturae praefuit.
3. Agnus quoque figurabat
Cibum istum, quem vorabat
Judaeorum populus
4. In egressu de Aegypto
Ut praecepit ex edicto
Dei suus famulus.
5. Manna quoque, quod pluebat
In deserto et pascebat
Transeuntem populum,
6. Praesignavit panem istum,
Quem in fide scimus pistum
Per altaris famulum.

Responsoria.

1. Concordantes sunt figurae
Testamenti veteris
Panis vinique juncturae
Jure divi muneris,

V. Amplexantur se scripturae
Utriusque foederis.

2. Omnem Christi caritatem
Sacrum hoc communicat,
Panis dat saturitatem,
Vinum cor laetificat,

V. Animarum libertatem
Conjunctum fortificat.

3. Respice materiem
Binam jam praecedentem,
Verborum maneriem,
Ministrum intendentem;

V. Sic habebis seriem
Hoc sacrum facientem.

4. Porro tria insunt isti:
Primum forma panea,
Est secundum corpus Christi,
Res contenta sub ea,

V. Res signata tertium
Est unio fidelium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nocte illa, in qua sedit,
Pius Jesus et commedit
Pascha cum discipulis,

2. Finem dedit veteri,
Legem volens inseri
Novam novis populis.
3. Sumens panem, de quo edit,
Benedixit atque fregit
Et dedit edentibus
4. Manducate, dicens, eum,
Hoc est enim corpus meum
Omnibus credentibus.
5. Post hoc accepit vasculum
Vini, benedicens poculum,
Sanguinem propinavit,
6. Redemptionis pretium
Et fidei mysterium
Memoriae commendavit.

Responsoria.

1. Virtus Dei multa mira
In hoc sacramento construit,
Quae natura non delira
Facere non potuit;
V. Christiane, haec regira,
Fides ea docuit.
2. Solis verbis adaptatis
Fit transsubstantiatio,
Non corruptis, non mutatis
Panis et vini versio,
V. Nulla rebus in creatis
Est similis mutatio.
3. Conservatur hic in esse
Sine subjecto accidens,
Neque ei est necesse
Subsistere quid succidens;
V. Qualiter id possit esse,
Novit virtus incidens.
4. Rursus, quantus est in caelo
Christus in membris omnibus,
Tantus est sub parvo velo
Et in locis pluribus;
V. Quod fit deitatis telo
Suspensis accidentibus.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Haec sunt mira non miranda,
Si vis Dei potentiae
Attendatur non aequanda
Rerum contingentiae,
Nam, qui potest omnia,
Fecit haec et alia
Naturae non habilia.

Responsoria.

1. In hoc sacro varietas
Est commestionis,
Nam interest diversitas
Malis atque bonis,
V. Et sacramenti qualitas
Vi distinctionis.
2. Sumunt boni, sumunt mali
Sacramentum pariter,
Signo quidem in aequali
Sed re dissimiliter:
V. Inde boni vivunt, mali
Moriuntur graviter.
3. Talis differentia
Est omnium sacramentorum,
Quaerit eucharistia
Accessum prius mundatorum,
V. Sed emundant alia
Repertas sordes peccatorum.
4. Jam pascha vetus transiit
Et novum Christus adiit,
Itaque epulemur
Non in fermento veteri
Sed in azymo sinceri
Et vero delectemur.
V. Qui se non probaverit
Et indignus ederit,
Iudicio reus erit.

Ad Laudes.

Super Psalmos.

A. Homo, qui de coelis venit,
Panem et vinum miscuit,
Per quem gustum mentis lenit
Et vitam tribuit.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex gloriae,
Qui tui memoriae
Dedisti nobis signaculum,
Corporis tui et sanguinis pabulum;
Per ejus virtutem
Aeternam nobis tribue salutem.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Eja, Christe, cibus iste
Te commendat in amore
Et commendat cum dulcore
Mellis gustum gutture.

Ad Tertiam.

A. Fructus es tu virginis
Et in aestu libidinis
Dulce refrigerium,
Et salutis mysterium
Animae et corporis.

Ad Sextam.

A. O quam felix, qui te gustat,
Quam sis dulcis, et venustat
Se virtutum podere
Et manet in pondere
Tuae caritatis.

Ad Nonam.

A. Veni ergo, bone Jesu,
Et cum tuae carnis esu
Praesta nobis libere
Dulce vinum bibere
Tuae bonitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Te Deum magnificat
Hoc tuum sacramentum,
Quod animam vivificat,
Dat gratiae augmentum;
Daemone fugato
Praeservat a peccato,
Vivis et defunctis
Salutem praestat cunctis.

Privatis diebus.

In 1. Noct. Ant.

1. Figuris in veteribus
Multis varietatibus
Hoc sacramentum latuit,
Quod Christus se instituit.
2. In sui memoriam
Ad consequendam gloriam
In carne sua praeviam
Dedit eucharistiam.
3. O grande convivium
Regis Assueri,
Tuum beneficium
Dulce est intueri.

In 2. Noct. Ant.

1. Primus homo pomum edit,
Causam mortis omnium,
Sed secundus corpus dedit
Vitae panem innoxium.
2. Panis indeficiens
Confortans Eliam
Cibus fortis reficiens
Animae usiam.
3. Demus ergo gratias
Panis dispensatori,
Laudes canamus debitas
Mente pura decori.

Brev. ms. Altovadense LXVI saec. 15. A. — Antiphon. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Pragens. XII C 7. B. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Pragens. VII F 8. C. — Brev. ms. Altenbergense saec. 15. Cod. Dusseldorpiens. C. 62. D.

Invit, 2 ejus adorantes B. — In 2. Noct. R 3, 4 succidens = succedens. Privatis diebus. In 2. Noct. A 1—3 nur D. — In Laud. A 1, 4 Et vitam tribuit ABCD. — Hymni: In 1. Vesp.: Ad coenam agni providi; ad Tertiam: Vexilla Christi prodeunt.

5. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix parens ecclesia,
Adest novae laudis notitia,
Dum amoris tanti memoria
Datur nobis in coena regia;
Nam in cibum ex sola gratia
Dat se nobis paschalis hostia.

Ad Magnificat.

A. Transit Christus ad patris solium,
Trahens secum turbam fidelium,
Pane firmans mentes debilium,
Transformatas in corpus proprium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Carnis dominicae
Datum edulium
Laudet mirifice
Turba fidelium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum in mundo corpore
Plantatum sacrae virginis
Nobis gratiae tempore
Fructum dedit dulcedinis.

2. Vinum factum sanguinem
Christus elargitur,
Ex quo mens dulcedinem
Spiritus sortitur.

3. Domine sors calicis
Et haereditatis,
Quos calice reficis,
Junge cum beatis.

Responsoria.

1. Mundum vocans ad agni nuptias
Hora coenae pater familias
Saginati vituli varias
Parat delicias.
V. Ad hoc convivium tam permagnificum
Vocat per filium coetum catholicum.

2. Mundo datum in vitae ferculum
Corpus Christi, sanguis in poculum,
Nutrit digne sumentem populum
Tam sanctum pabulum.
V. Pater namque proprium filium,
Viatori dat in solatium.

3. Verbum vitae carni conjungitur,
In quam panis natura vertitur.
Verus cibus inde conficitur,
Quo Christus sumitur.
V. Solae panis remanent species,
In quas sensus intendit acies.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sacrificii, Domine,
Memor esto fidelium.
Quibus carnis cum sanguine
Das pingue sacrificium.

2. Praeclarus est calix inebrians,
Praeparatur mensa nos satians,
Ne tribulet hostis insidians.

3. Vera fiat confessio
Adsit et exsultatio,
Sensus sit in convivio
Epulantis cum gaudio.

Responsoria.

1. Pauperibus parat convivium
His in coena dans corpus proprium.
Ut in via sit in auxilium,
Quod futurum est eis praemium.
V. Apostolos signat charactere.
Ut deinceps possint conficere.

2. Panis oblatus coelitus
In altari proponitur,
Ex quo bene dispositus
Homo mente reficitur.
V. Confortantem cor panem sumite
Et pro vino sanguinem bibite.

3. Granum excussum palea
Cadens in terram moritur.
Surgit messis triticea,
De qua panis conficitur,
Quo in altaris area
Plebs Christiana pascitur.
V. Nisi lotus ab omni scelere
Non praesumat panem hunc edere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laetus introibo
Ad altare Dei,
In quo vescar cibo,
Quo sanantur rei.

2. Cibavit ex adipe
Christus nos frumenti,
Illud ergo suscipe
Cum corde ferventi.

3. Turtur est ecclesia,
Pulli plebs fidelis,
Quibus dant altaria
Pabulum de caelis.

Responsoria.

1. Felix vitis, quam pater omnium
Transplantavit in hoc exsilium,
De qua fluit vinum egregium
Potu fidelium.

V. Omnes in fide divites
Sunt hujus vitis palmites.

2. Discedentem hinc Dei filium
Digne laudet fidelis concio,
Tunc se dedit nobis in pretium
Pretioso pascens convivio.

V. Quicunque digne se reficit
Iter coeli secure perficit.

3. Terminatis legalibus
Cibum Christus instituit,
Pascha novum fidelibus,
Quibus se cibum praebuit.
In quo praesens fidelibus
Hinc discedens non defuit.

V. Praesens in mentis oculis
Sub sacramenti specie
Semper est cum discipulis
Praebens fluenta gratiae.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae
Collegio fidelium,
Quibus praebet quotidie
Dominus corpus proprium.

2. Pastor, factor omnium
Carnem assumendo
Nutrit gregem ovium
Carne nos pascendo.

3. Scala coeli ponitur
Christus, quam tenendo
Grex fidelis pascitur
Ad coelum tendendo.

4. Linguae laudant, Domine,
Te nostrum pastorem,
Qui carne cum sanguine
Pascis viatorem.

5. Fulget mater ecclesia
In supernis choris
Cibata carne propria
Nostri salvatoris.

Ad Benedictus.

A. Carnis cibum et potum sanguinis
Escam nobis coeli dat agminis,
Ut in hujus campo certaminis
Utriusque firmet cor hominis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen ecclesiae,
Cibus viatorum
Et corona gloriae
Coetus beatorum,
Corpus tuum hodie
Venerantem chorum
Duc soluta scabie
Ad regna coelorum.

Infra Octavam.

Ad Benedictus.

A. In conspectu meo mensam
Parasti, gratiae Deus,
Temet ipsum dans in pensam,
Ne me laedat hostis meus.

Ad Magnificat.

A. Adeps admirabilis
Nobilis frumenti,
Panis delectabilis
Datur sanae menti.

Cod. Praedicatt. Vindobon. s. sign. anni 1462. — Ad Laudes **A** 2, 1 Pauper factor. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 7 scarie. — Dieses Officium ist auf das Schema der Historia de s. Dominico gearbeitet und vermutlich von einem Dominikaner-Dichter. Mit diesem verdient verglichen zu werden das auf das gleiche Schema gearbeitete Officium bei Mone 201; dafs zwischen beiden eine Verwandtschaft besteht, unterliegt keinem Zweifel.

6. De facie Salvatoris.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudibus exsultent
pueri veteresque resultent
Ob faciem Christi,
quae fert pia gaudia tristi.

2. Inclita pictura,
praeclara decore figura,
Adspiciat gentes
laudes sibi retribuentes.

3. Mens mea laudet eum,
qui vivens regnat in aevum
Sic in amore Dei
psallat sacrae faciei.

4. Sint grati psalmi,
da gratiam pneumatis almi,
Victori mortis,
cujus vultum colit orbis.

5. Hierusalem vultum
divino lumine fultum
Lauda nunc hymnis,
quem percutis antea pugnis

R. Fortis et invictus,
cujus vultus benedictus,
Hic demonstratur,
cui laus condigna paratur,
Adjuvet adstantes
et cantica laeta canentes;

V. Det Jesus, ut dignas
valeamus pangere laudes.

Ad Magnificat.

A. Impressam peplo
Jesus effigiem dare saeclo
Dignatur misero
pro consolamine vero;
Quisquis ei servit,
hanc laetus postea cernit,
Quando parebit
judex, quem quisque videbit.

Ad Nunc dimittis.

A. Non pius est cultor
nec Christi verus amator,
Vexilli festum
qui non colit ejus amandum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regnantem
jubilantes magnificemus,
Ejus venerandum
vultum nunc glorificemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signavit Dominus
sacri nos lumine vultus,
Laetificans corda
sub mundi turbine moesta.

2. In Domino fidens
nec ab illo mente recedens
Cum justis vultum
cernet sine fine beatum.

3. Conserva, Domine,
sperantes firmius in te
Atque tua facie
nos laetifica, pie Christe.

Responsoria.

1. Laetetur mundus
hymnorum dramate totus
Virtutum meritis
exornans festa tonantis,
E quibus est festum
recolens vultum venerandum.

V. Ecclesiae vota
jubilamine sunt variata
Ad Domini festa
concelebranda pia.

2. In tanto festo
jubilet plebs corde non maesto
Ora resolvantur
et cantica laeta canantur
Ad vultum Christi
laxent nunc organa cuncta.
V. Omnis homo studeat,
ut jam sua vota promat
Cum psalmis, hymnis
carminibusque piis.
3. Esse Deo gratum
cupimus nostrum famulatum,
Quando sui signum
vultus colimus venerandum,
Munera multa Dei
laus dat hujus faciei.
V. Sit tibi nunc grata,
Deus, haec devotio nostra,
Qua cupimus faciem
magnificare tuum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In virtute Dei
pariter sanctae faciei
Laetantur reges,
congaudent undique plebes.
2. In terra vasta
quaevis generatio casta
Perquirit faciem
Domini Jacob aetheris ob
spem.
3. Est solus aeterna
facies Christi veneranda,
Quam quaerunt multi,
sperant in eam bene cuncti.

Responsoria.

1. In cruce suspensus
et toto corpore tensus
Exhibet afflictam
Dominus faciem benedictam
Ut pius, ut patiens,
ut mundi debita solvens.
V. In cruce monstravit,
quod nos moriturus amavit.
Nam sic inclinat
faciem, sicut oscula poscat.
2. Clara Dei facies
mundi salus et decus et spes
In cruce pendebat,
livores sputa ferebat,
Effulsere decor,
lux, gloria vertice Thabor,
V. Quo viso Petrus
coepit tunc dicere laetus:
Optima res vere
jam nos hic posse manere.
3. Caeditur haec palma
facies quondam satis alma
Et colaphis multis,
maculatur denique sputis;
Redditur a cunctis
nunc illi gloria grandis.
V. Olim velata
fuit ista salutis imago
Et deturpata,
quod probat omnis homo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hinnulus ad montes
cervus properat prope fontes,
Ad Domini vultum
sitit ardens mens mea multum.
2. Verbum supernum
ructet mens pneumate plenum,
Vultum formosum
laudans forma speciosa.
3. Cantemus Domino
sacram faciem venerando,
Cujus ad imperia
se commovet undique terra.

Responsoria.

1. Salvator clemens
e mundo carne recedens
Ob nimium zelum,
quo vult nos scandere caelum,
Donat vexillum,
quo mente feramur in illum.
V. Ut sit nobiscum
Dominus Jesus hic et in
aevum,
Effigiem sanctam
porrigit ipse suam.

2. Ecce salus quanta
per te, Veronica sancta,
Accessit mundo
lapso, misero, gemebundo!
O facies Christi,
populo fer gaudia tristi.
V. Ad te clamamus,
facies sacra, teque rogamus,
Unica spes nostra,
nos dirige, fer super astra.
3. Evulsit costam
sopor ingens missus in Adam,
Quam mundi matrem
Deus aedificavit in Evam;
Sic pater in prolem
misit crucis ipse soporem,
Sub costis et aquam,
sacrum fundendo cruorem,
V. Ex quibus ecclesiam
mox aedificavit amoenam,
Atque suum vultum
sacrum dimisit in aevum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laude tonant voces,
declangunt carmina laudes,
In festo vultus
populus decus induit almus.
2. Ne nos a Christo
vellat cum dogmate ficto.
Hostilis turba,
defende, figura beata.
3. Sindone non propria
facies fuit ecce relicta,
Sic pauper fuerat,
qui saecula cuncta ditabat.
4. O jubar ecclesiae,
praelucens lumine solis,
A tenebris velle
gravidatos crimine molis
5. O facies sancta,
te laude cohors colit ista,
Laudantem Dominum
sustolle tua prece servum.

Ad Benedictus.

A. Ad laudes Domini
populi concurrite cuncti,
Formam verbigenae
nobiscum glorificate.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O facies sacra,
cum mortis venerit hora,
Sis consolamen
nobis praebendo juvamen,
O felix vultus,
hostiles pelle tumultus,
Finem redde bonum,
quod te videamus in aevum.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. — Invit. Eius venerantem. — In 1. Noct. R 2, 2 non fehlt. — In 2. Noct. R 2, 2 pellebat. — Hymnen zu diesem Officium, in 1. Vesp.: Magnum gaudium gignitur; ad Complet: Omnis fidelis gaudeat.

7. In festo s. Lanceae.

In 1. Vesperis.

R. Surge, sponsa ecclesia,
Sponso redde munia,
Cui clavi gravia
Imprimunt vestigia.
Per quod ruit
Gehennalis Sisara;
Nam clavum Jahel malleus
Ejus fixit in tempora.

V. Dulces clavi pungite
Corda nostra, nectite
Christo, sed disjungite
A pravorum capite.

Ad Magnificat.

A. Gaude, pia plebs justorum,
Omne genus Germanorum,
Tantis de muneribus,
Nam clenodia salutis
Tibi dedit rex virtutis
Suis de vulneribus:
Clavos, lanceam et crucem,
Haec sacra magnalia,
Ergo Jesum, vitae ducem,
Excole per omnia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Coelestis regis lanceam
Venite adoremus
Et pro clavis ipsius
Christo jubilemus.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Principes et populi
Convenerunt temere,
Gentiles et increduli,
Christum crucifigere.

2. Jesu, nostra spes suavis
Matris a visceribus,
Est pro nobis fossus clavis
Palmis atque pedibus.

3. Exaltatus crucis ligno
Dum Christus occubuit,
Lanceatus a maligno
Hoste nos eripuit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Hasta regis gloriae
Christum cruentavit,
Dum in crucis arbore
Dominus regnavit.

2. Hunc tremendam lanceam
Omnes adoremus
Et in ejus laudibus
Semper jubilemus.

3. Alme Deus, Deus meus,
Cum clavis et lancea
Semper sis protector meus
Pro tua clementia.

4. Tres clavos cum lancea
Sole clariores
Michael tunc afferet
Contra peccatores.

5. Sempiterna gaudia
Christus tunc donavit,
Cum clavis et lancea
Mortem superavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Collaudemus
Christi clementiam,
Qui per gloriosos
clavos et lanceam
Dat ecclesiae
de inimicis victoriam
Et in coelo vitam
et coronam perpetuam.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Musaei Bohemici s. sign. A. — Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. B. — Brev. ms. Pragense VII A 12. C. — Clm. Monacens. 5199. saec. 15. D.

Wegen der österlichen Zeit nur eine Nocturn, deren Responsorien nicht in gebundener Rede; ebenso die Antiph. ad Benedictus. Das Officium stammt aus der Zeit Karl IV. Hymnen: In 1. Vesp.: Pange lingua; ad Complet: Aeterna Christi munera: ad Matut.: Paschali gaudio; ad Laudes: Verbum supernum.

8. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave rex dulcissime,
Jesu Nazarene,
Pro nobis amarissimae
Datus mortis poenae,
Ut simus digni colere
Sacrae festa coronae,
Dignare cor cumpungere
Felice passione.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dominum
Spinis coronatum,
Pro peccatis hominum
Clavis perforatum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jugis meditatio
Sacrae passionis,
Felix occupatio
Cogitationis.

2. Puncturae dumi vulnerant
Caput generosum,
Vultum sanguis irrigat
Christi speciosum.

3. Oculi deducite
Rivos lacrimarum,
Cruentum adspicite
Lumen animarum.

4. Speciosum verticem
Penetrant dum spinae,
Nostrae mentis apicem
Curant medicinae.

5. Quae caput tuum perforat
Spinarum fixura,
Bone rex, emolliat
Corda nostra dura.

6. Sacer sanguis, arida
Cuncta qui fecundat,
Peccatoris intima
Fletibus infundat.

Responsoria.

1. Salvatorem hominum
Praeses apprehendit,
Diris terrae Dominum
Flagellis offendit,
V. Plange cruentatum
flagris de virgine natum.

2. Terram flore vestiens
Ut scurro denudatur,
Nodos mortis destruens
Columnae alligatur;
V. Quas Sathan involvit,
animarum vincla resolvit.

3. Vis amoris vulnerat
Viscera Mariae.
Fletus unda maculat
Genas tota die;
V. Vastat corda dolor,
quae magis ussit amor.

4. Virga cutis scinditur
Manante cruore,
Judaeus nec compungitur
Nec cessat a furore;
V. Vulnera, livores
pro te gerit atque cruores.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In aerumna vertitur
Cor contritionis,
Dum spina configitur
Sacrae passionis.

2. O spina mirabilis,
O pretiosum sertum,
Quo regis invincibilis
Caput est refertum.

3. Spineta nobilitat
Haec praeclara spina,
Ligna cuncta superat
Virtute cedrina.

4. Haec cum cruce colitur
Condigno honore,
Agni quae perungitur
Roseo cruore.

5. Judex cum advenerit
In sua majestate,
Fulgere mira creditur
Cum crucis claritate.

6. Lignum nullum coaequatur
Germine nec flore
Huic, quod Christi fecundatur
Nobili cruore.

Responsoria.

1. Urbis totam concitant
Milites cohortem,
Regis sui videant
Ridiculosam sortem;
V. Cingunt coccinea
vesteque purpurea.

2. Coronam acutissimis
Sentibus texentes
Capiti sacrilegis
Palmis imprimentes,
V. Opprobriis lassant,
caput ejus arundine quassant.

3. O Dei et hominis
Fili, Jesu bone,
Quid fecisti criminis
Dignum confusione?
V. Cur caput offensum
spinarum cuspide densum?

4. Peccator ego perditus
Tibi, mitis agne,
Fui causa penitus
Confusionis magnae;
V. Tu persolvisti
pro me, quae non rapuisti.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Regis egredimini,
Sponsae delicatae,
Dilectum intuemini
Amore vulneratae,
Rubrum diademate,
Quo mater infidelis
Hunc affixit capite
Synagoga crudelis.

Responsoria.

1. Lancea sanctitur,
lateris dum fons aperitur,
Nectar et hauritur,
si pura mente venitur;
V. Corda facit munda
sanguis, qui currit, et unda.

2. Ecce redemptoris
dolor est medicina doloris,
Quem rubei roris
rubricat unda foris;
V. Nostros languores
curat portatque dolores.

3. Illitus est spinis,
clavis penetratur acutis,
Sanguineis guttis
est maculata cutis;
V. Milleque puncturis
vertex rubet undique duris.

4. Sputa, flagella, minae,
crux, clavi, lancea, spinae
Felici fine
nostrae sint meta ruinae,
V. Rex pie, sentinae
ne tradamur barathrinae.

Ad Laudes.

Super Psalmos.

A. Sumpto diademate
Dominus regnavit,
Quem spinarum schemate
Judaea coronavit.

Ad Benedictus.

A. Cornu salutiferae
Crucis rex erexit.
Umbraculo spiniferae
Coronae caput texit,
Illius, quem desidero,
Sub umbra repausabo,
Devotius ut potero,
in ipso respirabo.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ecce rex mitissimus
Incedit coronatus,
Corona sed durissimus
Est illi cruciatus.

Ad Tertiam.

A. Regum rex induitur
Purpura regali,
Cultu sed despicitur,
Non honoratur tali

Ad Sextam.

A. Sceptrum arundineum
Manibus gestabat,
Tortor quo virgineum
Caput vulnerabat.

Ad Nonam.

A. In terram flexis genibus
Ut regem adorant,
Colaphizant manibus,
Sputis exhonorant.

In 2. Vesperis

Ad Magnificat.

A. Tuae rex, insignia
sacrae passionis;
Instrumenta dulcia
sint redemptionis.
Crucem, coronam, spineam
devoti veneramur,
Immersam cordi lanceam
cum clavis osculamur;
Tuae fac participes
Glorificationis,
Quos praestas esse memores
Crucifixionis.

Brev. ms. Zwethalense 230 saec. 15. A. — Brev. ms. Zwethalense 120 saec. 14. B. — Brev. ms. S. Crucis 280 saec 14. C. — Brev. ms. S. Coronae saec. 15. Cod. Pragens. XII E 6 a. D. — Diurn. ms. Ducumburgense 80 saec. 15. E — Brev. Misnense. imp. Lipsiae. 1502 in nicht monastischer Form, die aber diesem Officium ursprünglich ist. F.

Ad Noct. Alles prosaisch D. — In 1. Noct. A 4, 3 Meae mentis A. — In 2. Vesp. ad. Magn.: Ave rex insignia AE. — Hymnen in 1. Vesp: Hymnum dicamus hodie; ad Complet: Pange lingua.

9. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest nova solemnitas,
Det Deo laudes debitas
Fidelium devotio,
Ut, qui choro psallentium
Dat pro corona gaudium,
Coronam det pro gaudio.

2. Christe, caput ecclesiae,
Qui transfers ad nos hodie
Tui coronam capitis,
Sic exaudi nos, Domine,
Ut in arcto discrimine
Coronemur pro meritis.

3. Judaei, viri sanguinum
Spinis coronant Dominum,
Aeterni regis aemuli,
Pro nobis Dei filius
Fit hircus emissarius
Ferens peccata populi.

4. Gestat coronam spineam
Vestem habens purpuream
Rex in derisum traditus,
Veneremur opprobrium,
Per quod est salus gentium,
Per quod coelorum aditus.

5. Gallia plaudat canticis,
Rex coeli mittit Gallicis
Signum honoris tropicum,
Hoc delectatur climate,
Qui suo diademate
Regnum coronat Gallicum.

Ad Magnificat.

A. O meriti clari
regio, quae visa fuisti
Digna coronari
sacro diademate Christi,
Redde redemptori
grates meritisque perora,
Ut tanto decori
Deus augeat huic potiora.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus hodie
Christo, regi gloriae,
Qui post coronam spineam
Coronam confert auream.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Spineos aculeos
Suffert vir beatus,
Impio judicio
Morte condemnatus.

2. Reges intelligite,
Reges erudimini.
Novum carmen agite
De corona Domini.

3. Ecce benedictio
Dei super populum,
Cui dat pro solatio
Suae palmae titulum.

Responsoria.

1. Occidentem illustrat oriens,
Verum solem nobis adjiciens,
Spem vincendi coronam largiens.
V. Visitat rex omnium
Nostram regionem
Et se nobis exhibet
Verum Salomonem.

2. De torrente bibit miseriae,
Exaltavit caput rex gloriae,
Coronatum spinis angustiae.
V. Regnaturos decet angustia,
Ut coronae monet materia.

3. Felix spina, per cujus stimulum
Sanguis exit, qui salvat populum,
Recolamus agnum anniculum.
V. Hoc rex coeli spinetum hodie
Apud regem deponit Franciae.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lumen vultus Domini
Super nos signatum
Sertum auget homini,
Nobis commendatum.

2. Confregisti terminos
Nostrae pravitatis,
Scuto coronasti nos
Bonae voluntatis.

3. Hodie laetaberis,
Militans ecclesia,
Pacis coronaberis
Et honoris gloria.

Responsoria.

1. De coronis Exodi
Mystice canamus,
Viam nostri commodi
Tropice pangamus,
Quorum fit memoria
Pro coronae gloria.
V. Nova lex praejudicat,
Transierunt vetera,
Spiritus vivificat,
Sed occidit litera.

2. Ut coronam spineam
Caput summi regis,
Mystice sic auream
Habet arca legis;
Arca mens est, azima
Vel fidelis anima;
V. Arca est ecclesia,
Fides est corona,
Cujus aurum gratia
Vel voluntas bona.

3. Ista corona fidei
Decet Christi militem,
Haec fidelis arca Dei
Mentem facit divitem
Divinitus
Auro sancti spiritus.
V. Sit cor tunm arca Dei,
Ut thesaurum tantae rei
Thesaurizes coelitus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir, quem sine macula
Fides coronabit,
Tua tabernacula,
Deus, habitabit.

2. Qui spinarum cuspide
prius cruentatur,
Pretioso lapide
Christus coronatur.

3. Anni suae clementiae
Coronae rex benedicit,
Qui coronis ecclesiae
Suam coronam adjicit.

Responsoria.

1. Altare thymiamatis
Non eget diadematis,
Quod dicitur aureola;
Hoc est sanctorum praemium,
Hoc est amoris cremium,
Aromatis areola.
V. Homo sacrificium
Fructuum duplicium
Super illud immola.

2. Mensa sacra pagina
De corona gemina
Pulchre coronatur,
Per has designatur
Firma spes et charitas,
Et super aurum claritas
Vere figuratur.
V. Post virtutes habitas
Decet, ut jucunditas
Plena subsequatur.

3. Si virtutum gradus isti
Te sustollunt, miles Christi,
Te prudenter provehis;
Rex Francorum, gaudeas
Et praemissis studeas
Coronari laureis.
V. Arcam, mensam et altare
Debes in te deportare
Cum coronis aureis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sertum, quod Bizantium
Miserat Venetiae,
Post argenti pretium
Recipit rex Franciae.

2. Spina, quae pupugerat
Patientem Dominum,
Poenitentes liberat
A punctura criminum.

3. Regis patientiam
Miles imitetur,
Et per poenitentiam
Spinis coronetur.

4. Sacerdotes sacerdoti
Summo benedicite,
Et coronae sacrae doti
Nos haeredes subdite.

5. Te laudamus, Jesu bone,
Qui certantes in agone
Confortas ex munere.
Dum livorem das coronae,
Fac ex tua passione
Nos adversa vincere.

Ad Benedictus.

A. Tu Christe, nostrum gaudium.
Adesto nostris precibus,
Qui cum sanctorum millibus
Veniens ad judicium
Apparebis in nubibus,
Da coronae cultoribus
Coronatorum praemium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O rex clementiae.
Salvator omnium,
Sola spes veniae
Post lapsus criminum,
Precamur hodie
Te sanctum Dominum,
Da genti Franciae
Palmam certaminum,
Coronam gloriae
Post vitae terminum.

Brev. ms. Senonense saec. 13. Cod. Parisiens. 1028 A. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisiens. 746 a B. — Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517 C. — Brev. Othinense imp. Lubecae 1497 D.

A enthält das Officium aus der Zeit Ludwig IX, B und ff. das veränderte. In 1. Vesp. **A** 5: Signum profert victoriae | Corona triumphalis | Simul rex excellentiae | Dignitatis regalis | Sub umbra legis veteris | Praesignata per cycladis | Typum sacerdotalis. BCD. — Ad Magn. **A**: Consecrator coronae spineae | Perpetuae largitor laureae | Fons almae bonitatis | Celebrantes tanta solemnia | Duc ad illa festa felicia | Supernae civitatis | Ubi vera sunt gaudia. BCD. — In 1. Noct. **R** 1, 4 sq: Victor Christus arma victoriae | Suae nobis transmisit hodie. BCD. — **R** 3, 4 sq: O quam felices sunt istae spinae | Vernantes agni roseo sanguine. BCD. — In 2. Noct. **A** 3, 3 sq: Pace coronaberis | In coelesti gloria ABC. — In 3. Noct. **R** 3, 4 sq: Cor fidele gaudeas | Et virtutum studeas. BCD. — In Laud. **A** 1 Spina pungens acumine | Dum carnem Christi perforat | Ejus nos rigat sanguine | Eique nos incorporat. BCD. — Ad Ben. **A** und ad Magn. **A** in 2. Vesp. vertauscht CD. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 7 Huic da familiae. BCD.

10. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
   Quo diadema spineum
   Commendatur memoriae
   Christi cruore roseum.
2. Summum regem gloriae
   Spinis coronatum
   Ridet plebs perfidiae
   Morti condemnatum.
3. O quam felix punctio,
   Quam beata spina,
   De qua fluxit unctio,
   Vitae medicina.
4. Pungens spina vulnerat
   Christum patientem
   Et a morte liberat
   Populum credentem.
5. Spinae rubent sanguine
   Christum cruentantes,
   Mundum lavant crimine
   Coelum reserantes.

R. Felix spina, cujus aculei
   Guttis rubent roris sanguinei,
   Vires frangunt regis tartarei,
   Seras pandunt regni siderei;

V. O spinarum immensa gloria,
   Quae tot nobis praestant remedia

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
   Spina salutaris,
   Decor nostrae patriae
   Et spes singularis,
   Congaudentes gloriae
   Tuae tuearis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Diadema spineum
Christi collaudemus
Sanguinemque roseum
Ejus adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christum sub serto spineo
   Deridet plebs perfidiae,
   Cujus cruore roseo
   Sertum confertur gloriae.
2. Spinas flos sustinuit,
   Flos aeternitatis,
   Vitam vita tribuit
   Morte morti datis.
3. Nos a mortis nexibus
   Christus liberavit
   Et confractis viribus
   Mortis mortem stravit.

Responsoria.

1. Salve, salus patriae,
Mundi medicina,
Serti regis gloriae
Speciosa spina,
Salvos nos in acie
Serves a ruina;
V. Laudantes hodie
te vivere da sine fine.

2. Flos de flore floruit
Deus majestatis,
Mundus hoc refloruit
Flore dignitatis.
Spinas flos sustinuit
Nostris pro peccatis;
V. Nobis condoluit
flos summae nobilitatis.

3. Spina spinae jungitur,
Sertum praeparatur,
Flos spineti pungitur,
Spinis coronatur,
Virgis, palmis caeditur,
Caesus morti datur;
V. In cruce dum moritur,
homini coelum reseratur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quae repellit vitia,
Felix est punctura,
Et quae digna praemia
Justis dat futura.

2. Rex ad bellum properat,
Caput tegit spina,
Crucem portat, superat
Hostem vi divina.

3. Regni rex aetherei,
Tecum fac laetari,
Quos de parte spinei
Serti das ditari.

Responsoria.

1. Dum Christus a crimine
Mundum emundavit,
Suo sacro sanguine
Spinam hanc sacravit,
Sanguinis ex flumine
Victor triumphavit;
V. In serto spinae
mortem moriens superavit.

2. In figuris pluribus
Sertum figuratur,
Inter vepres cornibus
Haerens demonstratur
Aries, sic sentibus
Christus coronatur;
V. Pravorum manibus
sua sancta corona paratur.

3. Populus perfidiae
Speculum sanctorum
Sputis immunditiae
Fecit indecorum.
Vincit auctor gloriae
Regem inferorum;
V. Vincens in facie
fert spinam spes miserorum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelestis militiae
Regem incarnatum
Ridet plebs perfidiae
Spinis cruentatum.

2. Spina Christum graviter
Coronatum pungit,
Poena Christi dulciter
Se laudantes ungit.

3. Felix est conditio
Gloriosae spinae,
Cujus confert punctio
Vitam sine fine.

Responsoria.

1. Spina summum vulnerat
Ovium pastorem,
Ut per spinam conterat
Gregis invasorem,
Gratias grex referat
Laudans salvatorem,
V. Hostem qui superat,
proprium fundendo cruorem.

2. Sertum regum aureum
Respuit salvator,
Vincens portat spineum
Regum imperator,
Sceptrum arundineum
Mundi fert creator;
V. Regnum tartarcum
spoliat mundi dominator.

3. Flos de coelo prodiit
Late dans odorem,
Mundum mundus adiit
Mundi spernens florem,
Spinam, crucem subiit
Nostrum ob amorem;
V. Ad coelos rediit
post sumptum sponte dolorem.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Christus spinae nescius
Spinis coronatur,
Homo spinae conscius
Spinam veneratur.

2. Caput laedit punctio
Spinae gloriosae,
Membra sanat unctio
Poenae virtuosae

3. Vide, Sion filia,
Spina pungit florem,
Per quem vivunt omnia,
Spirat flos odorem.

4. Sertum contumeliae
Regi regum datur,
Per quod regnum gloriae
Nobis reseratur.

5. Pro serti virtutibus
Laus sit salvatori,
Qui pro peccatoribus
Est dignatus mori.

Ad Benedictus.

A. Sertum contumeliae
Tuae, Jesu bone,
Det coronam gloriae
Famulis coronae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
Gloriosa spina,
Sertum regis gloriae,
Mundi medicina,
Praesentis angustiae
Dulcor et resina,
Te laudantes hodie
Serves a ruina.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Laudemus regem gloriae; ad Noct.: Aeterno regi gloriae; ad Laudes: Laudes ad laudes jungite; in 2. Vesp.: Lauda fidelis concio.

II. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Vexilla regis gloriae
Militantis ecclesiae
Laudibus attolantur,
Per quem de mortis nexibus
Mortis confractis viribus
Fideles liberantur.

2. Carnis indutus trabea
Corona Christus spinea
Pro nobis coronatur,
Haec est praeclara galea,
Quam hostis horret framea
Et cedens hebetatur.

3. Facta Dei dextera
Benedicant opera
Cuncta creatorem,

Qui dat nobis munera
Ad sananda vulnera
Sertum et cruorem.

4. Donis praeclaris praediti
Thesauri nobis crediti
Veneremur auctorem,
Qui nobis arma contulit,
Quibus humani perculit
Generis oppressorem.

5. Humiliari voluit,
Quando pro nobis doluit
Rex summae majestatis
Portans coronam spineam,
Quae delet ignominiam
Nostrae fragilitatis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix mater ecclesia,
Adsunt tibi nova solemnia,
Nam corona quondam ingloria
Nunc per orbem refulget gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt dominici
Serti solemnia
Laude multiplici
Plaudat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christum sub serto spineo
Deridet plebs perfidiae,
Cujus cruore roseo
Sertum confertur gloriae.

2. Reges ut vasa figuli
In fine confringentur,
Qui summi regis aemuli
Sertum non venerentur.

3. Adversus Dei filium
Multi insurrexerunt,
Et nocentes innoxium
Cruorem effuderunt.

Responsoria.

1. Spina carens flos spina pungitur.
Per quam culpae spina confringitur,
Spina mortis spinis retunditur,
Dum vita moritur.

V. Per hoc ludibrium
Hostis deluditur,
Mortis dominium
Per mortem tollitur.

2. Coronat regem omnium
Judaea serto spineo,
Stat inter spinas lilium
Vernans cruore roseo,
Spinarum culpae nescium,
Spinae punctum aculeo.

V. Sub decore fulget purpureo
Corpus nitens candore roseo.

3. Felix spina, cujus aculei
Guttis rubent roris sanguinei,
Vires frangunt hostis tartarei,
Seras pandunt regni aetherei.

V. O spinarum immensa gloria
Quae tot nobis parat remedia!

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beati, quorum oculi
Praesentes contemplantur,
Quae tot terrarum populi
Absentes venerantur.

2. Coronae, qua gens impia
Derisit salvatorem,
Devotum cum laetitia
Impendamus honorem.

3. In tua, Jesu, requie
Nos tecum gaudeamus,
Cujus coronam spineam
In terris honoramus.

Responsoria.

1. In Phase quod praecipitur
Moysi immolare,
Sub agni typo creditur
Lex Christum designare,
Cujus sanguis effunditur
In Phase salutare.

V. Hoc aspersus non laeditur,
Nam ad eum non sinitur
Percussor penetrare.

2. Amici Christi, plaudite,
Qui Christum profitemini
Salutis instrumentum,
Trophaea serti pandite,
Per illud datur homini
Victoriae crementum.
V. Adversae partes fugite,
Sumant ministri Domini
Laetitiae concentum
3. Parvipendens coronam auream
Rex coelorum suscepit spineam,
Stat indutus pestem purpuream.
Ut contemnas vestitus trabeam.
V. Jesu Christo conformatus
Vestem quaeras coelibatus.

In 3. Noctorno.

Antiphonae.

1. Nos tecum, judex saeculi,
Fac demum gloriari,
De serti parte spinei
Quos modo das laetari.
2. Videte regem gloriae,
Sanguine cruentatum
Cum suo diademate
De spinis coronatum.
3. Digne chorus fidelium
Coronam veneratur,
Qua redemptorem omnium
Coronatum testatur.

Responsoria.

1. Dum leonis immanitas,
Latet sub agni vellere,
In insontem iniquitas
Insanit prolis viperae,
Justi caput atrocitas
Spinarum stringit vulnere.
V. O quanta humilitas,
Quae monstratur hoc opere,
Cui connexa caritas ,
Satisfecit pro scelere.
2. Aeterni tabernaculi
Rex et redemptor saeculi
Vilescit insensatis,
Indutum forma servuli
Spinis coronant aemuli
Dominum majestatis;
V. Haerent in carne stimuli
Spinarum, sordes populi
Fert liber a peccatis.
3. Hac clara die cantica
Cum dulci pange modulo,
Ecclesia justorum,
Laudes Christi multiplica,
Coronae crescit titulo
Gloria redemptorum.
V. Sub hac mundi spes unica
Donavit se pro populo
Manibus iniquorum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Quo diadema spineum
Commendatur memoriae.
Christi cruore roseum.
2. Summum regem gloriae
Spinis coronatum
Ridet plebs perfidiae
Morti condemnatum.
3. O quam felix punctio,
Quam beata spina.
De qua fluit unctio,
Mundi medicina.
4. Pungens spina vulnerat
Christum patientem
Et a morte liberat
Populum credentem.
5. Spinae rubent sanguine
Christum cruentantes.
Mundum lavant crimine
Coelum reserantes.

Ad Benedictus.

A. Ave spina, poenae remedium,
Servi decus, regis opprobrium;
Tua plaga, dolor, ludibrium
Vitae nobis merentur praemium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
Gloriosa spina,
Sertum regis gloriae,
Mundi medicina,
Praesentis augustiae
Dulcor et resina,
Te laudantes hodie
Serva a ruina.

Brev. Nidrosiense imp. Parisiis 1519. A. — Cod. Sitanstetensis CCXXXII saec. 15. B. — Antiph. ms. Hafniense Ny kongl. S. 8. 3449. saec. 16. C.

B und C geben das kurze Officium, wie es in vielen Diöcesen der österlichen Zeit wegen, in die das Fest fiel, üblich war. Sie beginnen in 1. Vesp. mit der Antiphon ad Magnificat, haben nur eine Nocturn, deren Psalmen sub una antiphona (der ersten) stehen. In dieser kurzen Form steht das Officium bei Milchsack, Hymni et Sequentiae I. S. 48, nur fehlt ihm die Antiphon zum Magnificat in der 1. Vesper. A giebt das vollständige, beziehungsweise erweiterte Officium, wie es für andere Diöcesen hergestellt werden mufste. Hymnen hierzu: In 1. Vesp.: Aeterno regi gloriae; ad Laudes: Lauda fidelis concio.

12. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, mater ecclesia,
Nova frequentans gaudia.
Lux micat de caligine
Rosa de spina germine.

2. Haec est illa stella maris,
Per quam fulsit lux solaris
Cujus festum celebremus
Et juvamen imploremus.

3. O Maria, clausus hortus,
Naufragantis mundi portus,
Placa nobis, qui te fecit,
Matrem sibi quam elegit.

4. Adesto jam supplicibus
Tuis favendo precibus,
Manum benignam porrige
Vitamque nostram dirige.

5. Vinea quondam sterilis,
Deo cultore fertilis,
Vitem fecundam pullulat
Fundentem cunctis pocula.

R. Cordis ac vocis jubilo
Pangamus laudes Domino,
Cujus matris conceptio
Mundum perfudit gaudio.

V. Suscipe devotae
praeconia, Christe, catervae.
Doxa patri, sit honor
genito cum pneumate sancto.

Ad Magnificat.

A. Ave, decus virgineum.
Ave, jubar aethereum,
Nobis praesens solemnitas
Da sit perpes jucunditas,
Tua namque conceptio
Summa est gratulatio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Eja pervigiles
Domino jubilate, fideles,
Conceptumque piae
solemnizate Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, fidelis concio,
Adest ejus conceptio,
Quae delet Evae maculam,
Vitae redonat infulam.
2. Cui Eva obedivit,
Haec serpentis caput trivit,
Jugum spernens nuptiarum
Deo vovit coelibatum.
3. A prophetis praecinitur
Et figuris ostenditur,
Quod mulier procederet,
Quae Deum virgo pareret.

Responsoria.

1. Fulget dies hodierna,
Digna laude sempiterna.
Qua concepta est Maria,
Per quam patet vitae via;
V. Germine regali
nec non et pontificali.
2. Abrahae stirpe generosa
Virgo prodit gloriosa,
Quae nullius per exemplum
Se sacravit Deo templum;
V. Haec admiranda
cunctis est et imitanda.
3. Ecce novum per prophetas
super terram facere
Se promittit auctor, virum
feminam circumdare;
Veneranda novitate
prodeunt miracula,
Jam Mariae praegnans alvus
Dei prolem bajulat.
V. Sanctus obumbravit
huic et spiritus gravidavit,
Fitque parens et virgo manens.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Namque rubus incombustus,
Moysen qui terruit,
Haec est virgo, quae pudore
Salvo Deum genuit.
2. Virga Aaron fructifera
Mariae typum gesserat,
Quae nobis fructum attulit,
Nostram qui famem dispulit.
3. Isaias ille divus,
Secretorum Dei rivus,
Virgae movens mentionem
Pandit hanc conceptionem.

Responsoria.

1. Sicut rosa inter spinas
illis addit speciem,
Sic venustat suam virgo
Maria progeniem,
Germinavit enim florem,
Qui vitalem dat odorem;
V. Cujus cunctorum
laus promitur ore piorum.
2. Virga Jesse de radice
genus duxit inclitum,
Oraculis prophetarum
quod fuerat proditum,
Inde virgam egressuram
Florem Christum parituram;
V. Voce prophetiae
signatur origo Mariae.
3. Prophetalis nubem levem
vox dicit ascendere
Salvatorem Aegyptique
tenebras invisere,
Ut in mortis caligine
Sedentes lustret lumine;
V. Diffugiunt tenebrae,
pandunt secreta latebrae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Abrahae fit prommissio,
Quod illius successio
Velut arena cresceret,
Stellis aequalis fieret.
2. Hoc promissum est impletum
Castae per Mariae fetum,
Quae gignendo granum sevit,
De quo seges tanta crevit.

3. Gratulare et laetare,
Urbs opima Nazareth,
Hodierno fecundaris
Ubertate gratiae,
Casus mortis, salus orbis,
Spes datur et veniae.

Responsoria.

1. Celebris dies colitur,
In qua virgo concipitur,
Quae per obedientiam
Mundo refudit gratiam,
Ut, quod ruit per feminam,
Relevetur per feminam;
V. Ista fuit digna
transgressus tergere signa.
2. Patriarcharum semine,
Prophetarum origine,
Regum atque pontificum
Genus duxit magnificum,
Unde virgo concipitur,
Christi mater efficitur;
V. Nobilis et clara
stirps est, Domino quoque
clara.
3. O Maria, clausa porta,
quam nemo aperuit,
Princeps ille, qui transivit,
Deus et homo fuit,
Nec ingressu nec egressu
violavit clausulam,
Sed, quam prius non habebat,
sumpsit carnis fibulam;
Sic togatus tamquàm sponsus
suo processit thalamo.
V. Perfudit totam,
sacra virgo, te theotocam,
Decrevitque Deus
filius esse tuus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Conceptus hodiernus
Mariae semper virginis
Naevum texit, nexum solvit
vetustae originis,
Moestis reddit laetitiam,
Dat criminosis veniam.

2. Gloriosa semper virgo,
Maria dulcissima,
Precibus te venerantum
annue piissima,
In offensis ne labamur,
A te semper protegamur.
3. Maria plena gratia.
Stirpe concepta regia,
Assistentes tuae laudi
Miserando nos exaudi.
4. O quam larga te perfudit,
virgo, benedictio
Qua deletur, quam induxit
Eva, maledictio,
Intende nostris laudibus,
Beata in mulieribus.
5. Dignare me, laudare te,
virgo et puerpera,
Te laudantes ab aerumnis
leva super aethera,
Potes enim ut Domina
Pandere poli limina.

Ad Benedictus.

A. Benedicta es, Maria,
laus nostra, spes et domina,
Te collaudat, colit, tremit
trina mundi machina,
In tua conceptione
congaudentes confove,
Profutura largiendo
nocitura dimove.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo, salus mundi,
genitrix castissima summi,
Jus proprium partus
cujus non polluit artus,
Vitae porta, viri
lapsus reparatio primi,
Splendida stella maris,
poli regina specialis;
Numen pro nobis
appelle sedulo prolis,
Quos emit care,
morti ne tradas amarae.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Musaei Bohemici s. sign. A. — Cod. Virunensis 38 saec. 12. B. — Brev. ms. Lambacense CLXVI saec. 14. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. E. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. F. — Brev. ms. Sitanstettense CCXXXII saec. 15. G. — Brev. ms. Altovadense 23 saec. 15. H. — Brev. ms. Teplense anni 1353. Cod. Pragens. VII G 23. I. — Brev. ms. Pragense VI E 4. saec. 14. K. — Brev. ms. Crucigerorum cum stella rubea XVIII F 6. anni 1351. L. — Clm. Monacens. (ol. Schaeftlariens.) saec. 12 add. saec. $^{12}/_{13}$. M. — Brev. ms. Voraviense 152. saec. 14. N. — Antiph. ms. Voraviense 29 saec. 14. O.

In 1. Vesp. **A** 1—5 fehlen M. — **A** 3: Haec est botrum paritura | Virgo plena gratia | Qui in crucis nos pressura | convivantes debriat DH, wofür **A** 4 fehlt.

Ad Complet. hat B folgende **A**:

O florens rosa, Domini mater speciosa,
O virgo mitis, o fecundissima vitis,
Clarior aurora pro nobis omnibus ora,
Ut simus digni postrema luce beari.

In 1. Noct. lautet **R** 3 in DH:

Stirps Jesse virgam produxit virgaque florem,
Et super hunc florem requiescit spiritus almus;
V. Virgo Dei genitrix virga est, flos filius ejus.

In 2. Noct. **R** 3 in D:

Candida virginitas paradisi cara colonis,
Hortus conclusus florenti cespite vernans;
V. Quae genuit Dominum progenerare suum,
Ipsa suo nato nos reddat florida virgo.

In BC lauten **R** 3 und **R** 4:

R 3. O beata progenies
Et veneranda series,
Unde surgit ut aurora
Maria virgo decora,
Quae produxit mundo solem,
Verum Dei promit prolem;
V. Haec merito dicta
inter omnes est benedicta.

R 4. Verbum patris mundo fulsit
Virginis per uterum,
Cujus mentem non gravavit
Onus premens scelerum;
Ut super vellus pluvia
Sic descendit in Mariam;
V. Solem justitiae
concludunt claustra Mariae.

In 3. Noct. ad Cantica **A** in den monastischen Brevieren:

Audi, virgo glorifica,
Post filium spes unica,
Clemens et imperiosa,
Nostra dele maculosa,
Acceptans nostra cantica
Impetra fulcra coelica.

Dieselben haben noch folgendes:

R 2. Gloriosa dicta constant de te, mundi domina,
Namque natum proloquuntur veridica carmina,
Tuum te adversus morem generare genitorem;
V. Pro meritis claris per saecula, virgo, bearis.

In 2 Vesp. ad Magn. CEF.

Spes desperatis, fons magnificae pietatis,
Virgineo flore pollens cum matris honore,
Flos inter spinas, nostras sustolle ruinas.

Dieses Officium gehört zu den weitverbreitetsten und findet sich fast in jedem Brevier oder Antiphonar. Es ist eben daher ganz unthunlich, alle Varianten aufzuführen; die wichtigsten sind jedenfalls vorstehend verzeichnet. Die Sache wird erschwert durch den Umstand, dafs sich nicht leicht ermitteln läfst, ob die monastische Form die ursprüngliche des Officiums ist oder nicht. Auch unter den Hymnen, die zum Officium üblich, herrscht grofse Mannigfaltigkeit: In 1. Vesp.: Virgo de Jesse generata stirpe BF; O parens virgo pariens parentem E; Ave maris stella H; ad Noct.: Summi regis mater B; O sponsa Christi fulgida F; ad Laudes: Nunc tibi virgo B.

13. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Deus ante luciferum
In sinu sui patris
Praevidit salutiferum
Conceptum suae matris.

2. Qui de matre sterili
Mariam fecit nasci,
Hunc laudate, pueri,
Nam volens nos renasci.

3. Beatus desiderium
vir suum adimplebit,
Quia coeleste gaudium
Per Mariam habebit.

4. Fiat pax, omnipotens,
Tua in virtute,
Nam mater tua praepotens
Pro nostra stat salute.

5. Sion et Jerusalem
Deum laudaverunt,
Dum Nazareth et Bethlehem
Mariam obtulerunt.

R. Gaudia qui vitae
cupitis, laudare venite
Virginis eximiae
praesentia festa Mariae,
In quis concipitur,
quis nostra salus aperitur;
V. Haec lux sit grata,
sint tempora sanctificata.

Ad Magnificat.

A. Virgo Maria Deum
prae cunctis magnificavit,
Dum concepit eum,
verbo qui cuncta creavit,
Confortans fragiles
ergo cibet esurientes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venite, natum virginis
Omnes adoremus,
Quae expers omnis criminis,
Huic ergo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Matri suae omnia
Deus tunc jubjecit,
Cum super coeli agmina
Eam sedere fecit.

2. Non sunt loquelae habitae,
Maria, nec sermones,
Quibus te laudem debite,
Nam vincis rationes.

3. Portam Ezechielis
Rex gloriae intravit,
Dum voce Gabrielis
Mariam salutavit.

Responsoria.

1. Hodie concepta est
Virgo generosa,
Quae coeli regis mater est
Et summe gratiosa.
Mater haec et filia,
Hic filius et pater;
Quis audivit talia.
Quod virgo est mater?
V. Haec pia mens credit,
omnis ratio quia cedit.

2. Clara per miracula
Hoc festum celebrandum,
Legitur per saecula
Ad solemnizandum,
Unio namque corporis
Cum anima creata
Hujus sacrae virginis
Mox est sanctificata.
V. Hoc est laudanda
devotius et celebranda.

3. Quis timor his esse
poterit, quos virgula Jesse
Protegit a dira
fallentis daemonis ira?
V. De veniae vena
miseris haec gratia plena.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor Mariae verbum bonum
Prorsus eructavit,
Dum angelus per coeli donum
Eam salutavit.
2. Suum tabernaculum
Christus sanctificavit,
Mariae habitaculum
Secrete dum intravit.
3. Gloriosa sunt de te,
Virgo beata, dicta,
Dum Deum concipis in te,
Sis ergo benedicta.

Responsoria.

1. Anna sancta peperit
Natam sanctiorem,
Sed nata de se genuit
Omnibus majorem;
Utrobique raritas,
Nam prima infecunda,
Et virginalis castitas
Panditur in secunda;
V. Deflet natura
periisse in his sua jura.
2. Ut vitrum non laeditur
sole penetrante,
Sic illaesa creditur
Post partum et ante;
Felix haec puellula
Deum generavit
Et pascentem omnia
Sua lacte pavit.
V. Qui genuit matrem,
generavit filia patrem.
3. Vellus rore madet,
dum virgo concipiebat,
Sed rubus inde calet,
quando Christum pariebat,
V. Quando lux oritur
et nostra salus aperitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Salutare Domini
In diem de die,
Qui salutem homini
Per partum dat Mariae.
2. De Maria virgine
Dominus regnavit,
Dum Deum dat in homine,
Qui mortem nostram stravit.
3. In conspectu Domini
Regis jubilate,
Et matri suae virgini
Hymnum novum cantate.

Responsoria.

1. Tu vox apostolorum,
Corona martyrum,
Scientia doctorum,
Regina virginum;
Electorum omnium
Tu salus singularis,
Coeleste nobis gaudium
Post mortem largiaris;
V. Tu cum prole pia
spes nostra, virgo Maria.
2. O misericordiae
Mater et regina,
In valle nos miseriae
Custodi a ruina;
Ob festa specialia
Tua gaudiosa
Duc nos ad coeli gaudia,
Virgo gloriosa.
V. Tu sine spina rosa,
mater Domini speciosa.
3. Stella Jacob faris
vestitaque sole probaris,
Lunam calcaris,
in Aaron fore virga doceris,
Exhinc laudaris
et juste magnificaris;
V. Sed tibi majorem
facit istis natus honorem.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Indutus fortitudine
Deus et virtute,
Dum nascitur de virgine
Humana pro salute.

2. Servite in laetitia
Virgini Mariae,
Quae fuit Dei gratia
Concepta ista die.

3. Sitivit in te, Domine,
Anima Mariae,
Cum passus es pro homine
In tuo mortis die.

4. Christo benedicite,
Omnes creaturae,
Mariae festum agite
Deum pariturae.

5. In sanctis vos quotidie
Dominum laudate
Et in Maria virgine
Prae cunctis honorate.

Ad Benedictus.

A. Israel invictus
Deus exsistat benedictus,
Qui dedit ante patrem
se nobis, denique matrem
Ac se donavit,
proprio nos sanguine lavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Deposuit gentes
Dominus de sede potentes,
Elatos stravit,
humilem Joachim relevavit,
Coeli quando viam
steriles genuere Mariam.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. A. — Antiph. ms. Raigradense $\frac{F}{K}$ I α 1 anni 1325. B. — Cod. Graecensis 875 saec. 15. C. — Brev. ms. Griesense 43 saec. 15. D. — Brev. ms. Cellae Principum saec. 14. Clm. Monac. 7213 add. saec. 15. E. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monac. 14790. F. — Brev. ms. Dominicanum saec. 14. Clm. Monacens. 23154. G. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 62. H. — Brev. Havelbergense imp. Lipsiae 1518. I.

Forma monastica und infolgedessen mit Teilen aus anderen Officien versetzt DEF. — In 1. Vesp. **A** 1—4 fehlen D; **A** 2—5 fehlen G. — Invit. Eja pervigiles etc. AHI. — In 1. Noct. **R** 1, 10 ratioque credit A; quia credit BC. — **R** 3, 6 miseros AB. — In 2. Noct. **R** 1 und 2 verstellt BDF. — In 1. Vesp. hymnus: In tanti festi gloria A; O sancta mundi Domina D.

14. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Alma promat ecclesia
Mariae nunc praeconia,
Sua colens primordia,
Quae mundo praestant gaudia.

2. Ex Davidis progenie
Virgo procedit hodie,
Quae gignet regem gloriae,
Datorem omnis gratiae.

3. Jam salus instat homini
Conceptu matris Domini,
Cujus submissa numini
Nulli suberat crimini.

4. O miranda conceptio
Coeli fatata nuntio,
Regali ex connubio
Procedit sine vitio.

5. Virgo sacrata spiritu
Sancto in conceptus ritu,
Adsis nobis in obitu
Nos salvans ab interitu.

R. Ut stella lucis praevia,
Luna et lux aurorae
Ex pura sunt materia
Solis fultae splendore;
Sic Mariae primordia
Conceptionis more

Quaevis excludunt vitia
Coeli salvato rore.
Nam si sunt exemplaria
Hujus sine squalore,
Cur non originalia
Fulgerent plus decore?

V. Hinc cessent jam contraria
In obloquentis ore,
Dicamus natalitia
Mariae facta flore.
Sit Deo nato gloria
Una cum genitore,
Cum praecedentis gratia
Ex amborum vigore.

Ad Magnificat.

A. Ave, virtutum formula,
Maria maris stella,
Per cujus tu pericula
Ad portum es ducella,
Jam ut in spinis rosula
Latens in ventris cella,
Et veluti sub nebula
Oriris lux novella;
Prodi ut Aaron virgula
Et floreas, tenella,
Quod mundi pascas saecula,
Fructum profer, agnella,
Ut delens mortis pocula
Nobis det vitae mella.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dei patris
Natum ex pura virgine,
Qui conceptum suae matris
Praeservat a crimine.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo minor paulominus
Ab angelis creata,
Est ipsis nihilominus
In coelis jam praelata,
Et sedet Christo cominus
Honore coronata.

2. In sole tabernaculum
Per pneumatis spiraculum
Deus jam aptat sponsus,
Ut fiat habitaculum,
Quo carnis per umbraculum,
Post lateat absconsus.

3. En haec est generatio,
Per quam instat salvatio
Vultum Dei quarentium;
Jam cedit maledictio
Et venit benedictio
Per hanc cunctarum gentium.

Responsoria.

1. Aurora lucis rutilat,
Mariae dum conceptio
In alvo matris pullulat
Coeli conspersa radio;
Hinc mundus laetus jubilat
Cui sic instat salvatio.

V. Adam vetus, quod polluit
Posteritatis vitio,
Adam novus hoc abluit
Hujus natalis gaudio.

2. Beata spes mortalium
Jam sumit hic initium
Conceptione virginis,
Qua salus cunctis redditur,
Ex hac dum Christus nascitur,
Adae damnator criminis.

V. Beata nobis gaudia
Vitae reduxit nuntia,
Mutatrix Evae nominis.

3. Cedit caligo noctium,
Maria fugans noxium
Jam surgit ut aurora
In uteri matricula,
Quae mundi lustret saecula
In sui ortus hora.

V. Consors paterni luminis
Conceptum hujus virginis
Sacravit sine mora.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit verbum bonum
Angelus divinitus,
Dum praedixit partus donum

Mariae humanitus.
Quam elegit sibi thronum
Dei unigenitus.

2. Deus tunc habitaculum
Suum sanctificavit,
Mariae dum corpusculum
In utero formavit,
Tollens peccati stimulum
Hanc mundam praeservavit.

3. De te, Sion civitas,
Sunt dicta gloriosa,
Quam nunc fundavit deitas
In Anna generosa,
Ut tua speciositas
Sit cunctis fructuosa.

Responsoria.

1. Domus pudici pectoris
Templum Dei nunc struitur,
Quae nulla labe deforis
Aut intra se inficitur;
Nam summus ejus artifex
Nil agit in materia.
Cum sit virtutum opifex
Non habens in se vitia.

V. Deus creator omnium
Hic fecit mirabilia
Contra thori convitium
Sic purgans fomentalia.

2. Aeterna coeli gloria
Mundo manifestatur,
Maria vitae nuntia
De coelis nobis datur,
Per cujus nunc exordia
Tristitia fugatur.
Pax, salus et laetitia
In terris inchoatur.

V. Ecce tempus idoneum
Quo vita restauratur,
Nam corpus hoc virgineum
Templum Dei sacratur.

3. Fit porta Christi pervia.
Maria plena gratia
Olim praefigurata,
In ventris jam angustia
Praeter naturae vitia
Conceptu fit fundata,
Quod transeat cum gloria
Rex vitae ferens gaudia,
Et maneat serata.

V. Felix mater multiplici
Laude nimis ornata,
Adjutrix nostra efficì
Velis, virgo beata.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex coeli, terrae, marium
Regnare hic disposuit,
Et sibi struxit atrium,
Quo adorari voluit,
Terris cujus sacrarium
Humanam carnem induit.

2. Lux ecce justis oritur,
Rectis corde laetitia,
Maria dum concipitur,
Nostrae salutis nuntia,
Ex qua salvator nascitur
Nobis dans vitae gaudia.

3. Novum cantate canticum
Mariae, matri gratiae,
Cujus per os angelicum
Conceptus adest hodie,
Ut ipsa sidus coelicum
Solem gignat justitiae.

Responsoria.

1. Genus superni luminis
Conceptu hujus virginis
Se mundo copulavit,
Ex cujus gutta sanguinis
Deus naturam hominis
Sibi coadunavit.

V. Gaudet chorus coelestium,
Nobis creator omnium
Jam coelos inclinavit.

2. Honor matris et gaudium,
Quae virgo gignet filium
Orta de stirpe Jesse,
Patens habet indicium,
Quod praeter omne vitium
Procedit jam in esse.

V. Hujus obtentu virginis,
Qui es damnator criminis,
Nobis velis adesse.

3. Jam nunc paterna claritas
In terris dilatatur,
Evae veternum criminis
Per Mariam purgatur,
Cujus materna puritas
Divinitus sacratur,
Ut hinc aeterna caritas
Humanitus nascatur.

V. Impleta est veridica
Jam vatum prophetia,
Nam ex stirpe Davidica
En oritur Maria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Hanc domum tuam, Domine,
Quae te fovere meruit
Dierum longitudine,
Hanc sanctitudo decuit,
Quod ejus ab origine
Nullo peccato subfuit.

2. Omnes cum laetitia
Nunc Deo jubilate,
Mariae primordia
Devote celebrate,
Ut coeli pandat ostia,
In hymnis hanc laudate.

3. Vias tuas cognoscere
Das, Christe, te quaerentibus,
Dum vis ad partum ducere
Mariam cunctis gentibus,
Ut possit nos conjungere
Tuum vultum cernentibus.

4. Ista est virgo virginum,
Cui praedixit Gabriel,
Quod generaret filium,
Quem vocaret Emanuel,
Hinc benedicit Dominum,
Quia suscepit Israel.

5. Exultent Sion filiae
Et Israel laetetur,
Quod ex David progenie
Virgo egredietur,
Quae gignet regem gloriae,
Quo mundus gubernetur.

Ad Benedictus.

A. Deus ab alto visitavit
Nos suos in hoc saeculo,
Mariae corpus dum sacravit
Matricis in latibulo,
Et post hoc id inhabitavit
In matre carnis modulo,
Natus ut hinc in sede David
Suo praeesset populo,
Quod sua morte liberavit
A poenae mortis vinculo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Mea exsultans anima
Jam Dominum magnificat,
Qui sublata culpa prima
Conceptam me sanctificat
Et intra me humillimam
Templum sibi aedificat;
Ibi jungens summis ima
Carnem sumptam deificat,
Hinc, quod sim beatissima,
Me totus orbis praedicat.

Brev. ms. Plagense s. sign. saec. 15. A. — Brev. ms. Capit. Olomucensis 155. saec. 15. B. — Brev. ms. Capit. Cracoviensis 20 saec. 14. C. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. D. — Brev ms. Voraviense 122. saec. 14 E. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. F.

In 1. Vesp. **A** 1, 4 praęstent B. — **A** 4, 2 praefata nur B. — **R** 2 Luna fehlt A. — **R** 9 Nam si sint E. — **R** 13 cessant BE. — **R** 15 natalia A. — Ad Magn. **A**, 9 Prodit B; 12 profers B. — In 1. Noct. **A** 3, 5 fehlt A. — **R** 1, 3 jubilat BDE. — **R** 2, 2 Jam fuit hoc A. — **R** 3, 1 Cedat A. — **R** 3, 2 noxium fehlt A. — In 2. Noct. **A** 2, 4 inornavit A. — **R** 2, 5 Pro cujus AE. — **R** 3, 6 fecundata A. — **R** 3, 10 mater fehlt ABDE. — Ad Ben. **A**, 2 Nos servos B; 5 idem habitat A; id inhabitat B; 8 Suo praestat A; praeerat B. — Hymnen zu diesem Officium: in 1. Vesp.: O pareus virgo A; Gaude, Sion, quod cypressus BDE.

15. De conceptione BMV.

In 1. Vespe r .

Antiphonae.

1. Ab aeterno ordinata,
Mater Deo praeparata,
Per te cunctis salus data,
Quae per Evam est sublata.
2. Benedicta mulierum,
Stella fundens solem verum,
Jubilare Dei clerum
Tibi carmen fac sincerum.
3. Castae matris coelibatus
Patet Moysi praenotatus,
Quando rubus est monstratus,
Flammis tactus non crematus.
4. Dulcem virga profert florem,
Suavem vitis dat odorem,
Cum jam suum genitorem
Nata parit praeter morem.
5. En antiqua carnis jura
Mutat nova genitura,
Et dum factor fit factura,
Suum perdit jus natura.

R. Sponsum, virgo, paris,
cujus tu sponsa vocaris,
Nescia peccati
genitrix et filia nati;
V. Sana peccantes
et protege te celebrantes.

Ad Magnificat.

A. Gloria reginae
coelorum sit sine fine,
Quae jubar ingessit,
quo nox aeterna recessit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In jubilo dici
debet laus Dei genetrici,
Quae parit absque viro
verbum patris ordine miro.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc est nomen, quod miramur,
Te, quem Deum contestamur,
Humanatum veneramur.
2. In hac forma tam exili
Tu procedis, patris fili,
Tamquam sponsus de cubili.
3. Valvae matris integrales
Nulli viro subjugales,
Hae sunt portae aeternales.

Responsoria.

1. Arens virga fronduit,
Radix Jesse floruit,
Virgo Deum genuit;
V. Ordo naturae
non imperat huic geniturae.
2. Concludens puerulum
Non pandit cubiculum
Virginale pessulum;
V. Intrat et egreditur
Dominus sed non aperitur.
3. Dat praesaga boni
duo signa Deus Gedeoni:
Absque solo vellus,
maduit sine vellere tellus;
V. In te monstratur,
virgo, quod utroque notatur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Partu felix illibato
Stat regina coram nato
In vestitu deaurato.
2. Sicut psalmus hoc testatur,
Dei vultu adjuvatur,
Quem in regno contemplatur.
3. Digne cunctis praeferenda,
De te, virgo, reverenda,
Gloriosa sunt dicenda.

Responsoria.

1. Fontis vivi pocula
Emanant per saecula
Virginis e situla;
V. Inde sitis mentis,
fluit inde fons salientis.

2. Signatum umbraculum
Edidit infantulum
Ut manna vermiculum;
V. Plasma creatorem
genuit, genitrix genitorem.

3. Triste caput colubri
veteris jam calce salubri
Femina calcavit,
quae vita nos reparavit;
V. Quam vetus impegit,
nova mortem mater abegit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eja, mater, gratulare,
Digna Deum generare,
Plaudant astra, solum, mare.

2. Haec est illa coeli porta,
Per quam justis lux est orta,
Umbris illis non retorta.

3. Dum haec virgo gravidatur,
Salutare revelatur,
Per quod mundo salus datur.

Responsoria.

1. Summus praeco dulcia
Fert de coelo nuntia;
Plena omni gratia,
V. Nescia virgo viri
gaudet se prole potiri.

2. Aura sancti spiritus
Crescit venter coelitus
Nulli viro cognitus;
V. Integer et salvus
pudor est, sacer dum tumet
alvus.

3. Sola salus mundi
maris haec in nocte profundi,
Fluctivagis gratum
fert praevia stella ducatum,
V. Per mare tuta via
sit te duce, virgo Maria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Plenitudo deitatis
Intrat sinum castitatis,
In quo Deo mediante
Homo liber fit ut ante.

2. In hac carne, qua velatur,
Trina unus operatur,
Coeli civem in se munit,
Lapsum levat, hostem punit.

3. Haec est ille fons signatus,
Hortus clausus et perflatus
A supernis austro flante,
Quo concepit obumbrante.

4. Fac a patre benedici
Nos, qui tuae genitrici.
Laudes, Christe, personamus
Et in illa te laudamus.

5. Vere partum salutarem,
In quo mater matrem parem
Nullam habet praecedentem
Nec habebit subsequentem.

Ad Benedictus.

A. Pulchrior aurora,
rutilo plus sole decora,
Virgo, tuos verum
solem sine fine dierum
Fac contemplari,
qui gaudent te venerari.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Spes desperatis,
fons magnificae pietatis,
Virgineo flore
pollens cum matris honore,
Flos inter spinas,
nostras sustolle ruinas.

Brev. ms. Campoliliense 3 saec. 14. A. — Brev. ms. Voraviense 122 saec. 14. B. — Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacensis LXXXIX. C. — Brev ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Olomucens. (bibl. publ.) I VIII 4. D. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829 saec. 15. E. — Antiph. ms. saec. 15. Cm. Univ. Monac. 175. F. — Brev. Strigoniense imp. 1484. G.

Bezeichnet als Officium Conceptionis BM. AD; als officium in festo Mariae nivis CEFG; als historia de BM in sabbato B. — In 1. Vesp **A** 2, 4, 5 fehlen D. — **A** 3 ad Nunc dimittis D. — **A** 5 fehlt B, dafür eine prosaische Ant. als **A** 1. — **R** fehlt ABD. — In 1. Noct. **A** 2, 1 Aaron virga C. — **R** 3, 2 Domino signans ros. Gedeonis D. — In 2. Noct. **A** 3, 2 virgo veneranda C. — **R** 1, 3 ex pecula D; aedicula E; sibera C. — **R** 2, 5 genuit factorem D. — In 3. Noct. **R** 2, 1 Cura sancti D; Aulae sancti A; Alvus sancti B. — **R** 3, 2 Flumen agis C. — Ad Ben. 2 nitido luna sole decora C; 3 Virgo tuo clerum D. — In 2. Vesp. ad Magn. hat C:

O Libani palma florens et amygdalus alma,
Quae fructu casti ventris lapsos reperasti,
Per te vita data, lux orta, salus renovata,
Mors est perempta, tibi cuncta plaudant redempta.

16. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salve Deo praeamanda
Oblata voluntarie,
Castitate veneranda,
In templum omnis gratiae.

2. Firmata tu in gratia,
Rectrix misericordiae,
Nos serves a fallacia
Et litis et discordiae.

3. Agne Dei, tibi mater-
ne virgo ista placuit,
Quam elegit sibi pater
Priusquam mundum statuit?

4. Praelecta genitricis
Trinitatis filia,
Memor esto peccatricis
Animae, spes unica.

5. Praesentata, praesentari
Nos Christo fac in patria,
Nostrum cursum consumari
Feliciter cum gloria.

R. O inexcogitabilis,
O Dei ineffabilis
Virtus humilitatis!
Non scio, quis blanditiis
Aut quibus violentiis
Puella castitatis,
Hebraea Judith. invadit
Domum regis et induit
Se veste claritatis.
Divinum cor desipuit,
Unde puella rapuit
Scientiam deitatis.

V. Soror Dei, dissipasti
Thesaurum sapientiae,
Cor divinum vulnerasti
Dispergens fontem gratiae.

Ad Magnificat.

A. O Maria, forma vitae
Et lex omnis munditiae,
Unde fluit totum rite
Exemplar pudicitiae,
Quod in monte est monstratum
Inspiciendum miseris,
Redde natum Deo gratum
Quem te sequente viseris.

Ad Nunc dimittis.

A. Nunc dimittas, fili Dei,
Totum, quo te offendimus,
Supplicamus omnes rei
Matris voluti pedibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad honorem hodie
Sponso praesentatae
Jubilemus Domino
Virginis beatae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsam hanc in juventute
Tibi, Christe, attraxisti,
Cum nos nostra pro salute
Visitare decrevisti.
2. Nec loquelis nec sermone
Plene potest recitari,
Quanta benedictione
Hanc contingat praedotari.
3. Montem scandens tam festiva
Vota complens, ut decebat,
Agitatur repentina
Hoc amore, quo languebat.

Responsoria.

1. Haec est virgo consecrata
Vivum in templum Domini
Voluntate dedicata
Salutem ferens homini,
V. Illi offer donaria,
In ista quaerito Christum.
2. Haec in templum praesentata
Templum Dei efficitur,
Eo magis sublimata,
Quo sibi plus despicitur;
V. Sanctum est templum Domini
Anima credens in ipsum.
3. Ratio accelerata
Hujus sacratae virginis,
Non tardata Deo data
Est expers omnis criminis.
V. Haec desponsata minime
Filio placuisset,
Divo patri ex crimine
Si odio fuisset.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit verbum bonum
Cor gloriosae virginis
Recepturae plenum donum
Paracliti muniminis.
2. In cor matris sunt translati
Montes divini culminis,
Sensus hujus dum sedati
Carent motu libidinis.
3. Omnes coelos transcendendi
Tunc fundamenta posuit,
Mentem cunctis descendendi
Dum humilis proposuit.

Responsoria.

1. Virgo sancta, non miraris,
Ex voto casta permanens
Ut sis mater et vocaris
A voto non resiliens?
V. Castus natus est donatus
Tibi non laedens integra.
2. En in sinu Sunanitis
Senex David incaluit,
Philistaeo corde mitis
Postquam funda praevaluit;
V. Stas in laude Dei fraude
Devicta diabolica.
3. Virgo, dea ex natura
Non es, sed sic ex gratia
Facta, Deum paritura,
Permutans naturalia.
V. Centuplo plus accepisti
Per dona gratialia,
Quam pro Deo dimisisti
Oblata voluntaria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Da nos, virgo, decantare
Praedigna extollentiae
Tibi carmen resonare,
Laudis et reverentiae.
2. Terra plaudat regnaturae,
Exhinc laetentur insulae,
Finiuntur qua figurae
Praefataque prohetiae.
3. Cantum novum decantate
Patri pro tanta filia,
Hanc elegit, jubilate,
Facturam mirabilia.

Responsoria.

1. Cum tu Joseph desponsata
Esses spiritualiter,
Concepisti Deo grata
Verbum suum mentaliter,

V. Ore sponsi osculata
Virgo manens conserata.

2. Ubera tu meliora
Super vinum decrevisti,
Dum per dona dulciora
Fecundari appetisti;

V. Vitam eligens activam
Non spernis contemplativam.

3. O Maria, nescivisti,
Esse mater debuisti
Ex Gabrielis neumate,
Castitatem quae vovisti,
Contra legem non fecisti,
Fecundaris pneumate;

V. Verbum Dei concepisti
Angelo annunciante,
Quod et casta genuisti
Virgo semper, post et ante.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Salve, Hesther, quam non tangit
Lex Assueri nec confrangit
Serpentis sibilatio.

2. Soror Dei praelecta
Propter te non est effecta
Haec legis institutio.

3. Mortis lege liberata,
Non levata, praeservata
Es, crimen ne attingeres.

4. Ratio accelerata
Cogit, Deo te oblata,
In templum ut ascenderes.

5. Hero vero desponsata
Servivisti Deo grata,
Rectrix coeli quo fieres.

Ad Benedictus.

A. Virgo tibi servientes,
Acta tua recolentes
Infantes, mater, attrahe,
Carnis mota passione
Tu a desperatione
Nos pia manu retrahe.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo, templum quae ascendis,
Levitates reprehendis
Et spernis mundialia,
Da peccata nos vitare
Et, quod justum est, amare,
Ut sic post transitoria
Hujus mundi tam immundi
Mereamur semper mundi
Perenni frui gloria.

Cod. Lubicensis: saec. 15. bibl. civit. ol. Fol. 22. — Im Vorderdeckel liest man: „Magister Johannes Hauc, hujus ecclesiae canonicus lector, hunc librum dedit ad pulmentum [sic] Domini decani pro cantanda praesenti historia ad laudem praesentationis virginis gloriosae. Qui et ipse ad jussionem venerabilis capituli Hamborgensis praesentem historiam compilavit.“

Zu diesem Officium gehören die Hymnen: Fac diem festum (in Vesp.) und: Aeterni patris filium (ad Complet.); ebenso die Sequenzen: Salve regina pia und Ave lucis fundamentum, als deren Verfasser somit Mgr. Johannes Hauc anzusehen ist.

17. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Pueri cum senibus
Dominum laudate
Et inclinatis genibus
Mariam adorate.

2. Omnes gentes saeculi,
Dominum laudate,
Universi populi,
Mariam collaudate.

3. Virgo sancta cogitavit,
Templum tuum intravero,

Psallam Deo sicut David,
Quamdiu ibi fuero.

4. Humilis et laetabunda
Mariae praesentatio
Deo nostro sit jucunda
Decoraque laudatio.

5. Seras templi confortavit
Rex coelorum Dominus,
Sancta virgo cum intravit,
Ut succurrat omnibus.

Ad Magnificat.

A. O vos duces et potentes
Superbiam abjicite,
Humiles esurientes,
Ad virginem conspicite,
Quam devotis pro exemplo
Anna praesentavit templo,
Ut virgo cum virginibus
Vacaret lectionibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Reginam coeli Mariam
Concorditer adoremus,
Quae intrans templum Domini
Spem contulit, ut laudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec virgo ab infantia
Portavit jugum Domini,
Quapropter ejus gloria
Non est minor quam angeli.

2. Solem posuit Dominus
In suo tabernaculo,
De quo sole sol est ortus
Tamquam sponsus de thalamo.

3. Innocens et mundo corde
Ascendit montem Domini,
Vixit ibi sine sorde
Et sine dolo proximi.

Responsoria.

1. Joachim ex stirpe David
Annam sibi desponsavit
Castam, pulchram, nobilem;
Erant ambo ante Deum
Justi ac timentes eum
Postulantes sobolem.

V. *Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos.*

2. Anna quippe flens oravit
Et frequenter jejunavit
Vovens Deo firmiter,
Quod si prolem sibi daret,
Ipsam Deo manciparet,
Ut serviret jugiter.

V. *Non vidi justum derelictum nec semen ejus quaerens panem.*

3. Anna ergo impetravit,
Pro quo Deum exoravit,
Et Mariam peperit,
Et hanc postquam ablactavit,
Id quod vovit non tardavit,
Sed confestim reddidit.

V. *Sicut juravit Domino, votum vovit Deo Jacob.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Species et pulchritudo
Mariae Deo placuit,
Castitas et mansuetudo
In vita sua claruit.

2. Virgo sancta, dum intravit
Templi habitaculum,
Dominus sanctificavit
Suum tabernaculum.

3. Virgo templo praesentata,
Ut in eo pasceretur,
Est a Domino fundata,
Ut ex ea nasceretur.

Responsoria.

1. Surgens Maria parvula
Transivit cum matercula
Volens ad oratorium,
Non cogitur nec trahitur,
Quindenos gradus graditur
Non quaerens adjutorium.

V. *Introivit in tabernaculum Dei, adoravit in loco, ubi steterunt pedes ejus.*

2. Alma virgo, dum intrasti
Templum Dei, quod amasti,
Declinans mores hominum,
Sic in illo tu vixisti,
Quod quaesisti, invenisti,
Gratiam apud Dominum.

V. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi.*

3. Hac in terra fructuosa
Sine spina crevit rosa
Productura lilium,
Hoc in templo fulsit stella
Gignens solem et puella
Genitura filium.

V. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anna postquam ablactavit
Mariam, primam filiam,
Ipsam Deo immolavit
Acceptam sibi hostiam.

2. Coeli et omnes angeli,
Mariam adorate,
Et universi populi,
Ipsam simul laudate.

3. Jubilate omnis terra
In psalmis et in cantiçis,
Concrepantes alleluja
Ad laudem sacrae virginis.

Responsoria.

1. Non descendit propter aurum,
Sed quaesivit hunc thesaurum
Dei unigenitus,
Quem in templo loco sacro
Concepit in patris agro
Matris primogenitus.

V. *Tollite portas, principes, vestras et elevamini, portae aeternales, et introibit.*

2. Pretiosa margarita,
Quae in templo es polita,
Te quaesivit Dominus,
Te invenit, te amavit
Teque care comparavit,
Praetulit te omnibus.

V. *Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam, quia altissimus filius praetulit te omnibus.*

3. O Maria coeli porta,
Ex regali stirpe orta,
Haec per te plebecula
Regno Dei praesentetur
Et in eo toleretur
Per aeterna saecula.

V. *Beati, qui habitant in domo tua, Domine, et facie ad faciem videbunt te.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Anna sancta prolem primam
Mariam nominavit,
Quam omnipotenti trinam
Ad templum immolavit.

2. Virgo saepe fruebatur
Divina visione
Angelique utebatur
Crebra locutione.

3. Virgo sancta vigilavit
Deo omni tempore,
Laboravit aut oravit
Corde, ore, opere.

4. Senes atque juvenes,
Hymnum Deo dicite,
Angeli et virgines,
Mariam benedicite.

5. Maria, virgo virginum,
Vacavit Dei laudibus,
Magnificavit Dominum
Prae cunctis mulieribus.

Ad Benedictus.

A. Plebem suam visitavit
Creator saeculorum,
Templum Dei cum intravit
Regina coelorum,
Ergo, virgo, ora regem,
Ut defendat suum gregem,
Tuis enim precibus
Nihil negat Dominus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Stella maris a trimatu
Coepit Deo psallere
Et in virginali statu
Meruit concipere;
Facta mater verum solem
Genuit justitiae,
Educavit suam prolem
Virgo plena gratiae;
Stabat autem cum pendente
Crucis in patibulo,
Moritur cum moriente
Simeonis gladio;
Assumpta nunc a filio
Super choros angelorum
Stellato sedet solio,
Protectrix peccatorum.

Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monac. 19283. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp. Ab aeterno ordinata; ad Complet: Ave maris stella, Virgo Deo grata.

18. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Lauda, mater ecclesia,
Almae matris infantiam,
Cujus immensa gratia
Tibi paravit gloriam.
2. In templo Dei laudibus
Virgo Dei dicata,
A supernis civibus
Gaudet visitata.
3. Omnis ejus actio
In Deum tendebat,
Toto vitae spatio
Meritum augebat.
4. Quidquid egit, penitus
Est forma salutis
Et doctrina spiritus,
Est causa salutis.
5. Quantum facultas sufficit,
Laudent mentes piae,
Nam omnis lingua deficit
A laudibus Mariae.

R. Laudemus omnes Dominum
Qui Mariam implevit gratia,
Ut mediatrix hominum
Apud Deum esset propitia.

V. Haec est mater misericordiae,
Per quam venit ad nos rex gloriae.

Ad Magnificat.

A. Ave Maria, plena gratia,
Per quam datur misericordia,
Salus, vita, honor et gloria,
Sis benedicta inter omnia.
Sis benedicta super omnia,
Te laudent, te adorent omnia,
Sacra haec tua praesentatio
Sit coeligenis gratulatio,
Sit terrigenis exsultatio
Et sempiterna benedictio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Salve, stella maris,
jubilo sancto veneraris,
Sit tuus adventus
simul introitus benedictus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Infans lactensque in via,
Dei genitrix futura,
Infertur in templum pia
Suae genitricis cura.
2. Quod prophetae praecinerunt
Ob Christi memoriam,
Hoc coeli enarraverunt
Admirantes gloriam.
3. Montem Dei haec ascendit
Innocens per omnia
Virgo mater, nec attendit
Vana mundi gaudia.

Responsoria.

1. Advenisti, desiderabilis
Omnium saeculorum saeculis,
Virgo et mater venerabilis,
V. Salve flos campi,
lux coeli, gloria mundi.
2. Quam praeelegit eam Dominus
Ex multis millium millibus!
In templo praesentatur Domino
Debito parentum officio.
V. Imperitans cunctis
infans gestatur in ulnis.
3. Benedicta speciosa,
Virgo virginum generosa,
Tibi plaudit
Omnis coeli militia,
Te collaudat
Omnis sancta ecclesia.
V. Omnes exsultent
et laudes voce resultent.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Humilis in templo lata
Adstat in coelestibus
Super omnes trabeata
Nunc virtutum vestibus.
2. Praefert ipsa templo sisti,
Prout istud lex mandavit,
Ipsa tamen templum Christi,
Quod altissimus dicavit.
3. Quam mira, quam gloriosa
De te dicta, Dei castrum,
Nunc praeclara, nunc formosa
Super omne regnans astrum.

Responsoria.

1. Miris varietatibus,
Omnigenis ornatibus
Procedit ecce splendida
Regis coelorum filia,
V. Virgo et sponsa Dei
dignaque mater ei.
2. Igne Dei fragrans,
mira dulcedine fraglans,
Sancta Deo viva
placens hostia, virgo Maria,
V. Spirat odore bono
coelesti praedita dono.
3. Praefigurata coelitus,
Repromissa divinitus,
Virgo prodit spectabilis,
Omnibus desiderabilis.
V. Effloret virga,
pia regia virgo Maria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Flos in floris tempore
Ad locum floris mittitur,
Sic de floris corpore
Gloriose concipitur.
2. Jesu flos, virga Maria,
Verque tempus floris,
Floris Nazareth patria
Plena sunt decoris.
3. Candens flos multiplicat
Virgulae decorem,
Conceptus glorificat
Mariae pudorem.

Responsoria.

1. Ave, gemma principalis
Universae sanctitatis,
O Maria, o quam pia,
O benigna, o quam digna!
V. Virgo, omni hora
Natum pro nobis implora.
2. Omnes gentes, attendite
Ad tam pulchrum spectaculum,
Deo gratias agite,
Qui sic dilexit populum;
Mariae formam sumite,
Quae virtutis est speculum.
V. Virgo sancta templo data
Post facta est Dei templum,
Est plebs Deo grata
Mariae sequens exemplum.
3. Gaude et laetare
Urbs nobilissima
Civitas regis
Summi Jerosolyma
Adorna templum sanctum
Et altare gratulare

Israel, et jucundare
Ecce advenit pia
Virgo Maria,
Terrarum domina,
Coelorum regina.
V. Haec est civitas Dei,
Templum Domini,
Et sacrarium
Spiritus paracliti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Surgis ut aurora,
benedicta Maria decora,
Respicias famulos
nos, pia virgo, tuos.

2. Ignis diurnus
ut nos illuminet intus,
Sancta Maria, tuis
obtineas meritis.

3. Prava refrigeant,
in nobis, sancta calescant,
Christus ut hoc donet,
mens pia nunc vigilet.

4. Splendida formosa,
mitis, dulcis, generosa,
Nos agnosce tuos,
pia sit tua cura super nos.

5. Nil tibi difficile,
nil quippe negat puer ille,
Nasci dignatus
de te mitissimus agnus.

Ad Benedictus.

A. Benedicta dulcis virginuncula,
Judicis Jesse virgula,
Columba sine macula,
Regis aeterni filia,
Columna templi fulgida,
Placens et viva hostia,
O decora infantula,
Maria splendidissima.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Novae laudis adest festivitas,
Grata mundo ac coeli civibus,
Qua beatae Mariae virginitas
Templo data est a parentibus.

Ad Tertiam.

A. O virgo sancta,
mater Domini veneranda,
Nos rege, nos serva,
rogitat te nostra caterva,
Quo te ductrice
capiamus pascua vitae.

Ad Sextam.

A. Benedictus virginis filius,
Replens matrem misericordiae,
Advocatam dans hanc propitius,
Ne quisquam exceptus sit gratiae.

Ad Nonam.

A. Oliva fructifera,
Mater pietatis
Fugans mundi scelera,
Stella claritatis,
Per quam cuncta prospera
Dantur nobis gratis,
Nos tandem in aethera
Transfer cum beatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnis fidelis anima,
Lauda Dei magnalia,
Cujus misericordia
A saeculo in saecula.
Quae respexit
Mariae humilitatem,
Quam exaltavit
Ditando matrem virginem;
Ejus prece ac meritis,
Christe, miserere nobis.

Brev. ms. Secoviense anni 1380. Cod. Graecens. 1424. add. saec. 15. A. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 72. B.

In 1 V. **A** 1—5 fehlen B; dafür:

A. Veni, dulcis virguncula,
Radicis Jesse virgula,
Columba sine macula,
Regis aeterni filia,
Columna templi fulgida,
Placens et viva hostia,
O decora infantula,
Maria splendidissima.

R Gaude et laetare etc. B. — In 1. Noct. **A** 2, 4 Christi gloriam A. — **R** 2, 1 O quam praeclegit A. — **R** 2, 3 Ipsa in templo A. — In 2. Noct. **R** 1, 1 Maria miris A. — **R** 1 in B;

R. Offertur sanctum Domino vivens holocaustum
Divini totum spiraminis igne crematum
V. Hoc super altare dulci fit odore suave.

R 2, 1 Dei ardens A. — **R** 2, 6 dedita A. — **R** 3, 5 Effloret ergo A. — **R** 3, 6 pia regina A. — In 3. Noct. **A** 1—3 prosaisch B. — **R** 1. Miris varietatibus etc. B. — **R** 2. Ave gemma etc. B. — **R** 3 prosaisch B. — **R** 3, 2 Nobilissima civitas A. — **R** 3, 3 Jerosolyma fehlt A. **R** 3, 9 sq. pia virgo fehlt A. — Ad Ben. **A** in B = Ad Tertiam **A** in A. — Ad Horas **AA** fehlen B. — Ad Primam **A**, 3 virginitas fehlt A. — Ad Tertiam, 1 sancta Maria A. — Ad Tertiam, 5 te duce A. — Ad Sextam, 4 Nequisquam deinceps A. — Ad Nonam, 1 fructifera Maria A. — Hymnus in 1. Vesp: Omnes fideles, ad Noct.: Sacrae parentes virginis; in Laud.: O Dei sapientia. A.

19. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ave, nubes empyrea,
Ex humilitatis vapore
Levaris ad aethera
Veri solis calore,
Quem pelle tegis lucida,
Virginitatis decore.

2. Per te rigantur arida
Ex flebili livore,
Per te vetusta macula
Lavatur a squalore,
Tu cuncta tollis jacula
A sceleris ultore.

3. Tu sola soli pervia
Integritatis flore,
Tu pia sis intervia,
Ne solis in furore,
Flamma nos urat torrida
In diei fervore.

4. Tu, pia, per umbracula
Ducis ab errore
Ad pacis habitacula
Ab Aegypti pavore,
Viam monstras per devia
Solis in pallore,
Quem protulisti pervia
In Israel decore.

5. Tu flante sancto pneumate
Pura ab Evae rheumate
Ad templi pergis limina,
Ad sponsi tui servimina,
Cujus aulam subisti;
Ex aula tui corporis
Deus homo prodiit.

R. Alma coeli imperatrix,
Quae creatoris tui facta es genitrix,
Merito tibi obediunt omnia,
Nam tibi obedivit,
Qui cuncta regit entia.

V. Surge, regina gloriae,
Tuo trahe levamine
Ad te flentes de lacu miseriae.

Ad Magnificat.

A. Mater multarum gentium
In hac valle degentium,
Ad templum nos tecum suscipe.

Mentes nostras sic perfice,
Ut adaequetur voluntati
Nostrum velle tui nati,
Ut post templum temporale
Mereamur aeternale
Tuo ductu ingredi.

Ad Nunc dimittis.

A. Fons hortorum puteus,
De quo fluxit Christus natus.
Jam ad templum praesentatur,
Per quam mundus liberatur
Ab infernorum clibano.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Templum Dei cum Maria,
Venite, subintremus,
Jubilemus summo regi
Laetantes cum Maria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lunam plenam illustravit
Sol, qui mundum visitavit
Apparens hominibus,
Paulo minus minoratus
A supernis civibus.

2. In sole tabernaculum
Carnis per umbraculum
Christus collocavit,
Rex de suo solio
Tamquam sponsus de thalamo
Laetus permeavit.

3. Haec est, quae sine macula
Ad Dei tabernacula
Nutu Dei dirigitur,
In aeternum non commovebitur.

Responsoria.

1. Ad aeterni patris templum
Laeta permeavit
Jam Maria, Christi templum,
Quod filius post triduum
Resurgens reparavit.

V. *Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei.*

2. Virga non naturae more
Sed fecunda coeli rore
Profert fructum salvo flore,
Qui gustum Adae terminat.

V. *Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus.*

3. O tempus salutare,
Quo coeperunt commeare
Parentes cum filia
Ad Dei domicilia;
Jam Abraham gavisus,
Resultat paradisus.

V. Salve festa dies,
toto venerabilis aevo.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adducentur regi
Virgines post eam,
Per amorem Dei
Imitantes eam,
Per florem deitatis
Ad templum claritatis.

2. Vivus fons civitatem Dei
Laetificavit coelitus,
Per quem potatur penitus
Sitis antiquae spei.

3. O felix Dei civitas,
In te virtutum unitas;
Quam gloriosa dicta
Sunt de te, benedicta,
Ut virgo conciperes
Et virgo Deum pareres.

Responsoria.

1. O formosa florens rosa;
Ad sodales
Gratiosa,
Inter quales
Nulla tibi similis

V. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.*

2. Ista Rebecca filio
Lenitiem membrorum
Tanto tegit consilio
Pelliculis hoedorum,

Patris benedictionem
Tulit ad nostram generationem.
V. *Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.*

3. Castitatis genitrix
Christi suavissima nutrix
Post te vagientes respice,
Te sitientes refice
Tui fructus dulcedine.
V. Solve puella regia,
Larga matris ubera,
Quae balsami dulcedine
Haustum stillant laetitiae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Afferte Domino gentium
Patriae honorem,
Afferte Deo gloriam
In virginis decorem.

2. Exsultaverunt filiae
In hac formosa virgine,
Quae Dei per judicia
Filiarum consortia.
Splendide decoravit.

3. Recordatus hodie
Deus misericordiae
Sponsam suam subarrhavit,
Quam in templum complantavit
Inter spinas lilium.

Responsoria.

1. In hac die, quae sunt Dei
Et quae regis, dantur ei.
Dum Maria templum Dei
In tributum summo regi
Per parentes traditur;
V. Cujus est haec imago?
Vere Caesaris virago.

2. O regina crystallina,
Quam informat lux divina,
Infirmorum medicina,
Mentem perduc a ruina,
Corpus a languoribus;
Fac, ut dicam te amicam,
In hoc festo memor esto,
Servulum tuum respice.
V. Dignare me laudare te,
Virgo sacrata,
Da mihi virtutem
contra languores meos.

3. Psallat altitudo coeli,
psallant omnes angeli,
Quidquid est virtutis usquam
psallat in laudem Dei,
Nulla linguarum silescat
vox et omnis insonat
Saeculorum saeculis.
V. O larga rerum bonitas,
O cuncta ducens caritas,
Est haec dilecta civitas,
In qua placatus habitas,
Agimus tibi gratias.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Domum tuam, Domine,
Decet sanctitudo,
Quam posuit in homine
Dei fortitudo.

2. Introivit in conspectu
Dei cum exsultatione
Puella parens in directu
Dei dispositione.

3. In terra deserta et invia
Apparuit Maria,
Ut gloriam Dei cerneret
Et virtutem susciperet.

4. Benedicat terra Dominum,
Quia salus hominum
A terra carnis originem
Traxit per hanc virginem.

5. Deum laudent coelestia,
Simul quaeque terrestria
Congratulentur invicem
Per hanc Mariam virginem,
In qua summis infima
Confoederanter omnia.

Ad Benedictus.

A. O felix progenies,
Quae ad hoc electa es,

Ut ex tuo semine
Gigas naturae geminae
Trabem carnis sumpserat,
Sicut olim promiserat;
Per virginem disposuit,
Quod ab aeterno proposuit.

Humilitas, sanctitas,
Castitas, virtus, victoria,
Fides, spes et caritas,
Benignitas, temperantia, patientia,
Spiritalis disciplina
Et obedientia.

In 2. Vesperis.

R. O virgo virginum,
Castitatis lilium,
Medicina criminum,
In te est omnis gratia.

V. Per gratiam, quam invenisti,
Salva nos, regina coelorum,
Laudantes te, mater
Et spes orphanorum.

Antiph. ms. Borkense A 8. saec. 15. A. — Antiph. ms. Borkense A. 2. saec. 15. B. — In 2. Noct. **A** 2, 1 Vivi fontis AB. — **A** 2, 2 Laetificat A. — In 3. Noct. **A** 1, gentium fehlt AB. — **A** 1, 4 virginis gentium AB. — Hymnen: ad Vesp.: Ave Christi cella; ad Complet: Quam summa coeli curia.

20. De desponsatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest desponsatio
Dei genitricis,
Fugit qua damnatio
Evae peccatricis.

2. Celsi secretaria
Joseph desponsatur
Nos ubique gratia
Ejus consolatur.

3. Isaias credidit
Virginem futuram
Et, ut clare cecinit,
Deum genituram.

4. Illa virgo virginum
Caput serpentinum
Primo per auxilium
Lacerat divinum.

5. Omnibus compatitur
Et favet tentatis,
Quae totius dicitur
Mater veritatis.

Ad Magnificat.

A. O jucunda novitas
Virgo desponsatur,
Cujus summa castitas
Prole fecundatur.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus omnium
Deo creatori,
Laudant hoc conjugium
Angelorum chori.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quando nos coinquinat
Scelus vel peccatum,
Maria nos ordinat
Gratiae in statum.

2. De ejus virtutibus
Multa possem fari,
Vacat totis nisibus
Verbo salutari.

3. Virgo novi, veteris
Tuba testamenti,
In qua vox prae caeteris
Sonat documenti.

Responsoria.

1. Maria totaliter
Votum conservaret,
Nisi Deus aliter
Ei revelaret,

Seque tam sublimiter
Deo commendaret,
V. Illius ut pariter
sedem super astra locaret.

2. Deus singulariter
Virginem dilexit,
Quando eam taliter
Per gradus direxit
Et a casu firmiter
Teneram protexit.
V. Sidera sic pariter
illam super alta revexit.

3. Maria virtutibus
Multis renitebat,
Sanctitatis moribus
Haec proficiebat
Et devictis hostibus
Neminem laedebat.
V. Angelicis manibus
nutrimen tunc capiebat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rigavit ecclesiam
Doctrinae fluentis,
Vocat nos ad gratiam
Christi resurgentis.

2. In gradu novissimo
Virgo constituta
Ex Dei adjutorio
Ascendebat tuta.

3. Sacerdotis manibus
Tandem est oblata,
Multis cum virtutibus
In templo morata.

Responsoria.

1. In templo remanserat
Domino dicata
Virgo, dum emiserat
Pontifex mandata,
Quaeque domum remeat
Nuptui parata.
V. Quam felix inerat
huic parvae gratia grata.

2. Joseph dum est proditus
Et virgam portavit,
Florem mox divinitus
Illa germinavit,
Almus illam spiritus
Copulam sacravit,
V. Et chorus angelicus
Hoc festum concelebravit.

3. Joseph sponsus virginis
Crevit sanctitate,
Fama sui nominis
Sparsus erat late,
Dum divini numinis
Fretus ubertate
V. Expulsis vitiis
praefulget virginitate.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ista virgo dogmata
Haeresum compressit,
Contra mundi vitia
Constanter processit.

2. Divinae se obtulit
Inspirationi,
Transgredi non potuit
Modum actus boni.

3. Perfectum conjugium
Est in sanctitate,
Quando matrimonium
Stat inviolate.

Responsoria.

1. Virgo mater Domini
Joseph desponsata,
Fructu salutiferi
Ventris fecundata
Et ex verbis angeli
Digne nuntiata,
V. Illius est uteri
semper proles venerata.

2. Dives ab orbe redit
virgo paupercula mundo,
Grata nimis Domino,
celso sublimis Olympo
V. Praesidet aeternos
ibi regnatura per annos.

3. Sponse Joseph inclite
Virginis Mariae,
Fac nos non deficere
Hujus cursu viae,
Sed tibi concinere
Atque sponsae piae.
V. Possumus ut valide
verae servire sophiae.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Virgo nobilissima,
Spes immensi poli,
Fac nos tuae, optima,
Adhaerere proli.
2. Quando est a crimine
Animus oppressus,
Tutus est a virgine
Ad Deum accessus.
3. Tantum in hac igitur
Durat spes reorum,
Recte quod extollitur
Ad astra coelorum.
4. Ex hac sine scelere
Natus est Messias,
Olim ut depromere
Coepit Isaias.
5. Collaudate omnia
In terra et in caelis
Tam sancta conjugia
Virginis fidelis.

Ad Benedictus.

A. Laudibus aeternis
tua, virgo, festa canamus
Ne nos in terris
vitiis aut morte ruamus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloria de coelo
nobis praestabitur alto
Fac, o virgo pia,
genitrix generosa Maria,
Possumus ut festis
semper inesse tuis.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — In 1. Noct. **R** 1, 5 Se tam sublimiter. — In 3. Noct. **R** 1, 5 Ex verbis. — In Laud.: **A.** 5. 1 Collaudant. — Zweimal (In 3. Noct. **R** 3 und in 2. Vesp. ad Magn.) findet sich der Schrecken der Schulmeister ut mit dem Indikativ; eben weil er sich zweimal und ganz in gleicher Weise findet, wird man den Gedanken an einen rettenden Schreib- oder Druckfehler aufgeben und sich mit dem Indikativ versöhnen müssen. — Hymnen zu diesem Officium in 1. Vesp.: Gaude, proles Davidis; ad Matut.: Haec dies celeberrima.

21. Historia de Domina in sabbato.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Stella, Maria, maris,
paris expers, nos tuearis.
2. Nescia, virgo, maris
paris, hinc merito dominaris.
3. Sis lumen mentis
gentis solamen egentis.
4. Nos, virgo munda,
munda de criminis unda.
5. Nobis propitia
pia sis in morte Maria.

Ad Magnificat.

A. O fons hortorum,
flos florum, gemma polorum,
Gloria sanctorum,
vas morum, spes miserorum,
Splendor coelorum,
nos duc ad culmen eorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Votis voce pie,
plebs Christi, psalle Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novum vas es veterum
Manibus allatum,
In quo salutiferum,
Fuit sal locatum.

2. Florens es et eminens
Hortus voluptatis,
Lignum vitae continens,
Fontem pietatis.

3. Ligno vitae refice
Tibi servientes,
Fonte dignas effice
Mentes sitientes.

Responsoria.

1. Mystice prophetica
Te signarunt ora,
Stella non erratica
Jacob praefulgora,
De stirpe Davidica
Surgens ut aurora.
V. Te vox angelica
commendat, virgo decora.

2. Mundi lux primaria,
Decor creaturae,
Te praecessit nuntia
Per modum figurae,
O lumen et gloria
Humanae facturae,
V. Nobis irradia
dans vitam ducere puram.

3. Urna mannae, mentibus
Unde dulcis esus,
Igneis ardoribus
Rubus es illaesus
Monsque, sine manibus
De quo lapis caesus;
V. Est ex visceribus
castis natus tibi Jesus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Propitiatorium
Arcam Dei velans,
Fac nobis propitium
Deum carne celans.

2. Salomonis ferculum,
Moysi fiscella,
Sis nobis vehiculum
A mundi procella.

3. Juxta pium residens
Throno Salomonem
Nostrae paci providens
Fac petitionem.

Responsoria.

1. Margarita fulgida,
Rosa sine spina,
Virgo, virga arida,
Florens vi divina,
Ex te crevit sapida
Nux amygdalina,
V. Infirmis placida
quae nobis sit medicina.

2. Pulchra es ut Cinthia,
Ut Venus scintillans,
Dulcis in memoria,
Favus mel distillans,
Fiat tua gratia
Firma mens vacillans,
V. Ne trahat in vitia
nos hostis fraude cavillans.

3. Coloris sapphirii
Tu es firmamentum,
Ubi thronus filii
Tuum ornamentum,
Reis urbs refugii,
Aegrorum fomentum,
V. Hujus in exsilii
latebris remove nocumentum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signum magnum femina
Est amicta sole.
Sic refulgens Domina
Gloriosa prole.

2. Oliva fructifera,
Decus castitatis,
Claudis intra viscera
Deum majestatis.

3. Ut Hesther propitia
Coelorum regina,
Aures ad suspiria
Tuorum reclina.

Responsoria.

1. Paradisi janua,
Vitae spes et via,
Tibi servit cernua
Coeli hierarchia,
Te decet assidua
Laus, regina pia;
V. Nobis, virgo, tua
prece detur gratia dia.

2. Miris rex aethereus
Te ditavit donis,
Thronus es eburneus
Coeli praestans thronis,
Expers flos virgineus
Fuit laesionis,
V. Vellere quando Deus
se vestivit Gedeonis.

3. Maria viventium
Puteus aquarum,
Fons crescens in fluvium,
Vena veniarum,
Riga prata mentium
Rivis gratiarum;
V. Vitae principium,
Fons horti deliciarum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In te, Jacob situla,
Ros descendit caeli,
Dum fuisti credula
Misso Gabrieli.

2. Hortus es aromatum
Delectans dilectum,
Dulcis fons charismatum
Dulcorans affectum.

3. Austro flante floridus
Es conclusus hortus,
Fons signatus, placidus
In procellis portus.

4. Nubes levis, bajula
Domini, fuisti,
Quem cum carnis nebula
In mundum vexisti.

5. Fons et mater gratiae.
Gratiam propina,
Quae nos hic in acie
Servet a ruina.

Super Benedictus.

A. Virgo decus virginum,
Potens imperatrix,
Sis post luctus terminum
Mitis consolatrix.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517 A. — Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519 B. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517 C.
In 1. Vesp. **A** 2, 1 virgo Maria A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** keine ABC.

22. In divisione apostolorum.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Viri vere portendentes
Principes ecclesiae,
Verbum vitae continentes,
Disperguntur hodie.

2. A se vadunt non divisi,
Quibus unus spiritus,
Ab aeterno sic provisi,
Sic electi coelitus.

3. Hi bis seni fide pleni,
Semina justitiae
Dum dispensant, recompensant
Fructibus laetitiae.

4. Semen sanctum, verbum Dei
Quia duris mentibus
Depulerunt, sunt Judaei
Relicti sub sentibus.

5. Gaudent gentes attendentes
Fidei doctrinae,
Error cedit et obedit
Gratiae divinae.

R. Christi testes et amici
Nimis honorati,
Super omnem inimici
Nimis confortati
In verbo virtutem.
Coelum claudunt, reserant,
Verbo ligant, liberant,
Verbo dant salutem.

V. Quorum linguae coeli claves,
Pia prece nostros graves
Excessus operiant
Et nobis aperiant
Ad vitam ingressum.

Ad Magnificat.

A. Mira Dei gratia
Dispersis apostolis
Per terrarum spatia
Gloriosae sobolis
Collegit ecclesiam
Et sic idolatriam
Fidei subegit.

Super Nunc dimittis.

A. Corruscante fidei
Luce per apostolos,
Testes veritatis.
Infidelitatis
Tenebrae fugerunt.
Et gentes viderunt
Salutare Dei.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In apostolorum
exsultemus gaudiis
Et in psalmis jubilemus
regi saeculorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In messem discipulos
Deus, sator omnium.
Mittit, ut manipulos
Inferant fidelium.

2. Ibant flentes et cum luctu
Semina mittebant.
Veniebant et cum fructu
Gaudia metebant.

3. Hi sunt fontes populum
In Helim potantes,
Nobis rite poculum
Vitae propinantes.

Responsoria.

1. Romam Petrus consecravit,
Paulum habens socium,
Una dies ambos stravit,
Quos in unum complantavit
Fidei consortium.

V. Laetus his pro gloria
Dies est pro merito.
Tyranni pro victoria.

2. Andreas, vir mitissimus
Et crucis amator,
Gaudet in supplicio
Christi sine vitio
Verus imitator.

V. Sic respondens vocabulo
Populum docebat
Pendens in patibulo.

3. Filii tonitrui
Meruere cernui
Faciem videre
Christi transformati
In figurae speciem
Gloriae futurae.

V. Jacobus in gladio
Triumphator caesus.
Johannes in dolio
Dolore non laesus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. His innixa fundamentis
Surrexit ecclesia
Et imbuta sacramentis
Profecit in gratia.

2. Isti sunt lenunculi
Throni Salomonis,
Qui in suis singuli
Sunt sessuri thronis.

3. Ut leonum rugiet
Fremitus eorum,
Dum in malos saeviet
Vox judiciorum.

Responsoria.

1. Thomas vero jam non nutans
Nec a Deo fidem mutans,
Gentibus salutem
Praedicavit et monstravit
Fidei virtutem;
V. Declarando veritatem,
Quam palpando majestatem
Et vidit et credidit.

2. Jacobus Alphaei
Vultu frater Dei
Merito succedit
Fratris pontificio,
Philippus in filio
Patrem esse credit;
V. Ad Eunuchum spiritu
Jubente condescendens
Et, quem in propheta
Legerat, ostendens.

3. Judas Christum indicans
Et baptismi gratiam,
Bartholomaeus praedicans
Fidei justitiam
Gentibus ostendit
Et eas a diaboli
Cultura suspendit.
V. Aquis poenitentiae
Flebiles emundans,
Fructibus justitiae
Steriles fecundans.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. His alumnis nos nutriti
Fidei doctrinis,
His columnis stabiliti
Vitae disciplinis.

2. Hi vere duodecim
Cophini fuerunt,
Qui fragmenta literae
Spiritu legerunt.

3. Quibus dum gentilitas
Pasta convalescit,
Judaeorum caecitas
Misere tabescit.

Responsoria.

1. Ad apostolatus
Gratiam vocatus
Levi thronum meruit,
Dum statim deseruit
Statum, quem habuerat,
Ab eoque fuerat
Subito mutatus.
V. Mutatos Aethiopes
Fide vestit gratiae
Fonte dealbatos.

2. Simon Chananaeus,
Virtutis zelator,
Torculus Thaddaeus
Cordis habitator,
Cultor castitatis,
Gloriosi facti sunt
Testes veritatis,
V. Agonistae fidei
Et cognati sanguinis
Et amici Dei.

3. Dono Dei nobis datus,
Loco proditoris
Est Matthias subrogatus,
Nam locus honoris;
Honor loci hunc decebat,
Quem sors signo praeferrebat
Meriti majoris.
V. Iste talis est electus,
Ut sacrati compleretur
Numeri defectus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Patriarchae victoria
Hos in typo posteris
Erant praetendentes
Populi parentes.

2. Ut ex illis plurimi
Carne propagati,
Sic ex his in numeri
Spiritus renati.

3. Hi sunt bovem aeneum
Mare supportantes.
Baptismi mysterium
Mundo praedicantes.
4. Ad versanda gentium
Corda destinatis
Jugum est impositum
Suave caritatis.
5. Missi contumeliis
Fortiter affecti,
Gaudent Christi servuli
Taliter effecti.

Ad Benedictus.

A. Electos ecclesiae
Architectos hodie
Dominus divisit
Et in viam misit
Gentium, ut gratis
Fundamenta jaciant
Et ut opus faciant
Novae civitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Duodenae margaritae
Portae nobis sanctae vitae
Fidei doctrina.
Dum de mundo vos elegit
Et a carne vos abegit
Gratia divina,
Quaesumus devote,
Memorum vestrorum
In sorte justorum
Memores estote.

Brev. ms. Monacense 23275 saec. 15. A. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. B. — Brev. ms. Monasteriense imp. s. l. 1489 C. — Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. $^{14}/_{15}$. D. — Antiph. ms. Borkense A 2 saec. 15. E.

In 1. Vesp.: **A** 1, 1 procedentes A. — **A** 3, 3 recompensant fehlt A. — **A** 3, 4 Fructus A. — **R**, 5 Merito virtutum B. — Ad Nunc dim. **A** = in 2. Vesp. ad Magn. A: In 1. Noct. **A** 1, 1 discipulos fehlt A. — **A** 2, 3 Veniebant fehlt A. — **R** 1, 1 Quoniam Petrus A. — **R** 1, 5 fidei negotium B. — **R** 2, 3 in supplicio fehlt A. — **R** 3, 4 fehlt A. — In 2. Noct. **R** 1, 2 fehlt A. — **R** 3, 8—11 fehlen A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt A.

23. In festo trium regum.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Magorum praesentia,
Agrippina, gaude.
Summi regis gloria
Psalle regum laude.
2. Gentium primitiae
Confessores Christi
Tempore infantiae
Primi fiunt isti.
3. Lingua dicti patria
Hi sunt Magusaei.
Illustrati gratia
Luminis fidei.
4. Fidi fidis mentibus
Dominum adorant,
Tribus cum muneribus
Parvulum honorant.
5. Aurum Deo offerunt,
Regem signant thure.
Humanati deferunt
Myrrham sepulturae.

R. Fidelium primitiae,
Regis cultores gloriae,
Reges orientis,
Lucis latores gratiae,
Luce virtutum patriae
Lucent occidentis;

V. Per tria tres dona
regnant cum rege corona.

Ad Magnificat.

A. O Magi magnifici,
Fide, vita incliti,
Viri virtuosi,
Regni cives coelici,
Regi Christo placiti,
Reges gloriosi,

Plebi date supplici
Gratiam paracliti,
Donis gratiosi.

Super Nunc dimittis.

A. O spes et pax omnium
Lumen, Christe, gentium,
Gloria magorum,
Post hujus carnis spatium
Dona nobis gaudium
Meritis sanctorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Plebs fidelis hominum
Jubilans in laudibus
Regi psallat gloriae,
Quem adorant Dominum
Magi cum muneribus
Fidei primitiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Prophetavit Balaam,
Stellam orituram
Ex Jacob et Abraham
Lucem dare puram.

2. Nocte scandunt culmina
Quidam viri gentis
Exspectantes lumina
Primi Orientis.

3. Suis in temporibus
Signum dari credunt,
Et defunctis patribus
Filii succedunt.

Responsoria.

1. Stella Magis apparuit,
Magos locuta docuit
Verae viam lucis,
Judaeam ire monuit,
Forma parvuli claruit
Signum habentis crucis;
V. Visio coelestis
digne monstratur honestis.

2. Fidem Magi concipiunt,
Dona reges accipiunt
Tres ex Oriente,
Iter viri arripiunt,
Jerosolymam veniunt
Stella praecedente;
V. Christum quaerentes
credunt in lumine gentes.

3. Lux stellae prius habita
A Magis est abscondita
Urbe in Helia;
Christi origo inclita
Scribis clarescit prodita
Teste prophetia;
V. Gens fidei crescit,
misere Judaea tabescit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hierusalem exeunt
Magi visa luce
Et Bethlehem adeunt
Summo ducti duce.

2. Stellae stante radio
Supra domum nati
Magno gaudent gaudio
Taliter juvati.

3. In domo inveniunt
Puerum cum matre,
Quem regnare praesciunt
Coelitus cum patre.

Responsoria.

1. Procidentes humiliter
Magi pii fideliter
Dominum adorant,
Aurum, thus, myrrham pariter
Offerentes subtiliter
Parvulum honorant;
V. Aurum regi, Deo
thus, fertur myrrha trophaeo.

2. Biennio pergentibus
Profectis inquirentibus
Christum magistris tribus,
Sumptis in peris sumptibus
Non deficit sumentibus
Potus neque cibus.

V. Vera fide sanis
dat vitae prandia panis.

3. Herodis ob malitiam
Viam pergunt per aliam
Angelo monente,
Revertentes in patriam
Christi enarraut gloriam
Sua coram gente.

V. Divinas leges
firmant per saecula reges.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Donum sancti spiritus
Post triumphum Christi
Viventes divinitus
Consequuntur isti.

2. A Thoma baptismate
Spiritu renati
Adjutores dogmate
Plebi fiunt grati.

3. Orientis patria
Studens in divinis
Magorum justitia
Fulget et doctrinis.

Responsoria.

1. Thomae dono apostoli
Salutis testes symboli
Christum praedicantes
Patres cunctis benevoli
Ab hostis dolo subdoli
Liberant errantes;

V. Effulgent signis
victis virtute malignis.

2. Decurso enim spatio
Coelesti digni praemio,
Vita approbati,
Relicto mundi stadio
Sanctorum sancti gaudio
Gaudent coronati;

V. Victuri Christo
mundo tolluntur ab isto.

3. O patriarchae gentium,
Prophetae Magi omnium,
Fidei doctores,
Apostoli fidelium,
Martyres per obsequium,
Christi confessores,
Virgines voto mentium,
Plebem ferte credentium
Regni ad decores.

V. Patres regales
primates pontificales,
Sanctis aequales
nos pascite spirituales.

Tropus.

O reges justitiae,
Fidei primitiae,
Lucis inventores,
Viri sanctimoniae,
Novae testes gratiae,
Verbi assertores,
Orientis patriae
Lux vera, spes veniae,
Vitae largitores,
Magi sapientiae,
Praesules ecclesiae,
Legis defensores,
Principes potentiae,
Summae cives gloriae,
Omnium priores,
Judices clementiae,
Gemmae regis propriae,
Omnium pastores;
Gentes a pernicie
Ducite perfidiae,
Tollite errores,
Vestrae throno curiae
Nos locate hodie,
Vestros laudatores.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Confessores Domini
Collaudentur primi,
Praesentati lumini
Gloriae sublimi.

2. Vivunt in coelestibus
Saeculo defuncti,
Culti a fidelibus,
Tumulo conjuncti.

3. Firmant fidem populis
Patria delati,
Signis et miraculis
Deo decorati.

4. Regna lustrant varia
Gentium salute,
Illustrantes omnia
Coelitum virtute.

5. Laudans omnis spiritus
Dominum de caelis,
Nos post nostros exitus
Regni jungat melis.

Ad Benedictus.

A. Illuminator gentium
In tenebris sedentium,
Deus lux magorum,
Illuminator omnium
In magis te laudantium
Luce meritorum,
Ut post carnis excidium
Pacis des nobis gaudium,
Gloriam sanctorum.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Fidei primitiae,
Magi sapientiae,
Lucis inventores,
Primi patres gratiae,
Nobis date gloriae
Coelitum honores.

Ad Tertiam.

A. Principes fidelium,
Reges Magi gentium,
Testes veritatis,
Gemmae regis omnium,
Ferte nos ad gaudium
Summae claritatis.

Ad Sextam.

A. Veri Christi milites,
Magi et antistites,
Populi lucernae,
Nos per vitae limites
Ducite ad coelites,
Lucis lux aeternae.

Ad Nonam.

A. Confessores Domini,
Deo regi homini
Dona deferentes,
Magi pacis lumini
Jungite intermini
Vestros servientes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sancti Magorum spiritus
Exsultant Deo coelitus
Regno claritatis,
Primi colentes penitus
Natum mundo humanitus
Regem majestatis;
Poenis exutos penitus
Nos regnare divinitus
Faciat cum beatis.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398 A. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. B. — Brev. Monasteriense imp. s. l. 1489. C. — Matutinale Monasteriense imp. s. l. et a. D.

In 1. Vesp. Ant. fehlen A und selbstverständlich D. Ad Complet. Ant. nur B. — Invit, 3 Regi psallat gaudia. A. — In 1. Noct. R 3, 3 Helia = Aelia. — In 3. Noct. R 3, 12 sq. nur A; ebenso Tropus und ad horas Ant. — Hymnen: Vergente mundi Vespere (Vesp.); Hymnis laudum (Noct.); Stella lucente (Laud.).

24. De 24 senioribus.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gratuletur plebs fidelis,
Cujus exstat spes in caelis.
Quatuor sex nunc seniorum
Festum agens praedecorum;
Pro hac stent ut ante thronum,
Postulantes dari donum
Sacri flatus, ut reatus
Omnis cedat et non laedat
Sacram hanc plebeculam.

R. Contendunt rite quatuor
evangelia simulque
sex dierum opera
Inclitos viginti quatuor
seniores legis binae,
ecclesiae pastores.
V. Coelestes hi periboli
Sunt in salutem populi,
Coeli rore fecundati
Summae dulces majestati.

Ad Magnificat.

A. Radix David sede sedens,
Dextra sancta librum tenens,
Solus potens omnia,
Hic captivus et occisus
Ac a morte redivivus
Libri pandit abdita;
Hunc adorant venerando,
Vultus suos submittendo
Quater seni proceres,
Adsunt ei reverenter
Adorando et decenter
Quatuor animalia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ornatibus refectis
actuum et morum
In laudem viginti
quatuor seniorum
Venite, suavissimum
Adoremus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In lege Dominica
Electi meditantur,
Quorum oris folia
Fixe profundantur.
Impiorum devia
Quando ventilantur.
2. Reges atque subditi
Ab his erudimini,
Ne irascatur Dominus
Propellat vosque eminus;
Beatus qui perstiterit,
In ira si exarserit.
3. In tribulatione
Corde dilatati,
In persecutione
Juste animati,
Sopore dulci dormiunt
Et in pace requiescunt.

Responsoria.

1. Duodecim apostoli
Bis sex a Jacob filii
Typo gerunt liquido
A primaevo saeculo
Quater senos seniores,
Omni laude digniores.
V. *Pro patribus tuis nati sunt filii, propterea populi confitebuntur tibi.*
2. Unum atque sex considera,
Quater sex connumera,
Uno trino exstant omnia;
Coelum, terra, astra, maria.
Unum, duo, tria
Generant senarium,
Bis sex delibuunt
Vasti orbis populum.
V. *In omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum.*
3. Depasta hi sunt lilia
A superis elata,
Mala quoque rosea
Ab impiis truncata,
Hi pauperum refugia,
Nam florent super aethera.
V. *Laudate Dominum in sanctis ejus, laudate eum in firmamento virtutis ejus.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fulti cordis gemitum
Et fervidum clamorem
Hausit in his Dominus
Et abstulit livorem,
Scutum praestans gratiae
Et coronam gloriae.

2. Vere admirabilis,
Tota ineffabilis
Gratiae piscina,
Omnia subdens homini,
Is ut vero lumini
Non subtrahat divina.

3. Ingressi sine macula
Aeterna tabernacula
Tenent confidenter,
Grandescunt vitae poculis
Videntes mentis oculis
Deum reverenter.

Responsoria.

1. Cingunt bis duodecim
sedentem in throno,
Caritate praediti
largitatis dono,
Aureis coronis
et bysso decorati,
Nobis pro suffragio
in aeternum dati.

V. *Nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.*

2. Sedes sunt ecclesiae
horum seniorum,
Aurea corona
pro lucta vitiorum
Valet, rubet, splendet
aurum miro decore
Typicans sanctorum
dotes suo tenore.

V. *Mirabilis Deus in sanctis suis; Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae.*

3. Corporis immortalitas
Albus est amictus,
Quam dabit Christi dignitas,
Praesul benedictus,
Cum ceteris munusculis
Corpusculi per maximis.

V. *Non fecit taliter omni nationi et judicia sua non manifestavit eis.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt qui principe
Utuntur in decore
Ejusque affatu
fruuntur ex amore,
Eorum patrocinia
Fecundant terrae spatia.

2. Innocentes manibus
et corde mundati,
Vanitatis profugi
plagas vulnerati
Tractaverunt jugiter,
ne essent ingrati.

3. Laetantur in Domino
delictis remissis,
Corpore exsultant
cum cunctis benedictis,
Triticeis cibantur,
Triumpho gloriantur.

Responsoria.

1. Fulgura et tonitrua
thronus tunc emisit,
Dum Christus apostolos
in orbem divisit,
Docuerant et unxerant
Oleo laetitiae,
Quos spiritu excusserant
Fermento malitiae.

V. *Annunciaverunt opera Dei et facta ejus intellexerunt.*

2. Quatuor animalia
Deum collaudabant,
Quater seni proceres
quibus resonabant,
Erant sine requie,
nequaquam cessabant
Laudisque frequentiam
requiem putabant.

V. *Exsultationes Dei in gutture eorum et gladii ancipites in manibus eorum.*

3. Genitor ingenitus,
Cunctorum instaurator,
Natus unigenitus,
Lapsorum reformator,

Spiritus non genitus,
Moestorum consolator,
Laudetur ab omnibus
Solus inthronisator.

V. *Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quatuor animalia
et seniores
Ecclesiarum primates
atque rectores
Jugiter sanctus proclamant,
Quem venerantur et amant.

2. Salutem qui dat regibus,
Illi jubilate,
Et moritur pro gregibus,
Laetius cantate.

3. Prae luce surgentibus
Deus misereatur,
Reis atque [nocentibus]
A se benedicatur,
Viam aeterni luminis
Cognoscant ut intenebris.

4. Benedicite suaviter
Lumen coelorum
Et omnes cives pariter
Regni polorum,
Ut de valle miseriae
Pateat inter gloriae.

5. Sessor sedis adoratur
Sinceris cum conatibus,
Laus et honor proclamatur
A sanctis senioribus,
En corona terrae datur
Non sine flexis mentibus.

Ad Benedictus.

A. Quatuor animalia
patriarchales
Quatuor sunt ecclesiae,
nec plures tales.
Sed sedes viginti quatuor
figurant seniorum
Sedes ceterorum.
Benedictus rex Israel
hos benedixit,
Quibus et benedicere
nobis edixit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dixit primus seniorum:
Vicit leo, radix David,
Arcanum arcanorum
Summi patris emanavit
Terrigenis qui miseris
De sublimi sinu Dei,
Ut hos daret requiei
Altissimi itineris.
Hic est agnus, quem adorant,
Cui sanctus et proclamant
Quator seni nobiles;
Totus orbis in decore
Huic psallat hoc tenore
Mellico Magnificat.

Brev. Lubicense imp. s. l. et a. — In 1. Vesp. R, 2 simul quoque. — In 1. Noct. **A** 1, 1 lege domini. — **R** 3, 1 Depanda; ob statt depannata? — In 3. Noct. **A** 1, 1 principem. — Ad Ben. **A** 10 sq. et nobis benedicere.

25. In festo sororum BMV.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ecce dies gloriosa,
Dies mundo gratiosa,
Qua sorores matris Dei
Meruerunt sursum vehi;
Deum orent propitium
Pro salute fidelium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus in hac die
Dignis Deo laudibus,
Qui claris virtutibus
Regnum dat sororibus
Matris virginis Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratuletur civium
Coetus supernorum
Festivans solemnia
Sanctarum sororum.
2. Hodie celebritas
datur toti mundo,
Exsultemus igitur
pectore jucundo.
3. Almae matris nomine
vocatae sorores,
Sanctitate nominis
pollent gratiores.

Responsoria.

1. Solemnitas beatarum
Matris Christi germanarum
Celebratur hodie,
Quas invitat ad superna
Christus luce sempiterna
Fruituras gloriae.
V. Ob felicium par sororum
Chorus gaudet supernorum.
2. Ante regis solium
Adstat purpurata
Per duarum puellarum
Fulta ministerium
Hesther delicata.
V. Hae puellae duo flores,
Matris Dei sunt sorores.
3. Hodie Mariae Jacobi
Et Mariae Salome
solemnitas celebratur,
Quarum societate
coelum gloriatur,
Quarum patrociniis
terra laetatur,
Quarum gloriosis meritis
ecclesia coronatur.
V. Ad earum igitur memoriam
totis viribus recurramus,
Ut ipsarum consortes
effici valeamus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria de Joachim
fuit primogenita,
Quae Dei postea
mater fuit inclita.
2. Maria Jacobi
minoris est mater,
Cui fuit Cleophas,
homo justus, pater.
3. Mariae Salome
proles erudita
Paterno sic nomine
fuit insignita.

Responsoria.

1. Maria Magdalene
duaeque sorores
Emerunt aromata,
mysticos odores,
Cupientes stigmatum
ungere livores.
V. Et dicunt ad invicem:
Quis revolvet silicem
Ad sepulchri fores?
2. Mirandae propagines,
Tres ex una vite
Generantur palmites,
Ex quibus sex homines
Et creator vitae.
V. Sic ex Anna tres puellae,
Omnes dictae maris stellae.
3. Super thronum Salomonis
Sedile componitur,
Sub quo firmae stationis
Duplex manus sculpitur
Brachiis formatis,
Quod in hora passionis
Christi factum noscitur:
V. Virgo mater pietatis
Sororibus amplexatis
Duabus innititur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria primogenita
Joseph desponsata,
Sine viri semine
fuit fecundata.

2. Maria mater Jacobi
minoris Alphaeo,
Sed Maria Salome
datur Zebedaeo.
3. Ex hac ergo Jacobus
major fuit natus,
Et alter discipulus
a Deo plus amatus.

Responsoria.

1. O Jesu, deiferae
Lucis instrumentum,
Olivae fructiferae
Dulce condimentum,
Quem duae materterae
Mane quaerunt ungere
Portantes unguentum.
V. Hae super candelabrum
Duae sunt olivae,
Post crucis umbraculum
Testes carnis vivae.
2. Orto solis radio
Mulieres visio
Clara consolatur
Angelus terribilis,
Veste delectabilis,
Amoto signaculo,
Reserato tumulo
Eas sic affatur:
V. Non est hic, quem quaeritis,
Sed prout videbitis,
Surgens gloriatur.
1. Gaudeamus hodie,
Immensae laetitiae
Laudes extollantur,
Dum reginae gloriosae
Sorores egregiae,
Annae duo filiae,
Coelo coronantur.
V. Felices materterae,
Sorores Christiferae,
Cum virtutum munere
Ad nos applicantur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Cum Maria Magdalene
Sorores venerunt,
Et unguentum fide plenae
Mane portaverunt.
2. Ad sepulchrum Domini
Sociae beatae
Corruscante veniunt
Solis claritate.
3. Hae cum aromatibus
Intrant monumentum,
Ubi corpus Domini
Non fuit inventum.
4. Et intrantes splendidum
Juvenem sedere
Vident stola candida
Et obstupuere.
5. Quis revolvet lapidem
Ab ostio, quaerunt,
Revolutum lapidem
Jam cito viderunt.

Ad Benedictus.

A. Mulieres angelus
leniter affatur,
Et ultra ne paveant,
blande consolatur,
Dicens, Jesum quaeritis
credentes hunc mortuum,
Jam surrexit, non est hic,
ecce locum vacuum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lux luce clarior,
Gemina lucerna,
Caeteris splendidior
dies hodierna,
Qua sorores strenuae
scandunt ad superna,
Gaudentes assidue
luce sempiterna.

Brev. ms. Carmeli Abenspergani anni 1482. Clm. Monac. 2502. A. — Brev. ms. Tornacense XXI saec. 14. B. — Brev. Carmelitarum imp. Venetiis 1579. C. In 1. Vesp. A, 5 Ut Deum orent C. — In 1. Noct. Invit. Prosa B. — A 1, 3 fehlt C. — Ad Laudes A 1, 2 fehlt C. — Dies Officium stammt aus der Provence. Es ist aber in seiner Urform von der vorliegenden Fassung so verschieden, dafs es angezeigt scheint, jene einem späteren Bande vorzubehalten.

26. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa recolitur
Dies, in qua grex mittitur
Aethereis ovilibus,
Constans ex decem milibus
Fortissimorum militum,
Quorum insigne meritum
Juvando nos laetificat
Et Dominum magnificat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad Dominum vigiles
cuncti convertite mentes,
Tot sua qui pugiles
elegit castra sequentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Achatius legem Dei
Meditavit jugiter
Et cum suis semper ei
Militavit humiliter,
Caesaris tormenta rei
Pertulit viriliter.

2. Principes dum conveniunt,
Achatium inveniunt
Cum acie christicola
Despicientem idola.

3. Invocantes se Dominus
Exaudivit hos cominus,
Dum Christi nomen colerent
Et Deos vanos spernerent.

Responsoria.

1. Dum Romae teneret vanus
Rerum culmen Adrianus,
Christi persequens famulos
Libare cogit idolis,
Plures ingerens stimulos
Tormentorum Christicolis.

V. *Beatus dux suam Achatius legionem animavit prius.*

2. Videns Romae dux Augustum
Immolantem daemoniis
Elongavit agmen justum
Ejus a caerimoniis,
Coelorum regem colendum
Docens solique credendum.

V. *Quoniam Domini vir erat et illi soli semper servierat.*

3. Dum mandaret imperator
Christi servos interfici,
Achatius gubernator
Exercitus magnifici
Consensu turmae comparis
Edicta spernit Caesaris.

V. *Qui sacro baptismate pridem imbutus fidem Christi tenebat, a qua jam flecti nullatenus poterat.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ut scuto coronabitur
Hoc agmen et locabitur
Cum angelorum coelibus
In gaudiis perennibus.

2. Nomen tuum mirabile,
Jesu, cor laudat stabile,
Te duce decem milia
Coeli scandunt sedilia.

3. In monte sancto Domini
Quiescunt, suo nomini
Qui sese totos dedicant,
Quem moriendo praedicant.

Responsoria.

1. Propter irrefragabilem
Firmitatem veritatis
Caesar sanctis mirabilem
Vim intulit feritatis,
Sed victus a martyribus
Est regis Christi viribus.

V. *Nec fecit Caesaris furor dirus, ut a Domino deviaret dux fortis milesque mirus.*

2. Hortante beatissimo
Exercitum Achatio
Baptismatis post lavacra
Despiciunt simulacra.

V. *Multum enim valet adhortatio ducis assidua.*

3. Vere beatos milites,
Qui ut fierent coelites,
Omnes Christi pertulerunt
Poenas, et apparuerunt
Cuncta, quae sunt visa pridem,
Dum in cruce vicit idem.

V. *A Domino sunt iterata propter hos martyres atque renovata.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deus suos mirificat,
Voluntate dum applicat
Sibi sic decem milia,
Morte sibi similia.

2. Haec justa generatio
Coeli fulget palatio,
Se mente probans aciem
Quaerentem Dei faciem.

3. In Christo laetamini
Martyres perenniter,
In quo gloriamini
Triumphantes fortiter.

Responsoria.

1. Hodie dux Achatius
Et Hermolaus episcopus
Cum his, quos baptizaverat,
Crucis tormenta tolerat,
Intrans per hanc victoriam
Cum illis coeli gloriam.

V. *Ecce vere Israelita qui suos praeit ita.*

2. Sanctus ductor cum acie
Dono triumphans gratiae
Decem praecessor milium
Nobis praestet auxilium
Ut superatis hostibus
Coeli reddamur postibus.

V. *Innocens acies vincens in cruce, quae non expavit tot poenas pro Christo duce.*

3. O felix exercitus,
Qui crucem imperterritus
Conscendis unanimiter,
Te colentes suppliciter
Christi commendans nomini
Nos infer regno Domini.

V. *Memor esto tibi servientis familiae, quam precibus tuis nunc et semper protege, Christe.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In his regnavit Dominus,
Et isti nihilominus
Passi sibi similiter
Cum eo regnant jugiter.

2. Hi sancti Deo jubilant,
Nullaeque res obnubilant,
Qui coeli petunt gloriam
Per celebrem victoriam.

3. In Deum sancti sitiunt,
Quem jugiter adspiciunt,
Nec sitis haec est anxia,
Nec saties dat taedia.

4. Creata benedicite
Deum, qui tanto milite
Coeli stipat palatium
Insignem per Achatium.

5. Istorum per memoriam
Intremus coeli gloriam,
Ubi Deum medullitus
Collaudat omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. Christi miles Achatius
Deos spernens audacius
Cum suis crucifigitur
Et angelis conjungitur;
Ergo victis tortoribus
Adsit sui memoribus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Achati, dux strenue
Tibi devotis annue,
Sacris cum decem milibus
Da dexteram humilibus
Nos solvens a piaculis
Et omnibus periculis.

Brev. ms. Lambacense CLXIV. saec. 15. (Monastische Form.) A. — Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. B. — Brev. ms. Pragense VI F 12 saec. 14. C. — Brev. ms. Voraviense 122 saec. 14. D. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. E.

In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 4 Gloriosa colitur D. — Invit., 2 Tot sua pervigiles B. — 1. Noct. **A** 1, 2 Meditando jugiter CD. — **A** 1, 3 suis semper sanctis D. — **A** 1, 4 militans D. — **A** 1, 5 rei fehlt BD. — **R** 3, 6 spernens A. — 2. Noct. **A** 2, 1 tuum admirabile A; dum admirabile B. — **A** 3, 2 ejus nomini A. — **A** 3, 3 Cui se totos A. — **R** 3, 5 quae visa sunt BC. — **R** 3, V Memor esto jejunantium tibi, quos annum petisti complesse per hoc jejunium Christe. B (in 1. Vesp.) C. — **R**, 3. O felix legio, quam Christi more litatam | Summa tenet regio jubilans certans et beatam. V. Te Deus in coelis ornat tua turba fidelis. B. — Ad Laudes **A** 1, 3 Passi sunt similiter AC. — **A** 2, 1 Deo nunc A. — **A** 2, 4 Per eorum victoriam A. — **A** 5, 1 Justorum per B; Istorum per D. — Ad Ben. **A**, 5 Qui junctus tot victoribus BC. — In 2. Vesp. **A**, 1 Achati dux C.

A hat infolge seiner monastischen Form noch folgende Zusätze: 1 Noct. **R** 4: Isti sunt sancti; de comm. — 2. Noct. **A** 3: In Domino laudabitur | Et coelo coronabitur | Milium decem agmina | Vincens pro Deo maxima. — **A** 4: Verba tunc praevaluerunt | Iniquorum super hos | Sed nunc isti pervenerunt | Ad honores superos. — In 1. Noct.: Ad cantica Ant.: Gaudent in coelis acies fidelis | Quae Christi se libere plebem fassa | Pro ejus amore tormenta libenter passa | Ideo ipsorum pietas non est cassa.

C hat noch folgende Abweichungen: 2. Noct. **A** 3: In Domino laudabitur wie A. — 3. Noct. **A** 3: Horum sanguis est effusus | A crucifixoribus | Quos baptizans Christus [sic] usus | Est aequis honoribus. — **R** 3. Dum exercitum Caesar cum duce | Saevus cendi [sic] faceret quemvis in sua cruce | Universa mox apparuerunt | Christi quae morte visa sunt. **V.** Tamdiu quippe gloriosum agmen illud pendebat in cruce | Quousque mirarentur [sic] omnia mortis dominicae.

Die Hymnen, die zu diesem Officium gebraucht wurden, de comm. mit Ausnahme ad Vesp.: Fidelis universitas. Mone 757. Das ganze Officium findet sich desgleichen in Antiph. ms. Hafniense Gl. Kongl. 3449 saec. 16. und Brev. ms. Lubicense saec. 16. Stadtbibl. No. 62 alter Signatur.

27. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sub vexillo militantes
Coelestis imperii,
Jesu morti complantantes
Se typo supplicii,
Meruerunt triumphantes
Coronam martyrii,
Regi regum conregnantes
Angelorum socii
Perfruuntur exsultantes
Majestate praemii.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Pro martyrum victoria
Crucifixorum hodie
Jubilemus magnalia
Laudantes regem gloriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tanquam lignum fructificant
Secus fluenta consitum,
Cum se cruci dedicant
Carnis per interitum.
2. Reges et terrae principes
Adversus Christi milites
Steterunt et participes
Malitiae satellites.
3. Quorum durum imperium
Viri fortes despiciunt,
Dum promissum auxilium
Desuper accipiunt.

Responsoria.

1. Dum terreno militant
Regi, cedunt a proelio,
Quos credentes suppeditant
Angelico praesidio;
V. Occiduntur gladiis
Et demerguntur fluviis.
2. Conscendunt ad sublimia
Duce coelesti praevio.
Imbuendi scientia
Et fidei mysterio;
V. Adest doctrix gratia
Illuminans praecordia.
3. Hinc ad regum praesentiam
Accersitos velocius,
Ad fidei constantiam
Hortatur dux Achatius,
V. Contemnere supplicia,
Minas et dona regia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post vanam idolatriam
Renati sine macula,
Defendunt per justitiam
Justorum tabernacula.
2. Quos Dominus virtutibus
Et signis dum mirificat,
Mille cum militibus
Theodorum justificat.
3. Sic rex potens in proelio
Suum augens exercitum
Animum in supplicio
Donat imperterritum.

Responsoria.

1. Lapidum sancti ictibus
Premuntur et verberibus,
Sed feritur tyrannica
Plebs ultione coelica.
V. Arentes manus pereunt
Et saxa jacta redeunt.
2. Auget suorum militum
Numerum et meritum
Christus per millenarium
Sacrum complens denarium.
V. Inspirans mille milites
Reddit in fide divites.
3. Servi regis imperio
Multiplices aculei
Substernuntur vestigio
Sanctorum clavi ferrei,
V. Angelico obsequio
Colliguntur de medio.

In tertio Nocturno.

Antiphonae.

1. Gentium et principum
Dissipatur consilium.
Dum coetui fidelium
Hoc jungitur collegium.
2. Perforuntur latera,
Sanguis sacratus funditur,
Sed dulcescunt vulnera,
Quibus ad Deum tenditur.
3. O celebre martyrium,
Coronantur spinea
Corona post ludibrium
Laureandi aurea.

Responsoria.

1. Affixi sunt patibulis,
Et mons motus contremuit,

Sol latet sub umbraculis,
Sic virtus Christi claruit.
V. Renovantur signacula
Crucis et miracula.

2. Vox auditur divinitus,
Qua firmatur petitio.
Quam obtulit exercitus
Crucifixi devotio
V. Pro salute fidelium
Se pie venerantium.

3. Lux fulgens coelo splenduit
Lucisque lux apparuit,
Dans cum dolore gratiae
Sanctis splendorem gloriae.
V. Praesens Christus adfuit
Angelorum multitudine
Et sanctorum agmine.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Mirabilis apparuit
In altis rex altissimus,
Dum funditus contremuit
Mons sanguine pinguissimus.

2. Membra Christi stigmatum
Impressa signaculis
Solvuntur a patibulis
Manibus angelicis.

3. O quam digna sepultura
Martyrum corporibus,
Quae angelorum cura
Expletur et operibus.

4. Mons sacra condit ossa,
Quorum caro cruce fossa,
Spiritus in Deo vivunt,
Cui semper hymnum dicunt.

5. Exsultant nunc in gloria
Post triumphum mirificum,
Pro crucis ignominia
Novum cantantes canticum.

Ad Benedictus.

A. Virtutum rex et gloriae,
Qui triumphum victoriae
Contulisti martyribus,
Praesta tuis supplicibus,
Ut proelia militiae
Praesentis et miseriae
Sic agamus viriliter,
Ut coronemur feliciter.

In 2. Vesperis.

An Magnificat.

In martyrum vulneribus
Tua, o Jesu, vulnera
Ex intimis visceribus
Recolentes munera
Tibi laudis offerimus
Et salvari deposcimus.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. (Monastische Form.) A. — Brev. Misnense imp. Lipsiae. 1502. B.

Dafs die monastische Form des Officiums nicht die ursprüngliche, beweist der Umstand, dafs die vierten Responsorien sämtlicher Nocturnen und **A** 4, 5 und 6 der zweiten Nocturn prosaisch sind.

Invit.: Adoremus regem regum | Qui per crucis trophaeum | Coronavit in hac die | Decem milia Martyrum. B. — 1. Noct. **A** 1, 1 lignum sanctificavit A. — **R** 3, 6 Minas et domina regina A. — 2. Noct. **A** 2, 2 dum fehlt A. — **R** 1, 6 jactare demit A. — R 2, 2 Meritum et numerum A. — 3. Noct. Ad cant. Ant.:

Occurre cum tripudio
Et concentu laetitiae,
Felix sanctorum concio,
Triumphanti militiae,
Quae de crucis exitio
Ad te concurrit hodie.

Diese **A** hat B in 1. Vesp. ad Magn., wofür Sub vexillo militantes etc. fehlt. — Ad Laudes **A** 2, 3, 4, 5 hat A ad parvas horas.

28. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Super psalmos.

A. Laetetur ecclesia.
Quod per dena milia
Tironum credentium
Plebs crevit fidelium.

R. O Achati, dux beate,
Cujus virtus fraglat late,
Cujus odor ut unguenti,
Cujus sapor ut pigmenti,
Pietati nos divinae
Tu commendes sine fine,
V. Martyr alme, ductor bone,
Cum praeclara legione.

Ad Magnificat.

A. O praeclari milites,
O fecundi palmites,
Verae viti inhaerentes,
O stellae luciferae,
Nos in mortis vespere,
Feliciter gaudentes
Angelicis agminibus,
Christo assistentibus,
Vestris salutaribus
Adjuvate precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regi Deo,
Glorioso qui trophaeo
Coronavit Achatium
Suumque collegium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Viri sancti consilia
Impia spreverunt.
Cum diis sacrificia
Offerre noluerunt.

2. Singulari spe laetati
Pace sancta dormiunt,
Dum hi sancti tribulati
Vultum Christi sitiunt.

3. Bellatores incliti
Scuto coronantur.
Assecuti meriti
Praemium laetantur.

Responsoria.

1. Orthodoxae fidei
Nave laborante,
Adriano veri Dei
Hoste imperante.
Baptismi dena milia
Sunt abluti gratia;
V. Se cum suis abnegant.
Mundi pompam relegant
Constanti fiducia.

2. Hermolaus presbyter
Veritatis his iter
Docendo monstravit
Et ab idolatria
Vana et nefaria
Benigne revocavit;
V. Mox in fide stabiles
Servi fiunt habiles
Domus Domini.

3. O mirandam militaris
Turbae fortitudinem,
Quae in se vitae saecularis
Necat consuetudinem
Atque poenae temporalis
Parvipendet formidinem.
V. Hi pugnaturi stadio
Se praecingunt strenuo
Crucis Christi gladio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Divino refugio
Sancti inhaeserunt,
Dum regis imperio
Se non subdiderunt.

2. Monte sancto quieverunt,
Zelo Christi dum arserunt,
Cujus sine macula
Intrant tabernacula.

3. Beati vere martyres,
Praeclari Christi calicis
Haeredes et participes,
Jungite nos coelicis.

Responsoria.

1. Imperator praelibatus,
Vir profanus et elatus,
Cum edictis frivolis
Dare jubet idolis
Thuris sacrificia,
Fiant ut propitia,
V. Servos ergo Christi dire
Praecepit demens rex punire.
2. Audiens quod inclitus
Militum exercitus
In Christum simul crederet
Et sua jussa sperneret,
V. Ut vesanos redarguit,
Revocare sic studuit.
3. Illis in fide Christi
Constanter manentibus
Dictaque regis subsanantibus
Jubet omnes denudari
Et flagellis castigari.
V. Furor regis quos detexit,
Hos divinus amor rexit
Et ad palmam provexit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aeternas portas subiit
Militaris cuneus,
Primus quas introiit
Rex gloriae Deus.
2. Opportuno tempore
Tu, praeclara acies,
Pio nos precamine
Vultu Dei saties.
3. Pro robustis agonistis
Decet laus te, Domine,
Totus mundus plaudat istis
Fuso pro te sanguine.

Responsoria.

1. Tunc inseparabiles
Caesar comprehendit
Tirones spectabiles,
Furor hunc accendit
Et Christo amabiles
Famulos omnes
Crucibus appendit;
V. Ad quorum mox occubitum
Sol clausit suum radium.
2. Facti ergo socii
Christi passionis]
Rogant summi gaudii,
Ut fruantur bonis
Memores martyrii
Sui piis donis..
V. Exauditos divinitus
Vox exclamat coelitus.
3. O Achati, Deo grate,
Adjunctis consortibus
Regem regum exorate
Pro vestris supplicibus,
Deploratis ut amare
Omnibus sceleribus
Valeamus conregnare
Supernis virtutibus.
V. Carnis cum materia
Solo computrescat,
Spiritus in gloria
Poli requiescat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dominus haec agmina
Induit decore
Large dando praemia
Suo pro labore.
2. Cordis in laetitia
Deo serviamus,
Ut horum martyria
Pie recolamus.
3. Hi carne cum spiritu
Christum sitierunt,
Forti sic anhelitu
Mortem subierunt.
4. Sancti cum humilibus
Corde redemptorem
Benedicant laudibus
Illius ad honorem.

5. Cornu sui populi
Christus exaltavit,
Locum sui tumuli
Signis dum ornavit.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sis, Domine,
Qui tanta multitudine
Militum sanctorum
Decorasti regium
Aetheris palatium,
Quaesumus, ut horum
Pio patrocinio
Jungamur coeli gaudio.

Ad Primam.

A. Gaudet in caelis
Acies fidelis
Quae Christi se libere
plebem est fassa,
Crucis pro ejus amore
tormenta libenter passa.
Colere quos pure
pietas non est cassa.

Ad Tertiam.

A. In Christo laetamini,
Martyres, perenniter,
In quo gloriamini
Triumphantes fortiter.

Ad Sextam.

A. Verba tunc praevaluerunt
Iniquorum super hos.
Sed nunc isti pervenerunt
Ad honores superos.

Ad Nonam.

A. Horum sanguis est effusus
A crucifixoribus,
Quos baptizans praesul usus
Est aequis honoribus.

In 2. Vesperis.

R. Salve acies invicta,
Morti quae crucis addicta
Per victoriam
Transiens ad gloriam.
V. Odor bonus Christi
Eras, cui te obtulisti,
Ipsum imitans in morte sua.
Nos defende prece tua.

Ad Magnificat.

A. O felix tirocinium,
Per sanctum Achatium
Christo aggregatum,
O sacrum collegium
Forte per martyrium
Coelo laureatum,
Pacifica saeculum,
Salva cunctum populum
Deo reddens gratum.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. ms. Plagense s. sign. saec. 15. B. — Brev. ms. Scotor. Vindobon. 59 h 9 saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1962 saec. 15. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1891 saec. 14. D. Ebenso: Brev. ms. Claustroneoburgense 967 anni 1369. — Brev. ms. Scotor. Vindob. 54 h 5 saec. 15. — Brev. ms. Gottwicense 463 saec. 15. — Brev. ms. Voraviense 29 saec. 14. — Brev. ms. Monacense 23275 saec. 15. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. — Brev. Pataviense imp. Augustae 1503.

In 1. Vesp. **A**. O quam felix exercitus est iste | Qui te per mortem imitans tecum gaudet, o Christe. CD; C. hat noch 3 weitere **A** in 1. Vesp.: **A** 2: Opportuno tempore | Tu praeclara acies | Pio nos precamine | Vultu Dei saties. — **A** 3: Bellatores incliti | Scuto coronantur | Assecuti meriti praemium laetantur. — **A** 4: Divino refugio = 2. Noct. A. 1. — In B lautet in 1. Vesp. **A** super Psalmos:

O pastor aeterne,
O martyr egregie,
O virtutum opifex,
O benedicte pontifex,
O praedicator gentium,
Qui decem milia martyrum
Ad veri solis palatium

Vocasti ad consortium,
O sancte pater Hermolae,
Preces nostras suscipe,
Ne damnemur in peccatis misere,
Sed ad vitam tu nos duc lucis perpetuae,
Ut gaudeamus cum beatis in regno gloriae.

Ad Magn. **A** lautet in B ebenfalls abweichend:

O dulcis sanguis martyrum,
O mitis turba militum,
Quae pie propter Dominum
Fudit cruorem nimium.
Pro his orat Achatius
Suis cum consortibus,
Qui ejus solemnia
Celebrant in gloria.

1. Noct. **R** 3, 3 Qua in se B. — 2. Noct. **A** 1, 1 Divino dum refugio A; Divino domino BC. — **R** 2, 6 se studuit A. — 3. Noct. **R** 3 fehlt C; dafür O felix exercitus aus dem Officium „Gloriosa recolitur"; — dies **R** steht auch, aber als **R** 4 in A. — Laud. **A** 3 und 4 verstellt BC. — Ad Ben. hat A zwei **A**, wovon die erste aus dem Officium „Gloriosa recolitur" entlehnt ist. — Die **A** ad parvas horas fehlen C. — An Hymnen nur Fidelis universitas in beiden Vespern nicht de communi.

29. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetare felix hodie
Praerogativae latria,
Festivitas haec gloriae
Commendat decem milia.

2. Gaude terra temporali,
Coelum gaude aeternali
Sanctorum laetitia,
Coelum de praesentia,
Terra de memoria.

3. Dona tributa crucis
victoribus et bona fari
Lingua nequit, ratio
comprehendere, mens meditari.

4. Tot redimita rosis
hilarescit opima chorea,
Qua sine fine sonant
vox, organa, laus jubilaea.

5. Coetus amice Deo,
fer amica juvamina mundo,
Sed tua praecipue
celebrantes festa tuere.

R. Te Deus ista cohors
virtute, fide, nece concors,
Legi dicata tuae
crucis ornat perpete laude,
Christicolis eadem
procuret ubique salutem.

V. *Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam et gloriam magnificentiae regni tui.*

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Surgamus vigili
prece regum psallere regi,
Qui sibi compassis
tribuit diadema trophaei.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cognovit viam Dominus
Tot milium beatorum,
Quos non reliquit terminus
In invio peccatorum.

2. Dum convenerunt principes
Adversus Christum Dominum,
Hi non erant participes
Gentilium libaminum.

3. Invocantes exaudivit
Et in spe singulariter
Constitutos stabilivit
Deus fiducialiter.

Responsoria.

1. Omnes gentes fidei
supplices videte,
Qui sint isti martyres
et fortes athletae,
Qui se subdunt ut oves
iugulo mansuetae.

V. *Iste est currus Dei decem millibus multiplex, et totidem sunt milia laetantium.*

2. Servos Dei cogere
coepit Adrianus
Ad profanas victimas,
coetus Christianus
Non apponit idolis
fidem, corda, manus.

V. *Quoniam rectum est verbum Domini et omnia opera ejus in fide.*

3. Saeva lupi rabies
in ovile saevit,
Sacrilegi cultui
grex non acquievit,
Ergo caerimonias
idolorum sprevit.

V. *Quia non adhaesit ei cor pravum, sed facientes praevaricationes odivit.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non subvertit corde rectos
Filius iniquitatis,
Coronatos et protectos
Scuto bonae voluntatis.

2. Perfecit Deus ex ore
Sibi laudem tot milium,
Qui mundi cum salvatore
Triumphant passi proelium.

3. Deducitur ad nihilum
Saevitia tyrannorum,
Convertitur in jubilum
Fletus Christi compassorum.

Responsoria.

1. Decem dantur milia
milibus ter denis,
Martyrizent ut ea
tuis, Jesu, poenis,
Vincti post blasphemias
stringuntur habenis.

V. *Quoniam circumdederunt eos canes multi, consilium malignantium obsedit eos.*

2. Illibatas facies
vitiorum luto
Caedunt, velant, inquinant
hostes Dei sputo,
Spinae serto capiti
cruentant acuto.

V. *Infirmata est in paupertate virtus eorum, et omnia ossa eorum conturbata sunt.*

3. Sanctos post ludibria
postque tot livores
Crucifixum rapiunt
impii tortores,
Crucem celeberrimi
bajulant victores.

V. *Hi sunt qui venerunt tinctis vestibus de Edom gradientes in multitudine fortitudinis suae.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tuae sunt haereditatis
Participes et calicis,
Quos vinculo charitatis
Christe constringens allicis.

2. Quaerens haec generatio
Primipotentis faciem
Currit potens in proelio
Crucis ad interniciem.

3. Refugium Jesus erat
In tribulatione,
Qua suos circumdederat
Consortes in agone.

Responsoria.

1. Distenduntur in cruce,
dissolvuntur venae,

Cedunt vires vividae,
temporales poenae
Sunt respectu gloriae
perpetis amoenae.

V. *A planta pedis usque ad verticem non est in eis sanitas, vulnus et livor et plagae tumentes.*

2. Dum libarent calicem
fellis et aceti,
Transfiguntur lanceis
in agone laeti,
Repraesentant animas
aeternae quieti.

V. *Venientes venient cum exsultatione portantes manipulos suos.*

3. Livor acerbus eos
juvat, improperator honorat,
Ira reconciliat,
species funesta decorat,
Ridet eis lacrima,
tormenta probant opima.

V. *Quam magna multitudo dulcedinis tuae, quam abscondisti timentibus te Domine.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Mors humili cum palma
Dans vitam mortem perdidit,
Societas haec alma
Quam salvatori reddidit.

2. Primates agonistae
Sunt in coelesti curia,
Qui crucis tuae, Christe,
Pressere torcularia.

3. Hos agnus ille regit
Et super eos habitat,
Qui mortis jus infregit
Mundasque mentes visitat.

4. Effectus apud Deum
Possunt impetrare
Athletae, qui post eum
Passu incedunt pari.

5. Coelestis aulae principes
Et merite domestici,
Sortis vestrae participes
Impetrate nos effici.

Ad Benedictus.

A. Benedic et glorifica
Devota cum laetitia,
Coeli terraeque fabrica,
Sanctorum natalitia.
Quae mens, quae penset ratio
Coelicolarum gaudium
Hoc intrante collegio
Coeleste contubernium,
Nam rapuerunt apicem
Coeli solemni titulo,
Qui salvatoris calicem
Biberunt in patibulo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O benedicti martyres,
Estote nostri memores,
Vestra crux, vestra vulnera
Sint contra nostra scelera
Tutamen ac remedium;
Coeleste beneficium,
Quod impetrastis a Deo,
Procuret homini reo
Solamen, opem, veniam
Et post hoc exsilium
Tranquillitatis patriam.

Brev. Basileense imp. s. l. 1478. — Ad Laudes **A** 4, 2 possunt impetratoris. — In 2. Vesp. Ad Magn. 11 Supernae tranquillitatis. — Die Hymnen zu diesem Officium sind in 1. Vesp: Beata nobis gaudia; ad Complet: Hymnizantes exsultemus.

30. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Super Palmos.

A. O rex regum Domine,
In tuo sancto nomine
Alexander cum Marco
Martyrio non parco
Martyrumque dena milia
Se dederunt ad supplicia,
Quos omnes una dies stravit;
Ipsis pie munistravit
Sacri baptismatis opus
Hermolaus episcopus.

Ad Magnificat.

A. O plasmator entium,
Et salvator gentium,
In martyrum honore
Da, quod in moerore
Corporis et animae
Molestemur minime
Et nos pro nostro vitio
Mittere suplicio.
De vita avita
Invita ad vitam
Domus tuae perpetuae,
Qua, solus verbigena,
Quisque te terrigena
Omnisque coelicola
Collaudet per saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Glossa cordi in concordi
Concordet modulo
In Dei jubilo
Honoris sedulo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum Adriani feritas
Et servorum severitas
In Christi non protervos
Dire saevit servos,

2. Alexander rector
Marcus et protector
Martyrum ipsorum
Sic solabatur acies,
Quod non timebant facies
Adversariorum.

3. Hi constanter cohaeserunt,
Sponte mortem elegerunt,
In fide Christi permanserunt,
Pro quo mortem meruerunt.

Responsoria.

1. Adrianus imperator,
Athletarum trucidator,
Vesano tumens spiritu,
Furiali habitu
Debriatus insanivit
Cum aliis sex regibus
Sibi venientibus
Pravum in subsidium
Proh ad homicidium.
V. Culpam passionis
Hominibus in bonis
Non nullam nescivit.

2. O manus cruenta
Tortorum non lenta,
Martyres hos Christi,
Quos occidisti,
Illos scidisti
Ab Averni
Vinclis aeterni.
V. Passionem concio
Nostra cum revolvat,
Horum intercessio
Semper nos evolvat.

3. Christi agonista
Hermolaus baptista
Martyrum in ista
Totali passione,
Mortis in agone
Athletis confalcatur.
V. Pontificali opere
Hermolaus et caractere
Potitus cruciatur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dei praemirabilis,
Cujus ineffabilis
Majestas gloriosa
Et virtus gratiosa.

2. Suis agonistis
Tormentis in istis
Non defuit solatio
Mercedis erogatio.

3. Nam martyrio in diro
Ipsos modo multum miro
Confortando coluit,
Desinere quos noluit.

Responsoria.

1. Mira Dei potentia
Et gratiosa gratia,
Passionis signa
Sua laude digna
Cuncta tunc claruerant,
Athletae passi cum fuerant.
V. Terra tunc tremuerat,
Solis splendor ebuerat.

2. Turma athletalis,
Tormenti letalis
Poenam ferre debens,
Benevolam se praebens,
Crucifigi fuerat
Deducta in Ararath;
V. Crucis sub equuleo,
Mortis sub aculeo
Poenam consumarat.

3. Hora nona cum corona
Martyrii passionis
Et agonis socii
Tormentis expletis
Capitibusque cletis
Athletae praelaete
Deleto tum leto
Triumpho transmigrabant
Ad vitam, quam optabant.
V. Spiritus ipsorum
Manus angelorum
Vehentes deportabant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex aeternae gloriae,
Nobis confer hodie,
Quod martyrum supplicia
Nostra tergant vitia.

2. Ast ipsorum nobis toto
Affectu cordis devoto
Passionem colere,
Digneris tribuere.

3. Ut nos esse valeamus,
Semper quoque maneamus
Cum ipsis socii
Coelestis palatii.

Responsoria.

1. Iniquitatis filiorum
Operumque nefandorum
Virorum ter dena milia
Duxerunt ad supplicia;
V. Cultores perfidei
Viros verae fidei,
Quos Dei elegit gratia,
Duxerunt ad palatia.

2. Quos gens prava in cruce erexit,
Illos Christus non despexit,
Sed de morte ad vitam vexit
Aeternam dono gratiae.
V. His pro mercede congrua
Coelestis regni janua
Est aperta hodie.

3. Sancti Christi martyres,
Iniquitatis milites
Quos sunt prosecuti,
Vestris protectionibus
A persecutoribus
Semper simus tuti,
V. De dono promissionis
Vestrae petitionis
Peccatis absoluti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ante exitum fundentes
Orationes ingentes
Christum petebant cernui

Athletae, quod digni frui
Hi sint intus atque foris
Bonorum et honoris
Mercede fructuosa,

2. Et corporis salute
Et animae virtute
Utantur et dotentur
Dote copiosa,

3. Eorum diem passionis
Qui operibus cum bonis,
Panis et aquae jejunio,
Devoto colant obsequio.

4. Una dies jejunii
Haec laxat purgatorii
Annum poenitentialis.

5. Nec hos laedant visibiles
Hostes et invisibiles,
Sed laetentur et solventur
Omnibus a malis.

Ad Benedictus.

A. Vobis dico rursum,
Vox venit de sursum
Athletis dicens istis:
Illud, quod petistis
A Deo, sitis tuti,
Hoc estis consecuti.

Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. A. — Brev. Monasteriense imp. s. l. 1489 B.

In 1. Vesp. s. ps. **A**, 6 Sederunt A. — In 1. Noct. **R** 2, 7 Vinculis B. — In 2. Noct. **R** 1, 6 cum passi A. — Ad Laudes **A** 5, 1 Nec nos AB. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** dieselbe wie in 1. Vesp. — Eigentümlich ist dem Officium, dafs nicht mit jeder Antiphon ein neuer Satz beginnt, sondern ein und derselbe sich durch mehrere Antiphonen hinzieht.

31. De sancto Adalberto.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Benedic regem cunctorum,
Conversa gens Vandalorum,
Te splendor illuminavit,
Quem oriens destinavit,
Adalbertus Christi verna
Tua exstitit lucerna.

Ad Magnificat.

A. Magnificet te, Domine,
Tuo redempta sanguine
Christianae laetabundae
Plebis anima
Adalberti votiva
Celebrans solemnia,
Cujus morte pretiosa
Devote promit gaudia,
Ut per ejus suffragia
Tua impetret beneficia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus,
Quem confessus Adalbertus
Triumphat in coelestibus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus Adalbertus
Claris ortus natalibus,
Piorum parentum filius,
Virtute micuit clarius.

2. Cujus devotam infantiam
Praestando Deo gratiam,
Ne male placeret saeculo,
Pio castigavit gladio.

3. Quem parentes continuo
Deo voventes in templo,
Propter salutem parvuli
Matrem obsecrant Domini.

Responsoria.

1. Gloriosum in beato
Fulget decus Adalberto,
Quem genus et vita praesulem,
Fides consecravit martyrem.

V. *Ecce sic benedicetur homo,*
qui timet Dominum.

2. Christo puer dedicatus,
Ad salutem reparatus,

Jam devotis parentibus
Vota Deo solventibus
Salutari scientia eruditus,

V. *Scire malum reprobare et eligere bonum.*

3. Acceptis sacris infulis
Gerebat munia praesulis
Adalbertus gratia praeditus,
Lucens doctrina et exemplis.

V. *Annuntians in Sion nomen Domini et laudem ejus in Jerusalem.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus puer Adalbertus
Doctrinis instans scholaribus
Devotus puerilibus
Abstinebat operibus.

2. O beata simplicitas.
Quae sanctas fudit lacrimas,
Vestita tacta virgine
Damna flens pudicitiae.

3. Electum Dei famulum
Confessus in episcopum,
Quem vexabat, incolumem
Daemon reliquit hominem.

Responsoria.

1. Sanctus claruit monachus,
Dum ministravit fratribus,
Sanum collapsum et plenum
Fragile levat poculum.

V. *Cum cecidit non est collisus, quia manum supponit Dominus.*

2. Mater nam in caritate
Visus sanctus, sumere
Praecipiens cibum admissum,
Restauravit panis esum

V. *In nomine Domini Jesu Christi.*

3. O felix et beatum
Adalberti meritum,
Qui duos choros coelorum
Rubrum cernens et aethereum,
Audit haeres consortium
Et sui meriti praemium,

V. *Vitam quorum et gaudium videbo, laudate Dominum.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus praesul Adalbertus
Sanctis instabat actibus,
Corpus mactans inedia,
Precum instans frequentia.

2. Ecce substantiam
Partitus quadrifariam,
Bissenos pauperes quotidie.
Multos alebat solemni die.

3. Semineci atque nudo,
Quod praestaret, non habendo,
Quod invenit oportunum,
Pulvinar dedit sericum.

Responsoria.

1. Benedictus Deus sanctum
Benedixit Adalbertum,
Qui virtutum gratia
Praesul factus est hostia,
Pro Christi testimonio
Coronatur martyrio.

V. *Talis quippe decebat ut pontifex esset, sanctus, innocens, ut intraret sancta sanctorum.*

2. O quam praedicanda ac laudanda
In sancto Adalberto excellentia
Coelestis gratiae radiat
Cum in aevo sit teneriori
Et in divo sacerdote
Sancto martyre
Deo munus acceptabile.

V. *Fit in puero oblatio, sacrificium in praesule, holocaustum in martyre.*

3. Alme praesul ac beate,
Dei martyr Adalberte,
Confer opem petentibus,

Mala pelle, bona posce,
Praesta pacis incrementum,
Sanae vitae gaudium.

V. *Ut sub tuo protecti patrocinio gloriemur in laude Dei perpetuo.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus lugens Adalbertus
Plebis obstinatae scelus
Nomen pastoris exuit,
Grex quod sequi se renuit.

2. Accepto tali consilio
Coelesti tamquam oraculo,
Leonis magisterio
Ritu vivit monastico.

3. Humilibus humilior,
Sanctus sanctis fit sanctior,
Praestans virtutum studiis
Aegris opem fert salutis.

4. Reginae coeli munere
Tam thalami quam purpurae
Mysterium martyrii
Sui sensit et praemii.

5. Ad Christi vocans gratiam
Prussiae gentis perfidiam,
Gaudet caesus atque victus,
Grates reddit Adalbertus.

Ad Benedictus.

A. Athletae Christi vulnificis
Perforantur membra jaculis,
Morte sacra victoriosam
Fundens Adalbertus animam,
Martyrum inter purpuras
Atque praesulum infulas
Stolam adeptus fulgidam,
Gaudens exspectat reliquam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sancte praesul et beate,
Coelestis consors Adalberte,
Qui passione gloriam,
Morte meruisti vitam,
Tuo devotos natalitio
Tuere plebem patrocinio,
Quo secura pace saeculi
Pacem mereamur Domini.

Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1256 saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. B. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1255 saec. 15. C. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 22 saec. 15. D.

Das ganze Officium mit 3 Nokturnen nur in A zum Feste der Translatio S. Adalberti; in BCD zum Feste selbst, weil dieses in die österliche Zeit fiel, 1. Noct. und Laudes. Die Hymnen de comm.; temp. pasch. Chorus novae Jerusalem.

In 1. Vesp. super Ps.: Gloria Christo Domino, qui beatum Adalbertum episcopum passionis suae testem fecerat, de cujus meritis et miraculis sit benedictus Dominus A; scheint urspr. **A** ad Bened. — Sup. ps. **A** 2 gens Polonorum B. — Ad Matut. Invit. Alleluja, regem martyrum omnes adoremus, cum quo felix Adalbertus etc. D. — In 1. Noct. **R** 2 fehlt D, dafür R 3. — **R** 3: Magno plebis voto | Adalbertus electus est | Magno omnium gaudio | Pontifex effectus est | Quia Daemon confessus est | Electionem illius. D. — Ad Laud. ad Ben. eine prosaische **A** hat D. — Völlig verschiedene Antiphonen ad Laudes finden sich in dem Brev. ms. Capit. Cracoviens. 21 saec. 14, das ein sonst ganz prosaisches Officium hat. Sie lauten:

A 1. Sanctus Adalbertus pastoris culmine fultus,
Dum legis jure gregis arcet devia pure
Nec repulit mores, cathedrales spernit honores.

A 2. Nomine pro Christi certamina multa subisti,
Martyr Adalberte, dum fit nova plantula per te.

A 3. Pruthenas partes divinas instruis artes,
Nescia gens veri te quaerit morte teneri.

A 4. Dum solito more ferves caritatis amore,
In fidei cura perimit te lancea dura.

A 5. Inde coronatus, felici sorte beatus,
Virgineos flores patriaeque resumis honores.

32. De sancto Alberto Carmelita.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Alberte, norma munditiae
Puritatis et continentiae,
Ora matrem misericordiae,
Ut in ista valle miseriae
Nos defendat a pravo scelere,
Ut exuto mortali corpore
Perfruamur aeterna requie.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem Christum Dominum
Adoremus dulciter,
Cum quo beata vita
Albertus Carmelita
Vivit aeternaliter.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In sancto proposito
Stans Albertus firmiter
In lege dominica
Meditatur dulciter.

2. Sancto sumpto habitu
Ingenti tunc fervore
Jesu Christo studuit
Servire in timore.

3. Tribulatus acriter
Tentamentis Satanae,
Christum clamans dulciter,
Laeditur a nemine.

Responsoria.

1. Claritate divini luminis
Illustratus Albertus humilis
Spreta pompa mundani culminis
Vestem sumpsit Mariae virginis.

V. Confortatus puer affabilis
Vestem sprevit veteris hominis,

2. Ne foedetur corpus luxuria,
Sensus domat cum abstinentia,
Vinum vitat et aqua frigida
Carnem nutrit in poenitentia,

V. Sicque vincit cum efficacia
Hostem, mundi et carnis vitia.

3. Actu firmus et mente stabilis,
Occupatus in Dei laudibus
Contemplatur devotus, humilis
Lacrimosis orationibus;

V. Caritate fit exaudibilis,
Dum precatur curvatis genibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cordis cum laetitia
Accinctum puritate
Mirificavit Christus
Patenti probitate.

2. Fidelitatis scuto
Catholicae protectus
Legis evangelicae
Defensor est effectus.

3. Sancti sacerdotii
Coronatus gloria
Repletur virtutibus
Et divina gratia.

Responsoria.

1. Hostis pravus studet evertere
Ferventem in sancto servitio,
Sed ne posset ipsum exstinguere,
Nunquam vacat Albertus otio.

V. Dei laudes non cessat promere
Sancto semper vacans servitio.

2. Obsidetur Messana civitas,
Plebi famis adest poenalitas,
Sed dum orat Alberti sanctitas,
Mox in portu patet fertilitas.

V. Dum timetur hostis severitas,
Statim adest divina bonitas.

3. Plebs laetatur grandi laetitia,
Rex et proceres congratulantur
Admirantes haec beneficia,
Sancti meritis quae condonantur;

V. Laudes promunt in reverentia,
Deum in sancto cum venerantur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sine cordis macula
Dei tabernaculum
Fulgens velut facula
Possidet in saeculum.

2. Vitam sibi placitam
Christus ei tribuit,
Hujus mundi semitam
Exiens cum obiit.

3. Quasi nubes lucida
In coelum elevatur
Sancta ejus anima
Et sanctis sociatur.

Responsoria.

1. Crescit ardor crescit devotio
Turbarum ad ipsum currentium,
Fit signorum multiplicatio
Ac Deum in sancto laudantium,

V. Vexatorum mira curatio
Fit et diversorum languentium.

2. Terrenum relinquens corpusculum
Felix anima petit aeterna,
Mirificus odor per circulum
Diffunditur virtute superna,

V. Fluunt cuncti ad ejus tumulum,
Quibus patet ut clara lucerna.

3. Jesu dulcis, Alberti meritis
Tuam nobis infunde gratiam,
Ut relictis turpibus solitis
Paradisi condones gloriam,

V. A poenarum solutis debitis
Paternalem tribue veniam.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Cum Albertus nascitur,
Thus redolet in mundo,
Exultemus igitur
Pectore jucundo.

2. Puro corde jubilet
Carmeli religio
Jugiterque pullulet
In sancto servitio.

3. Tua sancta dextera,
Jesu, nos suscipiat
Et Alberti precibus
Gratiose protegat.

4. Excellentem Dominum
Benedicant singuli,
Cujus servi meritis
Liberantur languidi.

4. Deum omnis spiritus
Laudet in coelestibus,
Quem Albertus possidet
Cum beatis patribus.

Ad Benedictus.

A. Gressus nostros prospere dirigat,
Christi servus, Albertus coelitus,
Pacis viam plene nos instruat
Suis prebens lumen fidelibus,
Dignas preces ad Christum porrigat
Nosque claris ditet virtutibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Tu Alberte, pater egregie,
Semper gaudens de dono gratiae,
Te laudantes in terra respice,
Nostra vota clementer suscipe.

Brev. Carmelit. imp. Venetiis 1579. — In 1. Vesp. Sup. Ps. **A**, 4 ut in hac valle. — 2. Noct. **A** 2, 3 profectus. — Ad Laudes **A** 1, 4 Pectore mundo.— 2. Vesp. **A**, 4. Et nostra vota.

33. De s. Ambrosio Cadurcensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ambrosi, pie confessor,
Esto noster intercessor,
Esto noster advocatus,
Quibus judex est iratus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus
Et beatum collaudemus
Praesulem Ambrosium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Piscem captum exenterat,
Qui comedendum emerat,
Et ex ipsius patulo
Clavis exit ventriculo.

2. Omnis stupet et miratur,
Cui clavis ostendatur,
Quid hoc signo portendatur.

3. Rumor exit in populum,
Et ad tale spectaculum
Fit grande conventiculum.

Responsoria.

1. Felix dies hodie
Illuxit ecclesiae,
Qua coelestis patriae
Fit civis Ambrosius;
V. Quem in suam laetus chorum
Frequens coetus angelorum
Receptavit hodie.

2. Ambrosio nomen dedit
Coelestis ambrosia,
Cujus succu delibutus
Et perfusus gratia,
Pubescentis juventutis
Restrinxit incendia.
V. Virginalis carnis florem
Dei servans ad odorem
Puer bonae indolis.

3. Praesul factus Cadurcensis
Pastor bonus et insomnis
Verbo studet et exemplis
Dei plebem pascere
V. Et a caulis lupos sacris
Precibus abigere.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Agrippinus hoc audito
Exit domum, currit cito,
Ferro laetatur agnito.

2. Clavem videns exsultavit
Et sermonem memoravit,
Quem vir Dei prophetavit.

3. Petiit ergo vir Dei
Rem mirandam ferens ei
Novitatem tantae rei.

Responsoria.

1. Scelerosa servum Dei
Cum tentaret femina,
Risit Evae suggerentis
Impudica famina,
Nec assensit vir pudicus
Ad incestus crimina.
V. Sed quae venit ardens igne
Sulfurantis Veneris,
Redit casta, redit lugens
Culpas vitae veteris.

2. Dum pastoris larga manus
Sumptibus assiduis
Templi stipem dat egenis,
Orphanis et viduis,
In pastorem plebs et clerus
Ardet zeli furiis.
V. Et quem sequi debuissent,
Persequuntur odiis.

3. Declinavit malignantum
Dei servus odia,
Templo juncti se corarctans
Domatis angustia,
Homo frugi corpus jugi
Macerans inedia.
V. Ibi virtus floruit,
Ubi signis claruit
Nec latet sub modio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praesul sanctus ut audivit.
Quod de pisce sic exivit
Clavis, laetus exsilivit.

2. Certus, Deo placuisse,
Se in specu latuisse
Et sic corpus afflixisse.

3. Exit ergo de caverna,
Ne lateret haec lucerna
Amplius sub modio.

Responsoria.

1. Ulcerosa lepra fugit,
Caecus videt, surdus audit,
Omnis sana mente plaudit
Visis mirabilibus.
V. Pars subsannat Dei virum
Et discedit opus mirum
Dei sancti gratia.

2. Videns ergo perditorum
Murmur ingravescere,
Quos exemplis, verbis, signis
Nequivit compescere,
Sese studet absentando
Causam mali tollere.
V. Fugit pastor malum gregem,
Contemnentem Dei legem,
Et amando Christum regem
Manet solitarius.

3. Elongavit fugitivus
Et in solitudine,
Mansitavit diu clausus
Rupis in foramine
Prope pontem Cadurcensem
Vicinante flumine.
V. Hic invisus nostro soli
Servit Deo, solus soli,
Spernit sordes nostri soli.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Corpus stringens in cathena
Clavem jacet in profunda,
Sorbet piscis, rapit unda
Projectam claviculam.

2. Et hoc fore dicit signum,
Quod se Deo sciret dignum,
Si visenda rursus mundo
Clavis migret de profundo.

3. Eremita dignus Deo
Caeco latet in spelaeo
Uni notus Agrippino.

4. Hic ministrat servo Dei.
Terni post cursum diei
Panem siccum ferens ei
Aquae potum non Lyei.

5. Humi cubat cilicio
Utens pro lectisternio,
Triduano jejunio
Carnem domat decennio.

Ad Benedictus.

A. Tenebrosus esset specus
Et aeterna nocte caecus,
Sed de coelo missum lumen
Viro Dei dat solamen.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Quem putabat obiisse,
Videns quasi recepisse
Et de busto prodiisse,
Grex pastorem recognoscit
Et praeesse sibi poscit.

Brev. ms. Voraviense 157 saec. 14. — In 1. Noct. **A** 2, 3 pordentatur. — In 2. Noct. **R** 1, 8 Veneris fehlt. — **R** 3, 9 Nec lucerna latet. — Die Antiphonen und Responsorien führen nebeneinander einen verschiedenen Faden der Erzählung fort.

34. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Novum sidus jubare
radians divino,
Reginae coeli genitrix
a Seraphin camino
Ignem venit mittere
in terram gelidorum,
Sedentibus in tenebris
lumen et viam morum.

2. Anna de prosapia
regum oriunda,
Tres in Christo ducens viros,
per quos fit fecunda,
Tres filias genuit
mundo laetabunda.

3. Senescentis saeculi
luxus aspernata
Fit typus maris aenei
moribus ornata,
Sanctitatis indoli
studens illibata.

4. Nunquam cum ludentibus
totius honestatis
Speculum se miscuit,
sed formam bonitatis
Sancta Anna se praebuit
et normam pietatis.

5. Virga Jesse protulit
germen verae vitae,
Dum Anna nobis genuit
Mariam, matrem rite.

Ad Magnificat.

A. Felix terra pariens
coelum trinitatis,
In quo corporaliter
fons divinitatis
Habitare voluit;
reos a peccatis
Solvens duc ad patriam
summae claritatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sion sancta, jucundare
Laudum in praeconiis,
Annam sanctam venerare
Largam patrociniis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annam vocatam gratiam
Gratanter invocemus,
Ut datam sibi gloriam
Post gratiam speremus.

2. Nam meritis et precibus
Dat aviae dilectae
Rex Christus, natae filius,
Quidquid optatur recte.

3. Hinc nascitur de gratia
Vas juste plenum gratia,
Pro cujus abundantia
Mensuram transit copia.

Responsoria.

1. Gloriosa de te dicta
Scimus, radix benedicta,
Radix illustrissima,
Radix Jesse, qua inflicta
Finem habent maledicta
Pro culpa primaria.
V. Ex te consurgens virgula
Dei per virtutem
In flore fructum protulit
Cunctis in salutem.

2. Haec est coelum, in qua stella
Ortum duxit, quem pagella
Praedixit Mosaica,
Quae servata a procella
Merces servat et in cella
Reponit vinatica.
V. Ora mater filiam
Summe benedictam,
Ut ducat in patriam
Plebem hic afflictam.

3. O quam caris et praeclaris
Arca lignis et insignis
Est compacta coelitus,
Urnam veram quae gestavit,
In qua panis se locavit
Vitae, Dei filius.

V. O proles, pulcherrimi
cella paradisi,
Fructum vitae poscimus
peccatis illisi.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quis ergo nunc de venia
Fiducia carebit,
Cum tam mater quam filia
Rem nominis implebit.

2. Accedat reus propere
Non deserens olivam,
Quae novum fructum gratiae
Produxit in spem vivam.

3. Ad rivum, unde fluvius
Ortum produxit maximus,
Aeterni fontis cupidus
Currat miser intrepidus.

Responsoria.

1. Quis condigne turturis
Matrem collaudabit,
Cujus vox in superis
Audita vocavit
In consortem miseris
Deum, qui sanavit
Vulnus culpae veteris
Et vitam donavit.

V. Benedictus filius,
Annae qui de filia
Nobis nasci voluit.

2. Felix mater, quae figuris
Tot et tantis in scripturis
Praesignata legitur,
Utero de cujus curis
Observatis in obscuris
Lux egressa creditur.

V. Sedentes in tenebris
Vallis hujus miserae
Lucis lucem gerula
Fac videre prospere.

3. Funde vinum desolatis,
Phiala laetitiae,
De qua novae desperatis
Rivus fluxit gratiae,
Ut de regno claritatis
Detur spes fiduciae.

V. Liberalis liberali
Preces funde sedulas.
Qui paratus est largiri
Satis plus quam postulas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Anna felix, annue,
Ut festa recolentes
Tuae dulcis memoriae
Te videant gaudentes.

2. Tu cisterna de Bethlehem,
Cujus aquam sitivit
Rex David, in Hierusalem
Qui de torrente bibit.

3. Tu gloria Hierusalem,
Quae peperisti virginem,
Quae Deum dedit hominem
Naturae praeter ordinem.

Responsoria.

1. Gaude felix radix Davidica,
De qua nata stirps est balsamica
In qua virga crevit mirifica,
Quae fructum tulit virtute coelica.

V. Invocemus filiam
gratiae, quam gratia
Fons implevit gratiae
gratis donans omnia.

2. In aeterno speculo
Praevisa sed saeculo
Data senescenti,
Dulcis Anna, sedulo
Subvenire populo
Prompta sis egenti.

V. Tu gloria Hierusalem
in gloria locata,
Degentes in miseria
sustolle manu data.

3. Hesther nostra non innixa
Duabus puellulis,
Super suum sed innixa
Dilectum et cellulis
Meritorum jam transcensis
Regis gestans insignia,
Dispensatrix pro expensis
Cunctis ipsam poscentibus
Largitur patrocinia.

V. Caecis visus reformatur
Ejus beneficiis,
Claudis gressus restauratur,
Vita datur mortuis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gaude, mater praeoptata,
Cui sedes in gloria
Ab aeterno est parata
Felici memoria.

2. Serviamus Deo nostro
cordis cum laetitia
Dulcis Annae recolentes
festiva solemnia.

3. Ad te lucem increatam
Nostra sitit anima,
Claritatem ut optatam
Nobis cum dulcissima
Dones Anna, vitis ubi
crescit optatissima.

4. Benedictam benedicat
omnis creatura
Super omnes mulieres,
cujus genitura
Benedicta, Deum prodit
in nostra natura.

5. Novum canamus canticum
Laudantes regem Dominum
Concordi melodia
Omnes, cujus in adspectu
Supernorum cum conventu
Mater regnat cum filia.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Qui quod per os antiquitus
Promisit sanctorum,
Plene persolvit homini
Ad laudem suo nomini
Erigens sonorum
Cornu David in genere,
Quo sempiterno foedere
Conjuncti simus dexterae
Regis angelorum.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ad ortum lucis Dominum
Oportet adorare,
Annam, lucis vehiculum,
Qui lucem jam intrare
Fecit, a quo principium
Hoc sumpsit luminare.

Ad Tertiam.

A. Adesto, sancte spiritus,
Te nobis invocantibus
Ob Annae precem piam,
Ut igne tui radii
Succensi laeti stadii
Hujus curramus viam.

Ad Sextam.

A. Qui matutinum splendidum
Meridiem et igneum
Facis, lucis creator,
Exstingue flammas litium
Per Annae gratae meritum
Nobisque sis salvator.

Ad Nonam.

A. Qui sine motu stabilis
Mensuras motus temporis
Manans semper immotus,
Fac aviae laudabilis
Ut meritis sit fragilis
Sexus tibi devotus.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudes Deo decantemus
Hac die laetitiae,
Jucundanti conformemus
Coeli nos militiae,
Et beatam predicemus
Rivum dantem gratiae.

2. Exaltare dignum duxit
Deus hanc veraciter,
Fontem vivum quae produxit
Redundantem largiter,
Quem influxit et effluxit
Verbum mirabiliter.

3. Haec est Anna Deo plena,
Ex qua nobis oritur
Veniae et vitae vena,
Per quam nunc reficitur
Cujuscunque mens serena,
Quo sitita quaeritur.

4. O terra vere beata,
Fructus almus, quem dedisti,
Satiet nos in patria
Dulcedine Jesu Christi.

5. Ad te, mater laetitiae,
Confugimus securi,
Tolle causam tristitiae
Dans boni spem futuri.

R. Lauda, mater, et exsulta,
Fidelis ecclesia,
Dies haec est, qua exculta,
Super solem filia,
Transit Anna grata fulta
Dilecti praesentia.

V. Insistentes Annae laudi,
Jesu dulcis, nos exaudi,
Nos exclusos patria.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus cantico
Mariae genitricem
In carmine magnifico,
Ut nos per adjutricem
Precem matris et filiae
Dator coronet gloriae
Post gratiam victricem.

Ad Nunc dimittis.

A. Nunc dimitte, Jesu care,
Servis lapsus criminum,
Qui te verum salutare
Precantur et Dominum,
Et cum Anna te laudare
Detur praeter terminum.

Antiph. ms. Lubicense. saec. 14. Cod. bibl. civit. s. sign. A. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civit. s. sign. B. — Nocturn. ms. Lisbornense saec. 15. Cod. Monasteriens. 225 (400) ordo monast. C. — Diurn. ms. Rostochiense saec. 15. Ms. theol. 26. D. — Brev. Swerinense. imp. Rostochii 1429. E. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516. F. — Brev. Halberstadiense imp. Norimbergae 1515. G. — Brev. Roschildense. imp. Parisiis 1517. H. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. I. — Brev. Havelbergense imp. Lipsiae 1518. K. — Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. 14. L.

In 1. Vesp. alles wie im Brevier von Odensee im Officium „Terra pontus astra mundus“ HIL. — Invit.: Devoto corde Christo jubilemus et ore | Annam qui sanctam coeli transvexit ad arcem K; Jubilando repellamus | Soporis ignaviam | Annam ut devote Christi | collaudemus aviam HI. — In 1. Noct. R 3, 1 quam claris HIK. — In 2. Noct. A 1, 1 Quis ergo vivens de vinea HI. — R 2, 9 Luce lucis gerula | Fac gaudere ABGK. — R 3 in AR:

Avia sancta Dei, stirps Jesse, locum requiei,
Quem possedisti, quod praestet gratia Christi,
Obtineas genti te puro corde colenti.

In 3. Noct. R 2, 1—3 also verstümmelt: In aeterno saeculo tu praevisa sed senescenti saeculo es data. HI. — R 3 in K:

O mater nostra, ter sancta quaterque beata,
Cum prece devota famulantum suscipe vota
Jam Christo juncta natoque suo sociata.

In HI lautet dasselbe:

R 3. Eja vitae verae principium,
Concede lapsis precis auxilium,
Ut ad verae vitae solstitium
Attrehi mereamur per natae filium.

V. Ad te tristes exsules Evae clamant filii,
Quos deterrent daemones Et labor exsilii.

Ad Laudes haben HI folgende Antiphonen:

1. Sanctam Annam induit Dominus decore
Et sedem ejus posuit In gloria et honore.
2. Laeta atque jubilans Haec sancta introivit
Domum, quam desiderans In terra concupivit.
3. Praegustavit, Domine, De rivo, sed sitivit,
Nunc pleno fruens flumine De torrente bibit.
4. Fratres, benedicite Huic sanctae matronae,
Consortes ut efficiat Aeternae nos coronae.
5. In excelso solio Dominum de caelis
Laudemus de suffragio Patronae fidelis.

Ad Horas **AA** in 2. Vesp. super Psalmos **AA** und ad nunc dimittis **A** nur L. — In 2. Vesp. ad Magn. lautet in HI:

O plena dies gaudio,
In qua de mundi medio
Matris Christi armarium,
Anna, spes turbae pauperum,
Gaudium nepotis intravit;
Nunc pleno plaudit jubilo,
Nunc claro videt oculo
Lumen indeficiens,
Jesum, summe reficiens,
Quem gremio gestavit.

35. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Annae sanctae celebremus
Inclita solemnia,
Ut per eam impetremus
Natae patrocinia.

R. Anna, Jesse plantula,
Ex te crevit virgula,
Quae produxit lilium,
Verum Dei filium;

V. Felix illa dies fuit,
Prolem hanc qua genuit.

Ad Magnificat.

A. O beata Christi ava,
Sordes nostras prece lava,
Tuae natae interventu
Ut locemur in concentu
Beatorum omnium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sit laus nostro salutari,
Qui per Annam generari
Matrem sibi voluit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anna pio viro munda,
Diu tamen infecunda,
Copulatur Joachim.
2. Simul ergo, quae habebant,
Peregrinis dividebant
Templis et egentibus.
3. Sic per annos duodenos
Peragebant et octenos
Caelibe conjugium.

Responsoria.

1. Ex Nazareth originem
Joachim produxerat,
Annam sed in Bethlehem
Clara stirps produxerat,
V. Ambo aeque nobiles,
Devotos et dapsiles.
2. Quadam die soli stanti
Angelus apparuit
Et, ne fleret, contristanti
Joachim prohibuit,
V Exauditas nuntiat
Preces, quas obtulerat.

3. Joachim ex nuntio
Tremiscens angelico
Senem sese cogitabat,
Intra sese haesitabat
V. Ob prolixa tempora
Et exstincta femora.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Illis non habentibus
Prolem cum gemitibus
Domino voverunt.
2. Se daturos tenerum
Habituros puerum
Templo serviendum.
3. Assecuti proprium
Tandem desiderium
Coelitus fuerunt.

Responsoria.

1. In exemplum statim Saram
Angelus proposuit,
Edidit prolem quae caram
Nec aetas prohibuit.
V. Sic Racheli factum fuit,
Joseph quando genuit.
2. Fidem ergo confer dictis
Nec discedas ut confictis,
Annae namque gravidus
Tunc apparet uterus.
V. Felix illa dies erit,
Prolem cum genuerit.
3. Cum producet illa foetum
Totum mundum reddet laetum
Inde salus prodiet
Quae nunquam deficiet.
V. Gignet enim filiam
Gratia plenissimam.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legis improperium,
Dum ad sacrificium
Simul eunt, audiunt.
2. Infecundos arguit
Sacerdos et respuit
Oblatum munusculum.
3. Hunc et illam consolatur
Angelus, dum spes donatur
Nasciturae sobolis.

Responsoria.

1. Laetus ergo praestolatur,
Ut effectu compleatur
Promissum mirificum
Allatum per angelum.
V. Sic et uxor gravida
Partum exspectat avida.
2. Tandem Anna sobolem
Parturivit nobilem
Et juxta oraculum
Indidit vocabulum,
V. Quae peracto triennio
Coeli dicatur obsequio.
3. Jesu Christe, nepos cujus
Tu es, ob amorem hujus
Molem tergens peccatorum
Regno transfer nos polorum
V. Fecundatos inclitis
Castitatis meritis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sedem Anna Domino
Decoram paravit,
Intra quam a saeculo
Manens se locavit.
2. Terra laudet Dominum,
Virginem qui virginum
Nasci de Anna statuit.
3. Obstruxit Deus omnium
Os Joachim dicentium
Maledicto obnoxium.
4. Israeli convenit
Deum benedicere,
Qui de ipso voluit
Matrem sibi sumere.
5. Vobis, Sion filiae,
Magnae sint laetitiae
Dei pro hospitio
Praeparato filio.

Ad Benedictus.

A. Miserendi patribus
Tempus adventabat,
Mariam cum angelis
Venturam monstrabat,
Quae cum matre postulet,
Ut nos pie visitet
Oriens ex alto.

In 2. Vesperis.
Ad Magnificat.

A. Anna, sonans gratia,
Nobis gratiosa
Sis obtenta venia,
Ne nos criminosa
Ultra premat actio
Sed det satisfactio
Loca gaudiosa.

Brev. ms. S. Floriani XI 478. saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. B. — Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. C. — Brev. ms. Voraviense. 152 saec. 14. D. — Brev. ms. Scotorum Vindobon. 50 f 29. saec. 15. E. — Brev. ms. Claustroneoburgense 602 saec. 15. F. — Brev. ms. Oenipontanum 628 G. — Brev. ms. Plagense VI F. 16. saec. 15. H. — Brev. ms. Pataviense saec. 15. Clm. Monac. 11047 L. — Brev. ms. Augustanum saec. 15. Clm. Monac. 3902. K. — Brev. ms. Monacense. 23275. saec. 15. L. — Brev. Chimense imp. Venetiis. 1516.

In 1. Vesp. 5. Antiphonen, die aber dem Officium „Gaudete Sion filiae“ entlehnt sind IKL. — Als **R** in 1. Vesp. meist **R** 3. noct. 3; das eigene **R** aus G. — Invit. laus Deo salutari BC; nostro salvatori H. — In 1. Noct. A 1, 1 virgo munda ABM. — **A** 1, 2 tamen fehlt B. — **R** 2, 4 perhibuit AB. — **R** 3, 3 Senes sese B. — **R** 3, 4 Intra se sic B. — **R** 3, 5 O prolixa BC. — In 2. Noct. A 1, 1 In illis A. — A 2, 2 habiturum C. — A 3, 3 voverunt C. — **R** 1, 3 Edidit quae prolem B; edidit enim prolem C. — In 3. Noct. **R** 3, 5 sq. Quem peracta A; vielleicht Quam . . . dicant zu lesen. — Laudes **A** 3, 3 Maledicto legis ACD. — In 2. Vesp. **A**, 3 Sis o beata femina A.

An Hymnen kommen zu diesem Officium vor: In 1. Vesp.: Ave vitae vitis E, Gaude visceribus AB; ad Laudes: Hujus obtentu AB.

36. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.
Antiphonae.

1. Gaude, felix progenies,
Ex qua Anna nata est,
Per cujus uteri fructum
Ingressus est Deus mundum.
2. Haec est mater virginis,
Quae sine labe criminis
Jesum Christum genuit,
Cujus festum celebremus
Et solamen imploremus.
3. O mater pia, nos defende,
Anna, scutum apprehende
Contra malos homines,
Cedant hostes tuis minis,
Fiant omnes tamquam cinis
Ante venti turbines.
4. O felix mater Anna, gaude,
Quia tu es digna laude,
Per te venit templum Dei,
Adest, currunt omnes rei,
Ut ab hoste liberentur,
A quo capti detinentur.
5. Ave, Anna, mater pia,
Per te venit vitae via,
Ex te venit coeli porta,
Per quam vera lux est orta,
Per hanc portam fac nos ire
Et ad Deum pervenire.

R. Felix felicem
mater genuit genitricem
Pastoris summi,
Qui tollit crimina mundi,
Pro nobis ora,
Christi mater benedicta.

Ad Magnificat.

A. Ave mater gloriosa,
Ex te venit rubens rosa,
Cujus odor est vitalis
Medicina immortalis,
Pro nobis ora, pia mater,
Ut nos salvet Deus pater,
Cum de mundo hoc transimus,
Ut nos certi ibi simus
De aeterna gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus
festumque pie celebremus,
Ut nobis Anna
procuret gaudia summa.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, felix mater Anna,
Per te venit nostra spes summa,
Ora pro nobis Jesum Christum,
Ut possimus mundum istum
Habere sub pedibus.

2. Haec est illa felix mater,
Quam tam dignam fecit pater,
Ut tam mundam generaret,
Quae filio carnem ministraret.

3. O beata mater, gaude,
Tu es enim digna laude,
Quia per tui uteri fructum
Ingressus et Dominus mundum.

Responsoria.

1. Salve stirps sancta,
venerabilis atque beata,
Ex qua virgo crevit,
in qua Dominus requievit,
V. Nobilis et clara
stirps ac Domino quoque
cara.

2. O felix Anna,
tu lux et fulgida gemma,
Ex te processit,
in qua Dominus requiescit,
V. Nos cum matre pia
benedicat virgo Maria.

3. O lampas mundi,
te fecit gratia summi,
Ut per te totum
faceret clarescere mundum,
V. Te, pia, felicem
fecit Dominus genitricem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, mater placens Deo,
Felix absque crimine,
In justorum curia
Tu habitas cum filia,
In qua nunquam habitat,
Qui non juste militat
Adversus vitia.

2. O pia mater, me conserva,
Qui draconis vi proterva
Conturbor assidue,
Qui peccatis semper premor,
Ut sim tui semper memor,
O dulcis mater Mariae.

3. Haec est pia mater Anna,
De qua processit coeli gemma,
Cujus beati oculi
Respiciunt in pauperem
Opem ferendo celerem.

Responsoria.

1. Annam felicem
fecit Dominus genitricem,
Ejus felicis
et dilectae genitricis
V. Matrem formavit
Dominus, qui cuncta creavit.

2. O mater digna,
tu dulcis atque benigna,
Prolem dedisti,
per quam tam digna fuisti,
V. O felix Anna,
mulierum lucida gemma.

3. Anna, tuus fructus
est a Domino benedictus,
Ex illo panis
est confortans fide sanis,
V. Felix est partus,
venerabilis atque beatus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, mater virginis,
Quae pudice concipit
Et parit cum gaudio
Regem, regum dominum,
Qui suum introitum
Servavit et exitum,
Ne pateret laesio.
Jesum Christum Dominum
Pro nobis cum filia,
Te rogamus, rogita.
2. Haec est beata femina,
De cujus prole sanctissima
Deus carnem induit,
Ad quam preces effundamus,
Ut per eam evadamus
Aeterna supplicia.
3. O beata mater Anna,
Ex te processit spes summa
Cum ipsa prole sanctissima
Pro nobis ora, piissima.

Responsoria.

1. Anna supra solem
pulchram genuit quoque
prolem,
Quam Deus ornavit,
prae cunctis magnificavit;
V. Pro nobis, Anna,
rogita cum prole beata.
2. O mater, gaude,
felix es dignaque laude,
Tu matrem Christi,
dulcis mater, genuisti;
V. O mater Anna,
ter sancta quaterque beata.
3. Qui spes est summa,
Christum tu pro nobis, Anna,
Pro nobis ora,
succurre tuis sine mora,
V. Ut simus mundi,
digni quoque gratia summi.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gaude, felix mater Anna,
Per te venit coeli gemma,
Per te venit pia mater,
Ad quam misit Deus pater
Suum dilectum filium,
Ut salvaret saeculum.
2. O pia mater, nos dignare,
In tua laude confirmare,
Ut nos simus per te digni,
Puri semper et benigni.
3. O Anna felicissima,
Omni laude dignissima,
Cum prole sanctissima
Pro nobis ora piissima.
4. O dulcis mater Anna, gaude,
Tu es enim digna laude,
Quia tu sola meruisti
Generare matrem Christi.
5. Ave, felix mater Anna,
Ex te processit spes summa,
Pro nobis ora, mater pia,
Cum tua dilecta filia,
Ut nos festis rex coelestis
Societ angelicis.

Ad Benedictus.

A. O Anna felicissima,
Cum prole sanctissima
Pro nobis roga, regem Christum,
Qui redemit mundum istum,
Ut nos solvat a peccatis
Et det locum cum beatis
In regno suae claritatis,
Ubi tu cum filia
Permanes in saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, mater digna laude,
Jucundare, manu plaude,
Quia talem genuisti
Et tuo lacte hanc pavisti,
Ex qua nasci voluit,
Qui lucis auctor exstitit.
Pro nobis roga, domina,
Cum ipsa prole sanctissima,
Ut mereamur consequi,
Quo nos gaudeamus perfrui.

Brev. ms. Graecense 256 saec. 15. — In 1. Noct. R 1. 6 stirps a Domino quoque clara. — Hymnen zu diesem Officium In 1. Vesp.: De stella sol oriturus; ad Noct.: O felix mater: ad Laudes: O gloriosa mater Anna, von dem dieser Anfang zwar citiert ist, der aber in der Handschrift sich nirgends findet.

37. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Terra, pontus, astra, mundus
   Laetum dent obsequium,
   Chorus psallat laetabundus
   In Annae praeconium.
2. Stirpe natam ex regali
   Vir accepit nobilis
   Instituto de legali,
   Dignitatis parilis.
3. Sed quos foetu desperatos
   Lex naturae prodidit,
   Partu sacro non privatos
   Rex naturae reddidit.
4. Prole tandem fecundatur
   Consecratus uterus,
   In quo proles consecratur
   Ante partus gemitus.
5. Adjunge tibi Domina
   Piae natae suffragia,
   Jam ipsis comitantibus
   Nihil negabit Dominus.

Ad Magnificat.

A. Gaude mater et exsulta,
   O felix ecclesia,
   Dies adest, qua exculta
   Ad coeli palatia
   Angelorum coetu fulta
   Dei transit avia.
   Ora clemens, ut indulta
   Nostra sint peccamina;
   Quamvis magna, licet multa,
   Tua prece cedunt cuncta
   Comprecante filia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem,
Quem Maria genuit,
Cujus Anna mater sancta
Hac prole resplenduit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sol aeternus Annam Christus
   praeelegit taliter
   Genitrix ut matri suae
   fieret carnaliter.
2. De stirpe patriarcharum
   contraxit originem
   Et sanctorum proles regum
   ornavit propaginem.
3. Ex hac ollam spei nostrae
   figulus composuit,
   Qua decoctas dapes vitae
   orbis terrae rapuit.

Responsoria.

1. Celebremus hodiernam
   Diem cum laetitia,
   Qua beata mater Anna
   scandit ad coelestia,
   V. De qua virgo est exorta
   et vitae puerpera.
2. In redemptionis nostrae
   et salutis opere
   Anna felix velut radix
   videtur in arbore,
   V. Ex qua virga traxit ortum
   pariens amygdalum.
3. Mediante Anna nobis
   mediator nascitur,
   In cujus nativitate
   mundo salus oritur,
   V. Quod promisit, adimplevit,
   misereri voluit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Abrahae beati senis
   et David promissio
   Adimpleta est per Annam
   in Mariae filio.

2. Hic ager, quem de supernis
benedixit Dominus,
Germinat odorem vitae
in virtutum floribus.

3. Annam Juda germinavit,
Anna virgam regiam,
Virga florem, flos decorem,
decor vitam coelibem.

Responsoria.

1. Bethlehem natale solum
matris Annae colitur,
Quae domus aeterni panis
et coelestis dicitur,
V. Qui supernos pascit cives
et in terra homines.

2. Sindonem virginitatis
Anna manu texuit,
Quam enixa maris stella
Deo patri vendidit,
V. Hic in carne patris verbum
matris esse praemium.

3. Quam jucundum et insigne
est Annae praeconium,
Dum Maria nuptiarum
dat formam coelestium,
V. Cui de ventre matris Annae
fecit Deus thalamum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec ad opus matris Christi
purpura contexitur,
De qua toga summo regi
pretiosa conditur.

2. Linea virginitatis
ex hac tela prodiit,
Verbum Dei factum caro
quam in carne subiit.

3. Dignum genitrici suae
fabricat palatium
Urbis artifex aeternae,
reparator omnium.

Responsoria.

1. Genealogia Christi
dum texit historiam,
Ad Annam ex abundanti
respicit egregiam,
V. Ut sit meta tersa nube
et legis et gratiae.

2. Inter legis sacramenta
Salvatorem vetera
Contectum in patriarchis
diu clausit litera,
Donec virgo sine viro
genuit puerpera.
V. Mediatrix datur Anna,
quae vocatur gratia,
Grata cujus omnis mundus
sentit beneficia.

3. Felix Anna, quae prophetam
Samuelem genuit,
Sed felicior est ista,
quae Mariam edidit:
V. Illa nobis impetratum
Nazaraeum genuit,
Ista matrem Nazareni,
qui Nazareos consecrat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ad legis metas
fideique vetus ruit aetas,
Cum genus Anna David
splendoribus irradiavit.

2. Concives, late
regi Domino jubilate,
Coelesti manna
per quem sacra vescitur
Anna.

3. Anna Deo vigilavit eo-
que lucis alumna
Hanc genuit, quae virgo fuit
vitaeque columna.

4. Ex Annae celebris
natalibus agmina plebis
Hanc habeant dotem,
sibi pacificare nepotem.

5. Laudem de caelis
exspectat quisque fidelis,
Qui meritis sanctae
refoveri postulat Annae.

Ad Benedictus.

A. Omnipotens deitas
de coelis Israelitas
Visitat et gratis
manibus rapit impietatis,
Cum loris Annae
vinctus, funeste tyranne,
Morte tua victa
Christo sunt sceptra relicta.

Brev. Othinense imp. Lubecae 1497. — In 2. Vesp. ad Magn. befindet sich eine prosaische Antiphon.

38. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Quasi stella matutina,
Aurorae praenuntia,
Et sicut rosa in spina
Fulsit Anna eximia,
Quae nobis divina
Det cum prole pia.

Ad Magnificat.

A. Aeterni patris filium
Coetus laudet fidelium
In sanctae Annae laudibus,
Quae suis nos juvet precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Devoto corde
Christo jubilemus et ore,
Annam qui sanctam
coeli transvexit ad aulam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In sanctae Annae honore
Dominum laudemus,
Corde, animo et ore
Magnificemus.
2. Haec ornavit saeculum
Per solis tabernaculum,
Quod salvat Dei populum.
3. O felix generatio,
Quam sancta Anna genuit,
O beata salvatio,
Quam mundo Maria tribuit.

Responsoria.

1. Refulget Anna beata,
Fructu salutis dotata,
Unde omnis languor pellitur
Et salus aegris redditur.
V. Stirpe Aaron sacrata
Est sancta Anna mundo nata.
2. Anna ex sacerdotali
Et Joachim ex regali
Sunt exorta prosapia,
Quibus nata est Maria.
V. Sacerdos sacrarum legum
Ex hac venit et rex regum.
3. Tu es Anna laudabilis,
Cui poscenti divinitus
Datur proles optabilis,
Qua mundus salvatur perditus.
V. Prolem a Deo postulatam
Dedisti coelis, terris gratam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Audi, filia, et vide
Nos te laudantes hodie
Et cuncta mala elide
A nobis pacifice.
2. Maria sanctificatur,
Ventre matris dum gestatur.

3. Sola digna tu fuisti,
Generare matrem Christi,
Cui devote deservisti.

Responsoria.

1. Ut novum jubar enituit
Anna et signis claruit,
Venerari promeruit,
Quae Dei matrem genuit,
V. Per quam mors fugata cedit,
Per quam salus nostra redit.
2. Tu quondam Sara sterilis
Sed mater facta fecunda
Fructus tuus amabilis
Omnia dedit jucunda
V. Tuus partus tripudio
Mundum replevit et gaudio.
3. Celebremus devotissime
Mariam Annae sanctissimae.
De qua nostra salus est inchoata,
Et pax a Deo patre nobis data.
V. Laudemus mente, corde et ore
Jesum in sanctae Annae honore.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christo psallant omnia.
Qui venit nos salvare,
Pro sanctae Annae gloria
Plaudant astra, tellus, mare.
2. Cum Domino
Anna exsultabit
Et cum eo
Sine fine regnabit.
3. Dominum magnificemus
Et canticis collaudemus,
Qui fecit mirabilia
In sanctae Annae filia.

Responsoria.

1. Sidus Anna tres lucernas
Erranti mundo attulit,
Cum fecunda mater ternas
Filias claras protulit,
Quarum virgo Maria dignior,
Ut sol stellis fulget clarior.
V. Haec mater regis gloriae
Et plena omnis gratiae.
2. Tu domina benedicta
Exstas coelesti lumine,
Varia circumamicta
Virtutum pulchritudine,
V. Sidus aureum produxisti,
Stellam maris, matrem Christi.
3. Sancta Anna laude digna,
Regnans in coeli curia,
Exora Jesum benigna
Pro nobis cum prole pia,
V. Nos te laudantes hodie
Juva clementi facie.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dominus sedem gloriae
Sanctae Annae praeparavit
Et in regnum laetitiae
Perpetuae locavit.
2. Haec est portis coelestibus
Introducta cum laudibus,
Juncta sanctorum coetibus.
3. Anna terra pretiosa
Dat fructum medicinalem,
De qua exorta est rosa
Spargens odorem vitalem.
4. Omnis creatura
Aeternum laudet patrem
Pro sanctae Annae genitura,
Portantis Dei matrem.
5. Anna, Sion filia,
In rege suo exsultabit,
Quam secùm cum gloria
Super coelos exaltavit.

Ad Benedictus.

A. In sanctitate servivisti
Christo Anna eximia,
Quae conregnans possedisti
Vitae perennis gaudia
Nobis opem defer Christi
Cum prole plena gratia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exsulta, Anna, in Jesu pio,
Dei prolisque tuae filio,
Cum qua prole magnifica
Pro nobis Christo supplica,
Ut ablatis criminibus
Salvemur tuis precibus.

Brev. ms. S. Annae Pragensis saec. 16. Cod. Pragens. XI D 3. A. — Antiph. ms. Coelestinorum saec. 15/16 Cod. Pragens. VIII C 15. B. — B giebt natürlich das Officium in forma monastica; dafs diese nicht die ursprüngliche, erhellt daraus, dafs in jeder Nokturn R 4. de communi; dafs in der 2. Nokt. je zwei Psalmen sub una antiphona. Die A. super Ps. in der ersten Vesper erscheint in der 3. Nokt. als A ad cantica. Von Hymnen bietet zu diesem Officium A ad Laudes: Sancta Anna benedicta.

In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 4 nos suis A. — In 1. Noct. **A** 3, 1 Felix generatio B. — **R** 3, 2 Poscenti cui A. — In 2. Noct. **R** 1, 1 Et novum B. — In 3. Noct. **R** 2, 3 circumdata B.

39. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix Anna, cella munditiae,
Lumen mundi, vena clementiae,
Spes salutis, porta laetitiae,
Nos divinae commenda gratiae.

Ad Magnificat.

A. Haec est radix Anna pia,
Virga florens est Maria,
Christus flos est inclitus:
Digna radix est honore,
Cujus virga tali flore
Fecundatur coelitus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad sanctae matris
Annae memoriam
Omnes Christo
canamus gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Chori plaudant alacriter
angelorum et hominum
Congratulando pariter
matri reginae virginum.

2. Pater praecelsae virginis
Joachim erat nomine,
Mater Annaque nobilis
regali fulsit semine.

3. In tres partes dividunt
sic rerum substantiam:
Dant templo, dant pauperibus,
servant sibi tertiam.

Responsoria.

1. Felix Anna, flos hortorum,
Mira nitens specie,
Regum surgit antiquorum
Ex clara progenie,
Quae medelam vitiorum,
Matrem gessit gratiae,
V. Haec beata miserorum
Succurrat inopiae.

2. Matronarum haec matrona
Claruit in saeculo,
Nunc in coelis est patrona
Pietatis titulo,
Cujus partu cuncta bona
Provenerunt populo.
V. Anna parens esto prona
Cunctis in periculo.

3. Ex conceptu conjugali
Anna miro ordine,
Radix boni, finis mali,
Spirat uno gernime,
Felix, quae fuisti tali
Impregnata virgine,
V. Nos in hora fac finali
Mori sine crimine.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annos quoque plurimos
ducunt in conjugio
Steriles atque tristes
sub legis opprobrio.
2. Exprobrabrat hinc pontifex
Joachim, quod sisteret
Infecundus cum fecundis
seque eis jungeret.
3. Joachim ex opprobrio
de templo tristis exiit,
Nec ad donum vel uxorem,
sed ad pastores transiit.

Responsoria.

1. Ex Judaea crevit spina
Haec matrona nobilis,
Spina tamen officina
Claruit mirabilis,
De qua prodiit regina
Coeli venerabilis;
V. Nos a fraude serpentina
Salvet mater humilis.
2. Quam potens esse diceris
In regno beatorum,
Quae genitrix agnosceris
Reginae angelorum,
Insignis quippe diceris
Patrona miserorum;
V. Impetra nobis miseris
Veniam peccatorum.
3. O quam digne veneraris
Ab humano genere,
Quae Mariam mundo paris
Magno Dei munere;
Ipsa virgo singularis
Dignetur succurrere,
V. Anna, mater salutaris,
Fac nos Christo vivere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Joachim et conjugi
angelus apparuit
Dolentesque nimium
dulciter compescuit.
2. Preces vestrae sunt acceptae
habebitisque filiam,
Per quam Deus magnifice
praestabit cunctis gratiam.
3. Hinc cognoscunt se mutuo
conjugali foedere
Et agunt laudes Domino
pro concesso munere.

Responsoria.

1. Eva mater corruptelae
Pomi fit edulio,
Deformavitque sequelae
Lineam contagio,
Anna confers spem medelae
Sacro puerperio;
V. Esto memor clientelae
Hujus in exsilio.
2. Anna, mater matris Christi,
Nos pie considera,
Quae Mariae meruisti
Propinare ubera,
Ecce felix ascendisti
Super cuncta sidera;
V. Tu in hora mortis tristi
Nos ab hoste libera.
3. Beata virgo virginum,
Matris tuae precibus
Remissionem criminum
Procura supplicibus
Et fac post vitae terminum
Laetos in coelestibus,
V. Succurre penes Dominum
cunctis assistentibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Omnis sanctorum concio
Matrem collaudet virginis,
De cujus puerperio
Salus processit hominis.
2. Haec prolem devotissime
Petit a patre luminum
Et meruit dignissime
Mariam, decus virginum.
3. Ex Joachim, quem habuit
Vitae virum eximium,
Anna Mariam genuit,
Matrem regis justitiae.
4. Stirps Jesse clara deluit
Evae matris opprobrium,
Dum Anna prolem genuit,
Florem sanctorum omnium.
5. Anna floret ut lilium
In summi regis curia.
Thronum adepta regium
Cum immortali gloria.

Ad Benedictus.

A. Anna stellam matutinam
Magni regis et reginam
Peperit clementiae,
Cum qua vere jucundatur,
Quia Deum contemplatur
Revelata facie.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Anna florem portavit gratiae,
Flos odorem spirat munditiae,
Almae preces matris et filiae
Nos conducant aeternae gloriae.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. A — Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. B. — In 1. Noct. **A** 3, 2 Suarum rerum B. — **R** 1, 6 Matrem vixit B. — In 2. Noct. **A** 2, 1 Exprobrabat hunc A: Exprobrat nam B. — **R** 3, 2 humano germine AB gegen den sonst reinen Reim. — In 3. Noct. **A** 2, 3 u. 4 Per quam magnifice praestabitur | Cunctis divina gratia. — **R** 3, 4 Procura tuis B. — Ad Ben. **A**, 2 Magni matris A. — Zu diesem Officium gehören die Hymnen: Ave mater Anna, In Annae puerperio und Felix Anna prae aliis.

40. De s. Antonio Eremita.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Paulum quaerens eremita,
Antoni, tene precibus,
Ut purgemur in hac vita
A peccatorum faecibus,
Quatenus servemur ita
A gehennae necibus.

Ad Magnificat.

A. O beatum virum talem,
Bellare qui didicerat
Carnem, hostem infernalem
Et mundum supervicerat,
Dum in mundo sine mundo
Immutatus vixerat;
Nobis mundum tam immundum
Evitare doceat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adorare Dominum
Attentius venite,
Beatum per Antonium
Qui donat dona vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir non adiit
Consilium impiorum,
Idcirco nunquam abiit
De numero proborum.
2. Qui in coelis habitat
Irridens amentem,
Virum hunc elegerat
Spiritu egentem.

3. Fide fortis tribulantes
Multiplicatos vicerat,
Vicit et insidiantes
Iturus, quo nescierat.

Responsoria.

1. Deo credens, spe firmatus
Arripuit Antonius
Iter membris fatigatus,
Quae sustentavit baculus.
V. Paulum quaerens cepit ire
Viam, quam nescierat,
Quem monstrum perterrens dire
Ad iter demonstraverat.
2. Lupam sequens, quem optavit,
Invenerat Antonius;
Advena ut affectavit
Introitum avidius,
Paulus cera obfirmavit
Ostium diligentius.
V. Et quamvis non meruerim
Conspectum tuum visere,
Postquam te nisi viderim,
Scias me non recedere.
3. In Domino habentibus
Spem firmam, fidem bonam,
Christus suis militibus
Duplicavit annonam.
V. Et corvus panem integrum
Attulerat egenis,
Ferebat quem dimidium
In annis ter vigenis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hunc invocantem Dominus
Quam libens exaudivit,
In tribulationibus
Constantem quem praescivit.
2. Scuto bonae voluntatis
Munitus hic Antonius
Vestem verae paupertatis
Custodit diligentius.
3. Hunc coronavit Dominus
Gloria et honore
Prae multis eminentibus
Virtutum in decore.

Responsoria.

1. Pro deferendo pallio
Paulus Deo carissimus
De se misso Antonio
Obierat laetissimus;
V. Quod verebatur accidit,
Antonio absenti
Quod factum facto notuit
Hinc plane revertenti.
2. Justus nunquam derelictus
Permansit in tristitia,
Christus pia prece victus
Luctum mulcet laetitia;
V. En leones feritate
Deposita ingenti
Cooperari sunt parati
Justum sepelienti.
3. Paulus cessit intestatus,
Haeres fit Antonius,
Veste sua tunicatus
Festis in solemnibus.
V. Testamentum nullum fecit,
Paupertatem habuit,
Quia spiritu profecit,
Non carne uti maluit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic senex venerabilis
In Domino confisus
Fit cunctis formidabilis
In monte Dei visus.
2. Tu cordis desiderium
Sibi, Christe, tribuisti,
Post hujus vitae transitum
Quem ad vitam recepisti.
3. Hunc cuncta super maria
Tu, Domine, fundasti,
Quem temptamenta varia
Devincere curasti.

Responsoria.

1. Hic solus ad exuvias
Pauli senex invitatur,
Huic Christus ad exsequias
Per leones cooperatur,

V. Modo discreti hominis
Humum temptant qui cavare,
Locum unius corporis
Sic capacem praeparare.

2. Corde totus quam devotus
Antonius defleverat
Mortem Pauli, tarde notus
Quem humo sepelierat.

V. Seniles artus oneri
Curavit applicari
Et Pauli corpus mortui
Ad fossam deportare.

3. Vere justum deportavit
Per vias rectas Dominus,
Hujus vitae dum vitavit
Vitam noster Antonius,
Heremitam, coenobitam
Reddens se devotius,

V. Immortalem praeelegit
Sic vitam vitae veteri,
Totum Christo se subegit
Non vivens sicut ceteri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Indutus pulchritudinem
Et vestimenta varia
Regnat per fortitudinem
In coelesti curia.

2. Omnis terra, jubilemus
Antonii pro gloria,
Deo nostro laboremus
Servire cum laetitia.

3. Deus, ad te vigilavit,
Sitivit cujus requiem,
Apud quem desideravit
Et in aestu temperiem.

4. Gaudentes benedicite
Vestro pro consortio,
In hymnis laudem dicite,
Angeli Dei, Domino.

5. Laudet omnis praeceptorem
Subductis cunctis velis
Creatura creatorem
Et Dominum de caelis.

Ad Benedictus.

A. Antonium, pro meritis
Quem visitavit Dominus,
Nunc nostris pro demeritis
Oremus diligentius;
Nobis nostra deleantur
Sua per precamina
Et a Christo remittantur
Omnia peccamina.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vale, vitis ubertatis
Antoni, pater pauperum,
Rosa mitis caritatis
Et castitatis lilium;
Mansuetudo vitae detur
Nobis ob tuum meritum,
Quietudo condonetur
Aeterna post interitum.

Antiph. ms. S. Katharinae Hamburgens. 431. saec. 15. — In 1. Noct. **A** 1, 4 reproborum. — **R** 1, 4 Inter membris. — **R** 2, 3 affectaret. — Ad Laudes **A** 1, 1 fortitudinem. — Hierzu der Hymnus: Impetra nobis gaudia beata.

41. De s. Antonio Eremita.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Antoni, cultor eremi,
Fortis athleta Domini,
Victor daemoniorum,
Fac nos devotos servulos
Mundi spretores sedulos,
Victores vitiorum.

2. Coepit aetate tenera
Ferre squalentis onera
Deserti zelo Christi,
Temptator quem aggrediens
Victusque mox insaniens
Abscedit mente tristi.

3. Hic sanctus carnem domuit
Christumque passum gemuit,
Quem cupit imitari,

Fert crucem poenitentiae,
Rigoris, abstinentiae,
Qua sperat exaltari.

4. Scuto protectus fidei
Vult charitate indui
Zelo salutis cinctus,
Vicit mundum cum vitio
Tegens carnem cilicio,
Spe galeatus intus.

5. Hic creaturas monuit
Verbo vitaque docuit,
Laudare creatorem;
Laudemus ergo Dominum,
Quem scimus esse omnium
Communem redemptorem.

Ad Magnificat.

A. O pater humilium,
O castitatis lilium,
In hac carnis acie
Nobis dona vires;
Tu procul absentibus
Solis arcana fratribus
Occulta conscientiae,
Quasi corda scires;
Per te Christus radians,
Per te miranda perpetrans,
Pulsos reddit spiritus
Vitae defunctorum.
Nos, Antoni, visita,
Duc ad sanctorum inclita
Dona, quibus unicus
Regnat rex justorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem laudemus omnium
Voce cordis et oris,
Qui sociat Antonium
Patriarcharum choris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir in patris laribus
Nutritus est decenter,
Plus suis nutritoribus
Christum quaerit ferventer.

2. Excelsi desideriis
Fragrans servis uniri
Non literarum studiis
Se sinit erudiri.

3. Orbatus est parentibus,
Cum duodeviginti
Esset annorum, sentibus
Relictis orbis tincti.

Responsoria.

1. Altitonans Antonius,
Quem orbis fama tonat,
Cultor fit angelicus,
Repente sua donat
Egentibus, quem Dominus
Coeli mitra coronat;
V. Regem sectatur gentium
Mane Deum unicum,
Ut ejus verbum sonat.

2. In angusto coenobio
Sororem consecravit,
Lux ipse non sub modio
Saeclum illuminavit,
Aegyptum dato otio
Sermone vitae pavit.
V. Monachorum collegio
Spreto mundi consortio
Anhelans se dicavit.

3. Temptator hunc persequitur,
Conatur impedire,
Non patienter patitur.
Signa demonstrat irae,
Qui est abbas, sic loquitur,
Tyranne, cessa irae.
V. Sputo patris polluitur,
Crucis trophaeo pellitur
Festinat jussus ire.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostis de nocte luminis
Lucis invadit virum,
Facta suadet criminis,
Morbum recusat dirum.

2. Venit ut puer horridus,
Ut carbo niger tinctus,
Cujus vultus [est squalidus],
Tuus sum, inquit, vinctus,

3. Amore vicit spiritus
Et fornicationis
Sua recedit territus
Prece devotionis.

Responsoria.

1. Dum hora nona circiter
Ab angelis in spiritu
Sensit se captum ferri,
Nigri currunt velociter
Vim facientes fremitu
Vocum non telo ferri.
V. Culpas opponit nequiter
Ab alvi matris exitu,
Poenas pro his mereri.
2. Amicum Christi comites
Angelici veracibus
Sermonibus tutantes
Illos fallaces obices
Pellunt cum suis fraudibus
Coeptum iter complentes.
V. Fugantur falsi daemones
Sacris orationibus
Quod nequeunt minantes.
3. Furens cruenter carnifex
Maximianus gladio
Christicolas occidit,
Sed hos bonorum opifex
Coelorum ditat gaudio.
Quod oculus non vidit.
V. Hos sequitur Antonius
Optatque fore socius,
Sed secus rex providit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Donis divinae gratiae
Antonius repletus
Mandat se poenitentiae
Pellit peccatum vetus.
2. Zelo currit martyrii
Palmam sperans victorum,
Quos in odium fidei
Mactat rex iniquorum.
3. Hujus nos sancti meritis,
Christe, duc ad coronam,
Cujus accepit monitis
Vitae mundus annonam.

Responsoria.

1. Carnem terit, contemnit vilia,
Fructum carpit spernitque folia,
Coeli petit albata lilia,
Ubi gaudent sanctorum milia.
V. Vivens carne Christo junctus
Coelo regnat vita functus.

2. In paupertate glorians
Falsas sentes cupidinum
Sacro combussit caumate,
Post haec in mundo radians
Fugat catervas daemonum
Patris relicto domate.
V. Mundum linquens, polum scandens,
Recto conscendit tramite,
Sed et coeli rex congaudet
In coronato milite.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus pater Antonius
Post patris funus lenius
Carnis spicam non colit,
Sed, ut exemplum praebeat
Igne sanctoque caleat,
Frangens terensque molit.
2. Post hoc Aegyptum circuit.
Viam salutis docuit,
Languentes mentes sanat,
Antra deserti monachis
Claret, devotis canticis
Terram replet et ornat.
3. Sequitur soror Dominum
Clausa cum turba virginum
Fratre jubente duce,
Mirisque signis rutilat,
Cura solerti vigilat,
Deus, ad te de luce.
4. Doctus a patre luminum
Dei fit doctor faminum,
Viam perfectionis
Docet plus lingua operum,
Corpus castigans tenerum
Virga correctionis.

5. Laudare Christum studeat,
In ejus laudem prodeat
Haec concio fidelis,
Quam hujus almi sanctitas
Ditat, ut vera deitas
Nos visitet de caelis.

Ad Benedictus.

A. Christi regis ave,
pugil et commilito fortis,
Adjutor validus
nostrae velis esse cohortis,
Confer et auxilium
nobis in tempore mortis.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. — In 1. Vesp. **A** 4, 2 charitatem. In 1. Noct. **A** 2, 1 desiderio. — **R** 3, 5 alloquitur. — In 2. Noct. **A** 2, 3 Lücke von 4 Silben. — **A** 3, 2 Et fehlt. — **R** 1. 9 Poenas probis. — **R** 2, 9 Quod nequerunt minuantes. — In 3. Noct. **A** 1, 3 se fehlt. — In 2. Vesp. ad Magn. wie in 1. Vesp. — Hymnen: In 1. Vesp.: Antra saltus petit altus; ad Noct.: Plaude mater ecclesia; ad Laudes: Exsultet coelum laudibus. — Das Officium ist auf das Schema des Franciscusofficiums „Franciscus vir catholicus" gemacht und somit vermutlich von einem Franciskanerdichter.

42. De s. Antonio Patavino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia,
Quam indefunctorum
Sponsus ornat gloria
Matrem filiorum.
2. Sapienti filio
Pater gloriatur,
Hoc et in Antonio
Digne commendatur.
3. Qui dum sapientiam
Saeculi calcavit,
Prudens summi gloriam
Patris exaltavit.
4. Augustini primitus
Regulae subjectus,
Sub Francisco penitus
Mundo fit abjectus.
5. Quorum vitam moribus
Hic profitebatur,
Gloriosis patribus
Jam congloriatur.

Ad Magnificat.

A. O proles Hispaniae,
Pavor infidelium,
Nova lux Italiae,
Nobile depositum
Urbis Paduanae,
Fer, Antoni, gratiae
Christi patrocinium,
Ne prolapsis veniae
Tempus breve creditum
Defluat inane.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jam Christum chorus humili
Alacrius
In jubilo collaudet,
In quo sacerdos nobilis,
Antonius
In veritate gaudet.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quasi secus alveum
Rivuli plantatus
Fructum temporarium
Dedit hic beatus.
2. Monte Sion praedicat
Domino praeceptum,
Et talentum duplicat
Coelitus acceptum.
3. Conterit miraculis
Peccatorum dentes,
Sponsam Christi patulis
Rictibus molentes.

Responsoria.

1. Funditur insontium
Sanguis a paganis,
Fitque morientium
Merces vitae panis,
Rumor ad Antonium
Volat non inanis.
V. In minores gladium
Fratres dat in odium
Christi rex immanis.

2. Optans fore socius
Gloriae victorum,
Quos occidit impius
Rex Marochiorum,
Sequitur Antonius
Vitam defunctorum.
V. Felix quem non gladius
Ferit sed in melius
Mutat iniquorum.

3. Fervet ad martyrium,
Dum rex terrae saevit,
Sed hoc desiderium
Servi non complevit,
De quo rex regnantium
Aliud decrevit.
V. Tandem in simplicium
Coetu per judicium
Fama veri crevit.

Responsoria.

1. Dono sapientiae
Plenus, arrogantiae
Fastum qui timebat,
Sub indocti facie
Tantumdiu gratiae
Lumen abscondebat;
V. A se prorsus gloriae
Sibi temerariae
Sumere volebat.

2. Pauper in collegio,
Pauper in principio,
Spiritu probatus,
Verbi ministerio
Non injectu proprio
Datur sed vocatus;
V. A quo sit haec datio,
Fiunt testimonio
Mors et incolatus.

3. In doctrinae poculis
Justus sua singulis
Reddens affluebat,
Loquens magnis, parvulis,
Veritatis jaculis
Aeque feriebat;
V. Potior miraculis
Virtus haec in oculis
Omnium clarebat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Grave cor quaerentium
Nugas, vanitatem
Discit per Antonium
Vitae veritatem.

2. Contra virum sanguinum
Clamat et dolosum,
Quod hoc genus hominum
Deo sit exosum.

3. Laus perfecta profluit
Ex lactentis ore,
In quo Christus destruit
Hostem cum ultore.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude quondam saeculi
Transiens viator,
Summi tabernaculi
Nunc inhabitator.

2. Nobis fac propitium,
A quo recepisti
Cordis desiderium.
Vitam, quam petisti.

3. Duc in montem Domini.
Ora, nos, Antoni,
Junctos Deo-homini
Loco sancto poni.

Responsoria.

1. Vitam probant vilitas,
Simplex innocentia,
Cura disciplinae;
Zelo juncta caritas,
Veritas modestia,
Testes sunt doctrinae;
V. Sed signorum claritas
Probat haec probantia
Multiplex in fine.

2. Si quaeris miracula,
Mors, error, calamitas,
Daemon, lepra fugiunt,
Aegri surgunt sani;
Cedunt mare, vincula,
Membra resque perditas
Petunt et accipiunt
Juvenes et cani.
V. Pereunt pericula,
Cessat et necessitas,
Narrent hi, qui sentiunt,
Dicant Paduani.

3. Sanctus hic de titulo
Crucis et suppliciis
Dulcis Jesu modulo
Dulci praedicabat,
Cum pater in aere
Se Franciscus filiis
Absens novo genere
Signi praesentabat,
V. Tamquam in patibulo
Crucis ipse brachiis
Tensus, hoc signaculo
Eum consignabat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Domus ab Antonio
Supra petram Dominum
Posita perstabit,
Quam maris elatio
Fluctus seu vox fluminum
Ultra non turbabit.

2. Laetus tuo jubilat
In conspectu, Domine,
Quo jam introivit,
Lumen, quod es, similat
Hunc tibi, qui lumine
Fruitur, quo vivit.

3. Totus in te sitiens,
Deus, ad te vigilans
Exstitit de luce,
Tu fons indeficiens,
Tu lux illi rutilans,
Qui sitis in cruce.

4. Coeli, terrae, marium
Benedicant Dominum
Cunctae creaturae,
Qui tot per Antonium
Signis auget hominum
Vitae spem futurae.

5. Sono tubae, tympano,
Cythara, psalterio
Cymbalisque Deum
Choro, chordis, organo
Laudet in Antonio
Mystice cor meum.

Ad Benedictus.

A. Gaude, felix Padua,
Quae thesaurum possides,
Cujus in altario
Dignum fore loculum,
Visio monstravit.
Tu signis irrigua
Tot in tuo provides
Miseris Antonio,
Serva rei titulum,
Quae sic te ditavit.
Sed tu nos ad ardua,
Pater, hic qui praesides,
Quorum es possessio
Transfer, quos hic vinculum
Mortis inclinavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Jesu, perpetua
Lux, tot in Antonio
Signis dans splendorem,

De quo non incongrua
Nobis gloriatio
Tibi dat honorem,
Gratia per hunc tua
Nos in vase proprio
Ferre da liquorem,
Lampade non vacua
Lumen det opinio,
Charitas ardorem;
Frustra virgo fatua
Glorians in alio
Quaeret venditionem.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Mus. Czartoryski Cracoviae O. 1211. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae. s. sign. B — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Voraviensis 157. C. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontensis D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod Strahoviens. H I 1. E. — Noct. 1 und 2 fehlen E. — In 3. Noct. R 3 nur B. — In 2. Noct. A 1, 3 Dixit per A. — R 2, 2 Pauperum in A. — R 2, 8 Fuit testimonio A. — Hymnen: En gratulemur hodie (1. Vesp.); Laus regi plena gaudio (Noct.): Jesu lux vera mentium (Laud.).

43. De sancta Apollonia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Dulci cantu noster chorus
Christo jubilet sonorus
Martyris Apolloniae
Festa tractans in hac die.

R. Eusebius imperator
Prolis hujus propagator
Exstitit clarissimae,
Quam a primaeva aetate
Nutriebat delicate,
Sed haec amarissime
Suum deflebat reatum,
Virtutibus vitae statum
Ornans instantissime,

V. Sponso nubens Christo pia
Felix haec Apollonia.

Ad Magnificat.

A. Pater virginis peaeclarae
Studuit hanc exornare
Auro fulvo, margaritis,
Pannis quoque exquisitis;
Sed haec aurum, margaritas,
Vestes quoque exquisitas
Despiciens propter Deum,
Toti mundo praefert eum,
Nomen ejus benedictum
Magnificans et invictum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus nos in hac die
Virginis Apolloniae
Sponsum Christum in psalmorum
Jubilo Deum deorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus virginis germani
Fratres tres, corpore vani,
Querela sororem acri
Suae deferebant matri.

2. Ingenuam mater natam
Ob fidem Christi delatam
Sibi corrigebat dire
Differentem obedire.

3. Sancta habitu mutato
A Leonino beato
Baptismi suscepit undam
Mentem Deo servans mundam.

Responsoria.

1. Tunc ad patris aures natam
Mater deferens beatam
Refert, quod sit baptizata,
Christo fide desponsata;

V. Odiens qui natae actus
Supra modum stupefactus
Viribus corporis mire
In hanc coepit desaevire.

2. Respondit Apollonia
Matri suae virgo pia
Procul pulso omni dolo:
Christum verum Deum colo,

V. Idola surda et muta
Licet fuerim secuta.

3. Ad Jovis filiam templum
Gentilibus in exemplum
Ducens pater, ut adoret
Jovem, monet, et imploret.

V. Martyr sancta fide functa
In cinerem vertit cuncta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hominibus tradens natam
Diris tunc abjudicatam
Virgis et flagellis caesam
Pater videbat illaesam.

2. Addens pater poenas poenis
Tortoribus mandat saevis,
Corpus natae laniari,
Cordis profanus amari.

3. Non defuit miserator
Sponsae suae liberator
Vulnera sanando pius.
Jesus Mariae filius.

Responsoria.

1. Caesar multas vocans gentes
Jussit linguam atque dentes
Evelli ab ejus ore
Satanae ardens furore;

V. Faculis mammae cremantur
Virginis, consequestrantur
Ferro oculi puellae
A capite mox tenellae,
Oleo, sulphure, sale
Tractat corpus triumphale.

2. Ave sectatrix quietis
Vocibus Dominum laetis
Laudabas sustinens graves
Poenas corporis insuaves;

V. Caesa pectinibus diris,
Virgo, a nefandis viris.

3. Infelicem fremens natam
Pater ferreis ligatam
Vinculis equis calcari
Mandat hanc et trucidari
Et sic trahi per plateas
Dicens: pro Christo pereas.

V. Tunc calce unus equorum
Patrem tangens praemissorum
Interfecit, qui beatae
Precibus revixit natae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pater, mox ut suscitatur,
Cum uxore baptizatur,
Cum natis et familia;
Sit Deo laus et gloria.

2. Rem audite inauditam,
Ad hanc castam margaritam
Loquebatur equus ille
Benedicendo pusillae.

3. Omnes gentes tunc per gyrum
Resuscitatum hunc virum
Prece audientes natae,
Fidei se dant beatae.

Responsoria.

1. Caesar Decius tunc isti
Virgini occurrens Christi
Digitos mandat praecidi
Manuum postque elidi
Manus, brachia et crura.
Vulnera infligens dura;

V. Odiens salutis actus
Rotas parit vir praetactus.

2. Percusso Decio morte
Talior praesidens sorte
Throno tunc imperiali,
Machinator omnis mali,
Plantas pedum clavis diris
Mandat perfodi virginis.

V. Illi sed adfuit pie
Natus virginis Mariae
Taliorem pro excessu
Puniens cum complicibus.

3. Viro saevo gehennali
Taliore tunc letali
Plaga fracto Numerarius
Imperabat nefarius,
Qui tres boves diros fecit
Fieri, in quos projecit
Virginem Christi ligatam
Ferventissimos, sed gratam
Sponsam sibi Jesus pie
Liberavit ipsa die.

V. Sancta martyre orante,
Omni populo adstante
Frigefacti boves isti
Non nocebant sponsae Christi.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Caesare morte prostrato
Virgo corde delicato
Sponsum suum coeli regem
Laudat veram tenens legem.

2. Angelus huic absque mora
Apparens sub ipsa hora
Passionis sanat piam
Virginem Apolloniam.

3. Poenis diris tunc devictis
Martyr Christi benedictis
Vocibus Christum laudabat,
Vox in coelis resonabat.

4. Egregiae rex Persarum
Virgini occurrens, clarum
Vultum ut est contemplatus.
Mox est lumine privatus.

5. Longissimis poenis fractam
Virginem ense praetactam
Absanor ut decollavit.
Christus Jesus coronavit.

Ad Benedictus.

A. Prostrata in loco mortis
Sponsa aeternalis sortis
Preces fudit pro devotis
Servulis viribus totis
Dicens: Meae passionis
Qui fecerit memoriam,
Proficiat hic in bonis.
Coeli videat gloriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ejus currite ad festa,
Corda qui habetis maesta.
Quae cunctorum consolatrix
Est et omnium imperatrix;
A Christo Jesu gratiam
Nam in suae hora mortis
Victrix obtinuit fortis.
Omnis ut exaudiatur
A Christo, qui hanc precatur.

Antiph. ms. Pragense XII A 9. saec. 15. A. — Brev. ms. Melitensium in Pedepontis Pragens. 8 anni 1398; add. saec. 15. B. — Brev. ms. S. Jacobi Brunensis 26. saec. 15. C.

In 1. Vesp. R. 11 Felix Apollonia A; Sola haec Apollonia B. — In 1. Noct. A 1, 4 suae fehlt A. — R 3, 1 Beata Apollonia habitu B. — R 1, 1 aurem A. — R 1, 7 und 8 fehlen B. — R 3, 5 Martyr instructa B. — In 2. Noct. R 2, 4 fervore AC. — R 2, 1 Aeternae sectatrix B. — R 2, 4 Poenas corporis. ABC; insuaves ergänzt, da sonst ausnahmslos der achtsilbige Vers gewahrt ist. — R 3, 1 Infelix fremens A. — R 3, 5 trahi fehlt B. — R 3, 6 verstellte Wortfolge B. — In 3. Noct. A 1, 4 fehlt. — R 1, 4 manuum pedum postque AB. — R 1, 8 vir infectus A. — R 2, 2 praesidens forte A. — R 2, 7 sq. pie Natus fehlen A. — R 3, 2 Taliore A. — R 3, 3 Numerianus B. — R 3, 13 Fervefacti A. — Ad Laudes A, 2 Absanora A; sine mora C. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp: Apolloniae virginis: ad Noct.: Orbis splendor per climata: ad Laudes ist in A ein Hymnus erwähnt, der mit „Laetare“ beginnt.

44. De sancta Apollonia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Adest dies laetitiae,
In qua ad thronum gloriae
Meritis fulgens benignis
Apollonia scandet insignis.

Ad Magnificat.

A. Laudemus Christum Dominum,
Quem genuit Maria,
Pro quo tormenta varia
Suffert Apollonia;
Ut post carnis interitum
Nostrum delens reatum
Nobis per ejus meritum
Regnum donet sacratum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Corde et ore pie
Christum laudare venite,
Qui Apolloniae
donavit gaudia vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Apollonia Deum
Laudemus admirabilem,
Qui sua gratia statum
Dedit ei laudabilem.

2. Apolloniae actio
Exstitit angelica,
Ejus nos deprecatio
Vehat ad regna coelica.

3. Cujus virtutum opera
Splendebant super sidera,
Salutis exercitia,
Quae in se gessit sedula.

Responsoria.

1. Tu hostium triumphatrix,
Vera Christi imitatrix,
Apollonia precatrix,
Sis pro nobis exoratrix;
V. Nam virtutum operatrix
Es et fidei amatrix.

2. Gaude tu Apollonia,
Martyr invictissima,
Per te nobis coeli via,
Puella castissima,
Sit aperta de praesenti
Prece tua praevia,
Nam servulo te petenti
Adjutrix es largissima.
V. In hac valle miseriae
Succurre nobis hodie.

3. Laus tibi Christe mirabilis,
Per quem triumphat sexus fragilis,
Cui contra hostis injuriam
Palmae donasti victoriam,
V. Gloria virtutis
tu es et verae salutis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudi, Apollonia,
Impetra coeli gaudia,
Memor sis te laudantium
Et pie invocantium.

2. Tu templum sancti spiritus,
Illustrata divinitus,
Christi martyr egregia,
Perduc nos ad coelestia.

3. Mortua est triumphalis,
Memoria immortalis,
Erue nos a cunctis malis,
Martyr Christi perennalis.

Responsoria.

1. Sancti spiritus unctio
Salutis unxit oleo
Te, o Apollonia,
Quae constans in supplicio
Coelesti desiderio
Fervebas semper pia.
V. Cunctis nunc lassis,
virgo clementissima, assis.

2. Haec spretis mundi lubricis
Congaudet cum hymnidicis
Angelorum choris,
Nullis parentum vitiis
Sed castis pudicitiis
Subornando thoris.
V. Gaudet bonis coelicis
Simul et magnificis.
3. Martyr Christi atque verna,
Pace gaudens sempiterna
Coelorum in patria,
Nobis obtine superna
Vitae simul et aeterna
Sanctorum consortia,
V. Translata ab exsilio
Dotata Dei filio.

In 3. Nocturno

Antiphonae.

1. Omni desiderio
Tendens ad coelestia
Perfruitur gaudio
In superna gloria.
2. Ejus exaltatio
Christus erat jugiter,
Cujus operatio
Crescebat salubriter.
3. Cumque Deum fortius
Corde haec dilexit
Ad coelos velocius
Christus eam vexit.

Responsoria.

1. Thesauro sui sanguinis
Margaritam comparavit,
Quam Christus, dator luminis,
Superis associavit.
V. Apollonia nobilis
Haec patitur immobilis.
2. Pro Christo suis dentibus
Privata a tortoribus
Salis simul cum oleo
Liquore ferventissimo
Mox adusta conspergitur
Et sic ad coelos graditur.
V. Levatis sursum oculis
Linguae carens officio
Aeternis gaudet poculis
Dei conregnans filio.
3. O tu invictissima
Martyr Jesu Christi,
Dulcis Apollonia,
Quae poenas vicisti,
Tibi devotos conserva
Famulos, Deo commenda.
V. Te precibus pulsamus
Devote exorantes,
Ad te nunc proclamamus
Et corde suspirantes.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Induta Apollonia
Virtutum pulchritudine
Perfruitur laetissima
Beatorum solamine.
2. De valle tristitiae
Regnum intrans laetitiae
Cum rege regnat gloriae
Apollonia hodie.
3. Ad Christum regem omnium
Apollonia veniens,
Culpas haec planat criminum
Precatrix indeficiens.
4. Sana medetur miseros
Nunc Christi invicta,
Curat simul pestiferos
Beatis nunc addicta.
5. Laus, honor, virtus, gloria
Regi sit saeculorum,
Cujus nunc Apollonia
Gaudens intravit chorum.

Ad Benedictus.

A. Virtutibus decorata
Apollonia beata
Sponsum suum nunc adivit;
Ibi gustat, quod sitivit.
Adornata serto caeli
Poena devicta crudeli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Apolloniam nobilem
Christus exaltavit,
Ancillam suam humilem
Ad coelos elevavit
Digne immarcessibili
Serto hanc exornando
Et supernorum agmine
Clemens associando.

Brev. ms. Olomucense 155 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. B.

In 1. Vesp. ad Magn. 2 quem gessit A; 6 deleat reatum A, dolens reatum B. — In 1. Noct. **A** 1, 1 In sancta Apollonia AB. — **A** 2, 4 coelestia B. — **R** 1, 3 Apollonia pro nobis peccatoribus sis exoratrix B. — **R** 2, 4 sanctissima B. — **R** 2, 5 apte de praesenti vitae! B. — **R** 3, 1 Laus tibi Christe Deus A. — **R** 3, 3 hostis inimicitiam A. — In 2. Noct. **A** 1, 2 coeli fehlt B. — **A** 1, 4 fehlt A. — **A** 3, 4 fehlt A. — **R** 1, 6 Fruebaris semper A. — **R** 2, 3 nunc in pudicis A. — **A** 2, 4 pereundo vitiis A. — **A** 2, 5 castitatis pudicitiis B. — In 3. Noct. **A** 1, 4 sempiterna gratia A. — **A** 3, 1 Tunc quod corde A. — **R** 1, 4 Supernis AB. — **R** 1, 6 patratur A. — **R** 2, 5 spargitur A. — **R** 2, 5 in graditur B. — Ad Laudes **A** 3 fehlt B. — Ad Ben. 3 suum ut audivit A.

45. De sancto Arsacio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Hymnum cum grandiloquia
Cantet laude ecclesia
Gubernanti omnia
Arsacii ob merita.
2. Mediolanensium
Multarum clausa mentium
Hic lumine coelestium
Lustrat et Theodosium.
3. Primus post Ambrosium
Verbigenam fert Dominum,
Curam spernens hominum
Caracter fit credentium.
4. Gloriose credidit,
Dum fidem genti tradidit,
Quia virgo exstitit,
Quae Jesum Christum prodidit.
5. Suam hic substantiam
Ob fidei instantiam
Liquit, amans animam
Quaesivit Dei gratiam.

R. Gavisus est Ambrosius,
Quod credidit Arsacius,
Qui unxit hunc divinitus
Ut sit Christianissimus;
V. Arsacius plenus
divo spiritu confortatus.

Ad Magnificat.

A. Eo die Arsacius,
Quo coepit praedicare,
Verbum Dei divinitus
Salvifice narrare
Patrem suum attentius,
Dictum Eustorianum,
Matrem Laudinam legimus
Convertit et germanum,
Eustorium magnanimum
Ejusdem et uxorem,
Rimariam, et plurimum
Baptismatis per rorem
Qui insuper catholice
Ad fidem convertebant
Trecentos et in ordine
Bissextus attrahebant.

Ad Nunc dimittis.

A. Gaudet multum Ambrosius,
Quod credit Arsacius,
Qui grates flexis genibus
Reddit Deo humilius.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Solemnia Arsacii
hoc festo celebrantes
In laude Dei Domini
junge parsevereantes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratia Arsacius
spiritus divini repletus
Immemor est vanae
artis et philosophiae.
2. Catholice praedicat
et Dei verbum enarrat
Inquiens Arsacius,
Christus de virgine natus.
3. Destructor vani
erroris Mediolani
Convertit plures
ad fidem hic civitates.

Responsoria.

1. Orat sanctus Ambrosius,
Quod firmetur Arsacius,
Per quem lustretur populus
Incredulus divinitus;
V. Curat errorum
Arsacius Mediolanum.
2. Dum fidem firmant Racius,
Timet Procax, Persuasius,
Ne laedat hos exercitus,
Educit mox securius.
V. Concludam thalamum,
cogitat Procax, beatorum.
3. Educti clausis januis,
Visis Christi miraculis
Reducti sunt sub clausulis,
Laus Deo sit in coelicis.
V. Angelus eduxit,
famulos sic Dei reduxit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic consedentes
clausi visa memorantes,
Quae, cum exirent,
patri Ambrosio narrent.
2. Procax facta horum
in somnis vidit sanctorum
Ac ostium clausum
reperit, misit ut sigillatum.
3. Tunc januam aperit
Procax et sanctos educit,
Qualiterque, cogitat,
cum honore ad domum remittat.

Responsoria.

1. Haec petit cum instantia,
Ut et fiat pedissequa
Matris, qui regit omnia
Nunc et in aeva saecula,
V. De virgine pura
crede et es effecta [secura].
2. Procax est factus credulus
Sanctorum atque cominus
Et lupus jugo subditus;
Haec studuit Arsacius.
V. Animal indomitum
Arsacius facit subjectum.
3. Praesul tunc Vercellensium
Rogat sanctum Arsacium,
Ut a morbo saltantium
Curet hic suum populum.
V. Praesul Arsacium
perduxit sanctum ad domum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In virginis claustrum
perpetue locat patibulum
Adductum sanctus
Arsacius atque beatus.
2. Secus vallem, sua
uxor ubi est tumulata,
Arcam Eustorius
cum magis locat beatis.
3. Ambrosii aemulus
est a serpente detentus
Alterum usque diem,
impetrat Arsacius idem.

Responsoria.

1. Simplicianus praecipit,
Arsacius quod advenit,
Obviam illi currit,
Quem digna laude suscipit.
V. Narrat Ambrosius
mortem his flentibus illi.
2. Simplicianus humilis
Resignat praesulatum,
Tunc cleri in conciliis
Cernunt omnes beatum.
Arsacium concilium
Tunc creat in praelatum.
Canendo laudis canticum,
Confirmans confirmatum
V. Angelus cum aurea
super caput fulsit corona
Arsacii, Dei
cari servique dilecti.
3. Amavit eum Dominus,
Quem vocat celerius,
Ut praesul in coelestibus
Regnet juge Arsacius.
V. Statuit discessum
a terris ad coelos accessum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Arsacius moritur
spiritus sed ad coelos portatur.
2. Nullo tangente
resonant ibi quaevis campanae.
3. Coelesti flamma
incenditur omnis candela.
4. Corpus insigne
fertum Arsacii digne.
5. Sanctorum corpora
corpori tunc cedunt in tumba.

Ad Benedictus.

A. Plura miracula
de meritis sunt ibi facta
Quae Deus altissimus
fecit per hunc — — —.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Nunc in excelsis Domino
Laudes demus altissimo
Quod singula cum optimo
Concludat finis termino;
Det nobis hic solatium,
Scire coeli palatium,
Sanctum duxit Arsatium.
Sic nos post hoc exsilium.
Ora, Arsati optime,
Pro servis tis familiae.
Ut per te meritorie
Vivamus tecum coelice.

Brev. ms. Ilminense anni 1437. Clm. Monacens. 7391. — Der Text strotzt von Fehlern und Unmöglichkeiten; nur wenn wider Erwarten eine zweite Handschrift sich finden sollte, ist auf eine halbwegs befriedigende Entwirrung zu hoffen. — Von Hymnen gehören hierher In 1. Vesp.: Jucundemur melodia, zum Completorium erwähnt die Handschrift einen Hymnus: „Sancti Arsacii recolentes festa digna", ut supra in translatione, den ich aber nicht auffinden konnte.

46. De sancto Augustino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gratuletur omnis mundus,
Clara lux de tenebris,
Ab immundo venit mundus,
De profano celebris.
2. Augustinum dum de patre
Gentili Patricio
Deus vocat et a matre
Audita est oratio.
3. Annis puerilibus
Decursis in errore

Mox crevit in virtutibus
Et Domini timore.

4. Sollicitans Ambrosium
Mater Augustini,
Doctor doctorem optimum
Facit verbi divini.

5. Statim coepit fructum ferre
Scripturae clausa reserans
Et in fines orbis terrae
Fidem Christi praedicans.

Ad Magnificat.

A. O flos cleri principalis,
Dux et via exsulum,
Augustine, specialis
Lux et decor praesulum,
Tu vitae canonicae
Canon et decretum,
Nos, pater pie, respice,
Ad Christi duc secretum.

Super Nunc dimittis.

A. Turris David ascenditur,
Qua fides propugnatur.
Scala Jacob conscenditur,
In qua spes elevatur.
Columna ignis advenit,
Caritas inflammatur.
Gaudeat ecclesia,
Jam duplicat talenta
Fidelis servus in vita
Coelitus obtenta.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Verum lumen adoremus,
Christum regem Dominum,
Qui Augustinum lumen fecit
Ecclesiarum omnium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustinus respuit
Consilium impiorum,
Dum Manichaeos destruit
Et vias peccatorum.

2. Fortunato praedicat
Domini praecepta,
Quem ratione superat
Divinitus accepta.

3. Contrivit lima fidei
Dentes peccatorum,
Adversantes et ei
Ense necat verborum.

Responsoria.

1. Studens in liberalibus
Aetate juvenili
Augustinus artibus,
Mente quas subtili
Capit et sic proficit,
Ut stupeat natura,
Nam totum per se didicit,
Quod indit in scriptura.
V. Quis compar isti
fuerit, numquid meministi?

2. Augustinus presbyter
Hipponensis factus,
Coelestis regni monstrat iter
Igne divino tactus,
Scribit in ecclesia
Libros triginta mille,
Volumina innumera
Et componit ille;
V. Perquam famosus
mundo fit et operosus.

3. O lumen ecclesiae,
Beate Augustine,
Nobilis prosapiae
Doctor legis divinae,
Tu pie sine mora
Pro nobis Deum ora,
V. Augustine bone
pater et venerande patrone.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirificare voluit
Deus hunc beatum,
Ad mortem quando doluit
Curans inbaptizatum.

2. Mendaces ille destruit
Verbo veritatis,
Et fidem illis instruit
Sanctae trinitatis.

3. O quam admirabilis
Hic praesul et laudandus,
Qui assumptus est ab angelis
In coelis coronandus.

Responsoria.

1. Vitam apostolicam
Hic doctor renovavit
Describendo regulam,
In qua declaravit,
Vivere sub imperio
Caste sine proprio;
V. Ut docet iste pater,
sic debes vivere frater.

2. Multum renitens suscipit
Curam pastoralem,
In qua tantum proficit,
Ut miseris talem;
Virtus virtuti succedit,
Consurgit ad labores,
Docet, scribit, libros edit,
Sic honor mutat mores.
V. Hic flos doctorum,
fidei tuba, regula morum.

3. O martyr desiderio,
Nam pati petivisti
Multa neque gladio
Cujusquam tu cessisti,
Te necare cupiens
Donatus ira saevit,
Sed de te omnipotens
Melius decrevit.
V. Ut nos fulcires
saeva nec morte perires.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In tuo tabernaculo
Hic, Christe, habitavit,
Multiplici miraculo
In terris corruscavit.

2. Post coronam praesulis
Hujus temporalem
Pro suis, Christe, meritis
Das huic aeternalem.

3. Hic innocens manibus
Cor habens accensum,
Praedicat hominibus
Coeli docens ascensum.

Responsoria.

1. Consors apostolorum,
Corona martyrum,
Tu gemma confessorum,
Ornatus virginum,
Scientia tu Cherubim,
Vox coeli, lingua Christi,
Hodie a Seraphim
Assumi meruisti.
V. Augustine pie
Paulo par sic et Eliae.

2. Aquilina facie
Vidit Augustinus
Subtili mentis acie,
Quod Deus unus trinus,
Unus in essentia,
Trinus in personis,
Cuncta creans entia
Summae perfectionis,
V. Ne cessent esse,
qui singula servat in esse.

3. O pater, pauper spiritu
Sed dives in virtute,
In tuo, ora, transitu
Tu nostra pro salute;
Tuo sic provideas
Gregi, pastor bone,
Ut te sequentem videas
In merito coronae
V. Et tecum pone
finito carnis agone.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Augustinum induit
Dominus decore
Et sedem ejus posuit
In gloria et honore.

2. Laetus atque jubilans
Hic sanctus introivit
Domum, quam desiderans
In terra concupivit.

3. Praegustavit Domine
De rivo, sed sitivit,
Nunc pleno fruens flumine
Te torrente bibit.

4. Fratres benedicite
Beato Augustino,
Qui nos de mundi turbine
Tulit, de camino.

5. In excelso solio
Dominum de caelis
Laudemus de suffragio
Patroni fidelis.

Ad Benedictus.

A. O plena dies gaudio
In qua de mundi medio
Spiritus sancti armarium,
Patronus turbae pauperum
Gaudium intravit.
Nunc haurit pleno poculo,
Nunc claro videt oculo
Lumen indeficiens,
Vinum summe reficiens,
Quod prius praegustavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O per omnia laudabilis
Pater et patrone,
Toti mundo venerabilis,
Augustine bone,
Fruens cibo grandium
Habens omne gaudium,
De praesentia sponsi Christi,
A torrente voluptatis
Ebrius summae trinitatis,
Commenda Dei filio,
Quos hic in exsilio
Te sequi voluisti.

In translatione s. Augustini.

Ad Magnificat.

A. Multiplici miraculo
Deus gloriosum
Augustinum populo
Fecit et famosum,
Cum fertur de Sardinia
Locandus in Papia;
O pater, nostra gloria,
Custodi nos in via.

Brev. ms. Augustin. Brunens. V saec. 15. A. — Liber viaticus saec. 15. Cod. Archivii episcop. Secoviens. s. sign. B. — Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. C. — Antiph. ms. Oenipontanum 21 saec. 15/16. D. — Brev. ms. Diessense saec. 15. Clm. Monac. 5546 a E. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. F. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516 G. — Cod. S. Mariae ad arborem saec. 15. Cod. Sanctens. Reg. XVI ms. 2. H.

In 1. Vesp. **A** 2—5 fehlen G. — Super Nunc dim. A nur H. — Invit.: Exsultemus | Adorantes Dominum Qui hodie ad Seraphim | Vocavit Augustinum. H; prosaisch B. — In 1. Noct. **R** 2, 9 Per quem famosus A. — In 3. Noct. **A** 1, 3 Dum multiplici A. — Ad Laudes **A** 1, 3 in fehlt A.

47. De sancto Augustino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sancte pater Augustine,
Nobis confer medicinae
Coelestis auxilium,
Ut ad hierarchiae trinae
Arcem tuae per doctrinae
Tendamus vestigium.

R. Salve, gemma sacerdotum,
Salve, decus praesulum,
Audi vota et devotum
Gregis tui populum,
A peccati labe lotum
Duc ad vitae speculum.

V. Doctor veri, ductor cleri,
Gregis tui sedulas

Audi preces, terge faeces
Peccati et nebulas.

Ad Magnificat.

A. Magnificet Dominum,
Ipsum patrem luminum,
Omnis creatura,
Qui per suum famulum
Fidum, sagum, sedulum
In sacra scriptura,
Nos dignatur pascere
Dans cibum in tempore
Tritici mensura.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultantes jubilemus
Deo, regi gloriae,
Augustini laudes demus
Devotas memoriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustinus, vir beatus,
Christi legem meditatus
Fructum dat justitiae
Instar ligni irrigati,
Rore coeli complantati
Secus aquas gratiae.

2. Constitutus super montem
Sion Christi praedicator,
Duxit vitam hic insontem
Verus fidei zelator.

3. Hic dum fidem tribularent
Multi et hanc impugnarent
Errorum fallacia,
Dentes contrivit eorum,
Molas frangens peccatorum
Dei fultus gratia.

Responsoria.

1. Deus, qui perpetua
Mundum ratione regit,
Sanctum sua gratia
Augustinum praeelegit,
Per quem in ecclesia
Plurima insignia
Magnaque peregit,

V. Hic est vas electionis,
In hunc benedictionis
Dei donum se collegit.

2. Augustinus mirifico
Puer pollens ingenio
Prudentia vigebat,
Dono Dei magnifico
Major majorum senio
Scientia crescebat:

V. Annorum aevo juvenis,
Animo vir, instar senis
Sensu senes vincebat.

3. Adolescens strenuus,
Professor conspicuus
Septemplicis sophiae,
Ejus in gymnasiis
Fulsit nactus studiis
Fastigium archiae:

V. Gloriose docuit,
Longe late claruit
Gemma philosophiae.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudivit invocantem
Hunc Deus justitiae
Consolando exsulantem
In valle miseriae,
Vultus sui lumine
Signando exsultantem.

2. Scuto bonae voluntatis
Tuae, Deus majestatis,
Sanctum tuum coronasti
Benedicens justo donis
Tuae benedictionis,
Quibus ipsum sublimasti
Et ditasti
Dextrae tuae donis.

3. Nomen tuum, Domine,
Mirabile probatur,
Quod tuo in homine
Miranda operatur,
Augustino tribuens
Gloriam et honorem,
Verbis ejus destruens
Tam hostem quam ultorem.

Responsoria.

1. Piae matris pia vota
Deus pius exaudivit,
Quae salutem nati tota
Flagrans mente concupivit:
V. Quem carne pepererat,
Mente parturivit,
Cui Deus non dederat
Dans, quod flens petivit.
2. Audit ille praedicantem
Praesulem Ambrosium,
Virum stupens elegantem
Verbis et egregium.
Gemit deflens se peccantem
Hactenus et impium.
V. Dei tactus gratia
Sacrum per eloquium
Mundana solatia
Respuit et gaudium.
3. Adhuc catechumenus.
Quo praecepit Dominus,
Ritu baptizatur,
Sacro plenus flamine
Toto mox conamine
In Christum mutatur.
V. Veterem jam penitus
Hominem exutus,
Mutatus divinitus
Novum est indutus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum pararent in obscuro
Peccatores jacula,
Zelo multis profuturo
Exarsit ut facula
Hic vir docens veritatem
Et confutans falsitatem,
Cujus vultus diligens
Vidit aequitatem.
2. O Dei vernaculum,
Cujus habitaculum
Intrans sine tabe
Corde, ore, opere
Sategit proficere
Et in Dei scandere
Montem sine labe.
3. Deus, tua in virtute
Certus sua de salute
Sanctus sic laetatur,
Signum sui praemii
Lapidis eximii
Cui corona datur.

Responsoria.

1. In divino opere
Sategit proficere
Ad culmen sanctitatis,
Fortis athleta Dei,
Fortis tiro fidei
Et doctor veritatis.
V. Cunctas per dioeceses
Exstirpavit haereses,
Radices falsitatis.
2. Vitae vernans sanctitate,
Verbi fulgens veritate
Ad cathedram attollitur,
Praesulatus dignitatem
Decorans per sanctitatem,
Pastor bonus cognoscitur.
V. Pascens gregem, ut per legem
Hunc ad regem
Christum perducat, nititur.
3. Decurso mundi stadio
Nunc fruens coeli bravio,
O Doctor veritatis,
Expleto hoc exsilio
Fac nos frui palatio
Coelorum cum beatis,
V. Innitentes vestigio
Tuo aeternae radio
Conjunge claritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Collaudantes Augustinum
Laudes demus sedulas,
Qui ut sidus matutinum
Fulsit inter nebulas.
2. Ab augendo recte dictus
Augustinus creditur,
Dextra Dei benedictus
Auctus non minuitur.

3. Auctus Dei gratia
Crevit in immensum,
Plenus sapientia
Carnis vicit sensum.

4. Grandis factus grandium
Cibo est cibatus
Et mutari nescium
In ipsum mutatus.

5. Doctor veri, ductor cleri,
Norma aequitatis,
Nos post fatum duc ad statum
Summae caritatis.

Ad Benedictus.

A. Iste Dei famulus
Prudens et fidelis
Directis feliciter
Hujus vitae velis
Intravit in gaudium
Domini in caelis,
Benedictus Dominus
Deus Israelis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Augustine, disciplinae
Norma, clericorum
Institutor, persecutor
Pervigil errorum,
Sectae vanae et vesanae
Fac vitare chorum
Tuum gregem et ad regem
Perduc angelorum.

Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. 14. — Hymnus: Exsultet aula coelica.

48. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jubiletur orbis gyrus
Amoena fundens cantica,
Cum de throno fulgens kyrus,
Propinans dona coelica,
Rosam sibi desponsavit,
Quam in monte coronavit
Aureo antidoto.

2. Aureo splendore
Poma legit punica,
Bysseo decore
Sponso tulit unica,
Quae in sinu redolebant
Et unguenta excellebant
Virtutum ex pomerio.

3. Haec in prima juventute
Castitatis
Florem foverat,
Gaudens serena virtute
Puritatis
Rivum noverat.

4. Odor aromaticus
Ore respirabat,
Amor nardi pisticus
Corda inflammabat,
Vultus lunaris
Mundo solaris
Paganismo floruit.

5. Nata de stirpe gentilica
Fidei oleum sumpserat,
Ardens lampade angelica
Thesaurum sponsi dilexerat,
In gazophylacio
Fundens spem cum pretio.

R. O sol eclipsim nesciens,
Castitate figuraris,
Tu rivus indeficiens,
Caritate designaris,
Pincerna favum tribuens
Mundo demonstraris,
Nectar divinum largiens
Aegris adaptaris.

V. *Adstitit regina a dexteris tuis in vestitu deaurate circumdata varietate.*

Ad Magnificat.

A. Rosa de spinis floruit
Cinnamomum germinando,

Erroris umbram abluit
Stolam sponso propinando,
Virtutis veste claruit
Simulacra respuendo,
Cancellos trinos posuit
Trinitatem contestando.
Salomonis thronus
te signavit,
Solus chorus solis
te beavit
Corona patientiae
Manu sapientiae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus hymnizantes
Festum rite venerantes,
Quo beata Barbara
Regnat super aethera.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo rore irrigata
Fidei rivum hauserat.
Coram agno baptizata
Errorem patris spreverat.
2. In divis oraculis
Corpus maceravit
Et immensis miraculis
Vita corruscavit.
3. Rationis eloquentia
Verbum patris obumbrabat,
Salomonis sapientia
Cor duratum fulminabat.

Responsoria.

1. Germen justum non adustum
Terram siccam irroravit,
Spinas binas non divinas
Rosa prosa exstirpavit.
Dans muscatum praeamatum
Ex amoris stipite,
Dicens patri nec non praesidi:
Ex hoc fonte bibite.
V. Venite jucundanter,
Credite confidenter,
Hic est salus gentium.
2. In furore non amore
Tumor patris tonuit,
Hanc acerbis nimis verbis
Apostatae monuit,
Sed a sponso subarrhata,
Scuto morum praearmata
Artus partus renuit.
V. Ex mente columbina
Fluit lex divina
Memorem patri generans.
3. Nocturna tempestate
Lux in nube claruit,
Amoena suavitate
Cherubim apparuit.
Puellam divinis
In caminis
Flamma confortavit,
Quam pater flagellis
Non tenellis
Dire cruciavit.
V. Malleo et incude
Cordis petram humectavit,
Fundamenta lucide
Margaritis fabricavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In decore et fulgore
Praeses admiratur,
A furore genitoris
Nympha praesentatur.
2. Suasit praeses fide deses
Hoc Falernum
Ut amaret et mutaret
Cor paternum,
Ne corpus ferris caederet.
3. Beata refutabat
Verba et probabat
Deum solum esse,
In cujus messe
Gentiles non existerent.

Responsoria.

1. Auriga voluptatum
Ducens currum inquinatum
Rosam fecit macerari,

Nervos tauris prorogari
Et lucernis concremari,
Post hoc dari ergastulo.

V. Auram bibit tunc amaram,
Mentem vexit haec avaram
Legendo pira coelica.

2. Radix medicinae
Medelam rosae fluxerat,
Mane repentine
Cum ad tribunal pergerat,
Patrem angelorum
Cum argumentis affirmavit,
Qui unguentis coelorum
Hanc odore satiavit;
Quod praeses diis signavit
Hoc sacris improbavit.

V. Rosa mitis
Goliam excaecavit,
Verbi vitis
Scripturis abundavit.

3. Bos mugire et rugire
Cepit cum fulgore
Cordis et dolore
Tradens puellam
Mundi stellam
In carne lacera
Mamillis spoliari
Et tormentis flagellari
Vestimentis denudari
Et post ad locum
Patri notum
Ense decollari.

V. In claro bysso tegitur,
Cum sponsus imploratur,
Conductu luctu vehitur,
A patre decollatur.

In 3. Nocturno

Antiphonae.

1. Aurora turrem scandidit
A patre cursitando,
Amoena verba pandidit
Christum invocando.

2. Rex acumen inclinavit
Illaesa permanente,
Post ad locum ambulavit
Patre nesciente.

3. Ex ore pastor
vernam publicavit
Pro quo oves rex prostravit,
Ut artem arte vinceret.

Responsoria.

1. Hamo delicato
Unicornum per nocturnum
Caste attemptavit,
Horto paleato
Per odorem cordis florem
Sponsum agitavit,
Qui cum honore et decore
Ad coenam agni veram
Sponsam invitavit.

V. Ach, pincerna, da Falerna,
Ad tabernam te lucernam
Hospes collocavit.

2. Ex nube fulmen jacuit
Jove corruscante,
Et Kain vilis tangitur
Igne comburente,
Samsonis caput cingitur
Poena gehennali,
Susanna mitis pungitur
Vultu virginali,
In throno serto cingitur
Flore festivali.

V. David Sebad. decollavit
Abysai Sunamitem
Adamavit.

3. Nardus temperantiae,
Lecythum fundens gratiae,
Rosa patientiae,
Amicta solis facie,
Nutrimentum castitatis,
Firmamentum Sanctitatis,
Harmonia purpuratis
Et sophia trinitatis,
Squammas cordis ablue,
Ramos morum insere,
Hospitia tu mundare,
Ut corpus Christi habitare
In nobis possit ad extremum;
Da gaudia nunc et in aevum.

V. Juniperus amoris
Christum fructu satiasti,
Paradisus dulcoris
Voluptatem procreasti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Rubra veste claruit
Virgo gratiosa,
Testa patris aruit
Felle tumorosa.

2. In agone petivisti
Dona implorantibus,
Corpus Jesu Christi
Corde te amantibus;

3. Cum rerum abundantia
Vitae sanitatem
Et frugum opulentia
Amorum honestatem.

4. Et ut nullus veste nudus
Condemnetur neque spolietur,
Qui recordatur et miratur
De tuis diris verberibus.

5. Factor sponsam consolatur,
Verbis mitis hanc affatur:
Veni, dilecta, praelecta,
Verba tua sunt perfecta.

In 2. Vesperis.

R. Ave mente seraphina
Medelam aegris tribuens,
Amoris adamantina
Corda petrosa molliens,
Ebur candens castitate,
Margarita puritate,
Ut regem digne invitares
Et amanter pertractares,
Cinnamomo, cardamomo
Escas condidisti,
Cum muscatis praeamatis
Nectar miscuisti
Cordis ex cellario.

V. Cum amoenis symphoniis
Et divinis harmoniis
Mensae delicias
Sponso tribuisti.

Ad Magnificat.

A. Coeli jubar corruscavit
Sponsam mite conducendo,
Quam in throno coronavit
Matri suae committendo;
Coram agno, patre magno
Lucis hymnizando,
Impetrare et rogare
Fontem largiendo,
Ut de rivis fontis vivis
Possimus inebriari.
Et aeternis sine guerris
Sertis coronari.

Antiph. ms. Raigradense $\frac{F}{K}$ I α 1. anni 1325. — In 2. Noct. **R** 2, 5 sub arratam Hs. — In 3. Noct. **A** 1, 1 u. 3. Ich weifs nicht, ob ich Gelehrten à la Misset zur Beruhigung anführen mufs, dafs ich die klassischen Verbalformen hier, wie oben **R** 2, 4 geschehen, bewundert und — nicht geändert habe? — **R** 2, 9 ringitur Hs. — Eine Antiphon ad Benedictus fehlt.

49. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

R O amica pudica
Dei sancta Barbara,
Roga Christum sacrum
Ex virgine Maria natum,
Ut nostrorum delictorum
Cuncta purget crimina,

V. Ut sanctorum angelorum
Largiatur consortia.

Ad Magnificat.

O felix martyrium,
Barbara quod pertulit,
Carnis per supplicium
Cum se gratis obtulit

Deo sacrificium,
Quam pater interimit
Ducis ob imperium,
Ideoque meruit
Sempiternum gaudium
Magnificans Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum omnium,
Cum quo sancta Barbara
Per sacrum martyrium
Regnat super aethera,
Adoremus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beata virgo Barbara,
Quae non sedit pestifera
Malignorum in cathedra,
Sed renuit consilia
Impiorum et numina.
2. Dixit populus insanus,
Fallax, mendax et profanus:
Sacrilegam comprimamus,
Quia Deus ejus vanus
Ac in eo non est salus.
3. Cum te, Deus, invocarem,
Me audisti, dum clamarem
In tormentis ac rogarem
Et te sponsum adamarem,
Certe nunquam refutarem.

Responsoria.

1. Virgineo flore
vernans roseoque decore
Barbara fervore
mentis sanctoque pudore
V. Dilexit Christum
mundum contempsit et istum.
2. Verbis tristatur
genitoris et haec sibi fatur:
Tolle tuum velle
dicendo pudenda puellae,
V. Nolo virum capere,
magis opto casta manere.
3. Quendam magnatem,
pater inquit ei, locupletem,
Insignem juvenem
te desponsare volentem,
V. Accipe, nata, virum
te digna conjuge dignum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Deus ineffabilis,
Coelo terrae laudabilis,
Qui malis es terribilis
In sanctisque mirabilis,
Esto mihi placabilis.
2. Confidens Deo Barbara
Lictorum spernit aspera
Tormenta, saeva verbera,
Ut conscendat ad supera
Victrix et martyr aethera.
3. Virtus tua, Jesu Christe,
Rex aeternae gloriae,
Mihi praestet idolatras
Me vexantes vincere,
Tu scis enim, quod sum nupta
Tibi casto corpore,
Et conservo tibi fidem
Corde, ore, opere.

Responsoria.

1. Unde pater patriam
proficiscitur in peregrinam,
Cujus erat turris
Celsis in condita muris,
V. Quamvis sit binis
cito consummanda fenestris.
2. Cunctis mercedes
operantibus atque labores
Solvit et hortatur
omnes miniumque precatur
V. Ut sit opus factum
cum venerit atque peractum.
3. Qua virgo clausa
nec pergere deforis ausa,
Arte Dei fulta,
digitis cruce marmore sculpta,
V. Assiduis stabat
Dominum precibusque roga-
bat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Canticum laetitiae
Cantent omnes populi
Rectoresque ecclesiae
Laudent nomen Domini
Festum quoque Barbarae
Ejusque martyrii
Celebrantes hodie,
De quo gaudent angeli.

2. Confundantur adorantes
Propria sculptilia,
Erubescant venerantes
Simulacra vacua,
Conturbentur operantes
Idola fictilia,
Quae subintrant proferentes
Daemones mendacia.

3. Nota fecit Dominus
Divina mirabilia
In conspectu gentium;
Simplex Dei agnicula
Regum infidelium
Superavit proelia.
Per sanctum paraclitum
Operantem talia.

Responsoria.

1. Piscinam lavacri
struxit ei Barbara sacri,
Quo baptizavit
sese et purificavit
V. In patris et geniti
communione spiritus almi.
2. Cumque pater rediit
cur, nata, Dioscorus inquit,
Jussisti vetitas
fieri tres turre fenestras?
V. Namque Deus trinus
tribus significatur et unus.
3. Hunc qui detexit,
illum cito cum maledixit
Barbara pastorem,
sumpsit lapidisque rigorem
V. Illius mutata
pecus speciemque locustae.

Ad Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnante Maximiano,
Principante Marciano
Fit saeva persecutio
Et sanguinis effusio
In Christiano populo.

2. Erat solis civitas
Versus orientem.
Qua vigebat falsitas
Prava inter gentem,
Quibus inest feritas
Sanctos persequentem.

3. Hac urbe Dioscorus,
Vir nobilis et potens
Morabatur, subditus
Tamquam servus humilis
Repletus daemonibus
Et manufactis idolis.

4. Hic habebat filiam
Gratam Deo, Barbaram,
Turri quam incluserat
Propter elegantiam
Vultus ac statuerat
Eidem custodiam.

5. Virgo Deum exorabat,
Tota mente quem amabat,
Orationi vacabat,
Diu, noctu nec cessabat.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus,
Agnus sine macula.
Quem ex totis viribus
Dilexit agnicula,
Actu, vita, moribus
Sancta, virgo Barbara.
Cum plena daemonibus
Exsecratur idola
Immundosque spiritus
Ducentes ad tartara,
Hanc pater Dioscorus
Falsa colens numina,
Ferus, nequam, barbarus
Manu truncat propria;

Felix cujus spiritus
Transit super aethera,
Ubi vivit coelitus
Cum Deo per saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Domini
Potentiam mirabilem,
Qui dat in sexu fragili
Victoriam laudabilem;
Nam per beatam Barbaram
Infideles populi
Linquentes idolatriam
Conversi sunt innumeri
Ad fidei constantiam;
Qui cum palma martyrii
Intravit Dei gloriam
Habens in morte parili
Julianam consociam.

Brev. ms. Capit. Cracovien. 20. saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae. 1256. saec. 15. B.

In 1. Vesp. R fehlt B; R, 7 Ut nobis A. — In 1. Noct. A 1, 4 et munera B. — R 1, 5 Dixit Christum B. — R 2, 1 Verbis instatur B. — In 2. Noct. A 2, 4 superna A. — R 1, 6 Cito consummare AB. — In 3. Noct. A 1, 2 Domino cantant AB. — A 1, 5 Festum Barbarae A; festumque Barbarae B. — Ad Laudes A 4, 6 Ei AB. — In 2. Vesp. ad. Mag. 4 Laudabilem victoriam AB; 12 parili fehlt AB; 13 sociam A, consortiam B. — Zum Officium der Hymnus: Pange lingua gloriosae.

50. De sancto Bartholomaeo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Rex perennis gloriae,
Qui sceptrum victoriae
Insigni apostolo
Dedisti Bartholomaeo,
Dum mundum coepit colere
Verbi tui vomere,
Ob cujus praeclara merita
Tua nos ducat gratia,
Ubi vitae pocula
Bibemus per saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum Christum,
Sicut dignum est, adoremus,
Cujus honore sanctum
Bartholomaeum veneremur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dona Dei caeli
dum narrat voce fideli,
In finem mundi
sonus exit Bartholomaei.

2. Vir mundi cordis
simul intrat delubra sordis,
Indii turbantur,
quia daemonum ora ligantur.

3. Dum nutu Domini
manet in specie peregrini,
Templis jam mutis
claret per signa salutis.

Responsoria.

1. Beatus Bartholomaeus,
Orientis ingens decus,
Ut Indiam ingressus est,
In tenebrarum patria
Fulsit ut lux clarissima.
V. Jam medium sidus chori
Cum ipse sit duodeni.

2. Dum miseros hos responsis
Deluderet fallax hostis,
Ad ingressum apostoli
Muta fit vox oraculi;
V. Quia lucis ad tenebras
Nulla manet societas.

3. Quam accepta fuit Deo
Justi hujus oratio,

Qua, dum hostis se incendi
Per os clamat pseusticii,
Pulsus linquit plasma Dei.
V. Multum enim assidua
Valet oratio munda.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Divinae legis
doctorem filia regis
Agnoscit, vita
per eum meliore potita.
2. Sospite rex plaudit
nata, fert munus et audit,
Ditandus Christo
quod munere non eget isto.
3. Vox nova sermonis
simul est audita colonis,
Noscere verba fidem
cupiunt, amor omnibus idem.

Responsoria.

1. Jam precibus lunatica
Curata regis filia,
Bartholomaeus munera
Sprevit in Christo tenera,
V. Diligens Christi mandatum
Super aurum et topasion.
2. Doctor verus ait turbae,
Deum verum cognoscite;
Si salvi esse cupitis,
Simulacra conteratis.
V. *Quoniam omnes dii gentium daemonia, Dominus autem coelos fecit.*
3. Cum oraret apostolus,
Splendens effulsit angelus,
Sculpens sanctae crucis signum,
Credentibus adorandum.
V. Vobis, inquit, remedium
Hoc salutis dabit signum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam miser ille deus,
quem cogit Bartholomaeus,
Ne sibi thus detur
clamans sua vincla fatetur.
2. Idola dum frangit,
delusa, quam metus angit,
Laudat turba Deum
Credens per Bartholomaeum.
3. Virtus quanta Dei
Micuit prece Bartholomaei,
Qua sunt salvati
Morbo quocumque gravati.

Responsoria.

1. Ingens exemplum fidei
Credentes admiramini,
Christi sumit ut baptisma,
Rex deponit diadema.
V. *Et nunc reges intelligite, erudimini qui judicatis terram.*
2. De praeclara fide fratris
Indignatus rex Astrages
Apostolum jubet caedi,
Confitentem nomen Christi,
V. *Considerat peccator justum et quaerit mortificare eum.*
3. O militis praedicanda
Fides, virtus et gloria,
Qui vivens decoriatus,
Et capite tandem caesus,
Jam victima munda factus,
Coelos scandit laureatus.
V. Hujus, Christe, per merita
Ab occultis nos emunda.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Stans decus indutus
virtutum Bartholomaeus,
Non timet Astragi
coelitus acta loqui.
2. Jussu fracta meo
sunt idola daemone victo,
Plebs cum laetitia
Serviat ut Domino.
3. Dum minui nequeat,
quem metu mundus adorat,
Dum tua, rex, minuo
Numina, crede meo.

4. Hinc furit ad poenam
rex turpem quippe ruinam
Numen non noscit,
Quod miser ipse colit.

5. Sic athleta Dei
donatus laude trophaei,
Quem docet orbe coli,
laudet in arce poli.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20 saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae. 1258 saec. 15. B. — Brev. ms. Meldense saec. 15. Cod. Parisien. 1054. C. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1502. D. — In C nur die RR. poetisch. — In 1. Noct. R 3, 4 clamat saeviendi ABD. — In 3. Noct. A 1, 1 Nam miser ille D. — R 3, 7 sq. Cujus nostri per merita | Ab occultis Christe munda. C.

51. De s. Berchtoldo Garstensi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ad nova festa Dei
praesentis honore diei
A foedis lota
concurrunt aurea vota.

R. O dux praeclare,
fac ad portum remigrare
Fluctivagos mundi,
cum sis exemplar eundi.
Nosque, tuam partem,
transpone salutis ad arcem;

V. Junge scholis Christi,
rector quibus ipse fuisti.

Ad Magnificat.

Laudibus insignis,
meritis clarissime dignis,
Par confessorum,
dulcis mixtura bonorum,
Da prece servorum
votis, Perchtolde, tuorum
Saecula plena bonis,
coelestibus aurea donis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sors dedit aeterna
Perchtoldo jura superna,
Plebs cognata choris
ad opus consurgit honoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iste beatus vir
est divinitus quasi lignum,
Quod fructum profert
aeterno germine dignum.

2. Hic Domino placuit
per gaudia juncta timori,
Quae contrarietas
divino servit honori.

3. Cujus, Christi, caput
tua gloria vexit ad astra,
Da per eum membris
vitae solemnia castra.

4. Eja, sancte pater,
quam vera pace quiescis,
In spe dispositus
Domini marcescere nescis.

5. Adstabat mane
Domino Perchtoldus, at ille
Sero refudit ei
coelorum praemia mille.

6. Te, pater alme, beat
aeterni laurea floris
Nobiscum partire tui
diadema decoris.

Responsoria.

1. Hic Domini servus
districto calle viarum
Transiit ut cervus
ad fontes currit aquarum

V. Nam sitiit rivum
coelesti nectare vivum.

2. O dignum dignis,
o nullo turbine victum,
Qui manibus mundi
retinentem liquit amictum,

V. Ne possit nimium
legis dissolvere dictum.

3. Justitiae cursum
coelorum limite sursum

Sanctus adimplevit
ubi pacis in orbe quievit
V. Et patriae laetam
celebrat sine fine dietam.
4. Quam carus Christi,
Perchtolde, miles fuisti
Qui faciens mundi
fallentis pectora tundi
Militiae zonam
non solvis adusque coronam.
V. Fac ita pugnare,
quos te cognoscis amare.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justus, qui loquitur
verum de corde fideli
Absque doli maculis,
intrat solatia caeli.
2. Hic non accepit
animan sub pondere vano
Sed meritis gravidam
virtutum robore sano.
3. In virtute tua
sanctus laetabitur iste,
Quem tua praevenit
dulcis benedictio, Christe.
4. In Dominum justus
quoniam sua vota reclinat,
Ille sibi sine defectu
bona summa propinat.
5. Te decet omnis honor,
rex dives in arce polorum,
Qui fidei servum
sociis adscribis eorum.
6. Cum Dominus fuerit
judex in mente profunda,
Serva nos, Perchtolde, tuos
a morte secunda.

Responsoria.

1. Sanctus Perchtoldus
subiit quasi Martha laborem,
Praedulcem tamen ejus agens
in corde sororem;
V. Contemplando bibit
verbi coelestis amorem.
2. In terris velut in coelis
pia mens habitabat,
Justus enim patriae meritis
in carne vacabat,
V. Coelitus assumi
dignus quasi virgula fumi.
3. De nebulis stellaque clarens
de luce novella
Emicat expresse,
Perchtoldus creditur esse,
V. Fama jucundus
et ab omni pulvere mundus.
4. Pastor praedigne,
pater o Perchtolde benigne,
Transfer ab errore
famulos illoque tenore
Justitiae serva,
quo simus grata caterva;
V. Fac nos aequales
Domini fervore sodales.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Gaudia sanctorum
latissima, nescia finis,
Flore sub aeterno
nullis damnanda pruinis,
Jam, pater, intrasti;
fac nos procul esse ruinis.

Responsoria.

1. Justum describunt
titulis miracula clara,
Corde stupenda nimis,
novitas origine rara;
V. Lusit in electo
de coelis gratia cara.
2. Corporis in cella
radians purissima stella
Frondibus elisum
dat claro sidere visum,
V. Liberat obsessos,
curat languore repressos.

3. Crevit in ecclesiae
pelagus sanctissima stilla,
Nam sacra post carnem
plus est operata favilla;
V. Sic Deus exaltat
servos de morte pusilla.
4. Post habitum carnis
post reddita terrea jura
Induit aeternis
Perchtoldum coelica cura
Ipse sic auxilio
nobis in morte futura.
V. Ne nos involvat
Domini sententia dura.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Jam velut aurora
consurgens luce decora
Progreditur justus
operum candore venustus.
2. Sub radiis laxis
jam volvitur aureus axis
Coelica per dona
justi fulgente corona.
3. Ecce viam pandis,
per quam, pater inclite, scandis
Ad lumen verum
supremo jure dierum.
4. In nobis aestum
domans, Perchtolde, molestum
Per ventum roris
medium depone caloris.
5. Alme pater, sero
stans coram judice vero
Perpetuae morti
nos subtrahe robore forti.

Ad Benedictus.

A. Gaudet in caelis
animarum turba fidelis
Laude Dei plena
tanto concive serena,
Cujus honore David
cornu sublime paravit
Per bona virtutis
et munera vera salutis.

In 2. Vesperis.

R. O nova Jerusalem,
Domini structura superna,
Quae non admittis
Babylonis jura veterna,
In te Berchtoldus
paradisi tempora verna
Securus celebrat,
qui nos pietate paterna
Dirigat in fine
tamquam praeclara lucerna.
V. Ne trahat errantes
mortis tenebrosa caterva
Nobis prodesse
digneris ad omne necesse.

Ad Magnificat.

A. O pater, o rector
coelesti dives honore
Quem primi colimus,
de primo cordis amore
Nos tibi deferimus
jam corda repleta pavore.

Cod. Mellicensis 617 saec. 15. — Die zu diesem Officium gehörigen Hymnen vgl. Analecta Hymnica IV, 204 sqq.

52. De s. Bernhardino Senensi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Torrentem sapientiae
Sanctae vir conscientiae,
Beatus Bernhardinus,
In via bibit praedicans,
Legem et factis operans,
Jesu praeco divinus.

2. Escam dedit timentibus
Se miserator Dominus
Et clemens ipse Deus,
Dum cunctis venerabile
Hic sanctum et terribile
Praedicat nomen ejus.

3. Disponit absque vitio
Sermones in judicio,
Cujus erat paratum
Sperare cor in Domino,
Dum luci sine termino
Se totum offert gratum.

4. Hic puer Deum coluit
Et adolescens timuit
Et senex adamavit,
Et corde, ore, opere
Omni loco et tempore
Jesu nomen laudavit.

5. Urbes et castra circuit
Et praedicando docuit
Laudare Deum gentes,
Cujus misericordia
Est confirmata gratia
Super nos poenitentes.

Ad Magnificat.

A. Nomen tuum hominibus
Manifestavi, pater,
Coelorum quod agminibus
Salutis est caracter,
In te nunc felix exitus
Exultet, lumen luminum,
Magnificet ut penitus
Anima mea Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Praedicatorem Domini
Devote collaudemus,
Cujus flectentes nomini
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex alto datus homini
Sanctus hic est clementer,
Cujus in lege Domini
Voluntas fuit semper.

2. Tener aetate prendidit
Salutis disciplinam,
Nec viam justam perdidit
Iram timens divinam.

3. Rex militum victoria
Illius fit susceptor,
Exaltans caput gloria
Assiduus protector.

Responsoria.

1. Vergente mundi vespere
Deus nos visitavit,
Magno donavit munere,
Dum sanctum hunc legavit,
Humanum novo sidere
Genus illuminavit.

V. Sena praeclarum genere
Atque virtutis opere
Sublimem procreavit.

2. Remansit hic infantulus
Unicus absque matre,
Septem agens puerulus
Annos fit absque patre,
Cum linquitur pauperculus
Nutrici timoratae.

V. Orationi sedulus
Se tunc dat Christi servulus
Matri intemeratae.

3. Docendus puer traditur
Humanae disciplinae,
Qui gratia perficitur
Melioris doctrinae,
Hic dum praecepta sequitur
Sacrae legis divinae.

V. Ut ratione utitur,
Virtutem mox amplectitur,
Qua felix fit in fine.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Linguam fantem mendacium
Cogit ad veritatem
Et cor grave loquacium,
Ut linquat vanitatem

2. Fidelis praeco clamitat,
Quod Deo non est dignus
Nec juxta ipsum habitat
Injustus et malignus.

3. Voce Jesus amabile
Praedicavit sincera,
Quod nomen est mirabile
In universa terra.

Responsoria.

1. Suspirat ante virginem
Orationum studio
Devote genu flectens,
Mane ejus imaginem
Solus sine fastidio
Frequentat adolescens.
V. Tobia si rubiginem
Sentiret carnis dubio
Explorat gressu sequens.
2. Hic peste laborantibus
Se praebet in servitium
Exercens pietatem.
Et cunctis aegrotantibus
Se sponte dat propitium
Amplexus caritatem.
V. Exemplum dat spectantibus,
Dum fugit omne vitium
Et facit bonitatem.
3. Ostensam sibi coelitus
Francisci patris regulam
Devotus vir intravit,
Mundum relinquens penitus,
Divitias tuniculam
Et cordulam putavit.
V. Laetus mente divinitus
Vitam agit pauperculam,
Qui Deo se dicavit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Odit vana spectacula
Zelator hic bonorum
Et vitam sine macula
Ingreditur minorum.
2. Gustet verbi dulcedinem
Perquam justus et reus,
Dierum longitudinem
Tribuit ei Deus.
3. Ut nobis sancti gloriam
Cuncti participemus,
Sanctam ejus historiam
Mundo corde cantemus.

Responsoria.

1. Summi regis conductus vinea,
Haec Bernhardinus calcans terrea,
Vinum purum a molle ferrea
Intrat loca coeli siderea.
V. Arta diu vita functus,
Vitae fuit morte junctus.
2. Christi fideles pabulo
Praeco salutis satiat,
Monet mentem famelicam,
A lege ne deficiat,
Iter pandit ad gloriam
Et vitae viam ampliat.
V. Pro caritatis copia
Pauper abscessit patria
Gregem gregi substituens,
Quos hic ditat inopia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ecce coram principibus
Et Israel et gentibus
Ut vas electionis
Portavit nomen Domini,
Sub quo fit salus homini
Supernae regionis.
2. Ab universo populo
In loco foris patulo
Desuper praedicantem
Signum de coelo noscitur,
Fulgere stellam cernitur
Clara luce micantem.
3. Totis hic Deum sitiens
Conatibus et cupiens
Salutem viatorum,
Paratis mandat imbribus,
Ut gratum tempus auribus
Concedant auditorum.
4. Vidit nutricis spiritum
Absens per mortis transitum
Ad coelum evocari,
Turbam tunc stupens hominum,
Ut benedicant Dominum,
Non tardat exhortari.

5. Sena laudare studeat
Et Aquila non taceat
A laude conditoris,
Quae urbes vir propheticus
Ornat, hic praeco coelicus
In laudem salvatoris.

Ad Benedictus.

A. Hic vir despiciens
mundum et terrena triumphans
Divitias coelo
condidit ore manu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Bernhardine pater,
saecli contemptor honorum,
Humanae speculum,
vitae, nova planta minorum,
Sorte tuis precibus
fac nos gaudere bonorum.

Brev. ms. Franciscan. Graecens. T 12° 2. saec. 15. A. — Diurn. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. B.

In 1. Vesp. **A** 3, 5 Dum laetissime A. — In 1. Noct. **A** 2, 1 prehendit A. — **A** 3, 2 suscepta A. — In 2. Vesp. ad Magnificat hat A die Antiphon: O splendor pudicitiae etc. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Lux ex Olympo prodiens; ad Laudes: O Sena vetus civitas.

53. De sancto Bernwardo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Bernwardus, pontifex in Hildeshem,
Ad coelestem scandit Jerusalem,
Videt regem coeli in decore.
De cujus hic languebat amore.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem solis veri
Bernwardus nos invitat,
Qui cum civibus caeli
Exsultando jubilat.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum ferens vitae fructum
Intra hortum ecclesiae,
Bernwardus trahens ortum
De Saxonum progenie.

2. Bonae puer indolis,
Quo se declinavit,
Saporem dat generis,
A quo pullulavit.

3. Edoctus in studiis
Bene philosophicis
Pascitur in liliis
Sacris theologicis.

Responsoria.

1. Radix, ex qua Bernwardus floruit,
Generosa et nobilis fuit,
Fulget plus ejus vitae bonitas,
Quam stirpis dignitas.

V. Tamquam matutina
stella resplenduit
Ex fide divina
quam semper tenuit.

2. Vas, virtutum speculum salutis,
Erat hic ab aevo juventutis,
Unde Caesarem, quem educavit,
Virtutibus armavit.

V. Sancti spiritus fuit organum
Istud beatum germen Saxonum.

3. Delicatus iste Dei tiro
Plusquam servi servit more miro
Aegro avo et, quamdiu vixit,
Ab illo non recessit.

V. Ex omni corde suo laudavit Deum
Et dilexit eum, qui fecit illum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Defensor sagax patriae,
Provisor rei publicae,
Pater erat viduarum
Et medicus animarum.
2. Angelicam faciem gerebat,
Tribulatos benigne fovebat,
Pereuntes ipse erigebat.
3. Margaritam Christum emit
Cum omnibus, quae possedit,
Dum suum patrimonium
In usum dedit pauperum.

Responsoria.

1. Mundum cordis habebat scrinium,
Unde ipsum coetus fidelium
Devote statuit episcopum
Super Hildeshemensem populum;
V. Ordinante gratia superna
Sublimabatur ista lucerna.
2. Nova clavis gazae Dei
Suspirium est Bernwardi,
Dum gemit pro ligno crucis,
Portat sibi angelus lucis.
V. Erat enim corde et animo
Fiduciam habens in Domino.
3. Memor esto tui gregis
Ante thronum summi regis,
Qui salvavit tua prece
Multos de vicina nece,
Dum fuisti in acie
Caesaris Ottonis Romae.
V. Elegit mortem pro republica
Manu sumpta hasta dominica.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dietim mendicos
Centum recreavit,
Debiles per vicos
De mense sua pavit.
2. Almus vir opprobriis
Quorum replebatur,
Pro his mox cum lacrimis
Deum precabatur,
3. Turres et muros
Suae civitatis,
Totam terram protexit
Barbaris debellatis.

Responsoria.

1. Suspensus in laude creatoris,
Templum miri construxit decoris,
Quem constringunt vincula amoris
In supernis choris.
V. Veros hic fecit amicos
Cum rebus suis angelicos.
2. Obitum suum cum praevideret,
Ut hanc vitam devote compleret,
Felix pastor Christi ovium
Se ferri jussit in oratorium.
V. Pium ibi emisit spiritum,
Ubi sumpsit monachi habitum.
3. Hierarchiae angelorum
Laudant Dei essentiam,
Quae ornavit coeli chorum
Per Bernwardi praesentiam;
Duc nos, pater, ad tuorum
Concivium laetitiam.
V. Opem nobis, praesul bone,
Fer in nostris angustiis
Et nos salva in agone
Ab aeternis suppliciis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Praesens dies sit jucundus,
Quo Bernwardus corde mundus
Creatorem suum vidit,
In quo haurit, quod sitivit.
2. Arcem coeli penetrat
Praesul mente pius,
De quo languidis manat
Sanitatis rivus.

3. Turbam ejus quaeritant
Debiles et aegri,
Sed ab ipsa remeant
Sospitate pleni.

4. Rexit bis naufragantes
Ipsum invocantes,
Sedavit fluctus saevos,
Salvat desperatos.

5. Ordo coelestis patriae
Collaetetur nobis,
Laudemus Deum gloriae
Pro nostris patronis.

Ad Benedictus.

A. Nocte mortalis vitae finita
Ut sol refulgens in vera vita,
O Bernwarde, transfer te laudantes
Ad immortalem solem contemplantes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O gemma Saxoniae,
Norma pietatis,
Decus tuae patriae,
Bernwarde, dux pacis,
Nos oppressos erige,
Succurre turbatis
Et ad Christum dirige,
Fontem bonitatis.

Brev. Sleswicense imp. in Sleswic 1512. — In 1. Vesp. ad Magn. A. 1 Hildensem. — In 3. Noct. R 1, 3 vinculis. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Aula coelestis patriae; ad Laudes: Amor Dei praecordia.

54. De sancta Clara.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jam sanctae Clarae claritas
Splendore mundi cardines
Mirifice complevit
Cujus perfecta sanctitas
In devotas propagines
Velocius excrevit.

2. Mundi totius gloriam
Ut Christum lucrifaceret
Vile quid arbitata
Finibilem laetitiam,
Ne infinitam perderet,
Semper est aspernata.

3. Haec in paternis laribus
Puella sacris moribus
Agebat coelibatum,
Quam praedocebat unctio
Sine magistro medio,
Cor Christo dare gratum.

4. Sacra spirat infantia
Magni regis connubia
Virtute promereri
Moxque Francisci studia
Sectatur et in gratia
Conatur exerceri.

5. Hanc et papa Gregorius
Fovit et Innocentius
Patrum more piorum,
Quam Alexander inclitus
Adscripsit motus coelitus
Catalogo sanctorum.

Ad Magnificat.

A. O decus, o gaudium,
O virginale lilium,
Tu jubar ecclesiae,
Gemma claritatis,
Floridum virginibus
Fers speculum prudentibus
Specialis gloriae,
Splendor sanctitatis,
Vitae signis radians
In te pie delicians
Requievit spiritus
Dulcis pietatis,

Pia mater humilis,
Clara praeclara, nobilis,
Post praesentes gemitus
Junge nos beatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi qui carnem induit
Sit laus cordis et oris
Cujus in Clara claruit
Perfecti vis amoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec una de prudentibus
Praefulsit virgo prudens
In annis puerilibus
Christo placere studens.
2. Excelsi servus virginem
Franciscus incitavit,
Amare Deum hominem,
Quem amor humanavit.
3. Cuncta pro Christi nomine
Contemnens crine tonso
Coram altari, Domine,
Nubet aeterno sponso.

Responsoria.

1. Francisci prima plantula
Mire fructificavit
In orbe cum discipula
Clara, quam informavit,
Castitatis per saecula
Cultum multiplicavit.
V. Virgo sub sacra regula
Multarum jam praeambula
Se Deo consecravit.
2. In via poenitentiae
Glebas terit membrorum,
Semen serit justitiae,
Lumen diffundit morum,
Lucratur sic quotidie
Thesauros meritorum.
V. Cujus ferventer hodie
Gressus devotae filiae
Sequuntur exemplorum.
3. Haec paupertatis titulo
Pollens intitulata
Post Christum sine sacculo
Currit exonerata,
Relicto foris saeculo
Mens intus est ditata,
V. In paupertatis nidulo
Nostri praesepis parvulo
Pauperi conformata.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Oblata per Gregorium
Refutat possidere
Nihilque transitorium
Cum Christo vult habere.
2. Parat magistra vasculum,
Ut oleum quaeratur,
Mox vero per miraculum
Vas plenum coelo datur.
3. Hortatur haec, ut pauperes
Pauperis matris natae
Nequaquam sint degeneres
A matris paupertate.

Responsoria.

1. A civibus obsidio
Removetur ob lacrimas
Et preces sanctae Clarae,
Dum cinere, cilicio
Jubet sorores optimas
Ad Deum exclamare.
V. Orationum proelio
Meretur gentes pessimas
De claustro deturbare.
2. Amica crucis plangere
Crucifixum novitias
Docet, quem ipsa plangit,
Crux ei digno pondere
Majores dat delicias,
Quo major dolor angit.
V. Haec Christi sui munere
Morbos atque molestias
Fugat, dum cruce tangit.
3. Vivens in mundo labili
Sponso conjuncta nobili
Sursum deliciatur

Clausoque carne fragili
Tamquam in vase fictili
Thesauro gloriatur.

V. Sic in rota versatili
Fulta virtute stabili
Cum Christo delectatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor verbis sapientiae
Medullitus apponit,
Cum praedicator gratiae
Verba vitae proponit.

2. Trahit de testa nucleum,
De litera saporem,
De petra sugens oleum,
De spina legens florem.

3. Format Clara discipulas
Coelesti disciplina,
Cujus est ad juvenculas
Convictus pro doctrina.

Responsoria.

1. Carnis templo soluto spiritus
Coelos scandit et patet aditus,
Benedictus sit talis exitus,
Multo magis talis introitus.

V. Vivo pani morte juncta
Vita vivit vita functa.

2. De pane pascit unico
Turbam sororum pauperum,
Claret signo mirifico
Virtus signorum veterum,
Dum cibat ex tam modico
Magni conventus numerum.

V. Pro tenui viatico
Mensa laetatur superum,
Regno beatur coelico
Pro vilitate cinerum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Post vitae clarae terminum
Clara cum turba virginum
Ad coelos evolavit,
Suum complexa Dominum
Regnat in regno luminum,
Quo Dominus regnavit.

2. Agnes ad agni nuptias,
Ad aeternas delicias
Post Claram evocatur,
Ubi per Sion filias
Post transitas miserias
Aeterne jubilatur.

3. Sicut sorore praevia
Christi passi vestigia
Sectatur gaudens cruce,
Sic dum haec signis rutilat
Agnes post ipsam vigilat,
Deus, ad te de luce.

4. Honorat Christi dextera
Per sanitatum munera
Virginis mausoleum,
Sanat morbos et vulnera,
Ut benedicant opera,
Quae fecit Deus, Deum.

5. Laudans laudare studeat,
In laudem semper prodeat
Plebs ista salvatoris,
Quam tanta ditat sanctitas,
Non cesset ipsa civitas
A laude conditoris.

Ad Benedictus.

A. Novum sidus emicuit,
Candor lucis apparuit,
Lux claritatis adfuit,
Coeli splendor enituit,
Nam lux, quae lucem influit,
Claram clarere voluit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, sponsa Dei,
virgo sacra planta minorum,
Tu vas munditiae,
tu praevia forma sororum;
Clara, tuis precibus
duc nos ad regna polorum.

Alia.

A. Duce coelesti numine,
Matre favente virgine,
Clara, re clara, nomine.
Spreto paterno limine,

Spreto nativo sanguine
Est in sanctorum lumine
Ac beatorum agmine;
Gloria tibi, Domine.

Alia.

A. O virgo clarens vespere,
Praeclaris clara meritis,
Liga perfecto foedere
Nos in amore Christi;
Da membra fore capitis
Et sensibus et moribus
Jesu, quem dilexisti.

Alia.

A. Clara, Dei famula,
Florens rosa, primula
Puellarum Christi,
Sub Francisci cordula
Pii patris aemula.
Mundum subegisti.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851. B. — Brev. ms. Francisc. anni 1474 Cod. Hilariens. CXII. C. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod. sem. Olomucens. VII. D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 16 Cod. Strahoviens. H I 1. E.

In 1. Vesp. Ad Magn.: Duce coelesti numine etc. AE; D hat folgende A, die auf dasselbe Schema gedichtet, wie die aus B in den Text aufgenommene, aber ungleich ungefügiger und jedenfalls nicht dem Officium ursprünglich ist.

O Clara, lux, gaudium,
O fides vera mentium,
Tu nostrae militiae
Spes omnis gratiae,
Nobile collegium
Tu sacrum privilegium,
Lex obedientiae,
Flos conscientiae.
Tu nostrum refugium
Et beatum subsidium,
Regula paupertatis,
Intercede [natis]
Pro nobis ad Dominum,
Beata Clara, terminum
Obtine cum beatis
Luce claritatis.

Die beiden letzten (ad libit.) Antiphonen der zweiten Vesper finden sich nur in C.

55. De ss. Cyrillo et Methodio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudet plebs Christianorum
De tanto solemnio,
Dum Cyrillus coeli chorum
Intrat cum Methodio,
Sociantur beatorum
Agmini cum gaudio.

Ad Magnificat.

A. Laetetur plebs Moravorum,
Genus simul Bohemorum,
Devotis nunc vocibus
Regem laudemus angelorum,
Dedit qui sanctum decorum
Sanctis pontificibus
In superna hierarchia,
In qua gaudent sedulo
Cyrillus cum Methodio,
Magnificat oratio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Qui vexit ad coelestia
Cyrillum et Methodium,
Dulci vocis symphonia
Christum laudemus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus decursus aquarum
Plantata mens pontificum
In laudem regis gloriae
Se levabat quotidie.

2. Disruptis sic tenebrarum
Vinculis a Moravis
Coelestium gratiarum
Vim donavit redimitis.

3. Invocabant Deum verum
Moravi tunc pro salute,
Cyrillum et Methodium
Sequentes omni virtute.

Responsoria.

1. Adest sacra lux diei,
Respiremus omnes rei
Et cantemus laudes ei,
Qui regnat in saecula,
V. Pro Cyrillo nobis dato
Et Methodio sacrato.

2. In hoc festo praesulari
Decet Christo modulari,
In quo simul extollendi
Sunt patroni Moravorum
Et devote praecolendi
Destructores idolorum;
V. Hi a gentili errore
Gentes nostras abstraxerunt.

3. Pretiosas margaritas,
Virtutibus expolitas,
Rex aeternae majestatis
Vera fide decorando
Genti misit Moravorum,
Idolaque refutando
Christum colit, Deum verum;
V. Bohemorum gens exsultet,
Per hunc Christum credens
Deum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. A quibus percipitur
Via veritatis,
Et simul abjicitur
Secta pravitatis
Per sanctos pontifices
A gente Moraviae,
Quam clari opifices
Ornarunt multifarie.

2. Omnipotens mirabilis
Divinitatis opere
In sanctis laudabiliter
Sectas coepit dispergere
Simulacrorum varias,
Fidei Christi gratia
Virtutes multifarias
Dilatans in ecclesia.

3. Inhabitant coelestia
Hi sancti tabernacula,
Quorum verbis Moravia,
Felix simul Bohemia
In Christum credunt Dominum,
Regem regum altissimum.

Responsoria.

1. Venerandus Cyrillus
Cum fratre Methodio
Donati divinitus
Moravorum populo
Virtutibus atque signis
Florebant magnificis,
Exhortantes hos benignis
Verbis et salvificis.
V. Et Bohemorum patriam
Ad fidem praeclarissimam
Hi trahebant pontifices.

2. Felix praesul Cyrillus
Cum fratre Methodio
Destinatus coelitus
Moravorum populo
Dignitate praesulari
Se ipsum non extulit,
Sed virtute singulari
Suae plebi praefuit.
V. Amando Christum
Mundum refutando istum.

3. Mira Dei potentia
Sacravit continentia
Cyrillum cum Methodio
Praesenti in corpusculo,
Qui terminato corpore
Coeli laetantur munere,
V. Virtutum per insignia
Fulgentes in Moravia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Conserva, pie salvator,
Gregem tibi acquisitum
Pontifices per praeclaros,
Cyrillum et Methodium.

2. In te, Christe, glorientur
Fide tua decorati
Per Cyrillum et Methodium
Ab errore renovati.
3. Confer benedictionem,
Christe, genti Bohemorum
Per dignam orationem
Pontificum nunc tantorum.

Responsoria.

1. Hos fertiles agros multum,
Qui ampliaverunt cultum
Christi in Moravia,
Dignum est, ut extollamus
Et in dulces prorumpamus
Voces cum melodia.
V. Benedictus omnis erit,
Qui haec festa digne gerit,
Nam in ipsis Christus serit
Fructum centenarium.
2. Hymnis sanctis exsultemus,
Voce dulci personemus
Eorum nunc gloriam,
Qui nos fidem docuerunt
Et virtute ornaverunt
Per divinam gratiam;
V. Magno digni sunt honore,
Qui a gentili errore
Nos retraxerunt penitus.
3. Apostoli Moravorum
Et patroni Bohemorum,
Qui nos fidem imbuistis
Et baptismo abluistis,
Christo reconciliate
Nos et sursum elevate,
V. Ut salute perfruamur,
Qua frui gloriamur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Apostoli Moravorum,
Cyrillus et Methodius,
Juncti regi angelorum
Laetantur felicius.
2. Jubilet suavius
Alma nunc ecclesia,
Cyrillus et Methodius
Quod intrant coelestia.
3. Haec germana fraternitas
Virtutum in frequentia
Spernit mundi delicias
Hujus divina gratia.
4. Benedic, Moravia,
Regem angelorum,
Qui beatos gloria
Decorat sanctorum.
5. Laudes solvat ecclesia
Multiplici cum jubilo,
Christo quod ornat gloria
Cyrillum cum Methodio.

Ad Benedictus.

A. Quam benigna, quam suavis
Fraterna connexio,
Quam beata praesularis
Haec fuit electio,
Quae placere Deo claris
Studendo virtutibus,
Fruitur nunc aeternalis
Domini aspectibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Summae Deus clementiae,
Rector universorum,
Origo sapientiae,
Per merita sanctorum
Conserves nos pontificum
Cyrilli et Methodii,
Duc nos ad regnum coelorum
Ferens opem remedii.

Cod. Pragens. (ol. Trebonens.) I E 25 saec. 15. — In 1. Noct. A 1, 1 aquarum fluentium. — A 2, 1 Disruptis sanctis tenebrarum. — A 3, 4 omni fehlt. — R 1, 6 Methodio quoque sacrato. — R 3, 2 Dignitatum virtutibus. — In 2. Noct. R 1, 3 Donat divinitus. — R 3, 7 Virtutum praesignia. — In 3. Noct. A 3, 1 sq. Christe benedictionem. — Die Hsch. schreibt die Namen der beiden Apostel stets Cirulus et Metudius. — Hymnen hiezu: Festa celebria colit ecclesia (Vesp.) und: Gaudet mater ecclesia (Noct.).

56. De sancta Dorothea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ave, gemma virtuosa,
Dorothea, vernans rosa,
Mundae vitae patens glosa,
Sis pro nobis, speciosa,
Interventrix gratiosa.

2. Paradisi de viridario
Rosas mittis notario,
Quem tali cum solario
Coeli jungis sacrario;
Rogamus ut a vario
Nos liberes contrario.

3. Sancta virgo Dorothea,
Peccatorum de morphea
Tua prece nos emunda
Et compunctionis unda
Poenitentes nos adsperge,
Cunctas cordis labes terge.

4. Omni laude virgo digna,
Tua prece nos consigna,
Ne vorago Stygis laedat
Nec antiquus hostis caedat,
Sed in coelesti gloria
Tua locet victoria.

5. Dorothea Christo grata,
Afflictorum advocata
Et adjutrix, sis rogata,
Ut defectus et peccata
Nostra per te sint ablata.

Ad Magnificat.

A. O castitate fallerata,
Humilitate coronata,
Patientia ornata,
Virtutum floribus fulcita,
Temperantia polita,
O pretiosa margarita,
Sancta virgo Dorothea,
Cor in nobis mundum crea.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In hoc Dorotheae festo
Voce pura, corde praesto
Ad psallendum Christo rite
Mentis jubilo venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nomen tuum laudabile
Deus et admirabile,
Dum ex ore virgineo
Laudari vis in populo.

2. Enarrant coeli gloriam
Dei propter victoriam
Dorotheae martyris,
Laudes pangat vox celebris.

3. Cordis cum puritate
Promissi veritate
Manuum innocentia
Cum summa sapientia
Castique cordis jubilo
Haec placuit altissimo.

Responsoria.

1. Laetare, Caesarea,
Civitas beata,
Illustrat te martyrio
Dorothea nata,
Quae de clara nascitur
Stirpe senatoria,
Omni laude pascitur
Felix ejus memoria

V. Praedecora facie
Fulges et venusta,
Procuratrix gratiae,
Casta, mitis, justa.

2. Populus in tenebris
Ambulans ingentem
Lucem vidit splendidis
Radiis fulgentem,
Castitatis lilio
Fidei decore
Virginem sub gladio
Vincentem cum thriumpho.

V. Mox ut sentit credulus
Veritatis lucem,
Imitatur sedulus
Haesisantem ducem.
3. Inclinare Dorotheam
Praeses studet idolis,
Tunc germanis mittit eam
Novellis apostatis,
Spondet illis condonare
Gazae multitudinem,
Dolens eam jugulare
Propter pulchritudinem.
V. Sed perversae convertuntur,
Crucem tollunt et sequuntur
Christum, pro quo moriuntur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justitiam dilexisti,
Iniquitatem odisti,
Ideo prae tuis consortibus
Unxit te rex altissimus.
2. Venite et videte
Victoriam athletae,
Quae vicit antiquum
Castitatis inimicum,
Phlegetontis serpentem
Contra justos saevientem.
3. Dicta sunt de te gloriosa,
Dorothea gratiosa,
In te manet benignitas,
Tu puritatis civitas.

Responsoria.

1. Dum Dorothea generosa
Christiana cernitur,
Propter Christum furiosa
Mortis poena sternitur,
V. Dum clamat: cuncti confundantur,
In idolis qui gloriantur.
2. Sub mense Februario
Rosas mittit orario
Cum frondibus notario,
Clamat in bivio plateae:
Fortis est Deus Dorotheae,
En dona dat angelica,
Cum rosis mala coelica;
V. Omnes gentes, properate,
Jesum Christum adorate.
3. O flos amoenitatis,
Jubar serenitatis,
Rosa claritatis,
Solutos a peccatis
Junge tuis consortibus
Cunctis coelorum civibus.
V. O benigna pacis cella,
Dorothea, flagrans stella,
Pro tuis servis interpella.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nil territa supplicio
Sic loquitur Fabricio:
Tua ficta sculptilia
Sunt barathri daemonia;
Coelos fecit solus Deus,
Qui est rex et sponsus meus.
2. Lux orta est in Cappadocia,
Dum angelorum socia
Dorothea generatur,
Rectis corde laetitia datur.
3. Carmen novum decantate,
Deo nostro jubilate,
Nam fecit mirabilia
Cum vera Sion filia
In conspectu gentium
Idolis credentium,
Revelans prodigia
Ducens hos ad fidei vestigia.

Responsoria.

1. Multi credunt paganorum,
Cultum linquunt idolorum,
Quando regem angelorum
Praedicat Theophilus;
Christum qui persequebatur,
Lupus in agnum mutatur,
Dorotheam comitatur
In fide neophytus.
V. Hoc factum est laudabile
A Deo et mirabile.
2. Dum sub ense praestolâtur
Mortis ictum, deprecatur
Pro his, a quibus veneratur
Suae necis memoria,

Ut abundent temporalibus,
Solvantur a mortalibus
Culpis et criminalibus,
Post hoc vivant in gloria.

V. Expleta tunc oratione
Exauditur in agone
Domini promissione.

3. Contristatus est praefectus,
Regni scriba dum electus
Factus est catholicus;
Neque mundum neque Deum
Timet, morte necat eum
Homo diabolicus.

V. Et livore justi tactus
Caritatis odit actus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Virgo prudens et formosa,
Dorothea generosa,
Totius fraudis inscia,
Cappadociae provincia
Imbuta fide Christiana
Idola contempsit vana.

2. Illis in temporibus
Regnavit Fabricius,
Cui ducitur captiva,
Quia Christum voce viva
Constanter profitetur,
Poenas nihil veretur.

3. Ad tribunal vinculata
Virgo ducta fit sacrata
Reddens ad interrogata:
Dorothea sum vocata,
Jesu Christo desponsata.

4. Clamant omnes: Blasphemavit,
Deos nostros dum negavit
Et se Christo desponsavit,
Quem Judaea morte stravit.

5. Quem coeli terrae maria
Adorant, de Caesarea
Elegit Christus vernulam
Sanctissimam Dorotheam.

Ad Benedictus.

A. O praeclara sponsa Christi,
Tres tyrannos quae vicisti,
Nos ut ipsos superemus,
Tibi quoque conregnemus,
Tua prece tu dignare
Clemens nobis impetrare.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave candens margarita
In corona regis sita,
Quae in aula nuptiali,
In conventu virginali
Locum tenes praeparatum,
Sponsum nobis fac placatum.

Brev. ms. S. Floriani XI. 429 saec. 14. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. B. — Brev. ms. Lambacense CLXXVII saec. $^{13}/_{14}$ f. monast. C. — Brev. ms. Teplense anni 1353 Cod. Pragens. VII G 23. D. — Brev. ms. Claustroneoburgense 967 saec. 15. E. — Brev. ms. Diessense saec. 15. Clm. Monacens. 5547. F.

In 1. Vesp. **A** 1, 2 Dorothea virgula vernans A. — **A** 2, 5 sq. Petimus ut a vario | Nos liberes (solvas) animae contrario BC. — **A.** 4, 2 Cor nostrum pace Christi consigna. B. — **A** 4, 3 Ne nos draco stygis laedat. — In 2. Noct. **A** 1, 3 prae ceteris consortibus B. — **R** 3, 2 sqq. dos divinitatis | Rosa puritatis | Nos nantes in peccatis | Quos labis fluctuat ratis | Adjungito beatis C; Rosa claritatis | Quos mundi quatit ratis | Junge tuis consortibus | Cunctis coelorum civibus. B. — Ad Laudes **A** 3, 2 Virgo ducta fit sacrata = sie wird geführt. Germanismus? — „Historia propria de s. Dorothea canitur ad binos ad preces venerabilis Dni. Dni. Chunradi Muratoris praepositi hujus loci in Diessen.“ E. — Hymnen: Festum nunc celebre (1. Vesp.). — Teile dieses Officiums zu einem Gedichte verarbeitet in Cod. Pragens. XIII E 3 fol. 212 b, das seinerseits einige Lesearten beglaubigt, so: Ne nos draco Stygis laedat; Nos solvas animae contrario; Ideo prae tuis consortibus.

57. De sancto Emmerico.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laetare, Pannonia,
Mater et nutricia,
Cole cum laetitia
Tuae prolis gaudia;
Gaude et Sclavonia
De tui ducis gloria,
Deo vota dulcia
Solve laude varia;
Jesu bone, praemia
Da de coeli curia
Populo praesentia
Colenti solemnia.

Ad Magnificat.

A. Ave, flos nobilium
Sacrae stirpis virgula,
Salve spes humilium,
Sidus sine macula,
Lucerna fidelium,
Rubens mundi rosula,
Vale, candens lilium,
Pigmentorum cellula,
Solamen flebilium,
Prece nobis sedula
Fer, Emmrice, praemium,
Repelle pericula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Confessoris Emmrici
Laeta natalitia
Per orbem mirifici
Celebret ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legem Dei jugiter
beatus Emmricus
Nocte die meditans
Deo fit amicus.

2. Disciplinam Domini
puer apprehendit
Et mentem coelestibus
devotus intendit.

3. Corpus negat subdere
nocturno sopori,
Laudes vigil solvere
curat creatori.

Responsoria.

1. Ex regali prosapia
Dux Emmricus oritur,
De radice pius pia
Surculus progreditur
Et in patris proles via
Recto calle graditur.

V. Sidus sole gignitur
Et odor ex Libano,
Dum de rege nascitur
Emmericus Stephano.

2. Rubum flamma comprehendit,
Comprehensum non incendit
Divino miraculo;
Sic Emmricum non offendit
Ardor carnis, sed defendit
Deus a piaculo;

V. Sic hiems laurum
non urit nec rogus aurum.

3. In Aegypto vanitatis
Novus Joseph castitatis
Conservando lilium
In se duplex tam aetatis
Quam carnalis voluptatis
Edomat incendium.

V. Virgo vivit illibatus
Virginis in gremio,
Igne non est aestuatus
Ignis manens medio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vanitatem respuens
haeret veritati
Falli docens homines
datos vanitati.

2. Quia pie sobrie
juste conversatur,
Voluntatis Domini
scuto coronatur.

3. O quam admirabile,
quod passibus sic tutis
Pertransivit juvenis
viam juventutis.

Responsoria.

1. In quadam basilica
Sanctus dat se pronum
Orans fusis lacrimis
Ante Dei thronum,
Mente tractat, Domino
Quod vel quale bonum
Offerat, cum coelitus
Hunc audivit sonum:
Res grata virginitas,
Hanc da mihi donum.

V. Scripto cepit protinus
Spem posteritatis,
Custodire titulum
Suae castitatis.

2. Puer igne coelici
succensus amoris
Mundi spernit gloriam
pro spe melioris,
Diadema respuit
labilis honoris,
Conjugalem copulam
respuit uxoris,
Mente Deo militat,
dux vocatur foris.

V. Osculorum numero
monachorum merita
Patri puer disserit
et probatur ita.

3. Supremi regis filius
nostri regis natum
De se specialiter
ostendens amatum,
Ne fallat malitia
spiritum beatum,
De macula transtulit
sed non maculatum,
Regne mutans stabili
mobilem ducatum.

V. Ne vel levem sentiat
in vita reatum,
Vitae dedit juvenis
finem properatum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vitae vitat maculam
loquens veritatem,
Carnis vicit faculam
per virginitatem.

2. In virtute Domini
Emmricus laetatur,
Quia virgo virgini
Christo sociatur.

3. Hic innocens manibus
et in corde mundus
Coeli junctus civibus
gaudet laetabundus.

Responsoria.

1. Virum ligat pro peccatis
papalis sententia,
Quod lorica corpus cingat,
hac cum poenitentia
Loca sacra lustret pergens
per terrarum spatia,
Poenitenti vel sic parcat
divina clementia;

V. Hoc pro signo datur reo
sui ferri fractio,
Quod concessa sit a Deo
peccati remissio.

2. Currit aeger spiritalis
causa medicaminis,
Ora rigat utriusque
gemens imber luminis,
Fert in membris pondus ferri,
mente massam criminis,
Passim quaerit, nil invenit
sperati solaminis.

V. Per Emmrici confessoris
santissima merita
Tam poenarum quam culparum
huic laxantur debita.

3. Ascendentem miserae
vallis ab exsilio
Sursum ducit jubilans
angelorum concio,
Contradicens daemonum
confutatur legio,
Coelum scandit libere
liber omni vitio,
Sic Emmricus jungitur
sanctorum consortio.

V. Clara Dei coelitus
licet miranda visio
Caesarea praesuli
monstratur Eusebio.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In hoc die laetitiae
Mater plaudat ecclesia,
Sanctus Emmricus hodie
Viam mutavit patria.

2. Fit salutis semita,
Via juniorum,
Via morum inclita,
Tuba seniorum.

3. Joseph fugit dominam
Crimen detestatus,
Iste suam feminam
Causa coelibatus.

4. Quasi David dejicit
Funda Philistaeum,
Dum de carne perficit
Emmricus trophaeum.

5. Res est mira penitus,
Quod per vim virtutis
Superatur funditus
Ardor juventutis.

Ad Benedictus.

A. Dulcis Dei spiritus,
Cujus magistratu
Dux Emmricus praeditus
Vitae coelibatu
Conservatus penitus
Exstat a reatu;
Nos ure medullitus
Ejus pro precatu
Coelique divinitus
Docens incolatu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O norma justitiae,
Limes aequitatis,
Decor innocentiae,
Lima puritatis,
Gemma pudicitiae,
Flos virginitatis,
Castrum castimoniae,
Campus caritatis,
Regem cernens gloriae
Regno claritatis,
In loco miseriae
Nobis collocatis
Defer donum gratiae
Gratis et ingratis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829. B. — Brev. ms. Stephani de Naglak anni 1489. Cod. Mus. Hung. Pestini s. sign. C. — In 2. Noct. R 1, 1 igne coeli AB. — Hymnen: Plaude parens Pannonia (Vesp.).

58. De sancta Erentrude.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virginei flores
mutant virtute labores
In sponsi requie
cupientes alta sophiae;
De quibus Erntrudis
percepit gaudia lucis,
Nos fervore precum
faciat post vivere secum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jam fontem vitae
cuncti sitientes adite,
Quo capit Erntrudis
vigili prece dona salutis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginis ornatae
coelesti nobilitate
En colimus festa,
purgentur exinde scelesta.
2. Clara stirpe nata,
virtutibus accumulata,
Ora, manum, mentem
direxit ad omnipotentem.
3. A primo flore
Christi fundatur timore,
Cum stabili cura
transcendit carnea jura.
4. Sic victrix fortis
devicit spicula mortis,
Tota Deum caeli
quaesivit corde fideli.
5. Vitutum meritis
gliscens procedere mitis,
Ad Christum tendit,
cruce qui pro gente pependit.
6. Actibus ornata
fuit comparibus grata,
Praecellit amore
omnes seduloque labore.

Responsoria.

1. Sidus ut in caelis,
sic fulsit virgo fidelis
Erntrudis, Christo
dum mundo vixit in isto;
V. His opibus functa
despexit noxia cuncta.
2. Stemmate Francigena,
Christi fundamine plena,
Moribus ornatur
simul et virtute probatur;
V. In coelis visum
fixit quaerens paradisum.
3. Post in matrona
Deus agens coelica dona,
Ornatu morum
matrem dedit esse suorum;
V. Juste vivebat,
subjectos pace regebat.
4. Vilibus ablatis
cum consensu pietatis
Noxia destruxit,
sensus super aethera duxit;
V. Nil fuit his litis,
cavit id mater, quia mitis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hinc premit antiquus
harum mentes inimicus
Atque parat lites,
studuit sic premere mites.
2. Heu ruit in pejus
grex, mater roborat ejus
Mentes hortando,
grex obstat corde nefando.
3. Virgo simultates,
declinat impietates
Ac cum Rudberto
discessit patre deserto.
4. Mellis nempe favum
cepit haec visendo Juvavum,
Sanctis ancillis
Christi matrem dedit illis.
5. Divitias patriae
mutans in morte Mariae,
Christo servivit,
studium semper repetivit.
6. Quae foret et qualis,
docet auctor spiritualis
Qui vult laudari,
sed a sanctis venerari.

Responsoria.

1. Ordo monasterii
succrescens subditur illi,

Semper dona precum
quia vexit ad aethera secum;
V. Laudant sol et luna
Christum de virgine pura.
2. Fletibus, orando,
jejunando, vigilando
Prava coercebat,
bona congrua quaeque docebat.
V. Captant doctrinam
moniales ac medicinam.
3. Deponunt mores
faces fugiendo sorores,
Pennis justitiae
volitant ad summa sophiae;
V. Praevalet ista pia
complures hac theoria.
4. Haec Christi donis
fugiens calicem Babylonis
Ebibit ecclesiae
potum de fonte sophiae;
V. Vitae pincerna
fuit omnibus atque lucerna.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Virgo, sponsa Dei,
rutilans virtute fidei,
Moribus ablutis
captabat dona salutis;
Nos purgando prece
sic eruat undique faece.

Responsoria.

1. Sorde fuit munda
hac lacrimabilis unda,
Fletibus et pura
prece tergens et his nocitura,
V. Viribus ornata,
fidei purgamine grata.
2. More Sareptenae
Deus hanc fecundat habere
Pauperibus danda,
Quae non sunt hic reprobanda,
V. Dividit in mensa,
sic tu de paupere pensa.
3. Pauperis et pueri
studet ulcera saepe mederi
Ac manibus sacris
purgans haec ista lavacris,
V. Infundat pro se
vel pro cunctis studiose.
4. O rex coelorum,
qui destruis acta malorum,
Hanc revocas ad te,
manet in coelestibus apte;
Nos prece conservet,
quae cum justis modo fervet,
V. Ut sibi jungamur
et coelica post mereamur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Debora sub palma
sic plebem recreat alma,
Erntrudis clare
studuit Dominum praeamare.
2. Ista Sion nata,
Christi virtute probata,
Dissimilis Dinae
nunquam fuit apta ruinae.
3. Haec studiosa bonis
diadema capit Salomonis,
Laetitiae donis
gaudet quasi sponsa coronis.
4. In cultu caeli
par exstitit ista Racheli,
Unaquaque die
perfecerat acta Mariae.
5. Tunc bona quae gessit,
haec laude bona pie pressit,
Fecerat occulte
spe mercedis sibi multae.

Ad Benedictus.

A. Christe tuo more
trahe nos a daemonis ore,
Ut post in caelis
vivamus ut ista fidelis,

Quam dilexisti,
cui coelica jura dedisti,
Laetitiae plena
quam vitis pascit amoena.

In 2. Vesperis.

A. Summi filia sprevit vilia
virginitate,
Florent lilia gaudent milia
cum pietate,
Erntrudis pia sancta patet via
et coelica vita,
Ista via sit mente pia
quae patet polita;
Nobis aeterna
prece des et nostra guberna.

Cod. S. Petri Salisburgens. b VI 3. saec. 15. A. — Cod. Palat. Vindobon. (ol. Lunaelacens.) 3761 anni 1453 B. — In 1. Vesp. ad Magn. 3 fehlt A.

59. De sancta Euphemia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Euge, felix Euphemia,
Sis felicitatis via
Nobis in exsilio.
Auge vires nostrae spei,
Qui in multis sumus rei,
Ut post istam vitam Dei
Conjungamur filio.

Ad Magnificat.

A. Idolis Apellianus,
Vir malignus et profanus,
Vota jubet fieri,
Quem rex Diocletianus
Statuit ad hoc insanus,
Et sic cultum ingeri
Diis; sic virgo patuit,
Euphemia, quae despexit
Hujus jussum inconcussum
Gerens cor, quod bene rexit;
Sic claruit, quae latuit
Omnique sorde caruit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem sponsum virginum
Adoremus Dominum,
Qui beatam Euphemiam
Sublimavit
Supra sortes hominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec virgo prudens curabat
Verbis sacris fragiles,
Quos in fide sic firmabat,
Ut pugnarent agiles.
2. Judicem hinc arguit,
Ad palmam sodales
Sibi quod praeposuit
Vix tamen aequales.
3. Educta de carcere
Cum non vinciretur,
Clamat, ut quid parcere
Sibi niteretur.

Responsoria.

1. Euphemia immobilis,
Nata senatoris
Philoformis nobilis,
Firmum vas pudoris,
Non assentit turpibus
Feminis in urbibus,
Hostibus honoris,
V. Mentis servans puritatem,
Vitae simul sanctitatem.
2. Jussu Prisci caeditur
Alapis nec laeditur,
Dicens ad tyrannum:
Tua manus areat
Nec jussis tuis pareat,
Mortis imple bannum;

V. Quia servis daemoni,
Miser, parcis nemini.

3. Virgo mitis et benigna
Aure Dei prece digna
Repente sic adfuit,
Manum quod restituit
Prisco judici revera,
Die quidem altera;

V. Hoc effecit apud Deum,
Quia diligebat eum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post haec Hypatus vocatur,
Cui Priscus sic effatur:
A me tu ditaberis,
Si eam corruperis.

2. Euphemiam ille laetus
Clauso quaerit carcere,
Sed diabolo repletus
Priscum laesit verbere.

3. Suasit tunc Appellianus,
Ut Marti sacrificet
Virgo vel tortoris manus
Hanc poenis mortificet.

Responsoria.

1. Ardens rota praeparatur,
In qua virgo collocatur
Sed prorsus non tangitur,
Intra rotam constitutus
Et in ipsa devolutus
Rector rotae frangitur.

V. Dolor, quem dictaverat,
In hunc se converterat.

2. Euphemia gratulatur
Et laus Deo consignatur
Ab ea sincerius,
Fide manet stabilis,
Deo quam amabilis
Justi credunt verius.

V. Nova namque vident signa,
Quae sunt omni laude digna.

3. O beata Deo grata
Virgo, gaude, propere
Angelus ex opere
Salvatoris hoc congessit,
Quod incendium repressit,
Quo debebas cruciari;
Petimus per te salvari,

V. Apud Christum, tuum sponsum,
Vitae postula responsum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Igne consumpto cernerent
Hanc cum sane stare,
Nec eam esse crederent
Cepit praedicare.

2. Unde multi sunt conversi
Et ab idolis detersi,
Christum vere confitentes,
Ex devotione flentes.

3. De poenis eripere
Virginem volentes,
Prohibebat libere
Mortem respuentes.

Responsoria.

1. Apellianus igitur
In se crucifigitur,
Adscribens arti magicae,
Perfecit mirifice
Quod divina gloria
Pro virginis memoria;

V. Larga Dei gratia
Nobis det palatia.

2. Porro necari virginem
Ejusque fundi sanguinem
Suasit tunc sophista,
At virgo, Dei filia,
Cum minis consilia
Parvipendet ista.

V. Poenas quippe non timescit,
Culpae quia pondus nescit.

3. Gloriosa sponsa Christi,
Euphemia, devicisti
Quae tormenta singula,
Placa nobis Christum regem,
Ut conservet suum gregem
Per aeterna saecula.

V. Per tua suffragia
Discedant contagia
Vitiorum omnia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Eam ab arcu tollere
Dum Forbius paravit,
Conantem hanc ascendere
Paralysis turbavit.

2. Sosthenes hanc ascendendo
Coepit adorare,
Dei famula, dicendo,
Mei miserere.

3. Hanc ense quod non laeserat,
Cum argueretur,
Per angelos, responderat,
Cerno, quod tueretur.

4. Sosthenes incarceratur
Et tormentis applicatur,
Sed virgo resumitur,
Conviciis afficitur.

5. In cippo recluditur
Et ad eam mittitur
Juvenum exercitus
Ad illudendum concitus.

Ad Benedictus.

A. Ad hoc Victor deputatus
Fuerat officium
Et juvenibus donatus,
Ut sic exercitium
Illudendi sumerent
Et per eum ruerent
In eam contaminando,
Multis probris cachinando.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pudicitiae columna,
Dos virtutis et alumna,
Stella fulgens gloriae,
Ora Deum tu devote
Pro nobis, ut mente totae
Deleantur scoriae
Bonitatis cella,
Deitatis mella
Nobis impetra
De petra deserti,
Qui sumus incerti;
Euphemia, corde maesto
Te vocantum memor esto,
Vernans flos munditiae.

Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civit. ol. 62. — In 1. Noct. A 1, 1 Virgo prudens. — A 3, 2 vinceretur. — Ad Laudes A 2, 4 Mis miserere. — Hierzu der Hymnus: Euphemia vere bona.

60. In festo duorum Ewaldorum.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sanctos Dei et electos
Martyres eum gaudio
Collaudemus, quia rectos
Decet collaudatio.

Ad Magnificat.

A. O concives angelorum
Et Dei domestici,
O de gente Anglicorum
Viri apostolici,
Quorum vita gloriosa,
O Ewaldi gemini,
Quorum mors est pretiosa
In conspectu Domini;
Qui victricem post agonem
Meruistis lauream,
Prece nos ad mansionem
Transferte sideream.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum adoremus
Christum mente sobria,
Ut Ewaldis conregnemus
In coelesti regia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christianam docta legem
Sub papa Gregorio
Angelorum novit regem
Anglicorum regio.

2. Hi ad Christum se conversos
Monstrantes et credulos
Christi fidem per diversos
Praedicabant populos.

3. Predicante cum bis senis
Sociis de Anglia
Willibrordo est effrenis
Baptizata Frisia.

Responsoria.

1. Sancti duo sacerdotes,
Pariles nominibus,
Per virtutem sacras dotes
Erant pares actibus.

V. Ewaldi nomen proprium
Commune fuit parium.

2. Dilectorum Dei patrum
Idem erat studium,
Sed hunc album, illum atrum
Color fecit crinium;

V. Erat capillo nigrior
Doctrina sacra clarior.

3. Hi praeclari viri duo
Relinquentes Angliam,
Pro natali solo suo
Colebant Hiberniam,

V. Spontaneum exsilium
Ferentes spe coelestium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post haec sanctis erat cordi
Barbaros convertere
Ad exemplum Willibrordi
Doctrina et opere.

2. Prompti ergo praedicare
Ibant in Germaniam,
Ut Germanos germinare
Facerent justitiam.

3. Locum in hac adierunt
Antiquorum Saxonum,
Quem prae cunctis invenerunt
Lingua sibi consonum.

Responsoria.

1. Olim naves ascendentes
Bellicosi Saxones
Et Britanniam petentes
Expulerunt Britones,

V. Ex tunc victa Britannia
Vocari cepit Anglia.

2. Hinc egressi patres isti
Saxonum de genere
Saxones ad fidem Christi
Studebant convertere;

V. Hoc suasit Christi caritas
Et prisca consanguinitas.

3. Adventantes ut legati
In vicum Saxonicum
Sunt ibidem hospitati
Sancti apud villicum,

V. Petentes ducem illico
Ad satrapam a villico.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Satrapis gubernabatur
Rege carens regio,
Sed, quo vicus regebatur,
Loco mansit alio.

2. Erat viris parva claris
Sed clara sarcinula,
Vasa sacra et altaris
Gerens vicem tabula.

3. His utentes decantabant
Psalmos, hymnos, cantica
Et devote immolabant
Sacra Deo mystica.

Responsoria.

1. Cognito quod Christiani
Essent novi hospites,
Debachantur convicani
In eos praecipites,

V. Ne alloquentes procerem
Immutent legem veterem.

2. Albus raptim trucidatur
Impiorum gladiis,
Niger diu cruciatur
Variis suppliciis,

V. Occidunt aegri medicos
Et bellici pacificos.

3. O rex coelorum,
via, vita, corona tuorum,
Nostri Ewaldorum
meritis miserere duorum,
V. Quos fera gens stravit,
tulit amnis, lux decoravit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sancti ferro interfecti
Saxonum ferocium
Sunt in Rhenum conprojecti,
Ut sint cibus piscium.

2. Princeps viros se quaerentes
Noscens caede mortuos,
Cremat vicum, necat gentes,
Poena ferit nocuos.

3. Amnis eunt contra cursum
Ewaldi divinitus,
Nocte supra eos sursum
Luce missa coelitus.

4. Cui Tylmo nomen erat,
Ewaldorum socio
Panditur, ut eos quaerat
Sub nocturno radio.

5. Hinc translati a Pipino
Mandantur ecclesiae
In loco Rheno vicino,
Colendi Coloniae.

Ad Benedictus.

A. O fons summae bonitatis
Et sanctorum gloria,
Qui Ewaldis pro beatis
Facis mirabilia,
Quorum locum passionis
Fonte novo riguum
Signum pro te fusi ponis
Sanguinis perpetuum;
Nos baptismi fonte lotos,
Si qua foedat macula,
Lavans tibi nos devotos
Conserva per saecula.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

A. O praeclaros Christi testes
Et dignos praeconiis,
Qui quod cives sunt coelestes,
Claret testimoniis
Sancti Bedae et Annonis,
Quem colit Colonia,
Per quos fiunt his patronis
Grata ministeria;
Anno confert a sepulchro
Martyres ad scrinia,
Beda stilo scribit pulchro
Inclita martyria.
Deo laus et gloria.

Brev. ms. Dusseldorpiense C. 60. saec. 14. — Hymnus zu diesem Officium: Votiva mentis gaudia.

61. De sancto Francisco.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Franciscus, vir catholicus
Et totus apostolicus,
Ecclesiae teneri
Fidem Romanae docuit,
Presbyterosque monuit
Prae cunctis revereri.

2. Cepit sub Innocentio
Cursumque sub Honorio
Complevit gloriosum,
Succedens his Gregorius
Magnificavit amplius
Miraculis famosum.

3. Hunc sanctus praeelegerat
In patrem, quando praeerat
Ecclesiae minori,
Hunc spiritu prophetico
Praevisum apostolico
Praedixerat honori.

4. Franciscus evangelicum
Nec apicem vel unicum
Transgreditur nec jota.

Nil jugo Christi suavius,
Huic oneri nil levius
In hujus vitae rota.
5. Hic creaturis imperat,
Qui nutui subjecerat
Se totum creatoris,
Quidquid in rebus reperit
Delectamenti, regerit
In gloriam factoris.

An Magnificat.

A. O stupor et gaudium,
O judex homo mentium,
Tu nostrae militiae
Currus et auriga;
Ignea praesentibus
Transfiguratum fratribus
In solari facie
Vexit te quadriga;
In te signis radians,
In te ventura nuntians
Requievit spiritus
Duplex prophetarum;
Tuis adsta posteris,
Pater Francisce, miseris,
Nam increscunt gemitus
Ovium tuarum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi, quae fecit opera,
Christo confiteantur,
Cujus in sancto vulnera
Francisco renovantur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir in vanitatibus
Nutritus indecenter,
Divinis charismatibus
Praeventus est clementer.
2. Excelsi dextrae gratia
Mirifice mutatus,
Dat lapsis spem de venia
Cum Christo jam beatus.
3. Mansuescit sed non penitus
Inprimis per languores,
Qui captis armis coelitus
Ad plenum mutat mores.

Responsoria.

1. Franciscus ut in publicum
Cessat negotiari,
In agrum mox dominicum
Secedit meditari,
Inventum evangelicum
Thesaurum vult mercari.
V. Deum, quid agat, unicum
Consultans audit coelicum
Insigne sibi dari.
2. In Dei fervens opere
Statim ut sua vendit,
Pauperibus impendere
Pecuniam intendit,
Quae gravi suo pondere
Cor liberum offendit.
V. Quam formidante paupere
Presbytero recipere
Abjectam vilipendit.
3. Dum pater hunc prosequitur,
Laetens dat locum irae,
Constanter post agreditur
In publicum prodire,
Squalenti vultu cernitur,
Putatur insanire;
V. Luto, saxis impetitur,
Sed patiens vir nititur,
Ut surdus pertransire.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pertractum domi verberat
Plus cunctis furens pater,
Objurgans vincit, carcerat,
Quem furtim solvit mater.
2. Jam liber patris furiae
Non cedit effrenati,
Clamans, se voluntarie
Pro Christo mala pati.
3. Ductus ad loci praesulem
Sua patri resignat
Nudusque manens exsulem
In mundo se designat.

Responsoria.

1. Dum seminudo corpore
Laudes decantat Gallice
Zelator novae legis

Latronibus in nemore
Respondit sic prophetice:
Praeco sum magni regis;
V. Audit in nivis frigore
Projectus: Jace rustice,
Futurus pastor gregis.
2. Amicum quaerit pristinum,
Qui spretum in coenobio
Tunicula contexit,
Contemptu gaudens hominum
Leprosis fit obsequio,
Quos antea despexit.
V. Sub typo trium ordinum
Tres nutu Dei praevio
Ecclesias erexit.
3. Audit in evangelio,
Quae suis Christus loquitur
Ad praedicandum missis;
Hoc, inquit, est quod cupio,
Laetanter his innititur
Memoriae commissis,
V. Non utens virga, calcio
Nec pera, fune cingitur
Duplicibus dimissis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor verbis novae gratiae
Solliciter apponit
Verbumque poenitentiae
Simpliciter proponit.
2. Pacem, salutem nuntiat
In spiritus virtute
Veraeque paci sociat
Longinquos a salute.
3. Ut novis sancti merita
Remunerantur natis,
His nova tradit monita,
Viam simplicitatis.

Responsoria.

1. Carnis spicam contemptus area
Franciscus frangens terens ter-
rea,
Granum purum excussa palea
Summi regis intrat in horrea.
V. Vivo pani morte junctus
Vita vivit vita functus.
2. De paupertatis horreo
Sanctus Franciscus satiat
Turbam Christi famelicam,
In via ne deficiat,
Iter pandit ad gloriam
Et viae vitam ampliat:
V. Pro paupertatis copia
Regnat dives in patria,
Reges sibi substituens,
Quos hic ditat inopia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus Franciscus praeviis
Orationum studiis,
Quid faciat, instructus,
Non sibi soli vivere
Sed aliis proficere
Vult Dei zelo ductus.
2. Hic praedicando circuit
Et, quem non homo docuit,
Fit doctis in stuporem,
Virtutum verba loquitur,
Novumque nova sequitur
Militia ductorem.
3. Tres ordines hic ordinat
Primumque fratrum nominat
Minorum pauperumque,
Fit dominarum medius,
Sed poenitentum tertius
Sexum capit utrumque.
4. Doctus doctrinae gratia,
Doctus experientia,
Quae sunt perfectionis,
Haec fratres docet omnia
Tam factis quam frequentia
Melliflui sermonis.
5. Laudans laudare monuit,
Laus illi semper adfuit,
Laus inquam salvatoris;
Invitat aves, bestias,
Et creaturas alias
Ad laudem conditoris.

Ad Benedictus.

A. O martyr desiderio,
Francisce, quanto studio
Compatiens hunc sequeris,
Quem passum libro reperis,
Quem aperuisti;
Tu contuens in aere
Seraph in cruce positum,
Ex tunc in palmis, latere
Et pedibus effigiem
Fers plagarum Christi;
Tu gregi tuo provide
Qui post felicem transitum
Dirae prius et lividae
Glorificatae speciem
Carnis praedendisti.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O virum mirabilem
In signis et prodigiis,
Languores cum daemoniis
Quoslibet pellentem,
Dat aurem suis avium
Praedicans silvestrium
Verbis intendentem.
O vitam laudabilem,
Qua fide sic magnificat
Sed et multos vivificat
Mortuos defunctus,
Francisce, nos coelestium
Fac consortes civium,
Quibus es conjunctus.

Infra Octavam.

Ad Magnificat.

A. Salve, sancte pater,
patriae lux, norma minorum,
Virtutis speculum,
recti via, regula morum,
Carnis ab exsilio
duc nos ad regna polorum.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851 B. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. C. — Brev. ms. Sitanstettense CIX saec. 15. D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod. sem. Olomucens. VII. E. — Antiph. ms. Francisc. saec. 16. Cod. Strahoviens. H I 1. F.

B, das überhaupt von anderen Franziskanerbrevieren stark abweicht, hat nach der 9. Lektion vier Responsorien, von denen das 3te als ℟ 3. Noct. 3. auch in C:

℟ 1. Sex fratrum frater septimus
Absorptus luce coelitus
Futura contemplatur,
Inter minores minimus,
Quis parvi gregis exitus,
Praeclare speculatur;
℣. Quadrans quoque novissimus
Culparum sibi penitus
Dimitti revelatur.

℟ 2. Arcana suis reserans
Octavum tandem recipit
Et ad diversas gentes
Binos mittendos foederans
Humiliari praecipit
Et esse patientes;
℣. Grex procidit obtemperans,
Pastor erectos suscipit
Ad oscula gaudentes.

℟ 3. Euntes inquit in eum,
Qui nutriet vos, Dominum
Jactate cogitatum;
Sic fratribus erroneum
Praecludit et interminum
Callem cupiditatum.
℣. Sit curis cor extraneum,
Non providet in crastinum
In zonis aes ligatum.

℟ 4. Regressis, quos emiserat,
Completur his senarius
Fratrum, dum confirmando
Normam, sanctus quam scripserat,
Jussa dat Innocentius
Papa de praedicando;
℣. In mea Franciscus foenerat
Quem dati monet ratio
De lucro reportando.

Dieselbe Handschrift hat des weiteren folgende Ant. ad Benedictus infra octavam:

Sancte Francisce propere
Veni, pater, accelera
Ad populum, qui premitur
Et teritur sub onere,
Palea, luto, latere
Et sepulto Aegyptio
Sub sabulo nos libera
Carnis exstincto vitio.

62. De sancto Gabriele.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jam protervorum capita
Quassabit Dei filius,
Hinc robustorum abdita
Pandit robustus nuntius.
2. Felix nimis oraculum
Redemptionis gentium,
Quod datur per miraculum
Ad robore coelestium.
3. Exoriente lumine
Recto perfusis flamine
Laus datur magno numini
A septiformi agmine.
4. Quod reverentur omnia,
Nomen coeleste panditur,
Jesu voce praeconia,
Per quem ad coelum scanditur.
5. Psallamus coram angelis,
Qui nobis opem tribuunt
Et cum septem archangelis
Haec omnia distribuunt.

Ad Magnificat.

A. Robur Dei fortissime
Princepsque invictissime,
Robustum sacramentum
Denuntias Christiferae,
Per quod cladi mortiferae
Datur medicamentum;
Quod Abrahae promiserat,
Os tuum clare reserat,
Nostrum oblectamentum,
Jesum vitam et gaudium,
Lumen et ignem cordium,
Hominis complementum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem archangelorum Dominum
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lex meditanda panditur
In Jesu Dei filio,
Qui sinu matris clauditur
Divo canente nuntio.
2. Jam hodie concipitur
Aeternus fusus homini,
Dum Gabrieli dicitur:
Ecce ancilla Domini.
3. Fuit Deus memor hominis,
Dum ipsum visitavit,
Nobisque tamquam dominis
Terrestria substravit.

Responsoria.

1. Gabriel ut collegium
Cognovit trinitatis
Decrevisse remedium
Nostrae fragilitatis,
Jussus venit ad praedium
Perfectae integritatis
V. Suscipe, virgo, medium
Salutis nostrae et taedium
Fugato humanitatis.
2. Per cuncta semper saecula,
Quae donat Dei digitus,
Prodigia, miracula,
Quibus hostis est territus,
Legem, lucem, oracula
Sancti ministrant spiritus.

V. Robora, signa, fercula
Sacra, ritus, piacula
Et cuncta data coelitus.

3. Portat robur angelicum
Nobis jucunditatem,
Dum in hortum Davidicum
Virgae fecunditatem
Affert et donat medicum
Ad nostram infirmitatem.

V. Suscepit virgo coelicum
Germen et nexum unicum
Et mundi integritatem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Egressus fuit magnificus
A vertice coelorum
Sermo vero deificus
Cum domina angelorum.

2. Robustus rex in proelio
Mariae portam intravit,
Quae tremens in subsellio
Viri vocem expavit.

3. Circumdat bonus angelus
Omnes timentes Deum,
Sed Gabriel archangelus
Matrem, quae gestat eum.

Responsoria.

1. Stabat imago coelica
In horto voluptatis,
Divinorum famelica
In statu dignitatis,
Quam turbavit terrifica
Figura antiquitatis,

V. Sed vox curat angelica
Formata vi deifica
A culpa foeditatis.

2. Certat homo per stadium
Militiae terrestris,
Ut assequatur bravium,
Sed serpens a sinistris
Multos sternit per gladium
Nequitiae scelestis;

V. Sed nuntius coelestium
Nos protegit per radium
Divinum stans a dextris.

3. Orat legatus maximus
In facto nuptiarum,
Quas fauste nos contraximus
In nexu naturarum,
Unde statum ereximus
In regnum creaturarum,

V. Jam, Gabriel, conjunximus
Mentem, cum quo dileximus
Ope precum tuarum.

In 3. Nocturno.

1. Annuntiat in gentibus
Mysteria coelorum
Et populis quaerentibus
Consortia divinorum.

2. Annuntiarunt angeli
Justitiam et pacem,
Viderunt omnes populi
Salutem Dei veracem.

3. Benedicant assistentes
Coelorum opifici
Et obediant ministrantes
Sacrorum artifici.

Responsoria.

1. Praevenit princeps inclitus
Primam juvencularum
Tympanizantem coelitus
Concinia divinarum,
Dum sonat sermo insolitus,
Fit unio naturarum;

V. Cujus corpus chrysolithus,
In vultu fulgor solitus
Ardentium lampadarum.

2. Ecce vir unus Gabriel
In veste figurali,
Sicut prospexit Daniel
Furore prophetali,
Cui subvenit Michael
In facto divinali

V. Et suam medelam Raphael
Affert, quam conflat Uriel,
Pro grege rationali.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Jesus decorem induit.
Quo decorantur omnia,
Mensque coelestis splenduit,
Terrenturque daemonia.

2. Omnes ovantes jubilant,
Dum verbum humanatur,
Et, quod obscura obnubilant,
In luce reseratur.

3. Excussa jam caligine
In luce vigilemus.
Verbumque clara indagine
In carne nunc laudemus.

4. Benedicant archangeli
Tribunal trinitatis
Et homines et angeli
Cum omnibus creatis.

5. Laudet omnis spiritus
Opificem coelorum,
Ex quibus Gabriel inclitus
Fit nuntius sacrorum.

Ad Benedictus.

A. Ascendit jam crepusculum,
Quo lux splendere incipit
Solis, et jussa suscipit
Pacis donandae Gabriel;
Tunc virginis corpusculum
Sensus et cor perterritur,
Dum arcanum detegitur,
Quod pariet Emanuel,
Qui illuminet in tenebris
Euntes et in semitam
Pacis regat, et perditam
Viam collustret Uriel.

Append. ms. saec. 15/16. post „Breviarium secundae correctionis“ Venetiis 1481. A. — Brev. de camera sec. morem Romanae ecclesiae imp. Venetiis 1521 B. — Hymnen: In 1. Vesp.: Mentibus laetis; ad Matut.: En noctis medium; in Laud.: Jam coeli reserat fores. — Eigentümlich ist diesem Officium neben den Vokalverschleifungen des i, dafs es bereits die Elision kennt; ein Zeichen seines geringen Alters.

63. De sancta Gertrude.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Inclita Gertrudis,
generosa stirpe curruscans,
Aegrotos, inopes
fovet hospitio peregrinos.

2. Firmiter ergo dies
in coelo ducit amoenos,
Est sibi summa quies,
vultus videt ipsa serenos.

3. Adveniente Deo,
supremo judice nostro,
Gertrudis placida
prece nos tueare trementes
Et, virgo, nostro
nunquam deleberis aevo.

4. Posce Deum veniam
pro nobis atque quietem,
Suscipias miseros
in summa pericula missos.

5. Nostri, Christe, salus
damnoso tolle reatu,
Nos tenebrosa palus
absorbeat ne cruciatu,
Humanos videat
pietas antiqua labores,
Fac pacis optata,
salvator, luce fruamur.

Ad Magnificat.

A. Optima Gertrudis,
spes o firmissima, quando
Corpore de nostro
miserandus spiritus exit,
Nobis coelestem
tunc miseris fer opem.
Oratrix summa,
facunda voce querelas

Tolle, quibus tremimus
supremo judice coram.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sponso Gertrudis
Christo jubilemus in astris,
Virginibus castis
qui summos praestat honores.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Infirmis vultus
haec ostendebat amicos,
Suscepit multos
simul hospitio peregrinos.
2. Obtulit aeternos
haec flores virginitatis
Intemerata Deo,
carnem compressit et hostem.
3. Te, fortunata
proles, assumere Christus
Ista luce tuis
sollicitat meritis.

Responsoria.

1. Praedico Gertrudem,
praeclara stirpe decoram,
Quae pede funestos
mundi constrixit amores,
Christo doctore
mortalia facta reliquit;
V. O quanta luce
virtutum viva rubebat.
2. Daemonis indomitas
studuit compescere vires
Et carnis, mundi,
virtutum fortis imago,
Clarius ecce Deum
finem cognovit amoris,
V. Vitae mortalis
contemnens virgo decorem.
3. Putre solum mundi
fugit Gertrudis et omnis
Expers ipsa mali
fuit adversaria culpae,
V. Constans, pacifica,
summae virtutis amica.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo, multorum
titulis gaudes meritorum,
Clare namque vides
illud, quod semper amasti.
2. Tanto mansura
major tibi gloria coeli,
Quanto curasti
minus haec ludibria mundi.
3. Ignea laetatur
virtus, mirantur et astra,
Foedum tam teneram
mundum vicisse puellam.

Responsoria.

1. Deseruit falsa
labentis gaudia mundi
Et moerore suam
satagit finire senectam
In claustris, longos
non est saturata labores
V. Illa senex Christi,
quam liquefecit amor.
2. Pectore perpetuo
breve sprevit tempus honoris,
Ardenti flagrans
haec religionis amore,
Censuit afflictis
animam praeponere rebus
V. Virgo, post mortem
sedes habitura beatas.
3. Coelum luce magis
virgo dilecta decorat,
Omnia durando
Gertrudis saecula vincit,
V. Quae miseros, inopes
suscipit hospitio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In planctu totum
cum tu consumpseris aevum,

Post luctus veniet
merito felicior aetas.

2. Aeternam Christo
meruisti judice vitam,
Hoc adversarum
facit patientia rerum.

3. Affecit quanto
Gertrudem Christus amore,
Semper stellatae
demonstrat gloria sedis.

Responsoria.

1. Viribus egregiis
generosae virginis hostis
Tela jacent victa,
dolus, ars, polluta voluptas.
V. Omnibus est nobis
orando causa salutis.

2. Non unquam lautae
placuerunt foedera mensae
Gertrudi, parvo
vixit contenta paratu,
Virtutum cumulis
vitam speciosius ornans.
V. Semper ei castae
miranda modestia vitae.

3. Gertrudi monastica
Vita fuit curae,
Passio dominica
Cordi et puncturae,
Contemplatur coelica
Lucis usu purae.
V. Nostrae magnifica
vitae ductrix perituraе.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Spiritui fragilem
carnem servire coegit,
Insultus carnis
summa virtute repressit.

2. In tam praecipiti,
Gertrudis, tempore nobis
Confer opem miseris,
placido cantabimus ore:
Salve, sponsa Dei,
sponso conjuncta supremo.

3. Te duce, Gertrudis,
mortalis vivit egestas,
Fortius in vitia
quam corda tenacia ducunt.

4. Virgo divini
Gertrudis plena timoris,
Casta, decora nimis,
nobis exempla reliquit.

5. Non armis, virgo,
certasti, quando feroces
Sobria mens omnes
digne devicerit hostes.

Ad Benedictus.

A. Gertrudi meritae
dantur praeconia vitae,
Regnum praeclarum
quae servet Dacigenarum,
Ut sibi sit carum
vi virtutum variarum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gertrudis, totum
virgo veneranda per orbem,
Gratior umbra tegat
te Dacigenas venerantes,
Et tua dextra regat
loca per diversa morantes,
Ut tibi, praeclara,
vivat Danmarchia clara.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — In 1. Vesp. A 5, 7 Fac patris. — Invit. 4 praestet. — In 3. Noct. R 1, 6 orandae. — Hymnen: In Vesp.: Novo creator siderum; ad Noct.: In votis virgo; in Laudes: Axis stellati.

64. De sancto Gregorio M.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa sanctissimi
Solemnia Gregorii
Toto corde catholica
Suscipiat ecclesia,
Cujus doctrina aurea
Per mundi splendet climata,
Quam meritis et precibus
Christo commendet, quaesumus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad Dominum vigiles
cuncti convertite mentes,
Gregorium vigilem
coeli qui vexit ad arcem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius ortus Romae
E senatorum sanguine
Fulsit mundo velut gemma
Auro superaddita,
Dum praeclarior praeclaris
Hic accessit atavis.
2. Lineam sui generis
Dictis et factis extulit
Bibens in pueritia,
Quod ructavit postea,
3. Adhaerebat moralibus
Seniorum relatibus,
Quos tenaci memoriae
Non cessabat committere.

Responsoria.

1. Fulgebat in venerando
Duplex genus Gregorio:
Senatoria dignitas
Secundum genus saeculi,
Voluntaria paupertas
Juxta praeceptum Domini.

V. *Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis.*

2. Videns Romae vir beatus
Anglorum forte pueros:
Bene, inquit, bene Angli,
Vultu nitent ut angeli,
Oportet illis monstrari
Iter salutis aeternae.

V. *Quoniam Domini est regnum et ipse dominabitur gentium.*

3. Dum oraret in obscuro
Servus Dei latibulo,
Lux immensa super eum
Resplenduit post triduum,
Hoc signo cunctis proditus
Papa urbis efficitur.

V. *Quia misericordiam et veritatem dilexit Deus, gratiam et gloriam dabit Dominus.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius, ut creditur,
Divinitus sic dicitur,
Qui sibi et ecclesiae
Vigilavit catholicae.
2. Studiis liberalibus
Nulli secundus habitus
Praetor urbanus exstitit
Adolescens spectabilis.
3. Hic ab adolescentia
Divina fretus gratia
Anhelare non desiit
Ad regnum vitae perpetis.

Responsoria.

1. Propter intolerabiles
Rerum curas mundanarum
Recusabat praesulatum
Suscipere Romanorum,
Sed victus prece populi
Suscepit jugum Domini.

V. *Nec fecit proximo suo malum et opprobrium non accepit adversus proximos suos.*

2. Orante beatissimo
Ad Dominum Gregorio
Sanata est plebs Romana
A peste inguinaria.

V. *Multum enim valet deprecatio justi assidua.*

3. Vere felicem praesulem,
Verae fidei doctorem,
Quo petente panis Christi
Formam accepit digiti,
Ad firmandam plebis fidem
Versus in cruentam carnem.

V. *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sex struxit in Sicilia
Vir clarus monasteria
Et infra urbem septimum,
In quo se fecit monachum.

2. His sane monasteriis
Praediis large tributis,
Reliqua tandem vendidit
Et egenis distribuit.

3. Qui solebat in sericis
Incedere in divinis,
Post in abjectis vestibus
Servit pauper pauperibus.

Responsoria.

1. Sanctus papa Gregorius,
Vir totus apostolicus,
Postquam praesedit cathedrae
Pervigil apostolicae,
Carne solutus hodie
Adivit regem gloriae.

V. *Innocens manibus et mundo corde, qui non accepit in vanum animam suam.*

2. Hodie praeclarissimus
Deo dignus episcopus
Et Anglorum apostolus
A terrenis separatus
Conjunctus est coelestibus
Cum gloria Gregorius.

V. *Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.*

3. O pastor apostolice,
Gregori beatissime,
Tuo posce precamine
Incrementum ecclesiae,
Tuo rigatae dogmate
Ac defensatae opere.

V. *Memor esto congregationis catholicae et dextera Dei plantatae vincae.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gregorius vigiliis
Confectus et jejuniis,
Etsi marcebat corpore,
At spe vigebat animae.

2. Lentis quidem sed jugibus
Hic aestuabat febribus,
Podagrae nec non syncopis
Pulsabatur incommodis.

3. Coelesti cinctus verbere
Vir mirae innocentiae
Praesumebat, se diligi,
Quod merebatur argui.

4. Bis senos nummos angelo
Hic dedit quasi naufrago,
Hinc scutellam argenteam,
Quam sibi vidit reliquam.

5. Virginum tria milia
Romae pavit sub regula
Exceptis Dei famulis
Longe vel prope positis.

Ad Benedictus.

A. Christi fidelis famulus,
Prudens quoque Gregorius,
Postquam suo in tempore
Vixit ejus familiae.
Coelo reddidit animam,
Terrae carnis materiam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Gregori, dulcissimum
Sancti spiritus organum
Atque virtutum speculum,
Posce nobis suffragium,
Ut hoc possimus consequi,
Quo te gaudemus perfrui.

Brev. ms. Kremsense saec. 12. Cod. Capit. Olomucens. 258. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 13. Cod. Fracens. XII E 5. f. monast. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1890. saec. 12. f. monast. D. — Brev. ms. Voraviense 290 saec. 12. E. — Antiph. ms. Graecense 211 saec. $^{11}/_{12}$ F. — Brev. ms. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. XIII E 1. G. — Ebenso: Brev. ms. S. Germani a Pratis saec. 12. Cod. Parisiens. 12035. — Antiph. ms. Nivernense saec. 12. Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1236.

In 1. Vesp. super Ps. **A**. Gregorius ut creditur etc. B. — In 1. Noct. **R** 2, 3 Anglici B. — In 3. Noct. **A** 1, 3 Infra urbem B. — **R** 1 und 2 umgestellt A. — **R** 3, 3 Anglorum apostolus B. — **R** 3, 6 defensatae optime B. — In Laud. **A** 1, 4 Ex spe vigebat AG. — **A** 3, 4 Quo merebatur B. — Wider Vermuten scheint die monastische Form des Officiums nicht die ursprüngliche zu sein, da sie zu Einschaltung prosaischer Teile Anlafs wird (cfr. D.). Dies Officium ist eines wie der allerverbreitetsten, so der ältesten und sehr instruktiv für die Entwicklung von Rhythmus sowohl als Reim, sowie für die Behandlung des jambischen Dimeter, in dem es geschrieben ist. Die Antiphonen ad Magnificat in 1. und 2. Vesp., sowie **R** 3 der 3. Noct. stehen als disjecta membra bei Mone 959 und 960.

65. De sancto Gregorio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lauda, felix mater et filia,
Lauda tuum, Roma, Gregorium,
Laudet suum doctorem Anglia,
Laudet mundus patrem eximium.

Ad Magnificat.

A. Alme praesul, dux sapientiae,
Arcus coeli, splendor ecclesiae,
Gloriosa refulges specie
Inter altas nebulas gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Pellat devotio
Soporis otia
Laudes Gregorio
Cantet ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius alvo dum clauditur
Beatae Silviae,
Benedicti voce praedicitur
Lumen ecclesiae.

2. Romae proles patrum illustrium
Praelustris actibus,
Clarus erat doctrinis artium,
Pollens honoribus.

3. Mundo florens Christo refloruit
Afflatus gratia,
Mundum spernit, opes distribuit,
Fundat coenobia.

Responsoria.

1. Cum aeternus pastor Gregorium
Praevidisset ad curam ovium,

Signo lucis in lucem gentium
Latens est proditus;
V. Lux effulgens per noctem coelitus
Datum prodit patrem divinitus,
2. Vastat orbem coelestis ultio,
Ruunt cives, obsistit gladio
Novus David, cessat quassatio
Et salus redditur.
V. Pius pater in precem sternitur,
Cedit ultor, mucro concluditur.
3. Super gentes et regna positus,
Ut lucerna pontifex inclitus
Ardens lucet per dona spiritus
Ad Christi gloriam.
V. Purgat, ornat, auget ecclesiam,
Plangit, docet, convertit Angliam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Radiantes gemmarum ambitu
Praetextas abjicit,
Monachali pauper in habitu
Christo se subjicit.
2. Crucifigens carnem cum vitiis
Christo configitur
Et provectus virtutum studiis
Abbas praeficitur.
3. Dum conformis esse jam incipit
Vitae coelestium,
In figura naufragi suscipit
Coelestem nuntium.

Responsoria.

1. Replet terras profusa largitas,
Nec fit exsors superna civitas,
Ut secundi Loth hospitalitas
Sic hospes placuit.
V. Felix mensa, dum multis patuit,
Coeli civem convivam habuit,
2. Sacer panis ut caro cernitur,
Manat cruor, dum panis pungitur,
Equum vexans daemon expellitur,
Magus corripitur.
V. Jam sepultus frater absolvitur
Et Trajano poena remittitur.
3. Magis languens morbis dum deficit,
Mens amoris languore proficit,
Crescunt morbi, crescit et afficit
Amor impatiens.
V. Sicut servus ad fontem sitiens
Aestuabat dissolvi cupiens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Bonus odor coelestis hominis
In mundum prodiit,
Tandem raptus Romani cardinis
Honorem subiit.
2. Sese mundi despecta gloria
Semper humilians
Sectabatur Christi vestigia
Supernis inhians.
3. Christi pugil spiritus gladio
Pro fide dimicat,
Fidem firmat et jugi studio
Mores aedificat.

Responsoria.

1. Terrae praesul ad coeli solium
Sublimatus de valle flentium,
Ex servorum sorte fidelium
Intrat in gaudium,
V. Angelorum choris laudantium
Jungi decet psaltem egregium.
2. Patris almi libros incendere
Quaerit livor, nefas arguere
Audet Petrus, cessant a scelere
Ad pactum initum;
V. Opus probans coelitus editum
Testis verax emisit spiritum.
3. O fons fundens fluenta gratiae,
Doctor veri, doctor justitiae,
In excelsis nunc sapientiae
Te fons inebriat;
V. Sitientes per te reficiat,
Qui post sitim te plene satiat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Commissum gregem regere
Dum studet vigilantius,
Fecundat nomen opere
Vigil praesul Gregorius.

2. Libens praeesse renuit
Statum amplectens humilem,
Coactus tandem praefuit,
Servum se praebens vigilem.

3. Christi vigil in intimis
Mariae vacat otio
Forisque jungi proximis
Deservit Marthae studio.

4. Pressus laborum pondere
Viget mente robustior
Nec morbis novit cedere,
Cum infirmus, tunc fortior.

5. Jam suis gaudet canticis,
Jam vacat Dei laudibus,
Jam jubilat hymnidicis
Junctus in coelo coetibus.

Ad Benedictus.

A. O sol mundo diffundens radios,
Nostrae mentis tenebras abige,
Verae pacis in viam filios,
Dux et pater Gregori, dirige.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vale, pastor, qui modo pasceris
Collocatus in loco pascuae,
Gregem frui fructu, quo frueris,
Alma prece, Gregori, tribue.

Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis. 1514. — In 1. Noct. **A** 3, 2 Affatus gratia. — In 2. Noct. **R** 1, 2 Nec sit. — **R** 1, 3 Sicut secundi. — **R** 3, 1 Magus languens. — In 3. Noct. **R** 1. 3 sorde fidelium.

Hymnen hiezu: Pange lingua confessoris (Vesp.); Laudis opus et honoris (Noct.): Exsultet jam angelicus (Laud.).

66. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lignum verum Dominicum
Despecto jacens loculo
Acquisivit divinitus
Helena cum miraculo.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix mater ecclesia,
Adsunt tibi magna solemnia,
Nam dilecta Domini Helena
In coelesti locatur gloria;
Plaude, tota Christi familia,
Tantae laudis agens memoriam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regem collaudemus
In saeculorum saecula
Inventrici suae crucis
conferentem gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Constantinus vir Domini
Matri transmittit Helenae
Fide pollens altissimi,
Ut crucem Christi quaereret.

2. Lignum venerabile
Helena quaerendo
Judaeos incendere
Jubet comminando.

3. Judaei increduli
Judam audientes
Prodeunt laetissimi
Hoc annuntiantes.

Responsoria.

1. Fide pollens beata Helena,
Dum devote crucem desiderat,
Judam vocat promittens varias
Mortis angustias

V. Judae incredulo minatur Helena
In lacu posito promittens varias
Mortis angustias.

2. Dum Judas stetit incredulus
Nil degustans diebus plurimis
Clamat dicens, ut ipsum extrahat,
Quem fames cruciat;
V. Nam compunctus precibus Helenae
Manifestat hoc Dei famulae.

3. Gloriosa hujus solemnitas,
In qua Christi patet benignitas,
Currunt sanctae Helenae obviam
Laudantes gloriam.
V. Nam dilectam Dei famulam
Triumphalis sumpsit societas.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
In qua crucis dominicae
Sancta inventrix Helena
Assumpta est in gloria.

2. Vitae suae terminum
Antequam compleret,
Festum hoc magnificum
Voluit habere.

3. Judas Dei famulus
Nomine vocatus
Fuit tunc episcopus
Cum hoc ordinatus.

4. Cyriacus nomine
Post hoc est vocatus
Plenus sacro flamine
Multa dispensavit.

5. Gloriam coelestium
Intrans beatorum
Deum haec familia
Laudat salvatorem.

Ad Benedictus.

A. Constans Christi famula Helena
Adspirante divina gratia
Digna fuit corpore posita,
Invenire crucem Dominicam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O quam felix domina,
Quam Deo devota,
Per quam crux Dominica
Omnibus est nota.
Ipsam sapientiam
Prolem Dei patris
Tuis sanctis precibus
Placare ingratis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829 saec. 15. B.

Das Officium hat mit Rücksicht auf die österliche Zeit nur eine Nocturn. — In 1. Vesp. **A**, 4 Helena immacula A. — Ad Magn. **A**, 3 dilecta Deo A. — **A**, 5 Laudatur tibi familia A. — Invit. 4 conferentes B. — In Noct. **A** 1, 4 crucem sibi A. — **A** 2, 3 Judaeos incendi A. — **A** 2, 3 Proderent laetissimum A. — **R** 2, 2 Nihil cogitans diebus B. — **R** 2, 3 ut ipsum extraheret AB; ut per ipsum B. — **R** 2, 6 hic Dei famulae A; hoc famulae Dei B. — Ad Laudes **A** 1, 2 qua fehlt A. — **A** 2, 3 Festum honorificum A. — **A** 3, 2 nomine miratus A. — **A** 4, 2 postea remansit A. — **A** 5, 2 in omnes sanctorum A. — Ad Ben. 1 Christi beata Helena A. — In 2. Vesp. ad Magn. 8 placare magnatis A. — Das Officium ist auf das Schema des Officiums des hl. Dominicus, wenn auch mit kleinen Abweichungen, gearbeitet. Man vergleiche nur **R** 1, 3 u. 4:

Servum mittit promittens varias | Vitae delicias.
Judam vocat promittens varias | Mortis angustias.

67. De sancta Hemma.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Collaudemus in amore
Dei providentiam,
Quae attraxit cum honore
Hemmam sibi famulam,
Ut per eam quam terrenae
Dedit vitae gratiam,
Nobis quoque sempiternae
Largiatur gloriam.

Ad Magnificat.

A. Larga dispensatrix, gaude
Meritorum praemio,
Cum fideli plena laude
Quae convivas Domino,
In hoc festo memorare
Tibi supplicantibus,
Regem coeli mitigare
Pia tuis precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Amatorem largitatis,
Deum, fontem pietatis,
Ipsum nobis ut placemus,
Concinentes adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Filia prudentiae,
Hemma, clara genere,
Fontem sapientiae
Suxit matris ubere.

2. Crevit multis ad honorem,
Inventutis postquam florem
Vertit fructus in odorem
Spem amplectens et timorem,

3. Timor ejus dulcoratur
In amoremque mutatur,
Dum cor ejus sublimatur
Eo, quo sol illustratur.

Responsoria.

1. Sparsit Hemma visu fletum,
Manu Deo munera,
Lingua preces, corde votum
In perseverantia,
Ut laetitiam sanctorum
Meteret in gloria.

V. Multum enim seminavit,
Quia multa spe speravit,
Nec spes eam defraudavit.

2. Verbum Dei valde sane
Spectans cordis oculo,
Nec amplectens illud vane
Clam horarum thalamo,
Imo carum quaerens mane
Unguendum diluculo,

V. Aure bonum auscultatum,
Mente probans esse gratum,
Facto reddens confirmatum.

3. Duc orandum tu sodales
Hujus festi, domina,
Regem regum, quia vales,
Ut nos coeli curia
Justis reddat coaequales
Relaxando crimina,

V. Tua festa recolentes,
Tua laude congaudentes
Et virtute confidentes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Illa pudicitia,
Largitate socia
Morumque constantia
Fulsit Dei gratia.

2. Laborare non cessavit,
Die, nocte nec vacavit,
Aut egenis ministravit,
Aut orando vigilavit.

3. Jucundis in precibus
Hanc attendens Dominus
Et virtutum dotibus
Ditavit uberius.

Responsoria.

1. Misit virum justa pium
Pertransire maria,
Hic terrarum ut sacrarum
Visitaret limina,

Infra gnara mente clara
Struxit hospitalia.

V. Ponens cuncta sapienter,
Non elate sed decenter
Consummavitque prudenter.

2. Sexagenoque triceno
Gaudet digna munere,
Viduali, conjugali
Quaeque vixit ordine,
Bina lege Christo rege
Fruens grata sobole;

V. Quem haeredem collocavit
Cuique sua condonavit
Et prae cunctis quem amavit.

3. Dum devota Deo nota
Intellectum didicit,
Summum bonum esse donum
Hoc, qui Deum diligit,
Toto nisu, voce, visu
Caritatem petiit.

V. Quid cordetenus intendit,
Hoc operibus ostendit,
Dum virtutem apprehendit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Auro sapientiae
Tecta regis, ut gloriae
Nuptiali chlamyde
Mensam possit accedere.

2. Pia mater pauperum
Hic miseris solatium
Fecit, ut convivium
Coeli gustaret centuplum.

3. Pretiosa margarita
Corde nitet redimita,
Quam invenit in hac vita,
Sibi auro conquisita.

Responsoria.

1. Thesaurum agro comparatum
Sinu laeta condidit,
Tandem bene propalatum
Misit, quod emicuit,
Largitoris ob mandatum
Nec latere potuit.

V. Ait enim verbigena:
Lucerna palam posita
Decet et non abdita.

2. O felix pedissequa,
Veritatis quae praecepto
Liquit oblectamina
Mundi cuncta, Domino
Credens vivit jam gavisa
Fructu centenario.

V. Praeloquentem verum scivit,
Quare sequens hunc adivit
Et accepit, quod petivit.

3. Tollit Dominus cordata
Et sublata pie mundat,
Docet etiam mundata,
Docta spiritu fecundat,
Amat enim fecundata,
Ut amata sibi jungat.

V. Opus magnae pietatis,
Donat cuncta bona gratis
In virtute caritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes ei personari
Decet ab hominibus,
Quae jam plene sublimari
Scitur in coelestibus.

2. Huic a Deo est concessum
Mutis vocem reddere,
Caecis visum, claudis gressum
Atque surdis sapere.

3. Cujus largitas abunde
In Gurcensi cathedra
Visa est et aliunde,
Quo donavit praedia.

4. Benedictus ergo digne,
Qui suis pauperibus
Favens instruit benigne
Fidelis virtutibus.

5. Laudent coelo congaudentes
Nostri vice Dominum,
Quo amore deprecantes
Nobis coeli gaudium.

Ad Benedictus.

A. O quam mitis et suavis
Est coelorum Dominus,
Qui dilectis dat in coelis
Gloriam fidelibus
Et pro illis fit terrenis
Pius ac propitius.
O fidei devotio,
Corda fruens intima;
O spei consolatio,
Grata movens gaudia,
O fulgida dilectio,
Multa donans praemia;
Veni reple viscera,
Voto suavi facias
Nos cum Hemma sedula
Laude dare gratias
Sibi in cuncta saecula,
Qui manet vera caritas.

Offic. ms. S. Hemmae saec. 14. Cod. arch. episc. Gurcens. s. sign. — In 1. Noct. R 1, 1 Sparsa. — R 1, 3 corda. — In 3. Noct. A 3, 4 Sibi conquisita. — R 3, 1 corda. — Hymnen: In Vesp.: Consurgat laeta concio; ad Laudes: Omnis decora pectore.

68. De sancto Hidulpho.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa pii patris
Hidulphi solemnia
Toto corde veneretur
nunc praesens ecclesia,
Per quem vera mereamur
adipisci gaudia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Semper adoremus
Christum, veneremur, amemus,
Hidulphus per quem
Mundi contempsit amorem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus impiorum
declinans consilium
In divina lege suum
adhibebat studium.
2. In honore disciplinae
cum Deo servierit,
Non timebit sed confidet,
dum iratus venerit.
3. Invocantem exaudivit
hunc Deus justitiae
Et ostendit illi bona
in pace et requie.

Responsoria.

1. Rex coelorum, chorum nostrum
da sinceris mentibus
Hoc praeclaro festo tuis
interesse laudibus.
V. Fac nos, Christe, vitiorum
expiatos sordibus.
2. Diem festum hunc festive
studeamus colere,
Quo processit corporali
Hidulphus e carcere.
V. Hodierno sempiternum
possimus aequirere.
3. Hic praeclarus ex praeclaris
exortus natalibus
Genus suum venerandis
decoravit moribus,
A. Adolescens informatus
doctrinis scholaribus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Scuto bonae voluntatis
munitus a Domino
Adstabit hic et videbit
eum sine termino.
2. Mirabile nomen tuum,
Deus, laudent omnia,
Qui honore sanctum tuum
coronas et gloria.

3. Confidentem in se Christus
ad hanc traxit gloriam.
Cujus vidit aequitatem,
dilexit justitiam.

Responsoria.

1. Quia mundi blandimentis
vanitatem respuit,
Inter pares et coaevos
ut sidus emicuit,
V. In amorem conditoris
dum totus incaluit.
2. Praesulatum Treviorum
fugiens elabitur,
Sed reductus, velit, nolit,
antistes efficitur,
V. Plebs devota fugientem
ardenter insequitur.
3. Omni die defunctorum
agebat memoriam
Et divinam exorabat
pie his clementiam
V. Salutarem et pro vivis
immolabat hostiam.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Loquebatur veritatem
vivens sine macula,
Habitabit et quiescet
in coelis per saecula.
2. In virtute tua, Deus,
hic sanctus laetabitur,
Cui dierum longitudo
cum vita tribuitur.
3. Mundo corde semper orat
nec dolum exercuit,
Hinc a Deo salutari
benedici meruit.

Responsoria.

1. Pastoralem demum sedem
pro Christo deseruit
Et in loco Mediano
pauper Christi latuit,
V. Votum vetus sed dilatum
adimplere studuit.
2. Multi vitam inquirentes
erepti de saeculo
Adhaerere Dei magno
decrevere famulo,
V. Tunc Johannes et Benignus
Cuvronites cum Spinulo.
3. Deodatus viro Dei
per visum aparuit,
Et, quod finis vitae ejus
instaret, edocuit
V. De coelorum cura sanctum
vir sanctus praemonuit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dum decorem puritatis
se praecingens induit,
Sedem tuam, dominator,
hic parare meruit.
2. Omnis terra jubilando
tibi, Christe, serviat,
Cujus vultus hunc de sua
visione satiat.
3. Hic sitivit, rex, ut tuam
inveniret gratiam
Et accepit, ut videret
virtutem et gloriam.
4. Universa creatura
benedicat Dominum,
Qui vocavit hunc in sortem
beatorum agminum.
5. Laudet illum ordo rerum,
laudet omnis spiritus,
Cui sanctorum servit chorus
ex amore subditus.

Ad Benedictus.

A. O confessor venerande,
Jesu Christi vernula,
Fac nos illi sic placere
tua prece sedula,
Ut cum ipso mereamur
gaudere per saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sacerdos almiflue,
Gemma lucis perpetuae
Servis in te sperantibus
Sacris adesto precibus,
Vitae posce suffragium,
Finem malorum omnium.

Brev. ms. S. Deodati saec. 16. Clm. Monacens. 10909. — In 2. Noct. R 3, 4 pie eis. — In 3. Noct. R 1, 3 loco anediano. — In 2. Vesp. ad Magn. 5 posce ergänzt. — Von Hymnen zum Officium citiert die Handsch. folgende Initia: In 1. Vesp.: Hymnorum Domino; in 2. Vesp.: Adstante, vel: Ad sacrum cujus.

69. De sancto Longino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Alma mater ecclesia,
Christi fundata sanguine,
Nova excepit gaudia
In Longino sancto milite,
Nam ex vase contumeliae
Fit vas purum coelestis gloriae.

Ad Magnificat.

A. Deo salutari meo
Laudes promat ecclesia
Et Longino sancto pio
Magnificet solemnia,
Qui synagogae miles
Christi apperuit latus,
Militantis ecclesiae
Pugil fit beatus;
Conversus se rectificat
Fidem Christi praedicando,
Implorantem omnem lactificat
Morbidos sanando.
O patrone, te rogamus,
Recole qualis fuisti;
Te gementes invocamus,
Junge nos faciei Christi.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ducem rubri exercitus martyrum
Adoremus Dominum Jesum Christum,
Qui militem suum strenuum
Coronavit sanctum Longinum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ab Isauria provincia
Claro exortus genere
Fulcitusque militia
Pilati haesit curiae.

2. Tandem duris laboribus
Visus privatur lumine,
Sed limpidis obtutibus
Christi dotatur sanguine.

3. Vitae instructus dogmate
A sanctis apostolis
Sacro lotus baptismate
Fit lucerna populis.

Responsoria.

1. Mundi spreta militia
Sub arta observantia
Militavit Domino
Se substernens animo,
V. Abjecto jugo saeculi
Onus gestavit Domini.

2. Vigil servus et fidelis
Vivens justus abs querelis,
Dispensator talentorum
Prudens corda populorum
Lucrifecit Domino
Retrahens a sacculo;
V. Grandis haec mutatio
A solo facta Domino.
Ex actore malitiae
Doctor fit ecclesiae.

3. Spretis carnis artubus
Lumen gestans in manibus,
Sic lucebat populo
Velut lux in patulo
Vita et miraculo;
V. Pavit gregem sic pascendo,
Quod docebat, operando.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adstans saevis praesidibus
Christum Deum adstruit,
Lingua orbus et dentibus
Disertius asseruit.
2. Tortus corde gratulatur
Tamquam in deliciis,
Quia vitam praestolatur
Pressus a miseriis.
3. Ramus velut verae vitis
Plus praecisus germinat,
Sic vir mentis praesincerae
Poenis fructum cumulat.

Responsoria.

1. In petra firmissima
Fide solidissima
Domum stabilivit,
Spe rata munivit,
Amore fulcivit;
V. Nec hunc dulcor voluptatis
Potuit corrumpere,
Neque pavor majestatis
A bono retrahere.
2. Arbitratus omnia
Sita in mundi machina
Veluti lutum vilia,
Ut Christum lucrifaceret
Et se acceptum redderet;
V. Larga divina gratia,
Dum coeli substantia
Datur pro penuria.
3. Robusto hic vir pectore
Certando legitime
Cum carne, mundo, daemone
Victor celebris exstitit
Et vitae palmam percipit;
V. O felix militia,
Cui per victoriam
Aeterna datur laurea.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Contumeliis et verbere
Hic lapis adtunditur,
Ut coelesti fabricae
Sit aptus, disponitur.
2. Hoc est iter viatorum
Ad perennem patriam.
Ire callem per moerorum
Ad coeli laetitiam.
3. Ecce mirum commercium,
Pro tristis vitae modulo
Datur coeli solatium
In futuro saeculo.

Responsoria.

1. Laetare, ecclesia,
De tanta Dei gratia,
Nempe drachmam decimam,
Olim per culpam perditam,
Invenisti hodie
Lucerna clementiae
In domo tuae gloriae
V. Ovemque centesimam
In deserto deviam.
2. Ad amoenae regnum vitae
Christum sequi gestiens
Crucem suam tulit rite
Poenas duras sufferens;
V. Arta quippe via ista
Quae ducit ad gaudia.
3. Vere felix apertio
Christi Jesu lateris,
Qua solvitur nexus criminis
Velamen duplicis
Caecitatis adimitur
Et visio felicitatis
Aeternae confertur;
V. Felix revera culpa militis.
Quam munus subsequitur
Tantae caritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Regnans a ligno Dominus
Hunc militem elegit,
Illuminans clementia
A nece redemit.

2. Exstirpat hic idola,
Plantator ecclesiae,
Et expurgat vitia,
Zelator justitiae.
3. Noctis taetram caliginem
Eliminat a cordibus,
Christo gratam progeniem
Procreat ex gentibus.
4. Cuncta rerum plasmatura
Benedicat Dominum,
Suum poena et pressura
Qui redemit famulum.
5. Judaeae provincia
Laetetur de martyre,
Gaudeat Moravia
De sacro ejus corpore.

Ad Benedictus.

A. Sine hostili timore
Serviamus in amore
Et in cordis sanctitate,
Qui nos a mortis potestate
Sua redemit pietate.

Brev. ms. Capit. Olomucens. 301 saec. 15. A. — Brev. ms. Capit. Olomucens. 314 anni 1419. B. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 28 saec. 15. C. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 26 anni 1499. D.

In 1. Vesp. super Ps. **A** lautet in C:

Adest dies clementiae,
Quo rex excelsae gloriae
Clarae virum militiae,
Longinum quippe nomine,
Coronavit hodie
Lancea victoriae
In aula coeli gloriae.

Ad Magn. **A**, 2 mater ecclesia AB; prosaisch C. — In 1. Noct. **A** 1, 4 adhaesit curiae B. — **R** 2, 2 absque querelis ABC. — **R** 2, 9 u. 10 fehlen A. — In 2. Noct. **A** 1, 2 Deum asseruit A. — **A** 1, 4 Disertius affuit B. — **A** 3, 1 Romanus velut A. — **R** 3, 3 mundo et daemone A. — In 3. Noct. **R** 1, 6 Lucernam AB. — Ad Ben. **A**, 3 in cordibus A. — Zugehörige Hymnen: Verbum aeternum (Vesp.).

70. De sancta Ludmilla.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ecce jubar matutinum
Veri solis praevium
Fulget in Bohemia,
Diem fidei vicinum
Monstrans per martyrium
Alacri in gaudium
Ore psallentium
Jubilet ecclesia.
R. Prima noctis vigilia
Transmeat in gaudia
Felix haec matrona,
Haec sunt sacra solemnia,
Gaudeat Bohemia
In tanta patrona.
V. Pretiosa mors Ludmillae
In conspectu Domini,
Cujus prece nefas vile
Relaxatur homini.

Ad Magnificat.

A. Quasi stella matutina
In medio nebulae
Et ut uter in pruina
Vita Christi famulae,
Nam in gravi tempore
Fidem opprimente
Castigato corpore
Munda luxit mente;
O Ludmilla, mater bona,
O Bohemorum patrona,
Tuis beatis precibus
Nos serva a nocentibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt solemnia
Ludmillae beatae,
Cantat ecclesia
Cum jucunditate.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Firma fide praeambula
Sudat in operibus
Ludmilla, Christi famula,
Serviens pauperibus.

2. Servans castimoniam
Semper cordis meri.
Dilatat ecclesiam
Facta nutrix cleri.

3. Haec est illa vidua
Dans duo minuta,
In datis praecipua
Laude Christi tuta.

Responsoria.

1. Gaude, coelum, primo flore
Carpto de Bohemia,
Cujus sancta grato rore
Roratur ecclesia.

V. Ista Christi famula,
Veritatis aemula,
Veri veris fit primula.

2. Nobilis ex genere,
Fide sed nobilior,
Quam conservans tenere
Fit Christo propinquior.

V. Haec ancilla veri Dei
Fit dilatrix fidei.

3. In virtutum culmine
Stetit elevata,
Sanctitatis lumine
Procul dilatata;

V. Ut columba sine felle
Caritatis fluens melle.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec est Judith vidua
Jejunans frequenter,
Coeli petens ardua
Et orans ardenter.

2. Omni carens infamia
Vitam conservabat,
Per fletus et jejunia
Corpus macerabat.

3. Nunquam cum ludentibus
Haec commiscebatur,
Sed juncta moerentibus
Hos consolabatur.

Responsoria.

1. Haec Jahel mirabilis
Sisaram prostravit,
Clavum figens in tempora,
Dum insuperabilis
Carnem edomavit
Dure deducens tempora.

V. Pietati studuit,
Largitate claruit.

2. Haec est prima propaginum
Quas vidit pincerna,
Ex qua manat vitae vinum
Petente superna;

V. O propago fructu grata,
Vite clara generata.

3. Quamvis in divitiis
Non tamen in deliciis
Carnis efflua,
Abstinens a vitiis
Et vanis blanditiis
Casta vixit vidua
Resecans superflua.

V. Res tenebat non ad fastum,
Sed ad tegmen et ad pastum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Si quaeratur femina
Fortis, haec est una,
Quae devincens crimina
Fulget velut luna.

2. Ludmilla felix matrona,
Digna laude varia,
O Bohemorum patrona
Nos illustra gratia.

3. Munda manens penitus
Finem praestolatur.
Cui mortis coelitus
Tempus revelatur.

Responsoria.

1. Mortis ante praescia
Munda conscientia
Sumit eucharistiam
Ad augendam gratiam,

V. Cum cordis fervore
Psallens mente, psallens ore.

2. Fune demunt non mucrone
Vitam ejus cum gumone
Tumba mortis avidi
Praemisso duro sermone
Tamquam canes rabidi.

V. In Christi collegium
Confirmantes odium,
Sic tortores isti
Premunt ovem Christi.

3. Mors lictorum velox et varia,
Subsecuta facta nefaria
Et odoris mira fragrantia,
Sunt honores ejus indicia

V. Ad sepulchrum luminaria
Divinitus descendentia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes canens Davidicas
Praestolatur interitum,
Per quem in aedes coelicas
Reddit beatum spiritum.

2. Immersus funis gutturi
Torquem collo fert auream
Huic viduatae turturi;
Jesu, salva nos per eam.

3. Sic Hesther inter regia
Graditur palatia
Facta regni socia.

4. Haec est prima gratia,
Quod lictores varius
Interemit gladius
Cum omni familia.

5. Laus coelestis resonet
Cui terra consonet
In Ludmillae gloria
Per varia gaudia.

Ad Benedictus.

A. Salutem ex inimicis
Dedit patriae felicis
Praedilectae famulae
Mysticae Jahel
Benedictus Deus Israel.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O mater Bohemiae,
Ludmilla flos gratiae,
O felix patrona,
O coeli curiae
Consors et gloriae
Fulgens sub corona,
O quam laeta facie
Cernis regem gloriae
Supra carnis morem,
Coelis sedis hodie
Cum palma victoriae
Possides decorem;
Nos tuo juvamine
De mundi caligine
Perduc ad honorem
Sanctorum splendorem.

Brev. ms. Pragense VII A 12 saec. 14. A. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. VII G 7. — Brev. ms. Pragense VIII B 9 saec. 15. C. — Brev. ms. Pragense XII G 11 a. saec. 14. D. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. XIII E 1 saec. 14. E. — Brev. Pragense imp. Venetiis 1517 F.

In 1. Vesp. **A**, 6 Altatur in gaudium ABD. — Ad Magn. **A**, 12 serves A. — In 1. Noct. **A** 2, 4 facta fehlt A. — In 2. Noct. **A** 1, 3 pandens ardua F. — **R** 1 u. 2 umgestellt F. — In 3. Noct. **A** 3, 2 Fidem praestolatur F. — **R** 1, 5 cum furore F; das Wort fehlt B. — Hiezu die Hymnen: In Vesp.: Jesu Christe auctor vitae; ad Noct.: Votiva cunctis.

71. De sancto Magno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Praedico te Magnum
generoso sanguine natum,
Est tua finita
per mortis vulnera vita.
2. Devotis precibus
intenti Magnus et ejus
Conjux, ambo Deum
perfecto corde requirunt.
3. Magni vitales
fugiunt cum sanguine vires,
Est felix, quem sors
Coeli collegit in oras.
4. Justitiae cultor,
moris servator honesti,
Sponte sua Magnus
eligit ipse mori.
5. Magnus quaesitos
nunquam dimittit honores,
Pro Christo passi
redeunt in gaudia mille,
Pro nobis monstrant
rorantia sanguine membra.

Ad Magnificat.

A. O coeleste decus,
generosa fronte decora
Cervix crudeli
splendet percussa bipenne;
Terminus extremae
jam Magni venerat horae,
Saecula nulla manent
ejus tracitura labores.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Supremum, Christe,
tibi decantemus honorem,
Nobis succurre,
coelorum maxime rector.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyris alma Dei
rorarunt sanguine membra,
Omnia vincebat
virtutum summa cupido.
2. Quando non meruit
culpa comes inclitus iste
Ista luce rapi,
scit formidabilis ultor.
3. Fulgentes oculi
caligant sanguine Magni,
Huic auctor coeli
decus immortale ferebat.

Responsoria.

1. Salve pacifera
Dacorum gloria gentis,
Vera Dei proles,
precibus jam flectere nostris,
Nobis inspira
divinum, martyr, amorem,
V. Lubrica ne carnis
nos turbent pondera nostrae.
2. Pectore sub tacito
gessit cum conjuge Magnus
Virgineos habitus
mortali labe solutos,
Haec manifesta fides,
thalamos iniere pudicos.
V. Illorum probitas
celeberrima tempus in omne.
3. Hakonem rapuit
ardens infernus avarus,
Mille modis miserum
nimis ultrix poena fatigat,
V. Heu, vox tantorum
non est audita laborum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Casta, decora nimis
cum sacra conjuge Magnus
Omnibus exempla
nobis memoranda reliquit.
2. Est ardens Magni
sacro sub pectore virtus,
Vitae cuncta pati
cupit ulterioris amore.
3. Cum sit finita
per plurima vulnera vita,
Aethera conscendit
martyr mitissimus altum.

Responsoria.

1. Pressus humi laudem
summe canit inclitus auctor,
Est passus duros
in mundo mille labores;
V. Ergo manet nostro
semper memorabilis aevo.
2. Dedecorem vitam
fuit amplexusque nefandam
Infelix Hako,
damnosi criminis auctor;
Quam dire scelerum
debet meminisse suorum,
Insatiabilibus
sua complens saecula poenis;
V. Non minor est merito
poena relicta viro.
3. Spiritus illustris
coelum sublime petivit,
Gaudia quanta tenet,
testatur gloria coeli.
V. O felix vita,
felicia praemia ducis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyris excelsi
jam saeva languida morte
Effigies habitum
Magni mutaverat oris.
2. Laetus crudeles
accessit martyr in ictus,
Fecit in adversis
virtus miracula Magni.
3. Aegros sanavit
generosi sanguinis unda,
Dum Magni ruptis
sanguis cadit undique venis.

Responsoria.

1. Sedibus ecce suis
est conditus ille sepulchro,
Affatur Magnus
sponsam, quam tellus habebat
Cede parum socio,
virgo castissima conjunx.
V. Conjugis exemplum
venerandae praedico semper.
2. Quam decus est ingens,
rapitur de corpore martyr,
Gaudet adhuc animus
noster de martyre tanto;
V. In coelo meriti
Magno reddantur honores.
3. Sancti membra viri
pendent lacerata bipenni,
Martyris in saeclo
pallescunt lumina vultu
Adstantes quaerula
pia per suspiria dicunt:
V. Triste nefas, justum
manibus tractare nefandis!

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Fluxit purpureus
Magni de corpore sanguis,
Mortuus in nuda
Magnus tellure jacebat.
2. Hic summa mundum
refugit gravitate caducum,
Ast ope virginea
ducit sua praemia secum.
3. Ibat in hostiles
Magni clementia vires,
Vulneribus praestando caput
dignatur apertum.
4. Horruit audito
trepidans hoc vulnere tellus,
Martyrii sacro
madefactum sanguine pectus.
5. Hoc pro tot meritis
te solum, Magne, precamur,
Pro nobis vota
miseris effunde salutis.

Ad Benedictus.

A. Virtutes Magnus
puer ingeniosus ad omnes,
Factus vir magnus
cupit has ostendere factis,
Praemia factorum
modo percipit ipse suorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Haec est illa dies,
qua fata novissima Magnum
Urgent, purpureus
color ejus et ora reliquit;
Magnus in optato
jam coeli gaudet honore,
In terra cujus
agitur victoria mortis.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Aeterna Magni gloria; ad Noct.: Meritis totum gloria martyris; ad Laudes: Martyris cervix.

72. De sancto Magno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. In hymnis fidelium
vox pulset coelestia,
Magni dum recolitur
martyris victoria.
2. Duplicis martyrii,
quem probat constantia:
Tam mortis supplicium,
quam carnis munditia.
3. O res mira, juvenis
virginis cubiculo
Annis decem floruit
castitatis titulo.
4. Immolandus paulo post
redit ab exsilio
Futurorum praescius
divino praesagio.
5. More Christi traditus
falso pacis basio,
Innocens occubuit
gravis hostis gladio;
Astra scandens superum
sic migrat de proelio
Cum palma martyrii
et pudoris lilio.
Qui vixit decem annis
in thoro cum virgine,
Virgo castus, Magnus martyr,
grato Dei munere,
Poscat nobis ab eodem
secum semper vivere.

R. Alme Dei miles.
tua festa tuere colentes,
Archadis alme comes,
digne rege te venerantes,
Pelle, pater, pestes.
nostras pius ablue sordes,
V. Funde preces, tecum
regnemus ut omne per aevum.

Ad Magnificat.

A. Lux dicata Magni martyrio
Instat, jugi colenda gaudio,
Qua mutatur grato commercio
Mors in vitam, in plausum
passio.
O mors felix, cujus supplicium
Vitae reddit aeternae praemium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sancti Magni
colentes solemnia
Regis regum
laudemus magnalia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Magnus ex prosapia
magna procreatus.
Actu, vita, moribus
major est probatus.

2. Praedis vacans primitus
pravorum instinctu,
Ut Paulus convertitur
in viae procinctu.
3. Saulus ecce Paulus fit,
praedo fit patronus,
Persecutor factus est
plebis rector bonus.

Responsoria.

1. Nova mundo resultat gloria,
Sancti Magni plaudens victoria,
Qua exsultat coelestis curia;
V. Gaudet tellus, felix Archadia,
Novae lucis refulgens gratia.
2. Mali bonos solent pervertere,
Quibus victus primaevo tempore
Praedis Magnus coepit insistere.
V. Sed electum Deum eripere
Non moratur de mortis foedere.
3. Magnus praedo mutatur penitus,
De raptore fit pater inclitus,
Agnus redit ad caulam perditus.
V. Sacri plenus afflatu spiritus
Gregem regit hic vervex redditus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus in comitem
digne sublimatus,
Carnem per continuos
domat cruciatus.
2. Justus, pius, humilis,
largus et modestus,
Ipse suis praefuit
exemplis honestus.
3. Magnus inter ceteros
gratia divina,
Plenus fulsit veluti
stella matutina.

Responsoria.

1. Praeter carnem in carne vivere
Studet Magnus divino munere
Miro paene se domans genere.
V. Annis decem in thoro virginis
Labe carens mansit libidinis.
2. Hako Magni terras et praedia
Sibi subdens invasit omnia,
Contra mitem furit insania;
V. Nulla Magnus fractus injuria
Cuncta perfert mira constantia.
3. Cessit Magnus furentis odio,
Rex Anglorum quem sumptu
regio
Suo digne fovet palatio.
V. Anni redit transacto spatio
Nutu Dei tutus martyrio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus ad propria
reversus componit
Cum Hakone perfido,
qui fraudem disponit;
Expetit ecclesiam,
qua fraude comperta,
Paratus hostiam se
Christo fert spe certa.
2. Hostem turbat comitis
mora salutaris,
Hostia dum refici
exspectat altaris;
Sanctum trahunt, rapiunt
templum irrumpentes,
Sacro plenum pabulo
extrahunt amentes.
3. Hakonis presentiae
Magnus praesentatur,
Sitit agni sanguinem
lupus fore satur,
Protulit sententiam,
ut morti tradatur,
Et lictori traditur,
ut hanc sequatur.

Responsoria.

1. Nova Judae regnat perfidia,
Alter Abel fratris invidia
Ruit, victor regnat in gloria,
Plangens ista plaudit Archadia.
V. Hako Magno sub pacis basio
Mortem parat fraudis consilio.

2. Hostis movet Magni collegium
Propulsare zelus nefarium,
Sanctus victor, quam ferre taedium,
Mavult gratis pati martyrium.
V. Servis pacem laetus obtinuit,
Dum grex abit, pastor occubuit.
3. Jesu pie, nos Magni precibus
Noxae reos absolve nexibus,
Condemnati carnis operibus
Ne privemur supernis sedibus.
V. Mentes nostras illustra moribus,
Pacem dona nostris temporibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Favus stillans frangitur
mellis dans dulcorem,
Mala quaeque fugiunt
cujus per odorem.
2. Vir sanctus occiditur,
cujus dant stuporem
Signa, caecos luminat,
temperat furorem.
3. Surdi, muti precibus
Magni reparantur,
Claudis datur sanitas,
leprosi mundantur.
4. Ferro vincti martyris
ope relaxantur,
Naufragantes nexibus
mortis liberantur.
5. Fit moestis laetitia,
aegris medicina,
Spes firma periculis,
salus in ruina.

Ad Benedictus.

A. Magne pater, conforta flebiles,
Ope pia sustenta debiles,
Casu mortis erige fragiles,
Regno vitae ne simus exsules.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Salve, Magne, martyr egregie,
Miles Christi, cultor justitiae,
Plebis rector, tutor ecclesiae;
Salve felix comes Archadiae,
Fac nos tuae consortes gloriae.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517. A. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. B. — Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. C.

In 1. Vesp. nur **A** 1. C. — **R**, 1 Magne Dei miles C. — In 2. Noct. **R** 2, 1 Hostes C. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt C. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Hymnis praedulcibus Magni praeconia; ad Laudes: Exsultemus concrepantes.

73. De sancto Maximiliano.

In 1. Vesperis.

Super Palmos.

A. Congregemur laetabundi,
Veneremur hujus mundi
Evictorem non profanum
Et doctorem Christianum,
Fidei florem diaphanum,
Praesulem et martyrem,
Sanctum Maximilianum.

Ad Magnificat.

A. O protoflamen
Laureacensis,
Recreamen
Celeiensis,
Martyrisamen
Sustines ensis,
Plebis ovamen
Pataviensis,
Cui relevamen
Valde valens sis
Dando solamen,
Quod petit. Amen.

Ad Matutinum.

Exsultando chorus
Christo sit laude sonorus,
Cordis in arcano
jubilans Maximiliano.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus impiorum
   Viis non adhaerens
   Transit ad coeli chorum
   Legem Dei quaerens.
2. Inania non meditans
   Cor in Deum fixit,
   Cui sancte militans
   Plebem benedixit.
3. Uterque Dei pax adsit ei
   perfert cruciatus,
   Vir fidei, virtute spei
   pater ille beatus.

Responsoria.

1. O et eja jucundemur
   De Celeia quod fovemur
   Sanctae prolis munere
   Nobili de genere,
   V. Vita novanus
   oritur Maximilianus.
2. In domo Dei nomen regi
   Juste coaptavit,
   Nam maxima libavit,
   Fide pura, spe secura
   Offerens se sacravit
   Morti, quam gustavit,
   V. Maximus in mille
   virtutibus emicat ille.
3. Nobilis ex genere
   se fecit nobiliorem,
   Dum veterem morem
   studuit sectando tenorem
   V. Virtutum florem
   suscipiens propter odorem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum invocat Deum
   Exaudivit eum
   In tribulatione,
   Sibi post hanc viam
   Reddens vicem piam
   In retributione.
2. Viam hujus in victore
   Vultus sui in splendore
   Christo collocabat,
   Nam intrabat cum timore
   Domum Dei, cum fervore
   Cordis adorabat.
3. Hic honore et decore
   Praesulatus coronatus
   In superna gloria,
   Aeterna memoria
   Est glorificatus.

Responsoria.

1. Quamquam a parentibus,
   Quibus erat unicus,
   Delicate nutriretur,
   Abstraxit se deliciis,
   Infantiae stultitiis
   Ne unquam notaretur,
   V. Effulgens rite
   clarae medicamine vitae.
2. Decurso septennio
   Presbytero Oranio
   Mirae sanctitatis
   Imbuendus tradebatur,
   Quem docendus sequebatur
   In lege deitatis;
   V. Et studuit mire
   virtutibus se redimire.
3. Cujus ab hoc mundo
   dum migrarent parientes,
   Praedia corde pio
   distribuit inter egentes,
   V. Quoslibet exsilio
   cupiens recreare dolentes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Deo confidit,
   Cujus vultum vidit,
   Et dilexit veritatem
   Hujus atque aequitatem.
2. Largiaris vitam
   sanctam sibi, Christe, petitam
   Uncto in ardore
   firmando cordis honore.

3. Dei tabernacula
Intrans sine macula
Monte sancto quievit
Operans justitiam
Per cordis munditiam
Nihil doli sevit.

Responsoria.

1. Denique infantiae
Atque pueritiae
Annis consummatis,
Cavit adolescentiae
A viis petulantiae
Nec non vanitatis.
V. Nil mundum reputans,
sua blandimenta refutans.

2. Dissolutum et pollutum
Cum incestis et scelestis
Aspernens contubernium.
Morum tutum tulit scutum
Cum modestis et honestis
Exercens colloquium,
V. Et fidei vitam
didicit retinere pudicam.

3. O tiro Christi,
pro cujus amore necaris,
Ne barathro tristi
poenis damnemur amaris,
V. Consocia isti
gaudens, cui sonsociaris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Induat nos Dominus
virtute atque decore
Firmans nos flore
Fidei prece praesulis hujus.

2. Omnis terra Deo
cum laetitia jubilate,
Procurare reo
veniam per hunc properate.

3. In quantum quivit,
anima quoque sitivit,
Cernere virtutem
Domini propriamque salutem.

4. Glorificet, laudet,
superexaltet, benedicat
Coelicus, aethereus,
terrenus, spiritualis.

5. Corde non vanus
laudat Deum Maximilianus.

Ad Benedictus.

A. Laus resonet Patri,
quia magna contulit isti
Praemia sanctorum
cum culmine laudis eorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Salvatorem omnium,
Qui de sede majestatis
Et aeternae pietatis
Respicit humilia
Confortat et debilia,
Cujus misericordia
Pataviae ecclesia
Gaudet se patronum
Hunc habere sanctum
Maximilianum.
Asta, pater et patrone,
Tiro Christi, pastor bone,
Nobis mortis in agone,
Agonista Christi
Maximiliane.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. ms. Oenipontanum 628 anni 1486. B. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. C.

In 1. Vesp. super Ps. **A**. 3 O victorem ABC. — Ad Magn. **A** Viam hujus in victore etc. C. — Ad Magn. **A**, 6 Sustines ensem AC. — **A** Cui fehlt AC. — Ad Noct. omnia de communi C. — In 1. Noct. **A** 3, 2 Profert cruciatus AB. — **R** 1, 3 liberavit A. — In 2. Noct. **A** 1, 4 post hanc vitam AB. — **R** 1, 6 usquam vacaretur A; usquam notaretur B. — **R** 2, 4 Imbuens A. — **R** 3, 2 migrarent parentes AB. — **R** 3, 5 Quoslibet ex illo A. — In 3. Noct. **R** 1, 1 De infantiae AB. — **R** 3, 5 Consociaris isti C. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 8 Patavius ecclesia A; Patavis ecclesia B. — **A**, 10 Hinc sanctum A; Habere sanctum B. — **A**, 13 Christi et pastor AB.

74. De sancto Procopio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laetare, Bohemia,
Jubilorum studio
Patroni solemnia
Colens cum tripudio,
Laude multifaria
Prolis contubernio
Paterna commercia
Extolle praeconio,
Loci thesauraria
Sacri glebae pretio
Dona confert varia
Morbidis suffragio;
Ergo, coeli gloria,
Procopii praemio
Da intrare gaudia
Tua patre praevio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi regum jubilemus
Et has laudes decantemus
Propter pium Procopium,
Nobis patrem propitium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir Procopius,
Mundum animo solerti
Vitans legis cultor pius
Petiit antra deserti.

2. Excelso degens in monte
Jussa Dei praedicavit,
Fugans hostes crucis fronte
Basilicam dedicavit.

3. Caput humile extulit
Signorum per miracula,
Neces daemonum expulit
Virtutum per signacula.

4. Mirificavit pugilem
Tribulationis mora,
Laetificavit vigilem
Dominus in mortis hora.

5. Voci ejus rex intendens
Scuto coronavit diro,
Locum triumphi impendens
Gaudio vallavit miro.

Responsoria.

1. Quasi vitis fructifera
Bohemia pullulavit,
Cum palmes salutifera
Procopium germinavit,
De quo vina laetifera
Rex populo propinavit;
V. Pauper sinu pausit
Sub stellato solio,
Aquam vivam hausit
De coelesti dolio.

2. In caverna Christi servus
Regulorum calcat taetra,
Fatigatus duce cervus
Refugit tutus in petra,
Lassus potum petit nervus,
Vino cedunt aquae metra.
V. Latibuli loculo
Jesus ut in Cana
Ostendit in poculo
Signorum arcana.

3. O Procopi, o vir Dei,
Solamen desolatorum,
Plectendus capitis rei,
Stragem dum fugit tortorum,
Se subdit paternae legi,
Cum venia delictorum;
V. Aestas iter glaciem
Moesto pandit fugienti,
Ut Pharaonis faciem
Mare praebet abeunti.

4. Surge, decus salutare,
Purga specus solitare,
Fulgens secus fluminare
Sazawae naufragia,
Petunt caecus luminare,
Surdus, mutus numinare
Christo coëtus ruminare
Laudes per suffragia.

V. Ordo, sexus, omnis aetas
Currunt ad paternas metas.
Grates Deo solvunt laetas
Consequentes bravia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingressus sine macula
Quievit in sancto monte
Vir, caritatis facula,
Dans imbrem de vitae fonte.
2. Vitam aeternam petiit,
Quiescens in Christi cultu.
Mansiones regis adiit
Delectatus in ejus vultu.
3. Transit aethera vir de mundo,
Israelita sine dolo,
Culmen transcendens corde mundo
Degit sub trinitatis polo.
4. Cultor rerum omnium
Intrans cum victoria,
Pauper gustat Dominum
Suavem in gloria.
5. Fulgens doctorum corona
Laudatur in patriis,
Quam confecit arte bona
Assumptus in atriis.
6. Caritatis in clibano
Virtutes probantur almae,
Crescunt cedri in Libano,
Florent ut in Cades palmae.

Responsoria.

1. Agens Henoch crucis ritus
Mittit vernulae ad litus
Navem cursu agili.
Quam digna res meritorum,
Suscitator mortuorum
Fit in carne fragili.
V. Ad glebam locatus
Puer suscitatur,
Prior procreatus
Per quem recreatur
Petens voce vagili.
2. O insignis gentis rector
Tuae felicis patriae,
Erroris patens detector
Ingentis idolatriae,
Daemoniorum ejector.
Vasis collator gratiae;
V. Tu errantium protector,
Regi nostro sis adnector,
Hunc videre facie.
3. Transit zelator Elias
Paradisi latebras.
Prophetat casu Abdias
Advenarum tenebras,
Tutor noster Ananias
Claudit lucis palpebras;
V. Opprimentes maledicit
Servorum terrestria,
Docens mundo valedicit
Amare coelestia.
4. O sacerdotum columna
Juxta morem regis Salem,
Verna Christi et alumna
Pacis novae Hierusalem,
Offerens vinum et panem
Benedictor populorum,
Contemnens vitam inanem
Es collega angelorum;
V. Fortis athleta Domini,
Pulsus prece filiorum
Da laudem tuo nomini,
Pandens his regna polorum.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Age, mater ecclesia.
Tanti festa gaudii,
Quae decorant solemnia
Merito Procopii.
Cujus nobis auxilii
Adsunt patrocinia,
Quem non vicerunt varii
Status accidentia.

Responsoria.

1. Salve, medice aegrorum,
Visu, lingua, gressu, nece,
Tuorum corda servorum
Mundans a peccati faece,
Fiscellas daemoniorum
Tua purgans sancta prece;
V. Te pastorem amant
Oves redeuntes,
Te hostes inclamant
Vasa exeuntes.
2. Mittit Romam rex legatos
Fratres paterna ab aede,
Hortos virtutum rigatos
Glorificare a sede,
Praesul Urbanus negratos
Sentit languorum a caede.
V. Minatur dissolvi
Pater delinquentem,
Exclamat absolvi
Facta poenitentem.
3. Spes miranda, quam dedisti
Mortem tuam plangentibus,
Dum futuram promisisti
Te tribulandis fratribus,
Solve, pater, quod dixisti,
Nos tuis juvans precibus.
V. Ad te clamant filii
Corde circumspecto,
Opem fer auxilii
Doloris in lecto.
4. Solutum granum palea,
Purgatum nexu luteo,
De Bohemorum area
Infertur coeli horreo,
Aureola virginea
Fulget in sancto cuneo;
V. Hic sidus ex superis
Micans turbae generis,
Hostibus exsuperis
Fugat cultum Veneris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes jubar matutinum
Regi solvat in decore,
Plebs omnis patrem divinum
Corde extollat et ore.
2. Servivit in laetitia
Deo parens ejus portis,
Quem ab omni moestitia
Liberavit hora mortis.
3. Christo vigilans de luce
Dexterae ejus adhaesit,
Ad gloriam ipso duce
De exsilio pervenit.
4. Benedicit corde humilis
Deum in camino ignis,
Ardendo Seraphim similis
Caritatis fulgens signis.
5. Laudat aeger Dominum coetus
Veniens ad tumbam sancti,
Sospitate remeans laetus,
Spe cernentes gaudent cuncti.

Ad Benedictus.

A. Salutem ex inimicis
Derelictis tribuit
Gentis protector felicis,
Quam spe firma imbuit;
Cum praelatum suae vicis,
Quem pro eo induit
Rex, Germanum natione
Hunc infula praeferens,
Cui sanctus in visione
Apparens nil deferens,
Plagat, movet jussione,
Inde loco efferens;
Fuga pestem, pugil bone,
Hostes nostros conterens.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen Bohemiae,
Doctor veritatis,
Tu norma justitiae,
Lima pravitatis,
Rosa pudicitiae,
Gemma castitatis,
Codex sapientiae,
Cella claritatis,
Instita laetitiae,
Dulcor caritatis,
Ora regem gloriae
Nostris pro peccatis,
Ut det donum gratiae
Nobis cum beatis.

Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. XIII C 1 a. A. — Brev. ms. Pragense VII A 12 saec. 14. B. — Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. C. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec. 14. D. — Brev. ms. Raigradense $\frac{D}{K}$ I a 17 anni 1342 E.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**: O Procopi mit abweichenden Rhythmen B; dieselbe **A** ad Cant. CD: Age mater ecclesia als **A** in 1. Vesp. D. — Ad Magn. **A** fehlt E. — Invit. in CD: Exsultemus regi regum | Venerantes patrem pium | Nam ipse conditor legum | Coronavit Procopium. — In 1. Noct. **A**, 6: De convalle hujus mundi | Pennis virtutum levatus | Montem coeli sicut passer | Domino (sic) transmigravit BCD. — **R** 1, 3 Ut palmes B. — **R**, 3. O insignis B. — **R**, 4 prosaisch BCD. — In 2. Noct. **A**, 4—6 prosaisch CD. — **R**. 1 Transit zelator CD; o Procopi B. — **R**, 2 Salve medice CD; Agens Henoch B. — **R**, 3 Surge decus CD; Transactis horis B. — **R**, 4 prosaisch CDB. — In 3. Noct. **R**, 1. Spes miranda CD; Transit zelator B. — **R**, 2. Solutum granum CD; Salve medice B. — **R**, 3. O sacerdotum CD; Salve medice B. — **R**, 4. prosaisch BCD. — Ad Laudes **A**, 2—5 ad horas verteilt CD, obschon die Antiphonen zu den Laudespsalmen gehören. — Nach dem Officium vereinzelte Antiphonen bald als **A**. per hebdomadam, bald als zur 2. Vesper gehörig bezeichnet. Ihr abweichender Rhythmus verrät ihre ursprüngliche Unzugehörigkeit, weshalb sie hier fortgeblieben. In der Anordnung der Teile bin ich A gefolgt, weil sowohl aus inneren Gründen ersichtlich ist, dafs die forma monastica, und zwar die des Benediktinerbreviers, die dem Officium ursprüngliche ist, als auch, weil wir den Ursprung dieses Officiums jedenfalls im Sazawa-Kloster zu suchen haben.

75. De sancto Rocho.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave prudens medice
Pestisque profligator,
In morbis epidemiae
Sis nobis sublevator
Et apud regem gloriae,
O Roche, suffragator.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dominum,
Qui stupenda fecit,
Novum mundo medicum
Rochum quando dedit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fuit lignum, quod plantatur
Locis in humentibus
Rochus sacer, dum ornatur
Plurimis virtutibus.

2. Intellexit et servivit
Cum tremore Domino,
Spretis rebus Romam ivit
Solo fultus baculo.

3. Orans demum fert ad Deum:
Tu es mea gloria,
Tu exaltans caput meum,
Tu mea victoria.

Responsoria.

1. Nobilis et multo
Rochus praefulgens honore,
Inclita quae dederat
series rerumque facultas,
V. Omnia contempsit
virtutis amore calescens.

2. Extera jam sitiens
loca visere tendit ad urbem,
Interea Italiam
pestis premit atque Cesenam;
V. Rochus adest miseris,
signo crucis elevat omnes.

3. O pater et vivax
aegrorum cura, medere
Ulceribus nostris,
quae spiritus et caro suffert,
V. Et fer opem famulis,
qui te venerantur amantque.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic, quae stulto placet mundo,
Vanitatem respuit
Et se fructu perfecundo
Servum cunctis obtulit.
2. A mane dieque toto
Christo Rochus adstitit
Et precatu cor devoto
In superna dirigit.
3. Nomen tuum, rex mirande,
Tum in Rocho claruit,
Cum jam mundi mel nefandum
Illi totum aruit.

Responsoria.

1. Tandem Romuleas
post multa pericula in arces
Venit et hic tota
pestis grassatur habena;
V. Viva presbyteri
frontem cruce signat abitque.
2. Inde Placentinam
contendens sanctus in urbem
Hanc simul et reliquas
servavit peste gravatas;
V. Nec mora letifero
Rochus quoque aduritur igne.
3. O qui vivificae
signo crucis erigis aegros,
Nos quoque salvifica,
saevo dum laedimur igne,
V. Qui non Paeonia
confidimus arte levari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non hic dolum neque fraudem
Lingua perpetraverat,
Quare Deo cantat laudem,
Cui jam cohabitat.
2. Ejus verbi Christus replet
Cordis desiderium,
Et, quod triste fuit, delet
Omne donans gaudium.
3. Salutari suo junctus
Purget nos a crimine,
Impetret, ut sit compunctus,
Qui se colit intime.

Responsoria.

1. Fit Rocho afflictio,
fons undam, dum canis escam
Attulit et sancto
non defuit alma potestas;
V. Qui sese miseris
et res impenderat omnes.
2. Tum patriam repetens
capitur, jactatur in umbra
Carceris, at vitae
finem ut sibi cernit adesse,
V. Ecce sacerdotem
vocat et Domini capit escam.
3. O qui luminibus
vectaris in aethera sacris,
Et, quid apud Dominum
possis, signante tabella,
V. Nos a pestifero
conserva, Roche, veneno.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dies adest nunc celebris,
Rochus sacer quo laetius
De mundi transit tenebris
Coeli civis eximius.
2. Afflictis peste profuit
En Rochi invocatio,
Constantiae qua adfuit
Miranda liberatio.
3. Res Venetis notissima,
Quanti sit Rochus meriti,
Et saecula novissima
Voto loquentur perpeti.

4. Adstipulatur eadem
Haec nostra domus firmiter,
Ex qua tunc pestis rabiem
Rochus fugavit fortiter.

5. Sic plurima Picardiae
Loca necnon Parisium
A morbis epidemiae.
Rochi servavit meritum.

Ad Benedictus.

A. Sancti Rochi pia solemnia
Noster chorus promat cum gaudio,
Cujus mira medendi gratia
Totus orbis effulget radio;
Nunc aeterna sanctorum gloria
Gaudet felix junctus collegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Rochus migrat laetabundus
Ad regnum post miserias
Christi mensus vestigia,
Quam beatus, quam jucundus
Intrat ad regni nuptias,
Mira pandunt prodigia;
Ergo totus illum mundus
Petat fundendo lacrimas,
Ne furat epidemia.

Brev. Sleswicense imp. in Sleswic 1512. — In 1. Noct. **A** 2, 3 Spretisque rebus. — In 3. Noct. **R** 1, 1 Sit Rocho. — **R** 1, 2 fons nudam. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** furiat. — Hierzu der Hymnus: Rochi conjubilent.

76. De sancto Ruperto.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Praesul Rudberte
fiant modo gaudia per te,
Tu populum totum
rege, duc, trahe, perfice votum.

Ad Magnificat.

A. Ad laudes laetas
concurrat sexus et aetas,
Patria laetetur
gens tota unum veneretur,
Quo duce cognovit
Christum, peccata removit;
Ferre jugum Christi
nos, sancte pater, docuisti,
Fac nos in caelis,
pastor, potrone fidelis,
Tecum gaudere,
fidei secreta videre.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Summum laudemus,
regi Christo jubilemus,
Laudat, adorat eum
Rudbertus agens jubilaeum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gente, fide, genere
clari puerum genuere,
Sed sublime genus
plus extulit ille racemus.

2. Proficit aetate
sanctus puer et pietate
Sub titulo pueri
meritis vix cepit haberi.

3. Mens adolescentis,
imbuta sacris documentis,
Respuit errorem,
Christi concepit amorem.

4. Tempus adesse ratus
messis pater ille beatus,
Intrat in Aegyptum.
docuit novus accola Christum.

5. Luce carebamus,
nos tunc Aegyptus eramus.
Urbe Ratisbona
confert coelestia dona.

6. Arida culta rigat,
vellit, plantat, catechizat,
Primates regni
mundantur fonte perenni.

Responsoria.

1. Ecce viri metas
virtus implevit et aetas,
Vita, genus, mores,
doctrina merentur honores;
Patrem devota
petit hunc Wormatia tota,
A populo, clero
fit episcopus ordine vero,
V. Officio functus
dispensat coelictus unctus.

2. Urbs in monte sita,
resplendet caelibe vita,
Candelabro clare
coepit lampas radiare,
Splendor erat lucis
opus et doctrina salutis,
Forma gregi factus
doctrinam vertit in actus;
V. Actu Martha foris,
ovat intus parte sororis.

3. Dux Noricae gentis,
expers fidei documentis,
Splendorem tantae
non vidit lampadis ante;
Missis legatis
quaerens cultum pietatis,
Spondet ab aurorae
cessare salutis amore;
V. Cervus aquam vivam
sitiens, oleaster olivam.

4. Pratibus in Noricis
gentili labe fugata
Dispergit late,
fert fructum cum pietate,
Dividit in cura
cum Josue mellea rura;
V. Summus pontificum,
Deus hunc sibi fecit amicum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gente triumphata,
gentili labe fugata,
Sedes monstratur,
ubi gens conversa regatur,
Quo vacet a curis
pater, auctor et anchora juris.

2. Urbs erat ignavo
tunc horrida cive Juvavo,
Quae vel qualis erat
prius integra, fracta docebat.

3. Illuc ingressus
sedit saxo advena fessus,
Gaudens inventa
requie post aucta talenta.

4. Sanctus clamavit,
Deus hunc audivit, amavit,
Nunc exsaltatus
est sursum glorificatus;
Cum sanctis vere
nos semper, Christe, tuere.

5. Hic templum sanctum
fecit de gentibus amplum,
In quo mundantur
pravi, dum justificantur,
Nunc prece mundari
faciat nos, fine beari.

6. Floruit ut palma,
domus hunc susceperat alma,
In superis castris
sanctus laetatur in astris;
Nobis laetitiam
precibus ferat atque sophiam.

Responsoria.

1. Cum duce mox tota
plebs est baptismate lota,
Carne vel mundo
natos parit unda secundo,
Turba renascentum
fuerat quasi milia centum;
V. Vera fides crevit,
populus credens adolevit.

2. Mons incurvatus,
vertex gentis superatus,
Ad majora fidem
patri praestabat eidem,
Idola confregit,
urbes villasque subegit;
V. In populis Istri
sudavit cura magistri.

3. Ad finem gentis
venit doctrina docentis,
Colligit extremos
vindemia sancta racemos,
Gens habuit tota
fidei communia vota;
V. Nil adversatur,
Christus genti dominatur.

4. Dux patriae tandem
sedem donavit eandem,
Hanc primam regni
firmavit jure perenni,
Catholici juris
matrem dedit esse futuris;
V. Nutu divino
fuit haec sedes peregrino.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Lympha potatus,
coelesti pane cibatus,
Internis tactus
fuit omnibus omnia factus,
Aeternum victum
prece nobis det benedictum.

Responsoria.

1. In multa messe
messores vidit abesse.
Hinc pater electus
ad rura paterna profectus
Destinat ad gentes
in lege viros sapientes,
Promptos jussa sequi,
doctores juris et aequi.
V. Ad nos sacratus
rediit pater his comitatus.

2. Pneumate fecunda
fit plebs, quam diluit unda,
Quae dum succrescit,
clarescit, ovans viridescit;
Hinc pater in cura
firmat coelestia jura,
V. Corde repurgata
gens gaudet luce renata.

3. Suscipe vota gregis,
doctor sanctissime legis,
Quos convertisti,
quos in Christo genuisti,
Fac nos sincere
tua Christo lucra placere;
V. Pastor, oves serva,
nos grex tuus atque caterva.

4. Rudbertus Noricos
jam Christo fecit amicos
In mellisque favum
mutans de faece Juvavum
Disponit gratum
sacer iste pontificatum;
V. Primus antistes
mulcens re, famine tristes.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Urbs instauratur,
templum Christo fabricatur.
Ordo sacer cleri
cepit reverenter haberi,
Credentes turbae
populus clarescit in urbe.

2. Sunt quoque sacratae
mulieres urbe locatae,
Quas pater advexit,
Erntrudis eas pia rexit;
Carnis in hoc nexu
merito vir, femina sexu.

3. Vires excessit
labor, unus singula gessit,
Sancti doctores
patris subiere labores,
Est partitus onus
in plures ipse patronus.

4. In tenebris clare
coeperunt astra micare
Mores pravorum
correxit vita bonorum
Crevit ab his fultus
Christi sacer undique cultus.

5. Vinea cultori
respondet, terra labori
Tam fructu plena
laetatur vitis amoena
Gens instructa satis
profert fructum pietatis.

Ad Benedictus.

A. Omnibus expletis
advenerat hora quietis,
Ponit carnis onus
felix in morte patronus
Reddidit expensum
Domino cum foenore censum.
Sortem sanctorum
capit amodo cinis eorum
Intima gustavit
expertus habens, quod amavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Christe, bonum verum,
fons, ordo, clausula rerum,
Tu nos plasmasti,
tu morte reos reparasti;
Prolapsos iterum
tribuis cognoscere verum
Et per doctrinam
Rudberti das medicinam;
Nos igitur precibus
venerandi praesulis hujus
Terge, lava, munda,
salva de morte secunda.

Cod. S. Petri Salisburgens. b VI 3 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14790. B.

In 1. Vesp. **R.** Rudbertus Noricos A. — In 2. Noct. **A** 4: Ferre jugum Christi etc. cfr. in 1. Vesp. ad Magn. B. — **A**, 5 u. 6 prosaisch B. — **R**, 4 in A:

R. Conversos jam ad Christum videns plurimos
Felix antistes ordinavit clericos
Ad tractanda mysteria idoneos.
V. Ejus interventu a sordibus Christe nos emunda
Et electos tibi sacerdotes praepara.

In 3. Noct. **R** 1. Dux patri etc. A. — **R** 2. In multa messe A. — **R** 3 Pneumate fecunda A. — **R** 4. Suscipe vota gregis A. — Ad Laudes **A** 1, 1 Orbis instauratur A; urbis instauratur B. — Hymnus in utrisque Vesp.: Eja, fratres, extollamus.

77. De sancto Servatio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Alto parentum sanguine
Servatius Armeniae
Eluxerat e finibus
Ut magni solis radius.

2. Praeceptorum coelestium
Praedicator per angelum
Directus est ad exteros
Flagrans totus ad superos.

3. Tungris pastore vidua,
Longo luctu dissoluta,
In hoc rerum articulo
Visitatur a Domino.

4. Electionem praesulis
Plebs orbata septem annis
Pari tractat consilio
Die collecta placito.

5. Adest pauper Servatius,
Dives divinis opibus,

Artus sustentans baculo
Quasi jam fessus senio.
R. Romam oratum veniens
Innotuit per evidens
Lumen divinae gratiae
Cum sanitatum munere,
V. Quasi sol inter nebulas
Sic per eum effulserat.

Ad Magnificat.

A. Exsultet omnis spiritus
In Servatii laudibus,
Cujus beatum spiritum
Ad supernum collegium
Assumpsit Christus hodie
Quem pro nobis oret pie.

Ad Nunc dimittis.

A. Ecce cunctis videntibus
Apparuit et angelus
Ad pastoralem baculum
Ipsum vocans Servatium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In laudem Domini
resonent vox, carmen et hymni,
Ut vigiles animos
foveat Servatius heros.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Ecce, qui in lege
Domini jugiter meditatus,
Fertile ceu lignum
dedit hic in tempore fructus.
2. Servus erat Domini
praesul Servatius almus,
Praedicat hic populis
divini verba timoris.
3. Milia non timuit
populi patriam populantis,
Nam Dominus hunc praeveniens
in pace quievit.

Responsoria.

1. Sacerdos Christi inclitus
Ortus mundo Servatius
Prima aetatis tempora
Ornavit abstinentia
V. Contentus semel in die
Cibo matris ab ubere.
2. Adolescens spectabilis
Secessit, Jerosolymis
Sollicitus vestigia
Perlustrare Dominica.
V. Contemptor hic terrestrium
Spem captabat coelestium.
3. O praesulum clarissime,
Servati sacratissime,
Aeterno regi supplica.
Ut nostra regat tempora;
V. Serva tuo precamine
Christi redemptos sanguine.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. O fortunatum o senem,
Apostolis non imparem,
Cujus vita magnifica
Et mors erat pretiosa.
2. Expansis coelo manibus
Hora nona cum precibus
Triste reliquit saeculum
Migrans ad patrem luminum.
3. Splendor inaestimabilis
Corpus defuncti praesulis
Miranda luce vestiit
Et basilicam complevit.
4. Odor ibi suavissimus.
Omnium spirans naribus,
Omne genus aromatum
Et omne vincit balsamum.
5. Laus in excelsis Domino,
Quem laudat in Servatio
Supernorum concentuum
Compar melos in saeculum.

Ad Benedictus.

A. In sanctitate Domino
Serviamus altissimo,
Ut servatos a peccatis

Concedat cum Servatio
Canticum suae gloriae
In aeternum personare.

Es meritus, sic ista tuos
post saecula servos
Cernere perficias,
requies ubi summa laborum
est.
Laus patri genitaeque proli
cum flamine sancto.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Inclite Servati,
sicut modo cernere Christum

Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. A. — Cod. Sitanstettens. CCXXXII saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1963 saec. 15. C. — Brev. ms. Gurcense saec. 15. Cod. bibl. episc. XXX e 5. D. — Brev. ms. Aspacense saec. 14. Clm. Monacens. 3205. E. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516. F.

In 1. Vesp. **A** 1—5 an dieser Stelle nur E; **A** 1—3 in Laud. die übrigen Hss. **A** 4 u. 5 nur F. — Ad Magn. **A** = Super Ps. **A**. AB; ad Magn. **A** prosaisch AB. — Ad Nunc dim. **A** nur F. — Invit. in E:

Regem Servatii Dominum laudate beati,
Sanctorum laetus cui jubilat numerus.

Ad Noct. **A** 1—5 nur F. 1, 1 Ecce virum qui F. — **R** 3 nur F, sonst R ex 1. Vesp. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A** nur F. — Ein erweitertes, halb prosaisches Officium monastischer Form mit 3 Noct. hat Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. Dasselbe ist eine spätere Überarbeitung.

78. De sancto Severo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salvatoris gratiam
Veterum devotio
Collaudet et gloriam
Puerorum concio.

2. Omnes gentes Deum laudent,
Qui de tanti sancti gaudent
Miro patrocinio.

3. Animae fidelium
Dei laudent filium,
Qui per suam gratiam
Severum ad perpetuam
Vocavit gloriam.

4. Qui contritos corde sanas,
Sanctum exercentem lanas
Decoras pontificio,
Unde tibi Domino
Decora sit laudatio.

5. Sion Deum suum laudet,
Quia praesul sanctus gaudet
In coelesti patria.

Ad Magnificat.

A. Magnificat fidelium
Conventus Dei filium,
Qui praepotenti gratia
Perficit magnalia,
Pauperem dum sublimavit,
Sublimatum decoravit
Virtute justitiae:
Tua prece nos tuere
Reddens Christi gratiae,
Praesul sacer, o Severe.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Auctorem vitae,
Christum laudare venite,
Pontificem verum
qui vexit ad astra Severum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir in Domini
dum lege meditatur,
Ut lignum fructiferum
a Deo transplantatur.

2. Beatus vir dum studuit
Servire Deo, meruit
In coelo coronari.
3. A columba dum signatur,
Per ministros tribulatur
Innocens et adjuvatur.
Dum salutem deprecatur.

Responsoria.

1. Dum Ravennae sedes vacat
Mortuo pastore,
Ordo cleri Deum placat
Pio pro rectore;
V. Beatus in indicio
Domini consortio
Cleri deputatur.
2. O mira Dei gratia,
Dum stat in ecclesia
Vir laicus, ut oret,
Columba visa tertio,
Pauperem in ostio
Vult clerus ut honoret.
V. Ut Joseph hic immutatur
Annuloque decoratur
Praesularis gloriae.
3. Dum beati fama crescit,
Uxoris devotio
Non credit sed obstupescit
Viri sacerdotio;
V. Currit, ut scrutetur verum,
Praesulem videns Severum
Benedicit Domino.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non mutatur tribulatus,
Dominum invocavit,
Quem honore praesulatus
Deus mirificavit.
2. Introit in domum Dei,
Orat in timore,
Credentes curat servos
Protectus salvatore.
3. Domine mirabilis,
Per te levatur humilis
Et angelis fit similis
Honore sublimatus.

Responsoria.

1. Indicio non creditur
Primo vel secundo,
Dum vir sanctus caeditur,
Fert animo jucundo.
V. Severus stans in ostio
Columbae fit indicio
De paupere praelatus.
2. Uxor cedens saeculo
Famulatur sedulo
Domino cum filia,
Mundum vincunt et relinquunt
Carnis desideria.
V. Quod impossibile est homini,
Fit voluntate Domini.
3. Cordi vocem concordemus,
Laudes Deo decantemus,
Ex ignaro qui scientem
Et te stulto sapientem
Pie commutavit.
V. Vere est laudabilis,
Qui in sanctis
Suis est mirabilis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Habitans Severus
In Dei tabernaculis,
Multis pastor verus
Praeclaret miraculis.
2. Virtutes dum coluit
Pontifex beatus,
Coronari meruit
In Christo confortatus.
3. Hic a Deo benedictus
Christi miles ut invictus
Transfertur ad gloriam.

Responsoria.

1. Transmigrans a saeculo
Vincentia sepelitur,
Post haec sorte simili
Filia potitur.
V. Ex mandatis sancti patris
Comprimuntur ossa matris
Et dant locum filiae.

2. Celebrata missa rite,
Consummato cursu vitae
Sacrosanctum dum complevit
Praesul donum gratiae,
Inter ossa requievit
Uxoris et filiae;
V. Corpus cujus hic putrescit,
Spiritus in spe quiescit
Cunctorum fidelium.

3. O Dei clementia,
Intuere vota pia
Et dignare nos tueri
Precibus pii Severi,
Per patronum quod adjutis
Verae dona des salutis.
V. Hos ope Severi
digneris, Christe, tueri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Firmatus in justitia
Praesul Dei gratia
Accingitur virtutibus,
Ut regnet in coelestibus.

2. Jubilet fidelium
Grex recolens solemnium
Deprecans pastorem,
Ut fruatur gaudio
In sanctorum atrio
Post vitae laborem.

3. Pastor pius jubili,
Quem corde sitivit,
Quaerens actu simili
Jucundus adivit.

4. Omnis plebs mente fideli
Benedicat Deum caeli,
Qui Severum exaltavit
Et honore praeditavit
Pastoralis gratiae.

5. Instrue, Christe pie,
nos verae laude sophiae,
Tecum laetemur
prece patronique juvemur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus pater misericordiae,
Qui Severum praedestinavit
ecclesiae,
Cujus ope nos adjuti,
Ne damnemur, simus tuti,
Et patrono nos jungamur,
Ut cum ipso perfruamur
Coelesti laetitia.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Functus sacerdotio
Virtutum praesidio
Psallit coram Domino.

2. In mandatis tuis, Christe,
Perseverat sanctus iste,
Miles fortis et invictus
Inter sanctos benedictus.

3. Non est Deo similis,
Per quem levatur humilis,
Ut sit cum principibus
Manens in coelestibus.

4. Sumpto Christi calice
Sacrificans mirifice,
Decantat jam cum gaudio
In sanctorum atrio.

5. Multiplicati seminis
Exhibens manipulum,
Christi consors agminis
Exsultat in saeculum.

Ad Magnificat.

A. Domino magnifice
Decantemus, mirifice
Qui in columbae specie
Humili dans gratiam
Ad coelestem hodie
Severum vocat gloriam.

Brev. ms. Hamburgense 1063. saec. 12. add. saec. 14. A. — Brev. ms. Hamburgense 1062 saec. 13. add. saec. 14. B. — In 1. Vesp. **A** 4, 2 lanam A. — Ad Magn. **A** fehlt A. — In 1. Noct. **R** 2, 5 hostium AB. — **R** 3, 2 Uxoris in ostio A. — In 2. Vesp. ad Magn. 6. Severum vocavit.

79. De sancto Sigismundo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudeat ecclesia
de tali jure patrono,
De tanto dono
veneretur virgo Maria;
Festa Sigismundi
regis per climata mundi
Laude recordemur
Christumque Deum veneremur.

R. Ecce Sigismundus,
rex Burgundis oriundus,
Coelitus exsultat,
cui plebs pia voce resultat.

V. Munditiae signum
divino munere dignum.

Ad Magnificat.

A. O beate Sigismunde,
Tuas preces Christo funde
Pro Christiano populo,
Te, sancte rex, flagitamus,
Corde, voce propulsamus,
Serva nos a periculo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regem adoremus,
Cum quo felix Sigismundus
Triumphat in coelestibus.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Beatus vir Sigismundus,
A Burgundis oriundus,
Legem Dei meditatur
Et in fide roboratur.

2. Burgundorum vesania
Meditatur inania,
Dum in regem fremuerunt,
Hunc pro fide perimerunt.

3. Cumque Deum invocaret,
Exauditur, dum oraret,
Propterea sempiternum
Regnum tenet in aeternum.

Responsoria.

1. Ad sacra baptismi
populum cogente lavacra
Rege Sigismundo
necat hunc plebs ob simulacra,
Quae dabat ignibus, hanc
mortem tulit ipse libenter

V. Unde modo vere
vivit regnatque potenter.

2. Turturis est imitata
fidem regina beata,
Se non occultans,
in morte viro sociata.

V. Martyr in arce poli
sponsa fit addita proli.

3. Athleta Christi capitur,
Decollatur et moritur,
In puteum dirigitur,
Sponsa martyr efficitur
Et proles idem patitur;

V. In vigore corporali
Florent intus acephali
Sub spatio triennali.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Fortitudo Dei
regnantis in arce polorum
Mirae Sigismundo
tribuit diadema decorum.

2. Laetitiae jubilo
Domino jubilemus in hujus
Praesenti festo,
subeamus in atria ejus.

3. Nocte dieque vigil
sancti custodia regis
Nos monet, ut sacrae
meditemur dogmata legis.

4. Cuncta creata Deum
benedicite voce suavi,
Exsultent justi,
cessent a crimine pravi.

5. Spiritus omnis in excelsis
in carmine laetus
Excitet hoc sursum
nostros ad gaudia coetus.

Ad Benedictus.

A. Ecce Sigismundus
rex est mire benedictus,
Pro regno coeli
qui mortis pertulit ictus
Inque viam pacis
gressus direxit et actus,
In tenebris nitet
populo lux praevia factus.

In 2. Vesperis.

R. Pallet rubens ut aurora
Sigismundus mortis hora
Ortus stirpe regia,
Micans luna obfuscatur,
Auri nitor obscuratur,
Fulgens per insignia

V. Dormit pastor vigilans
Quasi stella rutilans
Nactus coeli gaudium.

Ad Magnificat.

A. Lux emicat et triplicat
Radios,
Salvificat, clarificat
Alios,
Sponsam ducens et filios
Ad summos architrios.

Infra Octavam.

R. Miles Christi gloriose,
Sigismunde sanctissime,
Tuo pio interventu
Culpas nostras ablue,
V. Ut coelestis regni sedem
Valeamus scandere.

Brev. ms. Pragense VI E 4 a saec. 14. A. — Brev. ms. Pragense VI F 12 saec. 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. sem. Brixinens. s. sign. C.

In 1. Vesp. **R**, 4 pia plebs cui resultat A.; 6 munere fehlt A. — Ad Magn. **A**, 6 periculis A. — Invit. de communi B. — In 1. Noct. **A** 1, 1 vir fehlt AB. — Ad Laudes **A** 4, 2 benedicite vocem suam ABC. — **A** 5, 3 Excitet hic B. — In 2. Vesp. **R**, 1 Pollet rubet B. — C hat 3. Noct., jede mit 1 Ant.; **RR** der 1. Noct. de communi; der 2. wie AB; in 3. Noct. **R**, 1. Pollet (sic) rubens; **R**, 2 Miles Christi gloriose; **R**, 3 Ecce Sigismundus.

80. De sancto Simperto.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Eja, praesul alme Dei,
Mundum replens gloria,
Qui virtute speciei
Morbos et daemonia
Mortem pellis, ut diei
Langueat malitia;
Gaude, cujus est jucundum
Nominis praeconium,
Chorum cerne laetabundum
Laudis ad obsequium,
Tabescentem fove mundum
Vitae dans subsidium,
Nos indignos speciali
Jam exemptos saeculo
Vel justorum generali
Fac adscribi titulo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ut cum Simperto
capiamus praemia vitae,
Pervigili Christo
modulari corde venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus fluminum meatus
Stirpe regia creatus

Stetit Christo complantatus
Flos Simpertus, vir beatus.

2. Ab infantia nutritus
In praeceptis Dei tritus
Mundi calcat post vagitus
Coeli munere potitus.

3. Puer docilis et gratus
Jam in Deo dilatatus
Crevit subdere paratus
Menti corporis conatus.

4. Sic synderesi conjunctus
A supernis est inunctus,
Sperans animo compunctus
Crucis gaudet luce functus.

5. Adstans Deo regi mane
Testamentum patris sane,
Plebem urbis Augustanae
Christi confirmavit pane.

6. Non minis virtute miri
Sancti Deus cornu viri
Exaltavit et sopiri
Fecit vires hostis diri.

Responsoria.

1. Stirps regalis lineae
Nobilis Simpertus,
Sacrae Dei vineae
Palmes stat insertus
Et radicis spineae
Cultor est repertus.

V. *In conspectu principum sapiens apparebat et per terras aliegenarum gentium pertransibat.*

2. Vitam agens coelicam
Carolo petente
Navem Petri typicam
Pura regit mente,
Quam per stipem modicam
Reficit repente.

V. *Cognovit eum Dominus in benedictionibus suis et conservavit illi misericordiam suam.*

3. Resarcitis omnibus
Caritate pura
Jam commissis ovibus
Summa fuit cura,
Restaurare sumptibus
Pietatis jura.

V. *Unde in omni ore quasi mel indulcabitur ejus memoria et nomen ejus requiretur in saeculum.*

4. Sancte Dei Simperte,
Virtutum gratia plene,
Spes miserorum,
Decus ecclesiarum,
Intende preces
populi supplicantis,
Ut impetres
veniam pro delictis

V. *Ecce quia super pauca fidelis exstitisti, super multa constitutus in gaudium Dei tui introisti.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legem servans nullos egit
Dolos, vitia subegit,
Robur tyrannorum fregit,
Quos ad nihilum redegit.

2. Instar pollulans olivae
Dat odorem vitis vivae,
Dum destructam munit cive
Domum Afrae, testis divae.

3. Montem Dei dum conscendit,
Lignum vitae comprehendit,
Opem languidis impendit
Et de culpa reprehendit.

4. Sanctus monet Udalricus,
Hunc exquirat quod mendicus
Spe salutis, quem antiquus
Dolor urget et iniquus.

5. Per beatum virum cedit
Morbus omnis, salus redit
Desperatis, et obedit
Daemon linquens hunc, quem
laedit.

6. Signa satis eloquuntur,
Sanitates, quae sequuntur,
Et incolumes redduntur,
Qui fidei conjunguntur.

Responsoria.

1. Pontifex per gratiam
Legis Leoninae
Regens Allemanniam
Admodum divine,
Ampliat parochiam
Noricorum fine.

V. *Inebriavit partus sui fructum et factus est ei trames abundans.*

2. Consurgens diluculo
Animo ferventi
Bona sine scrupulo
Suae quaerit genti,
Seminans in populo
Verbum sanae menti.

V. *Factus est ignis effulgens et thus redolens in diebus aestatis.*

3. Specialis gratiae
Decus hunc ornavit,
Oleum laetitiae
Totum impinguavit
Et misericordiae
Rivus inundavit.

V. *Similem illum fecit Dominus in gloria sanctorum et contra inimicos dedit ei potentiam.*

4. Salve, pater et patrone,
Tua nos oratione
Christo jugiter commenda
Emendata vitae menda.

V. Morbos aufer, corda muni,
Hostes arce, mentes uni.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Gloriose vir Simperte,
Januae salutis per te
Nobis semper sint apertae
Et coelorum gaudia;
Castris Dei dux inserte,
Noxas, quaesumus, averte,
Tolle forte, confer certe
Precis efficacia.

Responsoria.

1. Vir praeclarus nexibus
Carnis absolutus,
Christum modis omnibus
Libere secutus,
Angelis gaudentibus
Petit astra tutus.

V. *Exsultavit spiritus ejus in Deo salutari suo.*

2. O quae vox, quae poterit
Lingua recensere,
Cui magis concesserit
Muneris habere
Et quem plus extulerit
Custos vitis verae.

V. *In pace et aequitate ambulavit cum Deo et multos avertit ab iniquitate.*

3. Christe, dele debita,
Nostri medicina,
Per Simperti merita
Nos a morte trina
Vacillantes suscita
Et vitae ruina.

V. *Festina, ne tardaveris, Domine, et in hora mortis succurrens libera nos ab hoste.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Vere Dominus regnavit,
Qui Simperti conservavit
Tumbam, staret ut intacta
Inundatione facta.

2. Jubilemus Deo regi,
Qui providit suo gregi
Talem destinans doctorem,
Qui mutavit gentis morem.

3. Pius pater Udalricus,
Vigil lucis et amicus,
De hoc coelitus docetur,
Quod decore collocetur.

4. Benedictus rex coelorum,
Quo praestante vox mutorum
Redit, caeca frons ornatur
Luce, Satan enervatur.

5. Vinclis ferreis laxatur.
Qui salutem praestolatur,
Ad memoriam beati
Restitutus sospitati.

Ad Benedictus.

A. Exactorem non audivit
Hic electus, dum exivit
E mundano turbine,
Nam in Deum totus ivit,
Quem in vita requisivit
Vivens sine crimine.
Nunc devicto Philistaeo
Cum carnali Jebusaeo
Laureatur coelitus
Ac perenni jubilaeo
Unus vere fit cum Deo
In vi sancti spiritus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Novus haeres jubilaei
Dextrae fretus area
Novam Bethel zelo Dei
Scandit purus palea,
Spicae carnis requiei
Jam ingressus horrea;
Cujus precibus adjuti
De peccatis veniam
Mereamur ope tuti
Et misericordiam,
In agone constituti
Palmam post militiam.

Antiph. ms. SS. Udalrici et Afrae saec. 15. Clm. Monac. 4305. A. — Antiph. ms. SS. Udalrici et Afrae anni 1449. Clm. Monac. 4302. B. — Brev. ms. SS. Udalrici et Afrae saec. 15. Clm. Monac. 23161. Nur bis In 1. Noct. A, 5; das Fernere fehlt C.

„Sub taxato abbate Johanne Höchensteiner (1439—1456) canonizatus est noster sanctus Simpertus, Caroli Magni nepos, dux Lotharingiae abbas Morbacensis ordinis s. Benedicti et dignissimus praesul Augustensis, qui rexit XXX annis episcopatum. Quam canonizationem impetravit domnus Petrus de Schamberg cardinalis et episcopus Augustensis a papa Nicolao V tempore anni jubilaei ita dumtaxat, ut infra monasterium nostrum et septa ejusdem loci possimus de eodem S. Simperto cantare ejus historiam et legendam, quae habetur in libraria nostra in antiquissima litera et eadem historia ostensa fuit ab eodem Petro cardinali ac episcopo Augustensi praedicto papae Nicolao V. Nam antea in vigilia anniversarii ejusdem sancti dicebantur Vigiliae mortuorum et in die ejus cantabatur officium defunctorum.“ Fr. Wilh. Wittwer catal. abbatt. mon. SS. Udalrici et Afrae ed. A. Steichele. Archiv. f. Gesch. d. Bist. Augsbg. III p. 204 sq. Augsbg. 1860.

81. De sancto Stanislao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Dies adest celebris,
Ad lucem de tenebris
Consurge, Polonia,
Pretiosi martyris
Glebam ferens corporis
Laetare, Cracovia,
Stanislai praesulis,
Praeclara miraculis,
Age natalitia.

2. Ortus de Polonia
Stanislaus studia
Legit puerilia
Studiosa mente,
Tandem Christi vernula
Sublimatus infula
Fit virtutum formula
Domino favente.

3. Grandescit fitque minimus
Inter majores maximus,
Dignitate sublimior.

Sanctitate praestantior
Praesul Dei Stanislaus.
4. Corpus domans jejuniis
Frangit panem pauperibus,
Ecclesiae negotiis
Adstat diurnis actibus,
Nocte vacans vigiliis
Instat divinis laudibus.
5. Imitator redemptoris
Quaerens drachmam decimam,
More boni mercatoris
Margaritam optimam,
Stanislaus, vir amoris,
Corpus poenis dans tortoris
Lucrifacit animam.

Ad Magnificat.

A. O beate Stanislae,
Praesul plebis Cracoviae,
Cujus signa victoriae
Late patent Poloniae,
Nam dono Christi gratiae
Pestes curantur variae;
Tua, martyr egregie,
Festa colentes hodie
Regi commenda gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Stanislai pro triumpho
Christo demus gloriam,
Qui martyri de tyranno
Contulit victoriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stanislaus, vir beatus,
Legem Dei meditatus,
Boleslao
scelerato restitit
Et in via
peccatorum non stetit.
2. Dum profanum Boleslaum
Stanislaus arguit
Et mucrone spiritali
feriendum censuit,
Rex impius contra pium
cum suis infremuit.
3. Stanislai Dominus
caput exaltavit,
Vocem ejus sanguinis
ultor exaudivit,
Peccatorum fremitum
et dentes contrivit.

Responsoria.

1. Celebret Polonia
Festiva solemnia,
Veneretur inclita
Passionis merita
Sancti Stanislai,
V. Quem occidit impia
Dei pro justitia
Manus Boleslai.
2. Affluens deliciis,
Largus beneficiis,
Belliger in hostibus,
Tyrannus militibus
Hic fuit Boleslaus,
V. Cujus in temporibus
Plebem Dei legibus
Regebat Stanislaus.
3. Assumptus ex hominibus
Praesul pollet virtutibus
Sanctus Stanislaus,
Rex pro suis sceleribus
Et insontum cruoribus
Sordet Boleslaus.
V. Quem pro suis actibus
Castigat crudelibus
Pater Stanislaus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctum suum Dominus
jam mirificavit,
Cujus in certamine
mentem dilatavit,
Quia Deo victimam
se sacrificavit.
2. Deus virum sanguinum
penitus despexit,
In via justitiae
Stanislaum texit,
Dans palmam victoriae
justo benedixit.

3. O Domine, nomen tuum,
Magnum et mirabile,
Leve jugum passionis
facit et amabile,
Pro quo sanctus martyrium
pertulit laudabile.

Responsoria.

1. Videns regem depravatum,
Gregem suum depraedatum
Jusque thori profanatum
Spiritali sceleratum
Praesul ferit gladio;
V. Patricidae mox futuro,
Deum factis negaturo
Negatar communio.

2. Ad saeva regis opera
Naturae stupent foedera,
Lactat canem puerpera,
Canis pendens ad ubera
Materna torquet viscera.
V. Res inaudita saeculis,
Dat lac humanum catulis
Abjecta prole tenera.

3. Arae Dei dum adstaret
Et divina celebraret
Stanislaus pontifex,
Jugulandum, lacerandum
Boleslaus mittit manus,
Truculentus carnifex:
V. Ter procedit, ter recedit,
Ter invadit terque cadit
Missus necis artifex.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confisus in Domino
martyr Stanislaus
Hostem vicit moriens
vir victoriosus
Et ad montem Domini
migrat gloriosus.

2. Intrat tabernaculum,
Dei habitaculum,
Martyr sine macula,
Per mortis articulum
Carnis sumpsit vinculum,
Victurus in saecula
Quo lux lucet sedula.

3. Deus, tuo munere
justum praevenisti,
Cordis desiderium
ejus implevisti,
Cum corona gloriae
et vitam tribuisti.

Responsoria.

1. Membra sparsim laniata
Rosae rubent sanguine
Aquilisque deputata
Coelesti munimine
Nocte, die sunt servata
Circumfuso lumine,
V. Sepulturae commendata,
Sana salva restaurata
Dei medicamine.

2. Sanctus iste pro te, Christe,
Rege spreto dato leto
Vir insignis digne signis
Fulget Stanislaus;
V. Martyr caesus gaudet laetus,
Stat invictus, rex devictus
Gemit Boleslaus.

3. Pastor cadit in gregis medio,
Sponsus dormit in sponsae,
gremio
Mater plorans gaudet in filio,
Quia vivit victor sub gladio.
V. Cleri plebisque concio
In patris natalitio
Jubilet in tripudio
Pro tanto beneficio.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Stanislaus in agmine
Martyrum vernans sanguine
Munit scuto passionis
Castra veri Salomonis,
Coronatus martyrio
Regnat in coeli solio.

2. De concive, coelum, gaude,
De patrono, terra, plaude,
Stanislaus pari laude

Sanctorum laetatur
Meritis aequatur.

3. Novis signis Dominus
sanctum decoravit,
Dum custodes aquilas
sibi deputavit,
Et in nocte corporis
partes illustravit.

4. Ad festa patris incliti
populi concurrunt,
Per cujus clara merita
mortui resurgunt,
Caeci, claudi, morbidi,
aegri sani surgunt
Et ad Christi gloriam
laudibus assurgunt.

5. Veri solis radius,
medicus coelestis
Meritorum martyris
auctor est et testis,
In splendore corporis
castitatem signans,
Quod integrum reddidit,
amorem designans.

Ad Benedictus.

A. Martyr Dei Stanislaus,
Gloriosus pontifex,
Quem occidit Boleslaus,
Truculentus carnifex,
Pastor bonus et patronus
Adsit nobis opifex,
Sit virtutum artifex.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vir inclite Stanislae,
Vita, signis, passione,
Plebem tuam, pastor bone,
Fove benedictione,
Guberna protectione,
Salve sancta intercessione.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 21 saec. 14. A. — Antiph. ms. Capit. Cracoviens. 84. saec. 14. B. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. E. — Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398. F.

Das vollständige Officium steht in den Krakauer Hss. zum festum Translationis. Am Feste selbst wegen der österl. Zeit nur 1. Noct. Aus demselben Grunde haben die Hss. von St. Florian zu jeder Nokturn nur eine Antiphon. — In 1. Vesp. A, 1—5 fehlen DE; 2—5 fehlen F. — Sehr lückenhaft ist das ganze Officium in F. — In 1. Noct. R 1, 1 Celebret Bohemia etc. F. — Hymnen: In 1. Vesp.: Pollens doxis; in 2. Vesp.: Alma per ejus merita.

82. De sancto Swiberto.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. De patroni gloria
Nostri gloriemur
Et tanti vestigia
Patris imitemur,
Ut in coeli patria
Laeti collaetemur.

2. Debellantem vitia
Coronavit flore,
Coronavit gloria
Deus et honore.

3. Hic in coeli solio
Gaudet sine fine
Serenatus radio
Stellae matutinae.

4. Hic nostri miserias
Miseratus orbis
Fugat pestilentias
Et medetur morbis.

5. O quam in coelestibus
Gloriosus fulget,
Qui tantis mortalibus
Gratias indulget.

Ad Magnificat.

A. Ut levaret publicam
Populi ruinam
Non habentis aliquam
Vitae medicinam,
Suibertus magnificam
Attulit doctrinam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilet ecclesia
Laudem salvatoris,
Qui Suiberto praemia
Contulit laboris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Occupans Britanniam
Germen Germanorum
Perfudit Germaniam
Luce filiorum.

2. Haec gens illam genuit,
Sed postremo natis
Primitus emicuit
Lumen veritatis.

3. Derivati genere,
Fide primitivi,
Fontes suos gignere
Desudarunt rivi.

Responsoria.

1. O quanta praeminuit
Sanctitas Suiberti,
Per quem Deus voluit
Populos converti;

V. O quanta viri gratia,
Qui tot convertit milia.

2. Sed Egbertus destitit
Volens praedicare,
Cujus votis obstitit
Coelum, terra, mare;

V. Accepta divinitus
Est visione veritus.

3. Hic licet multiplici
Gratia dotatus,
Per se nihil effici
Moeste contemplatus

V. Duodecimque socios
Prudentes et industrios.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc intentu ceteros
Duo praecellebant,
Qui sese presbyteros
Recte perhibebant.

2. Willebrordus presbyter
In supernis totus,
Suibertus aequaliter
Simplex et devotus.

3. Hi sunt, si sermonibus
Insistatur Bedae,
Pares in laboribus,
Pares in mercede.

Responsoria.

1. Willibrordus propere
Romam est profectus,
Cui provenit prospere
Duplex hinc profectus:

V. Papalis benedictio,
Reliquiarum portio.

2. Veram mox exposuit
Rudibus sophiam,
Quos reversus docuit
Veritatis viam,

V. Christi jugo supposuit,
Quos nullus regum domuit,

3. A deserti pabulis
Quibus mors influxit,
Sui Christus praesulis
Animam reduxit,
Qui salvandis populis
Quia cor indulsit,
Signis et miraculis
Coelitus effulsit;

V. Hujus turbam turbinum
Fugiens deserti
Et ad patrem luminum
Gaudens se reverti.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Suibertus prae omnibus
Simplex et discretus,
Clarus erat moribus
Et corde mansuetus.

2. Concordantes invicem,
Quotquot affuerunt,
Ipsum in pontificem
Fratres elegerunt.

3. Non omittens quidpiam
Injunctorum sibi
Perrexit in Angliam
Ordinandus ibi.

Responsoria.

1. Exsul apud Mercios
Pontifex Wilfridus
Morum videns radios,
Sanctitatis sidus,
V. Humilitatis hysopum
Sacravit in episcopum.

2. Praesulis insignia
Digne consecutus
Ad divinos omnia
Procuravit nutus,
V. Viam salutis devios
Docens Boructuarios.

3. Sacris hic afflatibus
Brumas dissipavit,
Congelatis cordibus
Austrum inspiravit,
V. Et a borealibus
Boream fugavit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Tantis ubi daemones
Bonis inviderunt,
Hanc antiqui Saxones
Gentem devicerunt.

2. Fugiens a facie
Pius impiorum
Se et suos patriae
Tradidit Gallorum.

3. Uxor eo tempore
Dedit huic Pipini
Locum, quem „In litore“
Nuncupant vicini.

4. Haec Blitrudis nomine
Vivens ordinate,
Clara fuit sanguine,
Clara sanctitate.

5. Hunc ut illa similem
Sibi comprobavit,
Sancto locum habilem
Sancta deputavit.

Ad Benedictus.

A. Ibi sacram posuit
Cellulam Suibertus,
Carnemque sic domuit
Animae misertus,
Qui nec mortem timuit
De salute certus;
Ibi vitae terminus,
Ibi vir fidelis
Migravit, quem protinus
Illocavit caelis.

Brev. ms. Luneburgense 90. saec. 14. A. — Brev. ms. Luneburgense 89. saec. 15. B. — Brev. ms. Luneburgense 2. saec. 14. C.
In 2. Noct. R 3, 1 In deserti B. — In 2. Vesp. ad Magn. A prosaisch. — Zu diesem Officium der Hymnus: Olim penes nos exsulem.

83. De sancto Theodgaro.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Jucundare, plebs Danorum,
In honore Theodgari,
Per quem tibi rex coelorum
Fidem fecit praedicari
Et in choris angelorum
Modo facit gloriari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Festa Theodgari
jubilando praedicet orbis,
Qui solet assidue
cunctis succurrere morbis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Servus Dei Theodgarus
Semper manens Deo carus
Praedicabat in Dania
Salvatoris magnalia.

2. Ex honestis parentibus
Clarus fuit,
Sed exemplis et moribus
Plus claruit.

3. Ad has oras properando
Videns turbam hominum,
Verbum vitae praedicando
Convertit ad Dominum.

Responsoria.

1. Signa Theodgari
divino facta favore
Dania miratur
gaudens ex ejus honore,
V. In confessorem
defigens cordis amorem.

2. Claruit ex ejus
prius ortu terra Thuringa,
Sed docuit gentes
Danorum mellea lingua,
V. In populis brutis
spargebat verba salutis.

3. Ecclesiam primo
castro construxit in isto,
In qua servivit
devoto pectore Christo;
V. Ore docendo fidem
Christi vigilavit ibidem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Veram habens scientiam
Primus Dei per gratiam
Hic incepit ecclesiam.

2. Nocte, die hic servivit,
Sanctam vitam hic finivit
Propter Jesum, cum quo vivit.

3. Per hunc datur spes indignis,
Ex praeclaris ejus signis
Totus orbis fit insignis.

Responsoria.

1. Quidam per tenebras
rapientes ossa beata
Visu privatur,
donec sunt ossa relata.
V. Nec cernunt lumen
nec praetereunt rate flumen.

2. Quae pro peccatis
nequit ejus templa subire,
Dum rogat hunc mulier,
loca sancta meretur adire;
V. Cuncta quidem scelera
solvit confessio vera.

3. Ossa licet mediis
fuerint injecta favillis,
Non sensere rogum
sed virtus fulsit in illis;
V. Plebs super altare
stupet haec illaesa volare.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quosdam nautas desperantes
Ad sepulchrum festinantes
De piratis liberavit
Et in portum collocavit.

2. Non solum hominibus
Ratione utentibus
Creaturis sed et brutis
Conferebat spem salutis.

3. Mulieri foris stanti,
Sacras aedes non intranti,
Pie sanctus miseretur,
Dum reatum haec fatetur.

Responsoria.

1. Compescens tumidum
mare praedonumque rapinam
Liberat hic sanctus
nautas horumque carinam,

V. Dum sua promittunt
et sancto munera mittunt.

2. Quaedam per Satanam
caecata preces dare cepit,
Sanctus compatitur
et visum caeca recepit;

V. Parcens insonti
reddit nova sidera fronti.

3. Leprosi sanies
hujus virtute fugatur,
Dum lacrimas offert
et puro corde precatur;

V. Munda fit immunda
caro, dum se mundat in unda.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quidam lepram exuit
Et purum corpus induit,
Dum se fletu diluit
Et spem in Deum habuit.

2. Sanctus furem ter caecavit
Et ter visum reparavit,
Cum reatum fletu lavit.

3. Oliva fructifera
Sanctus dici meruit
Sacra propter opera,
Quae vivens exercuit.

4. Ex oliva nascitur
Lumen, cibus, unctio;
Sic et sanctus dicitur
Triplex adjutorio:

5. Caecis visu proficit,
Multos cibo reficit,
Aegros sanos efficit.

Ad Benedictus.

A. Infirmorum est medela
Factus, caecis est candela,
Plebi claudorum tutela.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O confessor egregie,
Protector precantium,
Qui jam fulges in requie
Supernorum civium,
Servis tuis in hac die
Tuum fer auxilium.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517. A. — Brev. Othinense imp. Lubecae 1497. B. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. C.

In 1. Vesp. **A** 2—5 u. ad Magn. prosaisch. — **A** 1, 4 Fecit fidem B. — In 1. Noct. **A** 3, 1 Ad has partes AC. — **R** 2, 2 Ciringa AC. — In 2. Noct. **R** 1, 6 praetereunt bene flumen AC. — **R** 3, 6 stupet hinc illaesa B. — In 3. Noct. **R** 3, 1 Leprosi fomes B. — Ad Laudes **A** 1, 2 Et purum se induit AC. — **A** 1, 4 spem in hunc AC. — **A** 3, 1 sq. Olivam fructiferam | Sanctus Dei meruit AC. — **A** 4, 3 Sic beatus dicitur B. — Ad Ben. 3. Plebi claudorum est tutela A; Pes claudorum est tutela B; Plebs claudorum est tutela C. — Hymnus hierzu: Stella recurrens circuli solaris.

84. De s. Thoma Aquinate.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix Thomas, doctor ecclesiae,
Lumen mundi, splendor Italiae,
Candens virgo flore munditiae,
Bina gaudet corona gloriae.

Ad Magnificat.

A. Scandit doctor, civis coelestium,
Orbis decor, lux, dux fidelium,
Norma, limes, lex morum omnium,
Vas virtutum, ad vitae bravium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt doctoris coelici
Thomae festa solemnia,
Devotione supplici
Laudes promat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Doctor Thomas, repletus gratia,
Praemonstratus sacris oraculis,
Mundi, carnis, hostisque vitia
Fugat, exemplar datus saeculis.
2. Mentis innocentia
Flosque puritatis
Exstiterunt praevia
Luci veritatis.
3. Ope doctoris coelici
Tota gaudet ecclesia,
Fulget ordo Dominici
Peculiari gloria.

Responsoria.

1. Sancti viri verbum propheticum
Praemonstratum mundo mirificum,
Sanctum Thomam, doctorem coelicum,
Sectaturum patrem Dominicum.
V. Nam vir sanctus hunc matri gravidae
Ducem prompsit doctrinae lucidae.
2. Christi pia tactus dulcedine
Mundum linquens probatur turbine,
Pugil fortis raptus de ordine
Vicit prorsus pulsa libidine,
V. Orat pressa cruce mirifica,
Renes cingit manus angelica.
3. O anima sanctissima,
Qua contemplante dulciter
Corpus linquebat infima
Stans sursum mirabiliter.
V. Nullo prorsus fultus subsidio
Levabatur in raptus gaudio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O munus Dei gratiae
Vincens quodvis miraculum,
Pestiferae superbiae
Nunquam persensit stimulum.
2. Prece curat socium
Febrem patientem
Et in ora vestium
Sanguinem fundentem.
3. Stella candens emicat
Stuporem dans insolitum,
Qui instantem indicat
Beati Thomae transitum.

Responsoria.

1. De excelsis fons sapientiae
Sancto Thomae infudit copiam
Tamquam flumen clarae scientiae,
Qui susceptam refundit gratiam,
Dum fluentis summae peritiae
Rigat totam sanctam ecclesiam.
V. Stilus brevis, grata fecundia,
Celsa, clara, firma sententia.
2. Felix doctor, cujus solatio
Angelorum servit attentio,
Petrus, Paulus favent obsequio,
Dei mater mulcet alloquio;
V. Elevatus a terra cernitur,
Crucifixus ei colloquitur.
3. Sidus missum Thomas de superis
Novo signo divini muneris
Hunc coelestem demonstrant ceteris
Verbo, vita, doctrina, literis.
V. Quam excelsus, quem coeli praedicant,
Quam praeclarus, quem stellae indicant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Instante vitae termino
Vidit regna coelestia
Et revelante Domino
Novit parata praemia.
2. Seminavit hic largiter
Doctor virtuosus,
Metit illic feliciter
Victor gloriosus.
3. Sidus de nube trahitur,
De foeno flos eligitur,
Adeps de carne tollitur,
Dum Thomas coelo redditur.

Responsoria.

1. Scholas Thomae Paulus ingreditur,
Sacra simul fantur mysteria,
Digne tandem per raptum trahitur
Vir coelestis ad vitae praemia.
V. Clamor fratris trinus emittitur:
Doctor noster a nobis tollitur.

2. Beati Thomae gloria
Divo fulsit miraculo,
Dum odoris fraglantia
Mira fluxit de tumulo,
Qui nitens pudicitia
Vixit absque piaculo.
V. Hic speciali gratia
Lustrato mentis oculo
Celso novit mysteria
Coeli doctus oraculo.

3. Sertum gestans cum torque duplici,
Caput gemmis ornatum cernitur
Et monili, fulgoris coelici
Lux emissa mundo diffunditur,
Augustinus fratri sic loquitur:
V. Thomas mihi par est in gloria,
Virginali praestans munditia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Quo Thomas, doctor inclitus,
Fit civis coeli curiae
Bina corona praeditus.

2. Aurum sub terra tegitur
Et lucerna sub modio,
Sed virtus Dei cernitur
Miraculorum radio.

3. Alma mater ecclesia,
Christi fundata sanguine,
Sceptra conscendit grandia
Novi doctoris lumine.

4. Pressus vi daemonii
Cito liberatur,
Raptu mersus fluvii
Vitae restauratur.

5. Tumor gulae pellitur,
Leprosus sanatur,
Caeco lumen redditur,
Claudo gressus datur.

Ad Benedictus.

A. Viror carnis flore munditiae,
Vigor vitae fructu justitiae,
Splendor verbi dono scientiae
Te decorant stantem in acie,
Te coronant in statu gloria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Militantis doctor ecclesiae,
Virginali florens munditia,
Triumphantis optata curiae,
Sancte Thoma, largire gaudia.

Per Octavam.

Ad Benedictus.

A. Collaudetur Christus, rex gloriae,
Qui per Thomam, lumen ecclesiae,
Mundum replet doctrina gratiae.

Ad Magnificat.

A. O Thoma, laus et gloria
Praedicatorum ordinis,
Nos transfer ad coelestia,
Professor sacri numinis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec. 14. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. C. — Brev. ms. O. Praed. saec. 14. Cod. Olomucens. I VIII 4. add. saec. 15. D. — Brev. ms. Praedicatt. Vindobonens. s. sign. saec. 15. E. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. F.

In 1. Vesp. ad Magn. A, 1 sq. Scandit Thomas ductor coelestium, Orbis doctor A. — In 1. Noct. **A** 2, 4 luce veritatis ABC. — **R** 1, 4 Sectatorem B; spectaturum C. — **R** 1, 6 Ducem promisit AC; permissit B. — In 2. Noct. **A** 1, 4 praesensit AC; sensit B. — **R** 1, 8 Cella clara A. — **R** 2, 6 ei alloquitur AB. — In 3. Noct. **R** 2, 2 Divino fulsit AB. — **R** 3, 5 fehlt

A; Augustinus hujus fratri B. — Ad Ben. **A**, 1 Victor carnis A; vigor carnis B. — Zugehörige Hymnen: In Vesp.: Exsultet mentis jubilo; ad Matut.: Thomas insignis genere; in Laud.: Lauda mater ecclesia.

85. In translatione s. Thomae Aquinatis.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O quam felix mater Italia
Novi solis enixa radium,
O quam dives effecta Gallia
Solis hujus adepta pallium,
O Tolosa, festa magnalia
Tibi reddunt perenne gaudium.

Ad Magnificat.

A. Nova tibi, mater ecclesia,
Geminatur causa laetitiae,
Cujus olim laeta praeludia
Destinasti supernae curiae,
Nunc per orbem clara prodigia
Dignum promunt coelestis gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laetetur plebs fidelium
Exsultans novo jubilo,
Thomas ad patris gremium
Relicto redit tumulo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam dudum lux abscondita
Fulget expansis radiis,
Et gemma terrae condita
Effertur cum prodigiis.
2. Corpus, quod diu jacuit
In Terracinae loculo,
Mirandis signis claruit
Post in Tolosa patulo.
3. Occurrunt sacro corpori
Clerus et turbae populi,
Congaudent tanto muneri
Cuncti grandes et parvuli.

Responsoria.

1. Ecce novus fons hortorum
Diu terrae conditus
Fit augmentum fluviorum
Rigans orbem coelitus,
Hic est Thomas, lux doctorum,
Instructus divinitus:
V. Hic est portus Hebraeorum,
Imber clausus hic coelorum
Sub Elia redditus.
2. Gaudet sacra religio,
Quae spoliata caruit
Prius thesauro proprio,
Dum doctoris, quem aluit
Et perfecit in studio,
Nuper ossa rehabuit
V. Restituta de primo tumulo
Et recepta cum cordis jubilo.
3. Corpus datur in festo corporis
Christi, cujus grande mysterium
Reseravit occultum caeteris
Et dictavit scribens officium
Dono doctor divini muneris;
V. Nam per Urbanum
opus indicitur,
Et per Urbanum
ordini redditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelum hunc glorificat
Christo jam fruentem,
Quem terra mirificat
Signis affluentem.
2. Matri vitae jam ereptum
Vivum reddit filium
Et inter hostes protectum
Tutum servat devium.
3. De vini dipendio
Juvat invocantem,
Damnatum suspendis
Salvat implorantem.

Responsoria.

1. Corpus sacrum dum terrae tollitur,
Fratris mentem propulsat dubium,
Sed mox ei verum asseritur
Per doctoris patens alloquium;
Nam hoc corpus, quod vobis redditur,
Vestri, inquit, est Thomae proprium.

V. Doctor adstans fratrem alloquitur
Et oranti res certa panditur.

2. Languens praesul in aegro corpore
Mox auditis laetis exsequiis
Votum promit ex imo pectore,
Adfuturum sacris solemniis
Spe constanti de sancti munere;

V. Hic salutis potitus gaudiis
Se commendat ejus praesidiis.

3. Puritatis vas decorum
Nihil sordis patitur,
Praesul clarus fama morum
Sanctum ferens labitur
Mersus luto, indecorum
Nil inde relinquitur,

V. Sacris tamen vestibus
Manibus ac pedibus
Totus coeno figitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Servat ab incursibus
Virum cum jumentis,
Liberat a febribus
Vitam morientis.

2. Morbum, famem, proelium
Miles impetravit
Thomae per auxilium
Vovens ut optavit

3. Redivivum reddit equum
Hero supplicanti,
Quemque surdum, caecum, mutum
Curat virtus sancti.

Responsoria.

1. Laboranti sub mole carceris
Ac petenti Thomae subsidia
Adest, sponsor divini muneris
Doctor ferens grata subsidia,
Miseratus horrendi sceleris,

V. Hunc subvectum in vestis fimbria
Longo tractu portans itineris
Coram domo deponit propria.

2. O doctoris mira potentia,
Quae in vitam mutat interitum
Corporisque sancta praesentia
Ab obsessa depellit spiritum,

V. Vitae spectans utrimque exitum
Implorata sancti clementia
Statim sensit salutis reditum.

3. Joseph duplex doctorem gloria
Signis velut praesignat vatibus
Mulieris acta victoria,
Ossa sacra legata fratribus
Tolosaeque delata partibus;

V. Sume felix, grata Ocania,
Destinata tibi encaenia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sacrum corpus noviter
Christus decoravit,
Cujus mente jugiter
Dominus regnavit.

2. Dies est laetitiae
De Thomae trophaeo,
Coelestes militiae,
Jubilate Deo.

3. Ad te de luce vigilat
Doctor Nazareus,
Qui nunc in coelis jubilat:
Deus, Deus meus.

4. Coelo doctor fruitur
Acto vitae tramite,
Qui tam digne colitur,
Deo benedicite.

5. Fulget in coelestibus
Dei claritate,
Fragrat hic virtutibus,
Dominum laudate.

Ad Benedictus.

A. De jacente virtus crescit,
De sepulto gloria,
De latente lux diescit,
De dato laetitia,
Corpus sacrum dum notescit
Mira dans prodigia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O splendor Italiae,
Nobilis propago,
Deitatis regiae
Instar et imago,
Virtutis eximiae
Culmen et indago,
Nobis spem fer veniae,
Tu morum compago.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. 15/16. A. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. B. — Brev. ms. S. Flori saec. 15. Cod. Parisiens. 1305. C. — Hymnen hiezu: Superna mater inclita (in 1. Vesp.), Jubar coelorum prodiens (ad Noct.), Aurora pulchra (ad Laud.).

86. De sancto Udalrico.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Inclita devotis
colimus solemnia votis
Patris Udalrici,
divinae legis amici,
Cujus opes nactus,
dum vox transivit in actus,
Dogmatis argentum
cumulat simplumque talentum;
Sed tulit istarum
secum lucra divitiarum,
Cum sibi tantorum
laus adscribatur bonorum,
Quot per eum nati
Christo meruere beati;
Ergo sui memores,
meritis licet inferiores,
Hujus amore precum,
Deus, annue vivere tecum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regis ut intremus
requiem, vigilando rogemus,
Qui te siderea
locat, Udalrice, cathedra.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum, vivarum
quod nutrit cursus aquarum,
Exstat Udalricus
tollens super aethera fructus.

2. Hic specula dignus
Sion arcis, prece benignus,
Qua via divinam
cavet, orbi praedicat, iram.

3. Gloria vera, salus,
susceptor tu, Deus, ejus,
Ipsum magnificando,
justificando, vocando.

4. Victima justitiae
mactans cor tollitur iste
Ad requiem Christum,
sibi qui pax est in idipsum.

5. Clamans hic orat,
Deus, ad te, rex, et adorat,
Mane sed auditur,
dum post mortem redimitur.

6. Lunae stellarum
fundator et ecclesiarum
Coelos ornavit,
quia sanctis hunc sociavit.

Responsoria.

1. Transitus ad portum,
qui vitae continet hortum,
Splendet Udalrici,
praesidis angelici;
V. Ista dies celebris
nullis turbanda tenebris.

2. Nobilibus natus
genitoribus iste beatus,
Stirpis in ornatum
crevit virtute probatum,
V. Spe redolens morum
post cunctis replacitorum.

3. Hic solido verbi
firmandus pane superni
Uberibus matris
jussu rapitur deitatis,
V. Necibus infantis
cor summa resolvat amantis.

4. Forma sacerdotum,
populum baptismate lotum
Redde creatori
placido, pater alme, nitori,
V. Sponso mundarum
ne displiceant animarum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vera loquens nullique nocens
operatur ad omnes,
Quae bona sunt, in te,
Jesu requiescit et ipse.

2. Ut petiit semper,
tenet exsultans vehementer
Vitam, quae Deus est,
praeter quam vivere mors est.

3. Corde, manu mundus
Deum sequitur sitibundus,
Cujus amor satiat
nec fastidiat satiatus.

4. Lucis ut in verae
radiis cor possit habere,
Purior accedit,
qua mors et vox sibi cedit.

5. Exsultat collis,
pinguescit germine vallis,
Hujus doctrina
dum plebs fit messis opima.

6. Palma triumphanti,
cedrus superis inhianti
Conveniunt isti
praeclaro munere Christi.

Responsoria.

1. Jam pueri flores
spirant virtutis odores,
Dum sibi nosse datur,
quia plebis dux habebatur;
V. Non minor hic Josue
praescitus cum Gedeone.

2. Omnibus acceptus
pater est hic culmen adeptus,
Ut regat Augustam
sua per documenta venustam;
V. Coelitus eligitur
praesul et instruitur.

3. Dum sacra perpetuae
celebrat mysteria vitae,
Quae pia vota paret,
super ipsum dextera daret,
V. Unde gubernatur,
quod et ejus vis operatur.

4. Haec super aegrotis
fuerat sibi gratia totis,
Pro fidei trutina
quod nemo caret medicina
V. Credulus ac credens,
ita gaudet quisque recedens.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. O pater Udalrice, tuis
miseratus adesto
Indignis famulis
multum sperantibus in te,
Ut vitam per te
mereamur habere perennem

Responsoria.

1. Civibus iste sacra
superis duce jungitur astra,
Qua videt interna
facie secreta superna;
V. Petrus adest magno
coeli comitante senatu.

2. Thesaurus operum
dives plenusque dierum
Post hoc exsilium
pater hic adiit paradisum
V. Deposita carnis
mole premente gravis.

3. Laus tibi, formator
rerum pius et dominator,
Hunc qui de portis
dignaris solvere mortis,
V. Ut te collaudet
Sion in portis, ubi gaudet.

4. Praesul sancte Dei,
precibus dignare tueri
Nos tua laudantes
praeconia teque rogantes,
Ut veniae detur
spatium nec vita negetur;
V. Obtineas miseris
quorum spes magna teneris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Christe, tibi gratum
genitrix clarissima natum
Gignit Udalricum
Dietbirgis in urbe colendum.

2. Hunc fore sacra virum
monstrant praesagia virum,
Dum puero fantur
juvenemque dona sequantur.

3. Fungitur ergo gregis
cura vigilante fidelis,
Ora malignorum
fugat a quo dira luporum.

4. Doctrina triplici
commisso vixit ovili,
Actibus et dictis
revocans incredula signis.

5. Iste vocante Deo
pater exit, ut in jubilaeo
Carnis ab obsequio
victurus liber in aevo.

Ad Benedictus.

A. Clarus in istarum
caligine vir tenebrarum,
Dum micat astrorum
non impar lumine morum,
Pascitur auctore
stillantis gaudia rore,
Donec in extremo
satietur sole supremo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vespera lucescit,
quae noctis nubila nescit,
Haec requiem praestat
postquam nil flebile restat,
Mane sed aeternum
radiat regnumque supernum:
Vespere, mane stolam
primam notat atque secundam;
Praesul Udalricus,
quibus in te speque potitus,
Nos pius indignos
illis faciat prece dignos.

Cod. Scotorum Vindob. 53 c 7 anni 1346. A. — Brev. ms. Garstense anni 1415 Cod. Lincens. *I* p. 12. B. — Brev. ms. Pollingense saec. 15. Clm. Monacens. 11902. C. — Brev. ms. SS. Udalrici et Afrae anni 1449 Clm. Monacens. 4302. D.

In 1. Vesp. Super Ps. **A** prosaisch A: O pater Udalrice tuis etc. C. — **R** prosaisch B. — Ad Magn. **A**, 13 Quae per eum B. — In 1. Noct. **R**, 4 prosaisch B. — In 2. Noct. **R**, 4 prosaisch B. — In 3. Noct. **R**, 3 prosaisch B. — Ad Laudes **A** 1, 4 Dietpurgis B; Diebirgis A; Dietpirgis C. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** prosaisch BC. Die monastische Form scheint dem

Officium ursprünglich; die gewöhnliche Form hat C, in der natürlich mehreres fortfällt, so Noct. 3 **A**, 4—6 und die **RR**: Hic solido verbi; Haec super aegrotis; Civibus iste sacra.

87. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia,
Quam tot natalitia
Virginum fecundant,
Insignes victoriae
Fragiles militiae
Faciunt jucundam.

2. Quid in istis nisi chorum
Videas castrorum,
Quae non norunt viri thorum
Hostes vitiorum.

3. In odore tuo, Christe,
Sic ad poenas currunt istae,
Ut quasi deliciis
Gaudeant suppliciis.

4. Gustaverunt et viderunt,
Quod dulcis es Domine,
Et libenter impenderunt
Se pro tuo nomine.

5. Jesu, salus humilium,
Sanctarum prece virginum
Ipsarum ad consortium
Junge nos in perpetuum.

R. O felices virgines
Hunnorum victrices,
Quibus dum ad sanguinem
Usque restitistis,
Oleo non vacuae
Nec segnes ut fatuae
Ad coelestes nuptias
Simul introistis.

V. O beatae, quae repente
Cum clamore veniente
Domino paratae.

Ad Magnificat.

A. O felix Germania,
Tam decoro germine
Virginum ornata,
Beata Colonia,
Pretioso sanguine
Martyrum dotata,
Vere juste tu laetaris,
Quae thesauro super aurum
Nobili ditaris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nova bella virginum
Dominus elegit,
Ab extremis hominum
Quas sibi collegit.

2. Pugnant sexu fragiles
Coelitus imbutae
Sed insuperabiles
Fidei virtute.

3. Beata militia,
Quae pro rege gloriae
De mundi malitia
Triumphavit hodie.

Responsoria.

1. Deonoto fuit nata
Placens Deo, cunctis grata,
Ursula regalis,
Cujus mirae speciei,
Plus mirandae fidei
Non erat aequalis;
V. Regi magno pulchra nimis
Desponsatur, cum instatur
Precibus et minis.

2. Virgo desiderium
Habens castitatis,
Meditatur et miratur
Rem quasi mysterium
Suae voluntatis,
V. Deo secum disponente,
Quod tractabat firma mente.

3. Apparatu navium
Decenter expleto
Ad salutis bravium
Omnes cursu laeto
Virgines anhelant
Nec quod votis gestiunt,
Aliis revelant.

V. Ludere se simulant,
Pelago vagantur,
Invicem se stimulant,
Pariter hortantur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non armis sed animis
Istas bellatrices
Efficit unanimis
Gratia victrices.

2. Fortiores hostibus
Feminae fuerunt,
Quae contemptis omnibus
Omnia vicerunt.

3. Unus enim spiritus
Acies coelestes
Fidei divinitus
Adunavit testes.

Responsoria.

1. Visiones Ursulae
Coelitus ostensae,
Sacramento credulae
Simul inoffensae
Agone percurso
Confidunt participes
Fieri coronae,

V. Caritate vulneratae
Mori Christo sunt paratae.

2. Oportuni temporis
Fit hora captata,
Terga findit aequoris
Juventus optata,
Datis vento ratibus
Et velis inflatis

V. Advehuntur litori,
Quo se Rhenus aequori
Serenus infundit.

3. Sanctis Romae visitatis
Repetunt Germaniam,
Ubi cunctis jam vastatis
Hunnorum insaniam
Infusam reperiunt.
Insuper Coloniam
Hostibus inclusam.

V. Mira saevit vastitas,
His in malis virginalis
Non formidat castitas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsi currit in odore
Jucunda societas,
Quam attraxit ex amore
Praegustata suavitas.

2. Ut rosae tot milia
Rutilant cruore
Et florent ut lilia
Niveo candore.

3. His coelestis paradisus
Adornata floribus
Angelorum mulcet visus,
Delectat odoribus.

Responsoria.

1. Ad locum certaminis
Ductu Rheni fluminis
Subito feruntur,
Datae porcis margaritae,
Lupis oves non invitae
Passim feriuntur.

V. Felix locus tam decora
Quem sacrarunt corpora.

2. Isti flores hodie
De terra succisi
Complantati liliis
Virent in deliciis
Florum paradisi.

V. Electus ex millibus
Inter illa pascitur
Lilia dilectus.

3. O coelestis aulae rosae,
Super solem speciosae,
Cum dilecto repausantes,
Sublevate nos laudantes
Ad aeterna gaudia.

V. Omnis homo martyrum
Sentiat auxilium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Digne gaudent homines,
Angeli laetantur,
Dum victrices virgines
Coelo coronantur.

2. Istae regi gloriae
Carae margaritae
Inventae sunt hodie
Longius quaesitae.

3. Quae dum piis mentibus
Oleum sumpserunt,
Sponso cum prudentibus
Obviam iverunt.

4. Muliebrem ad ornatum
Mundum acceperunt
Et ad verum et beatum
Regem intraverunt.

5. Istarum collegio
Coeli vernat regio,
Fulcitur ecclesia,
Paradisus fraglat,
Mundus redimitur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex gloriae,
Qui palmam victoriae
Dedisti fragilibus
Et tecum sine viribus
Vincere fecisti
Daemonis virtutem,
Quare piis precibus
Nobis supplicantibus
Tribuas salutem.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Sol novus ab insula
Surgit occidentis,
Dum virtutum Ursula
Fulget incrementis.

Ad Tertiam.

A. O quam pulchrae virginum
Casta generatio,
Quam actoris criminum
Non vicit exactio.

Ad Sextam.

A. Hae puellae regiae
Sponsae commensales,
Agni tympanistriae,
Angelis aequales.

Ad Nonam.

A. Hi sunt flores venustatis,
Quos spirantes gratiae
Ver et aestas caritatis
Produxerunt hodie.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Insignes athletae,
Quae per patientiam
Hominum potentiam
Hodie vicistis
Et comprehendistis
Bravium coronae;
Nobis subvenite
Adhuc in hujus vitae
Positis agone.

Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. A. — Brev. ms. Pragense XII C 7 saec. 14. f. monast. B. — Brev. ms. S. Crucis 18 saec. 13. add. saec. 14. f. monast. C. — Antiph. ms. Lubicense saec. 14. Cod. bibl. civ. s. sign. D. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 62. E. — Brev. ms. Voraviense 152 saec. 14. F. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. G. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1502. H.

In 1. Vesp. **A** 1 O quam pulchra virginum | Casta generatio | Quas actoris criminum | Non vicit exactio DEGH; Gaude regina coelorum | Te cum rege saeculorum | Circumdant rosae lilia | Undena demum milia | Per

saecla jubilantia. F. — **A** 2 O quam pulchra etc. F. — **A** 5 Gaudeat ecclesia etc. H. — Invit.: Adornatis cum oleo | Prudenter lampadibus | Regi sponso venienti | Occurramus. DE; Ecclesiae sponso | Laus regi virgine nato | Qui undena virginum | Coronavit milia. H. — In 1. Noct. **R** 1, 1 Deo nota fuit A; Deonotus hiefs der Legende zufolge Ursulas Vater. — In 2. Noct. **R** 3: Navigantes inde sursum | Contra Rheni tendunt cursum | Tendentes Coloniam | Moxque relinquentes | Nocte per oraculum | Coelitus edoctae | Ad eundem reversurae | Suae locum sepulturae. H. — Ad Laudes: **A.** 1—4 = **A** ad horas DH. — In 2. Vesp. ad Magn.: **A** prosaisch A. — Hymnen: Illustrat clare saeculum (Vesp.); Gaude coelestis curia (Laud.).

88. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lauda Deum, clara Colonia,
Qui te magna dotavit gloria
Dans undena virginum milia,
Quae cum Ursula, regis filia,
Tibi transmisit de Britannia,
Quarum agis digne solemnia.

Ad Magnificat.

A. Psalle gaudens, Agrippina,
Sacrosanctis virginibus
In te morte repentina
Caesis undenis milibus
Ab Hunnorum peregrina
Gente telis et ensibus;
Laureatae stola bina
Jam gaudent in coelestibus,
Nos praeservent a ruina
Suis sacratis precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Undenis millibus
In te, Colonia,
Passis virginibus
Pange praeconia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Juste coelit Colonia
Sanctarum festum virginum,
Quae sibi pro custodia
Donatae sunt per Dominum.

2. Christo canamus gloriam
Pro sanctis virginibus
Transmissis in Coloniam
Sub undenis milibus.

3. Iste coetus inclitus
Virginali gloria
Collectus est coelitus
Per undena milia.

Responsoria.

1. Stirpe clara refulgens Ursula,
Vultu pulchra, Christi discipula,
Fide pollens evasit singula
Mundi pericula;
V. Haec flos spectabilis
Fuit in moribus,
Prudens et humilis
Vacans coelestibus.

2. Rex Anglorum claraepropaginis,
Potens, ferox et magni nominis
Patrem hujus pulsavit virginis
Votis diutinis,
V. Ut haec suo jungatur filio
Solemni misso ad eum nuntio.

3. Patri suo suadet Ursula
Per data coelitus oracula,
Jussa regis compleri singula;
Jubet haec virgo voce sedula,
V. Si relicta sponsus perfidia
Perfundatur baptismi gratia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec puellarum milia
Rubent colore roseo,
Sed splendent sicut lilia
Simul candore niveo.

2. Hi sunt flores venustatis,
Quos spirantis gratiae
Ver et aestas caritatis
Produxerunt hodie.

3. Istis ornatum floribus
Summi regis palatium
Gratum fraglans odoribus
Sanctis auget solatium.

Responsoria.

1. Pater tristis spondet conjugium,
Sponsus credit in Dei filium,
Sic a cunctis fit magnum gaudium,
Virginis expletur imperium
V. Missis quidem undenis navibus
Cum totidem virginum milibus.

2. Dato trimatus spatio
Mox virgines conveniunt
Dignaeque coeli praemio
Terram suam despiciunt,
V. Coram cunctis intrantes maria
Signa ludi praetendunt varia.

3. Vento flante tunc lenius
Ad portum Tilae veniunt,
Vela vertentes crebrius
Coloniam respiciunt,
V. Mox ut causa viae peragitur,
Papa gaudens illis conjungitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsi currit in odorem
Virginum sodalitas,
Quam attraxit ex amore
Praegustata suavitas.

2. Accedunt piis mentibus
Oleum sumpserunt,
Sponso cum prudentibus
Obviam venerunt.

3. Istae regi gloriae
Carae margaritae
Conjunctae sunt hodie
Per Hunnos contritae.

Responsoria.

1. Repetentes partes Coloniae
Sub Hunnorum caeduntur rabie,
Sic gaudentes ad thronum gloriae
Coronatae conscendunt hodie;
V. Post virginum martyrium
Hostes terrentur nimium.

2. Hinc ab urbe fugatis hostibus
Et pace restituta civibus
Harum ossa sunt a fidelibus
Sepulta cum hymnis et cantibus;
V. Per quas nobis post hoc exsilium,
Jesu bone, da verum gaudium.

3. O sanctarum milia
Virginum undena,
Pro coelesti gloria
Caesa mortis poena,
Juvetis ad gaudia
Coeli nos amoena,
Quae jam cum laetitia
Possidetis plena;
V. Nam in choro virginum
Collaudatis Dominum
Agni facta cena.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Qua beatis virginibus
Datur corona gloriae
Caesis undenis milibus.

2. Digne gaudent homines,
Angeli laetantur,
Dum victrices virgines
Coelo coronatur.

3. Omnes hae Coloniae
Virgines collectae
Sunt ab Hunnis hodie
Simul interfectae.

4. Haec undena milia
Virginum necata
Sunt ad coeli gaudium
Per Christum translata.

5. Gaudent in choro virginum
Virgines beatae
Semper laudantes Dominum
Sanctis aggregatae.

Ad Benedictus.

A. Crebris Deum pulsemus precibus,
Ut nos jungat sanctis virginibus,
Quas hac die coelorum civibus
Sub undenis conjunxit milibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sancta Colonia,
Gaude Deo grata,
Per undena virginum
Milia dotata,
Quae pro Christi gloria
Sunt in te prostrata,
Pro quarum victoria
Sit nobis propitia
Deitas beata.

Brev. ms. Constantiense (bibl. publ.) 1393 saec. 15. A. — Brev. ms. Carmeli Abenspergani anni 1482 Clm. Monacens. 2502 B. — Brev. ms. Altenhohenaviense saec. 15. Clm. Monacens. 9205. C. — Antiph. ms. Dusseldorpiense D. 18 saec. 15. E. — Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. F.

In 1. Vesp. hat B folgende 5 Ant.:

1. Christi sponsae simul junctae Romam statim expetunt,
Hinc egressae Christo duce Coloniam repetunt.
2. Ipsam urbem dux Hunnorum obsidebat graviter,
Ferro, flamma, fame cuncta populans hostiliter.
3. Sicut oves lupi graves non parcentes strangulant,
Sic sic Hunni sponsas Christi occidentes jugulant.
4. Ferro caesae caenum ponunt, Recto gradu coelum petunt,
Ipsum Deum jam visurae Et cum Christo permansurae.
5. Virginibus caesis et passim dilaniatis
Gens fugit infida superum pugnante caterva.

Ad Mat. Invit.: Adsunt nunc virginum | Laeta solemnia | Laudes ad Dominum | Fundat ecclesia F. — In 1. Noct. A 1, 1 Juste colit ecclesia BF. — R 3, 1 persuadet Ursula DE. — Hymnen: In 1. Vesp.: Gaude felix Colonia F; Ad Noct.: Nocte surgentes AB; ad Laud.: Hymnum sanctis virginibus AB. — Das ganze Officium ist auf die Metren des Dominicus-Officium „Gaude felix parens Hispania" gedichtet, so dafs sein Ursprung wohl nicht mit Unrecht im Dominikaner-Kloster zu Köln gesucht werden dürfte.

89. De ss. Victore et Urso.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quanta est exsultatio
angelicis turmis,
Quam dulces in astris
resonant laudes,
Vobis martyres Christi,
Victor et Urse,
Nam nunc fruimini
visione regis,
pro quo calcata
mundi gloria
vos morti tradidistis.
Nunc petimus Domini
famulis estote benigni.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Perpetuo regi
corde jubilemus fideli,
Ante thronum cujus
jubilant nunc Victor et Ursus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Principe vesano
regnante Diocletiano
Deditus ad facinus
furit ut leo Maximianus.

2. Milia sex fratrum
Christi munimine tuti
Transierunt Alpes
Augusti signa secuti.

3. Foedera militiae
Romanis inviolata,
Jura Deo fidei
servabat turba beata.

Responsoria.

1. Ecce dies celebris,
jubilet nunc turba fidelis,
Sanguine proprio
pro Christi nomine fuso
Sacris martyribus
sociantur Victor et Ursus.

V. Personet angelicus
laudes super aethera coetus,
Plaudat et in terra
Domino devota caterva.

2. Hytarcus insano
veniens Maximiano
Imperat, inquiri
sanctos captosque teneri,
Tentos suppliciis
conatur perdere diris.

V. Praesidis imperio
feriuntur verbere diro
Carnificumque manus
sanctorum saevit in artus.

3. Vincula sanctorum
torquebant colla virorum,
Et sacra carnifices
cruciabant membra furentes,
Compatuit subito
lux ordine coelica miro.

V. Deficiunt poenae,
solvuntur vincla, catenae,
Tortor prostratus,
martyr sacer exhilaratus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Imperat Octodorum
legionem Caesar adire,
Thura cremare Jovi,
post idola vana redire.

2. Sed virtute Dei
solidati corde Thebaei,
Quod jubet insanus,
contemnunt Maximianus.

3. Delubra despiciunt,
ad coelica praemia tendunt,
Et properant hilares
ultro ad sua funera fratres.

Responsoria.

1. Sit tibi, Christe, decus,
sit honor, laus, gloria, virtus,
Praesidio cujus
confusus est hostis iniquus.
Hytarcus victus,
victores Victor et Ursus.

V. Turba frequens populi
cernens magnalia Christi,
Vocibus altisonis
Deo dat cantica laudis.

2. Impius ut vidit
sanctos bis clarificatos
Auxilio Christi,
meditatur pectore tristi,
Ut ferat gladiis,
quibus urens cesserat ignis,

V. Utque videt gentem
sua delubra despicientem̃
Et populum terrae
laudes tibi, Christe, referre.

3. Athletae Christi
sacra plebi dogmata dantes
Et fidei pennis
ad coelica regna volantes
Sacrilegi gladio
jugulati judicis ambo,

V. Astra petunt caesi
feliciter ense Thebaei,
Christus eis roseas
dat in aetheris arce coronas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O felix tellus,
venerabilis atque beâta,
Sanguine sanctorum
semel et bis terque rigata.

2. Bis decimas sancti
dant ad fera jussa tyranni,
Post pariter cuncti
sunt mortis munere functi.
3. Milia sanctorum
sexcenti sexque fuerunt,
Qui pariter Domini
pro nomine procubuerunt.

Responsoria.

1. Summe Deus, tibi laus,
tibi gloria, summa potestas,
Muneribus cujus
vicerunt Victor et Ursus
Carnificum diras
per rorem sanguinis iras.
V. Castro Solodoro
sub Caesare Maximiano
Sancti sunt isti
passi pro nomine Christi.
2. Hierusalem sancti
baptismate purificati,
Catholicae fidei
post rore consolidati,
Solodoro tandem
pro Christi nomine passi
Caesaris incursus
exsultant Victor et Ursus.
V. Nos fidei pennae
tollant super astra, Gebennae
Misit Solodorum
quibus inclita membra piorum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Pretiosa mors sanctorum
Ante regem saeculorum,
Ad sepulchrum fulget quorum
Claritas miraculorum.
2. Caecis visus, claudis gressus,
mutis sermo redditur,
Aegris salus et auditus
surdis restituitur.
3. Resupinus hic malignus,
dum jurare nititur,
Cereoque manus haerens
rursus sibi redditur.
4. Exit aure dirus hostis
ex obsesso corpore
In deformi transformatus
reptilis effigie.
5. Laudet Deum candidatus
martyrum exercitus,
Laudet coelum, terra, mare,
laudet omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. Martyribus sanctis
Victori demus et Urso
Annua, Christicolae,
praeconia ore venusto,
Coelica qui meritis
acquirant gaudia nobis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Insignes martyres Christi,
Victor et Ursus,
Servorum vota vestrorum
Suscipite, quaesumus,
Et in conspectu
aeterni regis offerre
Petimus, ut nobis
sit propitius. Alleluja.

Brev. ms. Gebennense saec. 15. Cod. Parisiens. 1318. — In 2. Noct. **A** 2, 4 contemnant. — **R** 1, 5 victus ergänzt. — **R** 1, 10 Deo ergänzt. — In 3. Noct. **R** 2 u. 3 prosaisch; **R** 2 aus der zweiten Vesper an diese Stelle gerückt.

90. De sancta Verena.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Hodie cum gloria
Celebret ecclesia
Veneremur omnes plene
Sanctae virginis Verenae
Inclita solemnia.

2. Haec cum esset parvula,
In aetate primula
Habitum fert spiritalem
Vitam fovens virginalem,
In virtutis formula.

3. Mundi fastum respuit,
Virgo Deum coluit
Et ad Christum cor direxit,
Eum sequens, quem dilexit
Despici se maluit.

4. Fidei cum pessulo
Comitur et speculo
Spei reque caritatis,
Nectitur sic sanctitatis
Triplici funiculo.

5. Inde liquit patriam
Et parentum gloriam,
Crucis aegide protecta
Cum Mauritio profecta
Venit in Italiam.

R. Haec est virgo vere prudens,
Obviare sponso studens
Lampadibus ornatis.
Quam suscepit Christus ludens,
Huic cum sanctis regnum cudens
Aeternae claritatis.

V. Suavitatem fert odoris
Ut vitis fructifera,
Pii dant exempla moris
Suae manus opera.

Ad Magnificat.

Magnum nomen Domini,
Qui Verenae virgini
Magna fecit, ut videmus,
Pariter magnificemus.
Exaltavit humilem,
Locans venerabilem
Super solium potentum,
Ut sit ipsa munimentum
Omnibus humilibus
Et se venerantibus
Praestet interventum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venientes adorare
Regem magnum Dominum,
Qui Verenam delicate
Choro junxit virginum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirabili omine
Subjecisti, Domine,
Omnia huic puellae,
Ut tuo pro suo velle
Gaudeat in nomine.

2. Coeli Dei gloriam
Atque sapientiam
In aeternum enarrabunt,
Cum Verena collaudabunt
Divinam clementiam.

3. Innocens haec manibus
Prorsus sine fraudibus
Residens in Dei loco
Sponsa plaudit dulci joco
Cum sanctis virginibus.

Responsoria.

1. Virgo Verena sapiens
Mediolanum veniens
Cum Thebaea legione
Sine intermissione
Fuit Deo serviens.

V. Pietatis operibus
Pro totis suis viribus
Vinctis in carceribus
Subvenit in artibus.

2. Sub modio ne lateat
Jubar sed mundo luceat,
Suam Deus hanc ancillam
Ad nos misit, ut per illam
Nobis coelum pateat.

V. Solodorum ingreditur,
Lapsis fides conceditur,
Sua prece tunditur
Mors et spes refunditur.

3. Dispergitur in terminis
Terrae mox fama virginis
Et ad ipsam confluxerunt
Infirmati, qui senserunt
Opem medicaminis.

V. Multitudo languentium,
Caecorum et debilium
Ad hanc venit gentium
Sanari quaerentium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Audi, regis filia,
Pia laudum munia,
Aurem tuam huc inclina
Et nos clemens per divina
Protegas auxilia.

2. Virtus et refugium,
Noster Deus, omnium,
Per Verenam nos exaudi.
Quae vacando tuae laudi
Vitae carpsit bravium.

3. Montis sancti summitas,
Id est Dei civitas,
Dat Verenae fundamenta,
Ut ad laudum incrementa
Salvet gentes subditas.

Responsoria.

1. Sanctitatis impatiens
In hanc est daemon saeviens,
Quo suadente carceratur,
Quam Mauritius solatur
Dulciter afficiens.

V. Correptus saevis febribus
Tyrannus flexis genibus
Solutam humilibus
Illam placat precibus.

2. Collectis hinc virginibus
Ex regionis finibus
Deum laudat jejunando
Et vigiliis vacando
Cum orationibus.

V. Dum panis victus solitus
Exhaustus fuit penitus,
Farris pastus positus
Est ad fores coelitus.

3. Ne peccatoris oleo
Impinguaretur, ideo
Dignitates haec humana
Atque laudes sprevit vanas
Corpore virgineo.

V. A Solodoro igitur
Discedens proficiscitur,
Ubi Rhenus labitur,
Zurciacam graditur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In coelorum atriis
Haec oblatis hostiis
Datrix elemosynarum
Collocatur, hinc terrarum
Orbis plaudat gaudiis.

2. Exsultabunt hodie
Piae Judae filiae,
Nam Verenae lux est orta,
Per quam nobis patet porta
Jam coelestis curiae.

3. Omnes terrae termini
Salutare Domini
Novo cantico collaudent.
Jubilantes en congaudent
Sancti sanctae virgini.

Responsoria.

1. Intenta salutifero
Voto cuidam presbytero
Zurciacae ministravit,
Quem fidelis haec dotavit
Obsequio prospero.

V. Nam sacrum exercitium
In fructum transit nimium,
Deus se timentium
Velle facit omnium.

2. Dum recreare properat
Egenos, ut consueverat,
Accusatur virgo pia,
Sed per signa pandit via,
Ad quid haec accelerat.

V. Conversis in substantias
Elemosynis alias
Virgo Deo gratias
Retulit eximias.

3. Post plurima miracula
Cubans in sua cellula
Per Mariam visitatur
Et dehinc exanimatur
Sancta Dei famula;

V. Quae hodie cum gloria
Gaudet in coeli patria,
Nobis hac memoria
Praestet patrocinia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In coeli celsitudine
Cum magna fortitudine
Deus potens rex regnavit,
Qui Verenam sublimavit
Dierum longitudine.

2. In hymnis confitemini
Deo, populus Domini,
Cui Verena jubilavit,
Pandit Deus, quam amavit,
Coeli portas virgini.

3. Deserta sua patria
In terra satis invia
Virgo Deo vigilavit
Et in laudem excitavit
Sua semper labia.

4. Justorum et humilium
Animae Dei filium
Benedicant collaudando
Et Verenam venerando
Coetus psallat omnium.

5. In suo rege filiae
Sion exsultent hodie,
Qui mansuetam exaltavit
Et eandem adunavit
Sanctorum ecclesiae.

Ad Benedictus.

A. Jus jurandum, quod juravit
Nostris Deus patribus,
Argumento comprobavit
Solvens nos ab hostibus,
Cum Verenam delegavit
Hujus terrae finibus,
Per quam nos illuminavit
Fidei dogmatibus
Atque viam praeparavit
Pacis nostris pedibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, nostra dulcis mater,
O Verena, petimus,
Fac, pellatur Satan ater,
Hostis callidissimus,
Per quem heu ter et quater
In peccata ruimus,
Da, ut nos coelestis pater
Salvet benignissimus.

Antiph. ms. S. Galli 472 saec. 13/14. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 8 ipsa ergänzt. — In 1. Noct. A 3, 4 Sponso plaudit ergänzt. — In 3. Noct. A 1, 1 atriis ergänzt.

91. De s. Vincentio Ferrerio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Diem novae laudis et gloriae
Laetum ducat coetus fidelium,
Quo sublime decus Hesperiae
Gratulante turba coelestium
A principe supremae curiae
Binae sumpsit coronae praemium.

Ad Magnificat.

A. Qui prophetico fretus lumine
Mira de mundi fine docuit,
In occiduo terrae cardine
Ut sol Vincentius occubuit
Et septus angelorum agmine
Lucidas coeli sedes tenuit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Veneremur Christi vultum,
Quem Vincentius
Praedicavit judicem
Esse venturum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Attentam matrem reddidit
Latrans in ventre catulus,
Ut quaereret, quem edidit,
Qualis esset infantulus?

2. Vincentii sublimitas
Quae sit futuro tempore,
Matris monstrat agilitas
Roburque datum corpori.

3. Religionem inclitam
Postquam subiit Dominici
Virtutem sibi praestitam
Laude monstrat multiplici.

Responsoria.

1. Summus parens ac rector gentium
In vespere labentis saeculi
Novum vatem misit Vincentium,
Christiani magistrum populi;
Refert instare Dei judicium
Quod spectabunt cunctorum oculi.

V. Timete Deum, clamat saepius,
Venit hora judicii ejus.

2. In urbe nobili Valentiae
Generosis ortus natalibus
Sincerae puer innocentiae
Ingenuis praepollet moribus,
Naturae pariter et gratiae
Opimis affluens muneribus;

V. Sub toga regulari candida
Vita coepit florere splendida.

3. Christi viam secutus arduam
A terrenis procul illecebris
Veritatem reddit conspicuam
Profugatis errorum tenebris,
Oram illuminat occiduam
Toto factus in orbe celebris;

V. Cujus doctrina sole gratior,
Sermo erat flammis ardentior.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Imitans exercitia
Ducis ejus mirifici
Purgavit mundi vitia
Dono verbi salvifici.

2. Bellavit cum victoria
Vincens mundana gaudia,
Hinc summa coeli curia
Eum cepit cum gloria

3. Emittebat uberrimas
Saepe plorando lacrimas
Christi mortem considerans
Ejusque corpus consecrans.

Responsoria.

1. Nocte sacris incumbens litteris
Contemplatur virgili studio,
Mane pulchri ad instar sideris
Mirae lucet doctrinae radio,
Morbos omnes vesperi generis
Salutari pellens remedio.

V. Nullam praeterit horam temporis,
Quo non recti quid agat operis.

2. Verba perennis vitae proferens
Animos inflammat adstantium,
Pectoribus humanis inserens
Amorem donorum coelestium,
De virtutibus alta disserens
Fraenare docet omne vitium;

V. Illum avida turma sequitur,
Dum de ore divinia loquitur.

3. Quatuor vecta rotis agitur
Mirabilis quadriga Domini,
Vincentius cum Christo jungitur
Trino praedicatorum cardini,
Quorum virtute fides regitur,
Divino sit pia laus nomini,

V. Ducunt hi rhedam evangelii
Velut equi fortes et varii.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laude digna Valentia
Ipsum mortalem edidit,
Sed felix hunc Britannia
Regno coelorum reddidit.

2. Honores omnes renuit
Pro Christi sacro nomine,
Mentem constantem tenuit
Sacro rigatus flamine.

3. In Christum semper retulit,
Quidquid fecit, dum viveret,
Se a erremo abstulit,
Ut coelum tandem scanderet.

Responsoria.

1. Res agitur digna spectaculo,
Ab ignotis quando vectoribus
Allatos panes tradit populo
Degenti secum in nemoribus;
Qui saepe stupet hausto poculo
Non consumptis vini liquoribus;

V. Tunc exsultant virorum milia,
Dum intuentur viri magnalia.

2. Vincentium, doctorem inclitum,
Cum decore semper et gloria,
Sanctitate illustri praeditum,
Veneratur omnis Hesperia.
Cujus celsum monstratur meritum
In tumuli sacra memoria.

V. Hinc mirifica signa prodeunt,
Nam ad vitam defuncti redeunt.

3. Praedicator, o doctor maxime,
Quem angelorum cum ordinibus
Triumphante felices animae
Prosequuntur jucundis laudibus,
Te laureae coronant plurimae
Sublimem in regnis coelestibus.

V. Tu Christi potens gratia,
Nos tuis fove precibus,
Quem ascripsit ecclesia
Nuper sanctorum coetibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Festiva vox psallentium
Collaudet regem gloriae,
Qui cum sanctis Vincentium
Glorificavit hodie.

2. Erat vir evangelicus
Christi praeco, cum praedicat,
Dux illius Dominicus
In terris ipsum visitat.

3. Candens virgo divinitus
Hostem pellit ab obsessis,
Cunctis vivens humanitus
Salutem reddit oppressis.

4. Infantulus laceratur
Mox matris per excidium
Vitae alter restauratur,
Quem clausit praecipitium.

5. Tunc sub patenti specie
Angelorum exercitus,
Odor, portentum gratiae
Convenit hora transitus.

Ad Benedictus.

A. Cujus vitae sincera puritas
Virginali candore nituit,
Salutaris doctrinae veritas
Praedicando ubique claruit,
Illi summa geminam bonitas
Pro meritis coronam tribuit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriose pater o Vincenti,
Cui arcem polorum scandenti
Cum honore obvius ingenti
Plaudens venit chorus angelorum,
Canentes te duc laude frequenti
Ad amoena regna beatorum.

Per Octavam.

Ad Benedictus.

A. Pervigil Christi nuntius
Vocans ad lucis opera,
Ad fruenda Vincentius
Nos ducat vitae munera.

Ad Magnificat.

A. Adsit nobis propitius
In hujus vitae vespere
Ad Christum nos Vincentius
Tuto ferens itinere.

Brev. ms. Praedicatt. Vindobonens. s. sign. saec. 15. A. — Brev. ms. Praedicatt. saec. 15 Cod. Constantiens. 1393. B. — Brev. ms. Altenhohenaviense saec. 15. Clm. Monacens. 9205. C. — Brev. ms. Praedicatt. saec. 15. Clm. Monacens. 23158 D. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. E. — In 1. Vesp. super Ps. **A**, 6 Hinc sumpsit E: — Binae fehlt A. — Nur eine Nokturn B. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Imitatus E gegen den Vers. — **R** 1, 5 Hesperae gentis E; vesperae gentis A. — In 3. Noct. **R** 3, 1 Praedicator o Vincenti doctor maxime E. — In Laud. **A** 4, 1 laceratus E. — **A** 4, 3 Vitae cum eo E. — Ad Bened. **A**, 1 vitae fehlt ABE. — Hymnen: Mente jucunda jubilent (in Vesp.), Lumen in terris (ad Noct.), Magne Vincenti (in Laud.).

92. De sancto Virgilio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Beati Virgilii
festa celebremus,
Toto corde filii
patrem collaudemus.

2. Hic est pastor populi
et gregis amator,
Hic regis perpetui
prudens dispensator.

3. Hic ara et hostia,
sacerdos et templum,
Factus Dei gratia
omnis boni exemplum.

4. Gustavit et vidit,
quod dulcis es, Domine.
Et virtutes multas fecit
hic in tuo nomine.

5. Digne gaudent homines,
angelus laetatur,
Dum beatus pontifex
coelo coronatur.

Ad Magnificat.

A. O felix Juvavia,
Quam dulci praesentia,
Quam suavi memoria
Tanti patris ornaris!
Vere juste tu laetaris,
Quae thesauro super aurum
Nobili ditaris.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vigilemus coram Deo
in saeculorum saecula,
Qui beato Virgilio
contulit coelestia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lux sole serenior
in terris apparuit,
Dum virtutum incrementis
vir beatus claruit.

2. Praedicavit et implevit
Domini praeceptum,
Germinavit mox et crevit
In virum perfectum.

3. Oculos et manus gemens
in coelum levavit,
Jungi Christo cupiens,
quem semper amavit.

Responsoria.

1. Ut sub honore Dei
procedant festa dici,
Dignaque laus detur.
qua Christus honorificetur,
Nostri vita chori
de toto consonet ori,

V. Nescia finiri,
cui fax nova cepit oriri.

2. Jam superis junctus,
jam prae consortibus unctus
Migrat translatus
de culmine pontificatus
Ad superos cives
factus de paupere dives,
V. De gremio matris
translatus ad atria patris.

3. Doctoris officio
Functus in principio
Moribus honestis,
Post haec apostolicis
Decoratus infulis
Modo regni titulis
Fruitur coelestis;
V. Qui a pueritia
Justus vicit vitia
Sola pudicitia,
Multiplex est testis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Virgili, vita tua
norma disciplinae,
Et mors tua portus mortis,
porta quoque vitae.

2. Multos Deo congregavit
suo bono odore,
Ideo eum coronavit
gloria et honore.

3. Sponsam sibi assignatam
caste custodivit
Et pecuniam collatam
cum lucro remisit.

Responsoria.

1. Hic vir magnificus,
humilis, pius atque pudicus,
Quo duce Martha Liae,
Rachel est sociata Mariae:
Martha laborando
fuit atque Maria vacando,
V. Ne premat ecclesiam
regnum, ne Martha Mariam.

2. Mellifluo flore
qui blasma vincit odore,
Alternando chori
succensi cordis amore
Concentu memori
digno modulentur honore;
V. Gratia dat rorem
flori, dat Hibernia florem.

3. Splendida stella poli,
pater inclite, spernere noli
Nos tibi devotos
et ab omni crimine lotos
Tecum sorte pari
fac nos super astra levari;
V. Maxime pastorum,
spes, portus et aura tuorum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O vere candens lilium,
confessor praeclare,
Tu cleri praesidium,
jubar salutare.

2. Felix locus, in quo tale
servatur depositum,
Sed est tuum, Jesu bone,
pro nobis est creditum.

3. Omnes ad vas gratiae
devote accedite,
Languidos adducite,
sanatos reducite.

Responsoria.

1. Luciferi splendens
radius super aethera tendens,
Quem colit iste chorus
voce, prece, laude sonorus,
Spes et honor cleri,
tu nos dignare tueri;
V. Gloria pontificum,
pastor bone, sidus amicum.

2. O decus ecclesiae,
natis, pater, auxiliare,
Quo gaudent hodie
sidera, terra, mare;

Natum mater, nata
parentem, sponsa maritum
Gaudet in aeterna
nobilitate suum.

V. Quo sibi flore dato
rediviva viret prius arens
Patre, viro, nato
filia, sponsa, parens.

3. O sidus lucidissimum
Aulae coelestis,
O vere aurora diescens
Tenebris meritorum
Signorumque radiis
Laetificans civitatem
Illuminans carcerem
Fuga de nostris cordibus
Tenebras vitiorum
Virtutum splendoribus.

V. O stella matutina,
Eo ceteris clarior,
Quo diei vicinior.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Floruit ecclesia
Fructumque post florem
Tulit in Hibernia,
Coelum dedit rorem;
Tu vero, Juvavia,
Fructus hujus gratia
Indue decorem.

2. Gaude coeli militia,
Nam pastor ecclesiae
De mundi malitia
Triumphavit hodie.

3. Beatus Virgilius
Vi amoris vulneratus,
Intra regis cellaria
Introductus hodie
Cum jubilo est inebriatus.

4. Jam ministrantem filium,
Jam propinantem spiritum,
Jam cernis patrem luminum,
O gemma pontificum.

5. Tuis laudibus instantem
Clementer respice plebem,
In conspectu Dei, sancte
Virgili, memento nostri.

Ad Benedictus.

A. Lugent orbati
sublato de patre nati,
Congaudendo tamen
solvunt jubili modulamen,
Lugent ablatum,
gaudent supra astra locatum.

Ad Magnificat.

A. Pia mater in hac die
Laetetur ecclesia,
Sonent laudem melodiae
Cordis et laetitia;
Pastor noster hinc transivit,
Sed cum Christo semper vivit;
Omnis terra jucundetur,
Psallat clerus, plebs laetetur;
Miserere miserorum,
Pie pater, et tuorum
Esto memor memorum.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. sem. Brizinens. s. sign. Manches dem Reim-Officium auf den hl. Petrus von Tarantaise entlehnt.

93. In Translatione s. Virgilii.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Pangens chorus dulce melos
Voce, voto pulset coelos,
Praeveniat in laudibus
Festa tanti confessoris
Turba juncta psallentibus
Concentu cordis et oris.

Ad Magnificat.

A. Firmamentum ecclesiae
Lucem reducens gratiae
Detecto novo sidere
Mane junxit cum vespere,
Dum jam nostro in tempore
Levato terris pulvere
Ut spiritum in aethere

Venerantes Virgilium
Magnificemus Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudibus instantes
cuncti Domino resonemus,
Pervigiles stantes
cum Virgilio vigilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus decursus aquarum
In vite palmes plantatus
Fructum vitae gratiarum
Dono dedit irrigatus.

2. Super montem constitutus
Viam docuit salutis
Praesul, arte mentis tutus,
Spem vitae dans et virtutis.

3. Circumdantis populi
Milia non timuit,
Sed futuri saeculi
Fide gentes imbuit.

Responsoria.

1. Finibus Hiberniae
Progenitus vir beatus
Partibus Bavariae
Praesul est a Deo datus,
Ambae gaudent viro bono
Mater nato, plebs patrono;
V. Rectos decet collaudatio,
In terra benedicetur
Rectorum generatio.

2. Pastor gregi mox praelatus
Vir sublimis, non elatus,
In Dei prodesse templo
Verbo studet et exemplo,
V. Onus curae rite pensans
Utiliter meam dispensans.

3. Vere felicem exsulem
Misit Juvavum Hibernia,
Feliciorem praesulem
Quem excepit Carinthia,
Pastorem evangelicum,
Docentem verbum mysticum.
V. Ergo salutis ministrum
Laudet et vitae magistrum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudivit invocando
Se Dominus Virgilium,
Lumen fidei signando
Super filios hominum.

2. Laetentur in te, Domine,
Justi, quibus benedicis,
Quorum generas germine
Filios ex inimicis.

3. Gloria et honore
In terra et in caelis
Sub duplici decore
Praesul fulget fidelis.

Responsoria.

1. Vir virtute mira pollens
Et manus ad magna tollens
Diu perfidos jam pridem
Fidus doctor docet fidem,
V. Coaptavit incremento
Plantas rigans documento.

2. Post labores in vinea,
Post plena messe horrea
Carnis soluto debito
Non mors sed vitae transitus
Adest felici merito,
Tendit ad coelos spiritus,
V. Vita vivens gloriosa;
In conspectu Domini
Mors sanctorum pretiosa.

3. In sacris cineribus
Aeternitatis semina
Sub signorum fructibus
Dant sanctitatis germina,
Sic caro sequens spiritum
In sursum sapit reditum.
V. Hic relictae reliquiae
Sub condimento gratiae
Spirant odorem gloriae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Domino confidens
Justitiam dilexit,
Et ad praemium fidens
Meritis se provexit.

2. In benedictionibus
Supernae dulcedinis
Virgilium praevenisti,
Quem sanctis pontificibus
Fructu beatitudinis
Perpetue conjunxisti.

3. In Domino Virgilium,
Dominum in Virgilio
Laudemus, patrem, filium
Cum spiritu in gaudio.

Responsoria.

1. Dum longe lateque patet
Signis sanctus insignibus,
Nec sub nube lumen latet
Plenis diffusum facibus,
Gaudent sacris muneribus
Absentes cum praesentibus;
V. Dextera Domini
Fecit virtutem,
Nam salus homini
Datur in salutem.

2. In spem et signum gloriae
Cedit natura gratiae,
Lumen orbatis redditur,
Mortuis vitae reditus,
Contra naturam sequitur
Privationem habitus;
V. Sic gratiae potentia
Per virtutis suffragia
Innovat mirabilia.

3. O pastor alme Virgili,
Baculo defensionis
Arce lupos ab ovili.
Ut ambulemus cum bonis
In tui gregis caterva,
Mores rege, vitam serva,
V. Posce cunctis suffragium,
Pasce, juva Juvavium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Orbem firmavit
Dominus sibi sede parata
In turri David
sanctis Sion arce locata.

2. Dantes Virgilio
laudum praeconia late,
Omnis terra, Deo
cum laetitia jubilate.

3. Ad te de luce,
lux vera, Deus, vigilamus
Grex pastore duce
quem Virgilio resonamus.

4. Simplicitate supplex
laudum replicatio duplex
Votis ac ore
trino psallat sub honore.

5. Intima solvamus
Christo laudesque canamus,
Sancto completus
Gaudet in aethere coetus.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus
Plebem suam visitavit,
Cornu salutis cominus
Erigens in domo David
In lucem dando gentium
Sanctum virum Virgilium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen ecclesiae
Longe lucens saeculis,
Igne fovens gratiae
Salutem in populis,
Ad fervorem mentibus
Fer splendorem animae,
Duc in tuis gressibus
Oves, pastor optime.

Brev. ms. Voraviense 108 anni 1481 A. — Brev. ms. Graecense 863 anni 1478 B. — Brev. ms. Admontense 6 saec. 15. f. monast. C. — Cod. Palat. Vindob. 547. saec. 15. D. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 5972. E. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. F.

In 1. Vesp. Super Ps. **A** O pastor alme Virgili etc., aus dem Gregoriusofficium entlehnt. B. — Invit. 4 Virgilio jubilemus C; vigilantes F. — In 1. Noct. **R** 1, 1 E finibus Hiberniae D. — **R** 2, 2 Verbi sublimis F. — **R** 2, 6 piram dispensans F. — In 2. Noct. **A** 2: Nomen tuum, Domine | Diligentes benedicis | Factos verbi semine | Filios ex inimicis. C. — **R** 3, 2 semita F. — In 3. Noct. **R** 2, 4 vitam redditurus. F. — Hymnen: Hujus diei gloria (Vesp.) C.

94. De sancto Vito.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sancte Vite,
martyr inclite Christi,
Te quaesumus,
ut nos tuis precibus
semper gratiae Dei
commendare digneris.

R. Proponebatur bestiis
Vitus martyr cum sociis,
Sed leo mitis trepidat,
Mens humana quos laniat.

V. *Obturaverunt os leonis, exstinxerunt impetum ignis.*

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Christum salvatorem nostrum,
Qui respicit se timentes,
Potens exaltat humiles,
Qui etiam sanctum Vitum
Suscepit, puerum suum,
Faciens cum parvo magna,
Sit laus illi in saecula.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Vitus ceu palma
coelorum floret in aula
Inque domo Domini
viret ut plantatio cedri.

Ad Nunc dimittis.

A. Nutritus vitae
pastu lymphaque sophiae
Sicut pomiferum
Vitus prope flumina lignum
Crevit, ut ecclesia
sua per bona sit stabilita.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vultum Messiae
studeamus laude praeire,
Cui placuit Viti
pueritia mente senili.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic felix vere
cito coepit fructificare
Arbor ut inserta,
prope sunt ubi sana fluenta.

2. Adversus tantum
floruit vis terrea sanctum,
Gratia cui Jesu,
meus, inquit, filius es tu.

3. Ipsum quaque prece
Deus audit mirificatque
Hostia justiticiae
Dum fiat pauset et in spe.

Responsoria.

1. Ex parentibus ethnicis
Veluti rosa de rubis
Tenebrosis temporibus
Vitus ortus est Lucanus,

V. Ab aevo quidem electus,
In Christum ex utero projectus.

2. Factus Christo vas electum,
Ducem nactus et angelum,
Maturis pollet moribus,
Jejuniis et precibus

V. Ingressus sine macula
Operatur justitiam.

3. Valeriani praesidis
Post vexatus nequitiis
Manum ejus restituit,
Se persequens quae languit;
V. Non victus a malo
sed vincens in bono malum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adstitit hic mane
Domini vineta putare,
A patre mente bona
Datur hinc sibi justa corona.
2. Nomen habens mirum
levat hinc super aethera Vitum
Sicque per infantem
dignam fecit sibi laudem.
3. In Domino fisus
transmigrat in ardua Vitus,
Qua locus est sedis
et vultum cernere regis.

Responsoria.

1. Correptus a genitore
Vitus pro religione
Prudenter fidem intonat,
Gratis quam accipiebat.
V. Infantiae quippe linguam
Sapientium fecit disertam.
2. Post hanc viam per divinam
Terram vectus in aliam
Cum nutritoribus suis
Multis claret miraculis.
V. *Mirabilis Deus in sanctis suis.*
3. Trusus carceris in umbram
Meruit lucem divinam,
Quam videns caecus fit Ylas,
Sanat eum Vitus infans.
V. *Versus est dolor in caput ejus, et iniquitas in verticem illius.*

In 3. Nocturno.

1. Hic Domini montem
scandit sitiendo quietem,
Unde locavit eum,
qua non moveatur in aevum.
2. Quem praevenisti,
dulcis benedictio Christi.
Jam Vito vitam
tribuisti saepe petitam.
3. Innocens manibus
mundo quoque pectore mundus.
Te, rex virtutum,
petiit per proelia morum.

Responsoria.

1. Imperatoris filius,
A daemonio captivus,
Per sanctum Vitum puerum
Recepit sensum pristinum.
V. *Magnificavit illum Dominus in conspectu regum et in verbis suis monstra placavit.*
2. O puer electissime,
Deo gratis adamate,
Quos foves patrocinio,
Nos reddi fac paradiso.
V. *Animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.*
3. In bovem datus igneum
Rorem sensit angelicum,
Qui mox insultans Caesari
Canit hymnum Christo regi.
V. *Igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Extensum poena,
quae carperet ossa tenella,
Vitum cum sociis
dat tutum cura amantis.
2. Incumbit precibus,
dum tendit ad aethera, Vitus,
Ad quem vox Christi
sic: sint rata quaeque petisti.
3. Quas efflant animas
Vitus sociique beati,
Christe, locas coelis,
glebas, Florentia, globas.

4. O benedicte Deus,
cunctis benedicito rebus,
Praemia qui Vito
gratis reddis benedicto.

5. Coelorum Dominum
collaudet, quidquid creatum,
Et Viti meritis
jam spiritus hymniat omnis.

Ad Benedictus.

A. Gaudens ecclesia
Dominum benedic benedicta,
Missa domo David
quam vera redemtio visit,
Dum subit haec tecta
tantus puer iste propheta,
Hic, per quem noxis
sit ut ipsa remissio nostris,
In tenebris nobis
Verus oriatur Eous.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Hodie candida stola,
Mira purpura decora,
Victoriose palmatus,
Dignissime laureatus,
Deo dignus puer Vitus,
Claris meritis fulgidus,
Agni fit comes nivei
Per lilia paradisi,
Qua memor sui memorum
Sit per saecla saeculorum.

Brev. ms. Hospitalense saec. 14. Cod. S. Pauli ad Laventum memb. 111. A. — Brev. ms. Pataviense saec. 14. Cod. Palat. Vindobon. 1891. B. — Ad Complet. AA fehlen B. — In 2. Noct. **R** 3, 2 divinam lucem AB. **R** 3, 3 Hylas A. — In 3. Noct. **A** 3, 1 Intro ejus manibus A. — Ad Laudes **A** 3, 2 Ejus sociisque beatus A. — **A** 3, 4 globis A.

95. De sancto Vito.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Nos meritis Viti
verae, Deus, insere viti;
Palmes ut est viti
junctus, sic nos prece Viti
Junge tibi, Jesu,
pascens nos corporis esu.

R. Vite, testis veritatis,
Adsis, pelle caecitatis
Tenebras a fidelibus,
Nostris malis compedimur,
Alienis irretimur,
Ab his nos solve precibus.

V. Nos hostis, mundus
canis terret ut furibundus.

Ad Magnificat.

. Gaude, mater ecclesia,
Accipe laeta filium,
Quem caecitatis filia
Genuit ad exitium,
Errore patre genitus
In castris Sion habitat,
Nec Caesarem est veritus,
Contra quem tibi militat.
Vite, vincens viriliter,
Sis dux et tutor jugiter,
Fac tutos aeternaliter.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Psallenti, Vite,
da clero gaudia vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vitus, vir corde
non corpore, stat sine sorde,
Actibus et verbis
obstat puer, Christe, superbis.

2. Contemnit leges,
quas dictabant modo reges
Adversus Christum,
mundum nihil aestimat istum.

3. Hic dilatatur,
cum pro Christo tribulatur,
Mundus eum pressit,
sub spe positus requiescit.

Responsoria.

1. Senectus venerabilis
Carens annorum specie,
Coram Deo spectabilis
Mentis fulget canitie.
V. Haec ornat Vitum
bene corde nec arte peritum.
2. Hic raptus est de medio
De perversorum agmine,
Ne captus hostis odio
Cordis privetur lumine.
V. Tactus est a Christo,
si mundus staret in isto.
3. Vitus, Luccanus genere,
Fidem Christi dilatavit,
Quem pater clausit carcere,
Quare Deus hunc caecavit,
V. Conspicit ille viros
secum specie fore miros.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vera refert Vitus
coelesti fonte peritus,
Aede Dei dignus,
qua pellitur ipse malignus.
2. Perfecit laudes
ex ore Deus juvenili,
Destruat ut fraudes
haeresis de pectore vili.
3. Cum sociis habitat
tecum Vitus, quia vitat,
Quae maculam pariunt
Corpus et inficiunt.

Responsoria.

1. Vitus Christo complacuit,
A fide non avertitur,
Idola vana respuit,
Ergo pater irascitur.
V. Patrem confundit,
factis sua verba retundit.
2. Erga patrem non proficit,
Ut baptismo abluatur,
Angelus Vitum allicit,
Ut abinde gradiatur.
V. Vult custos esse
bonus huic est ergo necesse.
3. Imperatoris filius
Vexatur a daemonio,
Vocetur Vitus citius,
Daemonis est responsio;
V. Non erit hic sanus,
ni venerit ipse Lucanus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christe Jesu, serva
Vitum, quia verba proterva
Sprevit, speravit
in te, quem semper amavit.
2. In montem scandit,
sociis coelestia pandit,
Corde, manu purus,
quem de coelis habiturus.
3. Das intellectum
Vito cognoscere rectum,
Ostendendo viam,
qua sitit ad patriam.

Responsoria.

1. Adscribit Jovis laudibus
Caesar, quod Vitus fecerat,
Obfuscare vult fraudibus,
Quod filius evaserat.
V. Artibus hoc magicis
factum fore, dicit amicis.
2. Jam blande, jam terroribus
Caesar Vitum aggreditur,
Promittens res cum fascibus,
Si idolis prosternitur;
V. Munera multa dare,
vult Vitum magnificare.
3. Post haec torquetur acriter
Vitus in membris omnibus,
Sed sustinet alacriter
Cum sociis martyribus.
V. Ex his eripitur
alias liber reperitur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In Vito regnat
pater et sapientia praegnat,
Pneumatis hunc virtus
inflammavit velut pirthus.

2. Portas intravit
Domini confessus, amavit
Quem toto corde
jubilando sibi sine sorde.

3. Mente sitit Christum,
pro quo contemnit et istum
Mundum cum flore,
carnes configit amore.

4. Flammas excussit
Ventus pueros nec adussit,
Sic jam cum dignis
Vito non obfuit ignis.

5. Cum populis reges
nequeunt Vito dare leges,
Ne Dominum laudet,
in martyrio quia gaudet.

Ad Benedictus.

A. In castris Sion excubat
Pugil contra Philistaeum,
Qui Caesarem praeoccupat,
Jam prostravit Amorraehum,
Vitus, verax testis Dei,
Sit asylum nostrae spei
Delens fraudem Chananaei.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ab angelo traduceris,
Ab aquila tu pasceris,
Tu Caesari praesentaris,
Obediunt daemonia,
Inferuntur supplicia;
Ab his tandem liberaris,
Vite, noster advocatus,
Patronus a Deo datus,
Ergo digne veneraris.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. A. — Brev. ms. Augustanum saec. 15. Clm. Monacens. 3902. B. — Brev. ms. Pollingense saec. 15. Clm. Monacens. 11902. C. — Antiph. ms. Hafniense saec. 16. Gl. kongl. S. 8. 3549. D. — Brev. Augustanum imp. Basileae 1512. E. — Ad Ben. A, 7 Dolens fraudem A. — Hymnus: Martyrum virtus simul et corona AD.

96. De sancto Wenceslao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Quo defensor ecclesiae
Post carnis exsilium
Vehitur ad solium
Militum coelestium
Signis fulgens gloriae.

2. Peremptoris poena
Horroribus plena
Prosecuta coelitus
Promit, quod dux inclitus
Coeli fruens coena
Mundi fugit gemitus.

3. Gressu redit praepeditus
Martyris suffragio,
Pellitur privatio
Visus et auditus.

4. Carcer nocte claruit
Coelesti fulgore,
Sed et terra tremuit,
Et egressus patuit
Insolito more.

5. Per trimatum hoc humatum
Corpus non corrumpitur,
Sed nec vulnus cernitur
Mire solidatum.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix Bohemia,
De duce laudabili
Attingente coelestia
In via mirabili,
Nam humilis in gloria,
Pauper in divitiis,
Mundi refutans gaudia.
Castus in deliciis
Coronatur hodie
Corona laetitiae
Carnis liber exuviis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regi caeli,
Qui servo suo fideli
Wenceslao dat hodie
Sertum coelestis gloriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jubar altae claritatis
Lato luxit lumine,
Vir perfectae caritatis,
Wenceslaus nomine.

2. Vivens ab infantia
In Christi servitio
Servatur in gratia
Fultus evangelio.

3. Dum gentiles vitat ritus
Plenus pudicitiis,
Crebras multis fert attritus
Minas contumeliis.

Responsoria.

1. Wenceslaus, dux gratiae,
Virtutum stans in acie
Decoratus victoria,
Cujus finis est gloria
In coelesti militia;
V. Vitans puerilia,
Tendens ad utilia
Mundi calcat gaudia.

2. Sacra frequentat limina
Nocte surgens media,
Callis ferens gravamina
Cruentat vestigia,
V. Vir plenus sacro flamine
De pedum suorum sanguine
Cruentat vestigia.

3. Nocte surgens agrum petit,
Cum cliente spicas metit,
Terit, molit et hostias
Coquens dat per ecclesias,
Ut agantur mysteria
Per missarum solemnia.
V. Hic de hortis uvas demit
Et in vase mundo premit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Carnem terens inedia
Procul fit a vitiis
Et sub veste regia
Utitur ciliciis.

2. Signo crucis hostis cedit
Factus duci subditus,
Cujus turba laeta redit
Defensata coelitus.

3. Spiritu prophetico
Vir sanctus florebat,
Dum verbo veridico
Multa praedicebat.

Responsoria.

1. Infantes emit gentiles
Servituti genitos
Et eos fecit heriles
Fide Christi praeditos.
V. Sacrae dat se largitati
Servos emens libertati.

2. Crucis cultor progreditur
Crucis ornatus jubare,
Qui turbis coeli cingitur
Coelesti plenus nectare;
V. Caesar stupore rapitur,
Furoris nexu solvitur
Throni gaudens compare.

3. Mors Abelis figuravit,
Quod sanctus dux triumphavit
Ictus fratris gladio,
Cujus cruor proclamavit
Scelus fratris, dum negavit
Quovis tergi studio;
V. Frater fratrem nece stravit,
Sed occisum coronavit
Christus mox in gaudio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cursu tandem consummato
Miseriarum stadii,
Christi cultu propagato
Sortem subit martyrii.

2. Ad occursum hostium
Sitiens martyrium
Fugit ad ecclesiam,
Quaerens ibi gratiam.

3. Hinc prostratus in limine
Orans exclamat ad Deum:
In manus tuas, Domine,
Commendo spiritum meum.

Responsoria.

1. Wenceslaus, dux virtutum,
Jam potitus martyrio
In pressuris constitutus
Pio fit praesidio;
V. Hoc a viro pietatis
Ut a rivo largitatis
Grata manans fluxio.

2. Christus regi Daciae
Apparens in cruce
Munus reddit gratiae
Pro tam sancto duce,
Ut quantae sit gloriae,
Notum illi patriae
Tali fiat luce;
V. Sic pro culparum maculis
Martyris memoriae
Templi fit sub titulis.

3. Castus mente, corpore,
Docens verbis, opere
Venit ad martyrium;
Quare mortis tempore,
Quod sitit sumopere,
Triplex tollit impium.
V. Melle fluens, cadens, rubens
Wenceslaus fit praeclarus.

Tropus.

Praeclaris his meritis
Serva nos a vetitis,
Christe, salus omnium,
Prece sancti ducis
Confer nobis lucis
Aeternae solatium;
Eja, pie Wenceslae,
Te laudantes post te trahe
In coeleste praemium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laude motus matutina
Nocte surgit media,
Quem mox ensis mors vicina
Vehit ad coelestia.

2. Cruor fusus effluit,
Quem ars nulla deluit,
Ut scelus non lateat,
Sed sanctus refulgeat.

3. Ex gestato pignore
Habens adminiculum,
In objecto littore
Locatur vihiculum.

4. Morbidis refugium
Pugil fit beatus
Et vinctis effugium
Praestat invocatus.

5. Laudant Dominum de caelis
Angelici spiritus
Ad tumbam viri fidelis
Descendentes coelitus.

Ad Benedictus.

A. Hic vir dives in apice
Stans religionis
Potatus est calice
Sanctae passionis;
Jam de vitae poculis
Gustat in solatio

Claris Deum oculis
Videns cum tripudio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pugil egregie,
O decus militiae,
Wenceslae, dux pie,
Qui virtute crucis Christi
Victor clarus exstitisti,
Sub signo victoriae
Militantis ecclesiae,
Audi preces hodie.

Viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Mus. Bohemici s. sign. A. — Brev. Teplense anni 1353 Cod. Pragens. VII F 23. B. — Brev. ms. Pragense VII A 12. saec. 14. D. — Brev. ms. Pragense XIII E 1 saec. 14. in monastischer Form. D. — Brev. ms. Pragense VIII B 9 saec. 15. gleichfalls monastisch E.

In 1. Vesp. ad Magn. findet sich neben der obigen gewöhnlich auch die Antiphon: Laus almae sit trinitati | Et gratiarum actio | Ejus immensae pietati | Quae in trifaria | Imo quadrifaria | Orbis partitione | Ex omnibus tribubus | Et linguis unum corpus | Conficit ecclesiae | De cujus clara filiorum genitura | Inter alios tanta matre procreatus | Excellentissima Bohemiae gentis nobilitate | processit oriundus | beatus vir Wenceslaus | quem frater male germanus | Immundus et saevus | Ut Cain Abelem | Olim effecit martyrem. — DE haben alle Psalmen sub una. — In 1. Noct. R 3, 7 Hinc de hortis B. — In 3. Noct. R 2, 8 Sic pro regiae piaculo B. — Der Tropus fehlt A. — Hierzu die Hymnen: Dies venit victoriae (Vesp. et Noct.) und Dum matutinis laudibus (Laudes).

A hat am Schlusse fol. 313 a sqq. unser Officium als Nachtrag mit folgender Bemerkung: „Incipit historia nova de sancto Wenceslao, martyre, duce Bohemorum, per Dominum Carolum, imperatorem Romanorum, regem Bohemiae, compilata.“ Der Text dieses Officiums ist aber mit Ausnahme der Lectionen ganz derselbe wie fol. 268 b. sqq., woraus folgt, dafs Karl IV. nur neue Lektionen zu dem Wenzelsofficium verfafst hat. Älter als das 14. Jahrhundert scheint das vorstehende Officium nicht zu sein; wenigstens enthält das Brev. ms. Pragense VI E 13, welches dem 13. Jahrhundert angehört, noch ein in ungebundener Rede geschriebenes Wenzelsofficium.

97. De sancto Wilhelmo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetetur mater ecclesia,
Beati Wilhelmi
Recolens solemnia,
Qui nobilis prosapia
Natus in Pictavia,
Fulget per miracula
Nobilior in Tuscia.

2. Fit de lupo agnus mitis,
De labrusca blanda vitis,
Ut columba Sunamitis
Hic sanctus in eremo.

3. Mundus florem protulit
Satis gratiosum,
Wilhelmum dum attulit
Fructum pretiosum.

4. Fraglat mundus ex odore
Wilhelmi mirifico,
Aegros sanat a languore
Ex dono deifico.

Ad Magnificat.

A. Magnificet sancti
Wilhelmi mens pia Christum,
Spiritus exsultet
suus illi, qui beat ipsum;
Et nos, Christe, tuum
facias sentire juvamen
Illius precibus,
quem non dimittis inanem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cordis, oris voce, voto
Jubilemus Domino,

Qui Guilelmum conjunxit
Sanctorum consortio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus deserit
vias peccatorum,
Legem Dei meditans
vias tenet morum,
Rectas per quas ducitur
ad regna polorum.
2. Disciplinae semitam
gaudens apprehendit
Et viam justitiae,
de qua non descendit.
3. Contemplans in spiritu
Dei caritatem,
Prudens mundi penitus
sprevit vanitatem.
4. Ex maligno fit benignus
Fugiens e saeculo,
Eremita Deo dignus
fit coeli habitaculo.
5. In hoc sancto admirandum
nomen tuum, Domine,
Factum nobis et amandum
conferens spem veniae.
6. Deus, in de confidentes
Prece sancti salva mentes,
Ut in monte Sion stemus
Teque digne collaudemus.

Responsoria.

1. Dum Wilhelmus Pictavensis
Comes vivens in immensis
Mortuus criminibus
Esset, Deo miserante
Et ad vitam suscitante
Revelatur coelitus
Abbatem sequi primitus.
V. Bernardus fatur
bina verba sed ille miratur.
2. Licet primo, ut videtur,
Ex medela vitietur,
Verbum tamen Domini
Mente captum invalescit
Vitam praebens homini;
V. Non pudet ergo parum
se verba dedisse minarum.
3. Eremita gemens quaerit,
Pro culpis, quas mente gerit,
Quorum unus in illo
A Deo praemonitus
Domat carnem inimicam
Jungens ferream loricam,
Cum lorica spiritus
V. Induit hunc denis
nexum per membra cathenis.
4. Mittitur Eugenio
Papae sic ligatus,
Ut Lazarus de tumulo
Jam resuscitatus
In cilicinis vestibus
Et discalciatus;
V. Quis non miretur
de milite quando videtur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus his justitiam
Dei operatur,
Cum caro spiritui
serviens domatur.
2. Per dolorem capitis
ferro galeati
Fit zelator capitis
spinis coronanti.
3. Hujus imitatio
Facit, ut sit portio
Dominum quaerentium
In terra viventium.
4. Umbra Christi est protectus
A coetu malignantium,
Nec a multis est illectus
Prava operantium.
5. Beatus, quem elegisti,
Domine, et assumpsisti
Ad laetandum in atriis
Tuis cum coelicolis.

6. Bonum justo et jucundum
confiteri Domino,
Qui plantatus est et erit
in coelorum atrio,
Ubi semper audietur
laus et jubilatio.

Responsoria.

1. Pater apostolicus
sibi destinatum
Mittit Jerosolymis
quasi jam renatum,
Patriarcha suscipit
jussis secundatum.
V. Hunc stupet ornatum
mira virtute beatum.

2. Ad Lucensem civitatem
post novem annorum
Spatium dum remeat,
lumen oculorum
Perdit, ne astutiis
et fraude malorum
Praemium depereat
laborum suorum.
V. Cum cupit ad pugnam
cum civibus ire rogatus,
Caecatur, reddit
lumen Dominus miseratus.

3. Dum laborat conversari
totus in coelestibus
Homo Dei, Satan adest
cum multis militibus,
Suadens ei quasi pater
reditum cum fratribus,
Quem tandem fracta cella
sauciat verberibus.
V. Virgo Dei genitrix
sibi virginibus sociatis
Jugiter medetur
oleo caesum pietatis.

4. Anxius pro loco pacis
voce lapsa coelitus,
Jubetur subire montem,
qui dicitur Petricius,
Minus habitabilis
visus est hominibus.
V. Innocuos potius
serpentes atque venenum
Reptilium patitur,
quam pectus crimine plenum.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Sapientiae beatus
verae hic innititur,
Per quem carni dominatus
spiritus erigitur,
Pane vitae est cibatus,
quo in coelo vivitur.

Responsoria.

1. Arma poenitentiae,
lorica et cilicium,
Panis artus, brevis aqua,
continuum jejunium,
Quies ligni vel telluris,
amor solitudinum,
Sancti hujus vitae sanctae
certum sunt indicium.
V. Continueque preces
labor et meditatio sancta
Sunt miranda magis,
quam sint miracula facta.

2. Mira Deus facit orbi,
Cum vix ullum genus morbi
Per hunc non repellitur,
Angelorum vox sonora
Cum luce nimis decora
Intempestae noctis hora
Ad ejus tumbam cernitur.
V. Lampadis ascensae
viduae non deficit ignis,
Quo demonstretur
res haec non ficta malignis.

3. Spiritu prophetico
socio dat socium
Mortis in agone
Sacramenta suscipit
vultu placito
Oculis ac manibus
inhians ad bravium
Angelicae corone.

V. Daemone temptatus
tumulum petit, unde levatus
Secura mente
praestat Satane fugiente.

4. Spe patroni gaudeamus,
Qui deserti exsulamus
Egentes solatio,
Non est, unde metuamus;
Licet praeditum sciamus
Coelesti palatio,
Tamen ut sit memor nostri.
Cogit illum amor Christi
Dissimilem Aegyptio.

V. Unus adhaerendo
fit spiritus omnipotenti,
Scit, valet et debet
nostrae succurrere menti.

Ad Laudes.

A. Exortum in tenebris
sidus matutinum,
Tua lucent opera
decus per divinum,
Deserto in invio.
duc ad statum primum.

Ad Benedictus.

A. O comes Pictaviae,
Peregrine Tusciae,
Civis coelestis curiae,
In hac valle miseriae
Dignare nos invisere
Et ductore te praevio
Gressus nostros dirige.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Perdit lumen, dum respexit
A fervore spiritus,
Sed resumit, dum calescit
Ut Paulus divinitus.

Ad Tertiam.

A. O Wilhelme, naufragantes
Respexisti laborantes
In maris periculo,
Ora, ne absorbeamur
In hoc mari sed regamur
Crucis gubernaculo.

Ad Sextam.

A. Ad pastorem properans
Meridie cubantem,
Prophetando roborat
ovem trepidantem
Et de dato socio
dimittit ovantem.

Ad Nonam.

A. Caecus, claudus, surdus, mutus,
multiplex infirmitas,
Daemon, carcer, maris aestus
et omnis calamitas
Declarat, quod piis prosit
viri Dei sanctitas.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Wilhelme, coeli civis
Et noster patrone,
In Sion reduceris
Spreta Babylone;
Qui pro solitudinis
Luctu et moerore
Coronatus gloria
Gaudes et honore,
Da nobis auxilium,
Ut sic gradiamur
Mundi per exsilium,
Ut Deo fruamur.

Brev. ms. Nicolai de Mengen Ord. S. Wilhelmi anni 1348. Cod. S. Pauli ad Laventum Sanblasian. memb. 38. A. — Brev. ms. S. Blasii saec. 15. Cod. S. Pauli ad Laventum Hospitalens. cart. 320. B. — In 1. Noct. **A** 5, 3 Facis nobis B. — **R** 1, 1 Cum Wilhelmus B. — In 2. Noct. **A** 4, 3 Necnon a multis B. — **R** 2, 12 Lumen Deus. — In 3. Noct. **R** 3, 12 praestet A.

98. De sancto Wilhelmo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Adest dies gratiosa,
Olim malis fructuosa
Ad promerendam veniam,
Si Wilhelmi instar ducis
Redeunt in viam lucis
Per veram poenitentiam;
Quae, cum cunctis imitanda
Sit et corde amplexanda
Salvari cupientibus.
Magis tamen viris istis,
Quos exercet labor tristis
Armata sub militia
Pro vana mundi gloria.

R. Spe hac sancta gaudeamus,
Qui proscripti exsulamus
In hac valle miseriae,
Quia nulli denegatur,
Toto corde si precatur,
Spes salutis et veniae.

V. *Quia misericordia Domini super omnia opera ejus superexaltat judicium.*

Ad Magnificat.

A. Ex maligno fit benignus,
Dum fugit ex hoc saeculo,
Eremita Deo dignus,
Consecratur in atrio,
Diro ferro dum ad carnem
Accinctus clam diriguit,
Spiritum vivificantem.
Mentem sanctam induit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Corde, ore, voce, voto
jubilemus Domino,
Qui Wilhelmum sociavit
confessorum collegio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus deseruit
Viam peccatorum,
Dum in lege Dei
Meditans pensavit
Praemia sanctorum.

2. Disciplinae semitam
gaudens apprehendit
Et viam justitiae,
a qua non descendit.

3. Vocem suam elevans
ad Dominum clamavit,
Dum poenitens in tugurio
Deum pium placavit.

Responsoria.

1. Quia exstat juge bellum
Continuumque duellum
Inter carnem et spiritum,
Fit interdum, ut vincatur,
Misereque prosternatur
A foeda carne anima,

V. Et praesertim dum deserit
Hominem ac dimiserit
Gratia sancti spiritus.

2. Est praedulcis desolatis
Graviterque contristatis
Fidi amici praesentia,
Qui non secus fert amare
Quam is ipse, qui portare
Constringitur, se laedentia.

V. Hinc confugit praesul pius
Ad Bernhardum sanctum prius
Sibi notum familiariter.

3. Haec est lex peccati dira,
Si non statim justa ira
Ab anima expellitur,
Ut mox sua mole premat
Et in pejus malum trahat,
Dum libido incenditur.

V. *Si impius in profundum malorum devenerit, contemnet.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Electum sibi Dominus
sanctum mirificavit,
Dum ex lupo agniculum
dignanter consecravit.

2. Intendit rex omnipotens
voci orationis,
Wilhelmus dum offert lacrimas
devotae compunctionis.

3. Admirabile nomen Domini
cuncti collaudemus,
Dum consensisse vitiis
lacrimis videmus.

Responsoria.

1. Convincitur hoc spectaculo,
Quid possit gratia Christi,
Dum aperto miraculo
Fit impius filius Dei;

V. Cedit ergo natura
Dum Deus exercet sua jura.

2. Flavit auster et fugavit
Aquilonem, quando lavit
Cor Wilhelmi poenitentis
Imber sancti spiritus,
Liquefecit et refecit
Resolutum in lamentis
Verbum missum coelitus.

V. *Fluminis impetus civitatem Dei laetificat.*

3. Jam vir Dei totus ardens
Igne divini amoris,
Ut membra, quae extenderat
Servire iniquitati
Ad iniquitatem,
Deinceps compelleret,
Servire justitiae
In sanctificationem,
Tot jam in se invenit
Holocausta,
Quot ante praegustaverat
Carnis oblectamenta.

V. *Sicque numerum criminum ad numerum referebat virtutum difficillimarum.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus hic justitiam
Dei operabatur,
Qua aeternam laetitiam
In coelo merebatur.

2. Posuisti in ejus capite
Coronam pretiosam,
Quia tulit hic galeam
Ut Christus coronam spinosam.

3. Merito nunc accipit
Aeternam benedictionem,
Quia dira excepit
Vulnera ob scelerum remissionem.

Responsoria.

1. Arma poenitentiae,
Flagella et cilicium,
Panis durus, brevis aqua,
Continuum jejunium,
Stratum lignum sive tellus
Et amor solitudinum

V. Viri hujus sanctae vitae
Certissimum praebent indicium.

2. Dum laborat conversari
Animoque commorari
Vir sanctus in coelestibus,
Pergit Satan adversari
Et a coeptis perturbare
Cum suis commilitonibus,
Suadens ei expedire
Ad salutem, si redire
Voluisset ad statum pristinum.

V. Sic sanctis infestus
solet esse ubique molestus.

3. Mira Deus facit orbi
Cum vix ullum genus morbi
Per hunc non repellitur,
Angelorum vox sonora
Harmonia sub decora
Cum a multis percipitur,
Sed et luminis coelestis
Jubar splendens velut testis
Sanctitatis ad tumbam cernitur.

V. *Catervatim ruunt populi cernere cupientes, quae per eum Deus facit mirabilia.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Exortum est in tenebris
Lumen maximum, Wilhelmi
Mentem dum penetrat jubar
Illud divinum, quod flere
Illum docuit errata
Veteris vitae
Ac spem promisit veniae
Si poeniteret rite.

2. Ubi culpa abundavit
Animamque vulneravit
Telo nocentis malitiae,
Gratia sibi post collata
Vi divina operata
Piavit virus saevitiae.

3. Durum certe erat nimis
Educato in opimis
Mundi hujus deliciis,
Diro ferro cruciari
Et ad carnem vulnerari
Pro exstirpandis vitiis.

4. Sed dum pensat toto corde,
Quod haec pro tegenda sorde
Suffert, solatur laboribus.

5. Cogitavit ergo, quid fecit
Quotque graves culpas jecit
In animae suae excidium;
Factus judex sui dirus
Ad purgandum taetrum virus
Hoc tulit ultra supplicium.

Ad Benedictus.

A. O princeps Aquitaniae,
Comes illustris Pictaviae,
Nunc coeli civis inclite,
Dignare nos invisere
Degentes in valle miseriae,
Ut te ductore praevio
Ducamur ad thronum gloriae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Caecus, surdus, claudus, mutus
Ac multiplex infirmitas,
Daemon, caro, maris aestus,
Hominum frequens calamitas
Monstrat, quod sancti hujus
Multis prosit benignitas.

Brev. Lubicense imp. s. l. et a. — In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 7 Spiritum dum. — In 1. Noct. **A** 2, 3 Et sanctam viam. — Ad Laud. **A** 5, 5 Purgandum taetrum.

99. De s. Wilhelmo Bituricensi.

In 1. Vesperis.

R. O Wilhelme, pastor bone,
Pie pater et patrone,
Constans, verax in sermone.
Sub tua protectione
Confugimus,
Per te salvari petimus
Sancta intercessione.

V. Nos ergo, qui confidimus
In tua virtute,
Humiliter deposcimus,
Intercedas pro omnium
Errantium salute.

Prosa.

Protectorem sentiamus
Te gregis dominici,
Nos qui tuam imploramus
Opem corde simplici;
Fac, ut apud Dominum,
Qui vult vitam hominum,
Excuset oratio,
Quod accusat actio;
Servos serva supplicantes,
Ut in fide sint constantes
Sancta intercessione.

Ad Magnificat.

A. Magnum et mirabilem.
Parvum ineffabilem,
Excelsum et humilem
Magnificare decuit
Christum, qui formam induit
Factus homo servilem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoretur et laudetur
Verbum patris factum caro,
Militique suo caro
Triumphanti laus debetur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus irrigatus
Aquis sapientiae
Ab impiis consiliis
Abstinuit
Nec sedere voluit
In sede pestilentiae.
2. Constitutus praedicator
Praeceptorum Domini,
Verbi Dei seminator
Offert totum se devotum
Sancto Christi nomini.
3. Tu susceptor exsultantis,
Gloria tu militis,
Jesu Christe, sanctus iste
Meretur se exaltantis
Membrum esse capitis.

Responsoria.

1. Exsultemus celebrantes,
Celebremus exsultantes
Sancti natalitia
Sacerdotis,
Postulemus supplicantes,
Ut quiete temporum
Et salute corporum
Concessis,
Ejus prece praevia
Praestet pater luminum
Veniam peccaminum
Gravi moli criminum
Oppressis.

V. Dies ista celebris,
Dies digna gaudio,
Qua purgemur tenebris
Et ab omni vitio.

2. Felix ortu Gallia
Gaude tanti praesulis,
Qui exortus claruit
Illustri prosapia,
Cujus famae gloria
Claris longe titulis
Enituit,
Quod satis innotuit
Ipsum declarantibus
Sequentibus
Signis et miraculis.

V. Gloriosi militis
Precibus et meritis,
Precamur, nos adjuvari,
Culpas graves relaxari.

3. Dum adhuc puerulus
Esset Christi miles,
Non egit ut parvulus
Actus pueriles,
Corde senex sed puer corpore
Sacra sacro condebat pectore
Dominica praecepta,
Mente sedula,
Aure bibula
Attentius percepta.

V. Sacris litteris imbutus,
Novum hominem indutus
Mundum despexit impollutus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Innocens vir iste Christum
Orat flexis genibus,
Exaudivit Christus istum
Suis favens precibus.
2. Verba sancti percipit
Clamorem intelligens,
Quem rex regum diligens
Regno suo recipit.
3. Sanctum Christus coronavit
Honore cum gloria
Et eundem collocavit
In coelesti patria.

Responsoria.

1. Praeclarus genere,
Clarior moribus,
Relictis omnibus
Pro Christo paupere,
Nolens succedere
Paternis opibus,
Amplis honoribus
Et dignitatibus
Mundanis, cedere
Non fuit veritus,
Quamvis non territus
Honorum onere.

V. Caducis non figitur
Rebus mentis oculus,
Nudus nudum sequitur
Magistrum discipulus.

2. Se non tantum auditorem
Verbi Dei sed factorem
Wilhelmus exhibuit,
Transgredi qui potuit
Se nunquam constituit
Sanctae legis transgressorem,
Eremum dum coluit,
Imitari studuit
Sanctum Christi praecursorem.

V. Elongavit fugiens
Ut in solitudine
Maneret
Serviens
Et monachali
Districto sub ordine
Lateret.

3. Abjecto fastu saeculi
Insudat ejus operi,
Quem mundi solum oculi
Merentur intueri;
Deum placat atque vacat
Jugis ejus oratio,
Preces fundens se recondit,
Se recondens fletus fundit,
Sic orationem condit
Fletibus devotio.

V. Rigat ora lacrimis
Uberrimis
Orans in cubiculo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Habitabit in tabernaculo
Sancto Dei migrans a sacculo
Vir egressus carnis ergastulo.

2. Voluntate labiorum
Non fraudasti, quem creasti
Tuum, Christe, militem,
Qui tuorum mandatorum
Non excessit limitem.

3. Replet pacis filium
Dei benedictio
Assecutum bravium
Currens in stadio,
Nam Deum quaerentium
Haec est generatio.

Responsoria.

1. Vir invictus et afflictus
Jejuniis, vigiliis
Aliisque variis
Et jugibus
Carnis cruciatibus
Jam roborato spiritu,
Nullo vacillans ambitu,
Deo dante vocatus
Invitus
Rapitur et trahitur
Ad culmen praesulatus,

V. Neve lucerna lateat
Absconsa sub modio,
Sed in domus medio
Lumen intranti pateat.

2. Non immutat mentis statum
Pastoralis dignitas,
Quia regens cor beatum
Servatur humilitas;
Haec est enim inclita.
Hostibus indomita,
Illa sancta civitas
Supra montem posita.

V. Docens legem pastor gregem
Pascit vitae pabulo,
Contemplatur regum regem
Mundo cordis oculo.

3. Sepulto venerabili
Patre die dominica,
Tempore, quo cum humili
Devotione mystica
Reges Tharsis obtulerunt
Regi nato munera,
Ad sepulchrum convenerunt
Sancti plebs innumera,
Tamquam nova processisset
Et novum quid ostendisset
Stella fulgens altera.

V. Ad orientem prima
Stella magos perduxit,
Et ad occasum alia
Stella nobis illuxit.

Prosa.

Catervatim irruerunt
Ad sepulchrum populi
Et recepta redierunt
Sospitate singuli.
Aegros sanat et languentes,
Expellit daemonia,
Sanos reddit, quorum mentes
Evertit insania.
Ad extremas partes mundi
Lucent ejus opera,
Haec est igitur, quam misit
Nobis Deus, nec permisit
Lucis radios abscondi,
Stella fulgens altera.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat Deus deorum
Quem fortem et decorum
Et sequitur et fruitur
Lucerna confessorum.

2. Portas ejus introivit
In confessione
Sanctus, quem quaesivit
Pura cordis intentione.

3. Justi replevit animam
Caritatis pinguedine.
Perfusa luce maxima
Deum videt in lumine.

4. Hymnum Deo dicat
Coetus sacerdotum,
Regi regum reddat
Debitum et votum.

5. Coeli, terrae conditorem
Laudent ejus opera,
Sedis ejus qui pastorem
Provexit ad sidera.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex invictus,
Deus Israelis,
Verbum misit, quod promisit
Descendens de caelis,
Incarnatum, nuntiatum
Per os Gabrielis;
Per quem sursum sublimatur
Et hac die coronatur
Sacerdos fidelis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificetur Dominus,
Qui quando venit terminus
Nostrae redemptionis
Servilem formam induit,
Exsolvit, quae non rapuit,
Servos suos eripuit
De manu Pharaonis;
Qui tantum praesulem,
Nobiscum exsulem,
Sanctis adjungi voluit
Patribus et patronis.

Brev. ms. Meldense saec. 15. Cod. Parisiens. 1054. A. — Brev. ms. Meldense saec. 14. Parisiens. 1266. B. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisiens. 1295. C. — In 1. Vesp. Prosa v. 1 Protectionem A. — In 1. Noct. A 2, 3 Verbi fehlt A. — A 3, 1 exaltantis A. — Hymnen: Ad Vesp.: Ad honorem salvatoris; ad Noct.: Amplexatur adolescens; ad Laud.: O grex felix tanto regi.

100. De sancto Willibaldo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Solemnizate, pueri,
Supremi regis incliti
Hoc festo, quo coelestibus
Conjunctus est Willibaldus.

2. Christi misericordia
Hujus patris praecordia
Confirmavit caritate
Os implendo veritate.

3. Sic vere vir laudabilis,
Quem regens a cunabulis
Pro voto dedit Dominus
Profectum in virtutibus.

4. Inter turbas mansuetorum
Praenitentem Willibaldum
Virtutum rex altissimus
Sublimavit honoribus.

5. Sion, exsulta canticis,
Te Willibaldi praesulis
Condecorat praesentia
Et relevant suffragia.

R. Patriarchae fidem gerens,
Benedictionis haeres
Ejus instituitur
Peregrinus Willibaldus,
Cum a Deo plebis magnus
Sacerdos eligitur.

V. Sicut carnis Abram
sic verbi semine magnam
Gentem progenuit Deo.

Ad Magnificat.

A. Exsultet coeli curia,
Mundi fatiscat furia,
Cum Willibaldi spiritus
Laetatur coeli sedibus;
Nos igitur antistitis
Praeclari freti meritis
Votis, voce subsequamur
Ut salutem nanciscamur.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Astra vocante Deo
subiit praesul Willibaldus,
Coelitus hortati
jubilando venite beati,
Reddere vota Deo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anglorum praedicabilis
Gens fidei pro meritis,
De qua duxit prosapiam
Willibaldus clarissimam.

2. Stirpe regali editus
Parentum haeres unicus,
A lacte dum suspenditur,
Mox febribus corripitur.

3. Quem mortis in articulo
Postquam voverunt Domino
Parentes, salus redditur,
Et languor omnis pellitur.

Responsoria.

1. Praesul Christi Willibaldus
A cunabulis ut agnus
Tenens innocentiam,
Puer indolis praeclarae
Solum studuit amare
Dei sapientiam.

V. Christi pauper opes
patrias mundumque relinquens.

2. Juvenis cum esset factus
Et sub veste Christi nactus
Esset dona plurima
Spiritalium virtutum,
Exulare duxit tutum
Pro coelesti patria.

V. Quod labor iste ratus
foret utilis, inde beatus.

3. Pandit ergo patri talem
Vir sincerus voluntatem
Et hortatur plurimum,
Ut secum proficiscatur
Nec subire vereatur
Laborem dispositum;
V. Dat pater assensum
Domino spirante benignum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Parentes voti memores
Haeredis non retraxit spes,
Transacto jam quinquennio
Reddebant natum Domino.

2. Pater Egiwaldus illum
Ut suscepit commendatum
Waltheim in monasterio
Reconsignavit Domino.

3. Puer autem mitissimus
Instabat totis viribus
Quotidie proficere
Et artiora petere.

Responsoria.

1. Willibaldus, Dei servus,
Christo suspirans ut cervus,
Dum ad aquas properat,
Affectabat exsulare,
Tum per terras, tum per mare,
Juxta quod elegerat,
V. Calle pedum celeri
repetens vestigia Christi.

2. Secum igitur assumptis
Et divinitus adjunctis
Suo patre pariter
Et germano suo fratre,
Wunibaldo, intrant mare
Liburnis alacriter,
V. Mox asseclarum
coetu comitante piorum.
R. Tandem maria sulcantes
Prospereque navigantes
Maris portum applicant,
Ubi caput orbis Romam
Suae mortis per coronam
Apostoli decorant,
V. Comparibus votis
se committendo patronis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virtutum spiritalium
Rex Willibaldum puerum
Pro Christo factum pauperem
Suum fecit docibilem.

2. In quo tradente flamine
Prophetae soliloquia
Mirae intelligentiae
Exuberavit gratia.

3. Futurus namque pontifex
A Deo sic instructus est,
Ut vas electum coelitus
Christi prodesset plebibus.

Responsoria.

1. Willibaldus, vir insignis,
Aemulando arctioris
Vitae sanctimoniam,
Navi sibi delegata
Nutu Dei ut optata
Venit Jerosolymam,
V. Christi carne sua
complectens stigmata sacra.

2. Romam venientem sanctum
Consecravit Willibaldum
Sanctus Bonifatius,
Archipraesul Maguntinus,
Ut esset vir Deo dignus
In Eystett episcopus.
V. Pontifices sacri
sancto sensere vocati.

3. In mundanis prolongatum
Willibaldus incolatum
Consummavit hodie,
Et commendans corpus terrae,
Deo spiritum, aeternae
Est adjunctus gloriae,
V. Cernens in patulo
de numine credita trino.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Defuncti patris ossibus
Humatis fratres amplius
Tristitiae solatium
Interpellebant Dominum.
2. Subtractam sibi gratiam
Visus statim ubi sensit,
Tobiae patientiam
Willibaldus exhibuit.
3. Post duos menses igitur
Beato visus redditur,
Cujus panduntur merita
Probata patientia.
4. Hunc papa dum Gregorius
Assiduis profectibus
Invigilare cerneret,
Suasit, quo plus proficeret.
5. Transmisit Dei famulum
Ad sanctum Bonifatium,
Obedire solummodo
Tanti patris consilio.

Ad Benedictus.

A. Beatus Bonifatius
Venientem ad se sanctum
Confessorem Willibaldum
Benigne susceptum primo
Presbyterum ordinavit
Deinde coepiscopis
Aggregatis episcopum
Dignissime consecravit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Willibalde pater,
coelestia qui meruisti
Gaudia, supplicibus
fer opem de munere Christi,
Ut te laudantes
salvemur ab omine tristi
Sedeque deposcas
nos tecum perpete sisti.

Brev. ms. Ratisbonense saec. 15. Clm. Monacens. 26732. A. — Brev. ms. Aspacense saec. 14. Clm. Monacens. 3205 add. saec. 15. B. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Clm. Monacens. 8818. C. — Brev. Augustanum imp. Basileae 1512. D.

In 1. Vesp. super Ps. **A** 1—5 fehlen CD. — **R**, 5 Cum fehlt B. — **R**, 7 Sacerdos fehlt B. — Ad Magn. **A** = ad Nonam **A**. D. — In 1. Noct. **A** 3, 4 Parens B. — In 2. Noct. **A** 2, 1 Eiwaldus B. — In 3. Noct. **A** 2, 4 Exsultavit gratia B. — **R** 1, 4 Navi sibi fehlt B. — Ad Tertiam **A**. Sion exsulta etc. D. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt D; **A**, 6 ab hominibus Christi (sic) C; **A**, 7 sq. Sedemque deposcas nos tecum perpetisti C. — Ad Laudes **A** 7, 2 sqq. ausgeschnitten B. — In 1. Vesp. Hymnus: Mare fons ostium.

Inhalts-Übersicht.

1. Real-Index.

Nr.		Seite	Nr.		Seite
1.	De sanctissima Trinitate . .	19	38.	De sancta Anna	117
2.	In festo Corporis Christi . .	22	39.	De sancta Anna	119
3.	In festo Corporis Christi . .	25	40.	De s. Antonio eremita . . .	121
4.	In festo Corporis Christi . .	28	41.	De s. Antonio eremita . . .	123
5.	In festo Corporis Christi . .	30	42.	De s. Antonio Patavino . .	126
6.	De facie Salvatoris	33	43.	De sancta Apollonia	129
7.	In festo s. Lanceae	35	44.	De sancta Apollonia	132
8.	De corona spinea	37	45.	De sancto Arsacio	134
9.	De corona spinea	39	46.	De sancto Augustino	136
10.	De corona spinea	42	47.	De sancto Augustino	139
11.	De corona spinea	44	48.	De sancta Barbara	142
12.	De conceptione BMV . . .	47	49.	De sancta Barbara	145
13.	De conceptione BMV . . .	51	50.	De sancto Bartholomaeo . .	148
14.	De conceptione BMV . . .	53	51.	De s. Berchtoldo Garstensi .	150
15.	De conceptione BMV . . .	57	52.	De s. Bernhardino Senensi .	152
16.	De praesentatione BMV . .	59	53.	De sancto Bernwardo . . .	155
17.	De praesentatione BMV . .	61	54.	De sancta Clara	157
18.	De praesentatione BMV . .	64	55.	De ss. Cyrillo et Methodio .	160
19.	De praesentatione BMV . .	67	56.	De sancta Dorothea	163
20.	De desponsatione BMV . . .	70	57.	De sancto Emmerico	166
21.	Historia de Domina in sabbato	72	58.	De sancta Erentrude	168
22.	In divisione apostolorum . .	74	59.	De sancta Euphemia	171
23.	In festo trium regum . . .	77	60.	In festo duorum Ewaldorum	173
24.	De 24 senioribus	80	61.	De sancto Francisco	175
25.	In festo sororum BMV . . .	83	62.	De sancto Gabriele	179
26.	De sancto Achatio	86	63.	De sancta Gertrude	181
27.	De sancto Achatio	88	64.	De sancto Gregorio	184
28.	De sancto Achatio	91	65.	De sancto Gregorio	186
29.	De sancto Achatio	94	66.	De sancta Helena	188
30.	De sancto Achatio	97	67.	De sancta Hemma	190
31.	De sancto Adalberto	99	68.	De sancto Hidulpho	192
32.	De s. Alberto Carmelita . .	102	69.	De sancto Longino	194
33.	De s. Ambrosio Cardurcensi	104	70.	De sancta Ludmilla	196
34.	De sancta Anna	106	71.	De sancto Magno	199
35.	De sancta Anna	110	72.	De sancto Magno	201
36.	De sancta Anna	112	73.	De sancto Maximiliano . . .	203
37.	De sancta Anna	115	74.	De sancto Procopio	206

Nr.		Seite
75.	De sancto Rocho	209
76.	De sancto Ruperto	211
77.	De sancto Servatio	214
78.	De sancto Severo	216
79.	De sancto Sigismundo	219
80.	De sancto Simperto	220
81.	De sancto Stanislao	223
82.	De sancto Swiberto	226
83.	De sancto Theodgaro	228
84.	De s. Thoma Aquinate	230
85.	In translatione s. Thomae	233
86.	De sancto Udalrico	235
87.	De sancta Ursula	238
88.	De sancta Ursula	241
89.	De ss. Victore et Urso	243
90.	De sancta Verena	245
91.	De s. Vincentio Ferrerio	248
92.	De sancto Virgilio	251
93.	In translatione s. Virgilii	253
94.	De sancto Vito	256
95.	De sancto Vito	258
96.	De sancto Wenceslao	260
97.	De sancto Wilhelmo	263
98.	De sancto Wilhelmo	267
99.	De s. Wilhelmo Bituricensi	269
100.	De sancto Willibaldo	273

2. Verbal-Index.

	Seite
Ab aeterno ordinata	57
Adest desponsatio	70
Adest dies gratiosa	267
Adest dies laetitiae	40
Adest dies laetitiae	132
Adest dies laetitiae	260
Adest nova solemnitas	39
Ad nova festa Dei	150
Alma mater ecclesia	194
Alma promat ecclesia	53
Alto parentum sanguine	214
Ambrosi pie confessor	104
Annae sanctae celebremus	110
Antoni cultor eremi	123
Ave gemma virtuosa	163
Ave nubes empyrea	67
Ave prudens medice	209
Ave rex dulcissime	37
Beati Virgilii	251
Benedic regem cunctorum	99
Bernwardus pontifex	155
Collaudemus in amore	190
Congregemur laetabundi	203
De patroni gloria	226
Deus ante luciferum	51
Diem novae laudis et gloriae	248
Dies adest celebris	223
Dulci cantu noster chorus	129
Ecce dies gloriosa	83
Ecce jubar matutinum	196
Eja praesul alme Dei	220
Euge felix Euphemia	171
Felix Anna cella munditiae	119
Felix cibus felix cibans	28
Felix Thomas doctor ecclesiae	230
Franciscus vir catholicus	175
Gaudeat ecclesia	126
Gaudeat ecclesia	219
Gaudeat ecclesia	238
Gaude felix ecclesia	22
Gaude felix parens ecclesia	30
Gaude felix progenies	112
Gloriosa pii patris	192
Gloriosa recolitur	86
Gloriosa sanctissimi	184
Gaude mater ecclesia	47
Gaudet plebs Christianorum	160
Gratuletur omnis mundus	136
Gratuletur plebs fidelis	80
Hodie cum gloria	245
Hymnum cum grandiloquia	134
Jam sanctae Clarae claritas	157
Jam protervorum capita	179
Jesum lauda ecclesia	25
Inclita devotis	235
Inclita Gertrudis	181
In hymnis fidelium	201
Jubiletur orbis gyrus	142
Jucundare plebs Danorum	228
Laetare Bohemia	206
Laetare felix hodie	94
Laetare Pannonia	166
Laetetur ecclesia	91
Laetetur mater ecclesia	263
Lauda Deum clara Colonia	241
Lauda felix mater et filia	186
Lauda mater ecclesia	64
Laudibus exsultent	33

	Seite		Seite
Lignum verum dominicum . . .	188	Rex perennis gloriae	148
Magorum praesentia	77	Salvatoris gratiam	216
Nos meritis Viti	258	Salve Deo praeamanda	59
Novum sidus jubare	106	Sancte pater Augustine	159
O Alberte norma munditiae . .	102	Sancte Vite martyr inclite . . .	256
O amica pudica	145	Sanctos Dei et electos	173
O quam felix mater Italia . . .	233	Sedenti super solium	19
O quanta est exsultatio	213	Solemnizate pueri	273
O rex regum Domine	97	Stella Maria maris	72
O Wilhelme pastor bone	269	Sub vexillo militantes	88
Pangens chorus dulce melos . .	253	Surge sponsa ecclesia	35
Paulum quaerens eremita . . .	121	Terra pontus astra mundus . .	115
Praedico te Magnum	199	Torrentem sapientiae	152
Praesul Rudberte	211	Vexillo regis gloriae	44
Pueri cum senibus	61	Virginei flores	168
Quasi stella matutina	117	Viri vere portendentes	74

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI

VI.

UDALRICUS WESSOFONTANUS.

Ulrich Stöcklins von Rottach

Reimgebete und Leselieder

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

UDALRICUS WESSOFONTANUS.

Ulrich Stöcklins von Rottach

Abts zu Wessobrunn

1438—1443

Reimgebete und Leselieder

mit Ausschlufs der Psalterien

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

Einleitung.

Die Lieder des Ulrich Stöcklin von Rottach, welche dieser Band mit Ausschlufs seiner siebzehn Psalterien umfafst, treten uns nirgends unter dem Namen ihres Verfassers, ja nicht einmal als eine geordnete Gedichtsammlung entgegen; dieselben sind vielmehr als disjecta membra in einer Reihe von Handschriften zerstreut und nur durch innere Gründe als das Werk eines Mannes nachweisbar. Diesen Nachweis zu führen, dürfte es am einfachsten sein, wenn ich den Leser denselben Weg geleite, auf welchem ich zu dem verschleierten Bilde des „Frater Quisutis" und endlich auch zu dessen Enthüllung gelangte.

Zum erstenmale stiefs ich auf Spuren unseres Dichters, als ich der Lieder des Konrad von Gaming wegen den Münchener Clm. 19824 (Tegurin. 1824) durchging. Die Handschrift ist eine reichhaltige Sammlung von Rhythmen aller Art. Fol. 270 beginnt in derselben eine Reihe von Heiligenliedern, dieselben, die Heft III dieser Analekten zu finden sind. Dieselben lassen sich unschwer als das Werk ein und desselben Dichters erkennen. Mit Ausnahme von nur vier Liedern, bei denen in drei Fällen (bei No. 10, 11 und 40) der Grund der Ausnahme deutlich zu Tage liegt, besteht jedes Lied aus fünf Strophen, die fast sämtlich (nur fünf Ausnahmen) mit dem Grufsworte Ave beginnen. Zum Überflusse hat unser Codex fol. 170 a die Bemerkung „Orationes Anselmi et prius ad Jesum oratio". An welchen Anselm wir hierbei nach Absicht des Schreibers zu denken haben, verrät fol. 281 b, wo es heifst: „Praedictas orationes composuit Anselmus episcopus." Nun lehrt aber der Augenschein, dafs der Verfasser dieser kurzen, formvollendeten Lieder ein Nachahmer Konrads von Gaming war (dafs er kein Vorläufer, wird sich weiter unten von selbst ergeben); es war somit klar,

dafs ich es nicht mit dem berühmten Abt von Le Bec und Erzbischof von Canterbury, sondern mit einem Pseudo-Anselm zu thun hatte.

Dieser Pseudo-Anselm hatte das Gute, in seinen Liedern, so wenige deren waren, doch solche Auffälligkeiten des Stiles zu zeigen, dafs es möglich wurde, einen Schritt vorwärts zu kommen. Gleich zu Anfang fällt der wiederholte Gebrauch von „Jebusaeus" als eines Synonymums von Satan auf (1, 5; 3, 4), ebenso der Gebrauch des Adjektivs „jubilaeus" im Sinne von jubilans (17, 2; 19, 3; 23, 1; 26, 2); auffallend ist es auch, dafs so häufig, wenn die Hülfe Gottes oder eines Heiligen erfleht werden soll, ein Zusatz wie cito, ocius, velox, sine mora sich findet (5, 2; 10, 9; 12, 1; 15, 3; 17, 3). Diese Eigentümlichkeiten liefsen mich Pseudo-Anselm als den Verfasser nicht nur dieser Heiligenlieder, sondern auch von einer Reihe anderer Rhythmen derselben Handschrift erkennen, in denen dieselben Wendungen nur noch in viel reicherem Mafse vorkommen, so der Abcdarien fol. 41 a sqq., der Alphabeta fol. 59 b sqq., der Rosarien fol. 71 a sqq. und 233 a sqq. Dafs ich mich keiner Täuschung hingebe, sondern auf richtiger Fährte sei, lehrte mich No. 27 Strophe 12:

Miris resplenduit Christus prodigiis,
Vita laudabili, doctrinis variis,
Quibus consuluit nostris miseriis,
Ut scripsi breviter octo rosariis[1]).

Der Autor der Alphabeta (fol. 41 sqq.) und der Rosarien (fol. 233 a) war also ein und dieselbe Person, und zwar kein anderer als Pseudo-Anselm. Mit dem weiteren Materiale, das dadurch zur Vergleichung herangezogen werden konnte, vermehrten sich auch die stilistischen Merkmale, an denen Pseudo-Anselm aus Tausenden mühelos herauszukennen ist. Ich stelle hier einige dieser Merkmale aus den Liedern nur dieses Bändchens

[1]) Noch einmal findet sich ein solcher Hinweis auf andere Lieder in den Gedichten Pseudo-Anselms, nämlich 24, 175:

Tot fecit liberum me in periculis,
Quae centum scriberem vix in capitulis,
Sed pauca retuli in psalteriolis
Ejusdem dominae, quae scripsi titulis,

ein Beweis, dafs der Autor des Centinomium auch Psalterien geschrieben, insonderheit jenes, das den Namen „Tituli praeconiorum" führt.

zusammen. Ganz dieselben Eigentümlichkeiten finden sich in gleicher Fülle auch in den erwähnten Psalterien.

1. Der gedachte „Jebusaeus“ findet sich wieder 1, 19; 1, 28; 2, 18; 8, 4; 43, 1; 43, 10; 48, 6.

2. Cito, ocius u. dgl. 2, 16; 2, 21; 3, 16; 11, 3; 17, 14; 21, 3; 23, 62; 23, 63; 30, 10; 31, 4; 37, 18; 54, 22.

3. Ein unserem Autor eigentümliches Wort ist das Wort τὸ „crucium“ für Kreuz, Leiden, Foltern; es findet sich in diesem Bande 1, 9; 6, 11; 24, 56; 26, 13; 26, 21; 31, 2; 46, 6; 52, 40; 56, 6; 52, 40; 56, 16; 56. 35; 57, 9; 57, 11; 57, 12; 57, 43.

4. Der Ausdruck „laudum tituli“ oder auch „praedicata“ findet sich 17mal: 5, 24; 10, 1; 22, 49; 25, 89; 25, 122; 25, 160; 25, 180; 35, 2; 35, 8; 42, 16; 45, 19; 48, 13; 49, 1; 50, 27; 53, 18; 53, 47; 53, 50.

5. Ein Wort, das sonst in der mittelalterlichen Hymnensprache verhältnismäfsig selten ist und erst durch die Humanisten wieder in Schwung kommt, ist das Wort oda; es findet sich: 20, 18; 20, 55; 20, 56; 20, 59; 22, 1; 23, 97; 25, 55; 44, 1; 44, 12; 44, 18; 45, 1; 45, 15; 57, 7.

6. Eine interessante Eigentümlichkeit unseres Dichters ist es, häufig von seinem eigenen Gedichte zu reden (zweiundzwanzigmal in diesem Bande), ja dasselbe mit belobenden epithetis ornantibus zu versehen, als carmen nobile, praeclarum etc., z. B.

Honorificentiam
Carminis decori
Concino per latriam
Tibi, creatori. 3, 8; oder:
— — — id nobile
Carmen sic expensum
Tibi acceptabile
Sit velut incensum. 25, 167.
Hoc per carmen elegans
Ejusque tenorem
In me sis aedificans
Divinum amorem. 25, 195.

Oft auch ist von der Mühe des Dichtens (onus dictaminis 27, 14) und vom Schwitzen über der Arbeit die Rede;

Harum laudum titulis
Me, qui nunc in sudo. 3, 22,

letzteres am öftesten in den Psalterien.

7. Überaus häufig ist in den Reimgebeten Pseudo-Anselms die Fürbitte für seine Verwandten, die sonst in ähnlichen Liedern nur selten gefunden wird. Ich habe mehr als 20 Fälle gezählt in diesen 58 Nummern allein. Am liebsten bedient er sich dabei der Ausdrücke genimen und progenies, die sehr geeignet sind, einen falschen Begriff zu erwecken. Was er mit denselben bezeichnen will, enthält 3, 7:

Genimen humiliter
Meum recommendo
Tibi, genialiter
Quo carne descendo.

8. Noch häufiger ist die Fürbitte für die Verstorbenen, der man ja anderwärts auch nicht allzuoft begegnet; 30mal lesen wir Stellen wie diese:

His, quos purgatorium
Punit pro peccatis
Porrige suffragium
Tuae pietatis.

9. Eine andere Eigentümlichkeit, richtiger Unart, ist die Vorliebe des Dichters für tautologische, meist durch seu oder sive verbundene Doppelbezeichnungen desselben Gegenstandes oder Gedankens; ich zählte 42 Beispiele:

Ejus voci vel mandatis
Obaudite jugiter. 25, 28.
Demergamur in sufflamen
Stygis vel in tartara. 25, 100.
Quos premit angustia
Sive tribulamen. 25, 49.
Cor meum desipiens,
Stolidum vel stultum. 25, 166.
Domus regis coelici
Vel imperatoris. 41, 4.
Cum in te concipitur
Sive incarnatur. 51, 34.

10. Erwähnung verdient das Bestreben, seine Lieder mit griechischen Brocken zu spicken, eine Liebhaberei, die allerdings in den Psalterien noch mehr als in diesen Liedern hervortritt. Merkwürdig ist dabei, dafs eine Anzahl Worte auf on gebildet und als indeklinabel behandelt werden, z. B. theotocon

(selten theotocos oder theotoca), rhinoceron (52, 35), homousion (51, 27) u. s. f. In den Psalterien: krufion, ethicon, tetragrammaton, homotheon.

11. Eine höchst charakteristische Eigenschaft ist die Kühnheit, mit der Pseudo-Anselm sich neue Worte bildet, wo ihm solche fehlen; z. B. τὸ mumium 1, 4; essentiare 2, 14; formificare 2, 14; recidivare 17, 16; pultrix 21, 1 (expultrix Tusc. 5, 5); dulcificatrix 25, 134; putibulum 25, 141; insignimen, impedimen 25, 161; angiporta 25, 176; rues (Sturz) angelorum 57, 17; abhorriabilis 55, 50; propius, a, um 24, 160; 56, 46; honizare 50, 42 u. s. f.

Die häufigsten und interessantesten Bildungen sind die auf amen: umbramen 5, 38; sufflamen 7, 6; 23, 100; atramen 45, 23; mortificamen 24, 127; ploramen 24, 169; remoriamen 25, 60; laceramen 25, 127; celamen, auxiliamen 25, 180; induciamen 46, 7 u. s. f.[1]).

Ich will noch hinzufügen, dafs unser Dichter auch die alten Formen mis und tis nach der damals üblichen Weise verwendet; in diesen Liedern allerdings nur selten, so 18, 17:

Mis te nequit laudare parvitas,

öfters in den Psalterien:

Ave, Jesu, mis exspectatio.
Rogo, finis mis non sit subitus.
Tis amore benigne perfice.
Tis timorem infunde animae.

Nach Aufzählung all dieser Eigentümlichkeiten wird der Leser es glaublich finden, dafs es nicht gerade schwer ist, Pseudo-Anselm, wie wir ihn einstweilen noch nennen, an seiner Schreibweise zu erkennen; ihm wäre es jedenfalls schwer gewesen, irgend ein gröfseres Gedicht zu schreiben, ohne dafs es der einen oder andern dieser Besonderheiten gelungen wäre, demselben den Stempel seiner Nativität aufzudrücken.

Es erübrigt nun noch, den Weg zu beschreiben, der von

[1]) Ich füge hier noch einiges Verwandte aus den Psalterien bei: Unipersonatus, ἡ pascentia, realificare, micamen, inaugmentabilis, substantificatrix, muscela, civilitare, vatium = vaticinium, serviunculus, carius, a, um von caries; bacchinal = torcular, blastema, dyan, famulamen, eufortunium, tabificare, majoritas, jurgamen, triplicabilis, gignificum, sapientificus, confusibiliter, irretentibilis, virtutificus, triaticus, trisubstantificus, triplificus, τὸ bestium etc. etc.

Pseudo-Anselm zum „Frater Quisutis“ führt und schliefslich in dem 37sten Abte von Wessobrunn den Verfasser dieser Lieder erkennen läfst.

An der Hand der gedachten stilistischen Eigenheiten ergeben sich, wie vorerwähnt, als von demselben Autor stammend eine Reihe von 17 sog. Psalterien. Zu einem derselben mit dem Anfange „Ave virgo arbor fructifera“ bemerkt ein Orationale ms. Tegurinum anni 1467 (Clm. Monacens. 19991) „Praedictum psalterium cum duobus sequentibus (nämlich den Psalterien „Ave regis nostri pacifici“ und „Ave virgo Christi puerpera“) edidit quidam Cardinalis“. Die Angabe dürfte ihren Ursprung wohl nur dem Centinomium (No. 23 dieses Bandes) verdanken; bei diesem längeren Gedichte bemerken nämlich die meisten Handschriften, es sei ein dialogus Dei genitricis Mariae et cujusdam beatae memoriae presbyteri Cardinalis, dem eine Handschrift (leider konnte ich das betreffende Notat nicht wiederfinden) den titulus Sancti Nicolai beilegt. Den presbyter giebt freilich das Centinomium selbst an:

Ait, o presbyter, sis aurem admovens;

es giebt aber auch deutliche Fingerzeige, dafs der presbyter gerade kein Kardinal war. Schon die Erwähnung der cella am Eingang des Gedichtes

Quondam in cellula noctis excubias
Persolvens domino planxi miserias

weist auf einen Ordensmann hin; ebenso Str. 89, wo der Dichter nach der Matutin, vom Chore zurückkehrend, die Erscheinung Mariens vor seiner Zelle findet:

Resumptis igitur paulis per viribus
Atque officiis matutinalibus
Completis redii in cellam protinus
Heramque reperi stantem prae foribus.

Noch evidenter wird die Sache durch die folgenden Zeilen eines der Psalterien, die, wie gesagt, augenscheinlich denselben Verfasser haben, wie das Centinomium:

Conglobatos in hoc coenobio
Unitatis junge spiramine.

Woher denn also der presbyter Cardinalis und der titulus S. Nicolai? Aufser den bereits erwähnten, offenbar irrigen Angaben enthält nur noch der Codex b II 3 des Stifts St. Peter

in Salzburg einiges Licht. Derselbe bietet fol. 174 b einen „Prologus in sequentia tria psalteria“, der in einem Briefe besteht und also lautet:

Frater Quisutis p. C. ti. S. N. fratri N. provisori S. N. in Domino salutem.

In dandis accipiendisque muneribus ita recte officia inter eos praecipue, qui sese magnificaverint[1]) aestimantur, si liquido constabit, nec ab hoc aliud, quod liberalius[2]) offerret, inventum, nec ab illo unquam, quod jucundius benevolentia[3]) complecteret, acceptum. Haec ipse considerans transmisi tibi en alia opuscula in laudem gloriosae virginis exiguo labore tam ex Latinarum quam Graecarum opulentia literarum congesta. Perpendens enim ejus, de qua scripturus eram, apud directorem omnium bonorum Deum potentiam, nec non scriptis tuis non annuere nefas reputans, paulisper post labores quosdam saecularium negotiorum spiritu resumpto submisi me sarcinae, quam imposueras. Quo autem labore quave mora atque vigiliis haec convertere potui, facile sobrius lector agnoscit. Attamen amanti nihil difficile. Ipsa enim, cujus praeconia in his promovere conamur, et nos amat, dirigit et custodit. Videor clericis meis otianter egisse. Sed esto quod ipsis. Numquid et tibi et dilectissimis fratribus tuis atque meis? E quorum congregationis gremio, suscipiens onus officii, licet corpore segregatus videar, mente ac religionis norma teste Deo nunquam recessi. Ad tuum igitur examen haec novi operis rudimenta spectanda transmitto. Tu tantum fraterno amore nostrum provehas munus, ita et laboris mei primitias doctissimo judicio consecrabis et non majoris censebitur auctor merito quam probator. Non ergo permittas in manus prodire publicas, nisi doctae sententiae adstipulatione nitantur. Hortor quoque ut pro tua in me benevolentia supervacua reseces, hiantia suppleas, errata reprehendas, commode dicta animi tui devotione suscipias. Vale in Domino semper tu et tui et ora pro me. Amen.

Soweit die Salzburger Handschrift, in deren Texte die für das Verständnis des Folgenden wichtigen Stellen durch Sperrdruck hervorgehoben sind. Betrachten wir die Aufschrift dieses

---

[1]) magnificaverit Hs. — [2]) liberalibus Hs. — [3]) benevolam Hs.

Briefes, so sehen wir, dafs sich die erste ihrer Abkürzungen allerdings dahin auflösen läfst: Frater Quisutis, presbyter Cardinalis titulo Sancti Nicolai, und stehen damit vermutlich an der Quelle der Legende von dem Kardinal-Dichter des Centinomiums. Versichern wir uns zunächst der Anhaltspunkte, die uns dieser Brief bietet, um der Realität des Frater Quisutis (Quis? οὔτις.) näher zu kommen. Wir erfahren nämlich, dafs derselbe einem Orden angehörte, dafs er ein Amt bekleidete, welches ihn in weltliche Sorgen und Geschäfte verwickelte, dafs er aber dies Amt bekleidete nicht in dem Kloster, dem er durch seine Profefs ursprünglich angehörte, sondern in einem andern, dessen Insassen für seine diversen schriftstellerischen Arbeiten (en alia opuscula), wie es scheint, wenig Verständnis zeigten.

Bringen wir mit diesen einige weitere Umstände zusammen, welche uns in den Gedichten selbst angedeutet werden. Da erfahren wir an mehreren Stellen, dafs unser Quisutis bereits im Greisenalter stehe, und in der That, ist der gegründetste Vorwurf, den man seiner Muse machen kann, der einer greisenhaften Gesprächigkeit, ohne welche er einen Konrad von Gaming erreicht, ja vielleicht übertroffen hätte. Hierher gehören Äufserungen wie 25, 191; 41, 12; 41, 17; 45, 8; 5, 27:

— — — nunc flebile
Tempus senectutis
Nostrae fac flexibile
Ad iter virtutis.

Wir erfahren, dafs Quisutis zur Zeit des Basler Konzils schreibt,

Basileae ut docet synodus 2, 4,

und zwar nach der Dogmatisierung der unbefleckten Empfängnis Mariens durch jene Synode, also nach der 36. Sitzung vom 17. September 1439;

Ave, quam Basileacum
Declaravit concilium
Servatam ab Adamica
Culpa in vi deifica. (Psalt. „Tit. praec.“).

Der Dichter spricht häufig von der Bedrängnis der Kirche durch Schisma, wobei wir an das Baseler Papst-Schisma denken können oder an das orientalische, an dessen Beilegung seit 1438 in Florenz gearbeitet wurde:

Dirige praesides per viam regiam,
Dirue schismata, firmes ecclesiam.

Noch häufiger ist die Erwähnung von Kriegsläuften, 1, 6; 5, 12; 23, 28; 23, 88; 25, 30; 25, 45; 25, 63 u. s. w.; und zwar von Kriegen gegen auswärtige Feinde, und von inneren bürgerlichen Kriegen, d. h. nach mittelalterlicher Auffassung von Kriegen innerhalb der christlichen Völkerfamilie:

Hanc quidem deforis bella paganica
Premunt, intrinsecus molestant civica. 29, 8.

Der äufsere Feind, die Heiden, sind die Türken:

Et a nobis maledictos
Sarazenos dirime 6, 9.

Lesen wir 25, 109:

Aufer ab ecclesia
Vim obsidionis,
Quam infert malitia
Stygei praedonis,

so werden wir kaum fehlgehen, falls wir an eine Belagerung von Konstantinopel, und zwar, wenn wir das Resultat unserer Untersuchung einen Augenblick anticipieren, an die vom Jahre 1422 unter Murad II. denken, während die Kriege unter christlichen Fürsten in erster Linie auf den grofsen englisch-französischen Krieg zu deuten sein dürften. Wenn es 37, 8 heifst:

Hamum de medio tolle Satanicum,
Quo gestat capere gregem catholicum
Immittens snbdole virus haereticum
Seu per vim bellicam vulgus paganicum,

so weist das virus haereticum auf den noch nicht erloschenen Husitismus, der weniger durch die irenischen Bestrebungen des Konzils, als durch Zersetzung im Innern brach gelegt wurde.

Vergegenwärtigen wir uns nun, dafs die Fundgrube für die in Betracht kommenden Lieder fast lauter Tegernseer Handschriften sind, aus denen nur wenige Gedichte abschriftweise in fremde Büchereien übergingen (es kommen eigentlich nur die beiden Salzburger Codices b II 3 und b VII 10, späte und fehlerhafte Kopieen, in Betracht), so ist es selbstredend, dafs man sich zunächst in Tegernsee nach einem Manne umsieht, auf den sich die gedachten Züge vereinigen. Und da findet sich denn in der That eine Persönlichkeit, bei der dies in über-

raschender Weise der Fall ist. Es ist dies Ulrich Stöckl oder Stöcklin von Rottach, Profefs der Abtei Tegernsee, seit 1438 als Ulrich VI. Abt von Wessobrunn.

Leider ist das über die persönlichen Verhältnisse dieses Mannes zu ermittelnde Detail keineswegs imstande, unser Interesse zu befriedigen. War derselbe bei seinem Tode 1443 ein Greis oder doch gut bei Jahren, so mufs er in den letzten Decennien des vierzehnten Jahrhunderts geboren sein, und zwar, wie sein Beiname besagt, zu Rottach, einem Dörfchen unweit des Tegernsees im heutigen Bez.-Amt Miesbach. Der Historia Wessofontana zufolge wäre er ritterbürtigen Geschlechtes gewesen, da sie ihn virum ut genere ita virtute nobilem nennt. Dafs er noch als Mönch von Tegernsee bayerischer Abgesandter am Baseler Konzile war und nicht selten zu klösterlichen Visitationen benutzt wurde, erfahren wir aus Günthner[1]), der selbst Benediktiner von Tegernsee war, weshalb an der Richtigkeit seiner Angabe wohl kaum zu zweifeln ist. Sie ist leider das einzige, was wir von Stöcklin vor seiner Postulierung wissen. Aus dieser Angabe erklärt sich übrigens, was auch in diesen Gedichten durchschimmert, dafs Stöcklin Anhänger des Konzils und daher zeitweilig auch des Kozilspapstes Felix V. gewesen zu sein scheint[2]). Den 11. März 1438 ward Ulrich nach freiwilligem Rücktritt des Abtes Urban (oder Eoban) von Rottenstein zu der geistig und wirtschaftlich herabgekommenen Abtei Wessobrunn berufen, der er bis zum 6. Mai 1443, seinem Todestage, segensvoll vorstand.

Auf Ulrich Stöcklin als Verfasser unserer in Rede stehenden Rhythmen weist somit wie mit Händen der Fundort derselben, Tegernsee, weist die Zeit des Baseler Konzils, des Türken- wie des englisch-französischen Krieges. Auf ihn weisen vor allem die Umstände des Salzburger Briefes, die in seiner Person zusammentreffen, da er in ein fremdes Kloster zu hohen

---

[1]) „Bey dem Concilium in Basel erschienen zween Tegernseer Mönche, Ulrich Stöckl und Johann Keck, die das Beste der baierischen Nation auf herzoglichen Befehl zu besorgen hatten, wovon der erstere, ehe er noch die Abtey Wessobrunn erhielt, verschiedenen Klostervisitationen beywohnte.“ Seb. Günthner, Gesch. d. liter. Anstalten in Baiern, Bd. II. S. 19.

[2]) C. Leuttner, Historia Monasterii Wessofontani. Aug. Vindel. 1753 p. 343 n. 5. Cfr. ibid. p. 345. n. 11. —

Würden berufen ward, die ihn in weltliche Sorgen und Geschäfte verwickelten. Sagt doch von ihm eine Wessobrunner Handschrift, die Leuttner (l. c. p. 346) benutzte: „Anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio in die S. Johannis apostoli ante portam latinam obiit venerandus et religiosus Nobilis Udalricus Stoekl, Abbas Wessobrunnensis bonae memoriae, inceptor reformationis vitae monasticae: praefuit valde laudabiliter et religiose, ex maxima paupertate ecclesiam suam feliciter liberaturus, si diutius supervixisset.“ Von ihm konnte ein Brief, wie der mitgeteilte, an einen alten Tegernseer Mitbruder (vielleicht an Johann Keck aus Giengen) gerichtet werden, so dafs die Abkürzungen der Überschrift also aufzulösen wären: „Frater Quisutis, praepositus Conventus tituli Sancti Petri fratri N., provisori Sancti Quirini.“ Andererseits erklärt sich durch diesen Brief, warum nur Tegernseer, nicht auch Wessobrunner Handschriften Lieder Ulrichs enthalten, sowie der Umstand, dafs man entweder nie erfuhr oder sobald sich darüber unklar wurde, wer der Verfasser dieser Gedichte sei. Das Pseudonym Quisutis giebt uns den Schlüssel. Auch die Angabe von dem vorgerückteren Alter des Dichters findet bei Ulrich ihre Bestätigung. Man wird frappiert, wenn man etwa den Schlufs des Centinomiums gegenwärtig hat:

Tuae nunc igitur dispone domui
Ac necessaria de mundo ituí,
Munderis unguine sacrati olei,
Sumens viaticum cibi perpetui.

Die tricesimo regina veniet
Et tuum transitum a carne muniet.
Assumens animam ad summa provehet,
Ubi cum angelis semper tripudiet.

und dann in der Historia Wessofontana (p. 345) von ungefähr auf die Stelle stöfst: Videtur abbas iste infirma plerumque valetudine fuisse et breve vitae suae tempus futurum praesensisse.

Nach dem Gesagten kann es, glaube ich, einem gegründeten Zweifel nicht wohl unterliegen, dafs die in diesem Bande enthaltenen Gedichte und die 17 mehrfach erwähnten Psalterien dem Ulrich Stöcklin zuzuschreiben sind, der damit als einen der fruchtbarsten Rhythmendichter des späten, vielleicht des

ganzen Mittelalters sich ausweist. Bemerkt sei noch, dafs auch die beiden Marienlieder bei Mon. II, No. 499 und 512 unseren Ulrich von Wessobrunn zum Verfasser haben. Ersteres findet sich, natürlich ohne die ungehörigen Einschaltungen, auch in Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 138 b; das andere Orat. ms. Tegurin. anni 1470 Clm. Monacens. 20020 fol. 260.

Es erübrigt mir nur die angenehme Pflicht, neben der Verwaltung der k. k. Hof- und Staatsbibliothek München meinen besonderen Dank den Hochw. HH. PP. Odilo Rottmanner von St. Bonifaz in München und Pirmin Lindner zu St. Peter in Salzburg abzustatten, denen ich so manche freundliche Aufklärung, den Gegenstand dieser Zeilen betreffend, verdanke.

Feldkirch, am Karfreitag 1888.

Guido Maria Dreves.

UDALRICI WESSOFONTANI
ORATIONES RHYTHMICAE.

I. Hymnus amatorius de s. Trinitate.

1. Saday o Domine,
Institutor rerum,
A coelesti agmine
Et per totum clerum
Colendus laudamine
Per cultum sincerum,
Fave, te ut carmine
Laudem Deum verum.

2. Adonay, Domine,
Creatorum praesul,
Fonte sapientiae
Electorum consul,
Hostiles versutiae
Per te fiant procul,
Ne in hymno gloriae
Perturbetur exsul.

3. Nulli accessibilis
Virtus trinitatis,
Neque explicabilis
Ullis praedicatis,
Praesta tibi credulis
Manum pietatis,
Absolvens a vinculis
Suis et peccatis.

4. Causa vel initium
Creatarum rerum,
Naturarum omnium
Nec non specierum,
Fateor te Dominum
Atque Deum verum,
Unde pango munium
Tibi hoc sincerum.

5. Trinitas, laudabilis
Cunctae creaturae,
Sed superamabilis
Omni menti purae,
Solve me a vinculis
Omnis imposturae,
Junge tandem incolis
Coelicae structurae.

6. Unum o mirificum,
Uniens rixantes,
Impetum per bellicum
Se scandalizantes,
Carmen hoc versificum
Tibi modulantes
Duc in regnum coelicum
A carne migrantes.

7. Sempiterna trinitas,
Quam corde sincero
Per scripturae latebras
Diligenter quaero,
Agam caeremonias
Tibi Deo vero,
Interim quod semitas
Hujus vitae tero.

8. Deus, te quaerentium
Praepotens adjutor,
Sed invenientium
Pius retributor,
En tibi credentium
Saevus persecutor
Nos molestat plurimum,
Noster esto tutor.

9. Ens mirabilissimum,
Ens summi decoris,
Tu amabilissimum
Vinculo amoris
Suscipe per crucium
Nostri redemptoris,
Hymnum amatorium
Tui laudatoris.

10. Unum numen credimus
Te trinis personis,
Quem et voce colimus
Exsultationis,
Te devote petimus
His hymnorum sonis,
Post mortem nos protinus
Infer coeli thronis.

11. Summe Deus nutriens
Igne caritatis
Tuos, ab his abigens
Esum pravitatis,
Culpam a me removens
Sis cupiditatis
Et amorem tribuens
Sanctae paupertatis.

12. Strategos fortissime
Christianitatis,
Quem laudo cordintime
In his praedicatis,
Potestate supprime
Vim adversitatis,
Quam fero justissime
Meis pro peccatis.

13. Adsis, sancta trinitas,
Pie te laudanti
Ac devote gratias
Tuas postulanti,
Hosti suas machinas
Preme me temptanti,
Atque per malitias
Me inquietanti.

14. Nam nocte per varias
Me illusiones
Vexat, die subdolas
Per suggestiones,
Per suas insidias
Ac turbationes,
Procurat et frivolas
Machinationes.

15. Curator promptissime
Rerum creatarum,
Credentum potissime
Tibi animarum,
Respice, piissime,
Fontem lacrimarum
Flentum amarissime
In loco poenarum.

16. Tubis mirabilibus,
Trinitas beata,
Psallat omnis spiritus
Laude tibi grata,
Me prosterno pedibus
Tuis flens peccata,
Annis juvenilibus
Et post perpetrata.

17. Uirtus o cunctipotens,
Virtus infinita,
Potentatu continens
Mundi tripartita,
Virtute sit mea mens
Per te redimita,
Uti vivat moriens
In futura vita.

18. Simplex o divinitas,
In personis trina,
Edocet ut veritas
Sacraque doctrina,
En me culpae foeditas
Gravat et ruina,
Quam tua benignitas
Abigat divina.

19. Finis et principium
Omnis boni Deus,
Quem per desiderium
Cupit amor meus,
Tuum ad vestigium
Sterno me ut reus,
Quem premit flagitium
Sive Jebusaeus.

20. O immensurabilis
Omnium mensura
Neque figurabilis
Aliqua figura,
Tamen venerabilis
Vere summa cura
Propellas a famulis
Nobis nocitura.

21. Rex, inexpugnabilis
Cujus fortitudo,
Cujus nec capabilis
Exstat magnitudo.
Opprimit en criminis
Nos amaritudo,
Pellat quam dulcedinis
Tuae multitudo.

22. Theosin mirifica,
Coeli hierarchiae
Quam laudant per cantica
Dulcis melodiae,
Quaeso, me bonifica
Meritis Mariae
Et perduc ad coelica
In extremo die.

23. Infinita bonitas
Sempiterni Dei,
Qua en actualitas
Exstat omnis rei,
Vere tu satietas
Sola cordis mei,
Nempe multas gratias
Gratis praestans ei.

24. Summa tu maximitas
Desideriorum,
Summas dans delicias
Choris angelorum,
Purga conscientias
Tuorum servorum,
Inquinat quos foeditas
Turpis vitiorum.

25. Sapiens o trinitas,
Cunctis admiranda,
Neque per scientias
Nobis indaganda.
Sed per conscientias
Puras adamanda,
Et per caerimonias
Dignas veneranda.

26. Admiranda species
Dei et decora,
Rutilans millesies
Magis quam aurora,
Te coelestes acies
Omni laudant hora,
His post rerum ordines
Me junge sine mora.

27. Nomen Ja laudabile
Omni purae menti,
Immo venerabile
Omni prorsus genti,
Te superamabile
Devote quaerenti,
Summe delectabile
Te invenienti.

28. Cunctis praeoptabile
Bonum summi Dei,
Te communicabile
Omni praestans rei,
Ens o venerabile,
Miserere mei,
Quem gravat culpabile
Onus Jebusaei.

29. Trinitas laudabilis
Omni indefesse,
A primaevis saeculis
Quibus praestas esse,
His te laudum titulis
Colentes expresse,
Fac tibi cum angelis
In coelis adesse.

30. Vita, quae nos respicis
Nos vivificando
Et amore reficis
Mentes inflammando,
Perfice nos coelicis
Donis consolando,
Te laudantes inclitis
Sonis jubilando.

31. Simplum o deificum,
Trinum sed personis
Praebens te symbolicum
Luci rationis,
Duc in anagogicum
Contemplationis,
Fantem carmen inclitum
Tis laudationis.

32. Exemplar et veritas
Omnis speciei,
Absoluta entitas
Cujuscunque rei,
Supplex te humilitas
Petit cordis mei,
Culpas ut praeteritas
Tu remittas ei.

33. Tibi laus et gloria,
Trinitas beata,
Laude multifaria
Quam laudant creata,
Mea decoloria
Munda vel peccata,
In me quae ut scoria
Exstant radicata.

34. Imnum istum concino
Mente non ingrata
Tibi summo Domino,
Quem colunt creata,
Hujus vitae termino
Vitave peracta
Ducas me cum gaudio
Ad regna beata.

35. Miranda infinitas,
Vere tu es Deus,
Quam nec Christianitas
Capit nec Judaeus,
Tibi se pusillitas
Spiritusque meus,
Prosternit malitias
Confitens ut reus.

36. Mian te substantiam
Tribus in personis
Fateor per gratiam
Revelationis,
Fanti hujus hostiam
Jubilationis,
Da post mortem gloriam
Tuae visionis.

37. O Deus mirabilis,
Finis sine fine,
Collaudandus titulis
Plebis Seraphinae,
Sacris adminiculis
Virginum reginae
Imbue me regulis
Coelicae doctrinae.

38. Rerum exsistentium
Causa effectiva,
Quam per hoc servitium
Vox collaudat viva,
Sana per remedium
Mea defectiva
Praeservans in posterum
Me a recidiva.

39. Tu virtus omnipotens
Summae trinitatis,
Res prudenter dirigens
Universitatis,
Me sis quaeso muniens
Manu pietatis,
Quem conturbat saeviens
Vis adversitatis.

40. Antiquus nam fortiter
Hostis me impugnat,
Ut me infeliciter
Ad peccatum trahat,
Anima debiliter
Ejus fraudi obstat,
Quam misericorditer
Conforta ne cadat.

41. Lux inaccessibilis,
Lux o sempiterna,
Summe diligibilis
Virtute interna,
Solve nos a vinculis
Umbraque veterna,
Ducendos ab angelis
In coelorum verna.

42. Ibidem jucunditas
Habitanti datur,
Per te, sancta trinitas,
Cum te contemplatur,
Et mea pusillitas
Illuc perducatur,
Sanctorum communitas
Ubi gloriatur.

43. Summum ibi gaudium,
O summa majestas,
Choro te laudantium
In aeternum praestas,
Ubi nec disturbium
Nec ulla tempestas,
Sed juge solatium
Omnisque honestas.

44. Maria cum angelis
Ibi jucundantur,
Vates cum apostolis
Quibus sociantur,
Paulus cum discipulis
Ipsis glomerantur
Ac te laudum titulis
Digne venerantur.

45. Istis sancti martyres
Summique doctores,
Monachi ac virgines
Nec non confessores,
Ceterique coelites
Mundi contemptores
Junguntur per ordines,
Tui laudatores.

46. Sim ego per gratiam
Et mei sodales
Per legis justitiam
Illis coaequales,
Et post hanc miseriam,
Qua sumus mortales,
Duc in horum gloriam
Ut contubernales.

47. El, qui quem inhabitas
Tuum per amorem,
Hunc et beatificas
Mundi post laborem,
Clementer respicias
Tuum laudatorem,
Abigens tristitias
Ejus et languorum.

48. Rector orbis inclite
Ejusque creator,
Cui prosterno subdite
Me sicut peccator,
Esto meae perditae
Vitae reparator,
Ut collaudem debite
Te, o mi amator.

49. Ens liberalissimum
Tua pietate,
Et abundantissimum
Omni bonitate,
Me servum nequissimum
Ne repellas a te,
Sed fac me vel ultimum
In beatitate.

50. Rex cuncta laetificans
Tua bonitate,
Et haec bene ordinans
Ex benignitate,
Esto me rectificans
Tua veritate,
Qui oberro cespitans
Mentis caecitate.

51. Eloy amabilis
Cunctis incessanter,
Nobis tamen famulis
Tuis et ovanter,
Nam nos adminiculis
Tuis abundanter
Pascis et a vinculis
Solvis principanter.

52. Nomen El mirabile,
Venerandum vere
Cunctis, sed amabile
Es mihi sincere,
En cor meum flebile
Clamatis Miserere,
Bonum infinibile
Da me possidere.

53. O inexhauribilis
Fons deliciarum,
Semper praesens angelis
Donis gratiarum,
Nobis tuis famulis
Fontem lacrimarum
Praesta, quo a maculis
Lavemur culparum.

54. Benedicta trinitas,
Nobis veneranda,
Sed tua infinitas
Non est indaganda,
Attamen te caritas
Possidet amanda,
Servatque humilitas
Cunctis amplexanda.

55. Imnum hunc thearchicum,
Tibi summo bono
Metrum hoc per rhythmicum
Quem devote cano,
Suscipe idoneum,
Fac de tuo dono,
Te ut in perpetuum
Laudem coeli throno.

56. Semper cum angelicis
Choris angelorum
Nec non et cum ceteris
Turmis electorum
Colam te organicis
Titulis hymnorum
His finitis saeculis
In regno coelorum.

57. Alpha et O Domine
Universitatis,
Exstantis creamine
Tuae potestatis,
Defunctis pro crimine
Poena praegravatis,
Digneris porrigere
Manum pietatis.

58. Mariae per meritum,
Genitricis Dei,
Cujus patrocinium
Petunt omnes rei,
Meae adjutorium
Des progeniei,
Et post vitae terminum
Praesta vitam ei.

59. Ens inattingibile
Hominis per sensum,
Neque expressibile,
Quia es immensum,
Tibi acceptabile
Meum sit incensum,
Et propitiabile
Mihi sit expensum.

60. Numen o deificum,
Pater, nate, flamen,
Quod laudat angelicum
Jugiter examen,
Solare catholicum
Gregem per juvamen,
Ab eodem hosticum
Virus pellens. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005. fol. 41 b A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016. fol. 163 a B. — „Incipit hymnus amatorius de Sta. Trinitate, continens in serie capitalium hymnum angelicum Chalcedonicum scilicet: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus et immortalis, Miserere nobis. Amen.“ 23, 3 Qua enalitas AB. actualitas (τὸ actu esse) scholastischer Kunstausdruck.

2. De s. Trinitate Abcdarius I.

1. Alme rerum conditor,
In personis trine,
Quem unius fateor
Virtutis divinae,
Te laudare molior
Stilo columbinae
Vocis, salva deprecor
Me in meo fine.

2. Benedicam, Domine,
Tuam majestatem
Coelesti cum agmine
Per aeternitatem,
Si tuo cum lumine
Meam caecitatem
Pellis et cum crimine
Omnem pravitatem.

3. Causa o pulcherrima
Omnium bonorum,
Quam laudat catholica
Plebs sono hymnorum,
Aufer cuncta lubrica
Desideriorum
Nec non et phantastica
Cum causis eorum.

4. Divina potentia
Sanctae trinitatis,
Quam laudat industria
Meae paupertatis,
Tua me clementia
Mundet a peccatis
Repleatque gratia
Omnis honestatis.

5. Ens, quod laudant superi
Summo cum conatu,
Angeli et ceteri
De coeli comitatu,
Ad te clamant miseri
Maximo ploratu,
A suo ut liberi
Fiant incolatu.

6. Factor orbis inclite,
Trine in personis,
Qui laudandus debite
Es hymnorum sonis,
Audi preces subditae
Hujus concionis,
Dans juvamen solitae
Consolationis.

7. Grates nunc referimus
Sanctae trinitati,
Qua sumus et vivimus
Fide congregati,
Tibi nos prosternimus
Summae bonitati,
Ut nos mundes ocius
A sorde peccati.

8. Hujus nempe pondere
Ita nunc gravamur,
Tuam lucem cernere
Ut impediamur,
Unde tincti cinere
Supplices precamur,
Ut ab omni scelere
Citius solvamur.

9. Incomprehensibilis
Contemplatione
Et interminabilis
Es duratione
Ac inexplicabilis
Quocunque sermone,
Sed omni laudabilis
Es devotione.

10. Kyrie laudabilis
Cunctae creaturae,
Sed superamabilis
Vere menti purae,
Nos finitis saeculis
Hujus vitae durae
Infer tabernaculis
Gloriae futurae.

11. Lux inconfuscabilis
In personis trina,
Nobis venerabilis
Mente cum supina,
Serva nos ab aemulis
Mentisque ruina
Cunctisque piaculis
Gratia divina.

12. Majestas deifica
Summe singularis,
Jugiter angelica
Plebe quae laudaris
A fraude Sathanica
Tuos tuearis,
A quibus hac rhythmica
Laude veneraris.

13. Nomen admirabile
Tuum universis,
Cunctis praedicabile
Gentibus perversis,
Nobis praeamabile
Ad te nunc conversis,
A te formidabile
Merito aversis.

14. O forma formificans,
Forma principalis,
Cunctas res essentians
Ut harum causalis,
Sis nos tibi glutinans
Legis tuae palis
Et in fine congregans
Gratiae sub alis.

15. Pulchrum o deificum
Et essentiale
Et vere mirificum
Omnium causale,
Meum tibi placitum
Fac rationale,
Quod nimis pestiferum
Premit sensuale.

16. Quid rogo est altius
Deo infinito?
Quid inscrutabilius
Etiam perito?
Tamen nihil dulcius
Mihi te quaesito,
Adesse clementius
Mihi velis cito.

17. Regnum tuum omnium
Regnum saeculorum,
Coelorum, terrestrium
Et inferiorum
Hic stipendiarium
Tuum fac decorum,
Quem reddunt indecorum
Sordes vitiorum.

18. Spes in te sperantium,
Trinitas o Deus,
Remus naufragantium,
Ad quem clamat reus,
Spiritus flagitium
Confitetur meus,
Nimis quem per vitium
Gravat Jebusaeus.

19. Trinitas benefica
In largitione,
Cuncta quam hierarchica
Laudant concione,
Hac petentes psalmica
Te oratione
Praeserves ab hostica
Impugnatione.

20. Vere lux es nobilis
Super omnem lucem,
Quem nostrum cum angelis
Profitemur ducem,
A nobis cum scandalis
Hostem pelle trucem,
Qui ligatus vinculis
Est per sanctam crucem.

21. Xristianae citius
Digneris adesse
Plebi, Deus, pluribus
Malis jam oppressae;
Dum naturae legibus
Mori est necesse,
Electorum coetibus
Nos fac interesse.

22. Ymnizans te veneror
Unum atque trinum,
Infinitum fateor,
Quem et ens divinum,
Machinamen deprecor
Aufer Sathaninum,
Sed et nunc, quo deprimor,
Impetum vulpinum.

23. Zelotes amabilis,
Pater, Logos, Flamen,
Quem laudat cum angelis
Nostrum congregamen,
Tutet a periculis
Nos tuum solamen
Et finitis saeculis
Ad te ducat. Amen.

Orat ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005 fol. 46 a sqq. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20016 fol. 168 a sqq. B.

3. De s. Trinitate Abedarius II.

1. Alpha seu initium
Machinae mundanae
Cui canunt praeconium
Plebes Christianae,
Horum in consortium
Me, precor, appone,
Tuum hoc obsequium
Concinam ut sane.

2. Beles mea igitur
Tibi summo bono
Devote prosternitur
Laudans vultu prono
Et ita prosequitur
Harmoniae sono,
Frequenter reficitur
Quia tuo dono.

3. Cuncta mecum concinant
Summae trinitati
Laudes et qui habitant
Coelo jam beati
Nec non se subjiciant
Suae bonitati,
Plurima quos aggravant
Onera peccati.

4. Deus, qui harmonice
A cunctis laudaris
Et summum catholice
Bonum nominaris,
Te ut laudem melice,
Mihi largiaris,
Coleris qui coelice
Laudibus praeclaris.

5. Eja modo singulae
Vires cordis mei,
Nomen ineffabile
Sempiterni Dei
Collaudate sedule
Supplicantes ei,
Det vobis benevole
Locum requiei.

6. Fictor admirabilis
Omnis creaturae,
Homini cum angelis
Colendus de jure,
Vere praeamabilis
Omni menti purae,
Da cum coeli incolis
Gaudeam secure.

7. Genimen humiliter
Meum recomendo
Tibi, genialiter,
Quo carne descendo,
Cujus singulariter
Salutem intendo,
Et pro me suppliciter
Manus nunc extendo.

8. Honorificentiam
Carminis decori
Concino per latriam
Tibi creatori,
Largire hanc gratiam
Tuo laudatori,
Ut ob amicitiam
Velim pro te mori.

9. In hoc mori caritas
Summa comprobatur,
Increata veritas
Uti protestatur,
In eo humanitas
Mire sublimatur,
Et omnis iniquitas
Ejus depuratur.

10. Katagrapho carmine,
Trinitas beata,
Baptismali flumine
Plebe cum renata
Mentis cum acumine
Ista praedicata,
Caute ex origine
Legis exarata.

11. Lex pandit realiter
Te rerum factorum,
Quem et laudat jugiter
Et gubernatorem,
Precor te humiliter
Meum redemptorem,
Facias me pleniter
Tuum amatorem.

12. Magnus juste diceris
Sed abs quantitate,
Bonusque describeris
Sine qualitate,
Unde recte coleris
Summa pietate
Et a me prae ceteris
Vera caritate.

13. Noys [νοῦς] meus igitur
Tuae majestati
Merito prosternitur
Confitens peccati
Maculam, addicitur
Qua captivitati
Hostiumque traditur
Juste potestati.

14. O foeda deformitas
Peccati mortalis,
Quo summa divinitas
Spernitur a malis,
Demitur beatitas
Vitae aeternalis,
Incurritur calamitas
Poenae gehennalis.

15. Patri summo gloria,
Nato pneumatique,
Sua cum potentia
Qui regnat ubique,
Protegat nos gratia
Tua utrobique,
Quos gravat malitia
Pravorum inique.

16. Quippe Satan fraudibus
Suis nos latenter
Turbat, satellitibus
Sed vexat patenter,
Petimus attentius
Atque reverenter,
Subveni celerius
Nobis ac potenter.

17. Rerum alme conditor
Et rector earum,
Quem laudare molior
Carmine neumarum,
Sed heu miser inquinor
Faecibus culparum,
Unde nunc impedior
A bonis non parum.

18. Sibos admirabilis
Cunctae creaturae,
Et vere amabilis
Omni menti purae,
Me mihique vinculis
Conjunctos naturae
Mundes a piaculis
Omnis imposturae.

19. Thau signatis mentibus
Servorum tuorum
Laudantum concentibus
Horum te hymnorum
Subveni celerius
Meritis sanctorum
Pressis simultatibus
Adversariorum.

20. Usia mirabilis
Sanctae trinitatis,
Summe venerabilis
Omnibus creatis,
Te et ego vinculis
Tractus caritatis
Veneror his titulis
Sive praedicatis.

21. Xriste patri similis
Virtus et imago,
A quo ineffabilis
Tibi est propago,
Tui sancti nominis
Virtutem indago
Quem vi sancti flaminis
Genuit virago.

22. Yschyros, mirabilis,
Cujus fortitudo
Exstat invincibilis
Sive magnitudo,
Horum laudum titulis
Me qui nunc insudo,
Conjungat coelicolis
Tua mansuetudo.

23. Zelum mihi tribue,
Pater, nate, flamen,
Colam quo proficue
Te per hoc laudamen,
Salva me continue
Tuum per juvamen,
Laudem ut perpetue
Te cum sanctis. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005 fol. 47 a sq. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016 fol. 169 b sq. B.

„Carminis auctorem
hujus Christe nec non cantorem
Post mundi laborem
coelicum quaeso duc in decorem.“ f. 171 a. B.

10, 5 u. ff. fehlen A. — 11, 3 laudant B. — 13 Noys mea B. — 18, 1 Sibos, am Rande aeolico sermone B, wohl = σέβος, was aber gen. neutr. ist und anderen Vokal hat.

4. De s. Trinitate Abcdarius III.

1. Alpha et o nominate,
Deus rerum conditor,
Quem per hymnum ordinate
Venerari molior,
Adsis mihi miserate,
Te devote deprecor.

2. Benedicens te sincero
Corde, sancta trinitas,
Mea tibi Deo vero
Se substernit pravitas,
Veneratur quem cum clero
Tota Christianitas.

3. Cujus cernens paupertatem
Pietatis oculo
Auferas calamitatem
Cum omni periculo
Ducens hanc per aequitatem
Sine offendiculo.

4. Deum trinum in personis,
Unum in substantia,
Doctus legibus divinis
Et superna gratia,
Veneror, quamvis sim cinis,
Mentis cum constantia.

5. Elevare nunc ignote
Mea mens ad Dominum,
Choro jungens te devote
Supernorum civium
Intuendo vel devote
Cordis per suspirium.

6. Forti nunc contritioni
Linque sensibilia
Nec non operatione
Intelligibilia,
Mystica in visione
Scande ad coelestia.

7. Gnare linquens ac sincere
Omnem rem creabilem,
Tibi sinens adhaerere
Nec intelligibilem,
In divinam, dico vere,
Mox intras caliginem.

8. Hac te rite exsistentem
In felici tenebra,
Deo te illuminante
Clare cernes cetera,
Quae habent ipso creante
Terra, pontus, aethera.

9. In hoc statu obmutesces
Intelligibiliter,
Omni quoque actu cares
Ibi sensibiliter,
Miro modo hilaresces
Et amicabiliter.

10. Karum tuum ibi videns,
Electum ex milibus,
Collaudabis ut arridens
Jubilis et plausibus,
Semper frui concupiscens
Ipsius amplexibus.

11. Luce sic illuminata
Divisque fulgoribus,
Ecce regi desponsata
Magnis cum honoribus
Absque cunctis delicata
Quiescis moeroribus.

12. Modo, soror jucundare,
Istis in deliciis,
Nemo potest adaequare
Quae mundanis gaudiis,
Nec quibusdam indagare
Saeculi scientiis.

13. Nempe ibi defecerunt
Scrutantes scrutinio,
Quamvis multa invenerunt
Suo exercitio,
Tandem tamen perierunt
Mortis exterminio.

14. O miranda virtus Dei,
Virtus indicibilis,
Quaeso, miserere mei
Servans a piaculis,
Extremae hora dei
Junge me coelicolis.

15. Pietati recommendo
Tuae meum genimen,
Tutes ipsum protegendo
Ut per tuum regimen
Nec non ipsis providendo
Sempiternum alimen.

16. Quantas miserationes
Mihi confers misero,
Gratiarum actiones
Pro quibus nunc refero,
Nec ad inquinationes
Me tradam de cetero.

17. Rorem ergo nunc infunde
Mihi, sancta trinitas,
Per quem mediter profunde
Semper tuas gratias
Quibus mihi tam abunde
Mentis das delicias.

18. Sursum agis saepe mentem
Meam ad coelestia,
Facis quoque quiescentem
In tui memoria,
Et, quae mundi sunt, spernentem
Ac quaecunque tristia.

19. Tuum ergo famulatum
Prosequor ex debito,
Quem, exoro, habe gratum
Pro Mariae merito,
Et post mundi incolatum
Ad coelos me ducito.

20. Ubi laudant jucundanter
Te cum sanctis omnibus,
Hymnis tuis qui ovanter
Insistunt et laudibus,
Quos in mundo principanter
Tuta nunc ab hostibus.

21. Xristum quoque qui sequuntur
Rerum per inopiam
Et ei subjiciuntur
Crucis per molestiam,
Gratiose perducuntur
In aeternam gloriam.

22. Ymnizantum angelorum
Turmae hic praecipuae
Trinitati ducunt chorum
Semper individuae,
Ipsum per hymnum decorum
Laudantes assidue.

23. Zeloten, verbum et flamen
Veneremur jugiter,
Beatorum quem examen
Laudat aeternaliter,
Quem laudemus et nos, amen,
In coelis perenniter.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016. fol. 181 a sqq. — „Nota quod in isto hymno a litera E usque ad literam M inclusive ratio hortatur supremam vim animae ad extendendum se in divina per excessus anagogicos.“ f. 172 b.

5. Rosarium Jesu Christi.

I.

1. Ave, missum coelitus
Verbum summi patris,
Conceptum divinitus
Alvo tuae matris,
Imbre sancti spiritus
Renova nos gratis,
Eradicans funditus
Causas pravitatis.

2. Ave, qui visceribus
Natus praecolendae
Virginis, fidelibus
Care amplectendae,
Ejus nobis precibus
Te ipsum ostende,
Pacem da petentibus,
Gratiam impende.

3. Ave, sapientia
In divinitate.
Summa cum potentia
Imperans cum patre,
Obsequi ex gratia
Tibi fac nos grate
Semper cum prudentia
Atque puritate.

4. Ave, cujus deitas,
Carne palliata,
Hominis miserias
Tollit et errata,
Unde tibi gratias
Reddens plebs renata
Psallit laudes debitas
Mente jucundata.

5. Ave, alimonia
Immortalitatis,
Corda replens gratia
Tuae caritatis,
Virtutum insignia
Praesta nobis gratis,
Auferens zizania,
Virtus Dei patris.

6. Ave, o vivifica
Virtus Dei Patris,
Qua facta est fabrica
Universitatis,
Tibi nos unifica
Prece tuae matris,
Gaudia dans coelica
Cum praedestinatis.

7. Ave, qui sub specie
Panis in altari
Sumeris quotidie
Modo singulari,
Domo conscientiae
Sic nos fac aptari,
Ut de te assidue
Possimus satiari.

8. Ave, infirmantium
Cordium medela,
Quae molestat plurimum
Noxae corruptela,
Devote laudantium
Te esto cautela,
Ne insidiantium
Fallantur sutela.

9. Ave, cui assidue
Populi credentes
Adstant tuas strenue
Laudes concinentes,
Duc in locum pascuae
Tibi servientes,
Ubi te perpetue
Sint inspicientes.

10. Ave, Jesu scrinium
Benedictionis,
Faciens judicium
Pressis a profanis,
Nostrum desiderium
Repleas in bonis
Pellens exterminium
Tribulationis.

II.

11. Ave, panis coelice,
Satians egenum,
Ac tuae deificae
Caritatis plenum,
Cordis nostri disjice
Affectum terrenum
Nostrorumque abjice
Appetitum renum.

12. Ave, aromaticum
Vas benignitatis,
Tu vas odoriferum
Vasque caritatis,
Statum fac pacificum
Contrarietatis,
Abigens terrificum
Hostem pietatis.

13. Ave, simplicissimum
Et universale
Lumen, patri luminum
Penitus aequale,
Praesta donum optimum
Sapientiale,
Quod pellat teterrimum
Chaos criminale.

14. Ave, immutabile
Spei fundamentum,
Quo consistit stabile
Legis testamentum,
Da indefectibile
Amoris augmentum
Nobis hujus sedulae
Laudis per concentum.

15. Ave, lux credentium
In coeli fulgens cella,
Quam dat ad solatium
Mundo maris stella,
Largire praesidium
Nobis in procella,
Acies nam hostium
Dira parat bella.

16. Ave, seminarium
Vitae sanctitatis,
Fructum ferens varium
Cordium in pratis,
Malum multifarium
Nostrae pravitatis
Aufer per donarium
Tuae pietatis.

17. Ave, Jesu millies,
Ave, mi dilecte
Quem sanctorum acies
Laudat circumspecte,
Ad coelorum limites
Ducas nos directe,
Quo nos tua facies
Satiet perfecte.

18. Ave, pastor provide
Ovium tuarum,
Quas abduxit callide
Princeps tenebrarum,
Nos coronis splendide
Orna gratiarum,
Abluendo nitide
A faece culparum.

19. Ave, fons scientiae,
Corda lustrans dura,
Quae erant inscitiae
Vitio casura,
Nostrae ignorantiae
Solve nos captura,
Tuae sapientiae
Reserans obscura.

20. Ave, qui es specie
Mire decoratus,
Atque donis gratiae
Placidus et gratus,
Moerores ecclesiae
Cerne miseratus,
Auctoris nequitiae
Quam turbant conatus.

III.

21. Ave, vivens hostia,
Donum singulare,
Morbos atque vitia
Potens propulsare,
Nostra sacrificia
Velis acceptare
Et sic nos in gratia
Tua restaurare.

22. Ave, petra, gratiae
Tenens fundamentum,
Forte dans ecclesiae
Sanctae firmamentum,
Tempore angustiae
Facito proventum,
Divinae potentiae
Pandens velamentum.

23. Ave, consolatio,
Jesu, afflictorum
Et illuminatio
Cordium caecorum,
Nostra sis protectio
In die malorum,
Qua fiet discussio
Actuum nostrorum.

24. Ave, Jesu nobilis,
Veniae pincerna,
Fulgens laudum titulis
Veluti lucerna,
Legis tuae regulis
Ita nos guberna,
Ut jungamur angelis
In domo superna.

25. Ave, exsultatio
Cordis tribulati
Et ab omni vitio
Gratia purgati,
Esto consolatio
Ob poenam peccati
His, qui purgatorio
Sunt concatenati.

26. Ave, fragrans floscule
Coelicis in pratis,
Odore cor flebile
Replens suavitatis,
Sis inexpugnabile
Scutum tribulatis,
A malignis frivole
Multumque gravatis.

27. Ave, admirabile
Pretium salutis,
Quo intolerabile
Jugum servitutis
Tollitur, nunc flebile
Tempus senectutis
Nostrae fac flexibile
Ad iter virtutis.

28. Ave, fons progrediens
Davidis de domo,
Adae sordem abluens
Contractam in pomo,
Per sitim, quam moriens
Sanctae crucis ramo
Sensisti, sis protegens
Nos ab hostis hamo.

29. Ave, alimonia
Spiritus devoti,
Carnis castimonia
Tibi bene noti,
Vitae sanctimonia
Tui simus toti,
Mundi per inania
Qui sumus remoti.

30. Ave, coeli ostium,
Quo intrant credentes,
Fraudes malignantium
Fortiter vincentes,
Quorum ad consortium
Perducas gaudentes,
Laudis sacrificium
Hujus offerentes.

IV.

31. Ave, Jesu animae
Cibus singularis.
Qui pro nobis victimae
Loco immolaris,
Motus malos reprime,
Quibus irritaris,
Dans te digne sumere
Ara de altaris.

32. Ave, pax amantium,
Corda dans serena,
In mundo solatium
Coelique amoena,
Tuum per praesidium
Fortiter refrena
Mentes discordantium
Amoris catena.

33. Ave, vitis gratiae,
Temeto abundans,
Filios ecclesiae
Virtute inundans,
Freno tolerantiae
Tuos sis circumdans,
Auctor quos fallaciae
Tribulat impugnans.

34. Ave, qui describeris
Dei salutare,
Quo decrevit hominis
Morti obviare,
Cum in fine veneris
Orbem judicare,
Jube nos a dexteris
Tuis laetos stare.

35. Ave, o mitissime
Agne, sternens fortem
Lupum per sanctissimae
Carnis tuae mortem,
Prohibe, mi Domine,
Stygeam cohortem,
Ne trahat pro crimine
Nos ad suam sortem.

36. Ave, o redemptio,
Jesu, captivorum,
Et propitiatio
Plena delictorum,
Esto consolatio
Meorum carorum,
Degentum in stadio
Atque mortuorum.

37. Ave, decus nobile
Omnium pulchrorum,
Abigens culpabile
Virus vitiorum,
O inconfuscabile
Sidus serenorum,
Duc in infinibile
Nos regnum coelorum.

38. Ave, cujus nomine
Juste gloriamur,
Quemque laudum carmine
Digne veneramur,
Tuo sub umbramine
Jesu protegamur,
Hostium a turbine
Quando tribulamur.

39. Ave, te quaerentium
Via, lux, lucerna,
Sed invenientium
Salus sempiterna,
Nos expurga mentium
A labe veterna,
Praeparans sic transitum
Nobis ad aeterna.

40. Ave, summum gaudium
In omni eventu,
Tuis dans solatium
Tuo in adventu,
Matris per suffragium
Atque interventu
Nos a malignantium
Protege conventu.

V.

41. Ave, o viaticum
Populi egeni,
Chorum pascens coelicum
Ordinis noveni,
Alimen vivificum,
Nos sanare veni.
Omne mundans lubricum
Affectus terreni.

42. Ave, fons, quo flumina
Fluunt gratiarum,
Quae mundant cavamina
Conscientiarum,
Audi suspiramina.
Precor, animarum
Degentum ob crimina
In locis poenarum.

43. Ave, sol, quem genuit
Mundo maris stella.
Cum te carne induit
Ventris in arcella,
Adsis, quia tepuit
Virtus, surgunt bella,
Ubique increpuit
Malorum procella.

44. Ave, o frugifera
Olea coelestis,
Qua fugatur effera
Delictorum pestis,
Inimicis dextera
Obvia infestis,
Patri nos confoedera
Et succurre maestis.

45. Ave, causa omnium,
Bonitas et vita,
Tibique credentium
Salus infinita,
Nobis adversantium
Cohors sit contrita,
Et nos ad consortium
Justorum invita

46. Ave, cujus facies
Coetui sanctorum
Exstat mira saties
In regno coelorum,
Nostrorum sis requies.
Precor, defunctorum,
Quos adhuc sordities
Gravat peccatorum.

47. Ave, Jesu requies
Vera beatorum,
Quibus regnans praesides
In regno coelorum,
Preces audi supplices
Mente turbatorum,
Quos premit saevities
Adversariorum.

48. Ave, Jesu janua.
Per quam grex justorum
Coeli scandit ardua
Donis meritorum,
Te laudantes cernua
Voce hac hymnorum,
Perducas ad pascua
Praedestinatorum.

49. Ave, vera claritas,
Quae pallorem nescis.
Qua fugatur falsitas
Mentiumque pestis.
Tua praestet pietas
Consolamen maestis,
Quos gravat adversitas
Motibus molestis.

50. Ave, servientium
Tibi tutelamen,
Virtus, laus, solatium
Atque sublevamen,
In poenis degentium
Audi suspiramen,
Ipsis dans consortium
Cum electis. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 128 b.

6. Hymnus de Salvatore.

1. Inhaerere tibi, Christe,
Fac nos totis nisibus,
Et tu nobis nunc assiste
Gratiae muneribus,
Quibus perfidi sophistae
Ejusque complicibus
Resistamus fortiter.
Equitatis ratione
Nobis tuis famulis
Es absque cessatione
Corde diligibilis,
Quia tua passione
Solvisti a vinculis
Nos et liberaliter.

2. Sanguis tuus copiose
Fusus in patibulo
Stringit nos deliciose
Caritatis vinculo,
Tibi, Jesu speciose,
Deservire sedulo
Nunc et in perpetuum.
Unde cum jucunditate
Mentis et industria
Recolentes nobis a te
Data beneficia,
Collaudamus te cum patre,
O summa sapientia,
Hymnum per continuum.

3. Sanctitatis tuae nomen
Quod explanat titulus,
Supra crucis cancellamen
Quem conscripsit Pontius,
Inimicos atque fulmen
Pellat a credentibus
Cunctaque pericula.
Nomen Jesus, nomen suave,
Nomen admirabile,
Tibi repugnanti grave
Vel intolerabile,
Sed amantes dicunt: Ave,
Nomen venerabile,
Per aeterna saecula.

4. Amor tuus, Jesu bone,
Nate summi principis,
Quo nos tua passione
A peccatis eripis,
Hoc ab infestatione
Infernalis aucupis
Festinanter erue.
Zelatorem animarum
Nostrorum te colimus,
Moreque symphonistarum
Hymnos tibi promimus,
Quamvis hoc sit nil vel parum
Ad id quod debuimus
Te laudare strenue.

5. Ad amorem nos hortamur
Tuum ardentissime,
Donis quibus consolamur
A te benignissime,
Ac praecepto, quo ligamur,
Quo jubes justissime
Deum tuum diliges.
Recreamen hoc mandatum
Dat se observantibus
Et felicitatis statum
In regnis coelestibus,
Fulgebunt per Dei datum
Cum supernis civibus
Veluti meridies.

6. Excellenter diligamus
Deum atque fortiter,
Et ejus obediamus
Legibus hilariter,
Ut aeternae sic fiamus
Ipsius finaliter
Possessores gloriae.
Nazarenum te nunc florem,
Florem vere coelicum,
Qui largiris tuis rorem
Gratiae dulcificum,
Rogitamus, ut terrorem
Abigas tyrannicum
A filiis ecclesiae.

7. Uirtuosum tuum nomen
Exstans in miraculis
Hostile pellat gravamen
Cunctis cum periculis
Conferatque consolamen
Nobis tuis famulis
In mundi miseria.
Salvativum nomen quidem
Jesus est credentibus,
Verbis, factis qui sunt idem
Et affectionibus,
Veramque. quam tenent, fidem
Qui probant operibus
Cum perseverantia.

8. Redde nobis, Jesu bone,
Per tuam clementiam
Laesa ex transgressione
Protoplasti gratiam
Et sanatos passione
Tua nos ad gloriam
Duc coelestis patriae.
Es amicus cordialis,
Jesu, te sequentibus
Quos et amor specialis
Tibi stringit arctius
Protegisque hos a malis
Et a persequentibus
Fervore malitiae.

9. Xristianos a te dictos,
Jesu benignissime,
Ab hoste redde invictos
Ac a malis redime,
Et a nobis maledictos
Saracenos dirime
Tuam per potentiam.
Innovari per amorem
Tuum, Jesu, petimus,
Qui peccati per horrorem
Turpiter cecidimus,
Hostium ob hoc terrorem
Merito accipimus,
Sed fac nobis gratiam.

10. Uerte maledictionem
Illatam justissime
Nunc in benedictionem,
Jesu clementissime,
Et nostram rebellionem
Ita plene deprime.
Ne crescat ulterius.
Decoremur, Jesu bone,
Tua amicitia
Sic ut nulla passione
Ruamus in vitia,
Ut cum jubilatione
Nostra conscientia
Te laudet liberius.

11. Extende manum inunctis
Tuis charismatibus,
Vivis atque jam defunctis
In te quiescentibus,
Maxime naturae junctis
Nobis ligaminibus
Absolvens a crucio.
Opressorum pravitate
Satanae satellitum
Tua pro benignitate
Intuere gemitum,
Praestans pro quo clamant ad te
Consolamen solitum
Salvans ob exitio.

12. Rorem dona gratiarum
Jam multis conflictibus
Constitutis nunc non parum
Pro te laborantibus,
Gentium ut barbarorum
Resistant conatibus
Tuo fulti gladio.
Ut sic per te liberati
A nos persequentibus.
Serviamus tibi grati
Cum devotis mentibus.
Jubilantes majestati
Tuae cum concentibus
Cordisque tripudio.
Majestati sit divinae
Decus et imperium,
Quae per stellae det marinae
Devotum suffragium,
Ut peracto mundi fine
Sanctorum consortium
Sumat nos cum gaudio.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 189 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19636. fol. 276 a. B. — „Incipit hymnus de salvatore continens in serie capitalium titulum: Jesus Nazarenus Rex Judaeorum. A.

7. Ad Dominum Jesum Christum.

1. Ave, Jesu, figule
Prudens omnis rei,
Decus indicibile
Dans potenter ei,
Fac, o ineffabile
Verbum summi Dei,
Tibi habitabile
Antrum cordis mei.

2. Ave, flos amabilis,
Quem nunc indefesse
Laudo laudum flosculis
De scripturae messe
Carptis, qui oraculis
De radice Jesse
Dicebaris credulis
Oriundus esse.

3. Ave, sol justitiae,
Animarum vita,
Lux intelligentiae
Laude redimita,
Dono innocentiae
Nos clementer dita,
Tandemque ad gloriae
Statum nos invita.

4. Ave, admirabilis
Rex terrae coelique,
Cujus venerabilis
Laus volat ubique,
Judaeorum flebilis
Plebs olim inique
Te sprevit, amabilis
Cum sis utrobique.

5. Ave torcularia
Jesu qui calcasti,
Crucis in angaria
Quando laborasti,
Mundum sic a varia
Labe liberasti,
Multosque in gloria
Tecum sublimasti.

6. Ave, petra, scissio
Cujus vel foramen
Justis est protectio
Atque recreamen,
Mihi sis ericio,
Precor, defensamen,
Urat ne pro vitio
Stygis me sufflamen.

7. Ave, flos, quem generat
Hortus virginalis,
Quem nullus obnubilat
Tepor hiemalis,
Sed hunc ros inebriat
Semper divinalis,
Ut olim praedixerat
Sermo prophetalis.

8. Ave, cui hoc vario
Laude, flore pango,
Quem de viridario
Scripturarum frango,
En pro multifario
Scelere me plango,
Unde hoc in cantico
Laudis plectrum tango.

9. Ave, lux qui omnibus
Semper es jucunda,
Qui tibi sincerius
Corda parant munda.
Gratiae muneribus
Cor meum fecunda,
Irrigando crebrius
Lacrimarum unda.

10. Ave, dux euntium
Ad regna superna,
Cursus festinantium,
Via et lucerna,
Doctor ignorantium,
Illustres interna
Mea, quae per vitium
Tendunt ad inferna.

11. Ave, beatificans
Decus animarum,
Mortemque exterminans
Conscientiarum.
Esto nos gratificans
Donis gratiarum,
Quos foedat tabificans
Pravitas culparum.

12. Ave, cui carminum
Offero libamen,
Te cum patre luminum
Laudans atque flamen,
Dele, quaeso, criminum
Meorum atramen,
Ut post vitae terminum
Tibi jungar. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 222 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 20001 B.

8. Ad eundem.

1. Amor meus, Jesu pie,
Fili Dei et Mariae,
Meae ductor esto viae,
Qua incedam hac in die
Tua providentia.
Ecce furor leoninus
Saevit, dolus sed vulpinus
Latet atque draconinus,
Unde cadam nunc supinus,
Ni adsis cum gratia.

2. Ergo, Jesu, lux divina,
Moesti cordis medicina,
Donum mihi nunc propina,
Quod me servet a ruina,
Donum sapientiae.
Tuam per benignitatem
Praesta mihi caritatem,
Fidem, spem et mititatem,
Vincam qua malignitatem
Auctoris malitiae.

3. O tu summa pulchritudo,
Omnis veri certitudo,
Esto mea fortitudo,
Ne pecati gravitudo
Mentem meam deprimat.
Mater tua, maris stella,
Pietatis rorans mella,
Me conservet in procella,
Hostis quoque dira bella
Sua prece reprimat.

4. Alma virgo mater Dei,
Clemens reparatrix rei,
Esto defensatrix mei,
Ne me vincat Jebusaei
Hostisve fallacia.
Fac me fortem, blandum, rectum
Et in cunctis circumspectum,
Meum, quaeso, imperfectum
Tollens duc me per directum
Ad coeli palatia.

Orat. ms. Tegurinum anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 381 a.

9. Oratio pro se ipso de corpore Christi.

1. Ave germen prodiens
Ab agro virginali,
Specie te contegens
Sub sacramentali,
Cor meum deficiens
Culpa prae mortali.
Quaeso, sis reficiens
Dono spiritali.

2. Ave, mihi carior
Cunctis o sophia,
Cui devote famulor
Hac hymnologia,
Succurre, te deprecor,
Cum matre Maria
Mihi, qui depopulor
Mentis discrasia.

3. Ave, alimonia
Pascens uberose
Tuos tua gratia,
Qui te amorose
Sumunt et inania
Spernunt virtuose,
Meque de te satia.
Quaeso, fructuose.

4. Ave vitis gratiae,
Vitis generosa,
Fundens indulgentiae
Vina copiosa,
Riga conscientiae
Meae aridosa,
Donum des laetitiae
Pellens luctuosa.

5. Ave, indeficiens
Copia credentum,
Altaris te tribuens
His per sacramentum,
Cor meum esuriens
Te vinum, frumentum.
Precor, sis reficiens,
Tibi fac intentum.

6. Ave, mi amabilis
Atque reverende,
Semper mihi sedulis
Votis requirende,
Prece venerabilis
Matris apprehende
Arma et periculis
Cunctis me defende.

7. Ave, Jesu, epulum
Mentis amorosae,
Quam nunc et in saeculum
Reples copiose,
Sumere me servulum
Fac te operose,
Ne me velut nihilum
Spernas odiose.

8. Ave, suavissimum
Animae nutrimen,
Dans delicatissimum
Gratiae linimen,
Contra hostem pessimum
Mihi sis munimen,
Cum cis vitae terminum
Carnis scandam limen.

9. Ave, panis coelice,
Qui esuriei
Succurris munifice
Famulorum Dei,
Peto, rex magnifice,
Miserere mei,
Auferendo hosticae
Fraudes rabiei.

10. Ave, o dulcissimum
Nomen Jesu, ave,
Mihi jucundissimum
Mihique suave,
Servum strenuissimum
Tuum fore, fave
Mihi, et ad ultimum
Libera me a vae.

11. Ave, alimonia
Populi credentis,
Laudis per praeconia
Te benedicentis,
Refice inania
Meae, quaeso, mentis,
Hostium immania
Bella patientis.

12. Ave unguentariae
Praestans medicamen,
Perturbata varie
Quo mens relevamen
Recipit, pro gratiae
Tuae consolamen,
Munda me a carie
Vitiorum. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 231 b.

10. Ad sanctam crucem.

1. Ave, crux amabilis,
Quam Jesus Messias
Suis tulit scapulis
Passionis vias
Currens, a piaculis
Munda mentes pias,
Fantes laudum titulis
Tibi melodias.

2. Ave, praedicabile
Crucis Christi signum.
Omnibus amabile,
Omni laude dignum.
O inaestimabile
Paradisi lignum.
Aufer omne flebile
Hostemque malignum.

3. Ave, crux signaculum
Timorosae mentis.
Animae piaculum
Sese punientis.
Hostis aufer jaculum
In nos insurgentis,
Praestans habitaculum
Vitae permanentis.

4. Ave, crux quae inferis
Stragem procurasti,
Cum auctorem aetheris
In te bajulasti,
Tu piatrix sceleris
Adae protoplasti.
Trahens hunc a tenebris
In coelum locasti.

5. Ave, crux credentium
Tutum defensamen
Nec non poenitentium
Verum recreamen,
Mentibus lugentium
Praesta consolamen.
In terra viventium
Ducens post examen.

6. Ave, crux quae gaudium
Satanae solvisti,
Quando nostrum pretium.
Corpus Jesu Christi,
Tortum per martyrium
In te protulisti,
Et sic nobis praemium
Coeli praestitisti.

7. Ave, crux quae impetus
Frangis sataninos.
Quando Christus gemitus
In te dat agninos,
Nostrae carnis strepitus
Aufer asininos,
Largiendo habitus
Nobis turturinos.

8. Ave, admirabilis
Crux et lignum vitae,
Satanae terribilis,
Nobis vero mite,
Loca nos in dexteris
Cum dicetur: Ite
Reprobis sed credulis:
Mecum nunc venite.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 221 a.

II. Oratio poenitentiae ad Christum et pro bono fine.

1. O vitis coelica,
cujus mirifici
Amoris potio
evincit Cyprici
Vini dulcedinem
et mellis Attici.
Qua me ex intimis
exoro refici.

2. Ista conscribere
oda exordior
Honorem nominis
tui, quo glorior.
Nam Christianus sum
et ita nominor,
Quamvis fidelibus
cunctis inferior.

3. Te patris fateor
aeterni filium,
Qui te sequentibus
confers remedium,
Sine cunctamine
praestes auxilium
Linquenti protinus
mundi exsilium.

4. Verbum in virgine
carnem suscipiens,
Qua mundi scelera
solvisti moriens,
Mihi, te deprecor,
esto compatiens,
Quia persequitur
me hostis saeviens.

5. Tibi confiteor,
o rex justitiae,
Commissa scelera
meae stultitiae,
Quae ab initio
gessi infantiae
Ac post per tempora
adolescentiae.

6. Nempe superbia
lapsus initium,
Torpor, ingluvies,
carnisque vitium,
Ira, cupiditas,
livor et odium
Legi me comprobant
tuae contrarium.

7. Olim, quae dederas
mandata populis,
Conscripta digito
tuo in tabulis,
Sed et ecclesiae
patrumque regulis,
Meis transgressus sum
magnis piaculis.

8. Incontinentia
meorum sensuum
Me reum statuit
multorum criminum,
Excessi siquidem
per culpas tactuum,
Olfactus visusque,
gustus et aurium.

9. Justorum praemium
atque possessio,
Qui et promissor es
atque promissio,
Haec nunc sufficiat
parva confessio,
Qua me totaliter
tibi subjicio.

10. Per te restituar
pristino gradui,
Quem in virtutibus
olim restinui,
A quo tunc cecidi,
cum cessi aestui
Concupiscentiae
et hostis astui.

11. Adsis, Emanuel,
quem semper veneror,
In cujus fide et
nomine glorior,
Quando in corpore
peccator morior,
Esto misericors
tunc mihi, deprecor.

12. Quae pro viatico
sunt necessaria,
Des tua, supplico,
misericordia,
Tunc cum defecerit
mentis industria,
Per quam proficere,
possem in gratia.

13. Tuo adventui
me, quaeso, praepara,
Da mihi gratiam
relaxans scelera,
Sic tuis meritis
patri confoedera,
Tandem post obitum
feras ad aethera.

14. Tibi profiteror,
decus mirificum,
Quo tibi concinam
Laudes et canticum,
Si sit possibile,
quasi angelicum,
Cum ductus fuero
in regnum coelicum.

15. Ecce destituor
corporis viribus,
Dandus quantocius
in escam vermibus,
Solare animam,
precor, attentius,
Jungens per gratiam
coelorum civibus.

16. Tuis auxiliis
atque favoribus
Clementer protegas
me a terroribus
Taetrorum daemonum
Stygisque foribus,
Qua degunt miseri
multis doloribus.

17. Fuga peccaminum
meorum scoriam
Tuae dulcissimae
matris ob gloriam,
Cujus ex intimis
exoro gratiam,
Tecum ut merear
ejus praesentiam.

18. O sapientia
firmaque veritas,
Per quam depellitur
mundana falsitas,
Repelle, deprecor,
fraudes, versutias,
Quibus subvertere
me gliscit Satanas.

19. Vere es Dominus,
quem jure veneror,
Cujus me fidei
professum fateor,
Unde et Satanam
infestum patior,
Quem ut abjicias,
devote deprecor.

20. Lumen laetificans
corda moerentia
Ac turpi scelerum
labe sordentia,
Measque tenebras
precor irradia,
Uti videre sim
dignus coelestia.

21. In tuo radio
fideles ambulent,
Sub pacis titulo
principes imperent,
Beati angeli
semper hos adjuvent
Et dissidentium
mentes concilient.

22. Periclitantibus
mundi naufragio
Coelestis gratiae
adsis remigio,
Ecclesiastica
namque religio
In multis titubat
atque dilectio.

23. Rex, tibi salus sit,
honor, victoria,
Laus, jubilatio,
summa potentia,
Qui regnas perpetim
dulci concordia,
Cum sancto spiritu
in patris gloria.

Orat. ms. S. Petri Salisburgens. b. VII. 10. saec. 15 fol. 28 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense anni 1470. Clm. Monacens. 20021 B. — „Oratio poenitentiae“ etc. A. — 20, 3 fehlt A.

12. Ad angelum custodem.

1. Salve, miles Dei fortissime
Atque custos mi fidelissime,
Tuae laudi instantem intime
Consolare nunc benignissime.

2. Salve, consors sanctorum omnium,
Supernorum tenens fastigium,
Mihi, quaeso, praebe subsidium
Contra hostem bellanti impium.

3. Salve, consolatur mi inclite,
Dulci cordis quem laudo neumate,
Scripturarum me riga dogmate,
Supernorumque necte semitae.

4. Salve, splendens lux per caliginem,
Dei cernens vultum amabilem,
Servum tuum conforta fragilem
Inimicum in invisibilem.

5. Salve, divinitatis assecla,
Felix gaudens nunc et in saecula,
Peccatorum me premunt vincula,
Prece tua quae frange saedula.

6. Salve, vultu rutilans splendido,
Prato coeli jucundans rorido,
Tuo semper brachio valido
Me defende ab hoste rabido.

7. Salve, qui sincero tripudio
Laudas Deum coeli palatio,
Alto cordis peto suspirio,
Tuo mihi adsis suffragio.

8. Salve, verna rectoris omnium
Atque cordis mei solatium,
Pium tibi sit de me studium
Ad pellendum omne contrarium.

9. Salve, custos mei angelice,
Me gubernans semper magnifice,
A me cuncta vitia abjice
Et amore Dei me refice.

10. Salve, gaudens cum rege supero,
Servo tuo succurre misero,
Ne offendam unquam de cetero,
Donec regnum coeli possedero.

11. Salve, splendor fulgens in superis,
Deum laudans cum sanctis ceteris,
Sepulturam post mei funeris
Esto mihi ductor itineris.

12. Salve, amoenitatis coelicae
Flos, te quaeso, tunc me non despice,
Sed commenda me coram judice,
Uti mecum agat mitifice.

13. Salve, Sion supernae lilium,
Coeli ornans hortulum regium,
Tuum mihi praebe auxilium
Saeculorum in fine omnium.

14. Salve, sidus coeleste rutilum,
Cordis mei depelle nubilum,
Omne tollens a me periculum,
Ut te laudem nunc et in saeculum.

Orat. ms. Lunaelacense anni 1460 Cod. Palat. Vindob. 4089 A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 320 b. B. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 145 a. C. — Orat. ms. Tegrinsense anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 310 b. D.

13. Ad BV. Mariam.

1. Ave virgo, coeli nobilitas,
Singularis cujus est dignitas,
Matris verae vera virginitas,
Et virginis vera fecunditas,
Sine viro viri nativitas,
Incarnata vera divinitas,
Deitati nubens humanitas,
Ab aeterno provisa veritas.

2. Ave, cujus tam sancta puritas
Et tam pura fuit integritas,
Tam profunda fuit humilitas,
Habitaret ut in te deitas;
In te totum hoc egit trinitas.
Ut sentiret Adae posteritas,
Quod redemptor, salus et sanitas
Mittebatur ad oves perditas.

3. Ave stella, cujus serenitas
Prophetias solvit absconditas,
Per quam vetus cessit infirmitas,
Videns videt antiqua caecitas,
Temperatur legis austeritas,
Tempus habent spes, fides, caritas,
Per quas Dei dono gratuitas,
Lucet justis aeterna claritas.

4. Ave, per quam venit haec novitas,
Regum regis thronus et civitas,
Sua nobis praebet benignitas,
Sic delere sordes praeteritas,
Ne nos urat irae calamitas,
Cum venerit justa severitas,
Voluptates puniens aequitas,
Quas sequitur nostra stoliditas.

5. Sed sic tua nos juvet castitas,
Patri preces fundens emeritas,
Sua nobis ut parcat bonitas,
Timentibus ob res illicitas,
Ut in regno, quod est aeternitas,
Ubi vera ridet hilaritas,
Salus, quies, pax et prosperitas,
Laudes Christo canamus debitas.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 167 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 71 b. B. — Orat ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19363 C. — 1. 5 u. 6 fehlen C

14. Super Ave Maria.

1. Ave, mater altissimi,
Tu civitas refugii
Ad te confugientibus,
Quam angelus consilii
Arte struxit mirabili
Virtutum ex lapidibus.

2. Maria jaspis gratiae,
Curans febres malitiae,
Parienti subveniens,
Ut gignat prolem gratiae,
Phantasias nequitiae
Procul a nobis removens.

3. Gratia tu es nobilis,
Caput, linguam cum oculis
Sicut saphirus recreans,
Dum de te mens fit hilaris
Et ratio affabilis
Obtutum sursum elevans.

4. Plena donis coelestibus,
Ad te ut chaledonius
Trahis inferni paleas,
Tu vincis in fidelibus
Causa tui pugnantibus,
Ut nos victores habeas.

5. Dominus tuam faciem
Ut in smaragdum nobilem
In te respexit clarius,
Qui lapis reddit aerem
Suo colore viridem,
Sed tu multo amplius.

6. Tecum sardonyx varius,
Niger, albus et rubeus,
Tuas virtutes praedicat.
Nigredo pauper spiritus,
Candorque castus animus,
Sed tuus amor rutilat.

7. Benedicta a Domino,
Assimilata sardio,
Qui totus est sanguineus,
Sic interna compassio,
Qua passa es cum filio,
Laudatur cum martyribus.

8. Tu aureus chrysolitus,
Quia scintillas coelitus
Ex te emittis homini,
Per te fugatur ocius
Timor nocturnus noxius
Ruptis vinclis diaboli.

9. In beryllo sex anguli
Sunt cum pallore viridi
Reficientes oculos,
Sic sex verba consilii,
Quae ore profers humili,
Pascunt et sanant populos.

10. Mulieribus flentibus
Tu es facta topazius,
Undas flentes mitigans,
Qui cunctis cum lapidibus
In colore simillimus,
Sic Christus in te habitans.

11. Et chrysopassus viridis,
Guttis respersus aureis,
Tua felix est anima,
Utens visu cum angelis
Fulgensque actu hominis
In praesenti ecclesia.

12. Benedictus sit Dominus,
Qui posuit in manibus
Tuis jacinthum nobilem,
Qui clarus fit et nubibus
Sicut color aëreus,
Sic te formas ad hominem.

13. Fructus tuus rosaceus
Cum viola purpureus
Est amethysto similis,
Qui lapis est contrarius
Cunctis ebrietatibus,
Sic virtus hujus virginis.

14. Ventris thronus eburneus,
Ornatus his lapidibus
Fit Salomonis sessio,
Qui est verus pacificus
Nec non Deus magnificus,
Ac profugi regressio.

15. Tui indigni servuli
Auctrix, suscipe, meriti
Pauperrimum compendium,
Quod tibi offert virgini,
Ut fiat tui filii
Ornatum habitaculum.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm Monacens. 20001 fol. 89 b sqq. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 170 a. B.

15. Alia oratio de BV. Maria.

1. Salve, virgo, virginum gloria,
Salve, virgo, virtutum copia,
Multiformi fecunda gratia,
Virgo pura.
Salve, Dei mater et filia,
Salve, nata de stirpe regia,
Et in partu doloris nescia
Contra jura.

2. Salve, virgo, pudoris lilium,
Supra choros residens omnium
Angelorum et vera mentium
Illustratrix.
Salve, summi patris triclinium,
Coeli porta sidusque praevium
Maris et oppressorum omnium
Sublevatrix.

3. Salve, quae Gabrielis nuntio
Et a viri pura contagio
Peperisti nobis cum gaudio
Salvatorem,
Qui benigne nobis condoluit,
Dum servilem sic formam induit,
Quod in mortem lapsos eripuit
Per errorem.

4. Tu regina diceris virginum,
Rosa candens et lumen luminum,
Mitis atque levamen hominum
Singulare.
Tu purgatrix es nostri criminis,
Tu divini dilecta numinis
Et quae nunquam peccantem desinis
Desperare.

5. Tibi coeli serviunt sidera,
Orbis, pontus tu sanas vulnera,
Tu depressa das vitae munera
Servitute.
Tu sol verus eclypsin nesciens,
Vis pudoris sic indeficiens
In te fuit, quod Deum pariens
Es virtute.

6. Tu es, quam Isaias prodidit,
Jesse virga, quae florem edidit,
Nec per florem virorem perdidit
Naturalem.
Nam dum paris salutem gentium
Non amittis pudoris lilium,
Ergo digne virgae mysterium
Decet talem.

7. Gedeonis tu vellus scriberis,
Salomonis tu thronus, carceris
Reseratrix es atque pauperis
Sustentatrix.
Tu es arbor vitae fructifera,
Tu es felix virgo puerpera,
Et donorum tot quot sunt sidera
Distillatrix.

8. Nam es illud sidus eximium,
Quae divinum emittis radium,
Cujus mater ad participium
Nos invita.
Tu es radix misericordiae,
Fons hortorum et vena veniae,
Ros dulcoris atque munditiae
Margarita.

9. Tu quietas petentis animam,
Rosa fragrans, mel suavissimum,
Nec suspendis, nisi vilissimum
Postuletur.
Tu cunctorum salus post obitum,
Fidelium ductrix et exitum,
Scala coeli, virtutis meritum
Tibi detur.

10. In te, mater, omnes confidimus,
Per te rursus salvari credimus,
Ergo preces has, quas porrigimus,
Sume pia.
Ducque nos ad coeli palatium.
In quo moeror non est nec serium,
Immo quies et juge gaudium,
Brevi via.

11. Jesu, proles intactae virginis,
Rex aeterne, rex magni nominis,
Solve servos a nexu criminis
Et solutos
A vorantis praedonis morsibus,
Qui diversis eos insultibus
Fatigavit, ut cremet ignibus,
Redde tutos.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 63 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 162 b. B. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20123 fol. 230 b. C. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 29636 D. — 5, 1 sternuntur sidera D. — 7, 5 n. 6 verstellt D. — 9, 6 Fidelium ductrix mortis exitium ABD: tutrix D. — 11, 5 A voracis D. — „Alia oratio de BV. Maria et constat metro Pindarico in primis tribus versibus, quartum est Trochaicum.“ B.

16. Post carmina BV. oratio.

1. Majestas maxima,
o sancta trinitas,
Inaestimabilis
cujus est deitas,
Excedit siquidem
tua infinitas
Omnia, continet
quae universitas.

2. Auscultes approbans
servorum cantica,
Felix extollitur
quibus theothoca,
Nam privilegia
ejus mirifica
Mente cecinimus
et voce melica.

3. Rogamus attamen,
tuam clementiam,
Ut, quae omisimus
propter ignaviam
Corporis, animi
vel per inscitiam,
Tuam tu suppleas
per patientiam.

4. Ignorans etenim
per hanc instruitur
Et omnis veritas
perfecte cernitur,
Quodsi discesserit,
mens cito labitur
In ignorantiam
sive decipitur.

5. Album sic aestimat
culpae fuliginem,
Et quod suave est,
amaritudinem,
Pacis in tempore
belli formidinem,
Ad id, quod sanum est,
mortis imaginem.

6. Vera nos doceat
sophia mystica,
Ab bonum excitet,
propellat hostica,
Cuncta promoveat
ecclesiastica,
Ab illis dimovens
quae sunt sophistica.

7. Iesu, tu scriberis
haec sapientia,
Qua tuus genitor
creavit entia,
Purgemur, petimus,
a negligentia
Contracta carmina
per praecedentia.

8. Rore spiraminis
tui suavifica,
Mentes, quae recitant
praedicta cantica,
Ab ipsis penitus
pellas phantastica,
Mercedem tribuas
in aula coelica.

9. Gratanter suscipe,
mater eximia,
Laudes, quas cecini,
mentis industria,
Quibus te jugiter
laudet ecclesia,
Imo et angeli
sancti in patria.

10. Omnipotentiae
patris sit gloria,
Et sapientiae
ejus victoria,
Horum spiritui
sit reverentia,
Beatae virgini
perpes laetitia.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 165 b. — „Post carmina beatae virginis oriatio. Et habet in serie cepitalium nomina »Maria virgo«."

17. Acrostichon super Ave Maria.

1. Ave, mater gratiae,
Mater pietatis,
Vas misericordiae,
Vas divinitatis.
Evae prolem respice,
Fons benignitatis,
Mundans nos a crimine
Nostrae pravitatis.

2. Ave, virgo virginum,
Nescia mixturae,
Rosa flagrans, rutilum
Sidus vitae purae,
Interpella filium
Tuae genituraе,
Arceat ut nubilum
Omnis imposturae.

3. Gemma pudicitiae,
Forma castitatis,
Regula justitiae,
Limes aequitatis,
Ave, individuae
Templum trinitatis,
Carens impetigine
Omnis foeditatis.

4. In conclavi vernula
Dum te salutavit,
Arce missus supera,
Verbum instillavit,
Puellaris cellula
Quod post eructavit,
Legi carnis obvia
Dum sic generavit.

5. Ex conceptu deitas
Verbi non mutata
Nec tua virginitas
Exstat deflorata,
Ast prior integritas
Utrique servata,
Dum tibi divinitas
Est concorporata.

6. O felix puerpera,
Quam sic visitavit,
Mundi qui facinora
Deus expiavit,
In te vitae limina
Nobis reseravit,
Nostrae carnis trabea
Dum se calceavit.

7. Vere cum in thalamo
Coeli te locavit,
Sponsus dulci basio
Te laetificavit,
Te quidem a saeculo
Languens affectavit,
Et sine divortio
Sibi copulavit.

8. Collaudant jam studia
Te nostrae sophiae,
Venerantur organa
Dulcis symphoniae,
Mare, tellus, aethera,
Coelestes usiae,
Benedicunt omnia
Tibi, matri piae.

9. Ergo, coeli Domina
Mundique lucerna,
Nobis fer praesidia
De sede superna,
Et cordis elimina
Vitia interna,
Dirige per devia
Mentes ad aeterna.

10. In hoc mundo naufrago
Carne fluctuamus,
Carnis in profluvio
Sed ne pereamus,
Te precatu cernuo
Jugiter pulsamus
Atque corde sedulo
Ad te suspiramus.

11. Trahe nos per maria,
Stella claritatis,
Veni, arce nubila
Contrarietatis,
Insolentes tempera
Fluctus voluptatis,
Ne mortis per invia
Currat nostra ratis.

12. Mortem carnis naufragae
Fac nos evitare,
Vanitatis defluae
Rete declinare,
Luxum perfunctoriae
Vitae propulsare,
In tuae clementiae
Sinu respirare.

13. Ecce jam in sordibus
Foedis volutamur,
Recidivis anxiis
Iterum gravamur,
Insperatis hostibus
Ubique vallamur,
Quorum ab incursibus
A te protegamur.

14. Veni ergo coelitus,
Regina virtutis,
Suffragare citius
Ope destitutis,
Et suis perplexius
Faecibus imbutis
Tribue clementius
Veniam salutis.

15. Blandimentis noxiis
Jube nos obstare,
Et quibusque vitiis
Carnis obviare
Necnon lenociniis
Mundi repugnare
Et virtutum studiis
Mentem applicare.

16. Da, ut sic flagitium
Omne propulsemus,
Ipsum regem scelerum
Ut exsuperemus,
Cujus supercilium
Sic eliminemus,
Tuum per auxilium
Ne recidivemus.

17. Veni, veni, propera,
Mater orphanorum,
Salva reos, vincula
Laxans peccatorum,
Firma vacillantia
Corda miserorum,
Rogans prece sedula
Regem angelorum,

18. Ut in nobis roboret
Omne decoratum,
Clarius elucidet
Cor obtenebratum,
Tergat et eliminet
Quodque depravatum,
Veniam multiplicet,
Deleat reatum.

19. Sic tua benignitas
Nobis suffragetur,
Vt omnis iniquitas
Nobis relaxetur,
Et cum vitae stadium
Hujus destruetur,
Nobis perpes bravium
Per te condonetur.

20. Tuere, quos carcerat
Haec vita poenalis,
Reprobos cum feriet
Mors interminalis,
Ipse nos ne reprobet
Deus aeternalis,
Sed benignus liberet
A quibusque malis.

21. Tecum ut in dextera
Omnes collocemur,
Ubi et per saecula
Vita jucundemur
Iesum et in gloria
Patris contemplemur,
Cum sancto spiramine
Semper veneremur.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001. fol. 79 b. — 13, 7 Gegen das Akrostichon. 21, 5 Christum et Hs. gegen das Akrostichon. —

18. Salutatorium B.M.V.

1. Ave, mater aeterni numinis,
Splendor replet quam Dei luminis,
Parvitas te nostri propaginis
Veneratur.
Ave, fons coelorum mellifluus,
Ex quo fluxit fructus perpetuus,
Hostis noster per te luctifluus
Propellatur.

2. Ave, virgo, tu virga Jessea
Virens, thori virilis nescia,
Per te nobis superna gratia
Praesentetur.
Ave, cujus venter virgineus
Thronus Christi fuit eburneus,
Per te nobis locus aethereus
Ordinetur.

3. Ave, proles stirpis ingenuae,
Dono tuae precis assiduae
Servos tuos clementer erue
Cunctis malis.
Ave, gaudens aeterna requie,
Condelectans in prolis facie,
Nos defende ab hostis rabie
Infernalis.

4. Ave, summi regis triclinium,
Supra choros residens omnium
Angelorum et vera tristium
Consolatrix.
Ave, virgo, fons splendidissime,
Manans tuis dona largissime,
Meae, quaeso, pauperis animae
Sis purgatrix.

5. Ave, virgo, cujus subsidia
Tuis praesto sunt et suffragia,
Mea, quaeso, sint famulitia
Tibi grata.
Ave, virgo, reparans condita,
Quae per Evam fuerunt perdita.
Fac daemonia nobis subdita
Et peccata.

6. Salve, trinitatis triclinium,
Praesidens nunc choris coelestium,
Nos a fraude nostrorum hostium
Redde tutos.
Salve, o aequitatis semita,
Atque humilitatis orbita,
Fac post vitae praesentis sabbata
Nos beatos.

7. Salve, olens mira fraglantia,
Mellis fundens fluenta dulcia,
Suspiramus ad te per vitia
Fatigati.
Salve, petra fundens largissimas
Aquas, frangens urbes fortissimas.
Per te cordis solvatur adamas
Obdurati.

8. Salve, praeconisata verbulo
Prophetarum antiquo populo,
Consolamen largire servulo
In hac via.
Salve, stella maris eximia,
Mater patris et prolis filia,
Miserorum audi suspiria,
Virgo pia.

9. Salve, virgo forma justitiae,
Reparatrix coelestis curiae,
Nostrae onus aufer tristitiae
Ac timoris.
Salve, virgo, flos pudicitiae,
Concha roris coelestis gratiae,
Nos infunde fonte munditiae
Et amoris.

10. Salve, angelorum solatium,
Acceptare nostrum servitium
Nunc dignare et omne vitium
Amovere.

Salve, quam beatorum concio
Summo mentis laudat tripudio,
Nos instantes tuo praeconio
Fac gaudere.

11. Gaude, decus humani generis,
Arca dicta divini foederis,
Nobis praesta, quaesumus, miseris
Adjuvamen.
Gaude, o delicatum lilium,
Tuum, sancta, exora filium,
Ut det nobis post hoc exsilium
Consolamen.

12. Gaude mater Dei et filia,
Cui nullus par est in gloria,
Tua virgo nunc nos clementia
Consoletur.
Gaude, sponsa, rectoris omnium,
Cujus tenes in coelo basium,
Nobis per te aeternum bravium
Condonetur.

13. Gaude, virgo, dulcedo cordium,
Salutisque nostrae exordium,
Mentis nostrae aufer fastidium
Ac torporem.
Gaude, coeli tenens fastigia,
Cujus vultus est plenus gratia,
Tua nobis praesta solatia
Et amorem.

14. Gaude, virgo, decus femineum,
Thronum sedens super aethereum,
Inimicum nostrum tartareum
Nunc repelle.
Gaude, virgo, virtutum speculum,
Quae cum Christo regnas in saeculum,
Cordis nostris munda latibulum
Omni felle.

15. Gaude supernorum solatium,
Redde nobis Deum propitium,
Nam te fore mortis exitium
Vere scio.
Gaude, virgo clemens et unica,
Salutata voce angelica,
Nunc servorum suscipe cantica
Corde pio.

16. Vale, virgo, fiscella scirpea,
Legis arca, turris eburnea,
Laboranti in mundi area
Sis adjutrix.
Vale, salus humani generis,
Adunatrixque pacis foederis,
Consolatrix sis mei pauperis
Atque tutrix.

17. Vale, impraegnata deifice,
Atque prolem gignens mirifice,
Coelo dignos servulos effice
Per virtutem.
Vale, dulcis mentis amoenitas,
Mis te nequit laudare parvitas,
O quam felix, quem tu inhabitas
Per salutem.

18. Vale, mundi tollens periculum,
Praesta nobis juvamen sedulum,
Ut inferni possimus pseudulum
Devitare.
Vale, stella, per cujus radium
Cordis moesti pellitur taedium,
Fac nos vitae aeternae gaudium
Impetrare.

19. Vale, mater abscissi lapidis,
Cum quo gaudes in coeli fulgidis,
Ne foedemur squalore Cypridis
Scutum praesta.
Vale, quam beati hilariter
Benedicunt nunc et perenniter,
Ut in proeliis stemus fortiter,
Nos sustenta.

20. Vale nunc, o pulchra virgunc-
cula,
Supernique tu regis gerula.
Tuum aufer mundi pericula
Per juvamen.
Vale, Mater mi beatissima,
Mente rogo te devotissima,
Adsis mihi in hora ultima.
Fiat, amen.

21. O Maria, gaudens perenniter
In supernis et mirabiliter,
Ad te corde tristi flebiliter
Suspiramus.
O Maria, per quam in patriam
Exsul redit, da patientiam
In adversis, ne in dementiam
Corruamus.

22. O Maria, virgo puerpera,
Nato tuo nunc nos confoedera
Ac ab hoste benigne libera
Infernali.
O Maria, cum summo prin-
cipe
Coelo regnans, nos tecum re-
cipe
Et ab igne in fine eripe
Gehennali.

23. O Maria, spes nostra vivida,
Nos molestant delicta livida,
Gratiarum tu rivi fluida
Nobis confer.
O Maria, coelorum domina,
Angelorum quam laudant ag-
mina.
Tua nobis praebe juvamina
Nunc et semper.

24. O Maria, proles Davidica,
Cordis mei moesti spes unica,
Servituti Dei me applica
Sine mora
O Maria, flagrans ut balsa-
mum,
Vas reservans manna dulcissi-
mum,
Inimicum depelle pessimum
Mortis hora.

25. O Maria, gaudens deliciis,
Tuis mihi adsis praesidiis.
Ne in fine mergar cum impiis
In infernum.
O Maria, splendor sidereus,
Dei sedes et thronus aureus,
Te conventus laudat aethereus
In aeternum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20123 fol. 172 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19636 fol. 295 a. B. — 2, 6 Thronus exstat Christi B. — 2, 4 Nunc praestetur B. — 4, 7 pauperis quaeso B. — 7, 2 Mellis fluens B. — 8, 3 Consolamen nunc praesta B. — 20, 1 Sempiternique tu B.

19. Oratio devota de B.M.V.

1. Bonitatis totius femina,
O Maria, coelorum domina,
Quae nos premunt, dissolve vin-
cula,
Nostra clemens audi preca-
mina.

2. O regina coelestis gloriae,
Dignitatis et excellentiae,
Per te nobis, o mater veniae,
Remittatur pondus nequitiae.

3. Fons bonorum, salus creden-
tium,
Gloria, laus, portus, remedium,
Virginale Dei sacrarium,
Fac nos coeli consortes civium.

4. Sicut rosa de spinae germine
Nascens ornat hanc pulchritu-
dine,
Sic in tuae gentis origine,
Virgo, tu es virtutum culmine.

5. Si gens omnis in unum coeat
Laudes tuasque fari studeat,
Poeni linguam quisque si habeat,
Loqui nequit, quantas te deceat.

6. Nam si mundus pagina fieret,
Et res omnis in ea scriberet,
Laudes tuas non comprehenderet,
Quia tot sunt, quod non sufficeret.

7. Flos rosarum, lux orbis inclita,
Stella maris fulgore praedita,
Per quam salus est mundo reddita,
Ad salutem sis nobis semita.

8. Gemma, sidus splendoris nimii,
Luna fulgens immensi radii,
Desolatis plena spes gaudii,
Portus nobis sis refrigerii.

9. O Maria, tuo praesidio
Nos colloca precis auxilio,
Salvatori concordans filio
In sanctorum junge consortio.

10. O salvatrix humani generis,
Interemtrix totius sceleris,
Adjuva nos, quae tanti muneris
Es donatrix et portus miseris.

11. Flos candoris, flos pulchritudinis,
Non marcescens prae vento turbinis,
Turris nobis sis fortitudinis,
Ne mergamur antro formidinis.

12. Benedicta tua conceptio,
Benedicta Christi progressio,
Crux, sepulchrum et resurrectio,
Benedicta ejus ascensio.

13. Benedictus, qui fecit sidera,
Mare, terra et quaeque cetera,
Qui se clausit in tua viscera,
Ut locaret nos super aethera.

14. Benedictus natus puerperae,
Qui redemit membrorum vulnere
Primi patris damnatos scelere,
Qui lugebant aeterno carcere.

15. Salve, mater, nostra redemptio,
Spes miseris et relevatio,
Per te nobis fiat remissio,
Ne Satanae vincat illusio.

16. O regina, decus coelestium,
O adjutrix te deprecantium,
Miserorum spes et refugium,
Tuum ora pro nobis filium.

17. Ave, mater misericordiae,
Pietatis et indulgentiae,
Ora natum, qui fons est veniae,
Ut nos dono conformet gratiae.

18. Decus orbis, sublimis domina,
Placa nobis regentem numina,
Creaturae totius regina,
Tuae plebis audi precamina.

19. Humanarum rerum consensio
Est attrita culpae naufragio;
Sed tu mater tuo suffragio,
Supernorum nos junge gaudio.

20. Virgo, gaude, mater fidelium,
Orphanorum salus, refugium,
Per quam culpa deletur omnium,
Sempiternum da nobis gaudium.

21. Luna pulchra, sidus eximium,
Solis vincens fulgore radium,
Audi preces te invocantium,
Sine mora praebe auxilium.

22. Salve jubar coelestis sideris,
Per quam patet lux orta miseris,
Ordinibus praelata superis,
Esto nobis ductrix itineris.

23. Lux solaris, lumen fidelium,
Salus ad te confugientium,
Sancta virgo, salvatrix omnium,
Coeli nobis dona consortium.

24. Dei mater, o virgo virginum,
Quae portasti salutem omnium,
Vera cunctis spes medicaminum.
Nos expurga labe peccaminum.

25. O Maria, laetare maxime,
Quae in throno sedes altissime,
Et adepta vivens humillime,
Hostes nostros potenter opprime.

26. Stella micans plena fulgoribus,
Viam praebens te intuentibus,
Emundatos culparum sordibus
Nos catervis junge coelestibus.

27. Virgo sacra, quae non ex semine
Concepisti sed sancto flamine,
Jesum Christum, sanctorum agmine
Nos colloca tuo juvamine.

28. Virgo Aaron, quae tabernaculo
Floruisti tanto miraculo,
Fructum praebens captivo saeculo,
Vitam tuo largire populo.

29. Virga Jesse regali genere,
Cujus gaudet redemptus munere
Totus mundus in Christi vulnere,
Vitam nobis velis acquirere.

30. Deprecare, sanctorum gaudium,
Tuum, sancta puella, filium,
Ut nos jungat gregi coelestium
Saeculorum in fine omnium.

31. Mater, ope succurre celeri,
Ne inferni tradamur carceri,
Ut possimus consortes fieri
Coeli, nobis januam aperi.

32. Nostris, virgo, faveto precibus,
Angelorum nos junge coetibus,
Ut laudantes te magnis plausibus
Exsultemus cum sanctis omnibus.

33. Natos tuos, o mater, libera,
Virgo manens Christi puerpera.
Ne nos damnet inferni vipera
Succurrendo nobis accelera.

34. Angelorum laudata modulis,
Universis miranda populis,
Virgo cunctis praeclara saeculis
Vitam tuis acquire servulis.

35. Benedicta in mulieribus,
Te rogamus immensis precibus,
Ne nos claudat inferni faucibus
Daemon, suis obsiste fraudibus.

36. Super tua plebe non gaudeat
Tuus hostis sed magis doleat,
Tua nobis virtus praevaleat
Et in bono semper nos teneat.

37. Tuam, mater, serva ecclesiam,
Omnem pellens ab hac tristitiam,
Et aeternam praebe laetitiam
Ad sanctorum hanc ducens gloriam.

38. Tuae laudis quisquis memoriam
Celebrabit poscendo veniam,
Tu fac illi misericordiam,
Angelorum donando gloriam.

39. Novum nobis confer remedium,
Ut possimus, o virgo virginum,
Te laudare tuumque filium
Et habere coeli consortium.

40. Nostrum decus et nostrum gaudium,
Rosa vernans, fragrans ut lilium,
Sedes nobis dona coelestium,
Ad coelorum ducens palatium.

41. Trinitati sit laus, potentia,
Honor, virtus et excellentia,
Tibi, virgo, summa laetitia,
Nobis autem perfceta gaudia.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 60 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19636. B. — Psalterium Divae Virginis Mariae etc. Excusum Tegernsee 1589. C. — „Incipit alia oratio devota de beata virgine constans metro pindarico sicut praecedens.“ AC. welch letzteres obiges der Handschrift genau nachdruckt, obschon in dem Drucke ein Lied von ganz anderem Versmasse vorausgeht. — 4, 4 virtutum germine AC. — 5, 3 Feni linguam A; Poeni lingua C, d. h. die Zunge eines gewandten Geschäftsmannes.

20. Acrostichon super „Maria, mater gratiae“.

1. Mater, vita ornata caelibe,
   Quam laudabo mente spontanea,
   Adjutricem te mihi exhibe,
   Morte ruam ne momentanea.
2. Adversantis fortunae sarcinam
   Tuis aufer petitionibus,
   Tuas laudes ut laetus concinam,
   His contentas in dictaminibus.
3. Rationi meae scientiam
   Facultatemque linguae tribue,
   Semper tuam ut sanctimoniam
   Laude digna extollam strenue.
4. Imperatrix potens coelestium
   Atque lux ornamenti gloriae,
   Confortatrix esto pugnantium
   Contra hostes matris ecclesiae.
5. Apotheca salve mirifica,
   Qua virtutum summa recondi-
   tur.
   Servi tui cor serenifica,
   Quod per culpae nubes con-
   funditur.
6. Miserere me tuum famulum
   Post te anhelantem cum la-
   crimis,
   Abigendo omne periculum
   A me precum tuarum victimis.
7. Apud tuum digneris filium
   Promovere tuis prec[at]ibus,
   Uti mihi praestet auxilium
   Oberranti in mundi fluctibus.
8. Tu es virgo, in cujus utero
   Dei virtus sese occuluit,
   Servo tuo succurre misero,
   Qui per scelus modo contabuit.
9. Educatrix Christi et genitrix
   In coelesti nunc gaudens gloria,
   Animarum praesta ne perditrix
   Me enervet concupiscentia.
10. Rogo, Dei mater altissimi,
    Quam virtutes laudant urani-
    cae.
    Modo te venerantis animi
    Glacialem torporem disjice.
11. Gratiosa mater et domina,
    Aures praebe meo precatui
    Delens mea foeda peccamina,
    Infernali ne tradar aestui.
12. Relevamen turbato tribue
    Et opresso fastu tyrannico,
    Ut quietus laudem assidue
    Te amoris et laudis cantico.
13. Aula sola tu es deifici,
    Cujus splendor mentes irra-
    diat,
    Ne per culpam me sinas abjici,
    Quae ut pestis corda coinquinat.
14. Certae famae tuae flagrantia,
    Suo vincit odore bdellium,
    Vim quam perfert mater ec-
    clesia.
    Tua prece preme rebellium.
15. Infelicitatis caligine
    Me opertum, precor, illumina
    Et solutum ab omni crimine
    Ad coelorum me duc cacu-
    mina.
16. Ecce, virgo, tuis vestigiis
    Deprecando supplex inhaereo,
    Ut me serves tuis praesidiis
    Ab inferni igne sulphureo.

17. Moderatam da moestitudinem
Pro peccatis in poenitentia,
Et aeternam beatitudinem
Cum electis in coeli patria.

18. Angelorum tu es spectaculum,
In conspectu tuo tripudiant,
Ab his omne pelle periculum,
In hac oda qui tibi jubilant.

19. Turris David, qua propugnacula
Eriguntur contra Assyrios,
A me cuncta pelle pericula
Intentata per adversarios.

20. Ejulatum atque suspiria
Existentum in purgatorio
Audi, mater, pro tua gloria
Hos consolans tuo praesidio.

21. Ruinosae navi ecclesiae,
Naviganti jam in periculo,
Tuae velum expande gratiae,
Hostem pellens cum omni scandalo.

22. Morum nobis tuorum suavitas
Vitae sanctae demonstrat semitam,
Tua mihi praestet benignitas,
Ne per mortem defungar subitam.

23. Informatrix Christo credentium
Atque virgo sapientissima,
Praesta mihi, quaeso, subsidium,
Cum a carne recedet anima.

24. Supplicantem tibi humiliter
De profundis malorum erue
Et post mortem me aeternaliter
Concioni sanctorum adjice.

25. Erogatrix divorum munerum,
Quibus tibi devotos recreas,
Me a malis praeserva miserum
Et ad bona semper promoveas.

26. Repentino me ab interitu
Tuis serva sanctis praesidiis,
Ab hostili fraude vel impetu
Et aeterni ignis incendiis.

27. Irrogatas mihi injurias
Tolerare fac me humiliter,
Uti Deus meas nequitias
Poenitenti dimittat pleniter.

28. Coeli prato candescens lilium
Castitatis candore niveo,
Mihi confer tuum auxilium,
Ne veneno foeder anguineo.

29. O beata, tuum praesidium
Sathaninam fremet barbariem,
Ne post carnis nostrae excidium
Me in Stygis mergat voraginem.

30. Rosulentum vultum tunc famulo
Tuo praebe consolans timidum
Ac defende me a periculo,
Quo tentabor per fraudem daemonum.

31. Dextram mihi extende languido,
Cum carnalis premet infirmitas,
Hosti quoque resiste perfido,
Ejus a me pellens versutias.

32. Imprudentem me per audaciam
Per humilitatem recupera,
Et larvalem aufer invidiam
Atque cuncta, quae gessi scelera.

33. Evolantem a carnis carcere
Ad superna meam duc animam,
Quia scala Jacob describere,
Quae credentes ducis ad patriam.

34. Tu es, virgo, aurora rutilans,
Veritatis qua luxit lucifer,
Tua prece sis me illuminans,
Ne me turbet temptator pestifer.

35. Virgo, tu es haec felix femina,
Quae circumdas virum in utero,
Da, ut nunquam ruam per crimina,
Donec regnum coeli possedero.

36. Nulla delet per aevi saecula
Tuae vitae famam oblivio,
A me cuncta propelle scandala,
Quae peccati causat colluvio.

37. O benigna mater et domina,
Te sequentem infirmum servulum
Praestolare, cuncta discrimina
Propellendoque hostem frivolum.

38. Stella splendens maris undisoni,
Monstrans portum supernae patriae,
Modulanti meli dulcisoni
Carmen sinum expande gratiae.

39. Ad spectanda superna erige
Mentem meam, quaeso, inerticam,
Et sic totum in Deum collige,
Ne labatur in culpam lubricam.

40. Bonitate tibi ingenita
Et per Dei, qua polles, gratiam
Fomitem, quo gravor, debilita,
Ne per carnis foeder lasciviam.

41. Hostis dentem retunde invidum
Machinantis meum interitum
Et furorem judicis rigidi
Placa mihi tuum per meritum.

42. Offer pro me dilecto filio
Thus orationis assiduae
Pro peccato gravi et vario,
Ne me tradat neci perpetuae.

43. Servi tui mentem erroneam
Ad virtutum reduc itinera,
In desperationis foveam
Incidam ne ob mea scelera.

44. Tuae precis praesta stipendia
Concertanti cum adversariis,
Delinire ut patentia
Possim ipsos atque obsequiis.

45. Errabundum per vias lubricas
Per legalem reduc me semitam,
Uti Christo tibique debitas
Laudes corde devoto recitem.

46. Protoplasti per te posteritas
Est reducta in statum pristinum,
Tua, pia virgo, benignitas
Vincla solvat meorum criminum.

47. Reparatrix meae sis animae,
Jam prostratae ex lapsu misero,
Reparatam clementer redime,
Ne per culpam cadat de cetero.

48. Orthodoxae succurre fidei
Laboranti in suis filiis,
Quos culparum pungunt aculei
Nec non hostes suis fallaciis.

49. Thronus Christi constratus diceris,
Caritate divina media,
Mihi foedo carnis illecebris
Gratiarum praesta remedia.

50. Exorando te supplex adeo,
Pia mater coelique domina,
Caritatis ut sine malleo
Mea cuncta contundas crimina.

51. Gratulare, mater amabilis,
Principaris quae coeli civibus,
Caritatis aduna vinculis
Odiorum accensos facibus.

52. Ex condigno te viri incliti
Venerantur miro praeconio,
Servum tuum nullius meriti
Ab aeternis serva incendiis.

53. Impetentes me morsu cynico
Tolerare fac me humiliter,
Ut sic regno sim dignus coelico,
Ubi tecum laeter peremiter.

54. Nos direptos ab adversariis
Libertati nostrae restitue,
Et a cunctis absolve vitiis,
Ne tradamur morti perpetuae.

55. Hujus odae oblatiunculam,
Virgo prudens, clementer suscipe,
Et amoris mei hanc faculam
Coram summo commenda principe.

56. Oda ista quae oratoria
A te petit, praesta hilariter,
Et defunctis fer adjutoria,
Qui tormentis torquentur acriter.

57. Restauratrix supernae patriae,
Ventris tui fructu virgineo
Mihi lumen infunde gratiae
Recedenti a luto carneo.

58. A peccati serves voragine
Laudis tuae fantes obsequia
Mundialique cursu turbine
Ad aeterna duc eos gaudia.

59. Me hanc odam vocum suavium
Hymnientem a malis libera,
Et cor meum moerore tabidum
Consolatione exhilara.

60. Ortus tu es mire fructificans
Diversaram virtutum germina,
Sis odore horum exterminans
A me hujus mundi discrimina.

61. Rectrix clemens certum refugium
Ac totius plebis ecclesiae,
Mihi sis in fine praesidium,
Me defendens ab hostis rabie.

62. Te laudantis mentis confinium
Placa, quod per culpas confunditur,
Nempe tuum per patrocinium
Omne malum facile pellitur.

63. Illibata mater altissimi,
Semper cernis quem facialiter,
Me ab hoste non sinas deprimi,
Ne condemner perpetualiter.

64. Scala Jacob tu es, quae subvehis
Ad superna beandas animas,
Me defende a subitaneis
Malis hostisque fraudes reprimas.

65. Virgo, cujus et Dei filius
Idolorum fregit simulacra,
Mundi hujus in potestatibus
Constitutis juvamen impetra.

66. Serva tuis orationibus
Sempiterno me ab interitu,
Ut collaudem in coeli foribus
Angelorum te cum exercitu.

67. Cordis mei paca confinium,
Quod per criminosa deluditur,
Tuum namque per patrocinium
Poenitenti gratia redditur.

68. Istud carmen, o mater gratiae,
Pietatis cernas intuitu,
Quod cantavi ad laudem gloriae
Tuae cordis mei ex libitu.

69. Portus mentis tu es fluctivagae
Passionum sectantis impetum,
Me erronem ad viam dirige,
Cor refraenans meum indomitum.

70. Eja humilitatis viola,
Omni flatu carens superbiae,
Da, ut Deum laudem per saecula
Tecum semper in regno gloriae.

Cod. S. Petri Salisburgen. b. VII. 10 s. 15 f. 210 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19353. fol. 153 b. sqq. B. — Orat. ms. Tegrinsense

saec. 15. Clm. Monacens. 20021. fol. 159 b. sqq. C. — Cod. S. Petri Salisburgen. b. VII. 10 s. 15 f. 210 a. A. — „Sequitur oratio de B. V. continens in serie capitalium versum: »Maria mater gratiae etc.« usque ad finem.“ A.

7, 2 precibus AB. — 7, 4 fluminibus Hs. — 8, 2 occubuit A. — 36, 3 pelle A. — 38, 3 Modulantem A. — 46, 4 Vincula A. — 48, 2 Laborantem. A.

21. „O pulcherrima mulierum.“

1. Ave, decus virginum,
Sacri fons dulcoris,
Expiatrix criminum,
Thalamus pudoris,
Supernorum agminum
Speculum decoris,
Proscriptrix formidinum,
Pultrixque moeroris.
2. Ave, vitae pabulum,
Fons dilectionis,
Castitatis speculum,
Vellus Gedeonis,
Pauperis umbraculum
Cunctis plena bonis,
Nos, quos premit saeculum,
Tuis fove donis.
3. Ave, fons laetitiae,
Flos virginitatis,
Fons misericordiae,
Lumen veritatis,
Domus sapientiae,
Sedes honestatis,
Portus indulgentiae,
Forma sanctitatis.
4. Ave, lumen gratiae,
Deo valde grata,
Summae sapientiae
Nutu fabricata,
Radix pudicitiae
Nunquam inquinata,
Humanae miseriae
Succurre parata.
5. Ave, sole pulchrior
Stella matutina,
Liliis floridior,
Olens in pruina,
Rosis rubicundior,
O coeli regina,
Me, qui tibi famulor,
Serves a ruina.
6. Ave, salutifera
Gratiae pincerna,
Radix odorifera
Veniae lucerna,
Purga me, puerperă,
A labe veterna,
Ad tuendum propera,
Ne mergar ad inferna.
7. Ave, coeli domina,
Terrae atque maris,
Valde felix femina,
Parens expers paris,
Super coeli agmina,
Virgo, exaltaris,
Mea terge crimina,
Portus salutaris.
8. Ave, plenum gaudium,
Puella decora,
Salutis exordium,
Tutrix sine mora,
Coeleste sacrarium,
Paradisi prora,
Amoris connubium
Per coelorum fora.
9. Ave, pacis vinculum,
Morum disciplina,
Sidus coeli rutilum,
Flagrans lux divina,
Exorantem servulum
Te prece supina
Per juvamen sedulum
Tuere festina.
10. Ave, virgo regia,
Rivus fluens melle,
Tua per suffragia
Mala procul pelle,
Me passum naufragia
Omni purga felle,
Ut sim gratus dulia
Tibi maris stellae.

11. Ave thronus gratiae,
Vitis fundens vina,
Navis omni carie
Carens et sentina,
Da, ne cadam hodie
Morte repentina,
Inferni malitiae
Ne fiam rapina.

12. Ave, lux laetitiae,
Mater liberalis,
Vitis abundantiae,
Fove me sub alis.
Da ritu justitiae
Ne conjungar malis,
Sed per dona gratiae
Justis sim aequalis.

13. Ave, flos munditiae,
Mundus a pruina,
Myrthus temperantiae,
Aegri medicina,
Dono sapientiae
Et legis doctrina
Menti meae sauciae
Medelam propina.

14. Ave, regis gentium
Sponsa Sunamitis,
Sitim pellens mentium
Radix verae vitis,
Per te, lux errantium
Detur pax contritis,
Flamma discordantium
Suffocetur litis.

15. Ave, turtur nubilis,
Virgo columbina,
Mater admirabilis,
Rosa sine spina,
Turris invincibilis
Stellaque marina,
Mandatorum vinculum
Deo me combina.

16. O verum solatium
Juva mortis hora,
Dulce refrigerium
Coelitus irrora,
Tuum mitem filium
Pro me tunc exora,
Delictorum omnium
Veniam implora.

17. O virtutum regula,
Genitrix benigna,
Virgo sine macula,
Summa laude digna,
Scandens fumi virgula,
Nos tibi consigna,
Cuncta prece sedula
Comprime maligna.

18. O Christi puerpera,
Dulcis mi patrona,
Me peccantem repara
Auferendo vana,
Nato me confoedera,
Ut per sua dona
Mihi dones prospera
Et coelorum dona.

19. O regina tenera,
Nostra advocata,
Per quam sunt facinora
Mundi reserata,
Mentis pia vulnera,
O virgo beata,
Quae inflixit effera
Cohors et damnata.

20. Tuum mihi jugiter
Adsit consolamen,
Ac in morte firmiter
Prosit adjuvamen,
Orco ne perenniter
Tradar post examen,
Sed tecum feliciter
Deo fruar. Amen.

Cod. S. Petri Salisburgen. b II 3 saec. 15. fol. 274 a. A. — Cod. Lunaelacen. saec. 15. Cod. Palat. Vindob. 3835, daraus in Cod. 88. Uldarici et Afrae Clm. Monac. 4423 fol. 308, wonach bei Mone 512. B. — Orat. ms. Tegurinum anni 1467 Clm. Monac. 19991 fol. 280 b. C.

„Sequitur carmen valde jucundum et pulchrum de superlaudanda et dulcissima puerpera Jesu Christi »O pulcherrima mulierum«. Et hoc carmen potest cantari sub nota: Ave vivens hostia." A.

1, 8 Pultrix, das Wort ist Mone aufgefallen; es ist eine von den Bildungen des Quisutis und kommt bei ihm des öftern vor. — 5, 3 lilia B. — 7. 3 felix fehlt A. — 16, 2 Jura A. — 20, 8 Deo servar B. — C hat Interpolationen, die sich als solche erkennen lassen, meist aus anderen Liedern des Quisutis nach Str. 7, 15, 19 u. 20; z. B. an ersterer Stelle u. a. die zwei ersten Strophen aus No. 16.

22. De gaudiis B.M.V.

1. Stella, stirpe quam ex hebraica
Orituram praedixit Balaam,
Mentem servuli serenifica,
Ut dicenda devote proferam.

2. Gaude virgo, cujus conceptio
Praeservata exstat divinitus,
A parentis primi contagio,
Basileae ut docet synodus.

3. Gaude virgo, cujus nativitas
Desolatis praebet solatium,
Tua, precor, felix maternitas
Vitae meae prolonget spatium.

4. Gaude, quae es oblata Domino
Juxta ritum legis Mosaicae,
Meae, quaeso, vitae in termino
Potestates adversas abjice.

5. Gaude, mater et virgo nobilis,
Gabrielis credens oraculo,
Virtus patris nam in effabilis
Ventris tui se dat alveolo.

6. Gaude, quam beata Elisabeth
Benedixit tuumque filium
Consolamen me tuum visitet,
Cum relinquam mundi exsilium.

7. Gaude virgo, cujus foetificum
Tempus cum venisset, in Bethlehem
Peperisti fructum salvificum,
Qui sanavit Adae propaginem.

8. Gaude, cujus natum muneribus
Honorarunt tres magi mystice,
Nos a nostrae mentis vulneribus
Vitiosis munda et lubricis.

9. Gaude, quae subisti remedium
Inquinatis statutum matribus,
Praesentasti cum tuum filium
Templi eum sistens altaribus.

10. Gaude, cum a regno Canopico
Es cum nato ducta in patriam,
Me ab hoste serva tristifico
Relinquentem terrae miseriam.

11. Gaude, nam in doctorum medio
Reperisti amissum filium
Laborantem me cordis taedio
Consolare praebens subsidium.

12. Gaude, cujus nutu per filium
Liquor aquae in vinum vertitur,
Servo tuo praesta auxilium,
Qui diversis malis concutitur.

13. Gaude, virgo, magno tripudio,
Resurrexit nam tuus filius,
Obvallatos mentis fastidio
Liberare digneris ocius.

14. Gaude, cujus proles cum gloria
Ad paternam conscendit dexteram,
Sis solamen in hac miseria
Nobis pellens fortunam asperam.

15. Gaude, quia vidisti spiritum
Descendentem in linguis igneis,
Carnis meae, quaeso, post obitum
Mentem choris junge aethereis.

16. Gaude, quae in carne et anima
Glorianter regnas in superis,
Me dignare, o beatissima,
Ut te digne laudem cum ceteris.

17. Gaude, quia haec tua gloria
Perdurabit nunc et in saeculum,
Angitudo me premit varia,
Tuum tollat quam adminiculum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20110.

23. Acrostichon super Ave Maria.

1. Alpha et O nominate,
Jesu rex altissime,
Cum aeterno regnas patre
Atque sacro flamine,
En devotus curro ad te
Cum affectu animae
Supplicans pro gratia,

2. Vt matrem tuam beatam,
Gloriosam virginem,
Modo tecum collocatam
Superna Jerusalem,
Omni bono decoratam,
In hac oda praedicem
Mentis cum industria.

3. Ejus merito honorem
Inhianter sitio,
Cujus jugiter valorem
Gratiarum sentio.
Meum lenit nam laborem
Suo beneficio
In mundi miseria.

4. Meis culpis cum prostratus
Essem horribiliter
Et ob hoc irem turbatus
Corde mirabiliter,
Ad antiquum reparatus
Statum sum feliciter
Ipsius clementia.

5. Aliunde haec persona
Cunctis venerabilis,
Multa mihi fecit bona
Meis in periculis,
Quae vix caperet membrana
Centum in capitulis
Scriptis cum peritia.

6. Rerum jam deposcit modus
Decorque dictaminis.
Ut accendar mente totus
In amore virginis.
Quam naturae duxit nodus
Carnalis originis
Regum de prosapia.

7. In propheta Isaia
Siquidem describitur,
Quod de genealogia
Jesse stirps egreditur,
Ex qua non naturae via
Flosculus exoritur
Sed Dei potentia.

8. Atqui flos ibidem scriptus
Verus est Emanuel,
Qui et lapis fuit dictus,
Sicut scribit Daniel,
Quem Mariae coelo missus
Nuntiavit Gabriel
Summa reverentia.

9. Gaude ergo, mater Dei
Atque domicilium
Nec non ager speciei
Mire gignens lilium,
Ex quo plenum sumunt rei
Animae remedium
Acta poenitentia.

10. Reges tres ab oriente
Tunc venerunt protinus,
Tuum natum te vidente
Adorant devotius,
Offerentes prona mente
Fidem cum muneribus
Freti sapientia.

11. Auro regnum designatur
Christi, regis omnium,
Thus, quod Deo immolatur,
Signat sacerdotium,
Myrrha, cum qua condiatur,
Crucis post supplicium
Summa diligentia.

12. Custos tuus virginalis,
Joseph tunc instruitur,
Quod Herodis fraus feralis
Contra Jesum nititur,
Sic mens tua maternalis
Terrore concutitur
Gravique angustia.

13. Inde, virgo, te disponis
Iter ad incognitum,
Visitare Pharaonis
Populum indomitum,
Ut servares a praedonis
Ense unigenitum
Atque fraudulentia.

14. At peregrinationis
Tunc peracto tempore
Venit consolationis
Nuntius ab aethere,
Vocans vos ad regionis
Vestrae solum propere
Vel cum festinantia.

15. Porro cum appropinquaret
Joseph vestris finibus,
Audiens quod his regnaret
Archelaus partibus,
Atque illuc trepidaret
Ire, venit nuntius
Missus coeli curia.

16. Locum illi designavit,
Nazareth florigeram,
Virginem qua obumbravit
Virtus Dei teneram,
Teque sanctus impraegnavit
Spiritus puerperam
Sua assistentia.

17. Euge, mater, flos candoris,
Fragrans plus quam lilium,
Quantum tibi vis amoris
Dabat refrigerium,
Nati delicati oris
Tu sumebas basium,
Mater, nam fiducia.

18. Nam, ut reor, habitante
Tecum tuo filio,
Est amota velut flante
Vento tribulatio,
Quam ferebas procurante
Rege in exsilio
Magna patientia.

19. Anni vero duodeni
Jam decurso tempore,
Jesus tecum ductu leni
Dignatur ascendere
Templum, quo scriptura pleni
Solebant exponere
Moysis legalia.

20. Dolor, dum repatriares,
Te pressit cum impetu,
Jesum dum considerares
Deesse in reditu,
Et amissum repedares
Quaere cum gemitu
Mentisque instantia.

21. O quam magno solabaris,
Pia mater, gaudio,
Natum cum intuebaris
In doctorum medio
Quasi unum ex ignaris
Quaerere cum studio
Scripturae mysteria.

22. Mihi, dicis, quid fecisti,
Fili peramabilis,
Quare ita subtraxisti
Te a tuis famulis,
Quem quaerebam corde tristi
Domibus et viculis
Loca per distantia.

23. Ille vultu pietatis
Plectro vocis tenerae
Motum suae dulcis matris
Conabatur flectere;
Dixit: In his, quae sunt patris,
Decet me consistere
Ex obedientia.

24. Nazarenam civitatem
Vobis redeuntibus,
Et per veram paupertatem
Illic habitantibus
Per innatam pietatem
Subdidit se plenius
Vobis cum modestia.

25. Uerum tempus dum instaret,
Ut in mirabilibus
Mundo se manifestaret
Signis et virtutibus,
Et mortem acceleraret
Pati pro hominibus
Multaque opprobria;

26. Servum suum baptizantem
Peccatores adiit,
Se nos omnes emendantem
Baptizari petiit,
Prae timore reluctantem
Luculenter instruit
Omni de justitia.

27. Tunc vox venit paternalis
Audita de nubibus:
Hic est meus naturalis
Ac dilectus filius,
In quo mihi specialis
Amor est prae omnibus
Inter existentia.

28. Ejus voci vel mandatis
Obaudite jugiter,
Viam vobis aequitatis
Nam pandet veraciter,
Ut tenentes hanc vivatis
Secum aeternaliter
In aeterna gloria.

29. Coepit enim propalari
Mundo in miraculis,
Quem vix possent declarari
Mille in periculis.
Quae per sacra indagari
Multis in capitulis
Ponunt evangelia.

30. Uires mentis, o Maria,
Sublevo devotius
Ad te hac in hymnodia,
Quam nunc in coelestibus
Omnis laudat hierarchia
Hymnorum concentibus
Sine dissonantia.

31. Maris stella, quae cacumen,
Tenens in sublimibus,
Deitatis clarum lumen
Largiris terrestribus,
Gratiarum quod dat flumen
Sibi adhaerentibus
Legis cum custodia.

32. Bono summo nos commenda,
Patri, nato, flamini,
Cujus virgo praecolenda
Adstas celsitudini,
Hora mortis in horrenda
Ne nos det discrimini
Propter nostra vitia.

33. Ejus nobis leni pectus,
Virgo venerabilis,
Unicornis qui illectus
Carnis tuae vinculis.
Malos cum damnabit rectus
Judex et terribilis
Finali sententia.

34. Nimis certe metuendus
Est hic mundi terminus,
Universis cum tremendus
Judicabit Dominus,
Atque Satan est tradendus
Suis cum complicibus
Stygis ad supplicia.

35. E diverso praepolitis
Ferro poenitentiae
Ornatisque margaritis
Sanctae continentiae
Judex apparebit mitis
Cum signo clementiae
Vocando ad praemia.

36. Deus erit merces ibi,
Hoc est in coelestibus.
Cum devotione sibi
Rite servientibus,
Credo certe, quod et tibi
Juste famulantibus
Cordis vigilantia.

37. In superna regione
Omnis introducitur,
Qui per tribulationem
Hic in mundo premitur
Ullam consolationem
Nec habere sinitur
Propter adversantia.

38. Conculcantur nempe multi
In mundi miseriis,
Qui putantur tamquam stulti
Indigni solatiis,
Sed profecto bonis fulti
Exstant exercitiis
Mentisque prudentia.

39. Tales certe sic despecti
Malis ab hominibus,
Si perseverabunt recti
Suis in virtutibus,
Deducentur ut electi
Cum beatis omnibus
In regna perennia.

40. Audi modo, mater clemens,
Precatum ecclesiae,
Quo solamen a te petens
Insistit quotidie.
Nam hanc premit ira fremens
Populi perfidiae
Magna cum saevitia.

41. Tolle, mater, nunc flagellum
Prece tua dulciter,
Per rapinam et per bellum
Gravans terribiliter,
Christianum quod popellum
Premit tam hostiliter
Temporum per spatia.

42. Ut amoto adversantis
Fortunae excidio
Tuae precis exorantis
Optato praesidio
Concinamus concrepantis
Chori cum tripudio
Hymnos et laetitia.

43. Illud sic depopulamen
A nobis credentibus
Ablatum per adjuvamen
Tuum stringit arctius
Ad canendum jubilamen
Tibi nos devotius
Remota desidia.

44. Nazareni mater floris
Florisque deifici,
Quem collaudant cunctis horis
Ordines angelici
Fac ipsius nos amoris
Odoratu refici
In superna patria.

45. Mire quippe nos renatos
Ejus odor allicit
Et a culpis emendatos
Copiose reficit,
Sic in bono confirmatos
Tandem plene proficit
Sua efficacia.

46. Vana mundi modo miro
Sua facit spernere
Sapiensque prae deliro
Prudenter discernere,
Ut nec hostis ense diro
Valeat avertere
Hos ab innocentia.

47. Liquet illud manifeste
Per agones martyrum,
Persuasores qui modeste
Superarunt scelerum,
Ita regnum Christo teste
Meruere superum
Sua per martyria.

48. Iucundare incessanter,
O sancta theotocos,
Quae post Deum principanter
Regnas super coelicos
Nos ad nati duc laetanter
Excessus theoricos
Et ad coeli gaudia.

49. Est nam pulcher Christi vultus
Et desiderabilis,
Mira luce circumfultus
Cunctis carens maculis,
Homo, quem virtute cultus,
Veneratur titulis
Laudum cum constantia.

50. Rogo, mater, plorabundis
Aurem praebe vocibus,
Opem a te de profundis
Misere precantibus.
Per te gratiarum undis
Absolvantur citius
Poena purgatoria.

51. Illis ita liberatis
Et solutis debitis
Ac ipsorum reparatis
Bonis culpa perditis,
His fons summae pietatis
Det pro tuis meritis
Sanctorum consortia.

52. Belluinam pravitatem
Infernalis bestiae
Tuam per benignitatem
Preme, mater gratiae,
Ne trahat ad falsitatem
Filios ecclesiae
Sua cum fallacia.

53. Valla vallo scripturarum
Mentes te colentium,
Ne in conscientiarum
Domos intret vitium,
Quo cogantur tenebrarum
Intrare confinium
Carnis post excidia.

54. Sectas ergo fac nos gnare
Perversorum dogmatum
Semper omnes declinare,
Ne nos per indebitum
Sensum queant inclinare
Mortis ad interitum
Sua ex astutia.

55. Ediderunt nam inculta
Cerinthus et Ebion,
Quibus addiderunt multa
Arius et Marcion,
Quorum reprobare stulta
Fac nos, o theotocon,
Fidei scientia.

56. Talem vero fidem praesta,
Fidem inquam fervidam,
Qua vitemus inhonesta
Et doctrinam perfidam,
Ac ad coeli ducat festa
Nos et aulam floridam,
Quae caret molestia.

57. Bona, cujus mens perfecte
Non potest percipere,
Neque lingua circumspecte
Aliis exprimere,
Quae dignatur genti rectae
Deus retribuere
Ex benevolentia.

58. Ecce illud verum scias
Et infallibiliter,
Hoc, quod scribit Isaias,
Relegas sagaciter,
Qui per suas prophetias
Hoc pandit veraciter
Dei conniventia.

59. Nunc te, virgo, deprecanter
Tristeque accedimus,
Qui gravamur incessanter
Perfidis ab hostibus,
Ut nos tutes miseranter
Ab ipsorum fraudibus
Et malevolentia.

60. Eorundem paca mentes
Abigens invidiam,
Qua insurgunt insolentes
Dei in ecclesiam
Ac ut lupi irruentes
Suam per ferociam
Christi in ovilia.

61. Dolus hostis probitatis
In mundo praevaluit,
Atque decus honestatis
Plurimum jam tepuit,
Nam rector communitatis
Mala non inhibuit
Sua ex ignavia.

62. Illis malis, mater pia,
Petimus humiliter,
Nato tuo cum Messia
Occurre velociter,
Ne vel justos recta via
Currentes atrociter
Portrahant ad invia.

63. Caros nostros et parentes
Cum benefactoribus,
Vivos sive jam degentes
In terrae pulveribus,
Exoramus te gementes,
Consolentur citius
Tua beneficia.

64. Tristes mente subleventur
Tuo patrocinio,
Et quicunque detinentur
Aliquo supplicio.
Nec non omnes, qui torquentur
Pro quocunque vitio
Stygis per incendia.

65. Uectes ergo Phlegetontis
Tuis frange viribus
Et absolve hos a tantis
Poenis et tam gravibus,
Absolutosque de fontis
Gratiarum imbribus
Abundanter satia.

66. Sic hos ergo liberatos
A poenarum vinculis
Atque plene expurgatos
Suis a piaculis
Et honeste perornatos
Meritorum titulis
Perduc ad coelestia.

67. Famulatum, o Maria,
Respice clementius,
Promimus in hymnodia
Ista, quem attentius,
Offerentes tibi, pia,
Verbis et operibus
Mentium encaenia.

68. Reverenda nam es certe
Creaturis omnibus,
Magis tamen et diserte
Christo adhaerentibus,
Quorum salus constat per te
Dimissis criminibus
Plena indulgentia.

69. Uitis ex te germinavit
Supremae fragrantiae,
Quae visura obumbravit
Filios ecclesiae
Ac devotos laute pavit
De vino laetitiae
Et in abundantia.

70. Cujus vitis botrus crucis,
Prelo cum exprimitur
Tua mens, o mater lucis,
Gladio confoditur
Mundusque ab hostis trucis
Vinculis eripitur
Et ejus versutia.

71. Tuus mater praedilectus
Sic miserabiliter,
Pendens tristis ac despectus
A Judaeis viliter,
Ejus adfuit affectus
Tibi filialiter
In pressura nimia.

72. Uni, qui evangelista
Exstitit praecipuus,
Jubet, ut in vita ista
Tuus sit assiduus
Servus, comes et hymnista
Ac provisor cernuus
Tua neccessaria.

73. Sepultura cum completa
Esset sacri funeris,
Tunc Johannem insecuta
Reverenter sumeris,
Et honore matris freta
Ab eodem pasceris
Carnis alimonia.

74. Vbi vero mundiale
Complesti exsilium,
Glorianter aeternale
Ascendisti solium,
Inde, decus virginale,
Tuum per auxilium
Nobis fer solatia.

75. Euge, virgo veneranda,
Cum aeternis jubilis
In aeternum collaudanda
A beatis angelis,
A nobis praeconisanda
Semper tuis famulis
Laudum resonantia.

76. Nisu toto adhaerentes
Tibi, mater gratiae,
Dita modo poenitentes
Dono indulgentiae.
Simus semper ut gaudentes
Domo conscientiae
Sine arrogantia.

77. Tali dono sic repleti
Tuum per subsidium
Collaudemus semper quieti
Te ac tuum filium,
Mundique linquamus laeti
Miserum exsilium
Et non cum moestitia.

78. Rosulentum tuum vultum
Nec non venerabilem
Tunc ostende, nobis multum
Cunctisque amabilem,
Et repelle hostem stultum
Nimisque terribilem
Cum sua pellacia.

79. Is nam nostra nobis cuncta
Mala sic objiciet,
Quod momenti atque puncta
Minima praeteriet
Sed te matre nobis juncta
In cunctis deficiet
Ejus pertinacia.

80. Sic signati sancta cruce
Tuisque praesidiis
Et fugato hoste truce
Suis cum insidiis,
Conjungamur tunc te duce
Sanctorum consortiis
In superna regia.

81. Tuta loca sic tenentes
Laetanter in coelicis,
Extollemus nostras mentes
Hymnodiis melicis,
Deum te quoque colentes
Choris cum angelicis
Summa concordantia.

82. Unum Deum substantive,
Trinum personaliter,
Regnantem indefective
Vel potentialiter
Cernemus admirative
Nec non facialiter
Et absque acedia.

83. In hac quippe visione
Juxta verbum Domini
Sive in cognitione
Salus datur homini,
Huic ex dilectione
Adhaerenti numini
Non ex violentia.

84. Illic, mater o benigna
Atque praeamabilis,
Quam antiqua docent signa
Honoranda titulis,
Sede semper fulges digna
Prae sanctis et angelis
Mira excellentia.

85. Hos profecto tu praecellis
Tuis privilegiis,
Sicut mundum sol prae stellis
Suis lustrat radiis,
Quod doctores in cancellis
Modis probant variis
Lege falsi nescia.

86. Ergo, clemens o regina,
Cunctis venerabilis,
In coelorum officina
Sic exstans laudabilis,
Nobis esto medicina
In mundi periculis
Precum per suffragia.

87. Sicut enim jam cunctorum
Patescit obtutui,
Totus mundus vitiorum
Subjacet conflictui,
Opem fer praesidiorum
Christi exercitui,
In quo stat ecclesia.

88. Ut gravatus jam gentili
Manu foris acriter,
Intus vero et civili
Rixa multipliciter,
Arte devincat subtili
Mala et viriliter
Vel cum patientia.

89. Sempiterni patris verbum,
Tuus dulcis filius,
Sua morte qui superbum
Suis privat viribus,
A nobis omne acerbum
Tuis tollat precibus
Cum omni infamia.

90. Christum adoramus cuncti
Natum ex te virgine,
Cujus gloriamur uncti
Sanguinis aspergine,
Exoramus te compuncti
Hostis nos fraudamine
Tutes et a furia.

91. Robur cujus tu subnerva
Ejusque satellitum,
Voluntate quo proterva
Facit in nos impetum,
Tua prece nos conserva,
Ne nos ad interitum
Trahat ex audacia.

92. Induit is nam frequenter
Formulam angelicam,
Qua occultat fraudulenter
Speciem satanicam,
Multa mentem insolenter
Docet sic catholicam
Inconvenientia.

93. Siquidem sic minus tritos
In dono scientiae
Ad errores infinitos
Sub virtutum specie
Trahit, quos sic irretitos
Laqueis nequitiae
Trahit ad inania.

94. Te regnantem jam in arce
Summae celsitudinis
Venerantes, hujus calce
Deprecamur carminis,
Ut praeserves a fornace
Aeternae uredinis
Corda te amantia.

95. Uana mundi aspernari
Fac nos virtualiter,
Et quae Dei sunt, sectari
Animo hilariter,
Mereamur, ut beari
Cum sanctis perenniter
Maris post naufragia.

96. Salve, mater benedicta,
Salve, salve millies,
Vero sole stans amicta
Splendens ut meridies,
Jam iratum ob delicta
Filium propities
Nosque reconcilia.

97. Amoris hoc signum cernas
Tibi famulantium,
Dictum voces per externas
More jubilantium,
Quod nos ducat ad aeternas
Odas te laudantium
Cum perseverantia.

98. Mater sempiternae lucis,
Mater clemens pauperum,
Quae ad vitam nos reducis
Ab errore scelerum,
Frena fraudem hostis trucis,
Ne ducat in inferum
Sua nos ferocia.

99. En ad te, virgo, clamamus,
Matris Evae filii,
Qui in hujus oberramus
Fluctibus exsilii,
Maternalis nobis manus
Tuique praesidii
Praestes et auxilia.

100. Ne finale post examen
Propter nostra scelera
Demergamur in sufflamen
Stygis vel in tartara
Sed per te laetanter, amen,
Levemur ad aethera
Sine resistentia.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 101 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19636 fol. 274 a. B.
„Hymnus de BV., qui continet in serie capitalium angelicam salutationem.

Concordat cum hymno *Corde natus ex.* Ode dicolos heptastrophos. Metrum trochaicum archilochicum.“ Hierauf die Melodie (es ist die des Hymnus Corde natus ex parentis) mit unterlegter erster Strophe A.

24. Centinomium Beatae Virginis.

Primae partis

Capitulum primum.

1. Quondam in cellula
noctis excubias
Persolvens Domino,
planxi miserias
Meas et animi
concupiscentias,
Sicque ingressus
sum coeli delicias.

2. Cujusdam virginis
ibi inspicio
Formam et schemate
ornatam vario,
An extra corpus sit
haec revelatio.
Utrum in corpore,
Deus scit, nescio.

3. Toga corpusculum
texit purpurea,
Quam et circumdedit
zona argentea
In fronte micuit
corona aurea
Quae plus resplenduit
quam fax aetherea.

4. Sed cum infigerem
acute lumina
In hanc coronulam,
quam tulit domina,
Inscripta reperi
ignota nomina
Tamquam in silice
vel plumbi lamina.

5. Sed et in pallii
extremitatibus
Latinis reperi
in characteribus
Diversa nomina,
quae a veteribus
Huic imposita
erant primoribus.

6. Haec cum intuerer
mente attonitus,
In terram corrui
veluti mortuus,
Sed jussu virginis
accessit angelus
Meque de sabulo
levavit protinus.

7. Hera tunc placido
vultu me intuens,
Et mei capitis
tegmen abjiciens
Ait: O presbyter,
sis aurem admovens,
Et quae dictura sum
ausculta diligens.

8. Ego cognominor
conciliabulum
Humani generis,
quod per diabolum
In casum cecidit,
in grave scandalum,
Cum Eva primitus
audivit pseudolum.

9. Nempe venefici
cum anguis formulam
Intrasset, callide
confinxit subdolam
Formam mendacii,
cum qua virgunculam
Heu stravit valide
ejusque copulam.

10. Ex quarum traduce
cuncti progeniti
Multis miseriis
mundi sunt dediti,
Et morte insuper
carnis sunt debiti,
Quam nec eripuit
mors unigeniti.

11. Namque decretum est
inviolabile,
Quod numen condidit
inexplicabile,
Ut corpus hominis,
jumento simile
Factum per vitia,
sit dissolubile.

Caput secundum.

12. Recepta igitur
mentis constantia
Hanc dicens adii:
ave plena gratia;
Non mihi reputes
pro pervicacia,
Quod pura animi
dicam fiducia.

13. Ex precedentibus
hisce conjicio.
Quod digna mater sis
aeterno filio,
Cujus redemit nos
amara passio,
Ab ineffabili
inferni crucio.

14. Me quam existimas,
sum, nam a saeculo
Deus providerat,
ut in oppidulo
Portarem uteri
abs carnis scandalo
Hunc, qui peccaminum
vos solvit vinculo.

15. Sed ille quoniam
mundi exsilium
Per me intraverit
et per quod proelium
Ubi praebuerit
vitae auxilium,
Patet legentibus
per evangelium.

16. Restat nunc referam
enucleatius
Tibi, filiole,
de his nominibus,
Quae prius videras
in characteribus
Linguae Hebraicae,
cujus es inscius.

17. Latino igitur
in idiomate
Tecum nunc colloquar
hoc in poemate,
Ut in sequentibus
scias, quo dogmate
Debeas obsequi
mihi ac neumate.

18. Me olim creduli
misericordiae
Matrem confessi sunt,
pacis et gratiae,
A quibus pepuli
nubes moestitiae,
Praestans in filio
dona laetitiae.

19. Sum sponsa etenim
aeterni spiritus,
Qui obumbramine
suo me coelitus,
Messiam parere
fecit humanitus,
Qui Dei meusque
est unigenitus.

20. Unde et vocitor
a priscis patribus
Sacra theotocos.
nam dei filius
Nasci dignitatus est
meis visceribus,
Ut tibi retuli
paulo superius.

21. Sed quo cummuniter
vocor vocabulo,
Mihi impositum
fuit a saeculo,
Tandem parentibus
latum ab angelo,
Eo quod succurrerim
mundi periculo.

22. Nempe quod dicitur
Maria, denotat
Stellam praelucidam,
quae coelo rutilat,
Cujus ducamine
nauclerus remigat,
Donec ad litus
laetus perveniat.

23. Hic ergo gratiae
diffundens radium
Periclitantibus
praesto remigium,
Per quod evadere
possunt naufragium,
Quod ipsis intulit
mentis contagium.

24. Haec in coronula
conscripta videras
Lingua Judaica,
quam tu nesciveras,
Sed quae in fimbriis
togae relegeras
Latinis litteris,
ipse edisseras.

Capitulum tertium.

25. O quam decora es
et delectabilis
Credentis visui,
cordi amabilis,
Vultu venustior
quam Rachel sterilis,
A cunctis jugiter
laudanda populis.

26. O si coloribus
essem rhetoricis
Comptus, ut debite
dictis schematicis
Tua praeconia,
mater opificis,
Possem concinere
figuris typicis.

27. Nam es qua multiplex
defectibilitas
Juvatur hominis,
Quem ponderositas
Premit facinorum
et fertibilitas,
Hinc odis efferat
te universitas.

28. Coelum cum incolis,
sol atque sidera
Terra et accolae,
pontus et aethera,
Sed et quaecunque sunt
creata cetera,
Quorum per filium
sanasti vulnera.

29. Demum homuncio
te singularibus
Cordis tripudio
extollat laudibus,
Qui beneficiis
tuis frequentibus
Solamen recipit,
tollit virtutibus.

30. Sed quidquid hominis
mente concipitur
Vel antiquariis
in charta scribitur
Aut per facundiam
lingua exprimitur,
Tuis praeconiis
nunquam aequabitur.

31. Unde veraciter
me tuis laudibus
Agnosco imparem,
sed nihilominus
Paro insistere
eis studiosius,
Ut semper perfruar
tuis amplexibus.

32. Ergo ditissima
largitrix gratiae,
Corruscans oculis
ac pulchra facie,
A nato impetra
mihi scientiae
Donum, quo efferam
te hymno satie.

Capitulum quartum.

33. Nunc ergo, domina,
quae gloriosior
Prae cunctis sanctis es
ac laudabilior,
Notare nomina
Laetus subordior,
Quae togae continet
ora anterior.

34. Hac primum reperi
nomen exordium,
Quod locum congruum
tenet primarium,
Eo quod salutis sis
nostrae initium,
Per quam consequimur
primum principium.

35. Nam es veraciter
id consistorium,
In quo completum est
illud consilium,
Quo pater statuit,
mittendum filium
Humano generi
in adjutorium.

36. O domus aurea,
quam pictor coelitus
Cunctis subtiliter
pinxit virtutibus,
Ut nec in angelis
nec in hominibus
Tibi sit similis
in mundi partibus.

37. O Dei civitas
carens putredine,
Qua celebratae sunt
coelestes nundinae,
Mox quarum animas
replet dulcedine,
Conserva credulos
a mundi turbine.

38. Tu id castellum es
sumens in hospitem
Christum in infimis
propter nos exsulem,
Me pressum vitiis
et bonis inopem
Redde per omnia
inconfuscabilem.

39. O aula coelico
regno gratissima,
Quam designaverant
coelica exordia,
Te venerantibus
fer adjutoria,
Quos hostis decipit
fraus plurifaria.

40. Tu illud nobile
reclinatorium,
Quo Christus spatio
ter trium mensium
Pausavit hominis
ob adjutorium,
Ut hunc rejungeret
choris coelestium.

41. Sicque conclave es
illud et thalamus,
Quo celebratae sunt
nuptiae coelitus,
Quibus ecclesiae
decus altissimus
Nupsit, cum voluit
nasci humanitus.

42. Tu tabernaculum
divini foederis,
In quo describitur
humani generis
Vivendi normula,
qua jungi superis
Potest solemniis
completis funeris.

43. O arca continens
legem et gratiam,
Virtutum credulis
dans abundantiam,
Reforma regeque
per sapientiam
Petulci animi
mei lasciviam.

44. O urna aurea,
coeleste continens
Manna, fidelium
mentes reficiens,
Nos ejus esui
coapta refovens,
Cuncta obstacula
procul abjiciens.

45. Tu gratiarum es
gazophylacium,
In quibus possides
coelorum spatium,
Da, ne decipiar
fraude solatium,
Sed hanc exsuperem
more sagacium.

46. Tu habitaculum
es sanctimoniae,
Qua consecuta es
coronam gloriae,
Succurre precibus
sanctae ecclesiae,
Quam hostis graviter
vastant nequitiae.

Caput quintum.

47. Tu imperatrix es
perpetualiter,
Regnans in superis
imperialiter,
Peccati pondere
me pressum viliter
Per dona gratiae
leva hilariter.

48. Mundi quae diceris
totius domina,
Cui deserviunt
coelorum agmina,
Coelestis gratiae
pabulo sagina
Me, qui effectus sum
macer per crimina.

49. O clemens pauperum
praesidiaria,
Per quam propellitur
omnis penuria,
Precantis famuli
audi suspiria,
Quem mundi multiplex
premit miseria.

50. Tu veri gaudii
spes et fiducia,
Cujus intuitu
divina gratia
Justis mollificat
carnis supplicia,
Quae infert trifidi
hostis malitia.

51. O exsultatio
sanctorum omnium
In aula coelica
cohabitantium
Exaudi supplices
voces clamantium
Ac purgatorias
poenas luentium.

52. Tu vas honoris es
ac sapientiae,
Decus et regula
omnis justitiae,
Me irae vasculum
et contumeliae
Clementer repara
per dona gratiae.

53. Tu stola reginae
qua vitae sanctitas
His instituitur,
quorum stoliditas
Leges contempserat
priscis exhibitas,
Quis tua nobilis
venit posteritas.

54. Es nam filiola
regum nobilium,
Parentum genita
carne sterilium,
Nobis propitia
dilectum filium,
Qui nunquam despicit
preces humilium.

55. Es quoque normula
obedientiae,
Humilitatisque
ac continentiae,
Me subde, supplico,
legi justitiae,
Foedum per scelera
impudicitiae.

56. Tu via hominem
reddens principio,
A quo defluxerat
parentum vitio,
Me, qui te veneror
hoc famulitio,
Praeserva precibus
a Stygis crucio.

57. Tu quoque semita,
quae nos compendio
Ducis ad patriam
precis stipendio,
Leva dulcissimo
tuo praesidio
Me pressum graviter
cordis fastidio.

58. Tu es stellifera
dux, tuis precibus
Ad coeli patriam
Christo credentibus
Sis mihi, deprecor,
et contribulibus
Redux per devia
itinerantibus.

59. Tu regis linea,
qua regi cupiunt
Justi, qui strenue
Deo obediunt,
Privati gratia
a te diffugiunt,
Sed nadi fidei
ad te confugiunt.

60. Tu non incongrue
Vocaris stadium,
Per evangelii
Legem currentium,
Per quam perveniunt
ad coeli bravium,
Omnes, qui retinent
amoris basium.

61. Tu felix portus es,
ad quem navigium
Fideles dirigunt
passi naufragium,
Petentes jugiter
tuum suffragium,
Donec effugiant
mortis exitium.

62. Tu, virgo, scala es,
qua coelum scanditur,
Ab hoc praecipue,
qui hic despicitur,
Nam tibi strenue
si quis innititur,
In fundum tartari
nunquam immergitur.

Caput sextum.

63. Tu stella coelitus
abundans mercibus,
Qua et reconditur
thesaurus maximus,
Per quem redimitur
a mentis nexibus,
Quibus constringitur
a tribus hostibus.

64. Tu turris Davidis,
qua mille clippei
Pendent, qui credulis
dant robur fidei,
Quo possint frangere
hostis tartarei
Omne obsidium
et sursum provehi.

65. Es nam armarium,
in quo reconditur
Lorica fidei,
sub qua defenditur
Justus, et gladius
verbi, quo pungitur
Hostis, qui credulos
frequens insequitur,

66. Tu scutum reprimens
ejus missilia,
Quibus prosternere
nati ovilia
Conatur callide,
O dei filia,
Mitte de superis
nobis auxilia

67. Tu quoque vallum es
atque munitio
Exsistens credulis
firma tuitio,
Jam instat proelium
et expeditio,
Tua nunc igitur
adsit protectio.

68. Dulce praesidium,
hostilis acies
Per quod comprimitur
atque barbaries,
Defunctis omnibus
natum propities.
Ut eis coelica
praestetur requies.

69. Nam es coelestium
castrorum acies,
Cujus potentia
fugatur facies
Larvarum, daemonum,
horumque complices,
Qui justis laqueos
ponunt multiplices.

Caput septimum.

70. Tu purgatorium
squalentis animi,
Qui cum conamine
amoris intimi
Tibi obsequitur
nec sinis supprimi.
Huic placans faciem
nati dulcissimi.

71. Tu mons fortissimus,
emittens lapidem,
Cum quo construitur
celsa Jerusalem,
Me tuis precibus,
quaeso, fac stabilem,
Quem morum levitas
praebet versatilem.

72. Tu gemma, coelicum
spirans igniculum,
Qui suo radio
vincit carbunculum,
Hic tuis precibus,
me tuum famulum
Illustret gratia
tecum per vitium.

73. Tu margarita es
splendens mirifice,
Coronam coelici
regis magnifice
Ornans, benigniter
turbatos respice
Ac tribulamina
eorum abjice.

74. Te bene dixerim
catenam auream,
Quae mentem alligas
a se extraneam,
Meam per vitia
effectam carneam
Tuis precatibus
redde eburneam.

Capitulum octavum.

75. Tu Salomonicum
templum, quo Dominus
Complecti voluit
novem mensibus,
Fulcitum aureis
virtutum basibus,
Fusis per gratiam
aeterni spiritus.

76. Ejusdem dignus es
thronus eburneus,
Quem castimoniae
perornat titulus,
Grandis in gratia
atque virtutibus,
Auro praecipue
amoris praeditus.

77. Vere columna es,
cui supponitur
Tota ecclesia,
quae tuam sequitur
Vitam laudabilem,
cui sic innititur,
Quod nec ab ignibus
nec ferro frangitur.

78. Tu splendens lectulus
veri pacifici,
Quem fortes ambiunt
regni hierarchici,
Turbae credentium
et apostolici
Viri, cum corpore
coepisti dejici.

79. Ejusdem ferculum,
quod sibi statuit
De lignis Libani,
in quo recubuit
Novem mensibus,
cum carnem induit,
In eucharistia,
quam nobis praebuit.

80. O Dei scrinium,
multis virtutibus
Comptum insigniter,
Quo Dei filius
In mundum veniens
quievit dulcius,
Da, rogo, gratiam
stanti prae foribus.

81. O virgo nobilis
et prudentissima,
In turmis virginum
speciosissima,
Post Deum vere es
amabilissima,
Assiste servulo
in die ultima.

82. Mihi, te deprecor,
o mater tenera,
Regnantem perpetim
in prolis dextera,
Per sodalitii,
conjunctos foedera,
Post vitae terminum
perduc ad aethera.

83. Patri potentia
sit innascibili,
Laus atque gloria
proli nascibili,
Summa sit bonitas
Deo spirabili,
Quo fruens jubilas
in saeclum saeculi.

Capitulum nonum.

84. Haec cum plausidice
curvis cervicibus
Macteque solide
flexis poplitibus
Verbis exprimerem,
meis laboribus
Virgo compatiens
dixit benignius:

85. Sacerdos inclite,
respira paulum,
Ne onus opprimat
tuum corpusculum,
Dans ei requiem
intra cubiculum,
Quo facto denuo
adi opusculum.

86. O clementissima,
quam bene diceris
Misericordiae
mater ac scriberis,
Meae inertiae,
quae sic compateris,
Quod laudes proprias
suspendi pateris.

87. Dehinc humiliter
curvavi genua,
Sic deprecatus sum
hanc voce cernua:
Benedic famulum,
mater praecipua,
Uti cras redeat
mente innocua.

88. Quae tribus digitis
expansis dexterae
Coepit hilariter
me benedicere,
Signans pectusculum
crucis charactere.
Dicens: Cum Deo sis
et cras revertere.

Secunda Pars.

Capitulum primum.

89. Resumptis igitur
paulisper viribus
Atque officiis
matutinalibus
Completis redii
in cellam protinus,
Heramque reperi
stantem prae foribus.

90. Quam cum susciperem
obstipo capite
Dixi humiliter:
me benedicite;
Tunc manum dexteram
extendit concite
Dicens: o presbyter,
nunc fare licite.

91. O beatissima,
qua nihil dulcius
Post Deum reperi
in rebus omnibus,
Si non meminero
tui frequentius,
Lingua adhaereat
pollutis faucibus.

92. Creatis cunctis es
Deo conjunctior,
Nam es in anima
carneque purior,
Resolve compedes,
quibus irretior,
Ut tuis laudibus
insistam promptior.

Capitulum secundum.

93. Nunc, stella, rutilans
prae omni sidere
Glisco praeconia
tua perstringere,
Quae signant nomina
in partis posterae
Concripta fimbria
laevae et dexterae.

94. Tu, virgo, praecluis
cum summa gloria,
Laudet in superis
turma aetherea.
Teque glorificet
tellus et maria,
Quae clade protegis
a multifaria.

95. Es nam triclinium,
quod summa deitas
Semper inhabitat
et omnis bonitas,
Laudes suscipiat
tua benignitas,
Quas mea nititur
offerre parvitas.

96. Te mirabiliter
arrhavit trinitas,
Cum carnem sumeret
in te divinitas,
Qua sordes abstulit
nobis inolitas,
Unde te merito
laudat humanitas.

97. Nam es verbifera
tuis visceribus
Verbum suscipiens
a coeli sedibus,
Quod vitam tribuit
suis haeredibus,

Qui tractant jugiter
id sacris aedibus.

98. Sic porta clausa es
in domo Domini,
Solum stans pervia
eidem numini,
Quando se subdidit
carnis discrimini,
In qua consuluit
dejecto homini.

99. Es quoque janua,
praebens credentibus
Vitae introitum,
in qua perennibus
Fruuntur gaudiis
cum coeli civibus,
Quibus conjungito
me tuis precibus.

100. Sed nec incongrue
patagiaria
Coelorum diceris,
nam pandis ostia
Christi fidelibus,
qui exercitia
Virtutum induunt
et spernunt vitia.

Caput tertium.

101. Tu sol dans radium
mirae fulgentiae,
Umbrantem cordibus
intelligentiae,
Lumen, quo pellitur
chaos inscititiae,
Peccati tenebrae
atque tristitiae.

102. O luna pulchrior
cunctis sideribus,
Splendore rutilo
coelo micantibus,
Infunde gratiae,
exoro, imbribus,
Cor meum torridum
culparum aestibus.

103. Tu sidus fulgidum
pellens caliginem,
Hostis qua primitus
caecavit hominem,
Paradisicolam
atque propaginem
Persuadens subdole
pomi dulcedinem.

104. O astrum coelicum
inconfuscabile,
Dans justis gaudium
inaestimabile,
Nobis tranantibus
per mare flabile,
Nauta sis revehens
ad litus stabile.

105. O stella praeferens,
serena fulgida,
Justis natantibus
per mundi fluida
Corda exhilara
peccatis turbida
Atque virtutibus
fac esse florida.

106. Tua praesentia
suda temperies,
Vernat velocitas
orbes septemplices
Vincit et callidum,
purgat rubigines,
Sed luminositas
demonstrat tramites.

107. Stella rosifera,
da stillicidium
Coelestis gratiae,
per quod incendium
Spurcae libidinis
vincam et taedium
Mentis, instantiam
irae et odium.

108. Tu matutina es
lux indeficiens,
Qua carne coelitus
progressus oriens,
Ex cujus jubare
homo caecutiens
Lustratur aquilo,
auster et occidens.

109. O splendor coelice,
lucens prae Delio,
In mente creduli
adstans auxilio,
Supernae gratiae
me lustra radio,
In hostem triplicem
stantem in proelio.

110. Tu quoque diceris
aurora rutilans,
Ostendens phosphorum,
qui atras ventilans
Peccati tenebras,
torpentes excitans
Ad bonum stimulat,
donis concomitans.

111. Tu es meridies
per sanctum spiritum
Resplendens fervensque,
in quam accubitum
Fecit rex gloriae,
pulsurus impetum
Hostis, atrocium
ejus satellitum.

112. Coeli fenestra es,
per quam resplenduit
Mundo justitiae
sol, qui absorbuit,
Delicti tenebras,
quibus delituit
A primo tempore,
quo Adam corruit.

113. Tu quoque nubes es,
qua idem splenduit
Sol Pelusiaco,
quando rex acuit
Ensem in puerum,
quem regem timuit
Futurum Israel,
cui ipse praefuit.

114. Lampas virginea,
quae mirabilibus
In mundi machina
micas fulgoribus,
Circumda animam
meam splendoribus
Tuis hanc exuens
distortis moribus.

115. O clarum speculum
omni putredine
Carens et macula
turpis infamiae,
Compone animam
meam imagine
Tuo multimodo
foedatum crimine.

116. Nam sola crederis
inaccessibilem
Lucem attingere
per mentis aciem,
Hanc mihi misero
praebe visibilem,
Cum mundum deseram
hunc miserabilem.

Capitulum quartum.

117. Tu signum velleris,
quo vicit Gedeon,
Scutumque Josue,
tutoris Gabaon,
Tonsoris lavacrum
piscinae Hesebon,
Te laudans cantica
cecinit Salomon.

118. Ut idem retulit
hortus conclusus es,
Diversas proferens
herbarum species,
Quibus conficitur
pulchra materies,
Per quam repellitur
mentis proluvies.

119. Ex qua materia
Christus contexuit
Sibi corpusculum,
quo nos eripuit
Ab Orci faucibus,
qui nos absorbuit,
Parens falsiloquo
cum aurem praebuit.

120. Summus agricola
te sevit gratia,

Rigavit literis
et sapientia,
Castri angelici
cinxit custodia,
Beavit insuper
sua praesentia.

121. Nam sapientia
vincis Majugenam
Philosophiamque
Aristotelicam,
Maronem, Tullium,
mentem Platonicam,
Plautum, Macrobium,
moralem Senecam.

122. In te recipiunt
serta laurigera,
Qui carnis mundique
devincunt scelera,
Tu me a cespite
peccati rudera,
Ut coronarier
possim vel hedera.

123. Tu es aureola
aroma continens,
Mira dulcedine
mentes reficiens.
Cujus fraglamine
fugatur saeviens
Anguis, fidelium
mentes inficiens.

124. O pigmentarii
coelestis species,
Quae medicamine
nunquam deficies,
Precantem servulum,
pia, laetifices,
Ipsius medicans
morbos multiplices.

125. Nam medicina es,
tuo acumine
Animas reparans
privatas lumine
Divinae gratiae,
me coeli culmine
Dignum efficias
tuo precamine.

126. O flos, aromatum
spirans fraglantiam
Prae cunctis possidens
virtutum gratiam,
Tuo spiramine
pelle astutiam
Serpentis subdoli
atque malitiam.

127. Tu myrrha diceris
mortificaminis,
Atque assidui
thus deprecaminis,
Quod vi consumitur
superni flaminis,
Quando eligeris
in matrem numinis.

128. Tu quoque scriberis
pudoris lilium,
Flagransque viola,
forma humilium,
Quibus a superis
aeterni filium
Patris attraxeras
nobis auxilium.

129. O frutex balsami,
tu pretiosior
Omni aromate
atque fraglantior,
Thesauris omnibus
tu mihi carior,
Nam creaturis es
cunctis praestantior.

130. Tu cinnamomum es
spirans mirifici
Odoris nebulam,
quo cives coelici
Pascuntur omnesque
ecclesiastici,
Cujus participem
me posco effici.

131. O rosa redolens
spiramen flammeum,
Quo summe diliges
Deum et proximum,
Hoc meum recrea
exoro animum,

Ut te sinceriter
amet in saeculum.

132. Tu ille flosculus
immarcessibilis,
Qui odorantia
es indicibilis,
Tuo fraglamine
mens mea debilis
Medelam capiat,
soletur flebilis.

133. Nam apotheca es,
quam summus medicus
Replevit animae
medicaminibus,
Quibus propellitur
peccati dedecus
A nobis deforis
atque intrinsecus.

Capitulum quintum.

134. O terra pluviis
compluta gratiae,
Ex qua ortus est
flos sapientiae,
Cujus virtutibus
da odorantiae,
Insonter semitas
pergam justitiae.

135. Tu scaturigo es
fontis clementiae,
Per quem abluitur
faex conscientiae,
Rivo me impleas
coelestis gratiae,
Mundans a sordibus
omnis nequitiae.

136. O fons, qui animae
facis irriguum
Hortum, ut faciat
augmentum fructuum,
Meorum dilue
squalorem scelerum,
Uti efficiar
lignum fructiferum.

137. Tu es puteolus,
ex quo efferbuit
Rivus, qui Stygea
siti nos eruit,
Sed cruce pendulus
prae siti aruit.
Cum lictor lancea
latus aperuit.

138. Vere cisterna es
Bethlehemitica,
Propinans laticem,
quo plebs catholica
Sitim refrigerat,
quo diabolica
Fraude caluerat
currens per lubrica.

Capitulum sextum.

139. Ut paradisus es
Dei, quae contines
Lignum fructiferum
vitae, esuries
Per quod repellitur
et datur saties
Justis et postmodum
aeterna requies.

140. Nam virtualiter
omnis miseriae
Pellit obstacula
dans vitam gratiae
Atque in medio
coelestis patriae
Conservat credulis
coronam gloriae.

141. Deliciarum es
ager, quem Dominus
Condens circumdedit
virtutum floribus,
Quorum fraglantia
sentitur eminus,
Et longe positos
attrahit cominus.

142. Tu arbor nobilis,
tenens in culmine
Virtutum ramulos,
quorum dulcedine
Mente reficimur
et obumbramine

Ab hoste tegimur
ac mundi turbine.

143. Tu quoque rubus es
sine vi flammica
Ardens in eremo,
ut lex Mosaica
Docens, quo scriberis
voce prophetica
Absque amplexibus
mater deifica.

144. Tu sicca Aaron
fuisti virgula,
Quam rore gratiae
summus agricola
Sparsit, amygdalum
ferens, quod scandala
Auferret hostium
atque pericula.

145. Tu stirps Jesseica
producens flosculum,
Cujus viriditas
durat in saeculum,
Ejus fraglamine
per adminiculum
Tuum me libera
tollens periculum.

146. Cujus fraglantia
pellit diabolum,
Virtutes inserit
tollitque scandalum,
Sic sibi statuit
fidelem populum,
Qui Deum jugiter
laudet in saeculum.

147. Oliva fertilis,
qua fluit oleum
Misericordiae
et omne gaudium,
De cujus unguine
a morbis mentium
Credentes medica
praestans remedium.

148. Despuma Venerem,
in qua contabui,
Quaque, ut aestimo,
prae cunctis squalui,
Ut sic Abrahae
coapter sinui,
Qui locus creditur
regni perpetui.

149. O ficus fertilis,
fructum suavissimum
Ferens, quae recreat
coetum credentium,
Ejus dulcedine
cor meum acidum
Dulcora, deprecor,
propellens vitium.

150. De tuis foliis
das perizomata,
Quae mundi contegunt
immundi debita,
Mentis rubiginem
precatu rasita,
Fantis humiliter
melodiamata.

151. Tu cedrus Libani,
in coeli culmine
Praecellens angelos
beatitudine,
Abundans aeterno
virtutum germine
Carensque vitii
amaritudine.

152. Tu malum punicum,
tenens intrinsecus
Miram dulcedinem,
quam das amantibus,
Lates sub cortice
te nescientibus
Et dona gratiae
fastidientibus.

Caput septimum.

153. Tu campus, proferens
germen mirificum,
Ex quo conficimus
panem salvificum,
Qui mire satie
replet famelicum,
Confectum macie
gregem catholicum.

154. Esque panifica,
per quam conficitur
Hic panis, anima
quo credens alitur,
Quando inopia
virtutum premitur,
Vel cum a perfido
hoste persequitur.

155. Tu Sorech vinea
es fertilissima,
Qua vitis orta est
benedictissima,
Fundens fidelibus
vina suavissima,
Quibus inebrias
eorum intima.

156. Tu, virgo, requies
es laborantium
Et consolatio
corde moerentium,
Ab aestu carneo
sis refrigerium
Atque superbiae
esto repudium.

157. Tu turris in Sion,
cum propugnaculis
Munita fortibus,
hosti terribilis,
Cujus fortissima
resistis spiculis,
Cum tuis precibus
succurris credulis.

158. Tu cancellum es,
per quod resplenduit
Verus justitiae
sol, cum innotuit
In mundi partibus
cum carnem induit,
In qua hominibus
solamen praebuit.

159. Tu prophetarum es
canorum organum,
Apostolorum
registrum inclitum
Et rosa martyrum,
credentum speculum,
Ac primiceria
sanctarum virginum.

160. Sanctorum omnium
honor et gloria,
Qui Deo jubilant
in coeli patria,
Mea, te deprecor,
peccata pallia,
In vitae termino
sis mihi propia.

Capitulum octavum.

161. Fili, ne metuas
te nunquam deseram,
Tuoque operi
mercedem afferam,
Ergo de cetero,
me agas perperam,
Nam cito deseres
hanc vitam miseram.

162. Nunc me respiciens,
scintillans oculis,
Me benedicere
coepit digitulis,
Dicens: Tu liber sis
cunctis periculis,
Donec regrediar
cum sanctis angelis.

163. Quo dicto citius
superna agmina
Conducunt virginem
ad coeli culmina,
Ast ego anxius
erexi lumina,
Dicens flebiliter:
O dulcis domina!

164. Cur me pauperculum
tam cito deseris,
In hoc exsilio
linquens cum miseris?
Me precor vinculo
solutum corporis
Tecum recipias
connectens superis.

165. Heu me miserrimum,
cur tantum tepui,

Quod unquam laudibus
a tuis silui,
Cum tu hilariter
meo precatui
Aures praebueris,
pedes amplexui.

166. O amor virginis,
amor impatiens,
O amor crucians,
amor reficiens,
Tuis cum jaculis
mentes confodiens,
Cor meum refice
pro te deficiens.

Capitulum nonum.

167. Haec plorabiliter
cum sic depromerem,
Advenit angelus
jussus per virginem,
A quo solamina
tristis acciperem,
Ne in insaniam
mentis inciderem.

168. Cui cum assurgerem
cum reverentia,
Detergens lumina
fletu madentia,
Ait: O presbyter,
depelle tristia,
Nam possessurus es
cito coelestia.

169. Ego sum nuntius
coelorum dominae,
Cui hoc obsequeris
opico carmine,
Quae tuo mota est
gravi ploramine,
Me ad te dirigit
de coeli culmine.

170. Tuae nunc igitur
dispone domui,
Ac necessaria
de mundo itui,
Munderis unguine
sacrati olei,
Sumens viaticum
cibi perpetui.

171. Die tricesimo
regina veniet
Et tuum transitum
a carne muniet,
Assumens animam
ad summa provehet,
Ubi cum angelis
semper tripudiet.

172. Antecedentibus
saepe a saeculis
Suis similia
ostendit famulis,
Quos et a gravibus
solvit periculis,
Adscripsit insuper
sanctorum titulis.

173. Tu quoque, presbyter,
si non dissimulas,
Potes perpendere
ipsius gratias,
Scis namque quoties
mente excideras,
Et te justitiae
duxit ad semitas.

Capitulum decimum.

174. O lumen coelicum,
quod dicis, fateor,
Nam meis meritis
cum malis implicor,
Mentis fiducia
ipsum aggredior
Et velocissime
salutem consequor.

175. Tot fecit liberum
me a periculis,
Quae centum scriberem
vix in capitulis,
Sed pauca retuli
in psalteriolis
Ejusdem dominae,
quae scripsi titulis.

176. Non modo liberat
me malis miserum,

Sed mihi largiter
suorum munerum
Dat abundantiam,
quis vias scelerum
Declinem cautius
jam et in posterum.

177. Hinc non immerito
justo frequentius
Mentis conamine
ipsius laudibus
Nitens me jungere
Christi fidelibus,
Qui hanc cum jubilo
salutant crebrius.

178. Nam, crede certius,
o coeli lilium,
Si Dei aderit
mihi auxilium,
Laudabo virginem
ejusque filium,
Donec relinquero
ejus exsilium.

Capitulum undecimum.

179. Eja id strenue
age, o presbyter,
Nam virgo veniet
ad te velociter
Ac te ad aethera
ducet feliciter,
Ubi, quod dixeras,
ages perenniter.

180. Ejus vestigiis
semper inhaereas.
Quae a te pepulit
penas sulphureas.
Quas tuis vitiis
olim merueras,
providit insuper
sedes aethereas.

181. Ipsius igitur
det mihi meritum
E carnis carcere
felicem exitum.
Ut ejus filium,
patrem, paraclitum.
Cum ipsa jugiter
laudem in saeculum.

182. Commendo paginam
hanc sapientibus
Limandam virginis
ob laudem aptius,
Quibus et gloriam
auctoris rectius
Praebendam assero
cum coeli civibus.

183. Nam tempus properat,
in quo de medio
Tollar et opus est
uti remedio
Me poenitudinis,
qua purger vitio,
Ut non indignus sim
coeli confinio.

Cod. S. Petri Salisburgens. b. II. 3. saec. 15. fol. 299 A. — Orat. ms. Tegurinum anni 1467. Clm. Monac. 19991 fol. 240 b. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 161 a. C. — Orat. ms. Tegurinum anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 276 a. D.

„Incipit dialogus pulcherrimus et devotissimus, plenus amore et gaudio omnique spirituali consolatione, generosissimae, pulcherrimae, dulcissimae, amabilissimae, desideratissimae, celeberrimae virginis Dei genitricis Mariae et cujusdam beatae memoriae presbyteri Cardinalis, amatoris illius praeclarissimae et colendissimae virginis.“ ABD. — „Incipit Centinomium seu Denominatorium B.V.“ C.

2, 1 Ejusdem A. — 6, 1 intuerem A. — 6, 3 accessit anus A. — 7, 2 tegimen A. — 10, 5 u. 6 fehlen A. — 11, 1 Nam decretum A. — 13, 2 his conjicio. — 14, 7 Qui preccaminum A. — 18, 1 Te olim A. — 18, 7 justitiae A. — 21, 5 parentibus fehlt A. — 27, 4 Quem fehlt A. — 27, 6 vertibilitas B. — 37, 5 Ex quarum A. — 43, 8 mei fehlt A. — 48, 5 sq. Coelestis sagina A; coelestis gratiae sagina B. — 56, 1 reddens hominem A. — 61, 1 es portus A. — 67, 1 vallum est et A. — 67, 7 igitur fehlt A. — 70, 3 u. 4 fehlen A. — 82, 5 Per solitii A. — 85, 3 Ne opus opprimat primum A. —

87, 8 redeat fehlt A. — 89, 8 pro foribus AB. — 106, 6 rubigines fehlt A; rubiginem B. — 118, 1 Et idem A. — 150, 8 melodimita A. — 153, 3 u. 4 fehlen A. — 158, 1 Tu illud concellum A. — 160, 8 sis mihi pia A; propria B. — 161, 3 Tu quoque A. — 178, 1 credor B. — 178, 3 Sed Dei A.

25. Laudatorium B.V.M.

Ad Matutinum.

I.

1. Ave, Dei filia
Christique conclave,
Cujus patrocinia
redolent suave,
Canere praeconia
tua mihi fave,
Nam hoc tua gratia
non est mihi grave.

2. Ave, splendens gemmula,
Virtus divinalis
Servavit a macula
Quam originalis
Culpae, sed et scandala
Noxae venialis
Nescis per curricula
Vitae virginalis.

3. Ave quae es regia
Nata parentela,
Cujus privilegia
In ista loquela
Concino, contagia
Mea, precor, vela
Et mihi, egregia
virgo, te revela.

4. Ave, virgo Israel,
populi fidelis,
Porta quam Ezechiel
Suis fert loquelis,
Ad te sanctus Gabriel
Missus est de caelis,
Dicens, ut Emanuel
Mater esse velis.

5. Ave, cui angelus
Idem dicens ave,
Nomen diligentius
Vertit matris Evae,
Precor te devotius
Per hoc ave suave,
Libera me penitus
Miserorum a vae.

6. Ave admirabilis
In conditione
Et inviolabilis
In conceptione,
Homini perutilis
In parturitione,
Adsis tuis famulis
Cum protectione.

7. Ave, cujus utilis
Partus in effectu
Fuit admirabilis
Suo in conceptu,
Nam inperceptibilis
Est ab intellectu,
Sed multum amabilis
Nobis in affectu.

8. Ave, radix germine
Miro decorata,
Ab aeterno flamine
Cum es foecundata,
Meo cum genimine
Salva me, beata,
Mundans nos a crimine
Velut advocata.

9. Ave, rubus coelicae
Apparitionis
Tempore dominicae
Incarnationis,
Ob laudem hymnidicae
Hujus cantionis
Memor sis catholicae
Congregationis.

10. Ave, o ficulnea
Signum dans aestatis,
Cum circumdas trabea
Carnis verbum patris,
O domus eburnea
Sanctae trinitatis,
Ad verna aetherea
Duc me cum beatis.

II.

11. Salve, quae hospitium
Christo peregrino
Praebuisti uterum
Ex nutu divino.
A casu me miserum
Serves repentino,
Ne trahar ad inferum
Impulsu Sathanino.

12. Salve, quae de Nazareth,
Postquam concepisti,
Ad sanctam Elisabeth
Gaudens perrexisti.
Pietas appropriet
Tua mihi tristi
Gratiamque impetret
Mihi Jesu Christi.

13. Salve, virgo, requies
Creatoris rerum,
Qua per novum ordinem
Pausavit dierum,
Deprecor, propities
Mihi Deum verum,
Nunc per actum pluries
Laesum insincerum.

14. Salve, o Jerusalem
Filia formosa,
Pascua in Bethlehem
Gignens pretiosa.
Ad coeli progeniem
Meam gaudiosa
Meque tuum supplicem
Duc, o gloriosa.

15. Salve, virgo tenera,
Vates quam scripserunt,
Sacra cujus ubera
Christum lactaverunt.
Pia mater, propera,
Me nam invaluerunt
Caro, mundus, vipera
Stygis ac laeserunt.

16. Salve, carens stimuli
Tua genitura,
Quam collaudant angeli
Omnisque factura,
Servo tuo flebili
Adesse matura,
Quando carne debili
Linquam transitura.

17. Salve, cujus gremium
Tenet puellare
Humanum solatium,
Dei salutare,
Hostibus credentium
Digneris obstare,
Hosque per obsidium
Tuum expugnare.

18. Salve, florens virgula
Aaron Levitae,
Flore tuo scandala
Cuncta pellens rite,
Post mundi pericula
Dic nobis: Venite,
Laeti tabernacula
Coeli introite.

19. Salve, candens lilium
Verae castitatis
Cujus odor filium
Traxit Dei patris,
His, quos purgatorium
Punit pro peccatis,
Porrige suffragium
Tuae pietatis.

20. Salve, virgo nobilis,
Cunctis reverenda,
Nobis tamen famulis
Tuis post colenda.
Nostris a piaculis,
Mater, nos emenda
Precibusque sedulis
Nato recommenda.

III.

21. Gaude, cujus viscera
Casta permanserunt,
Contra moris foedera
Quando genuerunt,
Isto partu supera
Regna patuerunt,
His, qui sua scelera
Poenis diluerunt.

22. Gaude, aromatica
Cella redemptoris,
Quae nostri es unica
Medela languoris,
Quaeso, me pacifica
Intus atque foris,
Abigens tristifica
Insidiatoris.

23. Gaude, templum gratiae
Atque castitatis,
Templumque potentiae
Summae trinitatis,
O mater clementiae,
Praesta mihi gratis
Donum sapientiae
Atque pietatis.

24. Gaude, turris continens
Clipeos virtutum,
A devotis abigens
Quibus es versutum,
Quaeso, mei miserens
Esto mihi scutum,
Ut a mundo transiens
Iter vadam tutum.

25. Gaude, sapientiae
Dei pia nutrix,
Ac coelestis gratiae
Larga distributrix,
Sanctae sis ecclesiae
In cunctis adjutrix,
Meaeque miseriae
Totius solutrix.

26. Gaude, virgo vigilans
Bonos protegendo,
Daemones tristificans
Procul abigendo,
Manus meas jubilans
Ad te nunc extendo,
Me meosque supplicans
Tibi recommendo.

27. Gaude, vitis, daemones
Fugans tuo flore,
Culpae impetigines
Qui sedat odore,
Ejus me corrobores
Tuique amore,
Vagantem per turbines
Mundi cum labore.

28. Gaude, quae magnifica
Veneratione
Laudaris in coelica
Semper regione,
Colentes hymnidica
Hac te cantione
Serves a Sathanica
Impugnatione.

29. Gaude, quae laetitiam
Angelis fecisti,
Quando sapientiam
Dei genuisti,
Peccatori veniam,
Consolamen tristi,
Trinitati gloriam
tunc retribuisti.

30. Gaude, cujus gremium
Fovit medicamen,
Quod reis remedium
Dat et relevamen,
Auferas credentium
Praesens tribulamen,
Ipsos persequentium
Vim repellens. Amen.

Secunda Pars.

Ad Laudes.

I.

31. Ave, per quam oritur
Lux in coelo sita,
Qua majestas cernitur
Dei infinita,
Inimici pellitur
Nostri fraus molita,
Et mors nostra moritur,
Reparatur vita.

32. Ave, virgo nobilis,
Felix et praeclara,
Mundo praeamabilis,
Deo multum cara,
Nobis tuis famulis
Vana fac amara,
Et in tabernaculis
Coeli locum para.

33. Ave, coeli gaudium,
Rutilans aurora,
Tu spes te colentium,
virginum decora,
Largire praesidium
Nobis sine mora,
Ducens post exsilium
Ad coelorum fora.

34. Ave, lux et domina
Coeli, terrae, maris,
Quae in sacra pagina
Jacob stella faris,
Precor te, genimina
Mea tuearis
Hoste, per haec carmina
A quibus laudaris.

35. Ave, Jesse virgula,
Cujus solvet fructus
Vitiorum vincula
Tristiumque luctus,
Per haec Stygis pessula
Hostisque destructus
Et Adam cum copula
Est in coelum ductus.

36. Ave, luminarium
Splendens in supernis,
Nam omne, contrarium
Quod est luci, spernis,
Tuum devotarium
Mundes in internis,
Quem peccatum varium
Inquinat, ut cernis.

37. Ave, cui in citharis
Hujus symphoniae
Jubilo cum ceteris,
Qui te laudant pie,
Cunctos mei generis,
O mater Messiae,
Segreges a miseris
In extremo die.

38. Ave, arcus positus
Foederis in signum,
Tempestatis spiritus
Omneque malignum
Pellens, ista servitus
Faciat me dignum
Tuis semper laudibus,
Cautum et benignum.

39. Ave, fortitudinis
Urbs atque regalis,
Sorde carens criminis
Omnibusque malis,
Pelle vi precaminis
Tui virginalis
Impetum moliminis
Hostis infernalis.

40. Ave, tabernaculum
Foederis divini,
Quam laudant in saeculum
Coeli inquilini,
Veneni periculum
Aufer zabulini,
Iram atque scandalum
Motus asinini.

II.

41. Salve, de qua canitur:
Ave maris stella,
Tu, qua Christus conditur,
Scirpea fiscella,
Plebis ejus quatitur
Navis in procella,
Per quam ad te fugitur,
O dulcis puella.

42. Salve, quam hilariter
Concio fidelis
Cantionum jugiter
Veneratur melis,
Rogo te humiliter
Me sanare velis
Laesum horribiliter
Inimici telis.

43. Salve, habitaculum
Domini Messiae,
Quem laudant in saeculum
Coeli hierarchiae,
Salva me per jubilum
Hujus symphoniae,
Aliquod ne scandalum
Incidam hac die.

44. Salve, sidus, radium
Mirum quae diffundis,
Qui dat magnum gaudium
A peccato mundis,
Vocibus clamantium
Ad te gemebundis,
Tuum des praesidium
Trahens de profundis.

45. Salve, luna tenebras
Culpae quae repellis,
Stellas namque ceteras
Lumine praecellis,
Mihi nanti praebeas
Manum in procellis,
Lites mundi auferas,
Finem pone bellis.

46. Salve, lux laetitiae
Homini credenti,
Nulli lumen gratiae
Denegans petenti,
Donum indulgentiae
Mihi poenitenti
Impetra et gloriae
Locum decedenti.

47. Salve, quam a saeculo
Patrum vigilamen
Effert laudis titulo
Suum per effamen,
Mihi tuo famulo
Des opitulamen,
Ne jungar diabolo
Mundi post examen.

48. Salve, quam fecunditas
Ornat maternalis,
Tibi tamen puritas
Manet virginalis,
Protegat benignitas
Tua hos a malis,
Quos mihi serenitas
Jungit specialis.

49. Salve, palma, folia
Cujus dant umbramen,
His, qui cum constantia
Tibi famulamen
Exhibent, ex gratia
His da relevamen,
Quos premit angustia
Sive tribulamen.

50. Salve, stella, radium
Solis quae misisti,
Quando Dei filium
Carne genuisti,
Hominis naufragium
Ita abstulisti,
Quem quoque ad gaudium
Coeli reduxisti.

III.

51. Gaude, culmus fertilis
Septem ferens spicas,
Gratiarum credulis
Largientes micas,
Propellas a famulis
Fraudes inimicas,
Quae ad bonum sedulis
Multas ponunt tricas.

52. Gaude, felix mulier,
Mitis et formosa,
Corda quam sinceriter
Amant amorosa,
Declinare fortiter
Fac me vitiosa,
Ut laudem perenniter
Te, o gloriosa.

53. Gaude, porta coelicae
Quae ingressionis
Es plebi catholicae,
Firmatae in bonis;
Pia mater, perfice
Me virtutum donis,
Quem vexat barbarice
Princeps Babylonis.

54. Gaude, virgo, pauperum
Clemens procuratrix,
Ac divinorum munerum
Larga dispensatrix,
Sis vociferantium
Ad te liberatrix,
Gravat delinquentium
Quos poena purgatrix.

55. Gaude, dux ecclesiae
Christi militantis,
Et in regno gloriae
Modo triumphantis,
Conserves a rabie
Hostis impugnantis
Mentem te quotidie
Odis venerantis.

56. Gaude, quae describeris
Apud Nazaraeos
Arca Dei foederis,
Terrens philistaeos,
Ut auctores sceleris
Abiges nunc eos,
Me connectens superis
Et fautores meos.

57. Gaude, quae sequentibus
Te praestas ducatum,
Perducens celerius
Ad felicem statum
Dirige propitius
Mundi principatum,
Ab hoc pellens longius
Hostium conatum.

58. Gaude, pulchritudine
Mire redimita,
Qualis non in homine
Puro est audita,
Me clementer unguine
Gratiarum dita
Tuoque munimine
Tuta in hac vita.

59. Gaude, receptaculum
Mentis fugientis,
Inimici scandalum
Ipsam persequentis,
Praesta adminiculum
In poenis detentis,
Ipsis dans latibulum
Regni permanentis.

60. Gaude, meum gaudium
Atque consolamen,
Cujus cano jubilum
Mentis per ructamen,
Carnis post excidium
Ne remoriamen
Facias, sed hostium
Vim repellas. Amen.

Pars tertia.

Ad Primam.

I.

61. Ave, parens inclita.
Summae bonitatis,
Relaxantis debita
Nostrae pravitatis,
Quaeso, me habilita
Tuis praedicatis,
Restaurando perdita
Omnis probitatis.

62. Ave, quam praesagia
Vatum praedixerunt,
Inspirante gratia
Cum de te scripserunt,
Salutis remedia
Omnes receperunt,
Qui tua praeconia
Laeti concinerunt.

63. Ave, stella lucida
Rutilans in mane,
Ab his pellens lurida,
Qui te laudant sane,
Tempora des fulgida
Plebi Christianae,
Quam perturbant valida
Bella gentis vanae.

64. Ave, sanctuarium
Dei singulare,
Id per laudatorium
Conor quam laudare,
Scelus meum varium
Digneris mundare
Mihique donarium
Coeli impetrare.

65. Ave, quam spectabile
Signum et insigne
Praemonstravit sedule
In rubo et igne,
Adjuva benevole
Tuos et benigne,
Quos perturbant frivole
Hostes ac maligne.

66. Ave, divo germine
Quae gravidabaris,
A coelesti lumine
Dum salutabaris,
Hos reduc de turbine
Procellosi maris,
A quibus hoc carmine
Devote laudaris.

67. Ave, virga, coelitus
Flos de qua processit,
Quando Dei filius
Nostris se ingessit,
Ecce tuus famulus
Tristis te accessit.
Luxus mundi lubricus
Nimis quem depressit.

68. Ave, plena gratia,
Mitis atque pia,
Cordis quam constantia
Hac in hymnodia
Veneror, solatia
Praestes, o Maria.
Mea te prosapia
Cunctis in hac via.

69. Ave, tabernaculum
Nostri salvatoris,
Laudandum per sedulum,
Cultum cunctis horis,
Precor, sis umbraculum
Mei peccatoris,
Temptatum per zabulum
Intus atque foris.

70. Ave, stillicidium,
Potens propinare
Justis in praesidium
Nectar salutare,
Tuum per praesidium
Me velis aptare,
Ut illud mysterium
Dignus sim tractare.

II.

71. Salve, thronus aureus
Sanctae trinitatis,
Quem cingit eburneus
Decor castitatis.
Exornat purpureus
Color caritatis,
Et splendor sidereus
Summae claritatis.

72. Salve, terra optima,
Carens culpae spinis,
Sed et fertilissima
Fructibus divinis,
Curam, o dulcissima,
Gere mei finis,
Manibus ne anima
Detur beluinis.

73. Salve, thesauraria
Dei gratiarum,
In mundi miseria
Nobis praestitarum,
Fletui suffragia
Praestes animarum,
Poena carceraria
Stygis detentarum.

74. Salve, vas clementiae
Ac benignitatis,
Vas coelestis gratiae,
Vas divinitatis,
Da misericordiae
Manum tribulatis,
Per donum laetitiae
Et prosperitatis.

75. Salve, prudentissima
Virgo Sunanitis,
Virgo fertilissima,
De qua surgit vitis
Vina fundens optima
Amore unitis,
Mea fac ut anima
Munda sit et mitis.

76. Salve, proles Davidis,
Proles benedicta,
Castitatis candidis
Vestibus amicta,
Precibus sit validis
Tuis fraus devicta,
Quae nos modis callidis
Ducit in delicta.

77. Salve, mater nobilis,
Cujus admirandus
Partus est a credulis
Cunctis adorandus,
Per hunc nam horribilis
Hostis ac nefandus
Duris erat vinculis
Stygis mancipandus.

78. Salve, quae prophetica
Voce commendaris
Et per evangelica
Scripta veneraris,
A plebe catholica
Digne collaudaris,
A fraude Sathanica
Juste formidaris.

79. Salve, mater coelicae
Benedictionis,
Domina angelicae
Congregationis,
Sis ecclesiasticae
Memor nationis,
Laesae manu hosticae
Persecutionis.

80. Salve mater gratiae,
Cujus ad honorem
Hujus venerantiae
Concino tenorem,
Post statum miseriae,
Post mundi laborem
Duc in statum gloriae
Tuum laudatorem.

III.

81. Gaude, sidus radium
Proferens mirandum,
Quando paris filium
Cunctis venerandum,
Hunc ante judicium
Mitem fac et blandum,
Ne me propter vitium
Judicet damnandum.

82. Gaude, virga Aaron,
Florem dans decorum,
Canticum cui Salomon
Canit canticorum,
Fantes hoc tetrastrophon
Carminum tuorum,
Ducas, o theotocon,
In regnum coelorum.

83. Gaude, nobilissimum
Decus castitatis,
Vitae rectae speculum,
Flos suavitatis,
Deleas piaculum
Nostrae pravitatis,
Jungens post hoc saeculum
Nos praedestinatis.

84. Gaude, plena gratia,
Virgo singularis,
Non passa incendia,
Rubo quae signaris,
Nato reconcilia
Nos, o stella maris,
Semper quem in gloria
Laeta specularis.

85. Gaude, per quam servitus
Hominis finitur,
Et libertas spiritus
Ipsi impertitur,
Inimici fremitus
Per te impeditur,
Quo nos ut antiquitus
Perdere molitur.

86. Gaude, mater inclita
Domini Messiae,
Quam per melodiamata
Hujus symphoniae
Laudo, haec poemata
Tibi fantes pie
Ducas ad agalmata
Coeli hierarchiae.

87. Gaude, virga proferens
Florem sine rore,
Tandemque parturiens
Fructum sine more,
Ipsius reficiens
Sis me vel odore,
In cujus deficiens
Langueo amore.

88. Gaude, consolatio
Mea singularis,
Quae sub tuo filio
Cunctis principaris,
Me cum contubernio
Meo tuearis
Coelesti praesidio,
Quo tu vallabaris.

89. Gaude, sponsa nobilis
Principis Assueri,
Cunctis carens maculis
Mater Dei veri,
His me laudum titulis
Fac me promereri,
Ut cum tuis famulis
Queam recenseri.

90. Gaude, salutifera
Stirps, qua medicamen
Venit, quo mens misera
Recipit solamen,
Aufer mea scelera
Tuum per precamen,
Tandemque ad aethera
Duc me tecum. Amen.

Quarta pars.

Ad Tertiam.

I.

91. Ave, plena gratia,
Ave, mater Dei,
Honorificentia
Populi Hebraei,
Vere tu laetitia
Semper cordis mei,
Nempe beneficia
Multa praestas ei.

92. Ave, virgo gloria
Israelitarum,
Exornat prosapia
Quam patriarcharum,
Effert sapientia
Mira prophetarum,
Mentium industria
Laudet devotarum.

93. Ave, porta principi
Patens aeternali,
Cum volebat concipi
Corpore mortali,
Per te precor eripi
A culpa criminali,
Ne post mortem aucupi
Tradar infernali.

94. Ave, quae ab angelo
Olim salutata
Fuisti, spiraculo
Divo impraegnata,
Corda mihi vinculo
Amoris alligata
Ab omni periculo
Praeserves beata.

95. Ave, porta invia
Cunctis exstans viris,
Quae divina gratia
Ut auro vestiris,
Quando Christi pervia
Ipsi elargiris
Ex tua substantia
Corpus modis miris.

96. Ave, quae coelestibus
Gaudium fecisti,
Gaudium terrestribus
Quoque praestitisti,
Cum castis visceribus
Christum concepisti,
Et decursis mensibus
Novem peperisti.

97. Ave, virgo hominum
Deique receptrix.
Christo dans hospitium,
Pauperum susceptrix,
Per dilectum filium,
Rogo, mi dilectrix,
Ad coeli palatium
Mea sis directrix.

98. Ave, vas clementiae,
Ave mater roris,
Plena sapientiae
Deique amoris,
Auferas malitiae
Virus et livoris,
Verae amicitiae
Nos constringens loris.

99. Ave, coeli curiae
Praepotens regina,
Qua nostrae miseriae
Venit medicina,
Sauciatos rabie
Sana serpentina,
Ululantes anxie
In Stygis officina.

100. Ave, donis spiritus
Gratiaque plena,
Quam saluto gnavius
En vice centena,
Intus et exterius,
Quaeso, me serena,
Perducens posterius
Ad vitae amoena.

II.

101. Salve, quam nunc veneror
Plausu laetabundo,
Per quam, ut confiteor,
Salus venit mundo,
Me ab hoste, deprecor,
Tuta furibundo,
Quo suadente inquinor
Scelere immundo.

102. Salve, servatorium
Gratiae coelestis,
Largiens stipendium
In vita honestis
Fantem laudatorium
Hoc in tuis festis
Praeserves ab hostium
Morsibus molestis.

103. Salve, cor, praesentia
Cujus ornat coelum,
Cujus nati gratia
Legis pandit velum,
Tua refulgentia
Pellant hostis telum,
Et cum pertinacia
Iram atque zelum.

104. Salve, virgo media
Hominis et Dei,
Per quam sacrificia
Immolamus ei,
In ista miseria
Miserere mei,
Meaeque solatia
Des progeniei.

105. Salve, sedes gratiae,
Christus qua sedebat,
Tempore infantiae
Quando vagiebat,
Sed misericordiae
Sedem te habebat,
Cum nostrae miseriae
Maculas tergebat.

106. Salve, signum foederis
Et securitatis,
Datum nobis miseris
Dono trinitatis,
Porrige de superis
Manum pietatis
Constrictis in tenebris
Suis pro peccatis.

107. Salve, dicta civitas
Majestatis Dei,
Ob culpas praeteritas
Ad quam currunt rei,
Obstet tua pietas
Intemperiei,
Gravis quam iniquitas
Causat cordis mei.

108. Salve, clavis aurea
Gemmis decorata,
Per quam sunt aetherea
Regna reserata,
Dignitas virginea
Tua, o beata,
Abigat tartarea
Bella et peccata.

109. Salve, plena gratia
Pneumatisque donis,
Quorum redundantia
Ex te fluit bonis,
Aufer ab ecclesia
Vim obsidionis,
Quam infert malitia
Stygei praedonis.

110. Salve, stirps egregia
Atque generosa,
Summi regis filia,
Mater gratiosa,
Canentes praeconia
Tua in hac prosa,
Transfer ad palatia
Coeli gaudiosa.

III.

111. Gaude, coeli domina,
Cui hoc in decreto
Cano jubilamina
Cordis in secreto,
Post mundi certamina
Transitoque freto
Ad coelorum culmina
Duc nos vultu laeto.

112. Gaude, fulgens gemmula,
Pulchrior sapphiro,
Relucens per saecula
In coelorum gyro,
Munda, mater, sedule
Gratiae butyro
Me propter piacula
Similem deliro.

113. Gaude, secretarium
Domusque cedrina,
Per quam dat solarium
Majestas divina,
Auferas contrarium,
O coeli regina,
Pellens adversarium
Cum omni ruina.

114. Gaude, quae his literis
Laudis per concentum
Debite describeris
Continens contentum,
Nam, a quo tu pasceris,
Generas frumentum,
Quod et nobis miseris
Praestet nutrimentum.

115. Gaude, quae deliciis
Et jucunditate
Frueris ac gaudiis
In beatitate.
Servulum a noxiis
Tua pietate
Praeserves et vitiis
Ac adversitate.

116. Gaude, virgo, filia
Regis manu fortis,
Possides sedilia
Quae in coeli portis,
Cum linquam debilia
Carnis hora mortis,
Duc me ad ovilia
Coelicae cohortis.

117. Gaude, tabernaculum
Sanctae trinitatis,
Mundum stans in saeculum
Cunctis a peccatis,
Praestes adminiculum
Corde perturbatis
Et Stygis per zabulum
Poenis profligatis.

118. Gaude, quae nos dulciter
Fecisti gaudere,
Quos lacrimabiliter
Eva fecit flere,
Laudi tuae jugiter
Fac nos inhaerere,
Tecumque perenniter
Coelum possidere.

119. Gaude, cui his laudibus
Modo sabbatizo,
Amans te prae opibus
Auroque obrizo,
Subveni celerius,
Quando agonizo,
Ne tradar perennibus
Poenis ab inviso.

120. Gaude, vas virgineum,
Tenens medicamen,
Quod justis nectareum
Confert relevamen,
Per istud carmineum
Melos post examen
Thronum ad aethereum
Me perducas. Amen.

Pars quinta.

Ad Sextam.

I.

121. Ave, odorifera
Nardus, dans odorem,
Terra, pontus, aethera
Quo sumunt vigorem,
Audi, virgo tenera,
Tuum laudatorem,
Abigens pestifera
Mentisque languorem.

122. Ave, venerabilis
Mater verbi summi,
Moysi spectabilis
Virgo, signum dumi,
Contentas his titulis
Laudes fac consumi
Amoris scintillulis
Velut virga fumi.

123. Ave, tabernaculum,
In quo requievit,
Qui mundi piaculum
Moriens delevit,
Hostis aufer jaculum
Quod modo desaevit
In mundo et scandalum
Plurimum succrevit.

124. Ave, cujus planctui
Natus concordavit,
Filio tonitrui
Cum te commendavit,
Sub amoris mutui
Pace quando stravit,
Hostes aut astutui
Ejus obviavit.

125. Ave, virens vinea,
Quae tunc floruisti,
Cum Christum virginea
Carne genuisti,
Sed corona spinea
Punctum cum vidisti,
Veluti feminea
Tristis exstitisti.

126. Ave, stirps qua floruit
Flos amygdalinus,
Qui morte defloruit
Conditus supinus,
Sed surgens refloruit
Ut flos matutinus,
Facile nam potuit,
Velut rex divinus.

127. Ave, cujus uteri
Nobile gestamen
Resarcivit superi
Regni laceramen
Servi tui miseri
Aufer allutamen,
Quo gravor pestiferi
Hostis ob luctamen.

128. Ave, spes solatii
Cunctis tribulatis,
Civitas refugii
Et securitatis,
Poenis purgatorii
Pressis pro peccatis
Fer donum remedii
Atque pietatis.

129. Ave, porta coelica,
Per quam tunc exivit
Christus, cum substantia
Carnis se vestivit,
Ex obedientia
Mortem hanc subivit
Et ita siderea
Regna resarcivit.

130. Ave, virgo, speculum
Bonitatis Dei,
Praestans habitaculum
Ejus requiei,
Per amoris vinculum
Me conjungas ei,
Auferens piaculum
Foedum cordis mei.

II.

131. Salve, potentissima
Mundi imperatrix,
Pauperum dulcissima
Tamen consolatrix,
Irae sis piissima
Dei refraenatrix,
Servi tui anima,
Quam timet peccatrix.

132. Salve, cujus nomine
Respiro frequenter,
Cum pro meo crimine
Torqueor dolenter,
Unde hoc in carmine
Laudo te gaudenter,
In coelorum culmine
Regnantem potenter.

133. Salve, porta misero
Patens peccatori,
Hunc servans ab infero
Reddensque amori,
Mihi tuo tenero
Praesta laudatori,
Ne velim de cetero
Per peccata mori.

134. Salve, coeli civium
Potens reparatrix,
Nam es poenitentium
Reconciliatrix,
Sis esurientium
Virtute cibatrix
Et amaritudinum
Sis dulcificatrix.

135. Salve, plena gratia
Virgoque fecunda,
Quae obedientia
Fuisti rotunda,
Fac sit ex clementia
Mea mens jucunda,
Ex impatientia
Quae est furibunda.

136. Salve, venerabilis
Mulier Hebraea,
Florens laudum flosculis
In omni Judaea.
Solutum a vinculis
Culpaeve morphea
Me junge coelicolis,
Dulcis mater mea.

137. Salve, speciosior
Sole in splendore
Atque virtuosior
Virtutum vigore,
Accende me, deprecor,
Amoris fervore.
Mente qui destituor
Noxae prae algore.

138. Salve, potentissima
Stygis spoliatrix
Et copiosissima
Mundi irrigatrix,
Mea ad te anima
Clamitat peccatrix,
Ut ejus promptissima
Tu sis reparatrix.

139. Salve, mensa aurea
Propositionis,
Panum et eburnea
Sedes Salomonis,
Sanctae des idonea
Conversationis,
Auferens erronea
Malae actionis.

140. Salve, o solatium
Animae devotae,
Per juge servitium
Tibi bene notae,
A me mundi vitium
Facias remote,
Regionis gaudium
Mihi dans ignotae.

III.

141. Gaude, quam cubiculum
Suscepit Assueri,
Quando tabernaculum
Intras Dei veri,
Me cum per putibulum
Continget teneri,
Cum justis in saeculum
Fac me recenseri.

142. Gaude, virgo, thalamus
Christi requiei,
Quem descripsit calamus
Prophetarum Dei,
Rogo te attentius,
Consolamen rei,
Salva me de manibus
Inimici mei.

143. Gaude, velum gratiae,
Velum jacinthinum,
Velans regem gloriae
In mundo peregrinum,
Impetum nequitiae
Conteras vulpinum,
Dans benevolentiae
Modum columbinum.

144. Gaude, vellus roridum,
Vellus Gedeonis,
Quae solamen solidum
Cunctis te exponis,
Robora me pavidum
Gratiarum donis,
Contra hostem callidum
Tempore agonis.

145. Gaude, sanctitudinis
Speculum, Maria,
Expers omnis criminis
In hujus vitae via,
Te laudantes carminis
Hujus melodia,
Ad beatitudinis
Regnum ducas, pia.

146. Gaude, plena gratia
Virgo quae probaris
Et in coeli gloria
Modo jucundaris,
Aufer adversantia
Mundi, stella maris,
Infert quae versutia
Feri singularis.

147. Gaude, fertilissima
Stirps tuo adore
Flores atque balsama
Vincis ac decore,
Mundes, o piissima,
Tuo pro amore
Intus me in anima
A culpae foetore.

148. Gaude, nubes compluens
Arva animarum,
Quae desiccat vehemens
Aquilo culparum,
Esto nobis tribuens
Fontem gratiarum,
Qui sit aestum dimovens
Conscientiarum.

149. Gaude, virgo aurea,
Signum pietatis,
Ac fenestra vitrea,
Qua sol deitatis
Intravit, erronea
Nostrae caecitatis
Auferas cum carnea
Culpa foeditatis.

150. Gaude, fons scientiae,
Cujus per stillamen
Pelluntur moestitiae,
Datur sublevamen,
Aufer nunc ecclesiae
Sanctae tribulamen,
Illatum ex rabie
Paganorum. Amen.

Sexta pars.

Ad Nonam.

I.

151. Ave, domicilium
Sanctae trinitatis,
Castitatis lilium,
Mater pietatis,
Placa tuum filium
Offensum peccatis,
Largiens auxilium
Cunctis tribulatis.

152. Ave, virgo Jessea,
Ave virga floris,
Qui dat serta aurea
In coelorum foris,
Mala instantanea
Intus atque foris,
Aufer, o virginea
Mater, cunctis horis.

153. Ave, de qua canimus:
Ave maris stella,
Nam succurris citius
Nobis in procella,
Te deprecor attentius,
O clemens puella,
Tuum pro fidelibus
Natum interpella.

154. Ave, pudicitiae
Gemma admiranda,
Normula justitiae,
Cunctis praedicanda,
Tu misericordiae
Mater veneranda,
Omnibus ecclesiae
Natis es amanda.

155. Ave, quam intrinseca
Nunc devotione
Veneror glorifica
Collaudatione,
Tua me salvifica
Benedictione,
Corruam ne hostica
In impugnatione.

156. Ave, quam Emanuel
In matrem sacravit,
Angelus te Gabriel
Quando salutavit,
Consultum Achitophel
Tunc annihilavit,
Contra plebem Israel
Quod olim dictavit.

157. Ave, qua divinitus
Debuit Messias
Nasci, sicut primitus
Scripsit Isaias,
Rogo te medullitus
Has per hymnodias,
Hostis aufer impetus
Atque phantasias.

158. Ave, scala gratiae,
Christus quam ascendit,
Quando semen Abrahae
Carne apprehendit,
In vallem miseriae
Postea descendit,
Ubi multifarie
Mundum reprehendit.

159. Ave, cujus dulciter
Vox in aure Dei
Personat humiliter,
Cum te subdis ei,
Hostium celeriter
Obsta rabiei,
Qui laedunt letaliter
Castrum cordis mei.

160. Ave, sceptrum regium
Christianitatis,
Solamen moerentium
Suis pro peccatis,
Tuum privilegium
In his praedicatis
Fantes duc in gaudium
Cum praedestinatis.

II.

161. Salve cujus coelicae
Vitae insignimen
Concino poetice
Illud per polimen,
Auferas Sathanicae
Fraudis impedimen,
Quando scandam lubricae
Carnis hujus limen.

162. Salve, quae nunc frueris
Coelicis abunde,
Ibique amplecteris
A sponso jucunde,
Mei vincla sceleris
Precibus contunde,
Et mihi de superis
Gratiam infunde.

163. Salve, quam humiliter
Odis praeconizo,
Tuis donis dulciter
Nam panegorizo,
Adveni celeriter,
Quando agonizo,
Ne vexer letaliter
Ab hoste inviso.

164. Salve, quae virtutibus
Omnibus depicta,
Pulchrior sideribus
Sole stas amicta,
O prae mulieribus
Cunctis benedicta,
Expia celeriter
Servuli delicta.

165. Salve, tabernaculum,
Christus quod intravit,
Carnis quando cingulum
Sibi adaptavit,
Hac fidelem populum
Abundanter pavit,
Quando vini poculum
Panemque sacravit.

166. Salve, terra sitiens
Proferens virgultum,
Per fructum reficiens
Nos suavem multum,
Cor meum desipiens,
Stolidum vel stultum
Reduc mei miserens
Ad divinum cultum.

167. Salve, vas mirabile
Minime extensum,
Tamen ineffabile
Verbum es immensum
Continens, id nobile
Carmen sic expensum
Tibi acceptabile
Sit velut incensum.

168. Salve vitis gratiae
Ac jucunditatis,
Vitis abundantiae
Et suavitatis,
Vinum da laetitiae
Mente perturbatis,
Auferens moestitiae
Causam cum peccatis.

169. Salve, nubes contegens
Christi deitatem,
Assumpsit obediens
Cum humanitatem,
Per te nobis largiens
Sit benignitatem,
Omnes culpas abluens
Dansque caritatem.

170. Salve, quae virtutibus
Omnibus ornata
In matrem es coelitus
Christi ordinata,
Defunctorum gemitus
Respice, beata,
Qui torquentur acrius
Ob sua peccata.

III.

171. Gaude, quae nunc optimam
Partem elegisti,
Coelitum altissimam
Sedem ascendisti,
Misericordissimam
Manum praebe tristi
Mihi, plurifariam
Olim quem audisti.

172. Gaude, quae regaliter
Regnas in supernis,
Ubi facialiter
Deum semper cernis,
Mundes integraliter
Me nunc in internis
Jungeque finaliter
Gaudiis aeternis.

173. Gaude, quae in dextera
Nati conscendisti,
Quando super aethera
Assumpta fuisti,
Duc me per itinera
Legis, quae transisti,
Quando virgo tenera
In mundo vixisti.

174. Gaude, mater coelitus
honorificata,
Super omnes spiritus
In coelo locata,
Junctorum germanitus
Mihi, o beata,
Omnia radicitus
Auferas peccata.

175. Gaude, domus gratiae
Ac satietatis,
Domus sapientiae
Ac benignitatis,
Filiis ecclesiae
Modo tribulatis
Donum des laetitiae
Et prosperitatis.

176. Gaude, lux quae nuntias
Veri solis ortum,
Christum quando generas,
Nobis vitae portum,
Culparum per tenebras
Modo me absorptum
Ad coeli delicias
Duc per angiportum.

177. Gaude, quae custodia
Angelorum septa
Per natum es gaudia
Coelorum adepta,
Laudis meae hostia
Tibi sit accepta,
Et cuncta turbantia
Pellas et inepta.

178. Gaude, odorifera
Stirps, quae gignis fructum,
Qui Adam ad aethera
Reduxit seductum,
Dulcis mater, prospera
Mentis meae luctum,
Propter mea scelera
Merito inductum.

179. Gaude, quae in Bethlehem
Panem protulisti,
Quo novam Jerusalem
Plene refecisti,
Manum praebe celerem
Concioni Christi,
Quae ad te amabilem
Corde clamat tristi.

180. Gaude, cujus merito
Istud praedicamen
Nunc virtutum pictito
Tuorum celamen,
Tuum mihi flagito
Des auxiliamen,
Ne post mortem perdito
Hosti tradar. Amen.

Septima pars.

Ad Vesperas.

I.

181. Ave, plena gratia
Velut aquaeductus,
Divina clementia
Ex qua crevit fructus,
Quo Adam ad gaudia
Coeli est reductus,
Et corda moerentia
Suos ponunt luctus.

182. Ave, o clarissima
Nubes, quam ascendit
Dei sapientia,
Coelos quae extendit,
Abrahae ex gratia
Semen apprehendit,
Ex te, beatissima,
Carne dum descendit.

183. Ave, quae hominibus
Pacem peperisti
Coelique virtutibus
Gaudium auxisti,
Succurre celerius
Menti meae tristi,
Clementer ut saepius
Antea fecisti.

184. Ave, virga corrigens
Vitam peccatoris,
Fortiter sis abigens
Fraudes deceptoris,
Scelera sis removens
Tui laudatoris,
In Deo proficiens
Ut sim cunctis horis.

185. Ave, mundi domina,
Cui nunc corde laeto
Cano jubilamina
Mentis in secreto,
Hostis post certamina
Transitoque freto
Nostra scribe nomina
In coeli decreto.

186. Ave, tabernaculum
Quae protectionis
Es, pellens periculum
Tribulationis,
Mihi sis latibulum
Tempore agonis,
Hostilis obstatulum
Pellens suasionis.

187. Ave, felix femina,
Circumplexa virum,
Continet regimina
Qui per mundi gyrum,
Affectum dilaquea
Cordis mei dirum,
Qui facit per crimina
Me quasi delirum.

188. Ave, porta dirigens
Ad orientalem
Viam cor abjiciens
Culpam criminalem,
Servum tuum erigens
Sis ad immortalem
Vitam, tuam faciens
Me contubernalem.

189. Ave, quinque porticus
Habens o piscina,
Utitur catholicus
Cujus medicina,
Ad te missus angelus,
O coeli regina,
Me conservet penitus
Ab omni ruina.

190. Ave, virgo platanus
Obumbrationis,
Quam ornavit Dominus
Fructibus et donis,
Manum da fidelibus
Consolationis,
Omnes pellens impetus
Tartari draconis.

II.

191. Salve, virgo pariens
Gentibus salutem,
Quae legem instituens
Movet ad virtutem,
Esto mater dirigens
Meam senectutem,
Ut legi obediens
Scelera refutem.

192. Salve, fundens oleum
Petra firmitatis,
Quod inungit cuneum
Christianitatis,
Auditum virgineum
Istis praedicatis
Adhibe per famulum
Tuum decantatis.

193. Salve, o virginea
Aula summi regis,
Cujus velut aurea
Turris carnem tegis,
Perduc ad aetherea
Christiani gregis
Plebem, quae spontanea
Implet scripta legis.

194. Salve, porta pessulo
Timoris firmata,
Amoris signaculo
Divini signata,
Christiano populo
Adsis miserata,
Protegens a scandalo
Abluens peccata.

195. Salve, terra germinans
Mundo Salvatorem,
Cum fuisti generans
Carnis ejus florem,
Hoc per carmen elegans
Ejusque tenorem
In me sis aedificans
Divinum amorem.

196. Salve, templum numini
Divino dedicatum,
Nullo unquam homini
Puro reseratum,
Carmen istud nomini
Tuo decantatum
Salvet me discrimini
Pro peccatis datum.

197. Salve, nubes coelica,
Mirum fundens rorem,
Dantem vi deifica
Gratiae madorem,
Deprecor, imbrifica
Tuum laudatorem,
Abigens phantastica
Mentisque torporem.

198. Salve, petra largiens
Aquas gratiarum,
Nostrarum reficiens
Sitim animarum,
Esto sordes abluens
Conscientiarum,
Contractas multotiens
Per aestum culparum.

199. Salve, sol communicans
Splendorem dici,
Virgo carnem generans
Mundo Christi Dei,
Gratia sis obvians
Culpae glaciei,
Quae nunc est refrigerans
Fundum cordis mei.

200. Salve, pigmentarium
Vas, quo medicamen
Tentum est, quod mentium
Sanat laceramen,
Fac meorum scelerum,
Deprecor, piamen,
Ut non post judicium
Poenas feram. Amen.

III.

201. Gaude, pulchra mulier,
Sole stans amicta,
De qua sunt communiter
Gloriosa dicta,
Petimus humiliter,
Mater benedicta,
Nostra solvi pleniter
Impetres delicta.

202. Gaude, quae non despicis
Quemquam peccatorem,
Sed benigne respicis
Ducens ad amorem,
Pia mater, judicis
Tempera furorem,
Nos conjungens coelicis
Mundi post laborem.

203. Gaude, silex largiter
Aquas fundens vitae,
Nam vivunt perenniter
Hac utentes rite,
Voca nos hilariter
Dicens: Huc venite.
Et vobis humiliter
Gratias haurite.

204. Gaude, promptuarium
Gratiae divinae,
Quae praestas stipendium
Menti columbinae,
Mihi adjutorium
Fer in meo fine,
Ac insultus hostium
Laedere non sine.

205. Gaude, saccus, pretium
Quod redemptionis
Servasti vel hominum
Liberationis,
Fanti famulitium
Hujus cantionis
Tu largire praemium
Retributionis.

206. Gaude, virgo solium
Judicis venturi,
Cuncta per judicium
Verum discussuri,
Tuum per auxilium
Simus audituri:
Venite in gaudium
Semper gravisuri.

207. Gaude, cujus nomini
Concinunt polite
Sacerdotes Domini
Cunctique levitae,
Obsequentes carmini
Huic expedite
Ne dentur discrimini,
Cum dicetur: Ite.

208. Gaude, vas mirabile,
Continens immensum
Verbum nec sensibile
Hominis per sensum,
Melos istud sedule
Tibi sic impensum
Mihi placet frivole
Dominum offensum.

209. Gaude, obsequentium
Tibi procuratrix,
Et noxis cadentium
Pia revelatrix,
Mentes poenitentium
Sis refocillatrix,
Carne decedentium
In coelum delatrix.

210. Gaude, tympanistria,
Laudans per dictamen
In magnificentia
Patrem, natum, flamen,
Da pro tua gloria
Et per hoc laudamen,
Ut salver per saecula
Saeculorum. Amen.

Cod. S. Petri Salisburgens. b II 3 saec. 15. fol. 1 a. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. b VII 10. saec. 15. fol. 216 b. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 141 a. C. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20021 fol. 162 b. D.

Incipit laudatorium B.V.M. distinctum per septem partes et potest dici

per horas diei canonicas vel per septem ferias septimanae vel aliter secundum devotionem orantis. AB.

1, 6 mihi facie AB. — 4, 8 Mater fehlt A. — 5, 4 Ave A. — 7, 8 Nobilis in AB. — 11, 2 Christo fehlt AB. — 11, 3 uterum fehlt A. — 12, 6 Tua fehlt A. — 7, 5 Hostium A. — 20, 7 u. 8 fehlen A. — 29, 8 Tunc tribuisti A. — 31, 6 Fraus inolita AB. — 41, 5 u. 6 fehlen AB. — 45, 5 u. 6 fehlen AB. — 5, 1 calamus A. — 51, 5 u. 6 fehlen A. — 55, 3 gloriae fehlt A. — 55, 8 Odis fehlt A. — 57, 6 Mundi fehlt A. — 59, 8 Regni fehlt A. — 62, 8 concinuerunt A. — 64, 6 Dignaris A. — 64, 7 denarium A. — 68, 4 Hac hymnodia A. — 73, 6 u. 7 fehlen AB. — 75, 5 optima fehlt A. — 30, 3 Hus veneratione A: Hujus veneratione B. — 99, 6 Sane AB. — 102, 4 honestatis AB. — 102, 5 Fatim A: fanti B. — 127, 5 u. 6 fehlen A. — 132, 4 u. 5 fehlen AB. — 144, 8 Per te agonis AB. — 169, 5 largiens nobis A. — 170, 4 ornata A. — 172, 3 faciliter A. — 172, 6 nunc internis AB. — 173, 6 In legis qui AB. — 189, 8 ruina fehlt A. — 193, 4 tegens AB. — 195, 3 fuisti bis 195, 7 fehlen AB. — 199, 7 est A. — 201, 4 dicta fehlt AB.

Abecedariorum series prior.

26. Abecedarius I.

1. Abba deificum,
rerum principium.
Qui naturaliter
generas filium,
Cum quo mirifice
spiras paraclitum.
Cujus det gratia
mihi consilium.

2. Beatam efferam
dignis ut laudibus
Alumnam filii
tui devotius,
Cujus solamine
utor frequentius.
In mundi variis
adversitatibus.

3. Christe, credentium
tibi spes unica,
Precantis servuli
cor serenifica,
Juva ingenium,
linguam sic applica,
Ut digne virginis
depromam cantica.

4. Donum paracliti
poscenti tribue,
Mentem irradia
et sensus imbue,
Matrem ut virginem
collaudem strenue,
Nunc et in coelico
regno perpetue.

5. Ergo nunc animae
vires concurrite
Et inconveniens
omne abjicite.
Deum prae omnibus
et benedicite,
Deinde virginem
sanctam et dicite:

6. Fons dulcis gratiae,
virgo mitissima,
Se tuis pedibus
velut peripsima
Mea flebiliter
prosternit anima,
Oppressa scelerum
mole gravissima.

7. Gravatur siquidem
fastu superbiae,
Igne succenditur
et avaritiae,
Foedatur turpiter
luto luxuriae,
Ipsamque concremat
fax iracundiae.

8. Hinc rancor, odium,
linguae fallacia,
Ventris ingluvies
seu castrimargia,
Et torpor animi
sive acedia,
Me premant graviter
sed et invidia.

9. Incontinentia
meorum sensuum
Me reum faciunt
magnorum criminum;
Per culpas etenim
excessi tactuum,
Olfactus visusque,
gustus et aurium.

10. Kacodaemonibus
consensi turpiter
Insidiantibus
mihi fallaciter,
Ni in te remige
a malis revocer,
Me foetens Acheron
uret perenniter.

11. Luce me gratiae
tuae irradia,
Praedicta penitus
potenter ascia,
Virtutes insere,
aufer tristantia,
Tui solaminis
praestans solatia.

12. Maria siquidem
non gratis diceris,
Praees nam domina
creatis ceteris,
Splendens et fulgida
stella in superis
Et Christi crucio
amara crederis.

13. Nam tuam animam
mucro tunc acriter
Laesit, ut Simeon
dixit veraciter,
Quando cum hostiis
natum humiliter
Ferebas Domino
nec non legaliter.

14. O mors dulcissimi
Jesu, quam graviter
Beatam virginem
laedis ac duriter,
Astante filio
lamentabiliter,
Crucis patibulo
penso crudeliter.

15. Plebs o fidelium,
corde compatere
Beatae virgini
matrique tenerae,
Gravatae gemitu
ac mentis vulnere,
Quam cernis animo
quasi deficere.

16. Quis ejus animi
narret angustias,
Quis scribae calamus
scribat tristitias,
Quibus afficitur
cernens molestias,
Quas natus patitur
atque injurias.

17. Reor verumtamen,
nil eam temere
Per insolentiam
fari aut agere,
Sed cum modestia
mores componere
Et sic miserias
suas exprimere.

18. Sed post sanctissimae
carnis funebria
Transit avunculi
sui in propria,
Praestolans filii
consolatoria
Fienda protinus
in die tertia.

19. Tunc ergo splendide
miroque jubilo
Advenit filius
primo diluculo.
Salutat virginem
dulci cum osculo.
Orantem forsitan
tunc in cubiculo.

20. Verum ut referam,
mente quod sentio,
Credo quod penitus
haec visitatio
Sanavit virginem
ab omni crucio,
Sibi quod intulit
praecedens passio.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 41 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 97 a. B. „Incipit Abcdarium feriale B.M.V. Hymnus primus se habet per modum prologi: feria 1ª."

27. Abecedarius II.

1. Ave nunc inclita
stirps, quae in culmine
Tuo fers flosculum
divo spiramine
Satum et alitum,
qui suo sanguine
Captivum hominem
solvit a crimine.

2. Bene laetitia
vocaris Israel,
Qua carnem induit
verus Emmanuel,
Sicut praedixerit
angelus Gabriel
Et scriptis tradidit
sanctus Ezechiel.

3. Carnem suscipiens
nam Christus Dominus
Te portam transiit
conclusam penitus,
Et natus exiens
te nihilominus
Clausam dimiserat,
ut eras primitus.

4. Dein legaliter
cum circumciditur,
Jesus dulcissimum
nomen imponitur,
Sed cum tenerrimus
sanguis sic funditur,
Maternus animus
tuus concutitur.

5. Ex regionibus
orientalibus,
Illustrat radius
quas primum Delius,
Magi gentilium
ex sapientibus
Devoti veniunt
docti divinitus.

6. Ferunt hi munera
nato triplicia
Ejus dominium
significantia,
Auro exprimitur
ejus potentia,
Myrrho mortalitas,
thus sacrificia.

7. Gaudenter igitur
adstant puerulo
Tento exiguo
in tuguriolo,
Adorant intime
cordis hunc jubilo,
Exsultant plausibus,
salutant osculo.

8. Hi sic humiliter
obtenta gratia
Per viam aliam
vadunt ad propria.
Ita deluditur
regis fallacia
Nec non accenditur
ejus ferocia.

9. Infantum saeviens
in innocentiam,
Turbam barbarice
trucidat plurimam,
Putat insaniens,
se sapientiam
Dei exstinguere
suam per furiam.

10. Karorum pignorum
mortes maternitas
Clemens flebiliter
planxit et pietas,
Dire tyrannica
quae stravit feritas,
Quorum nos meritis
salvet divinitas.

11. Legis veteribus
data traditio
Habet, ut feminae,
cujus conceptio
Fuit ex semine,
fiat purgatio
Ac tandem Domino
prolis oblatio.

12. Modo virginitas
seu castimonia,
Tua integritas
et sanctimonia,
Prolis divinitas
atque potentia
Te solvunt penitus
à caerimonia.

13. Non enim filium
virili semine
Carne conceperas
sed sacro flamine,
Qui suae gratiae
te obumbramine
Totam repleverat
suoque lumine.

14. O si tribueret
divina gratia,
Tua nos visere
gesta humilia,
Virtutum exsequi
per exercitia
Et ita perfici
vera justitia.

15. Post hoc cum filio
a templo remeas
Expletis, facere
quae tunc decreveras,
In villa Nazareth,
in qua conceperas,
Dilecto vigiles
servas excubias.

16. Quo divi pueri
necessitatibus
Dum mater tenera
instares cautius,
Joseph justissimo
apparet angelus,
Jubet Canopicis
vos ferri finibus.

17. Rursus te, arbitror,
premit angustia,
Quando recedere
a tua propria
Juberis, eremi
ire per invia,
Et sic cum filio
ferre exsilia.

18. Sed post haec iterum
advenit nuntius,
Unus de angelis
missus divinitus,
Ad solum proprium
vocans vos citius,
Ut scriptis tradidit
telonearius.

19. Terris cum iterum
tuis induceris,
Cordis molestiam
non parvam pateris,
Nam annis filii
decursis teneris,
Festis legalibus
hunc tecum invehis.

20. Verum cum rediens,
o legis aemula,
Hunc desse cerneres
te moesta spicula
Laeserunt gravius
in ista horula,
Donec reinvenis
quaerendo sedula.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 42 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 99 b. B. — 20, 2 bei desse am Rande „per syncresin pro deesse“ A.

28. Abecedarius III.

1. Annum cum attigit
natus tricesimum,
Baptistam adiit
lavantem populum,
Baptismum accipit
lavator scelerum,
Per aquas conferens
nobis remedium.

2. Baptista tremuit
nec audet tangere
Messiae verticem
sed clamat misere:
Baptismi gratiam
a te recipere
Mundano debeo
foedatus pulvere.

3. Creatrix trinitas
tunc evidentius
In suis claruit
proprietatibus,
In voce genitor,
in carne filius,
Sanctus in specie
columbae spiritus.

4. Deinde spiritus
hujus ducamine
Venit in eremum,
summo conamine
Hostis aggreditur
hunc et temptamine,
Sed sacro vincitur
scripturae lumine.

5. Ejus jejunii
cum quadragesimus
Dierum pleniter
instaret numerus,
Panis esuriit,
sitit fons deicus,
per quem reficitur
orbis catholicus.

6. Formam credentibus
dat poenitentiae,
Perfectam regulam
obedientiae.
Nec non consilium
dat continentiae,
Ob spem et meritum
aeternae gloriae.

7. Gignendi soboles
sacra connubia
Nequaquam abstulit
hac castimonia,
Immo haec approbat
sua praesentia,
Ex aqua faciens
vina suavia.

8. Hinc sibi copulat
multos discipulos,
Quosdam prae ceteris
vocat apostolos,
Per quos et convocat
ad fidem populos,
Linquens in sordibus
verbis incredulos.

9. Johannem, Jacobum,
Petrum et Didymum,
Bartholomaeumque,
Philippum, Jacobum,
Judam et Simonem,
Teleonarium,
Andream convocat
et Judam subdolum.

10. Kathedram tradidit
Petro ecclesiae
Auctoritatemque
dedit plenarie,
Dicens, quod solveris
tu arbitrarie,
Tenebit solium
coelestis curiae.

11. Lex hujus cathedrae
nunc in episcopis
Claret realiter
atque presbyteris,
Qui rite praesident
suis ecclesiis
Ac justis instruunt
sanctis et monitis.

12. Miris resplenduit
Christus prodigiis,
Vita laudabili,
doctrinis variis,
Quibus consuluit
nostris miseriis,
Ut scripsi breviter
octo rosariis.

13. Nam ibi angeli
narratur missio,
Consensus virginis,
Christi conceptio,
Ejus nativitas
et circumcisio,
Nec non sanctissimae
vitae progressio.

14. Omissis igitur
ibidem positis,
Stilus convertitur
ad laudem virginis,
Cujus ob gratiam
dulcis amaminis
Hujus aggredior
onus dictaminis.

15. Proh pudor, obstrepunt
sed multa vitia
Lumen ingenii
impedientia,
Quibus et premitur
intelligentia,
Ne clare capiat
expedientia.

16. Quaeso suppliciter,
mater clementiae,
Meae propitius
nubem inscitiae
Propellas, tribuens
lumen scientiae,
Frondes ingenii
et rorem gratiae.

17. Rorem desidero
missum divinitus,
Qui sanctus scribitur
in lege spiritus,
Meas aboleat
ut noxas penitus,
Olim inhaeseram
quibus medullitus.

18. Superbus etenim
fui et invidus,
Amarus, tepidus,
iratus, lubricus,
Gulae deserviens
vinoque deditus
Meisque turpiter
excessi sensibus.

19. Totus subjacui
culpae piaculis,
Offensionibus
et magnis scandalis,
Quae gessi nequiter
in meis saeculis,
Ea vix scriberem
mille versiculis.

20. Ut ergo dignius
tuis assidue
Insistam laudibus,
praedicta dirue,
Precatu animum
virtute imbue
Et intellectui
vigorem tribue.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 43 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 102 a B.

29. Abecedarius IV.

1. Ave, largissima,
donatrix munerum,
Quae praestas largiter
catervis pauperum
Et ad me porrige
ob culpas miserum,
Stipem solaminis
nunc et in posterum.

2. Benedic famulum
ex Dei gratia,
Conantem canere
tua praeconia,
Phantasma disjice,
mentem irradia,
Et, quae sunt pleniter
da necessaria.

3. Coelum concipio
te non incongrue,
Qua nobis influunt
bona continue;
Et mihi gratiam
divinam influe,
Ut te concentibus
laudem assidue.

4. Dei ingeniti
nata amabilis
Et ejus filii
mater laudabilis,
Pneumatis clausula
inviolabilis,
Cunctis credentibus
es venerabilis.

5. En modo conspicis,
quo desiderio
Flagrans inhaereo
tuo vestigio.
Frui desiderans
tuo suffragio,
Me nempe multiplex
premit defectio.

6. Frangor nam animi
inquietudine,
Qui multo premitur
gravique crimine,
Respirat paululum
sed a gravamine,
Delectans dulciter
tuo amamine

7. Gravem penuriam
virtutum profero,
Unde solamina
tua desidero,
Clemens subvenias
ut mihi misero,
Ut non post obitum
immergar Tartaro.

8. Hinc ergo veneror
te sanctam virginem,
Quae nobis parturis
Deum et hominem,
Nobis hominibus
adspectu similem,
Ab omni vitio
inattingibilem.

9. Ipse justitiae
sol nos irradiet,
Ne nos de cetero
culpa contaminet,
Pater ab omnibus
malis nos sublevet,
Pneuma nos lumine
suo illuminet.

10. Karisma doceat
ejusdem spiritus
Nos pressos plurimis
perplexitatibus,
Expurget pleniter
a facinoribus.
Clementer repleat
cunctis virtutibus.

11. Lassos reficiat,
sedet discordiam,
Livorem auferat
et iracundiam,
In tribulamine
juvet ecclesiam,
Ab ea dimovens
omnem miseriam.

12. Mundet et squalida
corda a vitiis,
Quibus sordescimus
in conscientiis,
Suis torpentia
accendat gratiis
Et servet omnibus
a negligentiis.

13. Ne forte decidant
spernentes modica,
Currentes fervide
per mundi lubrica,
Et sic perveniant
tandem ad maxima,
Quibus finaliter
vadunt in tartara.

14. O amor inclite
beatae virginis,
Ex abundantia
tuae dulcedinis
Nostri acedinem
depelle criminis,
Et poenam perpetis
amaritudinis.

15. Ponis propheticis
figuris terminum,
Cum nostrae generas
culpae remedium,
Precamur, abjice
nunc exterminium,
Gravans ecclesiae
sanctae collegium.

16. Quippe altrinsecus
plebs jam catholica
Perfert flebiliter
multa tyrannica,
Nempe forinsecus
bella paganica,
Intus civilia
mundique lubrica.

17. Regnantem undique
in mundi machina
Nobis concilient
tua precamina,
Propellant hostium
cuncta molimina,
Virtutes inserant
absolvant crimina.

18. Stirpis Davidicae
germen amabile,
Ferens in stipite
decus mirabile,
Aulae sidereae
quod regnum stabile
Regit et perficit
omne creabile.

19. Tuae largitio
maternae gratiae
Clangor est buccinae
sonans mirifice,
Praesta solatium
tuae clementiae
In valle plurimum
pressis miseriae.

20. Virgo dulcissima,
dic pusillanimis
Summe precantibus
mitis et humilis:
Venite propere,
vos qui me cupitis,
Nolo deserere
vos in angustiis.

Orat, ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 45 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001. fol. 104 b. B.

30. Abecedarius V.

1. Alma progenies
stirpis Davidicae,
Divinum flosculum
gignens mirifice,
Amoris brachia
super nos projice,
Ad bonum robora,
adversa abjice.

2. Beatam praedicat
te omnis natio,
Ut prophetaveras
in tuo cantico,
In quo describitur
Dei laudatio,
Tua sublimitas,
nostra redemptio.

3. Carmen, o domina,
tuum mirificum
Deum prae omnibus
pandit magnificum,
Cantum sirenicum
ac philomenicum
Vincit, dulcedine
sed vinum Cypricum.

4. Dei ut musica
concordans vocibus
Solamen plurimum
dat audientibus,
Sic tuum canticum
te venerantibus
Sonat dulcissime
mentis in auribus.

5. Exaltat humiles,
spernit superbiam,
Esurientium
levat inopiam,
Spondet timentibus
misericordiam,
Sic poenitentibus
lenit angariam.

6. Fecit veraciter
divina gratia
In te, sanctissima
virgo, magnalia,
Multum nam extulit
te super omnia,
Olim quae fecerat
sua potentia.

7. Gaudens nunc igitur
sancta ecclesia
Exaltat jubilis
tua praeconia,
Tua sinceriter
petens suffragia,
Quam gravat multiplex
mundi miseria.

8. Hanc quidem deforis
bella paganica
Premunt, intrinsecus
molestant civica,
Misericordiae
tu manum applica,
Et adversantia
cuncta pacifica.

9. In pacis etenim
sanctae consortio
Constat ecclesiae
vera religio.
Hinc ad te clamitat
pro adjutorio,
Quae modo quatitur
grandi disturbio.

10. Kaco nam daemones
cum suis fraudibus
Nunc multipliciter
et satellitibus
Pericla inferunt
Christi fidelibus,
Quos, o dulcissima,
solare citius.

11. Larvas satanicas
potenter abjice,
Gentes ecclesiae
paganas subjice
Et in concordiam
ducas mitifice
Rixantes principes
plebis catholicae.

12. Mundi pericula
cuncta submoveas,
Et persequentium
dolosas machinas,
Clementer languidis
curam provideas,
Annonas pauperi
da necessarias.

13. Nemo sub manibus
tuis deficiat,
Sed quisque gloriam
a te recipiat,
In bonis jugiter
per quam proficiat,
Ne poenas vitiis
victus accipiat.

14. Omnes sinceriter
te sanctis jubilis
Laudantes servulos,
o virgo nobilis,
Absconde jugiter
sub tuis scapulis,
Defendens fortiter
a suis aemulis.

15. Pudorem debitum
praesta conjugibus,
Et castimoniam
serva virginibus,
At per lasciviam
se defoedantibus
Donetur castitas
tuis precatibus.

16. Quanta haec castitas
sancta naufragia
Mundi sustineat
nunc per confinia,
Non antiquarii
scripta pervalida
Possunt exprimere
nec eloquentia.

17. Rorem de superis
coelestis gratiae
Mitte, qui auferat
culpam luxuriae,
In amicitiam
ducat munditiae
Foedatos criminis
hujus sorditie.

18. Supernum lubricis
inspira gaudium,
Carnis putredinem,
Stygis incendium
Hujus miseriae
grave dispendium,
Cito fugabitur
sic carnis vitium.

19. Tremenda judicis
quoque sententia
Compungit animos,
pellit flagitia,
Virtutum provocat
ad desideria,
Ducit pro nihilo
mundi solatia.

20. Vana sunt etenim
haec mundialia,
Sequaces plurimum
suos fallentia,
Ab horum igitur
gravi vesania
Servet nos jugiter
tua clementia.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824. fol. 46 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001. fol. 107 b. B.

31. Abecedarius VI.

1. Aurora rutilans
splendore gratiae,
Divum praeveniens
solem justitiae,
Nubem submoveas
nostrae inscitiae,
Dans lumen largiter
intelligentiae.

2. Bonorum siquidem
creator omnium
In te humanitus
sumpsit initium,
Qui suae inclitae
mortis per crucium
Nobis cum coelicis
det participium.

3. Congratulantibus,
mater eximia,
Tuis praeconiis
praesta suffragia,
Et patientibus
mundi naufragia
Tua benignitas
donet solatia.

4. Da panem coelicum
esurientibus,
In tuis domina
pistum visceribus,
Et hujus porrige
partem celerius
In purgatorii
poenis de gentibus.

5. Eodem mystice
pane reficitur,
Qui baptismalibus
aquis abluitur,
Sacramentaliter
sed hoc replebitur,
Amore debito
cum quis replebitur.

6. Fac, mater gratiae,
nos tristes homines
Sentire largiter
tuas dulcedines,
Pellens benigniter
amaritudines,
Nostrorum criminum
undique turbines.

7. Grandis nam undique
instat turbatio,
Intus disturbium,
foris vastatio,
Elementalium
mira mutatio,
In conscientiis
mira confusio.

8. Hujus disturbii,
ut vulgo dicitur,
Onus permaximum
clero imponitur,
Delectabilia
nam nimis sequimur
Et a theoricis
ita astrahimur.

9. Imbre infunderis
dum coeli rorido,
Fructu, tu rosula,
fulciris florido,
Tuo subvenias
precatu vivido
Mihi mortaliter
peccatis morbido.

10. Karisma spiritus
sancti propensius,
O mater, impetra
te venerantibus,
In via Domini
quo vadant rectius
Et cuncta crimina
declinent cautius.

11. Languores ejice
mentisque nebulam,
Constractam turpiter
per culpae maculam,
Et cunctis credulis
redona gloriam,
Per Evam primitus
et Adam perditam.

12. Minera aperi
tuae potentiae,
Abundas pleniter
quae donis gratiae,
Et amplam foveam
omnis miseriae
Praeclude filiis
matris ecclesiae.

13. Ne sinas famulis,
o dulcis domina,
Aulae sidereae
praecludi limina,
Sed illic mentium
per jubilamina
Laudis perpetuae
canamus carmina.

14. O castimoniae
candescens lilium,
Pro nobis rogita
dilectum filium,
Ut suae gratiae
praestet auxilium
Nobis, quos graviter
premit exsilium.

15. Poli empyreum
tua praesentia
Gaudet, sed precibus
tuis ecclesia,
Quam et nunc protegant
tua praesidia
Oppressam graviter
per mala varia.

16. Quietem igitur
da laborantibus
Et mundi pelago
jam naufragantibus,
Praesta concordiam
vane rixantibus
Ac pacem temporum
inpedientibus.

17. Rosa pulcherrima
coelestis hortuli,
Odore redolens
inaestimabili,
Quo frui cupiunt
beati singuli,
Si bene sentio,
et sancti angeli.

18. Serpentis abige
cani astutiam,
Qui sanctam plurimum
turbat ecclesiam,
In nos nam excitat
gentem paganicam,
Ab intus suscitat
vilem discordiam.

19. Totius saeculi
regina inclita,
Cunctis virtutibus
perfecte praedita.
Nos tuis precibus
semper concomita
Vagantes misere
per mundi climata.

20. Virgo, suscipias
nostrum servitium,
Quod nunc offerimus
per mentis studium
Uti abjicias
omne flagitium
Atque finaliter
des vitae praemium.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 47 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 110 B.

32. Abecedarius VII.

1. Ave tripudians
cum dulci filio
Et sanctis omnibus
in coeli solio,
Isto degentibus
in territorio
Adsis celeriter
tuo praesidio.

2. Beati jubilant
summa laetitia
De tua jugiter
dulci praesentia,
Pro te extollitur
Dei clementia,
Qui tibi contulit
tot beneficia.

3. Coeli hierarchica
hunc laudet dignitas,
Nostras qui sublevat
per te miserias,
Perversas hostium
pellit versutias,
Dimittit crimina,
infundit gratias.

4. Diram tyrannidem
nunc infidelium
Tuum evacuet
per patrocinium,
Matris ecclesiae
totum confinium
Sibi conciliet
dans pacem temporum.

5. Ecce sol procreas
tu vitem floridam,
Quae mentem debriat
amore fervidam,
Nubem facinorum
pellat et gelidam,
Quae mentem efficit
in bonis tepidam.

6. Fari non poterit
vocis potentia
Nec mentis capitur
intelligentia
Nec mille panderent
Abecedaria
Quantis nunc praemiis
fulges in gloria.

7. Gaude nunc igitur
et aeternaliter,
Nam vides filium
jam facialiter,
Qui cunctis praesidet
potentialiter,
Salva nos precibus
tuis finaliter.

8. Honorem jugiter
tuum quaerentibus
Prosa, carminibus
sive concentibus,
Adsis et protegas
hos a nocentibus
Et a justitia
impedientibus.

9. Inconfuscabilis
o mater luminis,
In arce jubilans
rubentis culminis,
Memor ecclesiae
sis congregaminis,
Quod modo premitur
adversis maximis.

10. Karum pro omnibus
exoro filium,
Quos gravat servitus
jam infidelium.
Ut horum citius
solvat exsilium
Vel suae gratiae
praestet auxilium.

11. Latens o lilium
olim in vepribus,
Exemplum vividum
praestas humilibus,
Et cum industria
te intuentibus
Es vera regula
caste viventibus.

12. Majestas deica
in sanctuarium
Te sibi ordinat
sive sacrarium,
Quo suae gratiae
praestat donarium
Vitae vincentibus
peccatum varium.

13. Nos ergo doceas
mundum despicere,
Virtutes animi
sollerter quaerere,
Coelum ex intimo
cordis appetere,
Et post in praemium
illud accipere.

14. O mater gratiae,
nunc tua gratia
Nobis moerentibus
donet salubria,
Nam turbat multiplex
nos jam miseria,
Foris adversitas,
intus discordia.

15. Paradisiaci
campi o rosula,
Fragrans virtutibus
cuncta per saecula,
Tuis precatibus,
o mater sedula,
Te venerantium
aufer piacula.

16. Quae nunc in filii
consides dexteris,
Te collaudantibus
succurre miseris,
Ne post judicium
tradamur inferis,
Sed tuis meritis
jungamur superis.

17. Rosa mirabilis
et salutifera,
In pulchritudine
praecellens sidera,
Nobis degentibus
in valle misera
Tuae clementiae
ostende viscera.

18. Stirps o mirabilis,
inaestimabilem
Fructum parturiens
et ineffabilem,
Tuis precatibus
sanet medebilem,
Servans in posterum
imperturbabilem.

19. Tu modo cyclade
cincta purpurea,
Regina resides
sede aetherea,
Tuorum exsulum
audi suspiria,
Quos angit valide
boni penuria.

20. Virga Jesseica
de stirpe prodiens,
Vina dulcissima
Olympi largiens,
En ad te clamitat
mens mea sitiens,
Quam sis de gratiae
fonte reficiens.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 48 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 112 b. B.

33. Abecedarius VIII.

1. Ave, quam jugiter
laudat ecclesia,
Laetanter intonans
tua praeconia,
Auditu percipe,
o clemens domina,
Quae laete canimus
epica carmina.

2. Benedic, Domina,
nos tuos famulos,
In tuis laudibus
omnino sedulos,
A nostris finibus
depellas aemulos
Qui multipliciter
molestant credulos.

3. Campi graminea
tu es viriditas,
Qua certe vincitur
smaragdi claritas,
Nempe virginea
tua maternitas
Vincit carbunculum
gemmasque ceteras.

4. Dei altissimi
mater eximia,
Cum ipso perpetim
regnans in gloria,
Ad te clamantium
audi suspiria,
Pressorum graviter
per adversantia.

5. Extende dexteram,
everte crimina,
Infirmos releva,
solve pericula,
Annonas tribue,
pelle nocentia,
Emenda dyscolos
firmans in gratia.

6. Fraudes satanicas
da nobis vincere,
Orbis delicias
cassas fac spernere.
Regni perpetui
da claustrum cernere
Deique faciem
semper conspicere.

7. Gnaros nos insuper
fac per prudentiam
Culpas evellere
per poenitentiam,
Et plene consequi
per Dei gratiam
Thesaurum optimum,
cordis munditiam.

8. Hac frui cupio
prae cunctis opibus
In mundo misero
hoc existentibus,
Quae suis tribuit
id possessoribus,
Gaudere perpetim
in coeli floribus.

9. Ipsi promittitur
nam Dei visio,
Ut ait veritas
in evangelio,
Beatitudinis
in qua perfectio
Constat, hanc igitur
ex corde cupio.

10. Karitas etenim
atque munditia
Cordis conveniunt
in praeminentia,
Nam quod promittitur
uni ex gratia.
Datur et alteri
in coeli gloria.

11. Laudemus igitur
primum principium
Promittens largiter
aeternum praemium,
Quod, mater inclita,
tuum per meritum
Det nobis famulis
tuis in pretium.

12. Maria, regia
de stirpe genita,
Divina sobole
deinde praedita,
Aure percipias
haec melodimata,
Quae tibi canimus
pro laude debita.

13. Nemus vernalibus
nitens es floribus,
Rosis ac liliis
et his similibus,
Spiritualibus
quippe virtutibus,
Candes prae omnibus
Christi fidelibus.

14. O virgo nobilis,
o plena gratia,
Laetanter coelica
tenens palatia,
Materna miseris
praesta solatia,
Ab omni hostium
tutans fallacia

15. Pudoris stabile
fuisti lilium,
Quod nullum labile
portasti folium,
Sis consolabile
nobis praesidium
Et iterabile
ad coeli gaudium.

16. Quo sine termino
laeta perfrueris,
Divina speculans
prae sanctis ceteris,
Precamur intime,
uti memineris,
In quo discrimine
tuos dimiseris.

17. Remus in pelago
sis naufragantium,
Solatrix pauperis,
salus languentium,
Reductrix scelerum
exorbitantium,
Intinerantium
tutum hospitium.

18. Stellamque nauticus
te maris nominat,
Cujus ducamine
ad portum remigat,
Tua nos pietas
ad vitam dirigat,
In qua perenniter
justus tripudiat.

19. Te dulcis filius
in sanctuarium
Elegit primitus
sive sacrarium,
Qua suae gratiae
praestat donarium,
Quo tuum refice
stipendiarium.

20. Virgo et genitrix
Christi perpetua,
Superni pneumatis
imbre nos irriga,
Pelle vim hostium
cunctaque nocua,
A te laudantibus
laude continua.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 50 a. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 115 a. A.

34. Abecedarius IX.

1. Ave millesies,
o rubens rosula,
Quam nulla tetigit
peccati nebula,
Laudantes carmine
te mente sedula,
Tuis precatibus
salves per saecula.

2. Beata genitrix
prolis es tenerae,
In summo perpetim
regnantis aethere,
Hymnos me gnaviter
fac tibi psallere,
Tuam ut gratiam
queam acquirere.

3. Concio credula
seu Christianitas
Stellae conjubilet
laudes per debitas,
Quae coelo rutilat,
cujus serenitas
Dissolvat hominum
culpas praeteritas.

4. Da manum gratiae
stipem petentibus,
Robur auxilii
deficientibus,
Viae viaticum
peregrinantibus,
Veram concordiam
vane rixantibus.

5. Es pacis aeterni
promotrix habilis,
Concordans homines
cum sanctis angelis,
Aufers tendiculas
inferni aucupis,
Ne tantum noceat
ut vellet credulis.

6. Fuga satellites
quoque satanicos,
Qui modo saeviunt
in tuos famulos,
Nec non et impetus
pelle paganicos,
Quibus crudeliter
premunt catholicos.

7. Gnare fac principes
ipsis resistere,
Ne possint terminos
nostros conterere,
Ut tuo filio
tibique libere
Queamus jugiter
laudes depromere.

8. Hujus molestiae,
mi clemens domina,
Nostra ut vereor
causant peccamina,
Quae tua citius
tollant precamina,
Pelle tristitias,
praebe solamina.

9. In hac miseria,
ut luce clarius
Patet intuitu
mentis cernentibus,
Jam virtus deficit,
tam in majoribus
Quam in juvenibus
sive minoribus.

10. Karitas tepuit,
succrescit odium,
Volat superbia,
culpae initium,
Et avaritia
velut incendium
Jam habitacula
devastat mentium.

11. Luxus, ingluvies,
tepor, invidia,
Ira, contentio,
rixa, discordia,
Rancor, temeritas
et his similia
Cernuntur ducere
multos per devia.

12. Materna igitur
tua compassio
Nos reconciliet
dilecto filio,
Ut ejus deica
propitiatio
Mala, quae patimur,
tollat de medio.

13. Nunc nos prosternimus
sibi humiliter,
Petentes veniam
corde flebiliter,
Uti indulgeat
misericorditer
Quaecunque crimina
commissa turpiter.

14. O summa pietas
et ineffabilis,
Nostrae memineris
vitae tam fragilis,
Quae tantis jugiter
subest periculis,
Et esto sceleri
nostro placabilis.

15. Parce humiliter
culpam fatentibus,
Ac tuam gratiam
corde poscentibus,
Nobis prudentiam
da praesidentibus,
Ut caute obvient
in nos surgentibus.

16. Quibus, purissima
virgo, si placeat
Deo, precatio
tua subveniat,
Ut haec plebs fidei
legi obediat,
Et per concordiam
se nobis uniat.

17. Regina nobilis
coelique domina,
Cui angelica
adsistunt agmina,
Efficacissima
tua precamina
Nostrorum hostium
pellant conamina.

18. Sursum ad sidera
manus extollimus,
Divinam gratiam
tuamque quaerimus,
Ne vis tyrannica
nos premat amplius,
Sed sit pax undique
in nostris finibus.

19. Tu nempe poteris
nostris succurrere
Cito miseriis
nosque defendere,
Mundare penitus
ab omni scelere,
Dei clementiam
sic ad nos flectere;

20. Ut his, quas patimur,
calamitatibus
Manum apponere
dignetur citius,
Ipsum ut colere
possimus dignius
Nunc et perenniter
cum coeli civibus.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 51 a A. — Orat. ms. Tegernseense saec. 15. Clm. Monacens. fol. 117 b. B.

35. Abecedarius X.

1. Amatrix pauperum,
maxime spiritu,
Servans frequentius
nos ab interitu,
Me tuum servulum
ab hostis impetu
Praeserves, obsecro,
in meo transitu.

2. Benedicentibus
te, venerabilis
Mater, cum studio
laudumque titulis
Adesto precibus
clementer sedulis,
Praeservans omnibus
hos a periculis.

3. Corpus nam morbidum,
mundus et vipera
Stygis nos subdole
ducunt in scelera,
Immo et anima
in malum effera
Saepe justitiae
linquit itinera.

4. Da transitoria
nos mundi spernere,
Concupiscentias
carnis despicere,
Hostis insidias
prudenter fugere,
Et summi luminis
vultum conspicere.

5. Elegantissima
es illa civitas,
Quam sibi condidit
Christi divinitas,
Quando disposuit
sua benignitas,
Clementer tergere
meas miserias.

6. Fletus intuere
te flagitantium,
In mundi fluctibus
jam naufragantium,
His tuae gratiae
praebe solatium.
In coeli postea
ducens palatium.

7. Gaudenter jubilas
quo aeternaliter,
Contemplans faciem
Dei realiter,
In quo afficeris
ineffabiliter
Prae sanctis omnibus
et multum aliter

8. Hujus participes
fac esse gaudii
Canentes titulos
tui praeconii,
Confer et gratiam
tui auxilii
Afflictis ignibus
in purgatorii.

9. Inaestimabile
Christi triclinium,
Quod nunquam aliquod
foedavit vitium,
Peregrinantibus
esto hospitium,
Salus debilibus
et moestis gaudium.

10. Kara mi domina
prae rebus omnibus
Post Deum saeculo
inexistentibus,
Me tuis protege
orationibus
A mihi subdole
insidiantibus.

11. Lumen mirificum
splendens de superis,
Praebe solatium
clementer miseris.
Pressis exsilio
in locis exteris
Et purgatorii
tentis in tenebris.

12. Mens mea premitur
gravi inedia
In spiritalibus
ob cordis taedia,
Cui ni subvenias
praestans remedia,
Paene submergitur
turpi acedia.

13. Nonnunquam solvitur
incontinentia,
Ventris ingluvie
et avaritia,
Fraterno odio
nec non invidia,
Non minus attamen
volat superbia.

14. O nimis flebile
chaos peccaminum,
Perducens hominem
in exterminium,
In quo solabile
nil neque gaudium,
Sed indicibile
ignis incendium.

15. Proh dolor, gemitus
sive compunctio
Reliquit miserum
pro suo vitio,
Quia nec criminum
est recognitio
Et sic per consequens
nec satisfactio.

16. Quorsum me igitur
convertam miserum,
Depressum pondere
tantorum scelerum,
Ni ad te, nobile
mundi solatium,
Gignens vivificum
nobis remedium.

17. Ros, unguen vividum
emittens gratiae,
Mundantur sordidiae
quo conscientiae,
Eodem edoce,
mater clementiae,
Nostrae tam stolida
intelligentiae.

18. Stella nunc rutilans,
in coeli gloria,
Qua nulla penitus
sunt decoloria,
Gaudentes jugiter
tua memoria
Purgentur funditus
a culpae scoria.

19. Tui habentium
digne memoriam,
Eva quam intulit
emunda scoriam,
Hos vitam invehas
post transitoriam
Cum sanctis angelis
in coeli gloriam.

20. Ubi perenniter
magno tripudio
Regnas in gloria
cum dulci filio,
Ad te nos ducere
velis cum gaudio,
Carnis et animae
facto divortio.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 52 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 120 b. B.

36. Abecedarius XI.

1. Amore crucior,
tuo, mi domina,
Cujus quotidie
sumo solamina,
Mecum angelica
te laudent agmina,
Coelestis gloriae
tenentem culmina.

2. Benigne suscipe
carmen, quod offero
Tibi in solio
regnanti supero,
Vitalem terminum
cum pertransiero,
Ne me despicias,
devotus obsecro.

3. Congaudens intime
perfectionibus,
Tuis, has effero
his in carminibus,
Quibus te veneror
cum Christi plebibus,
Devote gloriam
tuam quaerentibus.

4. Dotes in corpore
tenes et anima,
Ut pie praedicat
mater ecclesia,
Hoc suadet ratio,
probat scientia
Doctorum maxime
Dei clementia.

5. Eja fidelium
turmae accurrite,
Impedientia
cuncta abjicite,
Beatae virgini
mecum concinite
Laudes hilariter
et ita dicite:

6. Fons ave gratiae,
ave millesies,
Cujus praeclarius
resplendet facies,
Dilectum filium
nobis propities,
Per culpas frivole
laesum muliplices.

7. Gratiosissima
et venerabilis,
Coelorum domina,
cunctis amabilis,
Nobis propitia
sis tuis famulis,
A cunctis undique
tutans periculis.

8. Hera angelici
praedigna carminis
Sanctorum omnium
nec non gregaminis,
Tuum solatium
da pusillanimis
Nobis, miseriis
oppressis plurimis.

9. In te virginitas
matrum cum gloria
Concurrunt pleniter
divina gratia,
Ad te clamantium
audi suspiria,
Gravant pro crimine
quos purgatoria.

10. Kalo: cum angelis
Adsis credentibus
Ipsos eripiens
e poenis gravibus,
Solutos coetibus
junge coelestibus,
Ubi te perpetim
laudent devotius,

11. Labentes crebrius
in culpas varias
Orationibus
tuis nos retrahas,
Commissis nequiter
medelam praebeas
Et a similibus
semper custodias.

12. Mater egregia
superni numinis,
Non tamen gloriam
amittens virginis,
Tui suffragium
da consolaminis
Cantu laudantibus
te hujus carminis.

13. Nostrae irradia
intelligentiae,
Caecatum oculum,
o stella gratiae,
Uti sic cernere
solem justitiae
Possimus perpetim
in regno gloriae.

14. Omnis munditiae
politum speculum
Cum dulci filio
regnans in saeculum,
A tuis famulis
arce diabolum,
Ne nos in aliquod
inducat scandalum.

15. Piare satagas,
o clemens domina,
Quae perpetravimus
horrenda crimina,
Nostram de cetero
vitam sic ordina,
Divinis legibus
uti sit consona.

16. Quas leges integre
servare vovimus,
Quando baptismate
abluti fuimus,
Quia tunc Satanae
renuntiavimus
Pompisque saeculi
nec non criminibus.

17. Refraenes igitur
per patrocinium
Tuum barbariem
istorum hostium,
Ne intrent terminum
nostrarum mentium
Trahentes turpiter
nos ad flagitium.

18. Sumus nam debiles
in resistentia,
Ob culpas merito
privati gratia,
Sed tua miseros
juvet clementia,
Horum ne superet
nos pertinacia.

19. Taedet praeterea
nos vitae miserae,
In qua citissime
foedamur scelere,
Non tamen facile
quimus resurgere,
Ni tu, sanctissima,
velis succurrere.

20. Vafer nos undique
hostis persequitur,
Concupiscentiis
caro illicitur,
Et in superbiam
mens vane tollitur,
Ita religio
omnis confunditur.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 53 b. A. — Orat. ms. Tegerinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 123 a B. — 10, 1 = *Καλῶ, καλέω.*

37. Abecedarius XII.

1. Arca tu mystica
Noe describeris,
Nam a naufragio
mundum hunc eripis,
Cum sacro pneumate
spirante concipis
Christum et permanens
virgo hunc parturis.

2. Beata, nobilis
et pulchra domina,
Donis angelica
praecellens agmina,
Depellas hostium
saeva molimina,
Duc nos post obitum
ad coeli culmina.

3. Coeli mirificum
es luminarium,
Dulcem moerentibus
immittens radium,
Ab his qui abigat
omne contrarium
Et ipsis insuper
praestet solatium.

4. Dilectum filium
nobis propitia,
Offensum maxime
per nostra vitia,
Et sic nos penitus
mundatos gratia
Coeli conventui
post mortem socia.

5. Es stella siquidem
lucis praefulgida,
Quam corda diligunt
amore fervida,
Nostra criminibus
effecta gelida
Splendore gratia
fac esse calida.

6. Fons a fidelibus
misericordiae
Vocaris merito
et vena veniae,
Per te consequimur
nam indulgentiae
Munus et praeminum
in regno gloriae.

7. Gaudenter igitur
modo concinimus
Tua praeconia
his in carminibus,
Nosque humiliter
tibi prosternimus,
Precantes perfrui
tuis muneribus.

8. Hamum de medio
tolle satanicum,
Quo gestat capere
gregem catholicum,
Immittens subdole
virus haereticum
Seu per vim bellicam
vulgus paganicum.

9. Is nempe populus
saevit barbarice
Plebis in cuneum
ecclesiasticae,
Quem per potentiam
tuae magnificae
Prolis a finibus
credentum abjice.

10. Kacodaemonia
quoque de medio
Propellas fortiter
tuo suffragio,
Ne nos impediant
in famulitio
Tuo, quod agimus
cordis tripudio.

11. Lux nam es nobilis,
lux es egregia,
Potens abjicere
quaeque tristantia,
De coeli culmine
nobis irradia,
Illustrans animas,
exsiccans vitia.

12. Manat mirifice
nam a te bonitas,
Nostras abjiciens
culpas praeteritas,
Quas nobis intulit
olim antiquitas
Sive quas addidit
nostra stoliditas.

13. Nunc ergo, quaesumus
precatu sedulo,
Tuo subvenias
cum adminiculo
Nobis, qui premimur
gravi piaculo,
Intus per crimina,
foris a saeculo.

14. O venerabilis,
o dulcis domina,
Quam laudant jugiter
piorum agmina,
Cito subveniant
tua precamina
Te venerantibus
per jubilamina.

15. Participantibus
nobis amamine
Devote petimus
pro tuo nomine,
Suo subvenias
in tribulamine
Nunc et in ultimo
mortis discrimine.

16. Quo nobis miseris
quoque subvenias
Et manum gratiae
clementer porrigas,
Pressos formidine
in spem tunc erigas,
Et fraudes daemonum
potenter abigas.

17. Risum, o Domina,
praesta gementibus,
Panem salvificum
esurientibus.
Tuisque precibus
succurre citius
In purgatorii
poenis degentibus.

18. Solutos vinculis,
o mater tenera,
Et omni penitus
abstersa macula
In coeli ocius
duc tabernacula,
Ubi te jugiter
laudent per saecula.

19. Tibi committimus
hos singulariter,
Quibus conviximus
familiariter,

A quibus venimus
stirpe carnaliter,
Et quorum utimur
bonis tam largiter.
Valvasque aperi
coeli carminibus
Te cordis jubilo
benedicendibus,
Tecum quo, domina,
et sanctis omnibus
Laudemus jugiter
Deum concentibus.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 54 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monacens, 20001 fol. 125 b. B.

38. Abecedarius XIII.

1. Acumen impetra
mihi scientiae,
Quo digne venerer
te matrem gratiae,
Meae submoveas
pondus inertiae,
Peccati cumulum
et negligentiae.
2. Benedicentibus
te laeto carmine
Adsis hilariter
tuo juvamine,
Praeserves penitus
hos et a crimine
Et a tartarei
hostis fraudamine.
3. Candens prae floribus
cunctis o lilium,
Virgo concipiens
gignensque filium,
Qui tuis precibus
praestet auxilium
Per mundi graviter
pressis exsilium.
4. Diram da judicis
iram nos fugere,
Cum nostram venerit
vitam discutere,
Velis insidias
hostis tunc pellere,
Et nobis januas
coelorum pandere.
5. Es hortus floridus
pollens deliciis,
Virtutum floribus
splendescens variis.
Mundi gravissime
prassis miseriis
Succurre citius
tuis praesidiis.
6. Fuga inertiam
a te laudantibus,
Veram solertiam
da praesidentibus,
Sequi justitiam
praesta judicibus,
Obedientiam
subjectis omnibus.
7. Gedeon extrahens
rorem ex vellere
Videtur mystice
illud exprimere,
Quod Christum poteras
divino munere
Virgo concipere
et virgo parere.
8. Hujus amabilis
partus editio
Nostrorum scelerum
sit abolitio,
Et exsistentium
in purgatorio
Fiat plenaria
poenae remissio.
9. Irrora servuli
cor culpis aridum,
Coelestis gratiae
dans stillicidium,

Quod menti conferat
cito remedium,
Quae modo premitur
grave per taedium.

10. Karum credentibus
manna, ros coelice,
Das quando generas
Christum mirifice,
Quo, dulcis domina,
quaeso, me refice,
Cum vitae terminum
complebo lubricae.

11. Luna sub pedibus
tuis prosternitur,
Quo apertissime
illud elicitur,
Per te inferior
quod mundus spernitur,
Coelique claritas
pulchra eligitur.

12. Modo tripudians
virgo in aethere,
Dilecti filii
conjuncta dexterae,
In vitae termino
adesto propere,
Nos tecum faciens
coelos oscendere.

13. Nos illic ultima
saltem in acie
Electi filii
jucunda facie
Fac tuo perfrui
precatu satie,
Qua vere confluunt
omnes deliciae.

14. O mater inclita
superni numinis,
Illustres intimi
medullas hominis,
Mei solamine
tui precaminis
Ab eo dimovens
foetorem criminis.

15. Perflatus gratia
hortus describeris,
Fructum mirificum
quae praebes superis,
Nobis remedium
qui donet miseris,
Et purgatorii
vinctis in tenebris.

16. Quos cum absolverit
sua ex gratia,
Ab omni perferunt
quam nunc miseria,
Clementer subvehas
in coeli gaudia,
Per saecla jubilent
ubi perennia.

17. Rogo devotius
te matrem gratiae,
Uti clementius
succurras hodie
Ex mea corpore
natis progenie,
Poenae excruciant
quos purgatoriae.

18. Solamen gaudii
praesta gementibus,
Panemque coelicum
esurientibus,
Nos tutes sedulo
a persequentibus,
Hos procul abigens
cum suis fraudibus.

19. Tu invincibile
es illud oppidum,
Quo Christus posuit
suum palatium,
Cum ferre voluit
mundi exsilium
Atque tribuere
suis auxilium.

20. Virga Mosaica
mare quae dividens,
Mergens Aegyptios,
fideles eruens,
Ob sitim populi
petram percutiens,
Potu deifico
sis nos reficiens.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 55 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 128 b. B.

39. Abecedarius XIV.

1. Artifex, fabricans
potentialiter
Creata omnia,
te mirabiliter
Carne inhabitat,
qua liberaliter
Hominem recreat
laesum letaliter.

2. Bellum nam subiit
homo domesticum,
Hostem decipitur
cum per sophisticum,
Gliscens acquirere
lumen deificum,
Sed miser perdidit
statum salvificum.

3. Coetus angelici
et quaeque cetera
Laudent perenniter
te, mater tenera,
Deductam jubilis
ad coeli sidera,
Qua gaudes jugiter
in prolis dextera.

4. Divinam precibus
flecte potentiam,
Ne suam subtrahat
misericordiam,
In bono roboret
sanctam ecclesiam,
Ab ipsa abigat
omnem miseriam.

5. Ejus et scoriam
culparum conterat,
Quibus a legibus
ipsius deviat,
Ut si se penitus
a malis corrigat,
Divinam gratiam
digne recipiat.

6. Fulcita taliter
tuo munimine
Et munda funditus
ab omni crimine,
Tuta ob hostium
fiat formidine
Ac ignis Stygei
amaritudine.

7. Gazophylacium
es omnis gratiae,
Thesauros continens
Dei potentiae,
Stipem fidelibus
tuae clementiae
Da, poenae comprimunt
quos purgatoriae.

8. Hujus Theophilus
gazophylacii
Magni solatium
sumpsit praesidii,
Cum sibi reddidit
scriptum chirographi,
Quod hostis dederat
in manus invidi.

9. Id quoque sublevet
meam progeniem,
Ab ipso removens
omnem pauperiem,
Defunctis impetret
aeternam requiem
Ac Dei perpetim
videre faciem.

10. Karis fautoribus
et contribulibus,
Hujus miseriae
vias currentibus
Sive in pulvere
terrae jacentibus,
Pie subvenias
tuis muneribus.

11. Lucemque, domina,
mihi pauperculo
De tuae gratiae
da promptuario,
Qua prorsus liberer
a multifario
Malo, quo deprimor
ab adversario.

12. Modo nam elevat
me per superbiam,
Et post hoc dejicit
per diffidentiam,
Deinde sordidat
per immunditiam,
Succendit saepius
per iracundiam.

13. Nec non et aliis
morbis pestiferis,
Tentat invidia
in fratrum prosperis,
Per avaritiam
in rebus exteris,
Ventris ingluvie
culpisque ceteris.

14. O felix mulier
virgoque generans,
Ad te cor erigo
devote supplicans,
Sis decoloria
dicta exterminans
Et innocentiae
statum recuperans.

15. Patrem et filium
almumque spiritum
Precatu facito
mihi propitium,
Clementer diluat
ut omne vitium
Et jungat coetui
me se colentium.

16. Quorum ut merear
sequi vestigia
Et illis postea
jungi in gloria,
Mater amabilis
et plena gratia,
Des mihi misero
tua subsidia.

17. Rorem et impetra
divinae gratiae
His, poenae agitant
quos purgatoriae,
A lacu liberos
ita miseriae
Connectas incolis
supernae patriae.

18. Sed hos prae aliis
tibi committimus,
A quibus geniti
carne descendimus,
Nec non et utimur
quorum muneribus
Vel commendati sunt
qui nostris precibus.

19. Tandem subvenias
his liberaliter,
Quos forsan scelera
gravant letaliter,
Ad Deum redeant
ut integraliter,
Ut possint consequi
vitam finaliter.

20. Universaliter,
o mater omnium,
Salutem quaerimus
Christo credentium,
Ut tuum inclitum
per patrocinium
Queamus ingredi
terram viventium.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 57 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 131 a. B.

40. Abecedarius XV.

1. Amicta radio
solis deifici,
Modo quam veneror
hoc stilo simplici
Exaudi gemitus
vulgi catholici
Laudantis jugiter
te voto supplici.

2. Batus es olei
misericordiae,
Devotos liniens
donis dementiae,
Nobis velociter
succurras hodie,
Qui nimis premimur
ab hostis rabie.

3. Coeli mellifluum
da rorem sapere,
Liquorem gratiae
de saxo sugere
Ac eucharistiam
devote sumere,
Et hanc de cetero
nunquum amittere.

4. Dirige praesides
per viam regiam,
Dirue schismata
firmes ecclesiam,
Injustos doceas
sequi justitiam,
Pacem des populo
pellens discordiam.

5. Elisos releva,
medere languidis,
Da fortitudinem
in bello pavidis,
Resistens fortiter
paganis rabidis,
Jam in ecclesiam
multum praevalidis.

6. Furorem penitus
aufer tyrannicum,
Qui vulgus deprimit
ecclesiasticum,
Esurientibus
da manna coelicum,
Clementer satians
catervam inopum.

7. Gazophylacium,
thesaurum resera,
Ditat qui terrea,
pontum et aethera,
Coelum empyreum
et quaeque cetera,
Nos in marsupium
ipsius praepara.

8. Hujus possessio
praestat laetitiam,
Aufert pauperiem
et indigentiam,
Devotae animae
largitur gratiam,
Et post exsilium
aeternam gloriam.

9. In qua nullatenus
defectibilitas
Videtur aliqua
nec ulla vanitas,
Sed summum gaudium
summaque bonitas
Et indicibilis
cordis jucunditas.

10. Karitas insuper
et sapientia,
Discreta omnium
rerum notitia
Ac delectabilis
Dei praesentia
Hic datur singulis
in abundantia.

11. Lux indeficiens
ibidem cernitur,
Qua sancta trinitas
clare conspicitur,
Nostra felicitas
in quo perficitur
Et nunquam termino
quoquam amittitur.

12. Maria, nobilis
pincerna veniae,
Quae mater diceris
misericordiae,
Fac nos participes
praedictae gloriae,
Completo termino
hujus miseriae.

13. Ne tunc confusio,
quam signat Babylon,
Nos sua subruat
mole vel Acheron,
Seu foetens fluvius,
vocatus Phlegeton,
Clementer porrige
solamen de Sion.

14. O vae miserrimum
illic degentibus.
Et ah, ah misere
semper dicentibus,
Illis, ut arbitror,
fuisset melius,
Non esse genitos
in matrum ventribus.

15. Purgandis ignium
per cruciamina,
Succurre citius,
o mitis domina.
Solutos deinceps
tua precamina
Ducant benigniter
ad coeli culmina.

16. Quaeso suppliciter
te matrem gratiae,
Matrem solaminis
atque clementiae,
De mea mortuos
juva progenie,
Quos forte continet
lacus miseriae.

17. Romanam insuper
in tuam gratiam
Devoto animo
commendo curiam
Et illi subditam
plebem catholicam
Nec non et regulam
ecclesiasticam.

18. Summum pontificem
cum cardinalibus,
Omnes episcopos
cum suis plebibus,
Clerum cum monachis
atque abbatibus.
Et omnes ordines
cum suis fratribus.

19. Terrenos principes,
qui laudabiliter
Praesunt jam subditis
tibi suppliciter
Commendo, quatenus
his maternaliter
Adstes, ut exteros
expugnent fortiter.

20. Verum intermino
hujus dictaminis
Tibi subjicio me,
mater luminis,
Mihi subvenias
vi deprecaminis
Tui et omnibus
mei geniminis.

Orat. ms. Tegurinum saec 15 Clm. Monac. 19824. fol. 58 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 134 a. B.

Abecedariorum series altera.

41. Abecedarius 1.

1. Ave venerabilis
Coeli regis aula,
Attamen in oculis
Tuis semper paula,
Junge me Christicolis
Coelica in caula,
Te laudantem titulis
Laudum hac hydraula.

2. Bene tu laetitia
Faris Israelis,
Quia sapientia,
Quae regnat in caelis
Te replevit gratia,
Ut vox Gabrielis
Docuit praenuntia
Et Ezechielis.

3. Caput et principium
Tu es feminarum,
Carne continentium
Et conjugatorum,
Expia confinium
conscientiarum
Juge per servitium
Tibi devotarum.

4. Domus regis coelici
Vel imperatoris,
Chori quem angelici
Laudant cunctis horis,
Melos hujus cantici
Ob signum amoris
Canentem fac perfici
Lege redemptoris.

5. Engaddina vinea
Balsamum dans vitae,
Quod fert ad aethera
Se utentes rite,
Me, mater virginea
Consoleris mite,
Cum vox dicet ferrea
Ite vel Venite.

6. Frutex botri Cypridis
Ex quo fluit vinum,
Quod largitur timidis
Amorem divinum,
Precibus da validis
Rorem matutinum,
Qui servet a morbidis
Tuum inquilinum.

7. Genitrix mirifica
Omnia creantis
Et morte tristifica
Tuos liberantis,
Cor sapientifica
Tibi famulantis,
Caecum culpa lubrica
Carnis petulantis.

8. Humilis virginitas
Te ornat, Maria,
Insuper maternitas
Domino Messia
Ex te nato, bonitas
Tua adsit, pia,
Hostium iniquitas
Deprimit me quia.

9. Ingere justitiam
Legis per tenorem
Abigens malitiam
Et ejus auctorem,
Exstingue lasciviam
Gratiae per rorem,
Praestans continentiam
Ejusque amorem

10. Kathedralis dignitas
Te praehonoravit,
Christi quando deitas
In te habitavit,
Cujus tandem pietas
Sic te sublimavit,
Quod res tibi ceteras
Cunctas subjugavit.

11. Laetare perenniter,
Fulgens stella maris,
Inevellibiter
In coelo locaris,
Et perpetualiter
Ibi jucundaris
Te colentes jugiter
Semper tuearis.

12. Mannatis es aurea
Urna, quod credentem
Satiat in area
Mundi se colentem,
Precor o virginea
Mater senescentem
Me hoc cibo recrea
Carne decedentem.

13. Ne, quaeso, despicias,
Dulcis o Maria,
Me inter angustias
Tunc et agonia,
Sed pelle versutias
Daemonum a via,
Coeli ad delicias
Duc me, virgo pia.

14. O depositorium
Sanctae trinitatis,
Tenes diversorium
Coeli cum beatis,
Praestes adjutorium
Tuae pietatis
His, quos purgatorium
Punit pro peccatis.

15. Paradisus diceris
Qua deliciatur
Rex regnans in superis,
Quando incarnatur,
In te nobis miseris
Consolamen datur,
Et peccati veteris
Poena relaxatur.

16. Quaerenti te, domina,
Appare benigne
Tua semper carmina
Concinam ut digne,
Praebe consolamina
Tuum ob insigne
Nomen propter crimina
Detentis in igne.

17. Reparatrix gratiae
Perditae per Evam,
Legem temerantia
Linquentem primaevam,
Vitam meam gloriae
Repara grandaevam,
Ne judiciariter
Statuar ad laevam.

18. Stirps, quae defers coelicum
Huic mundo florem,
Qui praestat salvificum
Devotis odorem,
Supprime tristificum
Insidiatorem,
Tuum qui me plurimum
Turbat laudatorem.

19. Tu misericordiae
Umbra, quae furorem
Temperas justitiae
Solis ac terrorem,
Meae negligentiae
Mentisque teporem
Aufer sapientiae
Dei per amorem.

20. Vellus Gedeonicum,
Signum dans invictum,
Gignens tuum unicum,
Jesum benedictum,
Omne fac me lubricum
Et omne delictum
Fugere et impetum
Hostis maledictum.

21. Xristiani populi
Alitrix benigna,
Quam collaudant angeli,
Semper laude digna,
Contra fraudem zabuli
Cruce nos consigna,
Omnis quoque scandali
Auferas maligna.

22. Yesse virga fertilis,
Fructum ferens mirum,
Redolet miraculis
Qui per mundi gyrum,
Precibus me sedulis
Releva delirum
Depressum insidiis
Per inimicum dirum.

23. Zelum Dei impetra
Mihi per dictamen
Hoc, quod tollat scelera
Mentisque liquamen,
Ducat per itinera
Et legis ligamen,
Sublevet ad sidera
post hanc vitam. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 59 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 36 a B.

42. Abecedarius 2.

1. Arca novi continens
Manna testamenti,
Quod est nos reficiens
In vita praesenti,
Aures esto admonens
Odam hanc canenti,
Quam sum ore concinens
Cordeque gaudenti.

2. Benedicta millies
Sis, o Sunamitis,
Inter omnes virgines
Prudens, casta, mitis,
Nobis repropities
Filium contritis,
Ne post rerum ordines
Jungamur praescitis.

3. Carnalis incendium
Auferas caloris,
Iram, gulam, odium
Malumque livoris,
Peccati initium
Et noxam torporis,
Divinum remedium
Nobis dans amoris.

4. Decus o mortalium,
Nunc cum redemptore
Praesidens coelestium
Choris cum honore,
Intellectualium
Virtutum splendore
Nos atque moralium
Indue decore.

5. Ejice perfidiam,
Desperationem
Praestaque concordiam
Et dilectionem,
Fidei constantiam
Et defensionem,
Hostis per prudentiam
Da evasionem.

6. Fons es, qui in fluvium
Maximum crevisti,
Carne quando filium
Dei genuisti,
Sicque sordes mentium
Nostrarum lavisti,
Corda sitientium
Bona refecisti.

7. Grande jam ecclesiae
Instat detrimentum,
Quod per tuae gratiae
Aufer interventum,
Nam per idolatriae
Premitur conventum,
Et illud quotidie
Sumit incrementum.

8. Honorificentia
Hujus cantionis
Repleat me gratia
Consolationis,
Pellat perturbantia
Tempore agonis
Detque frui gloria
Dei visionis.

9. In expiatorio
Releva dolentes,
Qui pro adjutorio
Ad te clamant flentes,
Nosque mundi stadio
Te benedicentes
Fac in coeli solio
Semper te videntes.

10. Karisma te spiritus
Sancti fecundavit,
Virtus Dei coelitus
Cum te obumbravit,
Sataninos impetus
Sic evacuavit,
Qui novenis mensibus
In te habitavit.

11. Laudis hujus hostia,
Virgo, quam depromo,
Ostendo industria
Mentis, qua te amo,
Cordis in angustia
Moestus ad te clamo,
Praeserves ex gratiae
Me ab hostis hamo.

12. Mons es, quo abs manibus
Lapis est praecisus,
Qui a prophetantibus
Olim est praevisus,
Ab aedificantibus,
Qui fuit derisus
Satan cum complicibus
Per hunc est elisus.

13. Nunc quoque, o domina,
Prolem per divinam
Precibus dilancina
Larvam sataninam,
Seminet ne semina
Falsam per doctrinam,
Qui credentum agmina
Trahat ad ruinam.

14. O mater amabilis
Animae credenti
Jugiterque titulis
Laudum te colenti,
Tuta me ab aemulis
In vita praesenti
Precibusque sedulis
Adsis decedenti.

15. Propitiatorium,
Ad quod aggregatim
Currunt adjutorium
Petentes vallatim,
Des consolatorium
Verbum mihi statim,
Mundi diversorium
Quem gravat paulatim.

16. Quaeso, mater nobilis
Domini Messiae,
Veneror quam titulis
Hujus hymnodiae,
Serves a periculis
Me in ista die,
Nectens tuis famulis,
Qui te laudant pie.

17. Redolens o rosula
In coelesti prato,
Laudo mente sedula
Quam hoc praedicato
Pro me preces immola
Tuo dulci nato
Praeservet per saecula
Me ut a peccato.

18. Summae sapientiae
Sedes saphyrina,
Tempore infantiae
Ut in officina
Qua resedit, gratiae
Suae nos combina,
Sordidatos scabie
Culpae vel sentina.

19. Terra sulcum nesciens
Viri per laborem,
Nam es virgo pariens
Mundo salvatorem,
A me precor abigens
Foedum sis amorem,
Luxus ne insipiens
Incidam foetorum.

20. Universis obvia,
Legi quae divinae
Exstant adversantia
Sacraeque doctrinae,
Coelestis me gratia
Sana medicinae,
Ne trador ob vitia
Stygis officinae.

21. Xenium dictaminis
Hujus, mater pia,
Virtute regiminis
Tui me in via
Dirigat, ne criminis
Frangar discrasia
Hostisve imaginis
Turpi phantasia.

22. Ymnistae devotius
Tuo te colenti
Et per mortem citius
Terram deserenti
Porrige celerius
Manum tunc moerenti
Et resiste fortius
Hosti persequenti.

23. Zima pelle scoriae,
Quae menti fuscamen
Ingerit et gratiae
Aufert consolamen,
O misericordiae
Mater, des juvamen,
Quando me angustiae
Mortis prement. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 61 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19353. fol. 37 b B.

43. Abecedarius 3.

1. Admiranda femina
Omnibus post Deum,
Quam ista per carmina
Satagit cor meum
Venerari, crimina
Sive Jebusaeum
Pelle per precamina
Tua mundans eum.

2. Bona mater, excita
Mentem te colentem,
Propter sua debita
Turpiter torpentem,
Reboet ut merita
Tua per praesentem
Stilum, tua inclita
Prece indigentem.

3. Causam tibi primitus
Populi credentis
Commendo medullitus
Atque nisu mentis,
Gentis aufer penitus
Bella persequentis
Nec non hostis impetus
In nos insurgentis.

4. Deinde humiliter
Tibi recommendo,
Hos quos specialiter
Amare intendo,
Maxime carnaliter
A quibus descendo,
Ad quos integraliter
Affectum extendo.

5. Eja modo singulae
Vires cordis mei,
Personate sedule
Laudes matris Dei,
Omne vos turbabile
Committatis ei,
Nam resistit facile
Hostis rabiei.

6. Florescens, o virgula,
Florem admirandum,
Omnia per saecula
Cunctis venerandum
Membra mea singula
Flecto ad laudandum
Te, ut prece sedula
Natum reddas blandum.

7. Gaude, virgo florida,
Mater hujus floris,
Excitantis tepida
Corda vi odoris.
Nostra culpis frigida
Fraude deceptoris
Virtute consolida
Divini amoris.

8. Hinc te venerabilem
Deprecor reginam,
Tuam per laudabilem
Prolem ac divinam
Abige horribilem
Larvam sataninam,
Ne me trahat flebilem
Mortis in ruinam.

9. In te carnem induit
Universitatis
Rex, cum per te transiit
Portam puritatis,
Ezechiel innuit
Ut per modum vatis,
Qua et nostris subiit
Poenam pro peccatis.

10. Karior prae omnibus
Es mihi post Deum,
Unde te devotius
Salutat cor meum,
Expellas a finibus
Ejus Jebusaeum,
Jam qui multis vicibus
Statuit me reum.

11. Ligatis in tenebris
Purgatoriorum
Gratiam de superis
Da suffragiorum,
Fletui compateris
Tu nam turbatorum,
Tuorum prae ceteris
Devotariorum.

12. Moysina mystica
Diceris fiscella,
Nam tuos mirifice
Servas in procella,
Adversantes dejice,
Dulcis o puella,
Excitant barbarice
Qui in nobis bella.

13. Nunc, stella mirifica,
Stella claritatis,
Refulgens in coelica
Aula prae beatis,
Tu me recalifica
Algidum peccatis,
Induens me tunica
Omnis probitatis.

14. Omnis nam justitiae
Atque honestatis
Et benevolentiae
Seu benignitatis
Forma es, dans gratiae
Dona praeparatis
Et omnis malitiae
Faece expurgatis.

15. Ponifex mirifica,
Qua panis paratur,
Per quem plebs catholica
Jugiter cibatur,
Mea mens famelica
En fame gravatur,
A te, o spes unica
Stipem praestolatur.

16. Quies laborantium
In mundi labore,
Christo adhaerentium
Mentis cum fervore,
In nos insurgentium
Nimio furore
Auferas obsidium
Tuo pro amore.

17. Redolens o lilium
In coeli paradiso,
Dans menti solatium
Auro prae obrizo,
Da mihi remedium
Peccatis eliso,
Carnis post excidium
Ne tradar inviso.

18. Stella serenifica,
Lucem dans micantem,
Infima et coelica
Mire illustrantem,
Meam scientifica
Mentem ignorantem
Atque vi satanica
Nimis oberrantem.

19. Tribulamen auferas
Nunc catholicorum,
Illatum per efferas
Gentes paganorum,
Animasque deferas
Per hos occisorum
Precibus ad superas
Sedes beatorum.

20. Vellus o virgineum,
Gratia complutum,
Dans amictum carneum,
Domino virtutum,
Perducas erroneum
Me per iter tutum,
Casum instantaneum
Pellens et versutum.

21. Xenodochiaria
Es verbi divini
In hujus miseria
Mundi peregrini,

Accipe donaria
Cultus vespertini,
Dicta ex industria
Tui inquilini.

22. Ysaiae veritas
Hoc praenuntiavit,
Quod carne divinitas
In te habitavit,
Qua nostras praeteritas
Culpas expiavit,
Sic coronas perditas
Nobis reparavit.

23. Zeli venerabilis
Dux sive ducamen,
Per quam omnis flebilis
Recipit solamen,
Mortis in periculis
Mihi des juvamen,
Fidei in articulis
Ne vacillem. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 62 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 32 b. B.

44. Abecedarius 4.

1. Alma, prudens, inclita
Mater salvatoris,
Veneranda debita
Laude cunctis horis,
Sume thymiamata
Tui laudatoris,
Fantis tua merita
Oda hac amoris

2. Basim hic primariam
In humilitate
Tuam pono gratiam,
Qua a deitate
Meruisti gloriam
In aeternitate,
Prolisque laetitiam
Cum virginitate.

3. Cujus in praesentia
Dulciter gaudebas,
Et amoris basia
Forsan huic praebebas,
Si gravabant tristia
Hunc tu condolebas,
Et ut mater anxia
Ipsi succurrebas.

4. Demum cum in corpore
Mori dignaretur,
Mundus ut a scelere
Sic absolveretur,
Tu adstabas misere,
Scriptum ut habetur,
Donec apto tempore
Terrae traderetur.

5. Eja, mater, jubila
Animo jucundo
Conregnans per saecula
Nato laetabundo,
Mei pellas nubila
Cordis a profundo,
Pro quo mente sedula
Preces ad te fundo.

6. Felix certe mulier,
Felix ter et quater,
Deus tam sublimiter
Quam honorat pater,
Ejus mirabiliter
Ut sis nato mater,
Qui misericorditer
Noster exstat frater.

7. Genitrix virginea
Genitrixque vitae,
Mente quam spontanea
Collaudamus rite,
Mala momentanea
Pellens dic: abite
Salutis idonea,
Dicas, huc venite.

8. Humatim ecclesia
A multis tractatur
Et per adversantia
Multa perturbatur,
Unde cum fiducia,
Mater, te precatur,
Tanta in angustia
Ne derelinquatur.

9. Iacturas, mi domina,
Nunc catholicorum
Precibus resarcina
Gens quas paganorum
Ipsis per molimina
Intulit bellorum,
Occisos ad agmina
Ducas beatorum.

10. Karitatis unguine,
Mater, nos connecte,
Livoris discrimine
Dirutos despecte,
Legis sic ligamine
Conjunctos perfecte
Duc pro tuo nomine
Ad coelos directe.

11. Latens in te deitas
Olim, o beata,
Per quam est humanitas
Mire reparata,
Meas negligentias
Tollat et peccata,
Quis mens per versutias
Hostis est ligata.

12. Manum praebe mortuis
Tuum ob insigne
Nomen, qui continuis
Torquentur in igne
Poenis, hos perpetuis
Gaudiis benigne
Infer, quo assiduis
Te odis laudent digne.

13. Nobis quoque miseris,
Dulcis o puella,
Nantibus in asperis
In mundi procella,
Opem fer de superis
Vel de coeli cella,
Quia tu describeris
Recte maris stella.

14. O sidus deiferum,
Sidus virginale,
Emittens per uterum
Lumen speciale,
Aufer, peto, scelerum
Chaos criminale,
Ne tandem in barathrum
Mergar gehennale.

15. Pexim venerantibus
Te, mater Messiae,
Votis vel carminibus
Hujus symphoniae
Adsis tuis precibus
Modo matris piae,
Laedantur ab hostibus
Ne in illa die.

16. Quadrus orbis jugiter
In te gratulatur,
Quia mirabiliter
Per te reparatur,
Deus cum benigniter
In te incarnatur
Et carne finaliter
Patri immolatur.

17. Repara nos, deprecor,
Mater pietatis
Gravibus nam implicor
Et multis peccatis,
A via destituor
Ita probitatis
Semitamque prosequor
Mundi vanitatis.

18. Stella splendens coelica
Lucem copiosam
Dans, quae fugat lubrica
Culpamque lutosam,
In ista te rhythmica
Oda gloriosam
Laudantem splendifica
Mentem tenebrosam.

19. Thalamus tu diceris
Christi nuptialis,
Carens culpae tenebris
Omnibusque malis,
Defende me teneris
Tuis nunc sub alis,
Vinculis ne carceris
Tradar infernalis.

20. Vellus Gedeonicum,
Coeli plutum rore,
Populum Judaicum
Servans a timore,

Impetum satanicum
Tuo pro honore
Aufer et barbaricum
Suo cum furore.

21. Xristianizantibus
Cum devotione,
Oppressis ab hostibus
Persecutione,
Adesto celerius
Cum subventione
Ne cadant corporibus
Internecione.

22. Ymni hujus carmine
Tibi famulantes,
Sed adhuc in turbine
Mundi pervagantes,
Soluta putredine
Carnali laetantes,
Deum sint in culmine
Coeli collaudantes.

23. Zelo Dei praedita
Per aeternum flamen,
Quo fuisti dedita
Ejus ad laudamen,
Culpae meae debita
Tuum per precamen
Solve, ut te inclita
Laude laudem. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 63 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 40 a. B.

45. Abecedarius 5.

1. Audi nunc praeconia,
Virgo singularis,
Fanda Dei gratia
Odis his praeclaris
Quis et ab ecclesia
Jugiter laudaris,
Et quibus in gloria
Semper jucundaris.

2. Balsamatus hortulus,
Satus manu Dei,
In quo crevit flosculus
Mirae speciei,
Ad te, mater, oculus
Stillat cordis rei
Ut per te sit loculus
Christi requiei.

3. Coeli quondam hortulum
Tuum roraverunt
Et praedictum flosculum
Sic germinaverunt,
Nubes quoque poculum
Dulce stillaverunt,
Quo fidelem populum
Dulciter paverunt.

4. Domientes misere
Suis in peccatis,
Mater, leva propere
Manu pietatis,
Hos digneris nectere
Viae veritatis,
Valeant ut cernere
Vultum deitatis.

5. Et mea facinora
Prece cuncta dele,
Quae gessi itinera
Currens corruptelae,
Virtute me repara
Coelestis medelae,
Ne mergant in tartara
Me hostis querelae.

6. Fuga cum potentia
Mali persuasorem,
Ne vincat fallacia
Tuum laudatorem
Mentis in constantia
Sive per torporem,
Sed cum reverentia
Digna te honorem.

7. Gemma continentiae
Praeferens splendorem,
Matri dans ecclesiae
Decus et honorem,

Sanctae pudicitiae
Mihi des amorem,
Foedae quo lasciviae
Fugiam foetorem.

8. Haeresum mortifica
Venena divelle,
Mala quoque cetera
Odii cum felle,
Et cor meum repara
Gratiarum melle,
Heu ob multa scelera
Legibus rebelle.

9. In obedientia
Namque mandatorum
Datis ab ecclesia
Et conciliorum
Obstiti audacia
More superborum,
Concite per invia
Currens vitiorum.

10. Karitate media
Thronus es constratus,
Quo ponit remedia
Deus incarnatus.
Cosmi aufer taedia,
Peto inclinatus,
Causatur inedia
Quibus est reatus.

11. Lumen praesto miseris
Munerum tuorum,
Constrictis in tenebris
Taetris tormentorum,
Ut solutis debitis
Criminum eorum
Jungantur in superis
Coetui sanctorum.

12. Magisque humiliter
et corde gemendo
Atque singulariter
Tibi hos commendo,
Carne naturaliter
A quibus descendo,
Quorum specialiter
Salutem intendo.

13. Nec non necessariis
Meis, suis bonis
Elemosynariis
Quorum utor donis,
Rependе pro gratiis
Suae dationis
In aeternae gaudiis
Retributationis

14. O coelestis curiae
Potens imperatrix,
Fons misericordiae,
Vitae reparatrix,
Nostras preces hodie
Audi, miseratrix,
Et nostrae miseriae
Esto sublevatrix.

15. Porta, quam pertransiit
Princeps gloriosus,
Cujus pausa sanciit
Te ut flos formosus,
Coluber resiliit
A te tortuosus,
Qui parentes adiit
Ut serpens dolosus.

16. Quatuor confinia
Jam orbis terrarum
Tua ob praeconia
jubilant non parum,
Nam diversiclinia
Conscientiarum
Precum patrocinia
Auferunt tuarum.

17. Res miranda saeculis,
Res quoque novella,
Nam sol admirabilis
Processit de stella,
Deus est laudabilis
Natus de puella,
Qui det nobis famulis
Gratiarum mella.

18. Seraphim perenniter
Dei laude pleni
Te laudant hilariter
Vultibus sereni,

In morte celeriter,
Pia mater, veni,
Ad coelos velociter
Duc me ductu leni.

19. Templum conscientiae,
Qua consistunt cuncta,
Cui in regno gloriae
Modo es conjuncta,
Foedere concordiae
Corda mihi juncta
In valle miseriae
Serves et defuncta.

20. Vas coelestis gratiae
Vasque pietatis,
Semper omni specie
Carens foeditatis,
Onus et tristitiae
Nostrae gravitatis
Oleo laetitiae pelle
Cum peccatis.

21. Xristo regi gloriae,
Servos redde gratos,
Vitiorum scabie
Turpiter foedatos,
Et sic indulgentiae
Dono reparatos,
Post per donum gratiae
Fac nos oculatos.

22. Yesse florens virgula,
Florem tunc misisti,
Paranympho credula
Quando concepisti
Carnis absque macula
Corpus Jesu Christi,
Gratiarum pabula
Sic nobis dedisti.

23. Zelotem propities
Patrem, natum, flamen,
Laesum infinities
Culpae per atramen,
Et ita me repares,
Ut post judicamen,
Coetui me socies
Servandorum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 65 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm Monac. 19353. fol. 41 b. B.

46. Abecedarius 6.

1. Ad honorem nominis
Tui, o Maria,
Jucundabor carminis
Hujus symphonia,
Causas tu discriminis
Auferas de via,
Ne me forte daemonis
Turbet phantasia.

2. Balsami tu virgula,
Balsami coelestis,
Pellitur quo macula
Mentium et pestis,
Indue me sedula
Moribus honestis,
Qui propter piacula
Factus sum agrestis.

3. Colam te subtiliter
Per istud poema,
Ornat laudabiliter
Quam regale schema,
Adveni celeriter
In hora extrema,
Ducens me feliciter
Ad coeli suprema.

4. Dei unigeniti
Mater benedicta,
Poenas nati incliti
Cernens derelicta,
Dono tui meriti,
Quo fulges depicta,
Mei culpas debiti
Solvas vel delicta.

5. Egri recreatio
Es et orphanorum,
Hos juvans solatio
Munerum tuorum,
Reconciliatio
Meorum carorum
Esto et salvatio
Modo defunctorum.

6. Fidei praesagio
Nosti resurgentum,
Quem cernebas anxio
Corde morientem,
Abigat oratio
Tua malam gentem,
Adhaerentes filio
Tuo persequentem.

7. Gladius moestitiae
Et afflictionis
Mentis tuae anxiae
Verbis Simeonis
Praedictus prophetice
Tempore agonis
Mei pellat hosticae
Vim obsidionis.

8. Humilis virginitas,
Omni carens naevo,
Quam servavit deitas
A lapsu primaevo,
Post carnis exuvias
Subveni grandaevo,
Ne ob res illicitas
Hosti tradar saevo.

9. Iubilans in gaudio
Te, clemens Maria,
Regnantem cum filio
Laudo mente pia,
Reducas ab invio
Me, o mater dia,
Proprio qui vitio
Retrahor a via

10. Karitatis vinculo
Digneris unire
Odiorum scandalo
Quos vides saevire,
Sine offendiculo
Fac nos obedire
Deo atque sedulo
Corde deservire.

11. Luce novi sideris
Consurgens aurora,
Residens in superis
Prae sanctis decora,
Obstrictis in tenebris
Gratiam irrora,
Et post poenas carceris
Fer ad coeli fora.

12. Mundi lux et domina,
Quae regnas in caelis,
Beatorum agmina
Quam collaudant melis,
Aufer tribulamina
Populi fidelis,
Fracti per molimina
Hostis culpae telis.

13. Nectar ergo ingere
Consolationis,
Vim repellans miserae
Desolationis.
Supprime pestiferae
Vires nationis,
Quae gliscit nos premere
Ad modum praedonis.

14. O peregrinantium
Assylum suave,
Messiae palatium
Vel ejus conclave,
Mihi sis auxilium,
Ne delinquam prave,
Qui per cordis gaudium
Tibi dico ave.

15. Pro honore nominis
Tui, mater Dei,
Odam hanc dictaminis
Pulchrae speciei
Pango, tu geniminis
Miserere mei
Gratiam solaminis
Tui praestans ei.

16. Quadri orbis termini
Canite beatae
Laudes semper virgini
Cum hilaritate,
Ejus vos regimini
Modo subjugate
Atque deprecamini
Semper commendate.

17. Rosa spinae nescia,
Mirum dans odorem
Qui exstirpat vitia,
Dat menti vigorem,
Fac pro tua gratia
Tuum ob honorem
Corda inflammantia
Nostra ob amorem.

18. Salve, decus virginum
Tua castitate,
Mediatrix hominum
In fecunditate,
Ora pro me Dominum
Tua pietate,
Det post vitae terminum
Vivere beate.

19. Terra inarabilis
Viri per laborem,
Proferens christicolis
Admirandum florem,
Qui cum laudum titulis
Tibi dat honorem
Nobis tuis famulis
gratiae det rorem

20. Vide de coelestibus
Oculis benignis
Hos quos purgatorius
Nimis gravat ignis,
Ut ab hostis ictibus
Soluti malignis
Te laudent devotius
Harmoniis dignis.

21. Xristi tui filii
Rogo te per mortem,
Ejus me opprobrii
Facias consortem,
Et hora excidii
Carnis fac me fortem
Aeterni exsilii
Poenas ne reportem.

22. Yesseae propaginis
Radix, ferens florem
Miri odoraminis,
Qui praestat dulcorem,
Hic tui praecaminis
Virtute foetorem
Pellat mei criminis
Et hostis furorem.

23. Zelantes nos perfide
Horumque conamen
Preme, mater, provide
Tuum per oramen,
Ne vincamur callide
Horum per fraudamen,
Ut laudemus fervide
Te in aevum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 67 a A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 43 a. B.

47. Abecedarius 7.

1. Arca, quae charismata
Fers plebi credenti,
Perversorum dogmata
Fortiter spernenti,
Adesto poemata
Haec tibi canenti,
Abigens phantasmata
Hostis virulenti.

2. Benedicta cellula
Sempiterni solis,
Quem laudas per saecula
Jam translata polis,
Momenta per singula
Hostis premor dolis,
Quos tu, mater sedula,
Aufer dono prolis.

3. Carmen hoc hydraulicum
Vel hoc praedicatum
Tuum reddat unicum
Miseris placatum,
Ut nos post tristificum
Hujus mundi statum,
Perducat ad coelicum
Regnum et beatum.

4. Dignum es sacrarium
Pneumatis aeterni,
Quam virtutum omnium
Flores ornant verni,
Nos per tuum filium
Fac clementer cerni,
Ne urat incendium
Nos ignis Averni.

5. Exemplar laudabile
Omnis honestatis,
Jugum delectabile
Monstrans veritatis,
Omne fastidibile
Aufer cum peccatis,
Bonum infinibile
Dans aeternitatis.

6. Fulget resurrectio
Tui dulcis nati,
Quem videbas anxio
Corde mortem pati,
Succurrat laudatio
Hujus praedicati
Defunctorum crucio
Seu captivitati.

7. Guttam tuae gratiae
Praesta vel stillamen,
Quo sumam inertiae
Meae recreamen,
Declinem malitiae
Omnis machinamen,
Perfectae justitiae
Per induciamen.

8. Hominum salvatio
Est in te incepta,
In te cum redemptio
Nostra est concepta,
Credentum sic natio
Vitam est adepta,
Ad bonum ex vitio
Quae fuit inepta

9. In coeli palatio
Fulgens stella maris,
Cum dilecto filio
Modo jucundaris,
Tuo junge gaudio,
Parens expers paris,
Hos cordis tripudio
A quibus laudaris.

10. Karitatis unguine
Necte discordantes
Et rixarum turbine
Se scandalizantes,
Ut vero amamine
Se pacificantes
Justo demum ordine
Fiant collaudantes.

11. Lapsis manum porrige
Tuae pietatis
Et a luto erige
Nostrae pravitatis,
Ac levatos subige
Legi veritatis,
Subjectosque corrige
Virga caritatis.

12. Miris privilegiis
Es glorificata,
Patrum testimoniis,
Quae sunt approbata,
Unde es collegiis
Sanctorum praelata,
Et nostris miseriis
In solamen data.

13. Nunc ergo prosequere,
Quod olim coepisti,
Quando divo munere
Christum concepisti,
Digneris sustollere
Nos a salo tristi
Ac tecum in aethere
Laetos jube sisti.

14. O misericordiae
Mater benedicta,
Cujus dono gratiae
Solvuntur delicta
Virtute constantiae
Me mala inflicta
Vincere quotidie
Mente fac invicta.

15. Plebs fidelis recitet
Jugiter honorem
Tuum, quae in Nazareth
Nobis salvatorem,

Concepisti, visitet
Hic nos per amorem,
Suum ne praecipitet
Hostis in errorem.

16. Qualus es, quo ponitur
Jesus panis vitae,
Quo plene reficitur,
Qui hunc sumit rite,
Metu non concutitur,
Cum dicetur: Ite,
Immo jucundabitur
Audiens: Venite.

17. Respice de superis
Fletum miserorum,
Lugentum in tenebris
Purgatoriorum,
Prece tui muneris
Vincula eorum
Solvens duc in aetheris
Locum electorum.

18. Stirps felix Davidica
Juxta Isaiam
Virtute deifica
Generans Messiam,
Legi meam applica
Genealogiam,
Ne veram per lubrica
Derelinquat viam.

19. Te phalanx angelica
Hymnum per decorum
Laudat et per cantica
In regno polorum,
Laus haec honorifica
Carminum tuorum
Auferat tristifica
Hostium nostrorum.

20. Vallis tu es humilis
Pollens flore miro,
Qui est admirabilis
Toto mundi gyro,
Salva me, amabilis
Mater sine viro,
Cum decumbam debilis
In languore diro.

21. Xristum natum sequeris
Coelos ascendentem
Et carne in dexteris
Patris residentem,
In sorde me sceleris
Releva jacentem,
Maxime in Veneris
Scabie sordentem.

22. Ydraulae concentibus
Hujus pro honore
Tuo insistentibus
Tuoque amore
Subveni celerius
Mortis in angore,
Ne succumbant fraudibus
Hostis vel tenore.

23. Zabolinum contere,
Deprecor, jurgamen,
Cum cogar assistere
Ante judicamen,
Adsit mihi propere
Tuum tunc juvamen,
Quo possim devincere
Omne malum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 68 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. Clm. Monacens. 19353 fol. 44 b. B.

Rosariorum series prior.

48. Rosarium I.

I.

1. Ave, summi genitoris
Nati mater inclita,
Corda nostra per amoris
Tui flammam excita,
Veneremur cunctis horis
Te ut laude debita.

2. Ave, dulcis o Maria.
Mater prolis tenerae,
Cui in ista hymnodia
Cogitamus psallere,
Fac nos hac finita via
Stygis poenas fugere.

3. Ave, virgo carne nata
De stirpe Zorobabel
Ac de Anna contristata
Sicut olim Samuel,
Legi Dei sit substrata
Caro nostra Jezabel.

4. Ave, sancti Gabrielis
Salutata vocibus,
Olim ad te qui de caelis
Missus est divinitus.
Impedire nostri velis
Inimici impetus.

5. Ave, virgo, quae crearis,
Per auctorem omnium,
Miro modo fecundaris
Per aeternum spiritum,
Fecundata sublimaris
Quando paris filium.

6. Ave, virgo gignens Deum,
Thori viri nescia.
Munda carne velans eum
Puritatis conscia,
Tua prece Jebusaeum
Pellas ab ecclesia.

7. Ave cui se infudit
Plenitudo gratiae,
Quando carnem sibi cudit
In te rex justitiae
Et in sinu tuo ludit
Tempore infantiae.

8. Ave nubes, in Aegyptum
Christus qua invehitur,
Rex Herodes quando ipsum
Subdole persequitur,
Tandem a te, ut est scriptum,
Solerter reducitur.

9. Ave, Jesu Christi nutrix,
Pascens hunc ut filium,
Turbatorumque adjutrix
Ad te suspirantium,
Nostra clemens esto tutrix
A sutelis hostium.

10. Ave, virgo, consolamen
Te laudantum jugiter,
Patrem posce, natum, flamen,
Ut misericorditer
Nos cum sanctis locet, amen,
In coelo perenniter.

II.

11. Ave, porta, quae transiris
Per aeternum principem
Quae nec patens inveniris
Aliquem per hominem,
Virga flore redimiris
Per conceptum nobilem.

12. Ave, tellus irrigata
Rore sancti spiritus
Et per rubum designata
Non crematum penitus,
Virtus Dei incarnata
Est in te divinitus.

13. Ave, virgo, fons hortorum
Gratiae praestabilis,
Tu riga corda tuorum,
Qui te laudum titulis
Venerantur, hos celorum
Infer tabernaculis.

14. Ave, virgo, flos vernalis
Mirae odorantiae,
Miserere cunctis malis
Matris jam ecclesiae,
Quam infestat infernalis
Dux sua saevitie.

15. Ave, arbor, cujus fructu
Poenam fert Leviathan,
Et a leprae gravi luctu
Est mundatus Naaman
Sed et regna ejus ductu
Sunt destructa Chanaan.

16. Ave, mater sanctae spei,
Quam ornat dilectio,
Cujus decor speciei
Nostra est refectio,
Salva illos, mater Dei
Quos urit purgatio.

17. Ave, candens et decorum
Castitatis lilium,
O solamen miserorum
Fons virtutum omnium,
Consolare famulorum
Corda modo tristium.

18. Ave, summa prole foeta,
O coelestis virgula,
Per quam mundi sunt deleta
Peccatorum nubila,
Unde gaudio impleta
Exstant aevi saecula.

19. Ave, mater redimentis,
Ave, mater millies,
Per te hostis persequentis
Profugetur rabies
Et in tenebris detentis
Procuretur requies.

20. Ave, pietatis plena,
Ave, plena gratia,
Mente dulcis et serena
Comptaque prudentia,
Nos ad coeli duc amoena
Dei coniventia.

III.

21. Ave, virgo, cui sincere
Cordisque constantia
Symphonias laudis merae
Resonat ecclesia,
In aeternum fac habere
Nos tua consortia.

22. Ave, virgo, coeli clavis
Justis reserabilis,
Nulli dura sed suavis
Cunctis et amabilis,
Sis et nobis servis pravis
Clemens ac placabilis.

23. Ave, virgo et virago,
Imbre almo rorida,
Vitis divae qua propago
Est exorta florida,
Adae per quam est imago
Medicata morbida.

24. Ave, mater, uber vitis,
Botrus qua colligitur,
Ad quem pura mens et mitis
Dulciter afficitur,
Quo et animo contritis
Venia promittitur.

25. Ave, virgo, cui soli
Data est fecunditas,
Quam quoque regina poli
Ordinavit trinitas,
Tuae sacrae jungat proli
Nos tua benignitas.

26. Ave, virgo gloriosa,
Jubar coeli splendidum,
Tua luce radiosa
Omne pellens luridum,
Corda lustra tenebrosa
Mundum quoque turbidum.

27. Ave, dulce consolamen
Pie te laudantium,
Praesta, mater, relevamen
Populo credentium,
Sustinenti oneramen
Per pressuras hostium.

28. Ave, quam in hujus freto
Mundi atque turbine
Veneramur corde laeto
Laudum harum carmine,
Fac inscribi in decreto
Nos in coeli culmine.

29. Ave, mundi imperatrix
Chorique coelestium,
Protoplasti reparatrix
Per dilectum filium,
Sis ad pacem revocatrix
Corda discordantium.

30. Ave, virgo verecunda,
Omni carens crimine,
Jesu Christo placens munda,
Plena sacro flamine,
Nos absolve de profunda
Culparum voragine.

IV.

31. Ave, arca pietatis,
Quam sumus Beseleel
Olim fecit pulchram satis
Pro matre Emmanuel.
Quo ad viam veritatis
Vocaretur Israel.

32. Ave, quae caecutientis
Mundi aufers tenebras,
Summi natum dum gignentis
Carne ex te generas,
Nunc et fraudes prosequentis
Inimici conteras.

33. Ave, virgo, stella maris,
Quae per mundi climata
Splendes, juste sic vocaris
Operum ob merita,
Vitam nobis largiaris
Coeli ad agalmata.

34. Ave, virgo, coeli porta,
Porta sapientiae,
Per quam salus est exorta
Filiis ecclesiae,
Te laudantibus reporta
Donum indulgentiae.

35. Ave, mundi lux serena
Et solamen tristium,
Audi voces, laude plena,
Tibi famulantium,
Quos ad coeli duc amoena
Mundi post exsilium.

36. Ave, mater Jesu Christi,
Quem virgo concipere
Dono Dei meruisti
Posteaque gignere
Plebi jam credenti tristi
Digneris succurrere.

37. Ave, virgo, fide, plena
Cunctisque virtutibus,
Mater Christi, spes serena
Tibi adhaerentibus,
Frange hostis nequam frena
Suis cum complicibus.

38. Ave, mundi consolatrix,
Ave, spes humilium,
Salutisque nostrae datrix,
O pudoris lilium,
Esto nostra excusatrix
Apud tuum filium.

39. Ave, gemma pretiosa,
Gemma splendorifera,
Taetra reddens luminosa
Plus quam coeli sidera,
Aufer mea vitiosa,
Nostra purga scelera.

40. Ave, clemens, ave pia,
Ave mater regia,
Quam ornarunt in hac via
Mira privilegia,
Hac laudantes poetria
Te duc ad coelestia.

V.

41. Ave, Christianitatis
Salutis initium,
Quando dono deitatis
Concepisti filium,
Cunctis praestes tribulatis
Tuum adjutorium.

42. Ave, veneranda multum
Tuis dilectoribus,
Tuum qui sequuntur cultum
Cum devotis cordibus,
Aufer omne, quod est stultum,
Cunctis cum maeroribus.

43. Ave, felix o Maria,
Quam nunc plebs catholica
Dulci laudat melodia
Ac per laudum cantica,
A qua pelle prece pia
Satanae phantasmata.

44. Ave, quae in coelo gaudes
Magno valde gaudio,
Audi venerantum laudes
Te cordis tripudio,
Et hostiles pellat fraudes
Tua intercessio.

45. Ave, sacri theca cibi,
Carnis dulcis filii,
Metri concinentes tibi
Versibus eximii
In decreto fac conscribi
Coeli consistorii.

46. Ave, o malogranata
Plena granis gratiae,
Mire privilegiata
Prae natis ecclesiae,
Et in coelis nunc locata
Juxta regem gloriae.

47. Ave, quae nunc sublimaris
In supremo solio,
Sublimata jucundaris
Cum dilecto filio,
Consolamen largiaris
Nobis in exsilio.

48. Ave, mater insignita
Multis privilegiis,
Per quam mundo venit vita
Cum donis et gratiis,
Plebs haec credens sit munita
Hostis ab insidiis.

49. Ave, splendens margarita
Plus quam gemmae ceterae,
In corona regis sita
Regnantis in aethere,
Da mens nostra sit contrita
Pro commisso scelere.

50. Ave, tua quam aetate
Nulla fuscat scoria,
Da finita vanitate
Mundi transitoria
Tecum in aeternitate
Perfruamur gloria.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 71 a.

49. Rosarium II.

I.

1. Ave, gaude, vale, plaude,
Salve, virgo nobilis,
Omni veneranda laude
Carminumque titulis,
Nos ab hostis tuta fraude
Cunctisque periculis.

2. Ave, cujus ad parentes
Missus fuit angelus,
Quos abjecit olim flentes
Hebraeorum populus,
Ait: sitis nunc gaudentes
Et ne fleat oculus.

3. Ave, cujus mater alma,
Laeta de oraculo,
Forte cecinit Hosanna
Animae in jubilo,
Nos coelesti ciba manna
Carnis nati pabulo.

4. Ave, de radice Jesse
Genus ducens inclitum,
Ut per scripta est expresse
Isaiae proditum,
Mundum duc ad bene esse
Per peccata perditum,

5. Ave, virgo de regali
Concepta genimine,
Nec non et pontificali
Oriunda germine,
Servos tuos a mortali
Semper serves crimine.

6. Ave, quam originalis
Non foedavit macula,
Nam te virtus divinalis
Sic tutavit sedula,
Ut nec culpae venialis
Te moverent scandala.

7. Ave, virgo lux solaris
Micans de caligine,
Quando carne generaris
Davidis ex germine,
Tuae nobis largiaris
Gratiae de lumine.

8. Ave, nardus odorosa
Odoris fragramine,
Deitatis o formosa
Fota obumbramine,
Unge corda rancorosa
Caritatis unguine.

9. Ave, virgo, quam perfudit
Larga benedictio,
Qua deletur, quam induxit
Eva, maledictio,
Aufer mala, quae jam cudit
Satanae vexatio.

10. Ave, sponsa virginalis,
Post Deum spes unica,
Clemens et imperialis,
Audi, mater, cantica,
Cunctis tuta nos a malis
Impetraque coelica.

II.

11. Gaude in qua novitatis
Prodeunt miracula,
Priscae quae antiquitatis
Non noverunt saecula,
Quando fis divinitatis
Sempiternae gerula.

12. Gaude, virgo, porta clausa,
Quam nemo aperuit,
Salvatoris nostri pausa,
Qui te solus transiit,
Qui salutis nostrae causa
Est et semper exstitit.

13. Gaude, fons, quo pietatis
Rivus clangens effluit,
Proles quando summi patris
In te carnem induit,
Qua credentes a peccatis
Moriendo abluit.

14. Gaude, mater sine lege
Conjugali pariens,
Modo coram summo rege
Melodias concinens,
Omne vitiosum tege
A bonis impediens.

15. Gaude, virgo singularis,
Ornata virtutibus,
Gloriosa praedicaris
Juste a fidelibus,
Quia Deum nobis paris
Castis ex visceribus.

16. Gaude, stella gignens solem,
Hominem sic reparas,
Quando Dei patris prolem
Virgo manens generas,
Culparum nostrarum molem
Tua prece auferas.

17. Gaude, dulciter affata
Ore Christi crebrius,
Caritate ordinata
Cunctisque virtutibus,
Ejus dextra amplexata,
Modo in coelestibus.

18. Gaude, bis sex coronata
Stellis honorifice.
Vero sole circumdata,
Gignens hunc mirifice,
Luna pedibus substrata
Tuis exstat mystice.

19. Gaude, virgo, quam rigavit
Ros divinus dulciter,
Et humanas sordes lavit
Qui misericorditer,
Hunc mamilla tua pavit
Caute et sagaciter.

20. Gaude, gemma, margaritae
Formam vincens specie
Nominaris mater rite
Christi, regis gloriae,
Fac inscribi libro vitae
Te laudantes hodie.

III.

21. Vale, dulcis et beata,
Spes in te sperantium,
Devotorum ordinata
Salus infirmantium
Et periclis maris data
Remus navigantium.

22. Vale, cujus proloquuntur
Natum vatum carmina,
Gloriosaque dicuntur
De te, mundi domina,
Preme, qui nos persequuntur,
Hostium molimina.

23. Vale, virgo, quae sic ornas
Davidis progeniem,
Sicut rosa inter spinas
Illis addit speciem,
Ne in nobis culpae sinas
Crescere congeriem.

24. Vale, virgo, gratiosa
Cunctis te laudantibus,
Adsis, mater speciosa,
Ad te suspirantibus,
Tela frangens venenosa
Transmissa ab hostibus.

25. Vale, gemma praepolita
Deitatis unguine,
Per quam mundo fluxit vita
Perdito pro crimine,
Servis tuis adsis cita
Mortis in discrimine.

26. Vale, moribus praeclara,
Mater castimoniae,
Tu divinitatis cara
Balsamus fragrantiae,
In supernis servis para
Tuis locum gloriae.

27. Vale, mater, virgo casta,
Rutilans in gloria,
Omni cum virtute pasta
Abs peccati scoria,
Cunctis tribulatis asta
Tua pro clementia.

28. Vale, virginum decora
Splendore munditiae,
Rutilans velut aurora
Exemplis justitiae,
Corda servorum irrora
Fonte sapientiae.

29. Vale, stella matutina,
Refulgens prae omnibus,
Radix David, stirps divina,
Fructum dans credentibus,
Da, ne noceat vulpina
Fraus te venerantibus.

30. Vale, vitis copiosa,
Vina dans laetitiae,
Virgo dulcis et formosa,
Norma pudicitiae,
Corda nostra tenebrosa
Lustra dono gratiae.

IV.

31. Plaude, cujus est effusum
Nomen coram gentibus,
Medicamenque contusum
Nobis infirmantibus,
Gradiendi praestans usum
Mente claudicantibus.

32. Plaude, madens Gedeonis
Ros signum victoriae,
Pondus desolationis
Aufer et miseriae,
Quo premuntur vi praedonis
Filii ecclesiae.

33. Plaude, mundi naufragantis
Portus securissime,
Ad quem vela fluctuantis
Expanduntur animae,
Inimici perturbantis
Nos virtute reprime.

34. Plaude, virgo gloriosa
Magna cum laetitia,
Quam jucunda laudis prosa
Salutat ecclesia,
Luxit nam victoriosa
Nati dies tertia.

35. Plaude, mater resurgentis
Sua ex potentia,
Cujus morte est serpentis
Delusa versutia,
Tu fermenti corrumpentis
Prece fuga noxia.

36. Plaude, mater ascendentis
Coelos ex vi propria,
Secum quoque educentis
Electorum agmina,
Fac nos paschae permanentis
Obtinere gaudia.

37. Plaude, virgo, rubens rosa
Et pudoris lilium,
Intrans coeli gaudiosa
Inducta per filium,
In hac valle lacrimoso
Nobis fer auxilium.

38. Plaude, mater regis magni
Regnantis in superis,
Nunc in regno Dei agni
Residens in dexteris,
Ne nos poenae tradat stagni,
Tu succurre miseris.

39. Plaude, virgo, regnans clare
Modo super sidera,
Nos dignare te laudare,
O Christi puerpera,
Ac clementer expiare
Cuncta nostra scelera.

40. Plaude, prudens o Maria,
Sidusque mirificum,
Da finita vitae via
Et carnis post lubricum
Speculemur, virgo dia,
Tecum numen coelicum.

V.

41. Salve, surgens, o decora,
Nobili progeni,
Mane veluti aurora,
Rutilans in facie,
Apud filium implora
Nobis donum gratiae.

42. Salve, mater, salve clemens,
Salve plena gratia,
Ad quam santa corde gemens
Suspirat ecclesia,
Quam conatur hostis fremens
Ducere in invia.

43. Salve, cujus prae amore
Vox est facta languida,
Caput tuum plenum rore
Distillat aromata,
Corda nostra pro honore
Tuo sana morbida.

44. Salve, saltus o vernalis,
Floridus virtutibus,
In quo rosa, flos regalis,
Redolet prae omnibus,
Amor tuus maternalis
Jam succurrat tristibus.

45. Salve, campus liliatus
Flore pudicitiae
Hortulusque irrigatus
Fonte sapientiae,
Reformetur quo et status
Miser jam ecclesiae,

46. Salve, mater, o Maria,
Virgoque egregia,
Orta genealogia
Davidis ex regia,
Salva mente fantes pia
Tua privilegia.

47. Salve, regina decora,
Justis convertibilis,
Rutilans velut aurora,
Satanae terribilis
Da, ne laedat mortis hora
Nos ille horribilis.

48. Salve, virgo, salve mitis
Mater summi numinis,
Nobis pravae irretitis
Culpa turpitudinis,
Da videre nunc contritis
Vultum veri luminis.

49. Salve, bonis plenum cunctis
Domini sacrarium,
Pro peccatis jam compunctis
Coeli dans solatium,
Nostris vivis ac defunctis
Semper sis praesidium.

50. Salve, dulcis o Maria,
Nostra spes et domina,
Quam collaudat mente pia
Trina rerum machina,
Duc nos hac finita via
Coeli ad intermina.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 76 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 84 b. B. — 14, 5 terge AB.

50. Rosarium III.

I.

1. Eja, mater o Maria,
Stola fulgens duplici,
Quam coelestis hierarchia
Voto laudat simplici,
Tuum plebi, virgo pia,
Da juvamen supplici.

2. Eja, forma virginalis
Carne continentium,
Quam non fuscat aliqualis
Peccati contagium,
Omnem hostis infernalis
Auferas obsidium,

3. Eja, maris clara stella,
Totum hemisphaerium
Mundi lustrans, verbi cella
Seu reclinatorium,
En ubique regnant bella,
Sis nobis praesidium.

4. Eja, dulcis et praeclara
Prae creatis omnibus,
Tibi, consolatrix gnara,
Rite adhaerentibus,
Da solamen, virgo cara,
In poenis degentibus.

5. Eja, mater generalis
Orphanorum omnium,
Devote in suis malis
Ad te suspirantium,
Ignis, da, ne gehennalis
Nos urat incendium.

6. Eja, lux interminalis
Desuper irradians,
Sanctitatis internalis
Decorem recuperans,
Omne taetrum criminalis
Culpae sis exterminans.

7. Eja, plasta plastem plasmans
Modo ineffabili,
Et medelam sic propinans
Morbo vix sanabili,
Consolamen sis procurans
Nunc fideli populi.

8. Eja, causa tu formalis
Carnis Christi Domini,
Boni causa ut finalis
Qui dat vitam homini,
Nos defende tuis alis
Subtrahens discrimini.

9. Eja, flamma caritatis
Quae mentes fidelium
Accendis ad claritatis
Dei desiderium,
Compeditis in peccatis
Adhibe remedium.

10. Eja, splendor luminalis
Tenebras excutiens,
Ingerit quas gehennalis
Inimicus persequens,
Ab hoc manus matronalis
Scuto sis nos protegens.

II.

11. O Maria, flos pudoris,
Mater viri nescia,
Fervens ardor es amoris,
Plena sapientia,
Verus sapor et dulcoris
Pollens abundantia.

12. O Maria, mater Dei,
Cujus conniventia
Nobilis progeniei
Orta est prosapia,
Virgo pulchrae faciei,
Omni plena gratia.

13. O Maria, virgo grata
Cunctis in ecclesia
Pro salute nobis data
Divina clementia,
Firma, dulcis, cara, rata,
Trinitatis conscia.

14. O Maria, mater Dei.
Virgo pudicitia,
Flos praeclarae speciei
Famae redolentia
Virtus salus omnis rei
Precum per suffragia.

15. O Maria, portus maris,
Sublevans naufragia,
Sidus clarum appellaris,
Mentis pellens tristia,
In supremo tu locaris
Mater simul filia.

16. O Maria, virgo mater,
Mundo praestans gaudia,
Christum gignens, qui te pater
Fecit cum potentia,
Deprecare, ne nos ater
Puniat ob vitia.

17. O Maria, clausus hortus
. Hortique arcola,
Qua flos nobis est exortus,
Quem fovisti sedula,
Qui. cum fuit cruce tortus,
Absolvit piacula.

18. O Maria, gloriosa
Mater summi luminis,
Potens et imperiosa
Arce coeli culminis,
Aufer nostra vitiosa
Vi tui precaminis.

19. O Maria virgo, gaude,
Materque deifica,
Cujus resonant in laude
Devotorum cantica,
Deprecamur, ut a fraude
Nos praeserves hostica.

20. O Maria, virgo grata
Virtutisque speculum,
Super coelos exaltata,
Quo regnas in saeculum,
Nostrum clemens advocata
Auferas periculum.

III.

21. Audi nos, o virgo vera,
Sed gaudens genimine,
Stella clara, lux in sphaera,
Carens obscuramine,
Praepolita tu minera
Virtutum micamine.

22. Audi nos, lux veritatis,
Caecos ignorantiis,
Phos refulgens castitatis,
Carnis carens vitiis,
Fons hortorum, caritatis
Abundans deliciis.

23. Audi nos, o fragrans rosa,
Rosa salutifera,
Cujus forma speciosa
Splendet plus quam sidera,
Aufer mundi criminosa
Daque pacis foedera.

24. Audi nos, o consolatrix
Amino moerentium,
Maximeque gubernatrix
Tibi servientium,
Sis virtutis expugnatrix
Credulos laedentium.

25. Audi nos, clemens regina
Pauperum solatium
Et in Stygis officina
Voces te precantium,
Solutos choris combina
Coelo habitantium.

26. Audi nos, spes desperatis
Et aurora rutilans,
Arcana divinitatis
In aeternum speculans,
Esto Christianitatis
Tribulamen sublevans.

27. Audi nos, virgo decora,
Virgo praeamabilis,
Plebis per credentis fora
Laudum pollens titulis,
Stillas gratiae irrora
Nobis tuis famulis.

28. Audi nos, o laude digna
Creatorum omnium,
Tuum auferat maligna
Pium patrocinium
Et ad tui nos consigna
Filii consortium.

29. Audi nos clamantes laete:
Gaude, virgo regia,
Nata est clementer de te
Summa sapientia,
Da, vivamns in quiete
Modo et in patria.

30. Audi nos, decor vernalis
Et praeclara rosula,
Cujus vita virginalis
Cunctis exstat regula,
Dans, ne ignis gehennalis
Nos urat in saecula.

IV.

31. Euge, jubar claritatis,
Virgo parens unica,
Quam in coeli laudat pratis
Dignitas angelica,
Nostras igne caritatis
Animas califica.

32. Euge, sidus o sincerum
Sidusque splendiferum,
Quod elegit sator rerum
In thronum mirificum,
Cum in fine se dierum
Praebuit salvificum.

33. Euge, feta dia prole
Sed virtute supera
Et pudoris absque mole
Exsistis puerpera,
Sed praeclarior nunc sole
Regnas super aethera.

34. Euge, mater Jesu Christi,
Mater inquam gratiae,
Namque caste concepisti
Fontem sapientiae,
Tamen virgo permansisti
Carnis carens carie.

35. Euge, splendens maris stella,
Rutilans in gloria,
Tu pro nobis interpella
Pro tua clementia,
Et odire mundi mella
Fac nos cum industria.

36. Euge, rosa, fragrans mire
In superna patria,
Fac nos tibi deservire
Cordis cum instantia
Et post mortem hinc transire
Ad sanctorum praemia.

37. Euge, virgo praefulcita,
Fructu mire florida,
Cellaque melle condita,
De supernis rorida,
Aufer bella tripartita
Verbo tuo invida.

38. Euge, quae fecisti mira
Opera justitiae
Et vicisti tela dira
Hostilis nequitiae,
Tuta servulos ab ira
Poenalis sententiae.

39. Euge, quia sine spina
Rosam gignis floridam,
Tuque stella matutina
Nubem fugans gelidam
Fac credentem in divina
Laude plebem fervidam.

40. Euge, mater et nos audi
Pietatis auribus,
Ut non sinas coelum claudi
Nobis te laudantibus,
Et obstare hostis fraudi
Fac nos modis omnibus.

V.

41. Gratulare hoc in festo
Vel tui memoria,
Qua plebs credens adstat praesto
Digna reverentia,
Supplicanti praesens esto
Consueta clementia.

42. Gratulare, cui hymnizans
Beatorum concio
Adstat atque citharizans
Magno cum tripudio,
Sed et clerus hic honizans
Mentis desiderio.

43. Gratulare, carens labe
Prorsus omnis criminis,
Nos ab omni munda tabe
Nostrae turpitudinis
Et semper sub alis habe
Materni regiminis.

44. Gratulare, regna vitae
Tenens jam perennia,
Venerantes modo rite
Tua privilegia,
Trahat ista vox Venite
Ad aeterna praemia.

45. Gratulare, virgo dia.
Mater summi numinis,
Omni digna melodia
Cujuscunque carminis,
Audi melos aure pia
Istius dictaminis.

46. Gratulare, mater pia
Cordeque tripudia,
Omnis mundi monarchia
Cujus fert praeconia,
Duc errantes nos in via
Ad coeli confinia.

47. Gratulare, o regina
Rerum exsistentium,
Esto nostra medicina
Mente infirmantium,
Ac defende a ruina
Semper nos in posterum.

48. Gratulare, virgo parens
Vi sancti spiraminis,
Rubens rosa spina carens
Vetustae originis,
Fac, ne foedet mundus arens
Nos putore criminis.

49. Gratulare mulierum
Gemma praeclarissima,
Quae lactasti regem rerum,
Mater sagacissima,
Duc post finem nos dierum
Coeli ad altissima.

50. Gratulare, o Maria,
Florum veris primula,
Quam sacrorum melodia
Collaudat per saecula,
Hymnum istum audi, pia,
Plausum mente sedula.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 263 b.

Rosariorum series altera.

51. Rosarium 1.

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus Christus.

I.

1. Qui rerum principium
exstat singulare,
Et bonum amantium
se peculiare,
Mihi det rosarium
sic principiare.
Votis se laudantium
ut sit salutare;

2. Qui natus divinitus
patre ab aeterno,
Cujus me nunc pedibus
devotus prosterno,
Propter quem et penitus
terrena jam sperno.
Vanaque acutius
visu mentis cerno;

3. Quem vere confiteor
hominem et Deum,
Et laudare molior
salvatorem meum,
Te devote deprecor
Ejus solve reum,
Uti fiam dignior
Ad laudandum eum.

4. Qui est sapientia
patris, qui creavit
Cuncta exsistentia
beneque ornavit,
Qui obedientia
sua reparavit
Hominem, astutia
hostis quem prostravit.

5. Cui plenitudinem
suae majestatis
Pater et dulcedinem
praestet bonitatis,
Qua amaritudinem
tollat a turbatis,
Detque fortitudinem
carne infirmatis.

6. Qui paternae gloriae
splendor nominatur,
Quo matris ecclesiae
plebs illuminatur,
Pacis et concordiae
foedus reparatur,
Hostilis malitiae
impetus sedatur.

7. Quem lucem ecclesiae
stilus veritatis
Figuram substantiae
scribit summi patris,
Nos, mater clementiae,
mater pietatis,
Configura gloriae
ejus cum beatis.

8. Qui verbum describitur
in theologia,
Quo per patrem conditur
nundi harmonia,
Ejusdemque regitur
tota monarchia,
Sine quo confunditur
multa discrasia.

9. Qui a patre genitus
in aeternitate,
Cui aequalis penitus
est divinitate,
A quibus et spiritus
in aequalitate
Procedit divinitus,
plenus bonitate.

10. Cujus emanatio
ab aeterno patre
Fertur generatio
in divinitate,
Sed flatus processio,
ut in veritate
Docet sacra lectio,
fit a voluntate.

II.

11. Qui lumen de lumine
est a patre natus,
Cujus coruscamine
mundus est lustratus,
A multo discrimine
homo liberatus,
Postquam est fraudamine
daemonis prostratur.

12. Qui, ut Paulus praedicat,
virtus exstat Patris,
Cum qua sphaeram fabricat
universitatis,
Prece tua porrigat
manum pietatis,
His quos nimis agitat
vis adversitatis.

13. Qui nostrum principium
est in creatione,
Salutis initium
in redemptione
Ac vitae solatium
eruditione,
Gloriae stipendium
retributione.

14. Qui vera jucunditas
mentis est moerentis,
Beati aeternitas
in coelo viventis,
Peccatoris sanitas
ex culpa languentis,
Animae saturitas
bona sitientis.

15. Cujus est nativitas
duplex gloriosa,
Sed ejus humanitas
nobis amorosa,
Apud quam benignitas
exstat copiosa,
Solvitur iniquitas
mundi qua probrosa.

16. Qui sole lucidior
utraque natura,
Unde tibi carior
omni plasmatura,
Ipsum roga, deprecor
te, o virgo pura,
Ut solvat, qua implicor,
mentis me cinctura.

17. Qui caput ecclesiae
est et fundamentum,
Quo consistit gratiae
lex et testamentum,
Per quod idolatriae
depressit conventum
Et omne fallaciae
haeresum figmentum.

18. Qui suos perpetua
amat caritate,
Conservans continua
illos pietate
Concidant ne nocua
in adversitate,
Sive carnis deflua
foede voluptate.

19. Quo misericordia,
ut vates dixerunt,
Veritas et gratia
se simul junxerunt,
Pax atque justitia
se concordaverunt
Et in hac concordia
voto se strinxerunt.

20. Qui dux est et legifer
legis Christianae,
Ad coelos qua leniter
gradimur et plane.
Pelluntur sagaciter
hac leges paganae,
In quibus flebiliter
errant gentes vanae.

III.

21. Qui sua in dextera
vel manu extenta
Legeque deifera
et per documenta
Pellit venenifera
haeresum figmenta
Deorumque misera
falsorum portenta.

22. Qui vere est fluvius
antea praevisus,
Rigatur uberrimus
per quam paradisus,
Lapis sine manibus
de monte praecisus
Est, per quem validius
Satan est elisus.

23. Qui lux est illuminans,
splendens a supernis,
Tenebris eliminans
mentes ab internis,
Moribus modificans
homines externis,
Tandem beatificans
gaudiis aeternis.

24. Qui vitam ut genitor
noscitur habere,
Unde non posterior
patre exstat vere,
Ergo hunc profiteor
Deum nunc sincere,
Et adorans deprecor
mei miserere.

25. Qui est indicibilis
sua bonitate,
Qua patri est similis
in divinitate,
O mater amabilis,
plena pietate,
Coapta me regulis
legis adaequate.

26. Cujus incarnatio
sacris in scripturis
Designatur vario
modo et figuris,
Qua constat redemptio
nobis perituris,
Sanctorum conjunctio
gaudiis futuris.

27. Qui est flos, qui Aaron
flore designatur,
Qui et homousion
vere nominatur,
Sacra o theotocon,
a te generatur
Mysticaque in Sion
jugiter laudatur.

28. Qui in urna aurea
manna servabatur,
In te virga Jessea
cum incarnabatur,
Ex fiscella scirpea
tunc extrahebatur,
A matre virginea
cum generabatur.

29. Quem virum, o femina,
tunc circumdedisti,
Diva per spiramina
cum hunc concepisti,
Mundo consolamina
ita tribuisti,
Et ipsum ad culmina
coeli deduxisti.

30. Qui flos est, qui oritur
de radice Jesse,
In propheta legitur
sicuti expresse,
Menti quo succurritur
ob peccata fessae,
Cum ad bonum ducitur
vel ad bene esse.

IV.

31. Qui fructus dulcissimus
exstat ventris tui,
Devotis adsistimus
laudibus jam cui,
Ad quem fide venimus
inquilini sui,
Semper ejus vultibus
cupientes frui.

32. Qui in lege veteri
per lignum signatur,
Quo latex pestiferi
gustus dulcoratur,
Cum in tui uteri
cella incarnatur,
Hominis tunc miseri
status reparatur.

33. Cujus caro mystica
est veste redimita,
Sicut olim tunica
Joseph polymita,
Rabies paganica
per hunc sit contrita,
Qua fert plebs catholica
mala inaudita.

34. Qui in mare mittitur,
et mare sedatur,
Ut de Jona scribitur
per quod designatur,
Cum in te concipitur
sive incarnatur,
Quod a culpa solvitur
homo et salvatur.

35. Qui Deus rorificat
vellus Gedeonis,
Maxillam undificat
pro siti Samsonis,
Te sibi sanctificat,
nata Salomonis,
Ac domum aedificat
habitationis.

36. Qui vere apparuit
quartus in camino,
Ac totus exaruit
amore divino,
Carne cum se induit
more peregrino,
A lapsu eripuit
qua nos serpentino.

37. Qui est sicut legimus
quadam prophetia,
Primus et novissimus
patrisque sophia,
Qua docente discimus,
quo ex te, Maria,
Natus est, quod credimus
vere fide pia.

38. Qui carne cum gignitur,
vates ut scripserunt,
Botrus vecte geritur,
coeli roraverunt,
Columba emittitur,
montes stillaverunt,
In cisternam mittitur,
fratres quem oderunt.

39. Qui misericorditer
assumpsit naturam
Nostram et utiliter
nobis profuturam,
Assumpsit et fortiter
non defosituram
Sed et mirabiliter
nam indiscussuram.

40. Cujus excellentia
homo reparatur
Et in amicitia
Dei reformatur,
Ejus namque gratia
sibi suffragatur,
Vetus innocentia
quod recuperatur.

V.

41. Per quem nostrae solvitur
necis discrasia,
Nam sacerdos scribitur
sacra psalmodia,
Qua frequenter colitur
dulci symphonia,
Atque honorabitur
semper in hac via.

42. Qui vere est hostia
solvens actuale
Peccatum ex gratia
et originale,
Pellens adversantia
et jus gehennale,
Donans coeli gaudia
per donum finale.

43. Qui est ille medicus
vel Samaritanus,
Quo Israeliticus
est effectus sanus,
Signatur catholicus
quo seu christianus,
Quem prostravit hosticus
furor et profanus.

44. Qui est illud ostium,
per quod intrant justi,
Deponentes vitium
hominis vetusti
Exeunt per pretium
Gratiae onusti,
Ac intrant per praemium
gloriae venusti.

45. Qui pastor est, qui congregat
opus per subtile
Oves suas, disgregat
quas peccatum vile,
Et in unum aggregat
clementer ovile,
Sicque sursum sublevat
ad coeli cubile.

46. Quem, stella splendifera,
mirum portas solem,
Cum gignis, puerpera,
hanc divinam prolem,
Terrae sua dextera
qui appendit molem,
Qua et fecit sidera,
lunam atque solem.

47. Qui ut aeternaliter
nascitur a patre,
Sic et temporaliter
natus est ex matre,
Sed et spiritaliter
nascitur in mente
Devote ac fortiter
sibi adhaerente.

48. Qui sol nube tegitur,
cum circumvelate
Per carnem conspicitur
non in deitate,
Hinc a malis spernitur
in humanitate,
Tandemque occiditur
sua voluntate.

49. Quem verum Emmanuel,
Deum ultionum,
Factum ut Ezechiel
socium draconum,
In aquas plebs Israel
mersit passionum,
Ut est missus Daniel
in lacum leonum.

50. Cui sit laus gloria,
Patri pneumatique,
Sua cum potentia
qui regnat ubique,
Devoti pro gratia
quem rogant plerique,
Satanae fallacia
quos gravat inique.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 233 a. — „Incipit rosarium beatissimae virginis Mariae dominica die dicendum et agit de Christi divinitate et ejus incarnatione in generali.“

52. Rosarium 2.

I.

1. Qui est verbum, omnia
pater quo creavit,
Quo et exsistentia
cuncta renovavit,
Hominis et vitia
per hoc expiavit
Et ipsi coelestia
sic recuperavit.

2. Qui infallibiliter
est Samaritanus,
Per quem fuit pleniter
homo factus sanus,
Vagans culpabiliter
veluti insanus,
Quem prostravit turpiter
hostis inhumanus.

3. Cujus venerabilis
genealogia,
Qua tenetur vinculis
carnis hic in via,
Panditur oraculis
nec non prophetia,
In te vero nobilis
clauditur Maria.

4. Ad quem genus hominum
vociferabatur,
Potestate daemonum
quod opprimebatur,
Petit adjutorium,
solamen precatur,
Tempus ut in posterum
non derelinquatur.

5. Cujus incarnatio
cum esset ventura,
Tua generatio
erat praecessura,
Siquidem conceptio
tua, virgo pura,
Nuntiatur nuntio
coeli summa cura.

6. Qui ab injustitia
Adae te servavit
Et ita in gratia
te sanctificavit,
Domum sapientia
sibi se paravit,
Sua in infantia
quam inhabitavit.

7. Cui es mater regia
stirpe generata,
Ut per vaticinia
eras prophetata,
Es per privilegia
multa decorata
Ac superna gratia
mire perornata.

8. Cujus benedictio
te matrem beatam,
Olim a parentibus
in templo oblatam,
Priscis in temporibus
per mensam signatam
Auream, a gentibus
soli dedicatam.

9. Cui grates agimus
propter te puellam,
Qui te dat clementius
nobis maris stellam,
Plene qua effugimus
triplicem procellam
Per quam et ascendimus
coelicam in cellam.

10. Qui te matrem voluit
viro desponsari,
Cujus prima potuit
causa adsignari,
Nam ab hoste decuit
illud ignorari,
Quod dudum disposuit
in te incarnari.

II.

11. Cui nomen Emanuel
juxta Isaiam,
Per quod plebi Israel
signavit Messiam,
Nuntiavit Gabriel
quem ad te Mariam,
Portam quam Ezechiel
fert per prophetiam.

12. Qui sibi a saeculo
te praedestinavit
In matrem et annulo
suo subarrhavit,
Quando te spiraculo
sancto obumbravit
Et ventris alveolo
tui habitavit.

13. Qui caput ecclesiae
a suo conceptu
Est et plenus gratiae
mentis in affectu,
Plenus sapientiae
est in intellectu,
Dona det laetitiae
nobis cum effectu.

14. Quo concepto gaudium
magnum habuisti,
Arduaque montium
statim ascendisti,
Amitae solatium
salutans dedisti,
Johanni tripudium
ita praestitisti.

15. Quem tua cum gaudio
mens magnificavit,
In quo et tripudio
magno exsultavit,
Cognata ex filio
cum te exaltavit,
Quando desiderio
te resalutavit.

16. Qui ut flos in hortulo
ventris tui crescit,
In credenti populo
semperque virescit,
Felix sub umbraculo
ejus qui quiescit,
A mundi periculo
perturbari nescit.

17. Quem novenis mensibus
ventre virginali
Bajulans devotius
sine aliquali
Onere, divinitus
tempore brumali
Paris hunc fidelibus
modo speciali.

18. Qui nobis in stabulo
taliter est natus,
Tuo adminiculo
nostri miseratus
Solvat nos a vinculo,
deleat reatus,
Nam est in periculo
noster incolatus.

19. Qui pannis involvitur
A te, virgo dia,
In praesepe ponitur
Cunis caret quia,
Angelorum colitur
dulci hymnodia,
A pastore quaeritur
voluntate pia.

20. Cujus tu dignissima
mater comprobaris,
Unde devotissima
laude veneraris
A christianissima
plebe et amaris,
Quam a gente pessima
prece tuearis.

III.

21. Qui imago scribitur
patris et sophia
Et ab omni colitur
coeli hierarchia,
De te carne nascitur,
felix o Maria,
Et ita perficitur
vatum prophetia.

22. Quem salutem gentium,
virgo laeta, paris,
Qui est se colentuim
ductor singularis,
Gemitus dolentium
cerne, stella maris,
Et nos a laedentium
fraude tuearis.

23. Cujus infantilia
membra dum tractabas
Et cum diligentia
illi ministrabas,
Ab ipso solatia
multa captitabas
Osculaque dulcia
Ipsi saepe dabas.

24. Cujus in hoc saeculo
eras educatrix,
Ministrando sedulo
mater et amatrix,
Christiano populo
sis auxiliatrix,
Sed et mihi famulo
tuo consolatrix.

25. Qui legi subjicitur,
legi prophetali,
Quando circumciditur
carne virginali,
Cor tuum concutitur
motu maternali,
Ejus quando funditur
sanguis modo tali.

26. Qui est ineffabilis
Jesu nominatus,
Incomprehensibilis
in loco locatus,
In se impalpabilis
manibus tractatus,
Morti impassibilis
ab iniquis datus.

27. Cujus nomen coelitus
fuit consecratum,
Nec non et antiquitus
est praefiguratum,
Est a sanctis patribus
olim prophetatum,
A prophetis amplius
est desideratum.

28. Cujus nomen nobile,
nomen Jesu blandum,
A peccatis habile
mundum ad salvandum,
Nobis est amabile,
nobis venerandum,
Cunctis admirabile,
cunctis praedicandum.

29. Quem hoc nomen triplici
decet ratione:
Ex natura simplici
seu salutatione,
Carnis ex multiplici
castigatione,
Spiritus septemplici
sancti datione.

30. Cujus nomen numine
summo nuntiatur,
A te sancta virgine
sanctum praedicatur,
A doctorum agmine
mundo propalatur,
Martyrum in sanguine
sed testificatur.

IV.

31. Quem magi per sidera
gratiaque dia
Noscunt, ad itinera
se dant mente pia,
Adorantes munera
sibi ferunt tria,
Te gaudente tenera
virgine Maria.

32. Propter quem Arabici
reges sive magi
Sideris ob coelici
signum facti vagi,
Nam coeperunt conjici,
id non vane agi,
Quaerunt ut catholici
regem parvi pagi.

33. Benedicta filia
tu sis hujus regis,
Caerimonialia
cujus justa legis,
Devotos per brachia
tua tibi tegis,
Inter mundialia
quos clementer regis.

34. Quem magi muneribus
tribus adorantes,
Ac devote vultibus
proni adorantes.
Ad sua celerius
vadunt sic ovantes,
Colendum hunc gentibus
multis praedicantes.

35. Quem sacra theotocon
vinclis ventris casti
Veluti rhinoceron
fortem allegasti,
Patri suo in Sion
ipsum sic litasti,
Anna quem et Simeon,
tu quoque laudasti.

36. Qui patri cum hostiis
a te praesentatus,
Simeonis brachiis
fuit amplexatus
Et multis praeconiis
ab eo laudatus,
Dandumque injuriis
hunc est protestatus.

37. Quem Herodes impius
rex Ascalonita,
Insecutus cautius
ex fraude molita,
Sed ejus divinitus
fraus est impedita,
Quam benignus Dominus
declinavit ita.

38. Qui monente angelo
in Aegyptum ductus,
Caute a periculo
mortis est subductus,
Sed Judeae populo
ortus fuit luctus,
Effluxit a parvulo
cum cruoris fluctus.

39. Qui olim nubeculam,
virgo, te ascendit,
Fugiens vulpeculam
in Memphis tetendit,
Cujus ad plebeculam
amorem extendit,
Quando sibi regulam
fidei ostendit.

40. Qui coelesti nuntio
misso a supernis,
Ductus ab exsilio
nisibus maternis,
Per hunc, quem tu gaudio
semper magno cernis,
Serva me a crucio
vel poenis aeternis.

V.

41. Quem, virgo sanctissima,
in templum duxisti
Legis ob legitima
indeque redisti,
Abesse hunc anima
tristi cum vidisti,
Rediens celerrima
ipsum quaesivisti.

42. Quem in templo gaudio
magno cum vidisti
In doctorum medio,
quasi revixisti,
Tunc dilecto filio
clementer dixisti:
Cur in infortunio
tali me liquisti?

43. Qui te volens flectere
matrem pietatis,
Plectro vocis tenerae
et benignitatis
Dixit: me consistere
in his, quae sunt patris,
Decet et perficere
data in mandatis.

44. Qui magnae potentiae
rex et majestatis
Subdit se prudentiae
amorosae matris,
Dans obedientiae
et humilitatis
Formam, qua justitiae
reparemur satis.

45. Qui plenus est gratia
et omni virtute,
Ita in infantia
ut in juventute,
Det ut in prudentia
sic vivamus tute,
Hostis ne fallacia
nos vincat astute.

46. Qui cum patre condidit
omnia creata,
Carnem sumens subdidit
se tibi, beata,
Tandem mortem subiit
ob nostra peccata,
A qua laetus rediit
carne suscitata.

47. Qui flos est mirabilis,
semper stans serenus,
Dictus in oraculo
vatum Nazarenus
Tibi prae amabilis
tibique amoenus,
Fulgens laudum titulis,
omni bono plenus.

48. Quem per divinissimum
concepisti rorem
Ac post amoenissimum
genuisti florem,
Qui delicatissimum
suis dat odorem,
Qui sibi per intimum
adhaerent amorem.

49. In quo nobilissimo
invenitur flore,
Cum colore optimo,
fructus cum sapore
Hominem a pessimo
medicans foetore,
Induens pulcherrimo
virtutum odore.

50. Per quem pulchrum flosculum
sumat consolamen
Concinens per sedulum
cultum hoc laudamen,
Declinet periculum
atque tribulamen,
Et vivat in saeculum
cum beatis. Amen.

Orat. ms Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 236 b. — 7,1 egregia Hs. — 2,6 capiebat. Hs.

53. Rosarium 3.

I.

1. Quem cum jam tricesimum
annum inchoavit,
Johannes mundissimum
amne baptizavit,
Convenientissimum
modum sic monstravit,
Nostrum quo miserrimum
statum reparavit.

2. Qui auctor est fluminum
venit ad Jordanem,
Velut servus dominum
petiit Johannem,
Ut lotorem criminum
mergeret in amnem,
Qui mundaret hominum
excessum immanem.

3. Qui ab aqua gratiae
lotus cum ascendit,
In columbae specie
spiritus descendit,
Ejus innocentiae
caput apprehendit,
Sic paternae gloriae
filium ostendit.

4. Qui flos est mirabilis
quem tu produxisti,
Virgo Jesse fertilis,
cum hunc genuisti,
A nostris piaculis
sic nos absolvisti,
Tantis in periculis
solamen dedisti.

5. Super quem, clementia
patris ut decrevit,
Septiformis gratia
spiritus quievit,
Inconvenientia
multa qua delevit,
Satan ex astutia
sua quae insevit.

6. In quo complacentia
patri specialis,
Vera in essentia
cui est aequalis,
Ex convenientia
natus naturalis,
Ex indifferentia
consubstantialis

7. Qui instinctu spiritus
sancti in desertum
Ducebatur primitus
sibi inexpertum,
Per tentamen zabulus
adit hunc apertum,
Utrum Dei filius
sit, non habens certum.

8. Qui fuit trifarie
ab hoste tentatus
Nec ejus fallaciae
fraude superatus,
Sed verbis prudentiae
Christi est fugatus,
Hinc turbis militiae
coeli honoratus.

9. Qui panis esuriit,
ut nos satiaret,
Gratiae fons sitiit,
ut nos debriaret,
Multa moesta subiit,
ut nos laetificaret,
Per pavorem transiit,
ut nos confortaret.

10. Qui adventu nuptias
suo consecravit
Et signorum gratias
ibi inchoavit,
Nam sex aquae hydrias
in vinum mutavit,
Suorum sic animas
sibi copulavit.

II.

11. Qui missus pauperibus
evangelicare
Nec non infirmantibus
medelam parare,
Voluit a civibus
suis inchoare
Es ipsos prae omnibus
ad bonum aptare.

12. Qui venit absolvere
culpa vinculatos
Et ad lumen ducere
animo caecatos,
Reosque ostendere
reconciliatos,
Qui reddunt pro scelere
se humiliatos.

13. Qui petra ecclesiae
sanctae fundamentum
Sternens praedicamine
convocat conventum,
Ipse det per gratiae
tuae interventum
Legalis justitiae
nobis incrementum.

14. Qui Petrum et Jacobum,
Johannem, Matthaeum,
Andream ac Didymum
et Bartholomaeum
Elegit et Jacobum,
Philippum, Thaddaeum,
Sed et Judam subdolum,
Simonem Chananaeum.

15. Qui navis ecclesiae
nauta est et remus,
Legibus justitiae
cujus inhaeremus,
Ad quem ignorantiae
nocte Nicodemus
Venit, ejus gratiae
nos recommendemus.

16. Qui clementer filium
reguli sanavit,
Valetudo febrium
quem debilitavit,
Expulit daemonium
languores curavit,
Cunctis evangelium
regni praedicavit.

17. Qui ad supercilium
montis ducebatur,
Ut per praecipitium
ita occidatur,
Transiens per medium
horum occultatur,
Nos a fraude hostium
clemens tueatur.

18. Per quem socrus Simonis
a febribus curatur,
A diebus plurimis
quibus tenebatur,
Illudque in populis
mox divulgabatur,
Christus laudum titulis
sic venerabatur.

19. Qui teleonarium
Mattheum vocavit,
Qui mox sequens Dominum
secum ambulavit
Ac sibi convivium
laute praeparavit,
Tandem evangelium
evangelizavit.

20. Quem quaerebant tangere
turbae infirmorum,
Credentes se capere
medelam languorum,
Qui et voto propere
affuit ipsorum,
Brevi sanans tempore
defectus eorum.

III.

21. Qui thesaurus nobilis
est devotae mentis
Amoris scintillulis
tibi adhaerentis,
Hunc requiro sedulis
votis et intentis,
Ut servet a periculis
vitae me praesentis.

22. Cujus providentia
omnia reguntur,
Coeli volatilia
ab ipso pascuntur,
Quo et agri lilia
pulchre vestiuntur.
Per quem et justitia
justi imbuuntur.

23. Qui misericordiam
nedum praedicavit.
Sed et plurifariam
plurimis donavit.
Mittendam injuriam
suis imperavit,
Quibus indulgentiam
dandam sic monstravit.

24. Qui hortatur sedule
suos ad orandum.
Spondens impetrabile
quod foret praestandum,
Regnum ergo stabile
peto mihi dandum,
Regnum infinibile,
nunquam consummandum.

25. Quem leprosus intime
petit ac dolenter,
Ut ipsum a sanie
expiet potenter,
Meae lepram animae
diluat clementer.
Vitiorum scabie
tinctam insolenter.

26. Qui salutem subito
vi orationis
Servo paralitico
dat centurionis,
Tuae patrocinio
supplicationis
Videat me oculo
miserationis.

27. Viduae qui filium
ad vitam vocavit,
Mortis quem imperium
corpore prostravit,
Mulieri gaudium
ita procreavit
Et ipsum credentium
plebs magnificavit.

28. Qui cum suis famulis
stagnum transfretavit,
Flantibus procellulis
ipse dormitavit,
Motus a discipulis
ventis imperavit,
Ipsos a periculis
ita liberavit.

29. Cujus tactu fimbriae
mulier curatur,
Quae fluente sanguine
multum gravabatur.
Jairique filiae
vita reparatur,
Jesuque quotidie
laus ampliabatur.

30. Ad quem caeci subdite
clamant ac sincere,
Fili David inclite,
nostri miserere.
Usum lucis inditae
digneris praebere.
Ut queamus debite
tibi adhaerere.

IV.

31. Cujus admirabilis
sermonum doctrina
Judaeis incredulis
exstitit ruina,
Sed suis est famulis
vera medicina,
Servans a periculis,
ducens ad divina.

32. Qui suos discipulos
misit praedicare
Et omnes incredulos
ad fidem vocare,
Restaurare languidos,
leprosos mundare,
Suscitare mortuos,
Caecis lumen dare.

33. Qui dilectum famulum
suum et symmistam
Commendat ad populum,
Johannem baptistam,
Cujus prece perfidum
abigat sophistam,
Plebem in periculum
ne perducat istam.

34. Cujus praeamabilis
eras educatrix
Nec non a periculis
multis defensatrix,
Cujus pedes osculis
demulcens peccatrix,
Cujus venerabilis
facta est amatrix.

35. Qui corona gloriae
Johannem dotavit,
Regulam justitiae
quia defensavit,
Unde rex saevitiae
ipsum decollavit,
Sic locum lasciviae
turpiter foedavit.

36. Qui per suum angelum
commovit piscinam,
Porrigens ad languidum
unum medicinam,
Gratiam me miserum
servet per divinam,
Ne trahar per zabulum
ad culpae ruinam.

37. Qui me tuis precibus
sublevet languentem,
Bonis ab operibus
jam deficientem,
Claudum in affectibus,
gratia carentem,
A devotionibus
meis arescentem.

38. Qui cum patre provide
cuncta operatur,
Quod ab eo perfidae
genti intimatur,
Unde magis fervide
hunc persequebatur,
Nam se patri lucide
parem testabatur.

39. De quo sua opera
sunt testificata,
Patri quod est dextera
proles adaequata,
Errorum pestifera
fraude hac sedata
Nec non plebs ad aethera
credens revocata.

40. Qui patris in omnibus
quaerit voluntatem,
Praedicans hominibus
ejus majestatem,
Ei par ut filius
per aequalitatem
Suamque operibus
pandit potestatem.

V.

41. Qui de quinque panibus,
quos multiplicavit,
Ac duobus piscibus
multos satiavit,
Per hoc se affectibus
plebis sic aptavit,
Quod ipsum prae omnibus
regem exoptavit.

42. Qui sacratis pedibus
transiit per mare
Et suos in fluctibus
videns laborare,
Ventorum impulsibus
dignatur obstare
Ac illaesos penitus
suos conservare.

43. Qui vasa diripuit
fortis hunc ligando,
Carne cum succubuit
se in mortem dando
Sed quando refloruit
a tumba surgendo
Spolia tristribuit
suos liberando.

44. Qui videbat Satanam
de coelo cadentem,
Se contra potentiam
Dei erigentem,
Ipse det, ut respuam
hunc malum serpentem,
Peccati malitiam
mihi persuadentem.

45. Qui cum patre parvulis
reserat secreta,
Quae olim a saeculis
fuerant decreta,
O mater amabilis,
gratia repleta,
Nobis tuis famulis
adsis mente laeta.

46. Cujus se amantibus
jugum est suave,
Nam levat portantibus
onus legis grave,
Tibi famulantibus
me sodalem fave.
Dignis et concentibus
tibi dicam Ave.

47. Cui Martha convivia
laeta praeparavit,
Soror stillicidia
verbi degustavit,
Quod Marthae ignavia
bene non portavit,
Sed Christi clementia
illam excusavit.

48. Qui in corda seminat
triticum electum,
Hostis superseminat
lolium despectum,
Sed Christus hoc congregat
in fascem collectum
Et per ignem concremat
veluti frutectum.

49. Qui thesaurus inclitus
est regni coelorum,
Qui latet absconditus
in corde piorum,
Hoc ut fruar coelitus
cum coetu sanctorum,
Bonis nunc me penitus
privo terrenorum.

50. Qui est admirabilis
illa margarita,
Per quam fide stabilis
plebs se privat vita,
Virgo laudum titulis
digne insignita,
Minimum in famulis
tuis hac me dita.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 241. — 6, 3 Est vera essentia Hs.

54. Rosarium 4.

I.

1. Qui fines cum transiit
Tyri et Sidonis,
Mulier hunc adiit
hujus regionis,
Natae donum petiit
liberationis,
Daemon quam impetiit
vi possessionis.

2. Quem rogant apostoli
pro Syrophoenissa,
Proclamante humili
voce ac submissa,
Ut malo tam flebili
mulier conscissa
Gaudio optabili
redeat dimissa.

3. Qui ait sequentibus
se, qui rogaverunt,
Non sum missus gentibus,
qui me nescierunt,
Sed his qui ex ovibus
Jacob perierunt
Vel ex sanctis patribus
nostris prodierunt.

4. Quem turbata femina
iterum rogavit,
Fletu madens lumina
forte se prostravit,
Christus consolamina
dare retardavit,
Fidei fundamina
ejus sic probavit.

5. Qui dicebat feminae
de gente paganorum,
Non est bonum sumere
panem filiorum
Canibusque mittere,
qui more porcorum
Assolent sordescere
faece vitiorum.

6. Ad quem ait mulier:
fateor me canem,
Per errorem turpiter
foedor nam immanem,
Nec peto simpliciter
filiorum panem,
Sufficit si satier
per micam inanem.

7. Qui dixit: O mulier
magna credidisti,
Quae nisi tenuiter
ante audiisti,
Accipe hilariter,
pro quo huc venisti,
Nam vivit feliciter
pro qua me petisti.

8. Qui a Tyri finibus
venit per Sydonem,
In qua via positus
dat auditionem
Parum audientibus,
caecis visionem,
Gressum claudicantibus
multisque sermonem.

9. Qui de septem panibus,
quos multiplicavit,
Et ex paucis piscibus
turbas satiavit,
Quatuor in milibus
quos existimavit,
Demptis mulieribus
quas non numeravit.

10. Quem confessus filium
Petrus Dei vivi,
Ex quo fluunt omnium
gratiarum rivi,
Quos per desiderium
animae sitivi
Unde patrocinium
petens te adivi.

II.

11. Qui coram discipulis
est transfiguratus
Et a patre titulis
laudum sublimatus,
Ne prodant apostolis
visa es minatus,
Donec mortis vinculis
resurgeres prostratus.

12. Cui testimonium
pater perhibebat,
Cum dilectum filium
suum hunc dicebat
Et istud collegium
Christi audiebat,
De quo evangelium
postea scribebat.

13. Qui sanat lunaticum,
sanat surdum mutum,
Propellens zabolicum
hostem et versutum,
Per nomen mirificum
dominus virtutum
Emundet et lubricum
carnis meae lutum.

14. Qui est admirabilis
in sua doctrina,
Quae est inscrutabilis,
quia est divina,
Animarum oculis
exstat medicina,
Servat a periculis
et culpae ruina.

15. Qui quaerebat gloriam
semper sui patris,
Praedicans potentiam
ejus majestatis,
Ipse det ob gratiam
tuae pietatis,
Mihi indulgentiam
meis pro peccatis.

16. Qui dat se sequentibus
ejusque ducatum,
Bona sitientibus
potum delicatum,
Donum sancti spiritus
per hunc designatum,
Qui ducet posterius
ad felicem statum.

17. Qui venit diluculo
in orationis
Templum, quo de poculo
praedicationis
Ministrabat populo,
quandam a profanis
Salvat et periculo
lapidationis.

18. Quem qui libens sequitur
tenebris carebit,
Et, quo Deus cernitur,
lumine fulgebit,
Si ad mortem ducitur,
hostes non timebit,
Sed exhilarabitur
et magis gaudebit.

19. Quem pater glorificat
in aeternitate,
Sibi aequalificat
et in deitate.
Ipse me perficiat
sua caritate
Ab omnique retrahat
mundi vanitate.

20. Qui patri et flamini
par est deitate,
Caeco dedit homini
a nativitate
Lumen, quo et animi
pulsa caecitate,
Se divino numini
subdit ordinate.

III.

21. Qui quoddam proverbium
dicebas Judaeis,
Turbis infidelium
atque pharisaeis:
Ego patens ostium
exsto servis meis,
Sepiternum gaudium
coeli parans eis.

22. Qui est in coelestibus
Dominus virtutum,
Dominis terrestribus
solvebat tributum,
En, o virgo, crebrius
perfero versutum,
Expande celerius
precis tuae scutum.

23. Qui daturus parvulis
est regnum coelorum,
Qui cavent a scandalis
caute proximorum,
Ipse me a vinculis
solvat peccatorum,
Ducar ut ab angelis
in sortem justorum

24. Qui uni ex ovibus
centum oberranti
Et ab itineribus
legis devianti
Occurrit velocius
se humilianti
Cunctasque posterius
noxas declinanti.

25. Cujus si in nomine
sumus congregati
Ac pro adjuvamine
ipsum deprecati,
Ejus consolamine
erimus laetati
Et a perturbamine
cuncto liberati.

26. Cui decem milia
debeo talenta,
Mente quae per vitia
contraxi intenta,
Mater, praesta varia
virtutum augmenta,
Quibus infernalia
evadam tormenta.

27. Quem coram hominibus
corde confitemur,
Coram coeli civibus
ne per hunc negemur,
Sed per hunc cum omnibus
sanctis coronemur,
Ac ejus attentius
vultum contemplemur.

28. Qui scit indigentiam
servorum suorum,
Dans illis per gratiam
dona meritorum,
Praestet abundantiam
in regno coelorum
Fanti per constantiam
hymnum hunc decorum.

29. Qui habebat vineam
debite plantatam
Et in hac ficulneam
fructibus orbatam,
Is per poenitentiam
faciat ornatam
Mentem meam sordidam
culpisque foedatam.

30. Qui sanabat feminam
nimis infirmatam,
Ligatam per Satanam
direque curvatam
Sublevet et animam
meam nunc prostratam,
Dulciter ad gloriam
coeli affectatam.

IV.

31. Qui amplexans parvulos
hos benedicebat
Velutique ramulos
fidei fovebat,
Tales in discipulos
sibi eligebat
Et sicut apostolos
ipsos diligebat.

32. Qui relictis ovibus
nonaginta novem
In desertis montibus
perrexit ad ovem
Mutatam sceleribus
in petulcum bovem,
Mutans hanc celerius
iterum in ovem.

33. Qui pro dragma decima
de coelo descendit,
Quae sequendo pessima
oberrans offendit,
Qui carne purissima
lucernam accendit
Inventaeque maxima
munera impendit.

34. Qui jungens coestibus
Lazarum mendicum,
Mersit poenis acribus
divitem iniquum,
Me suum clementius
faciat amicum,
Abigens a finibus
meis inimicum.

35. Cujus me inutilem
servum sum professus
Legem venerabilem
cujus sum transgressus,
Mundum sequens fragilem
augeo excessus,
Ad te praeamabilem
venio nunc fessus.

36. Quem, cum in encaeniis
habitaret rite,
Impetunt insidiis
Hierusalimitae
Clarum testimoniis
operum et vitae
Lacerant blasphemiis
maxima cum lite.

37. Qui languentem noluit
Lazarum curare,
Volens, postquam obiit,
hunc resuscitare,
Gloriam sic voluit
suam propalare,
Qua morti, ut patuit,
potest imperare.

38. Quem Martha humiliter
flensque adoravit,
Et lacrimabiliter
fratrem deploravit
Sed Christus benigniter
tristem animavit,
Victurum celeriter
ei nuntiavit.

39. Qui clamavit misere
vocis per lamentum
Suae mentis tenerae
pandens amamentum
Veni foras, Lazare,
ostendens portentum
Qui exivit propere
linquens monumentum.

40. Cujus ad potentiam
pridem tumulatus
Redibat praesentiam
institis ligatus,
Domini per gratiam
et apostolatus
Ad convenientiam
redit sui status.

V.

41. Contra quem Judaicus
coetus conspiravit,
Dicendo: quod facimus?
hic multa patravit
Signa, si dimittimus
hunc, ut inchoavit,
Honor nobis debitus
non diu durabit.

42. Contra quem consilium
tradunt pharisaei,
Dolosum excidium
machinantes ei,
Mihi sis praesidium,
digna mater Dei,
Abigens obsidium
inimici mei.

43. Contra quem barbarice
Caiphas latravit,
Verum licet mystice
tuis nunciavit,
Deus nam prophetice
illi inspiravit,
Quod Christus mirifice
pati deliberavit.

44. Cujus caput unguine
unxit Magdalena,
A quo quondam crimine
recessit serena,
Cum qua soror nomine
Martha, fide plena,
In beatitudine
laetatur amoena.

45. Qui signum clementiae
dedit per olivam,
Cum delevit pluvie
omnem carnem vivam,
Tollat conscientiae
culpam infectivam,
Reddens suae gloriae
hanc contemplativam.

46. Qui de diabolica
nos captivitate
Liberavit deica
sua potestate,
Sicut Aegyptiaca
Jacob pravitate
Et a Babylonica
Judam gravitate.

47. Qui cuidam arbori
malum imprecatur,
In scriptura veteri
ficus quae vocatur,
Gratiarum uberi
dono repleatur,
Qui hoc hymno celebri
virgo te precatur.

48. Qui est praeamabilis
summi patris natus,
Transmissus agricolis
et ab his mactatus,
Et lapis mirabilis
anguli aptatus,
A Judaeorum populis
olim reprobatus.

49. Qui urbs fortitudinis
et antemurale
Sit sui gregaminis,
ne illud letale
Vulnus laedat criminis
vel scelus mortale,
Sive dolo daemonis
chaos gehennale.

50. Qui suis sequacibus
puro ex amore
Et mundum spernentibus
tuo cum favore
Dabit in coelestibus
regnum in decore,
Quod det nobis omnibus
tuo pro honore.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 244. a.

55. Rosarium. 5.

I.

1. Quem sacra volumina
signant prophetarum,
Tollere peccamina
gentium cunctarum,
Huic congregamina
plebium suarum
Canunt jubilamina
in die palmarum.

2. Cui Jerosolymam
olim venienti,
Per pullum et asinam
illuc se ferenti,
Turba venit obviam
modo condecenti
Concinendo gloriam
laude competenti.

3. Cui turbae sequentium
Hosanna clamabant,
Quidam ramos arborum
in viam ponebant,
Hi decorem vestium
ipsi substernebant,
Quidam testimonium
signorum dicebant.

4. Quem, cum sit rex gloriae,
angelorum coetus
Hymnis multifarie
laudat corde laetus,
Pullo sedens asinae
veluti mansuetus
Venit Sion filiae
multa laude fretus.

5. Cui plebs cum laudibus
olim obviavit,
Asino humilius
urbem cum intravit,
Honores devotius
ipsi acclamavit.
Veris regem vocibus
Israel narravit.

6. Cui laudes vocibus
sonoris canamus,
Quando cum gemitibus
culpas recitamus,
Sed ramos in manibus
palmarum portamus,
Corpora cum acrius
nostra castigamus.

7. Cui vestes substernimus
et ipsum laudamus,
Cum ejus pauperibus
stipem erogamus
Floribus occurrimus
et hunc honoramus,
Diversis virtutibus
quando nos ornamus.

8. Cujus beneficia
mente recolamus
Cordisque constantia
grates referamus,
Cum sancta ecclesia
hunc benedicamus,
Cui in angustia
adsit, exoramus.

9. Quem regem et dominum
nostrum profitemur,
Cum nostrorum criminum
fascem confitemur,
Ut post vitae terminum
per hunc coronemur,
Cum choris coelestium
simul jucundemur.

10. Qui flevit excidium
sanctae civitatis,
Futurum ob vitium
suae caecitatis,
Ex ore infantium
sive puritatis
Perfecit praeconium
suae deitatis.

II.

11. Qui flens ob excidium
sanctae civitatis,
Imminens pro civium
gravibus peccatis,
Det ob potrocinium
tuae pietatis
Miseris auxilium,
igne profligatis.

12. Ob cujus praesentiam
civitas haec tota
Est per insolentiam
plurimum commota,
Ipse det ob gratiam
tui, ut haec vota
Laeto corde concinam
menteque devota.

13. Qui templum humiliter
intravit decorum,
Mensas vertit fortiter
numulariorum,
Dicens terribiliter:
Haec non sit raptorum
Domus sed sinceriter
Deo devotorum.

14. Cujus mirabilia
quidam dum viderent,
Permoti invidia
graviter tulerunt,
Ipsum ad supplicia
dare decreverunt,
Sed pro reverentia
Plebis destiterunt.

15. Qui duos discipulos
principaliorum,
Vocatos apostolos.
die azimorum
Misit priscos populos
sequens Judaeorum,
Paschatis et aemulos
patrum antiquorum.

16. Qui in se credentibus
facit magnam coenam,
Cunctis charismatibus
gratiisque plenam,
Qui se manducantibus
mentem dat serenam
Ac post in coelestibus
patriam amoenam.

17. Qui cum apostolico
coetu dum sedebat,
Paschate Mosaico
se reficiebat,
Manna tunc cum coelico
rore descendebat,
Se edendum mystico
pane dum praebebat.

18. Qui cum contubernio
suo, quod amabat,
Magno desiderio
pascha manducabat,
Sua dira passio
siquidem instabat,
Nostra liberatio
qua appropinquabat.

19. Cujus in obsequium
fide captivamur,
Spei per subsidium
in ipsum levamur,
In hoc per suspendium
amoris laetamur,
Cujus nunc praesidium
tuumque precamur.

20. Qui creavit hominem
hunc et recreavit,
Dum per suum sanguinem
illum reparavit,
Suae per ducedinem
ipsum carnis pavit,
Sic ad altitudinem
coeli collocavit.

III.

21. Qui vitis fructificans
juste nominatur,
In qua palmes mansitans
bene operatur,
Vitis haec inebrians
suos consolatur,
Quod et mei miserans
mihi largiatur.

22. Cujus pater vinitor
est agricolaque,
Omniumque conditor,
rex creaturaque,
Emundet me, deprecor,
parte in utraque,
Omnibus immundior
sum nam usquequaque.

23. Qui est ille vitulus
bene saginatus,
Quo patri est prodigus
reconciliatus,
Per quem et clementius
fuit osculatus,
Et stola qua primitus
est insusciatus [sic].

24. Cujus sacri sanguinis
per effusionem,
Ejus quoque nominis
per confessionem,
Homo nactus criminis
est remissionem,
Tandem coeli culminis
sublimationem.

25. Qui in sacratissima
sua passione
Vera fuit victima
satisfactione,
Hostia pacifica
pacis donatione,
Agnus quoque mystica
in oblatione.

26. Qui per eucharistiae
dulce sacramentum
Devotum ecclesiae
reficit conventum,
Me quoque per gratiae
tuae interventum
Repleat quotidie
illud nutrimentum.

27. Qui per eucharistiam
sacramentum pacis
Ac donum ecclesiam
servet caritatis,
Abigat fallaciam
hostis pertinacis
Nec non pervicaciam
populi fallacis.

28. Cujus carne pascimur
et vivificamur,
Dum noxis opprimimur,
per ipsam purgamur
Hac fortes efficimur,
quando impugnamur
Et mente proficimur
et illuminamur.

29. Qui botrus exprimitur
in crucis torculari,
Quo vinum conficitur
calicis praeclari,
Isto mens reficitur
potu salutari,
Amore quae trahitur
ad hunc singulari.

30. Quem devote sumimus
juste et ornate
Si accinctis renibus
vel cum castitate,
Calceatis pedibus
bona voluntate,
Lactucis agrestibus
culpae puritate.

IV.

31. Cujus digna sumptio
Multa confert bonis,
Nam commemoratio
est dilectionis,
Item augmentatio
est devotionis,
In hostem armatio
tempore agonis.

32. Qui nobis refectio
sit spiritualis,
Ac debilitatio
fomitis carnalis,
Peccati remissio
fiat criminalis,
Sed et abolitio
culpae venialis.

33. Qui juste describitur
fructus benedictus,
Quo homo absolvitur
Satana devictus
Gratia reficitur,
vituteque pictus
Coelis introducitur
praemiis amictus.

34. Cujus fructus gratia
mens humilietur,
Ut vilis superbia
ab ipsa fugetur,
Cordisque duritia
hoc mollificetur,
Ut beneficentia
indigenti detur.

35. Quo fructu vesania
irae abigatur,
Et vera scientia
mens edoceatur,
Qua in innocentia
homo coruscatur,
Ut cunctis ex justitia
suum tribuatur.

36. Quo fructu paralysis
pigra propulsetur,
Et mens fortitudinis
dono roboretur,
Immo et hydropisis
avari fugetur,
Numusque consiliis
Dei condemnetur.

37. Quo fructu luxuria
foeda debelletur,
Et mens sapientia
vera delectetur,
Sed et castrimargia
hoc fructu sedetur
Ac intelligentia
animae praestetur.

38. Qui fructum sinceriter
istum contemplatur,
Omnia hilariter
bona operatur,
Sustinet viriliter,
quidquid adversatur,
Et fiducialiter
Deum deprecatur.

39. Qui fructus diabolum
ejusque examen
Abigat et frivolum
horum machinamen,
Praestet adminiculum
atque consolamen,
Pressis per periculum
sive tribulamen.

40. Qui regnat in aethere
Dominus cunctorum,
Dignatur abluere
pedes famulorum,
Linteo extergere,
exemplum decorum
Dat, id jubens facere
plebem credulorum.

V.

41. Cui Judas ut coluber
insidiabatur,
Tradere fallaciter
cum hunc conabatur,
A Judaeis viliter
compretiabatur,
Vatis ita pleniter
dictum implebatur.

42. Qui consolatorium
edidit sermonem
Suorum sequacium
post refectionem,
Continentem tristium
consolationem,
Rerum difficilium
explanationem.

43. Qui creantis omnia
patris est sophia,
Quem ornat industria
mente quoque pia,
Pavor et tristitia
ipsum gravant, quia
Stantem in angustia
seu in agonia.

44. Contra quem damnabilis
Judas machinatur
Et impretiabilis
numis comparatur,
In comprehensibilis
vinculis ligatur,
Judaeorum populis
ita praesentatur.

45. Qui cum dixit: Ego sum,
ad se persequentes
Abierunt retrorsum
in terram cadentes,
Velut qui de deorsum
terrae adhaerentes
Et a Deo seorsum
sese dividentes.

46. Qui cum suos aemulos
cerneret saevire
Nec terrore tremulos
vellet resilire,
Et ad malum sedulos
non vellet lenire,
Ait, hos discipulos
sinite abire.

47. Cujus zelo ducitur
Petrus hinc ferventer,
Per quem et percutitur
Malchus vehementer,
Cui salus redditur
per Christum clementer,
A quo et arguitur
Petrus competenter.

48. In quem temerarias
manus injecerunt,
Manus ejus teneras
fune ligaverunt,
Viarum per salebras
viliter traxerunt,
Multasque injurias
ipsi intulerunt.

49. Qui pastor percutitur
maleque tractatur,
Cujus grex dispergitur
et scandalizatur,
Vinculis constringitur,
a Petro negatur,
A Christo qui cernitur
moxque lacrimatur.

50. Quem tam venerabilem
ac dilectum virum
Vere praedicabilem
omnibus per gyrum
Ut abhorriabilem
tractant et delirum,
Nam per servum fragilem
sumit ictum dirum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 248. a.

56. Rosarium 6.

I.

1. Qui ab Anna mittitur
Caiphae ligatus,
Cui tunc adscribitur
jus pontificatus,
Ubi verax spernitur
morte condemnatus,
Turpiter adspuitur
facie velatus.

2. Cui ago gratias
mente nunc supina,
Quod multas injurias
a plebe vulpina
Ob nostras miserias
hora mututina
Pertulit, sic animas
nostras a ruina.

3. Qui ut summus opifex
mundum hunc creavit,
Ut virtutum artifex
ipsum recreavit,
Judaeorum pontifex
talem condemnavit,
Velutique carnifex
praesidi legavit.

4. Quem Judaei odio
gratis habuerunt,
Tempore primordio
vates ut scripserunt,
Ideoque Pontio
ipsum tradiderunt
Ac dari supplicio
crucis petierunt.

5. Quem ad se tunc Pontius
seorsum vocavit,
Atque diligentius
hunc examinavit,
Justum esse penitus
ipsum judicavit,
Et Judaeis omnibus
illud propalavit.

6. Qui stans coram praeside
caput inclinavit,
Et quaesitum placide
sibi revelavit,
Praeses justum perfidae
plebi hunc narravit
Ac pro eo provide
multum laboravit.

7. Quem Judaeus populus
prius collaudavit,
Sed post diris vocibus
hunc exacerbavit,
Tolle, tolle citius,
praesidi clamavit,
Qui se Deum crebrius
verum nominavit.

8. In quem plebs pestiferis
verbis exclamare
Coepit, praeses miseris
hunc associare:
Si ipsum dimiseris,
tunc patebit clare,
Quod sis hostis Caesaris,
quem debes amare.

9. Quem terrore Pontius
victus judicavit,
Quem justum in omnibus
prius declaravit,
Barrabam petentibus
in Pascha donavit,
Sic petitionibus
Judaeorum favit.

10. Quem cohors militiae
dire flagellavit,
Purpura lusorie
ipsum decoravit,
Ejus caput anxie
spinis coronavit,
Ave rex, ironice
ludens exclamavit.

II.

11. In quo vero lumine
participaverunt
Cuncta, quae creamine
ejus prodierunt,
Milites velamine
talem velaverunt
Nec non et sputamine
turpi foedaverunt.

12. Qui est hora tertia
dire flagellatus
Pressus contumelia,
spinis coronatus,
Rex subsannatoria
voce nominatus,
Cruci ex perfidia
est adjudicatus.

13. Quem veste coccinea
ludentes induerunt.
Et corona spinea
hunc coronaverunt,
Virga arundinea
caput percusserunt,
Et ita intronea
capitis laeserunt.

14. Cujus cor dulcissimum
amaricaverunt,
Hominem deificum
male tractaverunt,
Cum ut hostem publicum
ipsum ligaverunt
Et velut maleficum
flagris ceciderunt.

15. Quem morte turpissima
damnavit Pilatus,
Quo voce rectissima
erat excusatus,
Sic trabe gravissima
crucis oneratus,
Cui sorte pessima
fuit acclavatus.

16. Qui cruore proprio
fuit madidatus,
Cum dolore nimio
cum est flagellatus,
Quando serto spineo
fuit coronatus
Et cum magno crucio
cruci acclavatus.

17. Cujus carnis tunicam
dilaceraverunt,
Dum per virgam asperam
hanc flagellaverunt,
Cum coronam spineam
huic imposuerunt,
Per clavos et lanceam
hunc vulneraverunt.

18. Cujus sanguis funditur
flagellatione
Et postquam illuditur
coronatione,
Item cum extenditur
crucifixione
Et cum latus panditur
lanceatione.

19. Qui montem Calvariae
sponte non invite
Adiens, fons gratiae,
tulit lignum vitae,
Quem cum flerent anxie
Jerusolimitae,
Ait: Sion filiae,
flere me nolite.

20. Qui de coeli vinea
botrus est egressus
Ac per torcularia
crucis fuit pressus,
Quae et voluntaria
mente est ingressus,
Quando ad Calvaria
loca fixit gressus.

21. Qui est prima veritas,
a falsis damnatur,
Virtutum sinceritas
aceto potatur,
Felle summa suavitas
et amaricatur,
Ab iniquis aequitas
injuste necatur.

III.

22. Qui in monte vestibus
fuit spoliatus
Et clavis crudelibus
cruci acclavatus,
Cum cruce celerius
in altum levatus,
Duobus latronibus
sic est sociatus.

23. Quem in cruce funibus
dire distraxerunt
Et clavis atrocibus
ipsi affixerunt,
Deinde volocius
ipsam erexerunt,
Subsannationibus
ipsum deriserunt.

24. Qui cum te dulcissimam
adstare conspexit
Et mente tristissimam
fore intellexit,
In tui custodiam
Johannem subvexit,
Per solamen animam
tuam sic erexit.

25. Qui vere justissimus
passus pro injustis,
Sed et a militibus
praesidis injustis,
Item sub judicibus
passus est injustis
Atque cum latronibus
opere injustis.

26. Cujus fuit passio
carnis in natura
Credentum collegio
multum profutura,
Hac parentum lapsio
erat curatura
Coelique apertio
electis futura.

27. Qui salvavit merito
suae passionis
Credentes a debito
condemnationis
Vel pro culpa indito
pravae actionis
Vel ligno illicito
prohibitionis.

28. Qui ut homo carneus
cruce est extensus,
Sicut serpens aeneus
palo est appensus
Mihi princeps Stygius
nimis est infensus,
Unde sto in precibus
animo suspensus.

29. Qui per Tau fidelium
frontes insignivit
Nec non postes mentium
sanguine linivit,
Pro nobis supplicium
crucis cum subivit,
Et virtutem hostium
fortiter contrivit.

30. Qui per virgam, baculum
vel per sanctam crucem
Devicit diabolum,
inimicum trucem,
Nobis sustentaculum
hanc dedit et ducem,
Quae per cultum sedulum
ducat nos in lucem.

31. Cujus crux est baculus,
per quem sustentamur
Et ab infernalibus
canibus tutamur,
Hac ad viam protinus
vitae dirigamur
Et a cunctis hostibus
semper protegamur.

IV.

32. Cujus crucem jugiter
decet venerari,
Quos constat benigniter
per hanc liberari
A culpis et pleniter
poenas relaxari
Et ita finaliter
beatificari.

33. Cujus cruce debiles
nostri recrentur
Et ad bonum fragiles
hac fortificentur,
Quae et invincibiles
hostes effugentur,
Credulique flebiles
ita consolentur.

34. Qui cum suo sanguine
crucem consecravit,
Cum in hac pro crimine
nostro laboravit,
Satanam molimine
suo sic privavit,
Quod multo conamine
contra nos paravit.

35. Qui crucis mysterio
Satanam prostravit,
Ab ejus dominio
sic nos liberavit,
Ipsum Stygis crucio
sic incarceravit,
Per hoc nos consortio
suo adoptavit.

36. Cujus cruce crimina
nostra relaxentur
Et virtutum semina
in nos seminentur,
Hostium molimina
eminus fugentur
Et credentum agmina
sic laetificentur.

37. Quem gravis calamitas
undique premebat,
Nam in eo sanitas
nulla remanebat,
Carnem quidem gravitas
poenae affligebat,
Judaeorum pravitas
animam angebat.

38. Propter quem quassatio
fit creaturarum,
Titubat cum actio
virium earum,
Aeris obscuratio,
scissio petrarum,
Sol a suo radio
deficit non parum.

39. Cujus morte scinditur
velum templi Dei
Terra motu quatitur
suffragando ei
Sed cor non compatitur
vani pharisaei,
Sed nec, quo occiditur,
impii Judaei.

40. Cujus cum discipuli
laudes tractaverunt
Has, ut servi seduli
lapides promserunt,
Defunctorum tumuli
suis patuerunt
Nec quidquam obstaculi
ipsis praebuerunt.

41. Cujus in exsequiis
mente doleamus
Ac pro nostris vitiis
graviter gemamus,
Virginis angustiis
sic condoleamus,
Ejus ut consortio
perfrui queamus.

V.

42. Qui pro plebe dulciter
interveniebat,
Quae ipsum crudeliter
interficiebat,
Ejus mors nam pleniter
satisfaciebat
Patri et communiter
omnes redimebat.

43. Qui latroni propius
juxta se pendenti,
Quamvis vere tardius
tamen poenitenti,
Paradisum protinus
promisit petenti,
Quem dedit celerius
carne decedenti.

44. Qui cum in patibulo
morti properavit,
Te matrem discipulo
suo commendavit,
Et amoris vinculo
illo vos ligavit,
Quo et corde sedulo
utrosque amavit.

45. Qui in crucis „Sitio“
cum clamasset ara,
Et porrecta potio
fuisset amara,
Magna te turbatio
pressit, o praeclara,
Quando tua visio
haec cernebat clara.

46. Qui clamans angustia
animoque tristi:
Heli, in miseria
cur me reliquisti?
In quali tristitia,
mater, tunc fuisti,
Quando sibi propia
stans haec audivisti.

47. Qui claudens finaliter
hujus mundi statum,
Patri filialiter
commendavit flatum,
Dicens, integraliter
relaxa peccatum,
Verbum tuum pleniter
nam est consummatum.

48. Qui pendens in stipite
fervide ploravit,
Pro matre superstite
se ipsum turbavit,
Inclinato capite
Patri commendavit
Spiritum, quem subdite
clamans exhalavit.

49. Cujus mors vivificat,
excitat, honorat,
Pacem dat et reparat,
armat et dulcorat,
Ducit, sanat, spoliat,
ornat et obumbrat,
Nos a culpa revocat,
reserat, inflammat.

50. Cujus mors ad gaudium
sublevet gaudentes
Et perfecte vitium
omne deserentes,
Relevet exsilium
mundi patientes,
Et illud rosarium
devote canentes.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 252 a. — 2, 7 fehlt das Verbum; vielleicht ist nostras ein Schreibfehler für eruit, eruens oder dgl. — 13, 7 intronea = interiora. Dufresne.

57. Rosarium 7.

I.

1. Qui decrevit hominem
potenter liberare
Suam ad imaginem
et effigiare,
Proprium per sanguinem
ipsum reformare,
Coeli celsitudinem
ita restaurare.

2. Quo misericorditer
sumus liberati,
Qui judicialiter
fuimus damnati,
Per hostem fallaciter
quando sunt prostrati
Parentes procaciter
et praevaricati.

3. Qui est auctor unicus
hominum salutis
Et redemptor inclitus
scelere imbutis,
Adsis, mater, citius
ope destitutis,
Tribulationibus
multis constitutis.

4. Qui olim ex millibus
est a te electus
Ac prae rebus omnibus
creatis dilectus,
Hic a contribulibus
suis est despectus
Sed et a militibus
vili veste tectus.

5. Quem corona spinea
cum coronaverunt
Et veste purpurea
hunc circumdederunt,
Clavis, flagris, lancea
ipsumque foderunt,
O mater virginea,
te quoque laeserunt.

6. Cujus caput stigmate
illa mortis rea
Sive diademate
praecinxit Judaea,
Te submisso capite
precor, mater mea,
Purga me a limmate
vel mentis morphea.

7. Pro quo tu tristitia
magna gravabaris,
Cum pressum angustia
hunc intuebaris
In omni moestitia
tu me tuearis,
Ovantem industria
odis his praeclaris.

8. Quem delectabiliter
olim tu pascebas,
Huic lamentabiliter
passo adsistebas,
Ensem tunc veraciter
vatis sentiebas,
Pati tam crudeliter
natum cum cernebas.

9. Quem ut tuum filium
corde diligebas,
Omne nam solatium
in ipso habebas,
Unde magnum crucium
in mente ferebas,
Ejus improperium
quando audiebas.

10. Propter quem tristitiam
alteram habebas,
Crucis cum angustiam
pati hunc cernebas
Et magnam injuriam
ferre audiebas,
Nec illi suppetiam
praebere valebas.

II.

11. Quem dilectum filium
plus quam te amabas,
Unde corde nimium
tristi huic adstabas,
Ipsius supplicium
quando ruminabas,
Loco sui crucium
pati affectabas.

12. Quem tua compassio
multum contristavit,
Cum in tanto crucio
te consideravit,
Unde te avunculo
suo commendavit,
Antequam a saeculo
isto transmigravit.

13. Cujus cum apparuit
vulnus laterale,
Lictor quod apperuit,
dictum prophetale
Implens, cor contremuit
tuum maternale,
Et fortassis corruit
corpus virginale.

14. Qui cruce diriguit
pendens miseranter,
Morte mortem diruit
hominis constanter,
Vitam sic restituit
suis abundanter,
In hostem praevaluit
nostrum principanter.

15. Cujus in ecclesia
crux nunc adoratur,
Olim in Calvaria
quae statuebatur,
Nam haec ignominia
magna putabatur,
Sed hac coeli gloria
nobis parabatur.

16. Cujus crucem credulum
decet honorare,
Cujus vi diabolum
potest superare,
Sed et omne scandalum
facile vitare,
Cum justis in saeculum
in coelo regnare.

17. Cujus cruce spernitur
fraus daemoniorum,
Sanctorum reficitur
rues angelorum,
Ipsique conjungitur
coetus beandorum,
Quorum hic perficitur
status animorum.

18. Qui hoc cruci contulit
suae gigas fortis,
Qui per eam abstulit
dirae portas mortis,
Quod electos intulit
paradisi portis,
Quos ab aeterno praesciit
fore suae sortis.

19. Qui nos crucis munere,
petimus audenter,
Dolentes pro scelere
absolvat clementer,
Ut in suo opere
adstemus gaudenter,
Nil agentes temere
sive negligenter.

20. Qui in sexta feria,
postquam exspiravit,
Magna cum potentia
infernum intravit,
Cum benevolentia
patres salutavit
Et magna per gaudia
hos laetificavit.

III.

21. Qui limbum cum ingreditur,
fornax Babylonis
In rorem convertitur
consolationis,
Vis omnis propellitur
desolationis,
Justis dos tribuitur
Dei visionis.

22. Qui voce permaxima
postquam exspiravit,
Ejus sancta anima
limbum subintravit,
Turba beatissima
patrum exsultavit
Et laude promptissima
ipsum adoravit.

23. Cujus sacer spiritus
emissus in tormentis
Apparendo patribns
in limbo detentis
Ac devotionibus
divinis intentis,
Solvit hos a nexibus
dolorosae mentis.

24. Ad quem cum laetitia
patres clamaverunt:
Tu es quem suspiria
nostra vocaverunt,
Procidentes latria
hunc adoraverunt,
Longa quem angustia
desideraverunt.

25. Cujus in praesentia
tunc jubilaverunt
Patres ex laetitia,
ipsum laudaverunt,
Mortis pro victoria
gratias egerunt
Secumque cum gloria
limbum exierunt.

26. Ad quem et descenderat
anima latronis,
Postquam exspiraverat
hora passionis,
Donum, quod petierat,
consolationis
Plene impetraverat
Christi visionis.

27. Qui fortis in atria
fortior intravit,
Loca infernalia
quando dissipavit,
Inde sacra spolia
secum asportavit,
Vincla per fortissima
fortem alligavit.

28. Qui Abraham eripuit
de Ur Chaldaeorum,
Immolare noluit
quia diis eorum,
De limbo nunc eruit
patres inferorum,
Liberando statuit
in regno coelorum.

29. Qui cum pendet mortuus
vespertina luce,
Foderat quem arcius
mucro manu truce.
Advenit celerius
Joseph Deo duce
Et ipsum devotius
deponit de cruce.

30. Cujus tu corpusculum
de cruce sumebas
Et uti fasciculum
tibi colligebas.
Ad tuum pectusculum
ipsum adstringebas
Et amoris osculum
dulciter praebebas.

IV.

31. Quem olim feliciter
vivum deferebas
Nec non maternaliter
ipsi applaudebas,
Post sinu flebiliter
mortuum tenebas
Et lacrimabiliter
ipsi condolebas.

32. Quem blandis amplexibus
ad te constringebas,
Replens cor gemitibus
lacrimas fundebas
Comitumque fletibus
causa tu fiebas,
Consolationibus
quorum revivebas.

33. Quem tu, mater, sedula
sic lamentabaris,
Ejus membra singula
deosculabaris,
Pectus, collum, latera
tunc amplexabaris
Ac ipsi per omnia
compatiebaris.

34. Cujus in pectusculum
forte corruisti,
Ipsi praebens osculum
corde multum tristi,
In hoc namque oculum
quoties flexisti
Toties et jaculum
mente persensisti.

35. Qui myrrhae fasciculus
tunc licet amarus,
Attamen prae omnibus
tibi fuit carus,
Immo coeli civibus
exstitit praeclarus,
Quo et ego servulus
tuus sum avarus.

36. Cujus sacra vulnera
cum intuebaris,
Tunc, o mater tenera
multum tristabaris,
Paululum sed, misera
virgo, solabaris,
Scansurum ad aethera
cum recordabaris.

37. Cujus quanto dulcior
tibi fuit amor,
Tanto te acerbior
tunc oppressit dolor,
Quem cum tristis memoror,
animo desolor
Ac tibi compatior,
qua saepe consolor.

38. Cujus sacram faciem
foedam tu vidisti,
Et corpus per sanguinem
tinctum conspexisti,
Puto parvam requiem
habere quivisti,
Oculorum aciem
in terram jecisti.

39. Cujus carnis trabeam
cernis laceratam,
Sanguine ut tunicam
Joseph cruentatam,
Rogo te spem unicam
meam tunc turbatam,
Munda meam animam
peccatis turpatam.

40. Quem inaestimabili
planctu deplorasti,
Ejus poenas vigili
mente dum tractasti,
Nam hunc ineffabili
amore amasti,
Tempore hoc flebili
quod manifestasti.

V.

41. Quem tu miserabilis
tunc ita flevisti,
Dicens: o amabilis
fili, quid fecisti,
Cunctis despicabilis
quod ita fuisti,
Qui semper laudabilis
prius exstitisti.

42. Cujus corpus sindone
Joseph involvebat,
Te adstante virgine,
cujus cor plangebat.
Ut est moris, unguine
illud condiebat,
Ac petrae asperrimae
tumulo ponebat.

43. Quem completo crucio
atque agonia
Nobilis decurio
ab Arimathia
Tuo cum auxilio,
dulcis o Maria,
Sepelit cum studio
nec non mente pia.

44. Cujus tumbae flebili
gestu adstitisti,
Ipsum lacrimabili
luctu deplanxisti,
Tandem lamentabili
planctu recessisti
Et in domum famuli
tui introisti.

45. Cujus es dulcedine
saepe recreata
Sed amaritudine
es amaricata.
Mentis exturbamine
forte es prostrata,
Nati consolamine
quando es orbata.

46. Post cujus funebria
facta diligenter,
Busto figis dulcia
oscula dolenter,
Duceris ad propria
post hoc reverenter,
Expectans solatia
nati patienter.

47. Cujus cum praesentiam
dulcem cogitabas,
Lacrimis pulcherrimam
faciem rigabas,
Animo Calvariam
tristis visitabas,
Et pie sanctissimam
crucem adorabas.

48. De cujus absentia
plurimum dolebas,
Post quem in angustia
gravi remanebas,
Quippe super omnia
ipsum diligebas
Summaque solatia
in ipso habebas.

49. Cujus tumbam anxia
tunc osculabaris,
In Johannis propria
sic deducebaris,
Maxima tristitia
angustiabaris,
Donec die tertia
A nato solabaris.

50. Qui suorum precibus
faverat servorum
Vi deficientibus
adversariorum;
Et illud canentibus
canticum decorum
Praestet in coelestibus
praemia justorum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 255 b. —

58. Rosarium 8.

I.

1. Cujus caro floruit
incarnatione,
Postea defloruit
dira passione,
Ac tandem refloruit
resurrectione,
Dulcem fructum praebuit
in ascensione.

2. Quem ut leo catulum
Deus suscitavit,
Portam in monticulum
Samson sic portavit,
Stygeum allophylum
ita subjugavit
Fortiterque populum
suum liberavit.

3. Resurgens velociter,
cito nam victurus,
Multos socialiter
resuscitaturus,
Surgit integraliter
nihil relicturus,
Item aeternaliter
nunquam moriturus.

4. Cujus caro mortua
viva cum surrexit,
Cervus sua cornua
iterum resumpsit,
Jonasque de bellua
illaesus exivit,
Et phoenix occidua
per ignem revixit.

5. A cujus potentia
infernalis leo
Victus est cum tertia
die hypogaeo
Surgit, nunc ex gratia
adsit cordi meo,
Ductus poenitentia
qui peccata fleo.

6. Qui virtute pepulit
tartari draconem,
In deserto pertulit
quem velut praedonem,
Quod et opus praetulit
factum per Samsonem,
Vineis in Engaddi
cum stravit leonem.

7. Quem fraudulentissime
tractavit Judaea,
Et violentissime
passus est ab ea
Quod designat optime
illa Thamnathea,
Samsonem quae pessime
fallit mortis rea.

8. Qui vindictam maximam
sumens de Judaeis,
Feram ferocissimam
Titum misit eis,
Samson huic simillimam
fecit Philistaeis,
Segetes et vineam
cum succendit eis.

9. Cujus cum supplicium
tristis meditaris,
Et per illud triduum
nimis contristaris,
Dulciter per filium
tuum consolaris,
Cum hunc post martyrium
laeta specularis.

10. Cui cum laetitia
conresurrexisti,
Cum hunc die tertia
vivum conspexisti,
Mortis ejus tristia
quasi non sensisti
Vel ob cordis gaudia
oblita fuisti.

II.

11. Cujus praedulcissimum
tibi consolamen
Datum omne pristinum
aufert tribulamen,
Imo in altissimum
ducit speculamen,
Quod neque angelicum
diceret effamen.

12. A quo benediceris
quasi dulcis mater,
Prae creatis ceteris,
quam et amat pater
Subveni nunc miseris
o amoris crater,
Quos vexat in tenebris
inimicus ater.

13. Qui vale dulcissimae
dicens genitrici,
Apparet promptissime
suae dilectrici,
Miserere animae
meae peccatrici,
Petenti cordintime
a te benedici.

14. Qui dignatur propere
coetum amicorum
Clementer invisere
et metum Judaeorum
Ab eis repellere
donis gaudiorum,
Vivum se ostendere
post diem laborum.

15. Cujus resurrectio
cum manifestatur
Suis, magno gaudio
ipsos consolatur,
Judaeorum concio
sed multum turbatur,
Falsitas pro pretio
magno comparatur.

16. Qui levatis manibus
coelos ascendebat
Et in hoc propensius
duo intendebat,
Nam suos devotius
patri offerebat
Et ipsorum hostibus
fortis resistebat.

17. Qui suis videntibus
fuit elevatus
Et in potioribus
patris sublimatus,
Ultimis temporibus
venturus testatus,
Ut judex aequissimus
vindicet reatus.

18. Quem nubes ab oculis
suscepit suorum
Scandentem cum angelis
ad regna coelorum,
O amor mirabilis
viscerum tuorum,
Cordibus spectabilis
tuorum carorum.

19. Qui vobis cernentibus
scandit sic patenter,
Benedicens omnibus
et ita clementer,
Jubilis et plausibus
sic scandit gaudenter
Binis cum agminibus
et ita decenter.

20. Cujus ut amabilis
nobis est descensus,
Ita est mirabilis
angelis ascensus,
Satanae terribilis
fuit et infensus,
Mundo venerabilis
amore extensus.

III.

21. Qui mire tripliciter
fuit exaltatus,
In terris humiliter
meritis ornatus,
Supra terra viliter
cruce elevatus,
Super coelos aliter
multum sublimatus.

22. Qui scandens coelestia
patri conregnare,
Spopondit cubilia
suis praeparare,
Quo ipsum per saecula
possint collaudare
Quibus me ex gratia
velit sociare.

23. Qui, licet abierit
per humanitatem,
Semper tamen aderit
per divinitatem,
Nam in ipso manserit
qui per caritatem,
Nunquam illi deerit
per benignitatem.

24. Qui ascendit coelitus
cum societate,
Solverat quam penitus
a captivitate,
Dona dat hominibus
plena bonitate,
Quae promisit primitus
sua veritate.

25. Qui, sicut apostolis
promittebat digne,
Pneuma in scintillulis
misit vel in igne,
Tibi ac discipulis
donum dans insigne,
Quod et nobis famulis
tuis det benigne.

26. Quem in patris gloria
esse confitemur,
Qui jam in ecclesia
sua continemur,
Ex ipsius gratia
modo consolemur,
Gravi in angustia
qui nunc detinemur.

27. Qui postquam ad sidera
post mortem ascendit,
Patri sua vulnera
propter nos ostendit,
Et potenti dextera
ab hoste defendit,
Quos ad bona opera
sedulos perpendit.

28. Qui clamat de superis
cantione pia,
Veni coronaberis,
mater mi Maria,
Suprema locaberis
coeli hierarchia,
Quae mihi obsequeris
prae cunctis in via.

29. Qui tunc personaliter
tibi occurrebat
Et venerabiliter
te suscipiebat,
Velut mater dulciter
tibi applaudebat
Secumque hilariter
ad summa vehebat.

30. Qui te cum amplexibus
sibi adstringebat,
Sicut matri filius
facere debebat,
Virgo, quantum animus
tuus tunc gaudebat,
Credo, quod perfectius
amore fervebat.

IV.

31. A quo divinis osculis
refocillaboris,
A mundi piaculis
dum absolvebaris,
Hymnodiae titulis
digne laudabaris,
A beatis angelis
dum deducebaris.

32. Qui ad suam dexteram
te tunc collocavit,
Et ut matrem teneram
digne honoravit
Divinam essentiam
tibi demonstravit,
Creaturam ceteram
tibi subjugavit.

33. Per quem cum ad sidera
assumpta fuisti,
Et gaudens in dextera
ejus resedisti,
Sacrosancta ubera
ipsi ostendisti
Ac pro gente misera
sic intercessisti.

34. Cujus multifariam
tibi lux illuxit,
Cum tibi plenariam
gratiam influxit,
Et post in vinariam
cellam introduxit,
In coelestem gloriam
quando te produxit.

35. Cujus olim dextera
tu amplexabaris,
Ab ipso ad sidera
cum exaltabaris,
Ubi mater tenera
semper jucundaris
Atque super cetera
creata laudaris.

36. Cujus sub umbraculo,
modo requiescis,
Et ut flos a surculo
rami revirescis,
Ejus a spiraculo
temper juvenescis
Ac ab ejus osculo
declinare nescis.

37. Per quem ut per filium
digne veneraris
Et post hoc exsilium
ad coelos levaris
Dignumque in solium
ibi collocaris,
Cum choris coelestium
ubi jucundaris.

38. Qui te a putredine
recte praeservavit.
Qui tam longo tempore
in te habitavit,
Justo valde ordine
te resuscitavit,
Anima et corpore
beatificavit.

39. Quem, o dulcis domina,
digneris lenire.
Cum ob nostra crimina
vult in nos saevire
Mentis per conamina
nos illi servire
Fac et oblectamina
mundi fastidire.

40. Quem tua piissima
interventione
Retrahas a nocua
flagellatione,
Quam perfert ecclesia
pro transgressione
A gente durissima
persecutione.

V.

41. Qui in patris gloria
Sui est venturus,
Juxta sua merita
cunctis redditurus.
Bonos in consortia
sua est ducturus.
Malos in miseria
poenae relicturus.

42. Qui cum coeli civibus
nimio fulgore
Veniet in nubibus
magnoque terrore,
Nobis arescentibus
gravi cum timore,
Det solamen protinus
tuo pro amore.

43. Qui cum dicet reprobis:
In poenas abite,
Nobis tuis famulis
dicat: Mecum ite,
Cui vestris servitiis
servivistis rite,
Vos dotabo gaudiis
sempiternae vitae.

44. Qui fons indeficiens
exstat animarum,
Defectum reficiens
conscientiarum,
Tua prece abigens
molem sit culparum,
Ne nos mergat vehemens
turbo tenebrarnm.

45. Qui se diligentibus
gaudia paravit,
Quae nec vidit oculus
nec cor cogitavit,
Aliis nec sensibus
homo auscultavit.
Quae a sapientibus
mundo occultavit.

46. Qui in regno gloriae
ad perfectionem
Nostrae des memoriae
comprehensionem,
Et intelligentiae
det cognitionem
Amoris potentiae
det dilectionem.

47. Cujus splendor visui
dabit oblectamen,
Suavitas olfactui
plenum recreamen,
Sed et vox auditui
dulce modulamen,
Dulcedoque gustui
mirum delectamen.

48. Cujus sapientiam
mente sentiemus,
Ad coelestem gloriam
cum perveniemus,
Ubi et potentiam
ejus cognoscemus,
Sanctique clementiam
spiritus cernemus.

49. In cujus melliflua
vultus visione,
In illa perpetua
coeli regione
Exsultent continua
jubilatione
Pressi nunc assidua
tribulatione.

50. Quem laudans industria
sive per conamen,
Teque, virgo regia,
patrem atque flamen
Per ista rosaria
vel per hoc laudamen
Laetetur in patria
cum beatis. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 259 b. — 10, 2 consurrexisti Hs. — 36, 1 sub miraculo Hs.

Ein ähnliches „rosarium deauratum“ aus lauter Relativsätzen befindet sich in dem Officium B.M.V. cum multis laudibus ac novis orationibus impressum per Benedictum Dulcibellum Carpensem in castro Lauro Curtis majoris. Anno 1503 Idibus Martii.“

Ein Auszug aus den acht vorstehenden Rosarien ist gedruckt in dem Werkchen „Psalterium gloriosissimae virginis Mariae in tria Rosaria dispertitium etc. Excusum Tegernsee Anno 1580 fol. A 3 b. sqq. Es beginnt mit Ros. I, 1 springt dann auf 1. 9; 1, 26; 2, 5; 2, 7 u. s. f.

Inhalts-Übersicht.

I. Real-Index.

Nr.		Seite
1.	Hymnus amatorius de s. Trinitate	19
2.	De s. Trinitate Abecedarius I.	24
3.	De s. Trinitate Abecedarius II.	27
4.	De s. Trinitate Abecedarius III.	29
5.	Rosarium Jesu Christi	31
6.	Hymnus de Salvatore	36
7.	Ad Dominum Jesum Christum	38
8.	Ad eundem	39
9.	Oratio pro se ipso de corpore Christi	39
10.	Ad sanctam crucem	40
11.	Oratio poenitentiae pro bono fine	41
12.	Ad angelum custodem	44
13.	Ad B.V. Mariam	44
14.	Super Ave Maria	45
15.	Alia oratio de B.V. Maria	46
16.	Post carmina B.V. oratio	48
17.	Acrostichon super Ave Maria	49
18.	Salutatorium B.M.V.	51
19.	Oratio devota ad B.M.V.	53
20.	Acrostichon super „Maria Mater gratiae“	56
21.	„O pulcherrima mulierum“	60
22.	De gaudiis B.M.V.	62
23.	Acrostichon super Ave Maria	63
24.	Centinomium Beatae Virginis	71
25.	Laudatorium B.V.M.	88
	Abecedariorum series prior	109
26.	Abecedarius I.	109
27.	Abecedarius II.	111
28.	Abecedarius III.	113
29.	Abecedarius IV.	115
30.	Abecedarius V.	117
31.	Abecedarius VI.	118
32.	Abecedarius VII.	120
33.	Abecedarius VIII.	122
34.	Abecedarius IX.	124
35.	Abecedarius X.	126
36.	Abecedarius XI.	128
37.	Abecedarius XII.	130
38.	Abecedarius XIII.	132
39.	Abecedarius XIV.	134
40.	Abecedarius XV.	136
	Abecedariorum series altera	137
41.	Abecedarius 1.	137
42.	Abecedarius 2.	140
43.	Abecedarius 3.	142
44.	Abecedarius 4.	144
45.	Abecedarius 5.	146
46.	Abecedarius 6.	148
47.	Abecedarius 7.	150
	Rosariorum series prior	152
48.	Rosarium I.	152
49.	Rosarium II.	156
50.	Rosarium III.	160
	Rosariorum series altera	163
51.	Rosarium 1.	163
52.	Rosarium 2.	168
53.	Rosarium 3.	173
54.	Rosarium 4.	178
55.	Rosarium 5.	183
56.	Rosarium 6.	188
57.	Rosarium 7.	193
58.	Rosarium 8.	198

2. Verbal-Index.

	Seite		Seite
Abba deificum	109	Ave mater altissimi	45
Acumen impetra	132	Ave mater gratiae	49
Ad honorem nominis	148	Ave millesies	124
Admiranda femina	142	Ave missum coelitus	31
Alma progenies	117	Ave nunc inclita	111
Alma prudens inclita	144	Ave quam jugiter	122
Alme rerum conditor	24	Ave summi genitoris	152
Alpha et O nominate	29	Ave tripudians	120
Alpha et O nominate Jesu	63	Ave venerabilis	137
Alpha seu initium	27	Ave virgo coeli nobilitas	44
Amatrix pauperum	126	Bonitatis totius femina	53
Amicta radio	136	Cujus caro floruit	198
Amore crucior	128	Eja mater o Maria	160
Amor meus Jesu pie	39	Inhaerere tibi Christe	36
Annum cum attigit	113	Majestas maxima	48
Arca novi continens	140	Mater vita ornata caelibe	56
Arca quae charismata	150	O vitis coelica	41
Arca tu mystica	130	Quem cum jam tricesimum	173
Artifex fabricans	134	Quem sacra volumina	183
Audi nunc praeconia	146	Qui ab Anna mittitur	188
Aurora rutilans	118	Qui decrevit hominem	193
Ave crux amabilis	40	Qui est verbum omnia	168
Ave decus virginum	60	Qui finis cum transiit	178
Ave Dei filia	88	Qui rerum principium	163
Ave gaude vale plaude	156	Quondam in cellula	71
Ave germen prodiens	39	Saday o Domine	19
Ave Jesu figule	38	Salve miles Dei fortissime	44
Ave largissima	115	Salve virgo virginum gloria	46
Ave mater aeterni numinis	51	Stella stirpe quem ex Hebraica	62

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

DATE DUE